

การเพิ่มประสิทธิภาพการบังคับใช้กฎหมายในการป้องกันและแก้ไขปัญหา
แชร์ลูกโซ่ในธุรกิจเงินร่วมลงทุนข้ามชาติ

EFFICIENCY ENHANCEMENT OF LAW ENFORCEMENT TO PREVENT
AND RESOLVE A PONZI SCHEME PROBLEM IN
THE TRANSNATIONAL VENTURE CAPITAL

โดย
พงษ์ศิริ ตาอินทร์

ดุขฉนินพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตาม
หลักสูตรปริญญาดุขฉนินพธ์บัณฑิต สาขาวิชาอาชญาวิทยาและการบริหารงานยุติธรรม
คณะอาชญาวิทยาและการบริหารงานยุติธรรม

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยรังสิต

ปีการศึกษา 2562

EFFICIENCY ENHANCEMENT OF LAW ENFORCEMENT TO PREVENT
AND RESOLVE A PONZI SCHEME PROBLEM IN
THE TRANSNATIONAL VENTURE CAPITAL

BY
PONGSIRI TA-IN

A DISSERTATION SUBMITTED IN PARTIAL FULFILLMENT
OF THE REQUIREMENTS FOR
THE DEGREE OF DOCTOR OF PHILOSOPHY IN
CRIMINOLOGY AND JUSTICE ADMINISTRATION
FACULTY OF CRIMINOLOGY AND JUSTICE ADMINISTRATION

GRADUATE SCHOOL, RANGSIT UNIVERSITY
ACADEMIC YEAR 2019

คุณวุฒิพนธ์เรื่อง

การเพิ่มประสิทธิภาพการบังคับใช้กฎหมาย
ในการป้องกันและแก้ไขปัญหาแชร์ลูกโซ่ในธุรกิจเงินร่วมลงทุนข้ามชาติ

โดย

พงษ์ศิริ ตาอินทร์

ได้รับการพิจารณาให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาคุณวุฒิบัณฑิต สาขาวิชาอาชญาวิทยาและการบริหารงานยุติธรรม

มหาวิทยาลัยรังสิต

ปีการศึกษา 2562

รศ.ดร.ศรีสมบัติ ไชคประจักษ์ชัด
ประธานกรรมการสอบ

ผศ.พ.ต.อ.ดร.สฤษดิ์ สืบพงษ์ศิริ
กรรมการ

ดร.ศุภกร ปุณญฤทธิ์
กรรมการ

รศ.ดร.เดชา สังขวรรณ
กรรมการ

รศ.ดร.ธรรมวิทย์ เทอดอุดมธรรม
กรรมการและอาจารย์ที่ปรึกษา

บัณฑิตวิทยาลัยรับรองแล้ว

(ผศ.ร.ต.หญิง ดร.วรรณิ์ สุขสาตร)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

9 ตุลาคม 2562

Dissertation entitled

EFFICIENCY ENHANCEMENT OF LAW ENFORCEMENT TO PREVENT
AND RESOLVE A PONZI SCHEME PROBLEM IN
THE TRANSNATIONAL VENTURE CAPITAL

by

PONGSIRI TA-IN

was submitted in partial fulfillment of the requirements
for the degree of Doctor of Philosophy in Criminology and Justice Administration

Rangsit University
Academic Year 2019

Assoc.Prof. Srisombat Chokprajakchat,
Ph.D.
Examination Committee Chairperson

Asst.Prof.Pol.Cap.Col.
Sarit Suebpongsiri, Ph.D
Member

Suppakorn Poonyarith, Ph.D.
Member

Assoc.Prof. Decha Sungkawan, Ph.D.
Member

Assoc.Prof. Thamavit Terdudomtham, Ph.D.
Member and Advisor

Approved by Graduate School

(Asst.Prof.Plt.Off. Vannee Sooksatra, D.Eng.)

Dean of Graduate School

October 9, 2019

กิตติกรรมประกาศ

ดุष्ฎิณิพนธ์ฉบับนี้จะเกิดขึ้นไม่ได้หากปราศจากร้อยตรีนคร – นางกัลยา ตาอินทร์ บิดามารดา ที่คอยให้การช่วยเหลือ สนับสนุนแก่ผู้วิจัยมาโดยตลอด และให้ความเชื่อมั่นแก่ผู้วิจัยว่า จะสามารถประสบความสำเร็จในการเรียนระดับปริญญาเอกได้ ซึ่งผู้วิจัยได้รับเอากำลังใจจากบิดา และมารดา รวมทั้งสมาชิกในครอบครัว เป็นแรงผลักดันและความเชื่อมั่นที่ทำให้ผู้วิจัยสามารถ ประสบความสำเร็จในการทำดุष्ฎิณิพนธ์ฉบับดังกล่าวได้

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร. ธรรมวิทย์ เทอดอุดมธรรม อาจารย์ ที่ปรึกษาและคณบดีคณะอาชีวศึกษาและการบริหารงานยุติธรรม ซึ่งได้ให้ความช่วยเหลือและ คำปรึกษาในการทำดุष्ฎิณิพนธ์แก่ผู้วิจัยมาโดยตลอด ทั้งยังเป็นผู้ให้โอกาสแก่ผู้วิจัยในการสอน หนังสือให้ความรู้แก่นักศึกษาในวิชาอาชีวศึกษาต่างๆ อันเป็นหนึ่งในโอกาสที่ผู้วิจัยสามารถ พัฒนาตนเองและเกิดความเชื่อมั่นในการเป็นอาจารย์และนักวิจัยที่มีความเชี่ยวชาญในอนาคต

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร. ศรีสมบัติ ไชคประจักษ์ชัด ประธาน กรรมการสอบดุष्ฎิณิพนธ์ รองศาสตราจารย์ ดร. เดชา สังขวรรณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ พันตำรวจเอก ดร. สถิตย์ สืบพงษ์ศิริ กรรมการสอบดุष्ฎิณิพนธ์ ที่เป็นผู้ให้ความรู้ คำแนะนำ รวมถึงข้อสังเกตที่เป็นประโยชน์ต่อการทำดุष्ฎิณิพนธ์ฉบับนี้ให้สามารถสำเร็จลุล่วงไปอย่างสมบูรณ์ และผู้วิจัย ขอขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ พันตำรวจโท ดร. กฤษณพงศ์ พูตระกูล ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. จอมเดช ตริเมฆ ดร. ศศิภัทรา ศิริวาโท และ ดร. ศุภกร ปญญฤทธิ เป็นอย่างยิ่งที่ได้ช่วยประสิทธิ์ ประสาทความรู้แก่ข้าพเจ้า และให้คำแนะนำต่างๆ ในการเขียนดุष्ฎิณิพนธ์ฉบับนี้

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณ พี่ปิม ที่คอยเป็นที่ปรึกษาในการทำดุष्ฎิณิพนธ์ของผู้วิจัยมา โดยตลอด และให้กำลังใจแก่ผู้วิจัยด้วยดีอย่างเสมอมา และผู้วิจัยขอขอบพระคุณ คุณใจ ที่คอย แนะนำให้ความกระจ่างแก่ข้าพเจ้าในเวลาที่ข้าพเจ้าติดขัดปัญหาทางวิชาการ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ก่อนการสัมภาษณ์เชิงลึก ซึ่งข้าพเจ้าระลึกถึงการปรึกษาในครั้งนั้นอยู่เสมอ

พงษ์สิริ ตาอินทร์

ผู้วิจัย

6005456 : สาขาวิชาเอก: อาชญวิทยาและการบริหารงานยุติธรรม;

ปร.ด. (อาชญวิทยาและการบริหารงานยุติธรรม)

คำสำคัญ : แชร้ลูกโซ่, การบังคับใช้กฎหมาย, ธุรกิจเงินร่วมลงทุน

พงษ์สิริ ตาอินทร์: การเพิ่มประสิทธิภาพการบังคับใช้กฎหมายในการป้องกันและแก้ไขปัญหาแชร้ลูกโซ่ในธุรกิจเงินร่วมลงทุนข้ามชาติ (EFFICIENCY ENHANCEMENT OF LAW ENFORCEMENT TO PREVENT AND RESOLVE A PONZI SCHEME PROBLEM IN THE TRANSNATIONAL VENTURE CAPITAL) อาจารย์ที่ปรึกษา: รศ.ดร.ธรรมวิทย์ เทอดอุดมธรรม , 390 หน้า.

การศึกษาวิจัยดังกล่าวมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสถานการณ์ปัญหาและผลกระทบของแชร้ลูกโซ่ในธุรกิจเงินร่วมลงทุนข้ามชาติที่เกิดขึ้นในประเทศไทย เพื่อศึกษาปัญหา อุปสรรค และข้อจำกัดของการบังคับใช้กฎหมายในการป้องกันและแก้ไขปัญหาแชร้ลูกโซ่ในธุรกิจเงินร่วมลงทุนข้ามชาติ และเพื่อศึกษาแนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพการบังคับใช้กฎหมายในการป้องกันและแก้ไขปัญหาแชร้ลูกโซ่ในธุรกิจเงินร่วมลงทุนข้ามชาติ โดยใช้การศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ ได้แก่ การวิจัยเอกสาร การสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม การสัมภาษณ์เชิงลึก และการสนทนากลุ่ม ผลการศึกษาวิจัยพบว่า สถานการณ์ปัญหาและผลกระทบของแชร้ลูกโซ่ในธุรกิจเงินร่วมลงทุนข้ามชาติที่เกิดขึ้นในประเทศไทย มีลักษณะของการกระทำความผิดในรูปแบบขององค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ มีการใช้สื่อสังคมออนไลน์เข้ามาช่วยในการก่ออาชญากรรม รวมทั้งมีการใช้รูปแบบของธุรกิจเงินร่วมลงทุนในต่างประเทศเป็นเครื่องมือในการหลอกลวง โดยข้อจำกัดของการบังคับใช้กฎหมายในการป้องกันและแก้ไขปัญหาแชร้ลูกโซ่ในธุรกิจเงินร่วมลงทุนข้ามชาติ ได้แก่ (1) ด้านผู้กระทำความผิด (2) ด้านผู้เสียหาย (3) ด้านกฎหมาย (4) ด้านหน่วยงานบังคับใช้กฎหมาย และ (5) ด้านการเงินนอกระบบ โดยแนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพการบังคับใช้กฎหมายในการป้องกันและแก้ไขปัญหาแชร้ลูกโซ่ในธุรกิจเงินร่วมลงทุนข้ามชาติ ได้แก่ (1) การจัดตั้งหน่วยงานป้องกันและปราบปรามแชร้ลูกโซ่ (2) การจัดตั้งกองทุนเพื่อการป้องกันปัญหาแชร้ลูกโซ่ (3) การประชาสัมพันธ์ให้ความรู้แก่ประชาชนในเรื่องของปัญหาแชร้ลูกโซ่และความรู้ทางการเงิน (4) การสร้างความร่วมมือและการทบทวนความร่วมมือระหว่างประเทศในด้านกาป้องกันและแก้ไขปัญหาแชร้ลูกโซ่ อันมีลักษณะเป็นองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ (5) การนำมาตราการกฎหมายต่างประเทศเกี่ยวกับการป้องกันและแก้ไขปัญหาอาชญากรรมทางเศรษฐกิจมาปรับใช้กับกฎหมายเกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามแชร้ลูกโซ่ภายในประเทศ (6) การเพิ่มแหล่งเงินทุนภายในประเทศและการพัฒนาแนวคิดเกี่ยวกับแชร้ชุมชน และ (7) การจัดตั้งศาลชำนาญพิเศษด้านคดีอาชญากรรมทางเศรษฐกิจ

ลายมือชื่อนักศึกษา ..... ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา .....

6005456 : MAJOR: DOCTOR OF PHILOSOPHY IN CRIMINOLOGY AND JUSTICE ADMINISTRATION; Ph.D. (CRIMINOLOGY AND JUSTICE ADMINISTRATION)

KEY WORDS : PONZI SHEMES, LAW ENFORCEMENT, VENTURE CAPITAL
 PONGSIRI TA-IN: EFFICIENCY ENHANCEMENT OF LAW ENFORCEMENT TO PREVENT AND RESOLVE A PONZI SCHEME PROBLEM IN THE TRANSNATIONAL VENTURE CAPITAL. THESIS ADVISOR: ASSOC. PROF. THAMMAVIT TERDUDOMTHAM, Ph.D., 390 p.

The objectives of this research were to study the problems and impacts of a Ponzi scheme in the transnational venture capital in Thailand, to investigate the problems, obstacles, and limitations of law enforcement to prevent and resolve the Ponzi scheme problems in transnational venture capital, and to examine the guidelines for enhancing the efficiency of law enforcement to prevent and resolve the Ponzi scheme problem in the transnational venture capital. This was the qualitative research applying documentary research, non-participant observation, in-depth interview, and focus group. The research results illustrated that the problems and impacts of the Ponzi scheme problem in the transnational venture capital in Thailand was an offense in a form of a transitional crime organization using the social media to commit the crime, as well as the transnational venture capital investment as a deception tool. The limitation of law enforcement to prevent and resolve the Ponzi scheme problem in transnational venture capital was classified into five main areas: the offenders, the victims, legislation, law enforcement authorities, and informal finance. There were seven significant proposed guidelines to enhance the efficiency of law enforcement to prevent and resolve the Ponzi schemes problem in transnational venture capital: the establishment of the Ponzi schemes prevention and suppression agency, the establishment of the fund for Ponzi schemes prevention, the public relations on Ponzi schemes problems and financial literacy, the construction of cooperation and the review on the international relations in preventing and resolving the Ponzi schemes problem as the transnational crime

Student's Signature..... Dissertation Advisor's Signature.....

organization, the application of foreign laws related to the prevention and solving the financial crime problem to the domestic laws concerning the Ponzi schemes prevention and suppression, the increase of domestic source of fund and the development of community rotating savings, and the formation of a special jurisdiction for economic crime cases.

สารบัญ

	หน้า
กิตติกรรมประกาศ	ก
บทคัดย่อภาษาไทย	ข
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ค
สารบัญ	จ
สารบัญตาราง	ช
สารบัญรูป	ณ
บทที่ 1	
บทนำ	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
1.2 วัตถุประสงค์การวิจัย	9
1.3 คำถามการวิจัย	9
1.4 ขอบเขตของการวิจัย	10
1.5 กรอบแนวคิดการวิจัย	12
1.6 นิยามศัพท์เฉพาะ	13
1.7 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	14
บทที่ 2	
แนวคิด ทฤษฎี และวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	15
2.1 ความรู้เกี่ยวกับอาชญากรรมคอเช็ดขาว	15
2.2 ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับแชร์ลูกโซ่	31
2.3 ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับการฟอกเงิน	45
2.4 ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ	64
2.5 ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับหน่วยงานที่มีหน้าที่บังคับใช้กฎหมาย ในการป้องกันและแก้ไขปัญหาแชร์ลูกโซ่ในธุรกิจเงินร่วมลงทุน	88
2.6 มาตรการทางกฎหมายต่างประเทศที่ใช้บังคับกับ อาชญากรรมทางเศรษฐกิจ	95
2.7 ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับธุรกิจเงินร่วมลงทุน	123

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
2.8 งานวิจัยและกรณีศึกษาที่เกี่ยวข้อง	129
2.9 สรุปแนวความคิดของบทที่ 2	156
บทที่ 3	
ระเบียบวิธีการวิจัย	165
3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	165
3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	167
3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล	168
3.4 การตรวจสอบและวิเคราะห์ข้อมูล	172
3.5 การพิจารณาประเด็นจริยธรรมการวิจัย	173
3.6 ข้อจำกัดของงานวิจัย	174
บทที่ 4	
ผลการวิจัย	175
4.1 สถานการณ์ปัญหาและผลกระทบของแชร์ลูกโซ่ ในธุรกิจเงินร่วมลงทุนข้ามชาติที่เกิดขึ้นในประเทศไทย	175
4.2 ปัญหา อุปสรรค และข้อจำกัดของการบังคับใช้กฎหมายในการ ป้องกันและแก้ไขปัญหาแชร์ลูกโซ่ในธุรกิจเงินร่วมลงทุนข้ามชาติ	192
4.3 แนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพการบังคับใช้กฎหมายในการ ป้องกันและแก้ไขปัญหาแชร์ลูกโซ่ในธุรกิจเงินร่วมลงทุนข้ามชาติ	219
บทที่ 5	
อภิปรายผลการวิจัย	250
5.1 สถานการณ์ปัญหาและผลกระทบของแชร์ลูกโซ่ ในธุรกิจเงินร่วมลงทุนข้ามชาติที่เกิดขึ้นในประเทศไทย	250
5.2 ปัญหา อุปสรรค และข้อจำกัดของการบังคับใช้กฎหมายในการ ป้องกันและแก้ไขปัญหาแชร์ลูกโซ่ในธุรกิจเงินร่วมลงทุนข้ามชาติ	259
5.3 แนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพการบังคับใช้กฎหมายในการ ป้องกันและแก้ไขปัญหาแชร์ลูกโซ่ในธุรกิจเงินร่วมลงทุนข้ามชาติ	274

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 6	
สรุปผลและข้อเสนอแนะ	291
6.1 สรุปผลการวิจัย	291
6.2 ข้อเสนอแนะ	306
6.3 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการทำวิจัยครั้งต่อไป	319
บรรณานุกรม	320
ภาคผนวก	329
ภาคผนวก ก รูปแบบของธุรกิจเงินร่วมลงทุนข้ามชาติที่มีลักษณะเป็นแชร์ลูกโซ่	330
ภาคผนวก ข วิธีการแสวงหาผู้ลงทุนและการโฆษณาชวนเชื่อให้เข้าร่วมการลงทุนในธุรกิจเงินร่วมลงทุนที่มีลักษณะเป็นแชร์ลูกโซ่	350
ภาคผนวก ค ตัวอย่างของธุรกิจที่เกิดขึ้นใหม่ (Startup) ที่ผู้กระทำความผิดมักจะใช้หรือโฆษณาชวนเชื่อว่าเป็นธุรกิจที่มีอนาคตที่อยู่ในการถือหุ้นหรือการลงทุน (Holding Company) ของธุรกิจเงินร่วมลงทุนที่มีลักษณะเป็นแชร์ลูกโซ่	358
ภาคผนวก ง กฎหมายและลักษณะของความผิดที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจเงินร่วมลงทุน	365
ภาคผนวก จ เอกสารรับรองโครงการวิจัย (Certificate of Approval) โดยคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในคน มหาวิทยาลัยรังสิต	377
ภาคผนวก ฉ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants)	379
ภาคผนวก ช ผู้เข้าร่วมการสนทนากลุ่ม (Focus Group Participants)	381
ภาคผนวก ซ แบบสัมภาษณ์ (In-depth Interview)	383
ภาคผนวก ฌ แบบสนทนากลุ่ม (Focus Group)	387
ประวัติผู้วิจัย	390

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
2.1	แสดงความแตกต่างระหว่างเชอร์ดูกโซ่กับพีระมิดเชอร์	39
2.2	แสดง Voluntary Lead Shepherds and Areas of Cooperation under SOMTC	69

สารบัญรูป

รูปที่		หน้า
1.1	แสดงกรอบแนวคิดการวิจัย	12
2.1	แสดงขั้นตอนในการฟอกเงิน	50
5.1	แสดงแสดงสถานการณ์ปัญหาและผลกระทบของแชร์ลูกโซ่ ในธุรกิจเงินร่วมลงทุนข้ามชาติที่เกิดขึ้นในประเทศไทย	258
5.2	แสดงปัญหา อุปสรรค และข้อจำกัดของการบังคับใช้กฎหมาย ในการป้องกันและแก้ไขปัญหาแชร์ลูกโซ่ในธุรกิจเงินร่วมลงทุนข้ามชาติ	273
5.3	แสดงแนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพการบังคับใช้กฎหมาย ในการป้องกันและแก้ไขปัญหาแชร์ลูกโซ่ในธุรกิจเงินร่วมลงทุนข้ามชาติ	289
6.1	แสดงสรุปผลการวิจัยการเพิ่มประสิทธิภาพการบังคับใช้กฎหมาย ในการป้องกันและแก้ไขปัญหาแชร์ลูกโซ่ในธุรกิจเงินร่วมลงทุนข้ามชาติ	305

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

นับตั้งแต่ “Charles Ponzi” นักต้มตุ๋นชาวอิตาลี ได้ให้กำเนิด “แชร์ลูกโซ่” เป็นครั้งแรกในโลก เมื่อปี ค.ศ. 1920 จนมาถึงปัจจุบัน (วรากรณ์ สามโกเศศ, 2552) รูปแบบของการก่ออาชญากรรมดังกล่าวก็ยังไม่หายไปจากสังคม และยังมีการพัฒนาในรูปแบบของการก่ออาชญากรรมให้ยากและซับซ้อนมากขึ้น โดยอาศัยเทคโนโลยีที่ก้าวหน้าในปัจจุบันเป็นเครื่องมือที่ช่วยให้เกิดการก่ออาชญากรรมได้ง่ายมากขึ้น ทำให้เกิดความเสียหายในทางเศรษฐกิจและสังคมเป็นวงกว้าง และเกิดความยุ่งยากแก่เจ้าหน้าที่รัฐในการจัดการกับวิวัฒนาการของอาชญากรรมลักษณะดังกล่าว

ในระยะประมาณ 10 ปีที่ผ่านมา รูปแบบของ “แชร์ลูกโซ่” ได้พัฒนาไปอย่างมากมาจากรูปแบบการหลอกลวงโดยอาศัยการหลอกให้ลงทุนในธุรกิจต่างๆ เช่น ทองคำ น้ำมัน หรือสินค้าอุปโภคบริโภค ไปเป็นรูปแบบของการขายตรง (พัชรา สินลอยมา, 2550) ซึ่งอาชญากรก็เริ่มมีความยากในการก่ออาชญากรรมดังกล่าว เนื่องจากการขายตรงมีกฎหมายควบคุมการขายตรงโดยเฉพาะ คือ พระราชบัญญัติขายตรงและตลาดแบบตรง พ.ศ. 2545 (ราชกิจจานุเบกษา, 2545) แต่อย่างไรก็ตาม อาชญากรเหล่านั้นก็ได้พัฒนารูปแบบของการกระทำความผิดเพื่อหลีกเลี่ยงการจับกุมของเจ้าหน้าที่ โดยอาศัยเทคนิคต่างๆ ซึ่งแฝงมาในรูปของการขายตรง เช่น มีการจดทะเบียนขายตรงกับทางหน่วยงานที่ควบคุมดูแลกิจการขายตรง แต่มีการกระทำความผิดในลักษณะแชร์ลูกโซ่ควบคู่ไปกับการขายตรงด้วย

อย่างไรก็ตาม วิธีการหลอกลวงโดยอาศัยการขายตรงนั้น มีแนวโน้มที่จะยากต่อการก่ออาชญากรรมไปเรื่อยๆ เนื่องจากวิวัฒนาการของเศรษฐกิจที่ปัจจุบัน การขายสินค้ามีการเข้าถึงผู้บริโภคมากกว่าแต่ก่อน ผู้บริโภคไม่จำเป็นต้องซื้อสินค้าโดยอาศัยการขายตรงจากผู้ขายสินค้าที่มาถึงตัวเอง แต่สามารถซื้อสินค้าโดยอาศัยการซื้อผ่านเทคโนโลยีที่เรียกว่า “E – Commerce” หรือ “พาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์” ซึ่งเป็นการซื้อขายผ่านเทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์ ผู้ขายสามารถนำสินค้า

มาวางขายบนเว็บไซต์หรือแอปพลิเคชันต่างๆ ได้ และผู้ซื้อสามารถซื้อสินค้านั้นๆ ผ่านเว็บไซต์ดังกล่าวได้ (ดิลศพล ครุฑมีชัย, 2542) ทำให้ตัดปัญหาการใช้ผู้ขายตรงในสินค้าอื่นๆ ไป ทำให้ช่วงหลายปีที่ผ่านมา การก่ออาชญากรรมแฮร์ลูกโซ่ในลักษณะขายตรง จึงเป็นอาชญากรรมที่ไม่พบขึ้นบ่อยนักในสังคมไทย อันเนื่องมาจากการวิวัฒนาการของเทคโนโลยีเกี่ยวกับการซื้อขายสินค้านั้นเอง

ถึงแม้ว่า “แฮร์ลูกโซ่” ในลักษณะรูปแบบของการขายตรงจะไม่ใช่ที่สนใจของกลุ่มอาชญากรในการกระทำความผิดแล้ว แต่ยังมีรูปแบบของแฮร์ลูกโซ่ในลักษณะอื่น ซึ่งมีวิวัฒนาการควบคู่ไปกับสังคมเช่นเดียวกัน ลักษณะของแฮร์ลูกโซ่ดังกล่าว คือ “การลงทุนในธุรกิจเงินร่วมลงทุน” (Venture Capital)

“ธุรกิจเงินร่วมลงทุน” หรือที่เรียกในภาษาอังกฤษว่า “Venture Capital” เป็นลักษณะของการลงทุนในรูปแบบของการเป็นหุ้นส่วนในการทำธุรกิจ โดยมีหลักการในการทำธุรกิจ กล่าวคือ จะมีการรวบรวมเงินจากผู้ลงทุนรายต่างๆ ที่สนใจในการลงทุนในบริษัทหรือกิจการที่ให้ผลตอบแทนดี หรือมีแนวโน้มที่จะเจริญเติบโตในอนาคต ซึ่งปัจจุบันบริษัทที่ลงทุนส่วนใหญ่จะเป็นบริษัทที่มีขนาดเล็ก ยังไม่มีการเจริญเติบโตเต็มที่ โดยการลงทุนดังกล่าว จะมีการก่อตั้งบริษัทที่ทำหน้าที่ในการระดมทุนจากผู้ลงทุนรายอื่นๆ และมีหน้าที่ในการแสวงหาบริษัทที่จะไปลงทุน รวมทั้งทำสัญญาต่างๆ กับบริษัทที่จะไปลงทุน เป็นต้น เรียกว่า “บริษัทธุรกิจเงินร่วมลงทุน” (เรวัต ดันตยานนท์ และสุทธิ พนาวรร, 2554) (ซึ่งต่อไปในงานวิจัยนี้จะเรียกว่า “ธุรกิจเงินร่วมลงทุน” หรือ “Venture Capital”)

โดยในธุรกิจเงินร่วมลงทุนแต่ละบริษัทจะมีนักลงทุนที่มีหน้าที่ในการดูแลผลประโยชน์ของธุรกิจเงินร่วมลงทุนที่เรียกว่า “ผู้จัดการธุรกิจเงินร่วมลงทุน” หรือในภาษาอังกฤษเรียกว่า “Venture Capitalist” หรือ “VCs” (ซึ่งต่อไปในงานวิจัยนี้จะเรียกชื่อว่า “ผู้จัดการธุรกิจเงินร่วมลงทุน” หรือ “Venture Capitalist”) โดย Venture Capitalist จะเป็นนักลงทุนที่มีหน้าที่ในการค้นหาหรือจัดการให้ธุรกิจเงินร่วมลงทุนเข้าไปลงทุนกับบริษัทขนาดเล็ก หรือ Startup ที่ต้องการขยายกิจการแต่ยังมิได้มีการนำบริษัทเข้าสู่ตลาดหลักทรัพย์ โดย Venture Capitalist จะยินดีที่ลงทุนในบริษัทดังกล่าว เนื่องจากมองเห็นว่าจะสามารถสร้างรายได้มหาศาลจากการลงทุนหากบริษัทเหล่านี้ประสบความสำเร็จ (Investopedia, 2017a) โดย Venture Capitalist พยายามมองหาผู้บริหารกิจการที่มีประสิทธิภาพ ในตลาดหลักทรัพย์ที่มีประสิทธิภาพ และเป็นผลิตภัณฑ์หรือ

บริการเฉพาะที่มีความได้เปรียบในการแข่งขันสูง นอกจากนี้ ยังมองหาโอกาสในอุตสาหกรรมที่ Venture Capitalist มีความคุ้นเคย เชี่ยวชาญ และมีโอกาสที่จะเป็นเจ้าของบริษัทใหญ่ๆ เพื่อที่จะสร้างมีอิทธิพลในการลงทุนต่างๆ ได้ (Investopedia, 2017a) ซึ่งการที่ Venture Capitalist สามารถหาผู้ลงทุนได้มากก็จะสามารถนำเงินดังกล่าวไปหาแสวงหากิจการในการร่วมลงทุนได้มาก ทำให้มีโอกาสที่ได้รับกำไรจากการนำบริษัทเข้าตลาดหลักทรัพย์ได้มาก ซึ่งถือว่าเป็นสิ่งสำคัญที่ทำให้ Venture Capitalist เป็นอาชีพมีรายได้เป็นจำนวนมากและมีขนาดจากการแสวงหากิจการลงทุนในรูปแบบการเป็นผู้ช่วยเหลือบริษัทต่างๆ ในการขยายกิจการ

เมื่อธุรกิจเงินร่วมลงทุนได้รับเงินมาจากผู้ลงทุนผ่านทาง Venture Capitalist แล้ว ก็ sẽนำเงินดังกล่าวไปลงทุนกับบริษัทหรือกิจการที่ธุรกิจเงินร่วมลงทุนนั้นๆ ต้องการที่จะลงทุน โดยจะมีการพิจารณาความเป็นไปได้ของการลงทุน ความน่าสนใจของแผนธุรกิจที่จะลงทุน การพบปะพูดคุยกับเจ้าของกิจการ การประเมินความน่าสนใจของการเข้าร่วมลงทุน การตรวจสอบข้อมูลต่างๆ ของกิจการที่สนใจจะเข้าร่วมลงทุน การยื่นข้อเสนอให้กับเจ้าของกิจการ การเจรจาต่อรองระหว่างผู้ร่วมลงทุนกับเจ้าของกิจการ การทำ Due Diligence การปรับปรุงเงื่อนไขต่างๆ ของข้อตกลงต่างๆ จนไปถึงการจัดทำสัญญาร่วมลงทุนที่มีผลผูกพันตามกฎหมายระหว่างผู้ร่วมลงทุนกับเจ้าของกิจการ และการลงนามในหนังสือสัญญาร่วมลงทุนในที่สุด (เรวัต ต้นตยานนท์ และ สุทธิ พนาวรร, 2554)

แต่ในแท้ที่จริงแล้ว เป้าหมายสำคัญของธุรกิจเงินร่วมลงทุนแต่ละแห่ง คือ “การพาบริษัทที่ตนเองลงทุนเข้าตลาดหลักทรัพย์ให้ได้” (Investopedia, 2017b) ซึ่งก่อนการลงทุนในบริษัทใดๆ ของธุรกิจเงินร่วมลงทุนจะมีขั้นตอนของ “การตรวจสอบบริษัท” (Due Diligence) ว่า บริษัทนั้นจะสามารถเติบโตได้จริงๆ หรือไม่ (เรวัต ต้นตยานนท์ และ สุทธิ พนาวรร, 2554) โดยมีการสำรวจตั้งแต่งบการเงินที่ผ่านมา ตัวของกรรมการบริษัท ตัวของลูกจ้างบริษัท รวมไปถึงเรื่องที่เกี่ยวข้องกับบริษัทต่างๆ จนมั่นใจได้ว่า การนำเงินของธุรกิจเงินร่วมลงทุนไปลงทุนนั้น จะเกิดผลประโยชน์มากกว่าการขาดทุน

สิ่งหนึ่งที่เป็นข้อตกลงที่สำคัญของธุรกิจเงินร่วมลงทุนกับ บริษัทที่ลงทุน คือ ธุรกิจเงินร่วมลงทุนจะกลายเป็นหนึ่งในผู้ถือหุ้นรายใหญ่ของบริษัท อาจจะเป็น 30 - 50 % แล้วแต่จำนวนเงินที่ลงทุนไปเมื่อเปรียบเทียบกับเงินลงทุนของหุ้นส่วนเดิม โดยธุรกิจเงินร่วมลงทุนจะตั้งข้อตกลงสำคัญ

ว่า เมื่อใดก็ตามที่บริษัทเข้าตลาดหลักทรัพย์ ธุรกิจเงินร่วมลงทุนจะได้สิทธิในการถือหุ้น “IPO: Initial Public Offering” หรือหุ้นใหม่ที่ได้มีการเสนอขายให้แก่ประชาชนทั่วไปเป็นครั้งแรก (Cagan, 2016)

เมื่อธุรกิจเงินร่วมลงทุนได้รับหุ้น IPO ซึ่งเป็นการซื้อขายหุ้นก่อนการซื้อขายในตลาดหลักทรัพย์นั้น ก็จะทำให้ธุรกิจเงินร่วมลงทุนได้เปรียบในเรื่องของส่วนต่างมูลค่าหุ้น เช่น บริษัท ABC มีราคาหุ้น IPO อยู่ที่ 5 บาท แต่พอเข้าตลาด หุ้นไปถึงราคาหุ้นละ 20 บาท ทำให้กำไรอยู่ที่ 15 บาทต่อหุ้น สมมติว่า Venture Capital นั้นมีจำนวนหุ้นถืออยู่ 1 ล้านหุ้น ก็จะได้กำไรทันที 15 ล้านบาท สิ่งนี้คือความได้เปรียบของการลงทุนในรูปแบบของธุรกิจเงินร่วมลงทุนซึ่งเมื่อภายหลังธุรกิจเงินร่วมลงทุนเหล่านั้น ได้รับเงินจากกำไรจากการขายหุ้น IPO ก็จะนำมาเฉลี่ยคืนให้กับผู้ที่นำเงินมาลงทุนในธุรกิจเงินร่วมลงทุนตามสัดส่วนที่ตนได้ลงทุน ดังนั้น จึงสามารถกล่าวได้ว่าการลงทุนในรูปแบบของธุรกิจเงินร่วมลงทุนเป็นการลงทุนที่สามารถให้ผลตอบแทนที่ดีมาก และมีโอกาสทำให้เงินต้นของผู้ร่วมลงทุนมีมูลค่ามากขึ้นตามไปด้วย ซึ่งส่วนใหญ่เกิดจากกำไรที่ได้รับจาก “ส่วนต่างมูลค่าหุ้น” (Capital Gain) (Investopedia, 2017b) ของบริษัทที่เข้าร่วมลงทุนก่อนและหลังเข้าตลาดหลักทรัพย์นั่นเอง

นอกเหนือไปจากส่วนต่างมูลค่าหุ้นที่ได้รับจากบริษัทที่เข้าร่วมลงทุนก่อนและหลังเข้าตลาดหลักทรัพย์ ในระหว่างที่บริษัทดังกล่าวยังไม่เข้าตลาดหลักทรัพย์นั้น ธุรกิจเงินร่วมลงทุนมีสิทธิที่จะได้รับเงินปันผลจากบริษัทที่ตนเองนำไปลงทุนในกรณีที่ธุรกิจมีกำไร (เรวัต ตันตยานนท์ และ สุทธิ พนาวรร, 2554) โดยจะมีการกำหนดแนวทางการจ่ายเงินปันผลไว้ล่วงหน้าก่อนการจ่ายปันผลว่าจะจ่ายเป็นกึ่งเปอร์เซ็นต์ของกำไรสุทธิ โดยที่ประมุขกรรมการบริษัทจะต้องเสนอให้ที่ประชุมผู้ถือหุ้นอนุมัติก่อนการจ่ายหุ้น

ลักษณะของการทำธุรกิจในรูปแบบของ ธุรกิจเงินร่วมลงทุนนี้ จึงเป็นสิ่งที่น่าสนใจของผู้ร่วมลงทุนต่างๆ ที่มีเงินลงทุนเป็นจำนวนมาก หรือแม้กระทั่งนักลงทุนหน้าใหม่ ในการนำเงินมาลงทุนกับธุรกิจเงินร่วมลงทุนต่างๆ เนื่องจากมีโอกาสได้รับผลตอบแทนตลอดการลงทุน รวมไปถึงการได้มีโอกาสรับผลตอบแทนจากส่วนต่างของมูลค่าหุ้นภายหลังจากเข้าตลาดหลักทรัพย์ และการทำธุรกิจในรูปแบบของธุรกิจเงินร่วมลงทุนยังเป็นที่สนับสนุนของสำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ (ก.ล.ต.) ในปัจจุบัน ธุรกิจเงินร่วมลงทุนจะช่วยทำให้ธุรกิจที่

มีแนวโน้มในการเจริญเติบโต เช่น ธุรกิจ SMEs ต่างๆ สามารถเจริญเติบโตไปเป็นธุรกิจที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ได้ โดยอาศัยการดูแลของธุรกิจเงินร่วมลงทุนต่างๆ ที่มีความพร้อมทั้งบุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญในแง่ของการทำธุรกิจ รวมทั้งมีจำนวนเงินทุนที่สามารถขยายธุรกิจให้มีการเจริญเติบโตและพร้อมที่จะเข้าไปเป็นส่วนหนึ่งของบริษัทในตลาดหลักทรัพย์ได้ อันจะส่งผลให้ตลาดหลักทรัพย์ของประเทศไทยเกิดเสถียรภาพและก้าวไปสู่การเป็นตลาดหลักทรัพย์ชั้นนำของเอเชียและของโลกได้ ซึ่งตัวอย่างของธุรกิจเงินร่วมลงทุนที่มีชื่อเสียงในประเทศไทย คือ “InVent” ของค่าย “อินทัช” (INTUCH) (Inventvc, 2017) ซึ่งได้ลงทุนกับบริษัทที่ชื่อว่า “Ookbee” ซึ่งเป็นบริษัทที่ขายหนังสือออนไลน์ จำนวน 25 % ซึ่งมีมูลค่ากว่า 60 ล้านบาท จนวันนี้ Ookbee มีมูลค่ามากกว่าหลายร้อยล้านบาท และ InVent มีแผนที่จะนำ Ookbee ไปจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ เอ็ม เอ ไอ (MAI) ในอนาคตอันใกล้ (Thumbsup, 2012)

อย่างไรก็ตาม เมื่อธุรกิจเงินร่วมลงทุนเป็นหนึ่งในธุรกิจที่มีแนวโน้มให้ผลตอบแทนสูงในปัจจุบัน และมีลักษณะที่สามารถเข้าถึงผู้คนได้ง่าย โดยการที่ธุรกิจเงินร่วมลงทุนสามารถชักชวนผู้ลงทุนเข้ามาร่วมลงทุนได้ ผ่านระบบแอปพลิเคชัน (Applications) ของสื่อสังคมออนไลน์ (Social Media) ที่แพร่หลายในปัจจุบัน เช่น Facebook, Twitter, Instagram, Line รวมทั้ง Website ต่างๆ บนระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ต เป็นต้น ทำให้การลงทุนในรูปแบบของธุรกิจเงินร่วมลงทุนสามารถเข้าถึงผู้คนต่างๆ ได้ง่าย และสามารถขยายวงของผู้ที่สนใจในการลงทุนในรูปแบบดังกล่าวได้อย่างมากมายกว่าการลงทุนในรูปแบบอื่นๆ จึงทำให้ “อาชญากร” หันมาสนใจในการก่ออาชญากรรมในลักษณะดังกล่าว โดยใช้รูปแบบของธุรกิจเงินร่วมลงทุนซึ่งมีผลตอบแทนที่สูงมากกว่าการลงทุนอื่นๆ โดยปกติ ในการชักจูงให้ผู้ลงทุนนำเงินมาลงทุน โดยอาศัยหลักการก่ออาชญากรรมในลักษณะ “แชร์ลูกโซ่” เข้าร่วมในการสร้างรูปแบบของการกระทำความผิดในลักษณะใหม่ด้วย

ทั้งนี้ เนื่องจากรูปแบบของ “ธุรกิจเงินร่วมลงทุน” และ “แชร์ลูกโซ่” มีลักษณะของการดำเนินการที่คล้ายกัน กล่าวคือ ทั้งธุรกิจเงินร่วมลงทุนและ แชร์ลูกโซ่ มี “การระดมเงินทุน” ที่เหมือนกัน และ “มีการให้ผลตอบแทนที่สูง” เหมือนกัน โดยทั้งธุรกิจเงินร่วมลงทุนและแชร์ลูกโซ่ จะมีการชักชวนผู้ลงทุนในการ “นำเงินไปลงทุนกับกิจการที่มีอนาคต” เหมือนกัน ซึ่งจะให้ผลตอบแทนที่สูงแก่ผู้ร่วมลงทุน และ “มีการปันผลระหว่างการลงทุน” เหมือนกัน ซึ่งทำให้ผู้ร่วมลงทุนเกิดความเชื่อมั่นในธุรกิจที่ลงทุน และ “นำเงินกลับไปลงทุนซ้ำอีก” เพียงแต่ความแตกต่างของ ธุรกิจเงินร่วมลงทุน และ แชร์ลูกโซ่ คือ ธุรกิจเงินร่วมลงทุนมีการกระทำที่ถูกต้องกฎหมายและ

มีมาตรการต่างๆ รองรับ ตรวจสอบได้ มีการนำเงินไปลงทุนกับบริษัทจริง และรายจ่ายที่ให้กับผู้ลงทุนมาจากกำไรที่ได้จากกิจการที่ลงทุนจริง แต่ในส่วนของแชร์ลูกโซ่ จะเป็นการกระทำที่ผิดกฎหมาย ไม่มีมาตรการต่างๆ รองรับ ไม่สามารถตรวจสอบได้ และไม่ได้นำเงินไปลงทุนกับกิจการต่างๆ เพียงแต่นำเงินของผู้ลงทุนคนใหม่ไปจ่ายให้กับผู้ลงทุนคนเก่าเท่านั้น และเมื่อไม่สามารถจ่ายได้ ก็เกิดการล้มวงแชร์ในที่สุด

ในปัจจุบัน มีจำนวนของธุรกิจเงินร่วมลงทุนเกิดขึ้นเป็นจำนวนมากทั้งในประเทศไทยและต่างประเทศ และหนึ่งในนั้น ยังมีธุรกิจเงินร่วมลงทุนที่มีลักษณะเป็นแชร์ลูกโซ่อีกเป็นจำนวนมาก ซึ่งเจ้าหน้าที่รัฐไม่สามารถเข้าไปดูแลได้อย่างทั่วถึง เนื่องจากธุรกิจเงินร่วมลงทุนหลายแห่งมีการจดทะเบียนในต่างประเทศ หรือ “ธุรกิจเงินร่วมลงทุนข้ามชาติ” ทำให้เจ้าหน้าที่รัฐไม่สามารถเข้าไปควบคุมดูแลได้ แม้ว่ากฎหมายในประเทศจะให้ ธุรกิจเงินร่วมลงทุนข้ามชาติต้องมาขึ้นทะเบียนกับสำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ก่อนการระดมทุนในประเทศ แต่ก็ยังมีจำนวน ธุรกิจเงินร่วมลงทุนข้ามชาติที่จดทะเบียนในต่างประเทศอีกมากมายไม่ได้ทำการจดทะเบียนในประเทศไทย แต่เข้ามาแสวงหานักลงทุนในประเทศไทย โดยอาศัยช่องทางในรูปแบบของสื่อสังคมออนไลน์ (Social Media) เช่น Facebook, Line และ Website ในระบบอินเทอร์เน็ต เป็นต้น ผ่าน Venture Capitalist ที่อยู่ในประเทศไทย เป็นผู้แนะนำและดูแลการลงทุนผ่านสื่อสังคมออนไลน์เหล่านั้นเช่นเดียวกับ โดยทางธุรกิจเงินร่วมลงทุนข้ามชาติ และ Venture Capitalist รวมทั้งผู้ลงทุน ไม่จำเป็นที่จะต้องพบปะกัน เพียงแต่อาศัยช่องทางในสื่อสังคมออนไลน์ในการติดต่อประสานงานและลงทุนเท่านั้น จึงเป็นสิ่งที่ยากของเจ้าหน้าที่รัฐซึ่งมีหน้าที่ตรวจสอบควบคุมและดูแลธุรกิจเงินร่วมลงทุนข้ามชาติในการตรวจตราว่า ธุรกิจเงินร่วมลงทุนข้ามชาติดังกล่าว “มีการจดทะเบียนถูกต้องตามกฎหมายไทยหรือไม่” “ผู้แนะนำการลงทุน (Venture Capitalist) เป็นผู้ที่ได้รับอนุญาตให้มีใบอนุญาตการแนะนำการลงทุนหรือไม่” “รายได้ที่เกิดจากการลงทุนมีการเสียภาษีโดยถูกต้องตามกฎหมายหรือไม่” “การลงทุนดังกล่าวมีการนำเงินไปลงทุนในกิจการที่ให้สัญญาไว้หรือไม่” “ทราบได้อย่างไว้วางใจว่าเงินที่ผู้ลงทุนได้รับในแต่ละเดือนมาจากกำไรที่ได้จากการทำธุรกิจ” “มีลักษณะเป็นแชร์ลูกโซ่ประเภทหนึ่งหรือไม่” หรือ “มีลักษณะเป็นการฟอกเงินหรือองค์การอาชญากรรมข้ามชาติหรือไม่” เป็นต้น

ในปี 2561 สถิติของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ โดยศูนย์ป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมทางเทคโนโลยีสารสนเทศ (ศปอศ.ตร.) ระบุว่า ได้มีการจับกุมแฮกเกอร์ในธุรกิจเงินร่วมลงทุนข้ามชาติรายหนึ่ง โดยมีผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับแฮกเกอร์ดังกล่าวรวมกว่า 32 คน สามารถหลอกลวงประชาชนให้หลงเชื่อและสมัครสมาชิกได้กว่า 500,000 คน (ห้าแสนคนถ้วน) และมีเงินหมุนเวียนในบัญชีของผู้กระทำความผิดรวมกว่า 10,000 ล้านบาท (หนึ่งหมื่นล้านบาทถ้วน) (ศูนย์ป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมทางเทคโนโลยีสารสนเทศ, 2561ก) ซึ่งจากสถิติดังกล่าวนี้ แสดงให้เห็นว่า แฮกเกอร์ในธุรกิจเงินร่วมลงทุนข้ามชาติถือเป็นแฮกเกอร์ที่สามารถสร้างความเสียหายให้แก่ประชาชนได้อย่างมาก

ความเสียหายที่เกิดขึ้นกับประชาชนนั้น สาเหตุสำคัญประการหนึ่งเกิดจากการที่รัฐไม่สามารถเข้าไปควบคุมธุรกิจเงินร่วมลงทุนข้ามชาติเหล่านั้นได้ เนื่องจากกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและปราบปรามแฮกเกอร์ในประเทศไทย ได้แก่ พระราชกำหนดการกักเงินที่เป็นการขู่โก่งประชาชน พ.ศ. 2527 ยังมีความล้าหลัง ไม่ทันสมัย อาชญากรสามารถอาศัยช่องโหว่ในกฎหมายในการหลีกเลี่ยงความรับผิดชอบจากการชี้แจงการมีอยู่ของธุรกิจเงินร่วมลงทุนและความสมเหตุสมผลในการจ่ายผลตอบแทน รวมทั้งการจดทะเบียนที่ถูกต้องตามกฎหมายต่างประเทศ จึงทำให้การป้องกันและปราบปรามปัญหาแฮกเกอร์ในธุรกิจเงินร่วมลงทุนข้ามชาติเป็นไปได้ด้วยความยากลำบาก นอกจากนี้ แม้ว่ารัฐจะมีเครื่องมือทางกฎหมายที่มีประสิทธิภาพคือ พระราชบัญญัติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 รวมทั้งพระราชบัญญัติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการมีส่วนร่วมในองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ พ.ศ. 2556 ซึ่งกำหนดลักษณะของอาชญากรรมข้ามชาติและความผิดมูลฐานในการฟอกเงินเกี่ยวกับองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติเอาไว้ แต่การจัดการกับธุรกิจเงินร่วมลงทุนข้ามชาติที่มีลักษณะเป็นแฮกเกอร์นั้น ก็ยังไม่สามารถกระทำได้อย่างทัน่วงทีได้ เนื่องจากปัญหาการบังคับใช้กฎหมายบางประการที่ต้องมีผู้เสียหายเข้ามาแจ้งความ จึงจะสามารถดำเนินการได้ ซึ่งแท้ที่จริงแล้ว เมื่อแฮกเกอร์ในธุรกิจเงินร่วมลงทุนข้ามชาติยังดำเนินการและจ่ายปันผลให้กับนักลงทุนได้ ก็ย่อมไม่มีผู้เสียหายเกิดขึ้น และรัฐก็ไม่กล้าที่จะดำเนินการใดๆ เนื่องจากกระบวนการยังไม่เกิดความเสียหายและมีความกังวลว่าธุรกิจเงินร่วมลงทุนข้ามชาติดังกล่าวจะยังเป็นกิจการที่ดำเนินการอย่างถูกกฎหมายอยู่

นอกจากปัญหาด้านกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและปราบปรามแชร์ลูกโซ่ในประเทศไทยแล้ว สาเหตุสำคัญด้านหน่วยงานบังคับใช้กฎหมายในประเทศไทยคือ การไม่มีหน่วยงานที่จัดการและรับมือกับอาชญากรรมประเภทดังกล่าวได้อย่างเต็มที่ ซึ่งหลายหน่วยงาน เช่น สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ มีเพียงเครื่องมือในการควบคุมดูแลเฉพาะธุรกิจเงินร่วมลงทุนที่จดทะเบียนในประเทศไทยเท่านั้น แต่ในกรณีการควบคุมดูแลธุรกิจเงินร่วมลงทุนข้ามชาติยังคงเป็นปัญหาอยู่ รวมทั้งในกรณีการดำเนินคดีอาญายังคงต้องอาศัยอำนาจจากหน่วยงานที่มีอำนาจจับกุมคือ กรมสอบสวนคดีพิเศษ (DSI) และกองบังคับการปราบปรามอาชญากรรมทางเศรษฐกิจ เป็นผู้จับกุมในการกระทำความผิดดังกล่าว (สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์, 2561ก) โดยในกรณีของธุรกิจเงินร่วมลงทุนที่มีการจดทะเบียนในต่างประเทศ แต่มีการเข้ามาลงทุนในประเทศไทยและมีแนวโน้มในการก่อตั้งแชร์ลูกโซ่ การจัดการกับปัญหาแชร์ลูกโซ่ดังกล่าวมีการทับซ้อนกันระหว่างหน่วยงานบังคับใช้กฎหมายหลายหน่วยงาน เช่น สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ กองบังคับการปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับอาชญากรรมทางเศรษฐกิจ ศูนย์ปราบปรามคนร้ายข้ามชาติ และลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย ศูนย์ปราบปรามอาชญากรรมทางเทคโนโลยีสารสนเทศ กรมสอบสวนคดีพิเศษ สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน ศูนย์รับแจ้งการเงินนอกระบบ สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง รวมทั้งสำนักงานอัยการสูงสุด ซึ่งไม่มีหน่วยงานไหนรับเป็นเจ้าภาพในการจัดการดูแล ควบคุม และปราบปรามการกระทำความผิดในธุรกิจเงินร่วมลงทุนข้ามชาติที่มีลักษณะเป็นแชร์ลูกโซ่ในทันที ซึ่งข้อเท็จจริงปรากฏตามสถิติของศูนย์ป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมทางเทคโนโลยีสารสนเทศข้างต้นว่า กว่าจะมีการจับกุมผู้กระทำความผิดได้ ก็เกิดความเสียหายไปไม่น้อยแล้ว

ดังนั้น การจัดการกับปัญหา “แชร์ลูกโซ่ในธุรกิจเงินร่วมลงทุนข้ามชาติ” จึงต้องมีการแก้ปัญหาโดยอาศัยความรู้เกี่ยวกับรูปแบบของอาชญากรรมต่างๆ เช่น “อาชญากรรมคอเชิ้ตขาว” (White – Collar Crime) “แชร์ลูกโซ่” (Ponzi Schemes) “การฟอกเงิน” (Money Laundering) “องค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ” (Transnational Organized Crime) รวมไปถึงการแก้ปัญหาโดยอาศัยความรู้ที่เกี่ยวกับ “การบริหารงานยุติธรรม” (Justice Administration) และความรู้เกี่ยวกับมาตรการทางกฎหมายต่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและปราบปรามปัญหาอาชญากรรมทางเศรษฐกิจ เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาอาชญากรรมดังกล่าวมิให้เกิดขึ้นซ้ำอีก

ผู้วิจัยจึงได้มุ่งเน้นที่จะศึกษาถึงแนวทางของการเพิ่มประสิทธิภาพการบังคับใช้กฎหมายในการป้องกันและแก้ไขปัญหาแชร์ลูกโซ่ในธุรกิจเงินร่วมลงทุนข้ามชาติ โดยทำการศึกษารูปแบบของการป้องกันและแก้ไขปัญหาโดยอาศัยกระบวนการทางอาชญาวิทยา โดยเฉพาะความรู้เกี่ยวกับอาชญากรรมคอเชิ้ตขาว (White – Collar Crime) รวมทั้งอาศัยความรู้เกี่ยวกับการบริหารงานยุติธรรม เช่น การศึกษาพระราชบัญญัติและกฎหมายลำดับรอง กลไกการทำงาน และอำนาจหน้าที่ของแต่ละหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมต่างๆ ที่เกี่ยวข้องเพื่อให้ได้มาซึ่งแนวทางของการเพิ่มประสิทธิภาพการบังคับใช้กฎหมายในการป้องกันและแก้ไขปัญหาแชร์ลูกโซ่ในธุรกิจเงินร่วมลงทุนข้ามชาติ ซึ่งจะส่งผลดีต่อรัฐในการควบคุมและดูแลการลงทุนในลักษณะธุรกิจเงินร่วมลงทุนข้ามชาติได้อย่างเข้มงวด รวมทั้งป้องกันความเสียหายที่อาจเกิดขึ้นกับนักลงทุนภายในประเทศ และยกระดับกระบวนการยุติธรรมของประเทศไทยให้สามารถป้องกันและแก้ไขปัญหาอาชญากรรมที่มีการวิวัฒนาการไปพร้อมกับเทคโนโลยีในปัจจุบันได้อย่างทันท่วงที

1.2 วัตถุประสงค์การวิจัย

- 1) เพื่อศึกษาสถานการณ์ปัญหาและผลกระทบของแชร์ลูกโซ่ในธุรกิจเงินร่วมลงทุนข้ามชาติที่เกิดขึ้นในประเทศไทย
- 2) เพื่อศึกษาปัญหา อุปสรรค และข้อจำกัดของการบังคับใช้กฎหมายในการป้องกันและแก้ไขปัญหาแชร์ลูกโซ่ในธุรกิจเงินร่วมลงทุนข้ามชาติ
- 3) เพื่อศึกษาแนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพการบังคับใช้กฎหมายในการป้องกันและแก้ไขปัญหาแชร์ลูกโซ่ในธุรกิจเงินร่วมลงทุนข้ามชาติ

1.3 คำถามการวิจัย

- 1) สถานการณ์ปัญหาและผลกระทบของแชร์ลูกโซ่ในธุรกิจเงินร่วมลงทุนข้ามชาติที่เกิดขึ้นในประเทศไทยเป็นอย่างไรบ้าง
- 2) ปัญหา อุปสรรค และข้อจำกัดของการบังคับใช้กฎหมายในการป้องกันและแก้ไขปัญหาแชร์ลูกโซ่ในธุรกิจเงินร่วมลงทุนข้ามชาติมีอะไรบ้าง
- 3) แนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพการบังคับใช้กฎหมายในการป้องกันและแก้ไขปัญหาแชร์ลูกโซ่ในธุรกิจเงินร่วมลงทุนข้ามชาติควรเป็นอย่างไร

1.4 ขอบเขตของการวิจัย

1.4.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา

การวิจัยนี้เป็นการทบทวนแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยทางอาชญาวิทยา รวมทั้งการบริหารงานยุติธรรมที่เกี่ยวกับการป้องกันและแก้ไขปัญหาแชร์ลูกโซ่ในธุรกิจเงินร่วมลงทุนข้ามชาติ และศึกษาสถานการณ์ปัญหาและผลกระทบของแชร์ลูกโซ่ในธุรกิจเงินร่วมลงทุนข้ามชาติที่เกิดขึ้นในประเทศไทย รวมทั้งปัญหา อุปสรรค และข้อจำกัดของการบังคับใช้กฎหมายในการป้องกันและแก้ไขปัญหาแชร์ลูกโซ่ในธุรกิจเงินร่วมลงทุนข้ามชาติ ซึ่งได้แก่ ปัญหา อุปสรรค และข้อจำกัดของบทบัญญัติของกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ พระราชกำหนดการกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน พ.ศ. 2527 พระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ. 2535 พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการมีส่วนร่วมในองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ พ.ศ. 2556 รวมทั้งปัญหา อุปสรรค และข้อจำกัดของหน่วยงานบังคับใช้กฎหมาย และปัญหา อุปสรรค และข้อจำกัดอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อวิเคราะห์และนำเสนอแนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพการบังคับใช้กฎหมายในการป้องกันและแก้ไขปัญหาแชร์ลูกโซ่ในธุรกิจเงินร่วมลงทุนข้ามชาติ

1.4.2 ขอบเขตด้านวิธีการ

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ประกอบด้วย การศึกษาค้นคว้าเอกสาร โดยทบทวนวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และการศึกษาภาคสนาม โดยการสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก และการสนทนากลุ่ม ซึ่งมีขั้นตอนและวิธีการดำเนินการ ดังนี้

1) ศึกษาข้อมูลจากเอกสารและข้อมูลที่เป็นความคิดเห็น ทักษะ มุมมองจากกลุ่มตัวอย่างของผู้ให้ข้อมูลสำคัญในการวิจัย เพื่อทราบถึงภาพรวมของสถานการณ์ในปัจจุบันและแนวโน้มในอนาคต

2) บูรณาการสาระข้อมูลเพื่อประเมินหาความจำเป็นในการเพิ่มประสิทธิภาพ

3) วิเคราะห์เนื้อหาเพื่อให้ได้ข้อสรุปที่เป็นแนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพที่เหมาะสม และตรงตามความจำเป็น

1.4.3 ขอบเขตด้านผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญในการวิจัยที่เป็นกลุ่มเป้าหมายในการเก็บรวบรวมข้อมูลที่เป็นความคิดเห็น ทศนะ มุมมอง ได้แก่ เจ้าหน้าที่ของหน่วยงานภาครัฐที่มีหน้าที่บังคับใช้กฎหมายเกี่ยวกับการป้องกันและแก้ไขปัญหาแชร์ลูกโซ่ในธุรกิจเงินร่วมลงทุนข้ามชาติ หน่วยงานเอกชนที่มีความเกี่ยวข้องในการป้องกันและแก้ไขปัญหาแชร์ลูกโซ่ในธุรกิจเงินร่วมลงทุนข้ามชาติ และผู้เชี่ยวชาญด้านกฎหมายอาชญากรรมทางเศรษฐกิจ รวมทั้งสิ้น 10 คน ประกอบด้วยบุคคลจากหน่วยงานดังต่อไปนี้

- 1) สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ จำนวน 1 คน
- 2) กองบังคับการปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับอาชญากรรมทางเศรษฐกิจ จำนวน 1 คน
- 3) ศูนย์ปราบปรามคนร้ายข้ามชาติและลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย สำนักงานตำรวจแห่งชาติ จำนวน 1 คน
- 4) ศูนย์ปราบปรามอาชญากรรมทางเทคโนโลยีสารสนเทศ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ จำนวน 1 คน
- 5) กรมสอบสวนคดีพิเศษ จำนวน 1 คน
- 6) สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน จำนวน 1 คน
- 7) ศูนย์รับแจ้งการเงินนอกระบบ สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง กระทรวงการคลัง จำนวน 1 คน
- 8) สำนักงานอัยการสูงสุด จำนวน 1 คน
- 9) สมาพันธ์ต่อต้านแชร์ลูกโซ่แห่งประเทศไทย จำนวน 1 คน
- 10) ผู้เชี่ยวชาญด้านกฎหมายอาชญากรรมทางเศรษฐกิจ จำนวน 1 คน

1.4.4 ขอบเขตด้านพื้นที่

พื้นที่ที่เก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนามในการสัมภาษณ์เชิงลึกและการจัดสนทนากลุ่มของกลุ่มตัวอย่างผู้ให้ข้อมูลสำคัญในการวิจัย คือ กรุงเทพมหานคร เนื่องจากเป็นเมืองหลวงและศูนย์กลางของหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและแก้ไขปัญหาแชร์ลูกโซ่ในธุรกิจเงินร่วมลงทุนข้ามชาติ โดยหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชน ทั้ง 10 หน่วยงาน มีสถานที่ตั้งอยู่ใน

เขตกรุงเทพมหานคร ดังนั้น ผู้วิจัยจึงได้กำหนดขอบเขตด้านพื้นที่ในการเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนามคือ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญที่อยู่ในเขตพื้นที่ของสถานที่ตั้งหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชนทั้ง 10 หน่วยงาน ณ กรุงเทพมหานคร

1.5 กรอบแนวคิดการวิจัย

รูปที่ 1.1 แสดงกรอบแนวคิดการวิจัย

1.6 นิยามศัพท์

ธุรกิจเงินร่วมลงทุน (Venture Capital) หมายถึง การลงทุนในรูปแบบของการเป็นหุ้นส่วนในการทำธุรกิจ โดยมีหลักการในการทำธุรกิจ กล่าวคือ จะมีการรวบรวมเงินจากผู้ลงทุนรายต่างๆ ที่สนใจในการลงทุนในบริษัทหรือกิจการที่ให้ผลตอบแทนดี หรือมีแนวโน้มที่จะเจริญเติบโตในอนาคต ซึ่งปัจจุบันบริษัทที่ลงทุนส่วนใหญ่จะเป็นบริษัทที่มีขนาดเล็ก ยังไม่มีการเจริญเติบโตเต็มที่ โดยการลงทุนดังกล่าว จะมีการก่อตั้งบริษัทที่ทำหน้าที่ในการระดมทุนจากผู้ลงทุนรายอื่นๆ และมีหน้าที่ในการแสวงหาบริษัทที่จะไปลงทุน รวมทั้งทำสัญญาต่างๆ กับบริษัทที่จะไปลงทุน เป็นต้น เรียกว่า “บริษัทธุรกิจเงินร่วมลงทุน”

ผู้จัดการการลงทุน (Venture Capitalist) หมายถึง เป็นนักลงทุนที่มีหน้าที่ในการค้นหาหรือจัดการให้ธุรกิจร่วมลงทุนเข้าไปลงทุนกับบริษัทขนาดเล็ก หรือ Startup ที่ต้องการขยายกิจการแต่ยังมิได้มีการนำบริษัทเข้าสู่ตลาดหลักทรัพย์ โดยผู้จัดการการลงทุนจะพยายามมองหาผู้บริหารกิจการที่มีประสิทธิภาพ ในตลาดหลักทรัพย์ที่มีประสิทธิภาพ และเป็นผลิตภัณฑ์หรือบริการเฉพาะที่มีความได้เปรียบในการแข่งขันสูง นอกจากนี้ ยังมองหาโอกาสในอุตสาหกรรมที่ Venture Capitalist มีความคุ้นเคย เชี่ยวชาญ และมีโอกาสที่จะเป็นเจ้าของบริษัทใหญ่ๆ เพื่อที่จะสร้างอิทธิพลในการลงทุนประเภทต่างๆ ได้

สื่อสังคมออนไลน์ (Social Media) หมายถึง สื่อสังคมออนไลน์ที่มีการตอบสนองทางสังคมได้หลายทิศทางโดยผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต หรือเครือข่ายอินเทอร์เน็ตที่บุคคลทุกคนในโลกสามารถมีปฏิสัมพันธ์ตอบโต้กันได้

แชร์ลูกโซ่ (Ponzi Schemes) หมายถึง การหลอกลวงให้ลงทุนหรือร่วมกิจการที่อาศัยเงินลงทุนไม่มากนัก แต่อัตราผลตอบแทนหรือประโยชน์ที่ผู้ดำเนินการชี้ชวนว่าจะได้รับนั้นมีเป็นจำนวนมาก โดยผู้ก่อตั้งแชร์ลูกโซ่เหล่านั้นจะเรียกร้องให้ผู้ลงทุนนำเงินมาลงทุนโดยสัญญาว่าจะนำเงินไปลงทุนในทรัพย์สินที่มีโอกาสจะทำกำไรสูง และมีความเสี่ยงที่ต่ำหรือไม่มีความเสี่ยงเลย ซึ่งแชร์ลูกโซ่ส่วนใหญ่่มุ่งที่จะนำเงินของผู้ลงทุนรายใหม่มาชำระให้แก่ผู้ลงทุนรายเก่า ทำให้ผู้ที่ตั้งใจจะลงทุนในทรัพย์สินที่ถูกต้องกฎหมายเกิดความผิดพลาดในการนำเงินมาลงทุนในแชร์ลูกโซ่แทนที่จะลงทุนในกิจการที่ถูกต้องกฎหมายและได้รายได้จากกิจการที่มีอยู่จริง

การฟอกเงิน (Money Laundering) หมายถึง การนำเงินหรือทรัพย์สินที่ได้มาโดยผิดกฎหมาย นำไปสู่กระบวนการเปลี่ยนแปลงให้กลายเป็นเงินหรือทรัพย์สินที่ได้มาโดยถูกกฎหมาย โดยมีเจตนาที่จะปกปิดที่มาของเงินหรือทรัพย์สินที่ได้มาโดยการกระทำความผิดดังกล่าว

องค์กรอาชญากรรม (Organized Crime) หมายถึง คณะบุคคลตั้งแต่สามคนขึ้นไป ที่รวมตัวกันช่วงระยะเวลาหนึ่งและร่วมกันกระทำการใด โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อกระทำความผิดร้ายแรงและเพื่อได้มาซึ่งผลประโยชน์ทางการเงิน ทรัพย์สิน หรือผลประโยชน์ทางวัตถุอย่างอื่นไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อม

องค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ (Transnational Organized Crime) หมายถึง องค์กรอาชญากรรมที่มีการกระทำความผิดซึ่งมีลักษณะอย่างหนึ่งอย่างใดต่อไปนี้เป็นคือ (1) ความผิดที่กระทำในเขตแดนของรัฐมากกว่าหนึ่งรัฐ (2) ความผิดที่กระทำในรัฐหนึ่งแต่การเตรียมการวางแผน การสั่งการ การสนับสนุน หรือการควบคุมการกระทำความผิดได้กระทำในอีกรัฐหนึ่ง (3) ความผิดที่กระทำในรัฐหนึ่ง แต่เกี่ยวข้องกับองค์กรอาชญากรรมที่มีการกระทำความผิดมากกว่าหนึ่งรัฐ และ (4) ความผิดที่กระทำในรัฐหนึ่ง แต่ผลของการกระทำที่สำคัญเกิดขึ้นในอีกรัฐหนึ่ง

การเงินนอกระบบ (Informal Financial) หมายถึง หนี้นอกระบบและหมายรวมถึงแชร์ลูกโซ่ การระดมทุน หรือการใช้เงินในการทำธุรกิจที่ไม่อยู่ภายใต้ระบบการควบคุมกำกับดูแลของทางราชการ ซึ่งการเงินนอกระบบเป็นช่องทางหนึ่งที่มีวิชาชีพสามารถแฝงตัวเข้าไปหลอกเงินจากเหยื่อและสร้างความเสียหายให้แก่เศรษฐกิจของประเทศได้

1.7 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

- 1) ทำให้ทราบถึงสถานการณ์ปัญหาและผลกระทบของแชร์ลูกโซ่ในธุรกิจเงินร่วมลงทุนข้ามชาติที่เกิดขึ้นในประเทศไทย
- 2) ทำให้ทราบถึงปัญหา อุปสรรค และข้อจำกัดของการบังคับใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้องในการป้องกันและแก้ไขปัญหาแชร์ลูกโซ่ในธุรกิจเงินร่วมลงทุนข้ามชาติ
- 3) ทำให้ได้แนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพการบังคับใช้กฎหมายในการป้องกันและแก้ไขปัญหาแชร์ลูกโซ่ในธุรกิจเงินร่วมลงทุนข้ามชาติ

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎี และวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเพิ่มประสิทธิภาพการบังคับใช้กฎหมายในการป้องกันและแก้ไขปัญหาแชร์ลูกโซ่ในธุรกิจเงินร่วมลงทุนข้ามชาติดังต่อไปนี้

- 2.1 ความรู้เกี่ยวกับอาชญากรรมคอเชิ้ตขาว
- 2.2 ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับแชร์ลูกโซ่
- 2.3 ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับการฟอกเงิน
- 2.4 ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ
- 2.5 ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับหน่วยงานที่มีหน้าที่บังคับใช้กฎหมายในการป้องกันและแก้ไขปัญหาแชร์ลูกโซ่ในธุรกิจเงินร่วมลงทุน
- 2.6 มาตรการทางกฎหมายต่างประเทศที่ใช้บังคับกับอาชญากรรมทางเศรษฐกิจ
- 2.7 ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับธุรกิจเงินร่วมลงทุน
- 2.8 งานวิจัยและกรณีศึกษาที่เกี่ยวข้อง
- 2.8 สรุปแนวความคิดของบทที่ 2

2.1 ความรู้เกี่ยวกับอาชญากรรมคอเชิ้ตขาว (White – Collar Crime)

2.1.1 แนวคิดทั่วไปเกี่ยวกับอาชญากรรมคอเชิ้ตขาว (White – Collar Crime)

“White – Collar Workers” หรือที่เรียกว่า “กลุ่มผู้ทำงานคอเชิ้ตขาว” เป็นคำที่บัญญัติขึ้นมาจากสภาพแวดล้อมการทำงานในประเทศสหรัฐอเมริกา โดยพิจารณาจากการแต่งกายของกลุ่มผู้ทำงานที่มีตำแหน่งหน้าที่การงานที่ดี เช่น พวกพนักงานบริษัท หรือข้าราชการ ซึ่งมักจะแต่งกายด้วยเสื้อเชิ้ตสีขาว ทำให้สังคมนิยามกลุ่มบุคคลประเภทนี้ว่า “กลุ่มผู้ทำงานคอเชิ้ตขาว” หรือ “White – Collar Workers” (Treadwell, 2006) ซึ่งแตกต่างกับกลุ่มผู้ใช้แรงงาน ซึ่งเป็น

กลุ่มที่มีหน้าที่การงานต่ำกว่า โดยกลุ่มผู้ใช้แรงงานในประเทศสหรัฐอเมริกา มักจะสวมเสื้อทำงาน สีน้ำเงินหรือสีฟ้า สังคมจึงนิยามกลุ่มบุคคลประเภทนี้ว่า “กลุ่มผู้ทำงานคอเช็ดน้ำเงิน” หรือ “Blue – Collar Workers” (Parietti, 2019)

“White – Collar Crime” หรือ “อาชญากรรมคอเช็ดขาว” มีต้นกำเนิดจากนักสังคมวิทยาชาวสหรัฐอเมริกาที่ชื่อว่า “เอ็ดวิน เอช. ซัทเธอร์แลนด์” (Edwin H. Sutherland) ในราวปี 1930 – 1940 ซึ่งขณะนั้น นักอาชญาวิทยาส่วนใหญ่คิดว่าอาชญากรรมเกิดขึ้นมาจากความยากจนหรือความเสียเปรียบทางการเงิน แต่ Sutherland ไม่เห็นด้วยกับคำกล่าวข้างต้น โดย Sutherland เห็นว่า บุคคลที่มีสถานะทางสังคมที่สูงส่ง ซึ่งได้รับการเคารพยกย่องจากผู้คนทั่วไป ก็สามารถก่ออาชญากรรมที่มีความรุนแรงได้ โดยอาศัยโอกาสทางอาชีพการงาน สถานะทางเศรษฐกิจ และผลประโยชน์ทางธุรกิจของตน (Benson, 2009)

“Edwin H. Sutherland” เป็นชาวสหรัฐอเมริกา เกิดเมื่อวันที่ 13 สิงหาคม 1883 ณ เมืองกิบบอน มลรัฐเนบราสก้า สหรัฐอเมริกา ตั้งแต่เกิดจนถึงอายุ 21 ปี เขาใช้เวลาส่วนใหญ่อยู่บนเกาะแกรนด์ ไอร์แลนด์ มลรัฐเนบราสก้า Sutherland จบการศึกษาศิลปศาสตรบัณฑิต ณ วิทยาลัยแกรนด์ ไอร์แลนด์ (Grand Island College) เมื่อปี 1904 ต่อมาเขาเป็นอาจารย์สอนอยู่ที่วิทยาลัยซิวฟอล (Sioux Fall College) ประมาณ 2 ปี ก่อนที่จะเข้ารับการศึกษาระดับปริญญาบัณฑิตในสาขาสังคมวิทยา (Sociology) ณ มหาวิทยาลัยชิคาโก (University of Chicago) ในปี 1909 และจบการศึกษาในระดับปริญญาเอกเมื่อปี 1913 ต่อมาภายหลังจากที่เขาได้รับปริญญาเอก เขาได้เข้าไปสอนหนังสือที่วิทยาลัยวิลเลียม เจเวล (William Jewel College) ณ เมืองลิเบอร์ตี มลรัฐมิซซูรี และย้ายที่สอนเรื่อยมา จนวันหนึ่งในขณะที่เขาเป็นอาจารย์สอนหนังสือที่มหาวิทยาลัยอิลลินอยส์ (University of Illinois) ในระหว่างปี 1919 – 1926 เขาได้สนใจที่จะศึกษาวิชาอาชญาวิทยาอย่างเป็นระบบ (Meier, 2013)

ภายหลังจากที่ Sutherland ได้สนใจค้นคว้าด้านอาชญาวิทยานั้น เขาก็ได้ย้ายไปเป็นอาจารย์สอนหนังสือที่มหาวิทยาลัยมินนิโซตา (University of Minnesota) ในระหว่างปี 1926 – 1929 มหาวิทยาลัยชิคาโก (University of Chicago) ที่เขาจบปริญญาเอกมา ในระหว่างปี 1930 – 1935 และที่สุดท้ายที่ทำให้เขาสร้างผลงานเรื่อง “อาชญากรรมคอเช็ดขาว” (White – Collar

Crime) คือ มหาวิทยาลัยอินเดียนา (University of Indiana) ในปี 1935 จนกระทั่งเสียชีวิตในปี 1950 (Meier, 2013)

ในระหว่างที่เขาสอนอยู่ที่มหาวิทยาลัยอินเดียนา (University of Indiana) นั้น เขาได้เขียนงานวิจัยขึ้นมาหนึ่งฉบับ ชื่อว่า “อาชญากรรมคอเชิ้ตขาว” (White – Collar Criminality) โดยได้รับการตีพิมพ์ในวารสาร “สังคมวิทยาอเมริกัน” (American Sociological Review) ฉบับที่ 5 เดือนกุมภาพันธ์ ค.ศ. 1940 โดย Sutherland ได้กล่าวว่า งานวิจัยชิ้นดังกล่าวของเขามีเจตนาที่จะทำให้ให้นักเศรษฐศาสตร์หันมาสนใจความสัมพันธ์ระหว่างธุรกิจ (Business) กับอาชญากรรม (Crime) ซึ่ง ณ ขณะนั้น เหล่านักเศรษฐศาสตร์ได้สนใจเกี่ยวกับกรรมวิธี (Method) ในการทำให้ธุรกิจสามารถดำเนินต่อไปได้ แต่ไม่มีใครสนใจในเรื่องมุมมองอาชญากรรมที่เกี่ยวกับธุรกิจหรือเศรษฐกิจ และเหล่านักสังคมวิทยาก็สนใจในแง่ของอาชญากรรมทั่วไป (General Crime) มากกว่าการอธิบายในแง่ของอาชญากรรมที่เกี่ยวกับธุรกิจ ดังนั้น งานวิจัยของ Sutherland ฉบับนี้ จึงมุ่งหวังที่จะแสดงออกถึงการเปรียบเทียบระหว่างอาชญากรรมที่ก่อขึ้นโดยกลุ่มชนชั้นคอเชิ้ตขาว (White – Collar Class) ที่มีการนับหน้าถือในสังคม มีความเป็นมืออาชีพในทางธุรกิจ กับอาชญากรรมที่ก่อขึ้นโดยกลุ่มชนชั้นที่ต่ำกว่า (Lower Class) ซึ่งประกอบด้วยคนที่มีฐานะทางเศรษฐกิจที่ต่ำกว่า หรือคนจนในสังคม ซึ่งการเปรียบเทียบดังกล่าวของ Sutherland มีจุดประสงค์ที่จะพัฒนาทฤษฎีเกี่ยวกับพฤติกรรมอาชญากรรม (Criminal Behavior) โดยมีได้มุ่งหวังที่จะชุดค้นหรือปฏิรูปลักษณะต่างๆ ยกเว้นเรื่องเกี่ยวกับด้านอาชญาวิทยา (Sutherland, 1940)

2.1.2 แนวคิดเกี่ยวกับอาชญากรรมคอเชิ้ตขาวของ Edwin H. Sutherland

Sutherland ค้นพบว่า สถิติทางอาชญากรรมในสหรัฐอเมริกาไม่เท่าเทียมกัน โดยเฉพาะการป้องกันเหตุการณ์เกี่ยวกับอาชญากรรมที่เกิดขึ้นโดยกลุ่มชนชั้นล่าง (Lower Class) มีมากกว่าการป้องกันเหตุการณ์เกี่ยวกับอาชญากรรมที่เกิดขึ้นโดยกลุ่มชนชั้นสูง (Upper Class) หรือกลุ่มอาชญากรรมคอเชิ้ตขาว (White – Collar Crime) สถิติดังกล่าวระบุว่า กลุ่มอาชญากรรมคอเชิ้ตขาวมีอัตราการเข้าไปอยู่ในเรือนจำไม่ถึงร้อยละ 2 ของการก่ออาชญากรรมในแต่ละปี โดยอาชญากรรมที่เก็บสถิติดังกล่าวนั้น รวมถึงอาชญากรรมที่เกี่ยวข้องกับการฆาตกรรม การทำร้ายร่างกาย การลักทรัพย์ การปล้น การข่มขืน การกระทำขณะมีเมเมา แต่ไม่รวมถึงการฝ่าฝืนจราจร (Sutherland, 1940) นอกจากนี้ เขายังได้กล่าวอีกว่า นักอาชญา

วิทยาส่วนใหญ่ใช้กรณีศึกษาและสถิติทางอาชญากรรมที่ได้รับมาจากหน่วยงานทางกระบวนการยุติธรรมต่างๆ มาเป็นข้อมูลในการศึกษาเกี่ยวกับอาชญากรรม นักอาชญาวิทยาเหล่านั้นได้รับความรู้ด้านทฤษฎีอาชญาวิทยาจากแนวความคิดด้านพฤติกรรมอาชญากรรม ซึ่งมุ่งสนใจในด้านอาชญากรรมที่เกิดขึ้นจากกลุ่มชนชั้นล่าง (Lower Class) ที่มักเกิดจากความยากจน (Poverty) หรือบุคลิกทางสังคมที่เข้าไปคบหาสมาคมกับผู้ที่มีฐานะยากจน ซึ่งรวมทั้งผู้พิการทางสมอง (ปัญญาอ่อน) (Feeble-mindedness) ผู้ที่มีจิตไม่ปกติ (จิตเภท) (Psychopathic Deviations) ผู้ที่อาศัยอยู่ในชุมชนแออัด (Slum Neighborhoods) และ ภาวะครอบครัวแตกแยก (Deteriorated Families) (Sutherland, 1940)

งานวิจัยของ Sutherland ได้มุ่งเน้นการให้แนวคิดและอธิบายเกี่ยวกับความผิดพลาดหรือการทำให้หลงผิดในแง่ของอาชญากรรมในสมัยก่อน ที่ให้ความสำคัญกับอาชญากรรมโดยทั่วไปว่าเกิดจากความยากจนหรือเกิดจากความวิปริตในทางจิตใจหรือพฤติกรรมทางสังคมที่ไปยุ่งเกี่ยวกับกลุ่มคนยากจน และงานวิจัยดังกล่าวยังได้อธิบายถึงพฤติกรรมอาชญากรรมที่ทำให้เกิดลักษณะของการก่ออาชญากรรมที่แตกต่างกัน โดยแนวคิดที่นำมาอธิบายเกี่ยวกับการก่ออาชญากรรมในอดีตไม่สามารถนำมาใช้ได้ เนื่องจากเป็นแนวคิดที่เป็นผลมาจากการสุ่มตัวอย่างที่มีอคติที่ว่า กลุ่มตัวอย่างมักมาจากพฤติกรรมอาชญากรรมของกลุ่มชนชั้นล่าง (Lower Class) มากกว่ากลุ่มชนชั้นสูง (Upper Class) งานวิจัยดังกล่าวจึงมุ่งเน้นที่จะศึกษาพฤติกรรมอาชญากรรมของกลุ่มนักธุรกิจหรือผู้เชี่ยวชาญต่างๆ ว่ามีลักษณะการก่ออาชญากรรมอย่างไร หรืออะไรที่เรียกว่า “อาชญากรรมคอเชิ้ตขาว” (White – Collar Crime) (Sutherland, 1940) ทั้งนี้ สิ่งที่สำคัญที่สุดของงานวิจัยของ Sutherland คือ การที่ Sutherland มองว่าอาชญากรรมที่เกิดจากกลุ่มบุคคลที่มีสถานะทางสังคมที่สูง (Upper – Class Criminality) มักถูกเพิกเฉยจากรัฐและประชาชนทั่วไป เนื่องจากผู้กระทำความผิดเหล่านั้นมิได้กระทำความผิดในลักษณะของอาชญากรรมโดยทั่วไป ดังนั้น Sutherland จึงมีจุดมุ่งหมายที่จะรื้อฟื้นทฤษฎีอาชญาวิทยา โดยนำเอารูปแบบอาชญากรรมดังกล่าวที่ถูกเพิกเฉยจากสังคมไปสร้างวาทกรรมใหม่ๆ ให้สาธารณชนได้รับทราบ จึงเป็นที่มาของ “อาชญากรรมคอเชิ้ตขาว” (White – Collar Crime) ในที่สุด (Benson, 2009)

2.1.3 คำนิยามของ “อาชญากรรมคอเชิ้ตขาว” (White – Collar Crime)

คำนิยามของ “อาชญากรรมคอเชิ้ตขาว” (White – Collar Crime) หมายถึง “อาชญากรรมที่เกิดขึ้นโดยบุคคลที่ได้รับการเคารพยกย่องและมีสถานภาพทางสังคมที่สูง ซึ่งเกิดจากหน้าที่การงานที่สูงด้วย” (Sutherland, 1940) โดยคำนิยามดังกล่าวนี้ได้เป็นที่รู้จักอย่างแพร่หลายและส่งผลต่อการเรียกอาชญากรรมที่กระทำโดยผู้กระทำความผิดที่มีลักษณะดังกล่าวว่า “อาชญากรรมคอเชิ้ตขาว” (White – Collar Crime) และนิยามพื้นฐานของอาชญากรรมประเภทนี้ ได้ถูกจำกัดความหมายในทางรูปร่างลักษณะภายนอกของผู้กระทำความผิดมากกว่าลักษณะของการกระทำความผิด กล่าวคือ ผู้กระทำความผิดมักจะมีองค์ประกอบภายนอกที่สำคัญคือ การที่มีสถานภาพทางสังคมที่สูง (High Social Status) มีอำนาจ (Power) และ เป็นบุคคลที่ได้รับการเคารพยกย่อง (Respectability of the actor) (Benson, 2009) ซึ่งการนิยาม “อาชญากรรมคอเชิ้ตขาว” ขึ้นมาในครั้งนี้ ทำให้นักอาชญาวิทยาท่านหนึ่งซึ่งชื่อว่า Volks (1977) ถึงกับกล่าวว่า การนิยามอาชญากรรมคอเชิ้ตขาวของ Sutherland ถือเป็น “สัญลักษณ์ของการปฏิวัติแบบโคเปอร์นิคัสของอาชญาวิทยาแบบแองโกล – แซ็กซอน” (The sign of a Copernican revolution in Anglo – Saxon Criminology) (Hagan, 2008) ซึ่งนำเอาการปฏิวัติที่มีชื่อเสียงอย่างหนึ่งของโลกในสมัยยุคกลาง คือ การปฏิวัติแบบโคเปอร์นิคัส (Copernican Revolution) โดยนักคณิตศาสตร์และนักดาราศาสตร์ชาวโปแลนด์ที่ชื่อว่า “นิโคลัส โคเปอร์นิคัส” (Nicolas Copernicus) (1473 – 1543) ซึ่ง Copernicus เชื่อว่า โลกหมุนรอบดวงอาทิตย์ มิใช่ดวงอาทิตย์หมุนรอบโลก โดยในขณะนั้นศาสนจักรเชื่อว่า โลกเป็นศูนย์กลางของจักรวาล ทุกสิ่งทุกอย่างหมุนรอบโลก โดยเฉพาะอย่างยิ่งดวงอาทิตย์ต้องหมุนรอบโลก ความคิดของ Copernicus เป็นสิ่งที่ท้าทายสังคมสมัยนั้นมาก จนในที่สุดมีผู้พิสูจน์ว่า โลกหมุนรอบดวงอาทิตย์ และมีใช้ศูนย์กลางของจักรวาล ผู้คนจึงถือว่าความคิดของ Copernicus เป็นการปฏิวัติครั้งยิ่งใหญ่ของวงการดาราศาสตร์ (Dreyer, 1953) เปรียบเสมือนเดียวกับ Sutherland ที่ปฏิวัติความคิดของคนในสมัยนั้นที่เชื่อว่า อาชญากรรมล้วนแต่เกิดมาจากบุคคลที่อยู่ในสภาพสังคมที่ยากจนหรือไม่มีฐานะที่สูงส่ง มาเป็นความเชื่อที่ว่า อาชญากรรมสามารถเกิดขึ้นได้โดยบุคคลที่มีฐานะที่สูงส่งได้ เช่นเดียวกัน ถือว่านิยามของอาชญากรรมคอเชิ้ตขาวที่ Sutherland สร้างขึ้นมานั้น เป็นการวางรากฐานใหม่อย่างสิ้นเชิง ในมุมมองเชิงทฤษฎีเกี่ยวกับลักษณะของอาชญาวิทยาในสังคมปัจจุบัน (Hagan, 2008)

ภายหลังจากนั้นคำนิยามของ “อาชญากรรมคอเชิ้ตขาว” ได้ถูกนิยามขึ้นมา โดยบุคคลอีกคนหนึ่ง ซึ่งเป็นนักอาชญาวิทยาที่ชื่อว่า “Herbert Edelhertz” ซึ่งเขาได้ให้คำนิยาม ความหมายของ “อาชญากรรมคอเชิ้ตขาว” ในปี 1970 ว่า อาชญากรรมคอเชิ้ตขาว หมายถึง การกระทำที่ผิดกฎหมายหรือรูปแบบของการกระทำที่ผิดกฎหมายซึ่งเป็นการกระทำที่มีใช้ลักษณะ ของการกระทำทางกายภาพ หรือเป็นการกระทำที่มีลักษณะปกปิด หรือเป็นการกระทำที่มีลักษณะ หลอกลวงเพื่อให้ได้มาซึ่งเงินหรือทรัพย์สิน หรือเป็นการกระทำเพื่อให้ได้มาซึ่งความได้เปรียบในทาง ธุรกิจหรือความได้เปรียบในทางส่วนตัว (Benson, 2009) นอกจากนี้ “อาชญากรรมคอเชิ้ตขาว” ยังได้ถูกนิยามความหมายโดยนักอาชญาวิทยา 2 คนที่ชื่อว่า “Daryl A. Hellman & Neil O. Alper” โดยให้ความหมายของ “อาชญากรรมคอเชิ้ตขาว” หมายความว่า อาชญากรรมที่เกิดขึ้นจากการ ประกอบอาชีพใดอาชีพหนึ่ง ซึ่งละเมิดความไว้วางใจที่เกี่ยวข้องกับการทำงาน โดยมีได้อาศัยการ ใช้กำลังทางกายภาพในการก่ออาชญากรรม ผู้กระทำความผิดมีเจตนาที่จะก่ออาชญากรรมโดย ปิดบังการกระทำความผิดของตน โดยมีจุดมุ่งหวังเพื่อผลประโยชน์ทางการเงิน ทรัพย์สิน อำนาจ หรือแม้แต่เพื่อศักดิ์ศรีของตนเอง (Hellman & Alper, 2006)

คำนิยามของอาชญากรรมคอเชิ้ตขาวได้ถูกนำมาใช้แยกประเภทของ อาชญากรรมที่เกิดจากกลุ่มบุคคลผู้ทำงานคอเชิ้ตขาว (White – Collar Workers) ออกจากกลุ่ม ผู้ใช้แรงงานทั่วไป (Blue – Collar Workers) แต่ปัญหาสำคัญของการจำแนกโดยอาศัยหลักการ ดังกล่าวทำให้เกิดแนวโน้มของการนิยามอาชญากรรมคอเชิ้ตขาวจากเดิมที่มองว่าเป็นกรณี อาชญากรรมเกี่ยวกับพฤติกรรมของผู้ที่มีสิทธิพิเศษต่างๆ เป็นการนิยามอาชญากรรมในลักษณะ อื่นๆ เช่น ในกรณีของนักอาชญาวิทยาที่ชื่อว่า “Richard Quinney” (1997) ได้กล่าวว่า อาชญากรรม คอเชิ้ตขาวควรถูกแทนที่โดยการกำหนดเป็น “อาชญากรรมที่เกี่ยวกับอาชีพ” (Occupational Crime) ซึ่งลักษณะของการก่ออาชญากรรมดังกล่าวเป็นการก่ออาชญากรรมที่เกิดขึ้นในระหว่าง การจ้างงาน ดังนั้น จึงเห็นควรจัดอาชญากรรมคอเชิ้ตขาวเป็น “อาชญากรรมที่เกี่ยวกับอาชีพ” (Treadwell, 2006)

ทั้งนี้ การโต้เถียงทางวิชาการที่สำคัญที่อยู่รอบคำนิยามของคำว่า “อาชญากรรมคอเชิ้ตขาว” คือ การแยกความแตกต่างระหว่าง “อาชญากรรมที่เกี่ยวกับอาชีพ” (Occupational Crime) และ “อาชญากรรมในลักษณะองค์กร” (Organizational Crime) โดยอาชญากรรมที่เกี่ยวกับอาชีพ หมายถึง อาชญากรรมที่เกิดขึ้นในระหว่างการทำงาน โดยมี

ลักษณะเพื่อผลประโยชน์ส่วนตัว ส่วนอาชญากรรมในลักษณะองค์กร หมายถึง อาชญากรรมที่มีลักษณะรวมกลุ่มกัน โดยมีเป้าหมายเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ของบริษัท มิได้กระทำการเพื่อประโยชน์ส่วนตัวแต่อย่างใด (Treadwell, 2006)

Hagan ได้ให้ความเห็นเกี่ยวกับนิยามของอาชญากรรมคอเช็ตขาวว่า ในปัจจุบันได้มีนักอาชญาวิทยาให้ความเห็นเกี่ยวกับนิยามของอาชญากรรมคอเช็ตขาวใหม่ เป็นการแทนที่โดยคำนิยามอื่นๆ ที่มีลักษณะการกระทำที่คล้ายกันหรือพ้องกันกับอาชญากรรมคอเช็ตขาว โดยนิยามของอาชญากรรมเหล่านั้น ได้แก่ “อาชญากรรมที่เกี่ยวกับการทำมาหากิน” (Avocational Crime) “อาชญากรรมที่รวมตัวกันเป็นกลุ่ม” (Corporate Crime) “อาชญากรรมทางเศรษฐกิจ” “การเบี่ยงเบนของชนชั้นนำ” (Elite Deviance) “อาชญากรรมของชนชั้นนำ” “อาชญากรรมที่เกี่ยวกับอาชีพ” (Occupational Crime) “อาชญากรรมในลักษณะองค์กร” “อาชญากรรมมืออาชีพ” (Professional Crime) และ “อาชญากรรมเหนือโลก” (Upper World Crime) เป็นต้น (Hagan, 2008)

2.1.4 ลักษณะของอาชญากรรมคอเช็ตขาว (White – Collar Crime)

ปัจจุบัน “อาชญากรรมคอเช็ตขาว” ถูกนำเสนอในนิตยสารหลายท่าน เช่น Krueger, Stavisky, Whitney, Mitchell, Foshay, Insull, the Van Swerigens, Musica – Coster, Fall และ Sinclair เป็นต้น โดยอาชญากรรมดังกล่าวได้ถูกแสดงให้เห็นครั้งแล้วครั้งเล่าในการตรวจพิสูจน์ในพื้นที่ของสำนักงานที่ดิน การรถไฟ การประกันภัย การสรรพาวุธ การธนาคาร สาธารณูปโภคต่างๆ ตลาดหลักทรัพย์ คลังน้ำมันในโรงงานอุตสาหกรรม อสังหาริมทรัพย์ คณะกรรมการต่างๆ การพิทักษ์ทรัพย์ การล้มละลาย และการเมือง โดยการกระทำผิดดังกล่าวถูกรายงานอย่างบ่อยครั้ง ซึ่งการรายงานข่าวอาชญากรรมตามหน้าหนังสือพิมพ์ที่สำคัญในปัจจุบันมักพบว่าเป็นข่าวที่ปรากฏอยู่ในหน้าอาชญากรรมการเงินและเศรษฐกิจมากกว่าปรากฏอยู่ในหน้าแรกของหนังสือพิมพ์ โดยอาชญากรรมคอเช็ตขาวเป็นอาชญากรรมที่พบได้อยู่ในแทบทุกอาชีพ และสามารถค้นพบอาชญากรรมดังกล่าวได้เพียงแค่ถามคำถามกับคู่สนทนาที่ว่า “พฤติกรรมที่ทุจริตที่พบได้ในอาชีพของคุณมีอะไรบ้าง” (Sutherland, 1940) โดยตัวอย่างของอาชญากรรมคอเช็ตขาวในวงการธุรกิจถูกแสดงให้เห็นบ่อยครั้งในรูปแบบของการกระทำดังต่อไปนี้ เช่น การทำงานการเงินที่ไม่ถูกต้อง การปั่นหุ้นในตลาดหลักทรัพย์ การติดสินบนในทางการค้า การ

ติดสินบนเจ้าหน้าที่รัฐทั้งทางตรงและทางอ้อมเพื่อรักษาสิทธิตามสัญญาที่ทำไว้กับรัฐ การทำโฆษณาหรือเทคนิคการขายที่ไม่ถูกต้อง การใช้กองทุนที่ผิดวัตถุประสงค์ การชั่ง ตวง วัด หรือเปลี่ยนสินค้าที่ไม่ถูกต้อง การซื้อโกงภาษี การใช้กองทุนที่ผิดวัตถุประสงค์ในกรณีศาลสั่งพิทักษ์ทรัพย์หรือล้มละลาย เป็นต้น (Sutherland, 1940)

“อัล คาโปน” (Al Capone) เจ้าพ่อมาเฟียแห่งเมืองชิคาโก สหรัฐอเมริกา นิยามการกระทำทั้งหลายทั้งปวงนี้ว่า “The Legitimate Racket” ซึ่งย่อมาจากประโยคที่ว่า “Capitalism is the legitimate racket of the ruling class” (Boyle, 2012) หมายถึง “ลัทธิเสรีนิยมเป็นเครื่องมือในการก่ออาชญากรรมที่ถูกกฎหมายของชนชั้นปกครอง” โดย Al Capone มองว่า ลัทธิเสรีนิยมทำให้เกิดธุรกิจขึ้นมากมาย และธุรกิจเหล่านั้นเปิดโอกาสให้คนก่ออาชญากรรมได้อย่างมากมายเช่นเดียวกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งอาชญากรรมของชนชั้นปกครองที่ใกล้ชิดกับธุรกิจนั้นๆ (Sutherland, 1940)

อาชญากรรมคอเช็ตขาวไม่สามารถแบ่งแยกได้ง่ายว่าเป็นอาชญากรรมที่เกี่ยวข้องกับบุคคลหรือทรัพย์สิน ในบางกรณีอาชญากรรมคอเช็ตขาวถูกนิยามว่าเป็นอาชญากรรมที่เกี่ยวข้องกับบุคคลมากกว่าทรัพย์สิน เช่น การทำผลิตภัณฑ์ที่ไม่ได้มาตรฐานมาจำหน่ายแก่ผู้บริโภค ซึ่งก่อให้เกิดอันตรายโดยตรงต่อผู้บริโภคมากกว่าความเสียหายที่เกิดจากการซื้อโกงประชาชน เป็นต้น (Hellman & Alper, 2006) อย่างไรก็ตาม อาชญากรรมคอเช็ตขาวก็ยังเป็นที่รู้จักกันดีว่าเป็นอาชญากรรมที่ก่อให้เกิดความเสียหายอย่างใหญ่หลวง ทั้งในการด้านเงิน ด้านกายภาพ และด้านสังคม จำนวนเงินที่สูญหายไปจากอาชญากรรมคอเช็ตขาวที่เกิดขึ้นเป็นประจำในทุกๆ ปี ไม่สามารถที่จะคาดเดาหรือประเมินค่าได้ แต่สิ่งที่สามารถรับรู้ได้จากอาชญากรรมประเภทนี้คือ มีมูลค่าความเสียหายมากกว่าอาชญากรรมทั่วไปตามท้องถนน (Ordinary Street Crime) (Benson, 2009) ตัวอย่างเช่น สำนักงานสอบสวนกลางแห่งสหรัฐอเมริกาได้บันทึกถึงมูลค่าความเสียหายที่เกิดขึ้นจากอาชญากรรมประเภทลักทรัพย์ ลักขโมย หรือโจรกรรม ในปี 2006 มีจำนวนความเสียหายทั้งสิ้น 17.6 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ แต่เมื่อเปรียบเทียบกับความเสียหายที่เกิดขึ้นจากอาชญากรรมคอเช็ตขาว สำนักงานสอบสวนกลางแห่งสหรัฐอเมริกา (FBI) ประมาณค่าความเสียหายที่เกิดขึ้นในปี ค.ศ. 2006 เป็นจำนวนทั้งสิ้นถึง 300 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ ซึ่งสำนักงานสอบสวนกลางแห่งสหรัฐอเมริกา (FBI) ได้เคยบันทึกสถิติของการก่ออาชญากรรมคอเช็ตขาวไว้ว่า ส่วนใหญ่ผู้กระทำความผิดมักเป็น “เพศชายผิวขาว” (White Males) และปัจจุบันมีอัตราเพิ่ม

ของสถิติอาชญากรรมคอเช็ดตัวในกลุ่มของเพศหญิงมากขึ้น โดยเปรียบเทียบกับการก่ออาชญากรรมในลักษณะของทรัพย์สินทั่วไป เช่น ลักทรัพย์ วิ่งราว ถือว่า ปัญหาอาชญากรรมคอเช็ดตัวชาวเป็นปัญหาที่จะก่อให้เกิดความเสียหายทางทรัพย์สินเพิ่มขึ้นในอนาคต (Hellman & Alper, 2006)

เหล่านักวิจัยเชื่อว่า อาชญากรรมคอเช็ดตัวชาวเป็นอาชญากรรมที่ก่อให้เกิดความเสียหายทางด้านศีลธรรมในสังคมได้ เนื่องจากลดทอนความเชื่อมั่นในกระบวนการทางกฎหมายและการพิจารณาความเป็นธรรมของภาครัฐและภาคธุรกิจ และอาชญากรรมเศรษฐกิจยังบ่อนทำลายความน่าเชื่อถือในทางศีลธรรมของบริษัทขนาดใหญ่ กฎระเบียบที่เปิดกว้างสำหรับการลงทุนนั้น ทำให้บริษัทใหญ่ต่างๆ ก่ออาชญากรรมคอเช็ดตัวชาวโดยได้รับความได้เปรียบทางกฎหมายที่เหนือกว่าคู่แข่ง ความสามารถในการแข่งขันทางการตลาด เช่น การได้รับการลดค่าสินค้าหรือบริการรวมทั้งการพัฒนาประสิทธิภาพการแข่งขันได้มาจากการข่มขู่หรือใช้อำนาจ ดังนั้น พฤติกรรมอาชญากรรมคอเช็ดตัวชาว จึงทำให้เกิดความอันตรายต่อระบบเศรษฐกิจของประเทศเป็นอย่างยิ่ง (Benson, 2009) และนักอาชญาวิทยายังเชื่ออีกว่า อาชญากรรมคอเช็ดตัวชาวเป็นอาชญากรรมที่ส่งผลเสียหายและมีความร้ายแรงมากกว่าอาชญากรรมประเภทอื่นๆ แต่อย่างไรก็ตาม สังคมยังไม่ค่อยให้ความสนใจกับอาชญากรรมประเภทดังกล่าว หรือมีผู้ที่สนใจในการศึกษาอาชญากรรมคอเช็ดตัวชาวเป็นจำนวนไม่มากนัก (Treadwell, 2006)

นอกจากนั้น นักอาชญาวิทยาเชื่อว่า ในศตวรรษที่ 21 “การโจรกรรมข้อมูลส่วนบุคคล” จะเป็นหนึ่งในอาชญากรรมที่มีความสำคัญในอนาคต เนื่องจากรูปแบบการซื้อโงงจะไม่มี การจำกัดอีกต่อไป จากเดิมที่มีรูปแบบการซื้อโงง ได้แก่ การซื้อโงงบัตรเครดิต เช็ค และการ จำนองทรัพย์สิน จะกลายเป็นการขโมยตัวตนหรือข้อมูลส่วนบุคคลดังกล่าวไปใช้ในการก่ออาชญากรรม เช่น การนำไปเป็นหลักฐานในการค้าประกันการกู้ยืมเงินหรือการรับเช็คเงินสดจากสถาบันการเงิน เป็นต้น โดยสถิติของคณะกรรมการการค้าของสหรัฐอเมริกา (Federal Trade Commission) ที่สำรวจในปี 2002 พบว่า ประมาณร้อยละ 5 ของกลุ่มผู้บริโภคที่มีอายุเกินกว่า 18 ปี หรือประมาณ 10 ล้านคนในแต่ละปี ตกเป็นเหยื่อจากการถูกโจรกรรมข้อมูลส่วนบุคคล และอาชญากรรมดังกล่าว ได้สร้างความเสียหายให้แก่ประชากรทั้งหมดเป็นจำนวนเงินกว่า 53 พันล้านดอลลาร์ (Hellman & Alper, 2006)

2.1.5 ลักษณะพิเศษของอาชญากรรมคอเชิ้ตขาว (Characteristic of White – Collar Crime)

อาชญากรรมคอเชิ้ตขาว (White – Collar Crime) สามารถพบได้ในหลายรูปแบบของการกระทำความผิด ทั้งในด้านของธุรกิจ ด้านอุตสาหกรรม หรือด้านอาชีพการงาน เป็นต้น ดังนั้น การกระทำความผิดจึงมีหลากหลายรูปแบบและสไตล์ที่แตกต่างกัน แต่อย่างไรก็ตาม อาชญากรรมคอเชิ้ตขาวเป็นอาชญากรรมที่ต้องอาศัยเทคนิคในการก่ออาชญากรรม กล่าวคือ ลักษณะและเทคนิคในการก่ออาชญากรรมคอเชิ้ตขาวมีลักษณะที่พิเศษไม่เหมือนอาชญากรรมประเภทอื่นๆ โดยทั่วไป โดยอาชญากรรมคอเชิ้ตขาวจะมีลักษณะการกระทำความผิดที่สำคัญอยู่ 3 ประการ คือ (1) ผู้กระทำความผิดสามารถเข้าถึงเป้าหมายหรือเหยื่อได้โดยใช้วิธีการเข้าถึงที่ไม่ผิดกฎหมาย โดยอาศัยพื้นฐานของตำแหน่งหน้าที่การงานของตน (2) ผู้กระทำความผิดกระทำความผิดโดยแยกตัวจากเหยื่อ หรือเรียกว่า มิได้ปะทะหรือใกล้ชิดกับเหยื่อโดยตรง และ (3) เมื่อพิจารณาการกระทำโดยผิวเผินของผู้กระทำความผิดแล้ว เป็นลักษณะการกระทำที่ถูกต้องตามกฎหมาย (Benson, 2009)

ประการแรก วิธีการเข้าถึงที่ไม่ผิดกฎหมาย หมายถึง ผู้ก่ออาชญากรรมคอเชิ้ตขาวไม่ได้ใช้วิธีการแก้ไขปัญหาเหมือนที่ผู้ก่ออาชญากรรมอื่นๆ เผชิญอยู่ เช่น การลักขโมยสิ่งของภายในตัวบ้าน ผู้ก่ออาชญากรรมอื่นๆ มักจะต้องหาทางเข้าไปในบ้าน เช่น การพังประตูหรือหน้าต่างเข้าไป ซึ่งเป็นการกระทำที่ผิดกฎหมาย แต่ผู้ก่ออาชญากรรมคอเชิ้ตขาวได้รับการเข้าถึงเป้าหมายโดยอาศัยบทบาทหน้าที่หรือตำแหน่งการงานเพื่อเข้าไปก่ออาชญากรรม ซึ่งเป็นการเข้าถึงเป้าหมายโดยถูกต้องตามกฎหมายอยู่แล้ว มิได้มีการเข้าถึงข้อมูลโดยละเมิดแต่อย่างใด เช่น พนักงานธนาคารมีอำนาจในการเข้าถึงข้อมูลทางการเงินของบุคคลที่เป็นลูกค้าของธนาคารอยู่แล้ว จึงสามารถเบียดบังหรือยกยอกเงินในธนาคารดังกล่าวได้เลย โดยไม่ต้องมีการฝ่าฝืนการเข้าถึงข้อมูลเหล่านั้นหรือกระทำการในลักษณะทางกายภาพใดๆ ต่อเจ้าของบัญชีนั้นอีก (Benson, 2009)

ประการที่สอง การมิได้ปะทะกับเหยื่อโดยตรง หมายถึง ผู้ก่ออาชญากรรมคอเชิ้ตขาวส่วนใหญ่ไม่เคยปะทะกับผู้เสียหายโดยซึ่งหน้า หรือใช้วิธีการติดต่อกับผู้เสียหายทางไกล ผู้ก่ออาชญากรรมจะพยายามจะมีให้มีการปะทะกับผู้เสียหายโดยตรงที่สุด เพื่อป้องกันความเสียหายที่เกิดขึ้นต่อตนเอง ตัวอย่างเช่น กรณีการผูกขาดราคาสินค้าโดยวิธีการกำหนดราคา (Antitrust of Price Fixing) ราคาที่ถูกกำหนดขึ้นโดยผิดกฎหมายจะเกิดขึ้นเมื่อบริษัทต่างๆ

ในอุตสาหกรรมพยายามที่จะสมัรู้ร่วมกันกำหนดราคาสินค้าหรือบริการที่ตนเองผลิตขึ้น ซึ่งในความเป็นจริงแล้ว ควรจะปล่อยราคาสินค้าหรือบริการให้เป็นไปตามกลไกของตลาด ผู้เสียหายส่วนใหญ่ของอาชญากรรมมักจะเป็นกลุ่มประชาชนที่ใช้สินค้าหรือบริการนั้นๆ และจากลักษณะการกระทำความผิดที่เกิดขึ้น ผู้เสียหายจะไม่มีโอกาสที่จะได้เผชิญหน้ากับผู้ก่ออาชญากรรมเหล่านั้นเลย (Benson, 2009)

ประการที่สาม การกระทำโดยฉิวเฉียดที่มองแล้วถูกกฎหมาย หมายถึง การกระทำของผู้ก่ออาชญากรรมคอเชิดชาวมักจะดูกำกวมระหว่างการถูกกฎหมายหรือผิดกฎหมาย หรือไม่อาจจะระบุได้ชัดเจนในขณะนั้นว่าเป็นการกระทำที่ผิดกฎหมาย โดยส่วนใหญ่ในครั้งแรก ผู้เสียหายมักจะมองว่าการกระทำของผู้ก่ออาชญากรรมคอเชิดชาวมองว่าเป็นการกระทำที่ถูกกฎหมาย และส่วนที่เป็นลักษณะของอาชญากรรมมักจะไม่ปรากฏให้เห็นในครั้งแรกของการกระทำความผิด ยกตัวอย่างเช่น การซื้อใบการประกันสุขภาพ รูปแบบเอกสารทางสุขภาพที่ออกโดยแพทย์ ถูกนำมาเรียกเก็บเงินจากผู้ให้ประกันสุขภาพ โดยเอกสารเหล่านั้นไม่ได้มีที่มาจากลูกค้าของผู้ให้ประกันแต่อย่างใด กลุ่มแพทย์จะทำเอกสารทางการแพทย์ปลอมขึ้นมาโดยระบุบริการอย่างหนึ่งอย่างใดที่มีได้ให้บริการแก่คนไข้ของตน เพื่อเรียกเก็บเอาเงินจากผู้ให้ประกันสุขภาพ และโดยส่วนใหญ่เมื่อผู้ให้บริการทางการแพทย์เป็นผู้เรียกร้องเอาจากผู้ให้ประกันสุขภาพ ผู้ให้ประกันเหล่านั้นจะไม่ค่อยปฏิเสธเอกสารที่ได้มาจากผู้ให้บริการทางการแพทย์ เมื่อความผิดของผู้ให้บริการทางการแพทย์ปรากฏขึ้น ความเสียหายต่างๆ จะปรากฏขึ้นมามากมาย เนื่องจากรูปแบบเอกสารทางสุขภาพเหล่านั้นได้จัดทำขึ้นในทุกๆ วัน มากกว่าหนึ่งล้านฉบับ ซึ่งการก่ออาชญากรรมดังกล่าวมีจุดเริ่มต้นมาจากพฤติกรรมของผู้ให้บริการทางการแพทย์ที่ฉิวเฉียดว่าเป็นการกระทำโดยปกติวิสัยหรือเป็นการกระทำที่ถูกกฎหมาย แต่ที่จริงแล้วมีการแอบแฝงการกระทำที่ผิดกฎหมายไว้ใน แต่ไม่สามารถเห็นได้ชัดเจนในขณะกระทำความผิด (Benson, 2009)

2.1.6 ลักษณะทั่วไปของอาชญากรรมคอเชิดชาวมองโดย Edwin H. Sutherland

ในมุมมองของ Sutherland เกี่ยวกับกับข้อบกพร่องของทฤษฎีอาชญาวิทยาทั่วไป มองว่า สมมติฐานที่จะอธิบายทั้งอาชญากรรมคอเชิดชาวมองและอาชญากรรมของชนชั้นล่างเป็นสิ่งจำเป็น (Needed) กล่าวคือ ด้วยเหตุผลของเศรษฐกิจ ความเรียบง่าย และหลักตรรกะ สมมติฐานต้องสามารถประยุกต์ได้กับทั้งสองชนชั้น ต้องสามารถที่จะวิเคราะห์ปัจจัยอย่าง เป็นอิสระ โดยปลดปล่อยพันธนาการทางการบริหารจัดการต่างๆ ที่เป็นเหตุให้ความรู้ทางด้านอาชญาวิทยา

เกิดข้อผิดพลาดหรือผิดหลงไปเหมือนดังเช่นทฤษฎีอาชญาวิทยาทั่วไป (Sutherland, 1940) โดย Sutherland ยังได้ให้ความเห็นเกี่ยวกับสมมติฐานที่ใช้แนะนำแทนทฤษฎีอาชญาวิทยาทั่วไปที่กล่าวถึง คือ การเรียนรู้เกี่ยวกับ “อาชญากรรมคอเช็ตชาว” โดยเป็นการเรียนรู้ทั้งทางตรงและทางอ้อมกับผู้ที่มีการกระทำดังกล่าวหรือผู้ที่เรียนรู้พฤติกรรมอาชญากรรมดังกล่าวที่มีลักษณะการกระทำที่ขัดต่อกฎหมาย ไม่ว่าจะบุคคลหนึ่งกลายเป็นอาชญากรหรือไม่ได้ถูกกำหนดให้เป็นอาชญากร แต่มีลักษณะของการเปรียบเทียบความใกล้ชิดของบุคคลดังกล่าวกับพฤติกรรมอาชญากรรมที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้น สิ่งเหล่านี้เรียกว่า กระบวนการของการคบหาสมาคมที่แตกต่าง (The Process of Differential Association) เป็นการอธิบายในเชิงพันธุกรรมของทั้งอาชญากรรมคอเช็ตชาวและอาชญากรรมของชนชั้นล่าง (Sutherland, 1940)

โดยกระบวนการที่แรก คือ ผู้ที่กลายเป็นอาชญากรคอเช็ตชาวจะเริ่มอาชีพของเขาโดยการมีครอบครัวที่ดีเพื่อนบ้านที่เป็นมิตร จบการศึกษาจากวิทยาลัย และมีความคิดบางอย่างที่อยากจะประกอบธุรกิจหรืออยู่ในแวดวงธุรกิจ โดยมองว่า การก่ออาชญากรรมเป็นเรื่องที่เกิดขึ้นจริงและเป็นเรื่องปกติตามธรรมเนียม (Folkway) ของธุรกิจ และจะถูกชักจูงเข้าไปในระบบของพฤติกรรมอาชญากรรมเช่นเดียวกับการก่ออาชญากรรมอื่นๆ ส่วนกรณีของอาชญากรรมของชนชั้นล่าง เริ่มมาจากการประกอบอาชีพในสภาพครอบครัวและเพื่อนบ้านที่มีแต่ความเสื่อมโทรมพบเจอแต่ผู้กระทำความผิดที่มีทัศนคติและเทคนิคในการประกอบอาชญากรรม ผ่านการคบหาสมาคมกับผู้กระทำผิด และแยกตัวเองออกจากกลุ่มบุคคลที่ปฏิบัติตามกฎหมาย โดยความสำคัญ of กระบวนการดังกล่าวเป็นการกระทำที่มีลักษณะที่คล้ายกันระหว่างการก่ออาชญากรรมคอเช็ตชาวและอาชญากรรมของชนชั้นล่าง คือ “กระบวนการคบหาสมาคมที่แตกต่างกัน” (Sutherland, 1940)

โดยกระบวนการดังกล่าวมิได้เป็นกระบวนการที่ถูกทำให้คล้ายกัน แต่เป็นกระบวนการในลักษณะการกระทำอย่างบ่อยครั้ง สม่ำเสมอ หรือเป็นประจำ (Frequently) ซึ่งบางทีกระบวนการกระทำอย่างบ่อยครั้งอาจเกิดขึ้นในการก่ออาชญากรรมคอเช็ตชาวมากกว่าอาชญากรรมของชนชั้นล่าง โดยความคิดสร้างสรรค์ของชนชั้นล่างอาจจะเป็นได้เพียงความคิดทั่วไปของคนที่ก่ออาชญากรรมคอเช็ตชาว ตามที่เห็นโดยทั่วไปว่า ประเภทของอาชญากรรมคอเช็ตชาวที่เกิดขึ้นส่วนใหญ่เกิดมาจากกลุ่มทนายความที่มีความคิดสร้างสรรค์มากกว่ากลุ่มคนอื่น ๆ นั้นเอง (Sutherland, 1940)

นอกจากนั้น ยังมีกระบวนการที่สอง คือ “กระบวนการสังคมที่ไร้ระเบียบ” (The Process of Social Disorganization) กล่าวคือ กระบวนการคบหาสมาคมที่แตกต่างกันทำให้เกิดอาชญากรรมเนื่องมาจากสังคมไม่มีความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันที่จะต่อต้านพฤติกรรมเหล่านั้น กฎหมายทำให้เกิดความกดดันให้สังคมไปในทิศทางหนึ่ง แต่ก็มีอีกแรงหรือปัจจัยหนึ่งที่ทำให้กดดันให้สังคมไปในทางตรงกันข้าม ในกรณีของธุรกิจ “กฎแห่งเกม” (The Rules of the game) ขัดแย้งกับ “กฎแห่งกฎหมาย” (The Legal Rules) นักธุรกิจที่ต้องการจะปฏิบัติตามกฎหมายจะถูกผลักดันโดยคู่แข่งทางธุรกิจของเขาโดยใช้วิธีการของพวกเขา ซึ่งแสดงให้เห็นถึงความแข็งแกร่งของการตัดสินใจบนทางการค้า แม้จะมีความพยายามอย่างเข้มแข็งขององค์กรธุรกิจต่างๆ ที่จะกำจัดสิ่งเหล่านี้ให้หมดไป (Sutherland, 1940)

นอกจากนั้น กลุ่มบุคคลหรือแต่ละบุคคลยังถูกทำให้เป็นปัจเจกบุคคล (Individual) โดยพวกเขาที่มีความตระหนักถึงกลุ่มที่มีความพิเศษหรือผลประโยชน์ของแต่ละบุคคลมากกว่าผลประโยชน์ส่วนรวม ดังนั้น จึงเป็นไปได้ที่จะทำให้สังคมเกิดความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันที่จะเผชิญหน้ากับการก่ออาชญากรรม แม้ว่าหน่วยงานที่ดำเนินการก่ออาชญากรรมทางธุรกิจหรือคณะกรรมการด้านอาชญากรรมจะประกอบไปด้วยนักธุรกิจหรือผู้เชี่ยวชาญทำหน้าที่ต่อสู้กับการลักขโมย การโจรกรรม และการโกงที่มีราคาสูง แต่พวกเขาก็มองข้ามอาชญากรรมที่เกิดขึ้นโดยกลุ่มของพวกเขา ซึ่งปัจจัยหรือแรงที่ไปกระทบกับชนชั้นล่างก็มีความคล้ายคลึงกันในลักษณะของความขัดแย้ง และสังคมที่ไร้ระเบียบก็ส่งผลต่อทั้งสองชนชั้นในลักษณะที่เหมือนกัน กล่าวคือ เป็นที่มาหรือบ่อเกิดในการก่ออาชญากรรมของคนในแต่ละชนชั้นเช่นเดียวกัน (Sutherland, 1940)

Sutherland จึงได้อธิบายลักษณะทั่วไปของอาชญากรรมคอเช็ตชาวตามที่เขาได้ตั้งข้อสังเกตและทำการศึกษาไว้ 5 ประการ กล่าวคือ

ประการแรก อาชญากรรมคอเช็ตชาว คือ อาชญากรรมที่แท้จริงและละเมิดกฎหมายอาญาในทุกกรณี

ประการที่สอง อาชญากรรมคอเช็ตชาวมีความแตกต่างจากอาชญากรรมของชนชั้นล่าง (Lower Class Criminality) โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการดำเนินการตามกฎหมายอาญาซึ่งจะแยกการดำเนินการของอาชญากรรมคอเช็ตชาวออกจากดำเนินการของอาชญากรรมอื่นๆ

ประการที่สาม ทฤษฎีอาชญาวิทยาของนักอาชญาวิทยาที่ว่า อาชญากรรมเกิดมาจากความยากจนหรือความผิดปกติทางจิตใจ หรือพฤติกรรมทางสังคมของบุคคลที่ไปเกี่ยวข้องกับข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับความยากจน เป็นสิ่งที่ไม่ถูกต้อง เนื่องจากประการแรก ทฤษฎีเหล่านั้นได้รับอิทธิพลมาจากตัวอย่างข้อมูลที่เกิดขึ้นโดยอคติที่เกี่ยวกับฐานะทางเศรษฐกิจและสังคม ประการที่สอง ทฤษฎีเหล่านั้นไม่สามารถที่จะประยุกต์ใช้กับอาชญากรรมคอเช็ตชาวได้ และประการสุดท้าย ทฤษฎีเหล่านั้นไม่สามารถที่จะอธิบายอาชญากรรมของชนชั้นล่างได้ เนื่องจากปัจจัยต่างๆ ไม่สามารถที่จะเกี่ยวข้องกับลักษณะกระบวนการทั่วไปของความผิดทั้งหมด

ประการที่สี่ ทฤษฎีพฤติกรรมอาชญากรรมสามารถที่จะอธิบายเรื่องความต้องการของอาชญากรรมคอเช็ตชาวและอาชญากรรมของชนชั้นล่างได้

ประการที่ห้า สมมติฐานของลักษณะพฤติกรรมดังกล่าว คือ การคบหาสมาคมที่แตกต่างกัน และการมีสังคมที่ไร้ระเบียบ (Sutherland, 1940)

นอกจากนั้น Sutherland ยังได้อธิบายถึงทฤษฎีที่เชื่อว่าพฤติกรรมอาชญากรรมเกิดขึ้นจากความยากจน หรือความผิดปกติทางจิตใจ หรือการหรือพฤติกรรมทางสังคมของบุคคลที่ไปเกี่ยวข้องกับข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับความยากจน เป็นทฤษฎีที่ไม่สามารถเชื่อถือได้ โดยมีเหตุผล 3 ประการ ดังนี้

ประการแรก ข้อสรุปโดยทั่วไปของอาชญากรรมดังกล่าวขึ้นอยู่กับตัวอย่างที่มีอคติ ซึ่งตัวอย่างดังกล่าวได้ละเว้นการศึกษาพฤติกรรมเกือบทั้งหมดของอาชญากรรมคอเช็ตชาว

ประการที่สอง ข้อสรุปโดยทั่วไปของอาชญากรรมดังกล่าวมีความเกี่ยวข้องกับความยากจนอย่างชัดเจน ซึ่งไม่สามารถที่จะอธิบายในเรื่องของอาชญากรรมคอเช็ตชาวได้

ประการที่สาม ทฤษฎีอาชญาวิทยาทั่วไปไม่ได้อธิบายอาชญากรรมของชนชั้นล่างว่า ทำไมชนชั้นล่างถึงกระทำการลักทรัพย์หรือโจรกรรมมากกว่าจะเป็นการหลอกลวง ทฤษฎีอธิบายเพียงแต่ลักษณะหรือวิธีการก่ออาชญากรรม แต่ไม่ได้อธิบายการกระทำอาชญากรรมของกลุ่มชนชั้นสูงหรือชนชั้นอื่น (Sutherland, 1940)

2.1.7 ปัญหาในการควบคุมอาชญากรรมคอเชิ้ตขาว (Problem of Controlling White – Collar Crime)

ประการแรก อาชญากรรมคอเชิ้ตขาว (White – Collar Crime) เป็นอาชญากรรมที่ไม่สามารถจะเตือนให้ผู้เสียหายระวังตัวได้โดยง่ายเหมือนกับอาชญากรรมปกติโดยทั่วไป และคดีอาชญากรรมคอเชิ้ตขาวไม่ค่อยมีการบันทึกวิธีการก่ออาชญากรรมในฐานข้อมูลของเจ้าหน้าที่ตำรวจ เนื่องจากการค้นหาข้อมูลอาชญากรรมค่อนข้างจะเป็นปัญหาในทางปฏิบัติ ทำให้เป็นการยากที่จะประมาณการความรุนแรงของอาชญากรรมประเภทนี้ได้ ดังนั้น จึงเป็นเรื่องยากที่จะควบคุมการเกิดอาชญากรรมคอเชิ้ตขาวนี้ (Benson, 2009)

ประการที่สอง อาชญากรรมคอเชิ้ตขาวมักจะเกิดขึ้นในองค์กรหรือบริษัทต่างๆ ซึ่งมีลักษณะเป็นกลุ่มก้อน จึงเป็นการยากที่จะบ่งชี้ได้ว่าบุคคลหรือกลุ่มบุคคลใดเป็นผู้ต้องสงสัยในการกระทำความผิด เนื่องจากไม่สามารถจะสร้างความชัดเจนได้ว่าบุคคลหรือกลุ่มบุคคลใดเป็นผู้รับผิดชอบในการกระทำความผิดเหล่านั้น (Benson, 2009)

ประการที่สาม ความเชื่อมั่นของพยานหลักฐานในการต่อสู้คดีในชั้นศาลเนื่องจากอาชญากรรมคอเชิ้ตขาวเป็นอาชญากรรมที่มีความซับซ้อนและฝังตัวอยู่ในการดำเนินธุรกิจตามปกติ ทำให้เป็นการยากที่อัยการของรัฐจะพิสูจน์ความผิดของผู้ก่ออาชญากรรมโดยปราศจากข้อสงสัย ปัญหาอุปสรรคที่สำคัญของประเด็นนี้คือ การที่ผู้ก่ออาชญากรรมรู้ช่องทางที่จะหลีกเลี่ยงความรับผิดชอบทางกฎหมาย ยกตัวอย่างเช่น กรณีการฉ้อโกงทางการแพทย์ดังที่กล่าวมาข้างต้น ผู้ให้บริการทางการแพทย์สามารถต่อสู้ว่า เป็นความผิดด้วยพลังแผลงหรือมิได้มีเจตนาที่จะฉ้อโกง เป็นการผลิตผลได้ในระบบการออกเอกสาร ซึ่งเป็นการผลิตผลที่สามารถเกิดขึ้นได้ตามปกติของการแพทย์ ข้อต่อสู้ดังกล่าวจึงเป็นข้อต่อสู้ที่ “Classic” ของการต่อสู้ในคดีอาชญากรรมคอเชิ้ตขาวในปัจจุบัน (Benson, 2009)

ดังนั้น การพิสูจน์การกระทำความผิดฐานอาชญากรรมคอเชิ้ตขาวจึงเป็นสิ่งที่ยากสำหรับการพิสูจน์ให้แน่ชัด เนื่องจาก “ผู้กระทำความผิดมักมีที่มกฎหมายที่แข็งแกร่ง” ผิดกับอาชญากรรมปกติทั่วไปที่มักจะมีที่มกฎหมายที่ไม่แข็งแกร่ง ผู้ก่ออาชญากรรมคอเชิ้ตขาวมักจะจ้างทนายความที่เก่งกาจที่สุด ทนายความเหล่านั้นจะทำงานอย่างหนักเพื่อจะควบคุมการเข้าถึงข้อมูลหรือหลักฐานของอัยการให้มีความยากที่สุด เพื่อผลประโยชน์ของผู้ว่าจ้างที่มีมูลค่ามหาศาลหรือ

คุณค่าต่อการว่าจ้างให้ต่อสู้คดี ในท้ายที่สุด กลยุทธ์ที่ควบคุมการเข้าถึงข้อมูลสำคัญของอัยการจะทำให้ผู้ก่ออาชญากรรมคอเช็ตชาวชนะคดีในชั้นศาลได้ ซึ่งจากปัจจัยที่กล่าวมานั้น ทำให้การจับกุมและการต่อสู้คดีอาชญากรรมคอเช็ตชาวต้อง “สิ้นเปลืองงบประมาณเป็นจำนวนมาก” และ “สิ้นเปลืองเวลาในการต่อสู้คดี” เจ้าหน้าที่รัฐต้องใช้เวลาและทรัพยากรเป็นอย่างมากในการจัดการปัญหาดังกล่าว และเจ้าหน้าที่รัฐมีหน้าที่ต้องจัดการกับปัญหากลุ่มอันธพาล ยาเสพติด หรือการละเมิดต่างๆ อยู่แล้ว ดังนั้น จึงให้ความสำคัญกับการจัดการอาชญากรรมคอเช็ตชาวน้อยกว่าอาชญากรรมประเภทอื่นๆ (Benson, 2009) ทั้งนี้ นักวิจัยส่วนใหญ่เห็นว่า กระบวนการยุติธรรมเป็นสิ่งสำคัญในการจัดการกับปัญหาอาชญากรรมคอเช็ตชาว โดยปัจจัย 3 ประการที่มีประสิทธิภาพในการจัดการกับปัญหาอาชญากรรมคอเช็ตชาว ได้แก่

ประการแรก การมีผู้เชี่ยวชาญพิเศษด้านอาชญากรรมคอเช็ตชาว

ประการที่สอง การมีอำนาจการบังคับใช้กฎหมายที่เข้มแข็ง

ประการที่สาม การมีดุลยพินิจและความยืดหยุ่นในการปฏิบัติงานที่มาก

เมื่อปัจจัย 3 ประการได้ถูกกำหนดขึ้นมาจะช่วยให้สามารถจัดการกับปัญหาได้อย่างตรงจุด โดยผู้เชี่ยวชาญด้านอาชญากรรมด้านอาชญากรรมคอเช็ตชาวจะมีอำนาจสามารถเข้าถึงข้อมูลของบริษัทหรือกิจการต่างๆ ได้โดยง่าย และสามารถเข้าถึงปัจจัยเสี่ยงก่อนที่ปัญหาจะเกิดขึ้น และผู้เชี่ยวชาญดังกล่าวจะมีความยืดหยุ่นในการปฏิบัติงานมากกว่า คือ สามารถเข้าไปทำงานร่วมกับภาคเอกชนต่างๆ เพื่อแสวงหาโอกาสหรือปัจจัยที่อาจเกิดปัญหาอาชญากรรมได้ และทำการแก้ไขปัญหาดังกล่าวร่วมกับภาคเอกชนนั้นๆ ดังนั้น ผู้เชี่ยวชาญด้านอาชญากรรมคอเช็ตชาวจะพัฒนาความสามารถของตนเองในการจัดการกับปัญหาอาชญากรรมดังกล่าวได้อย่างต่อเนื่อง และการพัฒนาความสามารถของผู้เชี่ยวชาญนั้นจะเป็นตัวช่วยในการเปิดมุมมองการแก้ไขปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้น และมีประสิทธิภาพมากกว่าเจ้าหน้าที่รัฐโดยทั่วไป (Benson, 2009)

อย่างไรก็ตาม ปัญหาความไม่มีประสิทธิภาพของการบังคับใช้กฎหมายเพื่อแก้ไขปัญหาอาชญากรรมคอเช็ตชาว มีอยู่ 3 ประการ คือ

ประการแรก ผู้เชี่ยวชาญอาจทำงานให้เอกชนมากกว่าสาธารณะ เนื่องจากผู้เชี่ยวชาญต้องพบปะใกล้ชิดกับภาคเอกชนอยู่เสมอๆ ดังนั้น การทำงานของผู้เชี่ยวชาญดังกล่าว อาจจะเชื่อผลประโยชน์ในการทำงานให้กับเอกชนมากกว่าให้กับประโยชน์สาธารณะ

ประการที่สอง อำนาจการควบคุมพฤติกรรมของบริษัทต่างๆ ไม่เหมือนกับกรณีของอำนาจในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาทั่วไป อำนาจในการควบคุมด้านนี้มีแค่อำนาจในการปรับหากละเมิดหรือฝ่าฝืน แต่ไม่มีอำนาจในการลงโทษในทางสังคม บริษัทต่างๆ มองว่า ค่าปรับที่ละเมิดหรือฝ่าฝืนเป็นเพียงค่าใช้จ่ายในการทำธุรกิจตามปกติของบริษัทเท่านั้น ไม่มีผลกระทบทางสังคมต่อบริษัทแต่อย่างใด

ประการที่สาม ปัญหาภาวะเบียดเบียนที่ไม่มีเหตุผล กล่าวคือ ผู้เชี่ยวชาญบางคนมุ่งแต่จะจับกุม แต่ไม่มุ่งที่จะป้องกันการเกิดปัญหาอาชญากรรมคอเช็ดขาว และปัญหาจะเกิดขึ้นเมื่อผู้เชี่ยวชาญดำเนินการจับกุมโดยเกินกว่าสมควร จะทำให้เกิดปัญหาการบังคับใช้กฎหมายที่ไร้เหตุผล และความร่วมมือระหว่างเอกชนกับรัฐจะน้อยลงกว่าเดิมจนกลายเป็นไม่มีความร่วมมือในที่สุด (Benson, 2009)

2.2 ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับแชร์ลูกโซ่

2.2.1 ความหมายของลูกโซ่ (Ponzi scheme)

“แชร์ลูกโซ่” คือ การหลอกลวงให้ลงทุนหรือร่วมกิจการที่อาศัยเงินลงทุนไม่มากนัก แต่อัตราผลตอบแทนหรือผลประโยชน์ที่ผู้ดำเนินการชี้ชวนว่าจะได้รับนั้นมีเป็นจำนวนสูงมาก (วีระพงษ์ บุญโญภาส, 2557) โดยผู้ก่อตั้งแชร์ลูกโซ่เหล่านั้นจะเรียกร้องให้ผู้ลงทุนนำเงินมาลงทุนโดยสัญญาว่าจะนำเงินไปลงทุนในสินทรัพย์ที่มีโอกาสที่จะทำกำไรสูง และมีความเสี่ยงที่ต่ำหรือไม่มีความเสี่ยงเลย ซึ่งแชร์ลูกโซ่ส่วนใหญ่่มุ่งที่จะนำเงินของผู้ลงทุนรายใหม่มาชำระให้แก่ผู้ลงทุนรายเก่า ทำให้ผู้ที่ตั้งใจจะลงทุนในทรัพย์สินที่ถูกกฎหมายเกิดความผิดพลาดในการนำเงินมาลงทุนในแชร์ลูกโซ่ แทนที่จะลงทุนในกิจการที่ถูกกฎหมายและได้รายได้จากกิจการที่มีอยู่จริง (U.S. Securities and Exchange Commission, 2018)

การหลอกลวงเกี่ยวกับผลตอบแทนที่สูงกว่าการลงทุนโดยปกติดังกล่าว ทำให้มีผู้ตัดสินใจเข้าร่วมลงทุนในแชร์ลูกโซ่เป็นจำนวนมาก โดยเฉพาะผู้ที่มีรายได้น้อยที่พอมีความสามารถหาเงินมาร่วมลงทุนได้ ทำให้แชร์ลูกโซ่สามารถหาสมาชิกได้เป็นจำนวนมาก และเพิ่มขยายขอบเขตของแชร์ลูกโซ่ให้กว้างขวางยิ่งขึ้น เป็นไปตามความมุ่งหมายของผู้ก่อตั้งแชร์ลูกโซ่ (วีระพงษ์ บุญญากาศ, 2557) ทั้งนี้ เมื่อรายได้ของแชร์ลูกโซ่ไม่ได้เกิดขึ้นจากกิจการที่ถูกกฎหมาย แชร์ลูกโซ่ดังกล่าวจึงพยายามที่จะเรียกร้องหรือหาเงินลงทุนจากผู้ลงทุนรายใหม่มาเรื่อยๆ แต่ท้ายที่สุดแล้ว เมื่อแชร์ลูกโซ่ไม่สามารถที่จะหาเงินจากผู้ลงทุนรายใหม่มาจ่ายให้กับผู้ลงทุนรายเก่าได้อีกต่อไป หรือผู้ลงทุนในแชร์ลูกโซ่จำนวนมากรวมตัวกันขอเงินคืนจากผู้ก่อตั้งแชร์ลูกโซ่และผู้ก่อตั้งแชร์ลูกโซ่ไม่สามารถหาเงินมาคืนให้กับผู้ลงทุนได้ แชร์ลูกโซ่ดังกล่าวก็จะถูกยุติการเล่นหรือในภาษาไทยที่เรียกว่า “การล้มแชร์” ไปโดยปริยาย ซึ่ง “การล้มแชร์” ดังกล่าวจะทำให้เกิดผู้เสียหายเป็นจำนวนมาก และเกิดผลกระทบต่อเศรษฐกิจเป็นวงกว้างในที่สุด (U.S. Securities and Exchange Commission, 2018)

2.2.2 ที่มาของแชร์ลูกโซ่ (How did Ponzi scheme their name)

แชร์ลูกโซ่ (Ponzi Scheme) มาจากชื่อของ “ชาร์ล พงซี” (Charles Ponzi) ชาวอิตาลี ซึ่งได้อพยพมาตั้งรกรากในสหรัฐอเมริกาตั้งแต่ปี 1903 ชาร์ล พงซี มาจากครอบครัวที่มีฐานะดีของเมืองปาร์มา ประเทศอิตาลี และเคยเข้าเรียนถึงระดับมหาวิทยาลัยที่ University of Rome La Sapienza แต่เรียนไม่จบเนื่องจากมัวแต่เล่นและไม่สนใจการเรียน ต่อมา ชาร์ล พงซี ได้ตัดสินใจย้ายประเทศ เพื่อแสวงหาอนาคตใหม่ โดยได้ตัดสินใจย้ายไปยังสหรัฐอเมริกา ซึ่งขณะนั้น ชาร์ล พงซี มีเงินอยู่เพียง 2 เหรียญ 50 เซ็นเท่านั้น แต่ด้วยความมุ่งมั่นที่อยากมีชีวิตรอดต่อไป ชาร์ล พงซี จึงได้ตัดสินใจรับจ้างทำงานหลายอย่างที่พอจะทำเพื่อหาเลี้ยงชีพได้ เช่น เป็นพนักงานล้างจาน หรือเป็นพนักงานเสิร์ฟอาหาร ซึ่งก็พอมีรายได้ที่จะเลี้ยงชีพ ต่อมา ชาร์ล พงซี ตัดสินใจที่จะย้ายประเทศอีกครั้ง โดยประเทศใหม่ของเขาคือประเทศแคนาดา ซึ่งในปี 1907 ชาร์ล พงซี ได้ย้ายไปยังเมืองมอนทรีออล มลรัฐควิเบก ประเทศแคนาดา ซึ่งเขาได้งานเป็นผู้ช่วยเทลเลอร์ของธนาคารแห่งหนึ่งที่เปิดใหม่ โดย ชาร์ล พงซี ได้สังเกตว่า ธนาคารแห่งนี้จ่ายดอกเบี้ยเงินฝากสูงกว่าที่อื่น ซึ่งผิดกับสถานะทางการเงินของธนาคารที่อ่อนแอ ไม่มั่นคง และมีหนี้สินที่เสียอยู่ในอสังหาริมทรัพย์มาก ชาร์ล พงซี สังเกตเห็นการนำเงินฝากใหม่มาจ่ายเป็นดอกเบี้ยของเงินฝากในอีกบัญชีหนึ่ง และเมื่อถึงจุดหนึ่ง เจ้าของเงินก็ได้ขีดหนีไป จากการสังเกตดังกล่าว ทำให้เขาเกิด

ความคิดที่จะก่ออาชญากรรมขึ้น ชาร์ล พองซี หนีอยู่ในประเทศแคนาดาหลายปี และเมื่อถึงวันที่เขาพร้อมในการก่ออาชญากรรม ชาร์ล พองซี จึงได้ทำการปลอมลายมือโดยการเซ็นเช็คของเจ้าของธุรกิจที่เป็นลูกค้าเก่าของธนาคารรายหนึ่ง อย่างไรก็ตาม Charles Ponzi ไม่สามารถรอดพ้นเงื้อมมือของผู้รักษากฎหมายไปได้ เขาถูกจับกุมและถูกพิพากษาให้ลงโทษจำคุกในคดีดังกล่าวเป็นระยะเวลา 3 ปี (วารสาร สามโกเศศ, 2552)

อย่างไรก็ตาม การลงโทษจำคุกในคดีดังกล่าวไม่สามารถที่จะหยุด ชาร์ล พองซี จากการก่ออาชญากรรมอื่นๆ ได้ เมื่อ ชาร์ล พองซี พ้นโทษ เขาได้ตัดสินใจกลับไปใช้ชีวิตอยู่ที่ประเทศสหรัฐอเมริกา และได้ก่ออาชญากรรมโดยการลักลอบขนผู้อพยพเข้าสู่สหรัฐอเมริกาโดยอาศัยช่องทางผิดกฎหมาย ซึ่งในท้ายที่สุด ชาร์ล พองซี ก็ถูกจับกุมและถูกลงโทษจำคุกอีกเป็นระยะเวลา 2 ปี แต่ในการลงโทษจำคุกในครั้งนี้ มิได้ทำให้ ชาร์ล พองซี รู้สึกผิดในการกระทำแต่อย่างใด เขากลับได้รู้จักกลุ่มผู้กระทำความผิดต่างๆ ที่ถูกลงโทษอยู่ในเรือนจำ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการได้รู้จักกับนักธุรกิจใหญ่ของตลาดหุ้น Wall Street คนหนึ่งที่สอนเขาให้รู้จักกับวิธีการหาเงิน เมื่อ ชาร์ล พองซี พ้นโทษจำคุก เขาจึงได้ตัดสินใจทำธุรกิจอีกครั้ง โดยการค้าขายคูปองซื้อแอสแตรมป์ข้ามประเทศ ชาร์ล พองซี ได้ชักชวนเพื่อนฝูงมาลงทุนในบริษัทที่เขาตั้งเองที่มีชื่อว่า “Securities Exchange Company” โดยเขาได้ประกาศโฆษณาว่า “บริษัทจะให้ผลตอบแทนถึงร้อยละ 50 ในระยะเวลาการลงทุนเพียงแค่ 45 วัน” หรือเท่ากับผลตอบแทน 1 เท่าในระยะเวลา 90 วัน และเมื่อ ชาร์ล พองซี ทำได้จริง ชาวดังกล่าวก็แพร่กระจายไป มีผู้คนตัดสินใจเข้าร่วมลงทุนกับ ชาร์ล พองซี เป็นจำนวนมาก อย่างไรก็ตาม จากจุดเริ่มต้นที่ ชาร์ล พองซี เริ่มทำธุรกิจจริงที่ให้ผลตอบแทนดี กลับกลายเป็นเรื่องของการต้มตุ๋นไป ชาร์ล พองซี กลับคิดที่จะก่ออาชญากรรมอีกครั้ง โดยการริเริ่ม “แชร์ลูกโซ่” หรือ “Ponzi Scheme” ขึ้น โดย ชาร์ล พองซี ได้ว่าจ้างบริษัทตัวแทนหรือเอเยนต์ในการระดมทุนจากนักลงทุนให้แก่เขา ซึ่งภายหลังจากนั้น เงินจากทั่วทุกสารทิศได้หลั่งไหลมาหา ชาร์ล พองซี รวบรวมสำเนา เนื่องจากการทำที่ ชาร์ล พองซี สามารถจ่ายเงินได้จริง เพียงแต่เป็นการนำเงินจากผู้ลงทุนรายใหม่มาจ่ายให้แก่ผู้ลงทุนรายเก่าเท่านั้นเอง ซึ่งในปี 1920 ถือเป็นจุดสุดยอดของการหลอกลวงของระบบแชร์ลูกโซ่ที่เขาก่อตั้งขึ้น ชาร์ล พองซี สามารถหาเงินได้ถึงวันละ 250,000 เหรียญสหรัฐ ทำให้เขาร่ำรวยขึ้นในระยะเวลาเพียง 6 เดือนเท่านั้น และสามารถซื้อคฤหาสน์หลังใหญ่ที่มีเครื่องปรับอากาศและเครื่องทำน้ำอุ่นได้ ซึ่งสมัยนั้นถือว่าเป็นสิ่งเหล่านี้เป็นของที่มีความหรูหรามากที่สุด (วารสาร สามโกเศศ, 2552)

อย่างไรก็ตาม มีกลุ่มคนบางกลุ่มได้เริ่มสงสัยในสิ่งที่ ชาร์ล พงซี ทำว่า สามารถหาเงินได้จากอะไร กลุ่มคนเหล่านั้นได้แก่ สำนักพิมพ์แห่งหนึ่งในเมืองบอสตัน สหรัฐอเมริกา และกลุ่มคนเหล่านั้นยังได้ค้นพบว่า กิจการของ ชาร์ล พงซี เป็นการต้มตุ๋น หลอกหลวงหรือ “แชร์ลูกโซ่” จึงมีการตีพิมพ์บทความเพื่อเตือนประชาชนที่ต้องการนำเงินมาลงทุน และยิ่งเมื่อทราบว่า ชาร์ล พงซี มิได้มีการลงทุนในกิจการของตนเอง ยิ่งทำให้เกิดความสงสัยหนักขึ้น เมื่อสำนักพิมพ์ดังกล่าวได้ริเริ่มการสอบสวนมากขึ้นก็พบว่า กิจการของ ชาร์ล พงซี มิได้ลงทุนในกิจการใดๆ เลย ทันใดนั้น เมื่อข่าวสารได้แพร่กระจายไปยังกลุ่มนักลงทุน ก็ได้มีนักลงทุนต่างๆ เริ่มทยอยขอเงินคืนจากบริษัทของ ชาร์ล พงซี ซึ่งในเวลาเพียงแค่ 3 วัน ชาร์ล พงซี ได้จ่ายเงินคืนให้แก่กลุ่มนักลงทุนมากกว่า 2 ล้านเหรียญดอลลาร์ อย่างไรก็ตาม ชาร์ล พงซี ก็มีได้เกิดความวิตกกังวลแต่อย่างใด ด้วยความที่เขาเป็นคนที่สุขุม รอบคอบ ชาร์ล พงซี กลับนำเครื่องดื่ม กาแฟ หรือแม้กระทั่งขนมโดนัทมาเลี้ยงคนที่มาทยอยถอนเงินออกจากบริษัท การกระทำของ Charles Ponzi ทำให้บางคนเกิดความไว้วางใจ และยอมเปลี่ยนใจนำเงินที่ถอนไปกลับมาลงทุนอีกครั้ง แต่ในที่สุดเดือนสิงหาคม 1920 Charles Ponzi ก็ถูกจับกุมในข้อหาต้มตุ๋นหลอกหลวง โดยยอดเงินที่ ชาร์ล พงซี สามารถหลอกหลวงจากนักลงทุนมีมูลค่ารวมสูงถึง 7 ล้านเหรียญดอลลาร์สหรัฐ ซึ่งการกระทำของ ชาร์ล พงซี ในครั้งนี้มีทั้งผู้คนที่ตำหนิ โกรธแค้น ว่าเป็นบุคคลที่ต้มตุ๋นหลอกหลวง แต่ก็ยังมีหลายคนที่ไม่โกรธแค้นกับการกระทำของรัฐบาล เพราะพวกเขาเชื่อว่า ชาร์ล พงซี เป็นบุคคลที่สามารถช่วยเหลือนักลงทุนให้สามารถมีชีวิตรอดความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นได้ ในท้ายที่สุด ชาร์ล พงซี ก็ได้รับโทษจำคุกเป็นระยะเวลากว่า 3 ปีครึ่ง และได้รับการประกันตัวออกไป ซึ่ง ชาร์ล พงซี ก็ได้หลบหนีการประกันตัวไปยังรัฐอื่นในประเทศสหรัฐอเมริกา และก่ออาชญากรรมโดยการต้มตุ๋นด้วยการลงทุนในลักษณะที่คล้ายกันอีก ในท้ายที่สุด ชาร์ล พงซี ก็ถูกจับกุมอีกครั้ง แต่ครั้งนี้ไม่เหมือนกับครั้งอื่นๆ ชาร์ล พงซี ได้ถูกเนรเทศกลับไปยังประเทศอิตาลีซึ่งเป็นบ้านเกิดของเขา ในปี 1934 ซึ่งภายหลังจากที่ ชาร์ล พงซี ถูกเนรเทศไปยังบ้านเกิด เขาก็ยังก่ออาชญากรรมโดยการต้มตุ๋นหลอกหลวงนักลงทุนอย่างนี้ไปเรื่อยๆ จนท้ายที่สุด ชาร์ล พงซี ก็ได้เสียชีวิตอยู่ ณ โรงพยาบาลการกุศล ที่ประเทศบราซิล ด้วยสภาพที่ยากจนข้นแค้น โดยมีตาเหลือเพียงข้างเดียว และเป็นอัมพาต อย่างไรก็ตาม หลังจากที่ ชาร์ล พงซี ตายจนถึงปัจจุบัน “แชร์ลูกโซ่” หรือ “Ponzi scheme” ก็ได้ถูกนำมาใช้ต้มตุ๋นหลอกหลวงกับคนอื่นนับพันนับหมื่นคนในประเทศต่างๆ ทั่วโลก และถือได้ว่า “ชาร์ล พงซี” เป็นผู้ทำให้วิธีการต้มตุ๋นแบบ “แชร์ลูกโซ่” มีชื่อเสียงมากที่สุดในโลก (วารสาร สามโกเศศ, 2552)

2.2.3 ลักษณะสำคัญของแชร์ลูกโซ่ (Characteristic of Ponzi schemes)

ลักษณะสำคัญของแชร์ลูกโซ่ที่เกิดขึ้นทั้งในอดีตและปัจจุบัน โดยมีสิ่งที่คล้ายกัน แบ่งได้ 7 ประการ ดังนี้

1) มีการจ่ายผลตอบแทนที่สูงและมีความเสี่ยงต่ำหรือไม่มีความเสี่ยงเลย

โดยปกติแล้ว การลงทุนทุกประเภทจะมีความเสี่ยงอยู่เสมอ และผลตอบแทนในการลงทุนจะขึ้นอยู่กับความเสี่ยง ยิ่งมีความเสี่ยงมาก ผลตอบแทนก็ยิ่งมาก แต่ในกรณีของแชร์ลูกโซ่นั้นมีข้อสงสัยอยู่ที่ว่า การลงทุนประเภทไหนที่สามารถการันตีผลตอบแทนได้ขนาดนั้นและไม่มีความเสี่ยงต่ำหรือไม่มีความเสี่ยงเลย (U.S. Securities and Exchange Commission, 2018)

2) มีการจ่ายผลตอบแทนที่สม่ำเสมอมากเกินไป

โดยปกติแล้ว มูลค่าของการลงทุนจะมีการขึ้นหรือลดลงอยู่ตลอดเวลา โดยเฉพาะอย่างยิ่งการลงทุนที่ให้ผลตอบแทนสูง แต่ในกรณีของแชร์ลูกโซ่นั้นมีข้อสงสัยอยู่ที่ว่า การลงทุนประเภทไหนที่จะสามารถสร้างผลตอบแทนให้เป็นบวกได้อย่างสม่ำเสมอ แม้อยู่ในทุกสภาวะการณ์ของตลาดไม่ว่าจะเป็นขาขึ้น ขาลง หรือในสภาวะวิกฤติ (Crisis) (U.S. Securities and Exchange Commission, 2018)

3) เป็นการลงทุนที่ไม่ได้มีการลงทะเบียนไว้กับหน่วยงานภาครัฐที่กำกับดูแล

แชร์ลูกโซ่มักจะเกี่ยวข้องกับการลงทุนที่ไม่ได้มีการลงทะเบียนไว้กับหน่วยงานภาครัฐที่กำกับดูแลกิจการนั้นๆ ซึ่งการลงทะเบียนเป็นสิ่งที่สำคัญสำหรับการลงทุน เนื่องจากผู้ลงทุนสามารถเข้าไปหาข้อมูลสำคัญ เช่น การจัดการ ผลิตภัณฑ์ การบริการ หรือสถานภาพทางการเงินของกิจการที่จะลงทุนนั้นๆ ได้ อันเป็นการทำให้การลงทุนเกิดความโปร่งใส แน่หนอน และตรวจสอบได้ (U.S. Securities and Exchange Commission, 2018)

4) ผู้ชักชวนการลงทุนไม่มีใบอนุญาตเป็นผู้ขายหรือแนะนำการลงทุน

โดยปกติแล้ว เกือบทุกประเทศจะมีหน่วยงานที่กำกับดูแลการลงทุน ในการออกใบอนุญาตเป็นผู้ขายหรือแนะนำการลงทุน เพื่อปกป้องผู้ลงทุนจากความเสี่ยงที่เกิดจากการลงทุน และเพื่อให้ผู้ลงทุนมั่นใจว่า ผู้ขายหรือแนะนำการลงทุนเป็นผู้ที่ถูกกำกับดูแลจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง แต่ในกรณีของแชร์ลูกโซ่นั้น ผู้ขายหรือแนะนำการลงทุนมักจะเป็นผู้ที่ไม่ได้ใบอนุญาตขายหรือแนะนำการลงทุน ซึ่งถือเป็นผู้ขายหรือแนะนำการลงทุนที่ไม่ได้ถูกกำกับดูแลโดยหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง (U.S. Securities and Exchange Commission, 2018)

5) กิจการที่ลงทุนเป็นความลับ และ/หรือ เป็นกิจการที่มีความซับซ้อน

การลงทุนที่เป็นความลับ หรือมีความซับซ้อน หรือไม่สามารที่จะเข้าใจข้อมูลได้โดยละเอียด เป็นการลงทุนที่มีความเสี่ยงที่จะเป็นแชร์ลูกโซ่ เนื่องจากยังมีการปกปิด มีความซับซ้อน หรือเข้าใจได้ยาก ทำให้ผู้ลงทุนเกิดความสับสน และเชื่อถือข้อมูลตามที่ผู้แนะนำการลงทุนชักชวน จนนำเงินไปลงทุนในที่สุด (U.S. Securities and Exchange Commission, 2018)

6) มีปัญหาเกี่ยวกับการขอตรวจสอบเอกสารการลงทุน

การลงทุนที่ผู้ลงทุนไม่สามารถที่จะขออ่านเอกสารเกี่ยวกับการลงทุนได้ ซึ่งในความเป็นจริงแล้ว เมื่อผู้ลงทุนได้อ่านเอกสารของแชร์ลูกโซ่เหล่านั้น เอกสารที่เกี่ยวกับการเงินหรือบัญชีจะเป็นสัญญาณที่เห็นความผิดปกติหรือไม่สอดคล้องกันของกิจการ และเป็นสัญญาณว่าเงินที่ผู้ลงทุนได้ลงทุนไปจะไม่ได้นำไปลงทุนในกิจการที่ได้ตกลงกันไว้ (U.S. Securities and Exchange Commission, 2018)

7) มีความยากลำบากที่จะได้รับเงินที่ลงทุนกลับคืนมา

ลักษณะของแชร์ลูกโซ่ประการสุดท้ายนั้น มีจุดที่น่าสงสัยอยู่ว่า ถ้าผู้ลงทุนมีความยากลำบากที่จะได้รับการชำระเงิน หรือได้รับเงินลงทุนกลับคืนมา สิ่งนั้นเป็นสัญญาณว่าผู้ก่อตั้งแชร์ลูกโซ่ต้องการให้ผู้ลงทุนนำเงินไปลงทุนต่อ และในบางครั้งผู้ก่อตั้งแชร์ลูกโซ่ได้สัญญาว่า

จะให้ผลตอบแทนที่สูงขึ้นกว่าเดิมเพื่อหลอกล่อให้ผู้ลงทุนนำเงินกลับไปลงทุนต่อ จนในท้ายที่สุดผู้ก่อตั้งแชร์ลูกโซ่ก็เหือดเงินหนีไป เหลือเพียงแต่ความเสียหายที่เกิดขึ้นกับผู้ลงทุนเท่านั้น (U.S. Securities and exchange commission, 2018)

2.2.4 ประเภทของของแชร์นอกกฎหมาย (Type of Illegal schemes)

1) แชร์ระบบพีระมิด (Pyramid System)

จะมีลักษณะเป็นโครงสร้างของพีระมิดที่เป็นสามเหลี่ยมที่มีพื้นฐานล่างแข็งแรง โดยตอนต้นของการเล่นแชร์ ผู้ก่อตั้งแชร์จะทำให้เสมือนว่าแชร์มีความแข็งแกร่งทางการเงิน มันคงไม่มีวันล้ม และเมื่อมีการเล่นไปเรื่อยๆ วงก็มีการขยายใหญ่ขึ้น ถ้ามองจากผู้ลงทุนจะเห็นว่า ดอกเบี้ยที่ได้รับจากการลงทุนจะค่อยๆ เพิ่มมากขึ้น เหมือนพีระมิดกลับหัว แต่ส่วนของผู้ก่อตั้งแชร์จะมองเหมือนพีระมิดทรงตั้งธรรมดา โดยผู้ลงทุนหน้าใหม่จะเป็นผู้จ่ายเงินให้กับคนที่อยู่บนยอดฐานพีระมิดเพียงไม่กี่คนเท่านั้น ซึ่งการลงทุนในแชร์ระบบพีระมิดจะคล้ายคลึงกับแชร์ทั่วไป แต่วัตถุประสงค์ของผู้ก่อตั้งแชร์จะเป็นการรวบรวมเงินกองทุนโดยสุจริตหรือมิชอบ มิใช่การรวบรวมเงินกองทุนแชร์ไปใช้ในการประกอบธุรกิจหรือการค้าที่ชอบด้วยกฎหมายแต่อย่างใด ซึ่งผลจากการจ่ายดอกเบี้ยในอัตราสูง เป็นเหตุให้ผู้ก่อตั้งแชร์ต้องหาผู้ลงทุนเข้ามาร่วมลงทุนเป็นจำนวนมาก เพื่อระดมทุนให้ฐานล่างของระบบพีระมิดใหญ่ขึ้น เพื่อรองรับดอกเบี้ยที่ต้องจ่ายเป็นประจำทุกวันหรือทุกเดือน เมื่อถึงจุดๆ หนึ่ง ผู้ลงทุนจะเริ่มลดน้อยลง หรือเกิดปัญหาในการจ่ายเงินดอกเบี้ย ทำให้ผู้ลงทุนเริ่มทยอยถอนทุนคืน ทำให้แชร์ต้องล้มในที่สุด (วีระพงษ์ บุญญากาศ, 2557)

2) แชร์ระบบลูกโซ่แบบไม่รู้จบ (Endless Chain System)

จะมีลักษณะคือ ผู้ลงทุนที่เข้ามาลงทุนก่อนสามารถรับผลประโยชน์จากผู้ลงทุนที่เข้ามาใหม่ได้ แต่จะมีการจำกัดลำดับชั้น กล่าวคือ ถ้าผู้ลงทุนรายเก่าขึ้นสู่ลำดับชั้นที่สูงขึ้น ก็จะไม่ได้รับผลประโยชน์ของแชร์ที่ลงทุนอีก ส่วนสมาชิกรายใหม่ที่เข้ามาก็จะมารับผลประโยชน์แทนที่ของผู้ลงทุนรายเก่าไปเรื่อยๆ ตามลำดับ รายได้ของแชร์ระบบลูกโซ่แบบไม่รู้จบส่วนใหญ่จึงมาจากผู้ลงทุนรายใหม่ที่เข้ามา แต่มีการกำหนดลำดับชัดเจนว่า เมื่อผู้ลงทุนรายใหม่เข้ามาลงทุนจะต้องจ่ายให้กับลำดับที่สูงกว่าไปจนกว่าตนเองจะถูกดันขึ้นไปรับผลประโยชน์ แชร์ระบบดังกล่าวเมื่อถึง

จุดๆ หนึ่งที่สมาชิกเริ่มไต่อันดับไปเรื่อยๆ และฐานเริ่มกว้างขึ้นเรื่อยๆ จะมีปัญหาเรื่องการหาสมาชิก จนทำให้ไม่สามารถจ่ายผลประโยชน์ได้ในที่สุด (วิลาลินี อัครวิบูลย์, 2550)

3) แอร์ระบบสโนว์บอลหรือลูกบอลหิมะ (Snow Ball System)

จะมีลักษณะคล้ายกับการลงทุนในตลาดการเงิน กล่าวคือ ผลประโยชน์ตอบแทนขึ้นอยู่กับจำนวนเงินที่ลงทุน ถ้าลงทุนมากก็จะได้มาก ถ้าลงทุนน้อยก็ได้น้อย มีการจ่ายผลประโยชน์เป็นงวดๆ ผลประโยชน์ที่จ่ายให้กับผู้ลงทุนก็มาจากผู้ลงทุนรายใหม่ หมุนเวียนไปเรื่อยๆ เช่นเดียวกับแอร์ลูกโซ่ระบบอื่น จนกว่ารอบสัญญาจะหมดไป การลงทุนระบบดังกล่าวจะคล้ายกับลูกบอลหิมะที่กลิ้งลงจากที่สูง จากเดิมจะมีลูกเล็ก แต่พอกลิ้งไปเรื่อยๆ ก็จะมีลูกที่ใหญ่ขึ้นในที่สุด เหมือนกับเงินลงทุนที่เริ่มจากจำนวนน้อย พอลงทุนไปเรื่อยๆ ก็จะมีเงินจำนวนมากในที่สุด (วิลาลินี อัครวิบูลย์, 2550)

4) แอร์ระบบลูกโซ่ (Ponzi System or Chain System)

จะมีลักษณะเป็นการหลอกลวงให้ลงทุนหรือร่วมกิจการที่อาศัยเงินลงทุนไม่มากนัก แต่อัตราผลตอบแทนหรือผลประโยชน์ที่ผู้ดำเนินการชี้ชวนว่าจะได้รับนั้นมีเป็นจำนวนมาก (วีระพงษ์ บุญญากาศ, 2557) โดยผู้ก่อตั้งแอร์ลูกโซ่เหล่านั้นจะเรียกกรองให้ผู้ลงทุนนำเงินมาลงทุนโดยสัญญาว่าจะนำเงินไปลงทุนในสินทรัพย์ที่มีโอกาสจะทำกำไรสูง และมีความเสี่ยงที่ต่ำหรือไม่มีความเสี่ยงเลย ซึ่งแอร์ลูกโซ่ส่วนใหญ่่มุ่งที่จะนำเงินของผู้ลงทุนรายใหม่มาชำระให้แก่ผู้ลงทุนรายเก่า ทำให้ผู้ที่ตั้งใจจะลงทุนในทรัพย์สินที่ถูกกฎหมายเกิดความผิดพลาดในการนำเงินมาลงทุนในแอร์ลูกโซ่ แทนที่จะลงทุนในกิจการที่ถูกกฎหมายและได้รายได้จากกิจการที่มีอยู่จริง (U.S. Securities and Exchange Commission, 2018)

5) แอร์ระบบเกมการเงิน (Money Game System)

จะมีลักษณะเป็นการใช้เงินต่อเงิน แต่มีเงื่อนไขในการแลกเปลี่ยนผลประโยชน์ดังกล่าว เช่น ในกรณีที่ต้องการสมัครร่วมลงทุนในแอร์ จะต้องจ่ายเงินให้แก่ผู้ที่แนะนำ และต้องหาสมาชิกให้ได้ตามจำนวนที่ผู้ก่อตั้งแอร์กำหนดไว้จึงจะได้รับผลประโยชน์ตอบแทน และเมื่อมีการ

แตกสาขาของสมาชิกในเครือข่ายของแชร์ ก็ส่งผลประโยชน์ให้กับสมาชิกระดับสูงตลอดไป โดยระบบดังกล่าวจะมีความคล้ายคลึงกับระบบขายตรง (MLM) แต่ระบบเกมการเงินจะไม่มีสินค้า เหมือนระบบขายตรง มีการใช้เงินต่อเงินเลย หรือสินค้าเล็กๆ หรืออาจจะเป็นบัตรอภิสถิติต่างๆ เท่านั้น (วิลาสินี อัครวิบูลย์, 2550)

2.2.5 ความแตกต่างของแชร์ลูกโซ่กับแชร์พีระมิด

ตารางที่ 2.1 แสดงความแตกต่างระหว่างแชร์ลูกโซ่กับพีระมิดแชร์

หัวข้อ	แชร์ลูกโซ่ (Ponzi scheme)	แชร์พีระมิด (Pyramid Scheme)
เรื่องพื้นฐาน	ผู้ลงทุนจะได้รับผลตอบแทนสูง โดยมีความเสี่ยงเพียงเล็กน้อยหรือแทบไม่มีความเสี่ยงเลยจากเงินที่นำมาลงทุน ซึ่งแท้จริงแล้วเงินดังกล่าวแทบจะไม่ได้นำมาลงทุนเลยหรือลงทุนเพียงเล็กน้อยของเงินดังกล่าวเท่านั้น	ผู้ลงทุนจะได้รับผลตอบแทนจากการชำระเงินเพียงหนึ่งครั้ง และทำการหาผู้ที่จะมาเป็นผู้จำหน่ายผลิตภัณฑ์ ซึ่งแชร์พีระมิดนี้มักจะไม่เกี่ยวข้องกับการขายผลิตภัณฑ์ที่เป็นของแท้ ผลิตภัณฑ์ที่นำมาอ้างนั้นอาจจะไม่มีอยู่จริงหรืออาจขายให้กับผู้ที่เป็นตัวแทนจำหน่ายเท่านั้น
การรับ การชำระเงิน	ไม่จำเป็นที่จะต้องสรรหาตัวแทนจำหน่ายเพื่อที่จะรับการชำระเงิน	ต้องจ่ายเงินเป็นค่าธรรมเนียมหนึ่งครั้งหรือเป็นประจำ และรับสมัครตัวแทนจำหน่ายสินค้าใหม่ เพื่อเป็นเงื่อนไขในการรับการชำระเงิน
การมีปฏิสัมพันธ์ กับผู้ก่อตั้งแชร์	ผู้ก่อตั้งแชร์มักจะมีปฏิสัมพันธ์ได้ตอบกับผู้เข้าร่วมลงทุนทั้งหมด	บางครั้งก็ไม่มีปฏิสัมพันธ์ เนื่องจากผู้ลงทุนอาจจะเข้าร่วมอยู่ในแชร์พีระมิดในระดับชั้นที่แตกต่างกัน
วิธีการของแชร์	ใช้เงินจากผู้ลงทุนรายใหม่เพื่อจ่ายให้กับผู้ลงทุนรายเดิม	ใช้เงินจากผู้ลงทุนรายใหม่เพื่อจ่ายค่าคอมมิชชั่นในการสรรหาลูกค้าให้กับผู้ลงทุนรายเดิม

ตารางที่ 2.1 แสดงความแตกต่างระหว่างแชร์ลูกโซ่กับพีระมิดแชร์ (ต่อ)

หัวข้อ	แชร์ลูกโซ่ (Ponzi scheme)	แชร์พีระมิด (Pyramid Scheme)
การล้มของแชร์	อาจจะมีกำไรอย่างช้าๆ หากผู้ลงทุนมีการนำผลตอบแทนที่ได้ไปลงทุนใหม่อีกครั้ง	อาจจะมีกำไรอย่างรวดเร็ว หากอัตราการเพิ่มของผู้ลงทุนเป็นไปด้วยความรวดเร็วในแต่ละระดับ

ที่มา : U.S. Securities and Exchange Commission, 2018

2.2.6 สารสำคัญของพระราชกำหนดการกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน

พ.ศ. 2527

พระราชกำหนดการกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน พ.ศ. 2527 (ราชกิจจานุเบกษา, 2527) ได้กำหนดลักษณะของความผิดตามพระราชกำหนดดังกล่าวไว้ ซึ่งมีมาตราที่สำคัญ ดังต่อไปนี้

มาตรา 3 บัญญัติว่า

“กู้ยืมเงิน” หมายความว่า “รับเงิน ทรัพย์สิน หรือผลประโยชน์อื่นใด ไม่ว่าจะในลักษณะของการรับฝาก การกู้ การยืม การจำหน่ายบัตรหรือสิ่งอื่นใด การรับเข้าเป็นสมาชิก การรับเข้าร่วมลงทุน การรับเข้าร่วมกระทำการอย่างใดอย่างหนึ่ง หรือในลักษณะอื่นใด โดยผู้กู้ยืมเงินหรือบุคคลอื่นจ่ายผลประโยชน์ตอบแทน หรือตกลงว่าจะจ่ายผลประโยชน์ตอบแทนแก่ผู้ให้กู้ยืมเงิน ทั้งนี้ ไม่ว่าจะเป็นการรับเพื่อตนเองหรือรับในฐานะตัวแทนหรือลูกจ้างของผู้กู้ยืมเงินหรือของผู้ให้กู้ยืมเงิน หรือในฐานะอื่นใด และไม่ว่าการรับหรือจ่ายเงิน ทรัพย์สินผลประโยชน์อื่นใด หรือผลประโยชน์ตอบแทนนั้นจะกระทำด้วยวิธีการใดๆ”

“ผลประโยชน์ตอบแทน” หมายความว่า “เงิน ทรัพย์สิน หรือผลประโยชน์อื่นใด ที่ผู้กู้ยืมเงิน หรือบุคคลอื่นจ่ายหรือจะจ่ายให้แก่ผู้ให้กู้ยืมเงินเพื่อการกู้ยืมเงิน ทั้งนี้ ไม่ว่าจะจ่ายในลักษณะดอกเบี้ย เงินปันผล หรือลักษณะอื่นใด”

“ผู้กู้ยืมเงิน” หมายความว่า “บุคคลผู้ทำการกู้ยืมเงิน และในกรณีที่ผู้กู้ยืมเงินเป็นนิติบุคคล ให้หมายความรวมถึงผู้ซึ่งลงนามในสัญญาหรือตราสารการกู้ยืมเงินในฐานะผู้แทนของนิติบุคคลนั้นด้วย”

“ผู้ให้กู้ยืมเงิน” หมายความว่ารวมถึง “บุคคลซึ่งผู้ให้กู้ยืมเงินระบุให้เป็นบุคคลที่ได้รับต้นเงินหรือผลประโยชน์ตอบแทนจากผู้กู้ยืมเงิน

กล่าวคือ มาตรา 3 กำหนดให้ “การกู้ยืมเงิน” หมายความว่า การรับเงิน ทรัพย์สิน หรือผลประโยชน์อื่นใด ไม่ว่าในลักษณะของการรับฝาก การกู้ การยืม การจำหน่ายบัตร หรือสิ่งอื่นใด การรับเข้าเป็นสมาชิก การรับเข้าร่วมลงทุน การรับเข้าร่วมกระทำกรอย่างใดอย่างหนึ่ง หรือในลักษณะอื่นใด โดยผู้กู้ยืมเงินหรือบุคคลอื่นจ่ายผลประโยชน์ตอบแทน หรือตกลงว่าจะจ่ายผลประโยชน์ตอบแทนแก่ผู้ให้กู้ยืมเงิน ทั้งนี้ ไม่ว่าจะเป็นการรับเพื่อตนเองหรือรับในฐานะตัวแทนหรือลูกจ้างของผู้กู้ยืมเงินหรือของผู้ให้กู้ยืมเงิน หรือในฐานะอื่นใด และไม่ว่าการรับหรือจ่ายเงิน ทรัพย์สินผลประโยชน์อื่นใด หรือผลประโยชน์ตอบแทนนั้นจะกระทำด้วยวิธีการใดๆ” ซึ่งกฎหมายยังให้นิยามคำว่า “ผลประโยชน์ตอบแทน” หมายถึง เงิน ทรัพย์สิน หรือผลประโยชน์อื่นใดที่ผู้กู้ยืมเงิน หรือบุคคลอื่นจ่ายหรือจะจ่ายให้แก่ผู้ให้กู้ยืมเงินเพื่อการกู้ยืมเงิน ทั้งนี้ ไม่ว่าจะจ่ายในลักษณะดอกเบี้ย เงินปันผล หรือลักษณะอื่นใด

มาตรา 4 บัญญัติว่า

“ผู้ใดโฆษณาหรือประกาศให้ปรากฏต่อประชาชนหรือกระทำด้วยประการใดๆ ให้ปรากฏแก่บุคคลตั้งแต่สิบคนขึ้นไปว่า ในการกู้ยืมเงิน ตนหรือบุคคลใดจะจ่ายหรืออาจจ่ายผลประโยชน์ตอบแทนให้ตามพฤติกรรมแห่งการกู้ยืมเงิน ในอัตราที่สูงกว่าอัตราดอกเบี้ยสูงสุดที่สถาบันการเงินตามกฎหมายว่าด้วยดอกเบี้ยเงินให้กู้ยืมของสถาบันการเงินจะพึงจ่ายได้ โดยที่ตนรู้หรือควรรู้อยู่แล้วว่าตนหรือบุคคลนั้นจะนำเงินจากผู้ให้กู้ยืมเงินรายนั้นหรือรายอื่นมาจ่ายหมุนเวียนให้แก่ผู้ให้กู้ยืมเงิน หรือโดยที่ตนรู้หรือควรรู้อยู่แล้วว่า ตนหรือบุคคลนั้นไม่สามารถประกอบกิจการใดๆ โดยชอบด้วยกฎหมายที่จะให้ผลประโยชน์ตอบแทนพอเพียงที่จะนำมาจ่ายในอัตรานั้นได้ และในการนั้นเป็นเหตุให้ตนหรือบุคคลใดได้กู้ยืมเงินไปผู้หนึ่งกระทำคามผิดฐานกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน

ผู้ใดไม่มีใบอนุญาตให้ประกอบธุรกิจเกี่ยวกับปัจจัยชำระเงินต่างประเทศตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมการแลกเปลี่ยนเงิน ดำเนินการ หรือให้พนักงาน ลูกจ้าง หรือบุคคลใด ดำเนินการโฆษณาประกาศหรือชักชวนประชาชนให้ลงทุน โดย

- (1) ซื้อมือถือหรือขายเงินตราสกุลใดสกุลหนึ่งหรือหลายสกุล หรือ
- (2) เก็งกำไรหรืออาจจะได้รับผลประโยชน์จากการเปลี่ยนแปลงของอัตราแลกเปลี่ยนเงิน ให้ถือว่าผู้นั้นกระทำความผิดฐานกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชนด้วย”

กล่าวคือ มาตรา 4 กำหนดให้ ผู้ที่โฆษณาหรือประกาศให้ประชาชนทราบหรือกระทำด้วยประการใด ๆ ให้ปรากฏแก่บุคคลตั้งแต่ 10 คนขึ้นไปว่า ในการกู้ยืมเงิน ผู้ที่โฆษณาหรือประกาศเองหรือบุคคลอื่น ๆ จะจ่ายหรืออาจจ่ายผลประโยชน์ตอบแทนให้ตามพฤติการณ์แห่งการกู้ยืมเงิน ในอัตราที่สูงกว่าอัตราดอกเบี้ยสูงสุดที่สถาบันการเงินตามกฎหมายว่าด้วยดอกเบี้ยเงินให้กู้ยืมของสถาบันการเงินจะพึงจ่ายได้ โดยที่ตนรู้หรือควรรู้อยู่แล้วว่าตนหรือบุคคลนั้นจะนำเงินจากผู้ให้กู้ยืมเงินรายนั้นหรือรายอื่นมาจ่ายหมุนเวียนให้แก่ผู้ให้กู้ยืมเงิน หรือโดยที่ตนรู้หรือควรรู้อยู่แล้วว่า ตนหรือบุคคลนั้นไม่สามารถประกอบกิจการใดๆ โดยชอบด้วยกฎหมายที่จะให้ผลประโยชน์ตอบแทนพอเพียงที่จะนำมาจ่ายในอัตรานั้นได้ และในการนั้น เป็นเหตุให้ตนหรือบุคคลใดได้กู้ยืมเงินไป ผู้นั้นกระทำความผิดฐานกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน

มาตรา 5 บัญญัติว่า

“ผู้ใดกระทำการดังต่อไปนี้

- (1) ในการกู้ยืมเงินหรือจะกู้ยืมเงิน
  - (ก) มีการโฆษณาหรือประกาศแก่บุคคลทั่วไป หรือโดยการแพร่ข่าวด้วยวิธีอื่นใด หรือ
  - (ข) ดำเนินกิจการกู้ยืมเงินเป็นปกติธุระ หรือ
  - (ค) จัดให้มีผู้รับเงินในการกู้ยืมเงินในแหล่งต่าง ๆ หรือ
  - (ง) จัดให้มีบุคคลตั้งแต่ห้าคนขึ้นไป ไปชักชวนบุคคลต่าง ๆ เพื่อให้มีการให้กู้ยืมเงิน หรือ
  - (จ) ได้กู้ยืมเงินจากผู้ให้กู้ยืมเงินเกินสิบคนซึ่งมีจำนวนเงินกู้ยืมรวมกันตั้งแต่ห้าล้านบาทขึ้นไป อันมิใช่การกู้ยืมเงินจากสถาบันการเงินตามกฎหมายว่าด้วยดอกเบี้ยเงินให้กู้ยืมของสถาบันการเงิน และ

(2) ผู้ยื่น

(ก) จ่าย หรือโฆษณา ประกาศ แพร่ข่าว หรือตกลงว่าจะจ่ายผลประโยชน์ตอบแทนให้แก่ผู้ให้กู้ยืมเงิน ในอัตราที่สูงกว่าอัตราดอกเบี้ยสูงสุดที่สถาบันการเงินตามกฎหมายว่าด้วยดอกเบี้ยเงินให้กู้ยืมของสถาบันการเงิน จะพึงจ่ายได้ หรือ

(ข) ไม่ยอมปฏิบัติตามคำสั่งของพนักงานเจ้าหน้าที่ตามมาตรา (1) (2) หรือ (3) หรือกิจการของผู้ยื่นตามที่ผู้ยื่นได้ให้ข้อเท็จจริงต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ตามมาตรา 7 ไม่ปรากฏหลักฐานพอที่จะเชื่อได้ว่า เป็นกิจการที่ให้ผลประโยชน์ตอบแทนเพียงที่จะนำมาจ่ายให้แก่ผู้ให้กู้ยืมเงินทั้งหลาย

ผู้ยื่นต้องระวางโทษเช่นเดียวกับผู้กระทำความผิดฐานกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชนตามมาตรา 4 ทั้งนี้ เว้นแต่ผู้ยื่นจะสามารถพิสูจน์ได้ว่า กิจการของตนหรือของบุคคลที่ตนอ้างถึงนั้น เป็นกิจการที่ให้ผลประโยชน์ตอบแทนเพียงที่จะนำมาจ่ายตามที่ตนได้กล่าวอ้าง หรือหากกิจการดังกล่าวไม่อาจให้ผลประโยชน์ตอบแทนเพียง ก็จะต้องพิสูจน์ได้ว่ากรณีดังกล่าวได้เกิดขึ้นเนื่องจากสภาวะการณ์ทางเศรษฐกิจที่ผิดปกติอันไม่อาจคาดหมายได้ หรือมีเหตุอันสมควรอย่างอื่น”

กล่าวคือ มาตรา 6 กำหนดถึง กรณีที่คล้ายกับการกระทำตามมาตรา 5 แต่เป็นกรณีที่มิใช่เหตุยกเว้นในการรับผิดชอบได้ในกรณีที่สามารถพิสูจน์ได้ว่า กิจการของตนหรือของบุคคลที่ตนอ้างถึงนั้น เป็นกิจการที่ให้ผลประโยชน์ตอบแทนเพียงที่จะนำมาจ่ายตามที่ตนได้กล่าวอ้าง หรือหากกิจการดังกล่าวไม่อาจให้ผลประโยชน์ตอบแทนเพียง ก็จะต้องพิสูจน์ได้ว่ากรณีดังกล่าวได้เกิดขึ้นเนื่องจากสภาวะการณ์ทางเศรษฐกิจที่ผิดปกติอันไม่อาจคาดหมายได้ หรือมีเหตุอันสมควรอย่างอื่น

มาตรา 7 บัญญัติว่า

“ในกรณีที่มีเหตุอันควรสงสัยว่า ผู้ใดได้กระทำความผิดตามมาตรา 4 หรือกระทำการตามมาตรา 5 (1) หรือ (2) (ก) ให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจดังต่อไปนี้

(1) มีหนังสือเรียกให้ผู้ยื่นหรือบุคคลใดที่พนักงานเจ้าหน้าที่เห็นว่าจะเป็นการประโยชน์แก่การตรวจสอบถึงการกู้ยืมเงิน มาให้ถ้อยคำ

(2) สั่งให้บุคคลดังกล่าวตาม (1) รายงานสภาพกิจการของตนตลอดจนสินทรัพย์และหนี้สินทั้งหมดของตน

(3) สั่งให้บุคคลดังกล่าวตาม (1) นำบัญชี เอกสาร หรือหลักฐานอื่นอันเกี่ยวกับการกู้ยืมเงินมาตรวจสอบ

(4) เข้าไปในสถานที่ใด ๆ ในเวลาระหว่างพระอาทิตย์ขึ้นถึงพระอาทิตย์ตกหรือในเวลาทำการของสถานที่นั้น เพื่อทำการตรวจสอบหรือค้นบัญชี เอกสาร หรือหลักฐานอื่นของบุคคลดังกล่าวตาม (1) ในกรณีนี้ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจสั่งบุคคลที่อยู่ในสถานที่นั้นให้ปฏิบัติการเท่าที่จำเป็นเพื่อประโยชน์ในการตรวจสอบหรือค้น ตามควรแก่เรื่อง และให้มีอำนาจยึดบัญชี เอกสาร หรือหลักฐานเหล่านั้นมาตรวจสอบได้

การเรียกหรือการสั่งตาม (1) (2) หรือ (3) ต้องแจ้งล่วงหน้าไม่น้อยกว่าเจ็ดวัน นับแต่วันได้รับหนังสือเรียกหรือคำสั่ง เว้นแต่ในกรณีจำเป็นเร่งด่วน

เมื่อได้เข้าไปและลงมือทำการตรวจสอบหรือค้นตาม (4) แล้วถ้ายังดำเนินการไม่เสร็จ จะกระทำการต่อไปในเวลากลางคืนก็ได้”

กล่าวคือ มาตรา 7 กำหนดถึง อำนาจหน้าที่ของพนักงานเจ้าหน้าที่ในการมีหนังสือเรียกให้ผู้นั้นหรือบุคคลใดที่พนักงานเจ้าหน้าที่เห็นว่าจะประโยชน์แก่การตรวจสอบถึงการกู้ยืมเงิน มาให้ถ้อยคำ สั่งให้บุคคลดังกล่าวรายงานสภาพกิจการของตนตลอดจนสินทรัพย์และหนี้สินทั้งหมดของตน สั่งให้บุคคลดังกล่าวนำบัญชี เอกสาร หรือหลักฐานอื่นอันเกี่ยวกับการกู้ยืมเงินมาตรวจสอบ เข้าไปในสถานที่ใด ๆ ในเวลาระหว่างพระอาทิตย์ขึ้นถึงพระอาทิตย์ตกหรือในเวลาทำการของสถานที่นั้น เพื่อทำการตรวจสอบหรือค้นบัญชี เอกสาร หรือหลักฐานอื่นของบุคคลนั้น

มาตรา 11/1 บัญญัติว่า

“ในกรณีที่มีการจับกุมผู้กระทำความผิดตามมาตรา 4 หรือมาตรา 5 ให้ผู้แจ้งเบาะแสการกระทำความผิดมีสิทธิได้รับเงินสินบนและให้เจ้าพนักงานผู้ตรวจค้นหรือจับกุมผู้กระทำความผิดมีสิทธิได้รับเงินรางวัล โดยให้พนักงานอัยการร้องขอต่อศาลสั่งจ่ายเงินสินบนและเงินรางวัลจากค่าปรับที่ผู้กระทำความผิดได้ชำระต่อศาลเมื่อคดีถึงที่สุด

การจ่ายเงินสินบนและเงินรางวัลให้จ่ายเป็นจำนวนรวมกันแล้วร้อยละยี่สิบห้าของค่าปรับที่ได้ชำระต่อศาล

หลักเกณฑ์และวิธีการขอรับเงินสินบนและเงินรางวัล การกำหนดส่วนแบ่ง ในระหว่างผู้มีสิทธิหลายราย และการจ่ายเงินสินบนและเงินรางวัลให้เป็นไปตามระเบียบที่ กระทรวงการคลังกำหนด”

กล่าวคือ มาตรา 11/1 กำหนดให้ ในกรณีที่มีการจับกุมผู้กระทำความผิดตาม มาตรา 4 หรือมาตรา 5 ให้ผู้แจ้งเบาะแสการกระทำความผิดมีสิทธิได้รับเงินสินบนและให้เจ้าพนักงานผู้ตรวจค้นหรือจับกุมผู้กระทำความผิดมีสิทธิได้รับเงินรางวัลด้วย โดยให้จ่ายสินบนและ เงินรางวัลเป็นจำนวนรวมกันแล้วร้อยละ 25 ของค่าปรับที่ได้ชำระต่อศาล

มาตรา 12 บัญญัติว่า

“มาตรา 12 ผู้ใดกระทำความผิดตามมาตรา 4 หรือมาตรา 5 ต้องระวางโทษ จำคุกตั้งแต่ห้าปีถึงสิบปี และปรับตั้งแต่ห้าแสนบาทถึงหนึ่งล้านบาท และปรับอีกไม่เกินวันละหนึ่ง หมื่นบาทตลอดเวลาที่ยังฝ่าฝืนอยู่”

กล่าวคือ มาตรา 12 กำหนดให้ผู้ที่กระทำความผิดตามมาตรา 4 หรือมาตรา 5 ต้องระวางโทษ จำคุกตั้งแต่ 5 ปี ถึง 10 ปี และ ปรับตั้งแต่ 500,000 บาท ถึง 1,000,000 บาท และ ปรับอีกไม่เกินวันละ 10,000 บาท ตลอดเวลาที่ยังฝ่าฝืนอยู่

2.3 ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับการฟอกเงิน (Money Laundering)

2.3.1 ความหมายของการฟอกเงิน

“การฟอกเงิน” (Money Laundering) เป็นถ้อยคำที่รู้จักกันมานานกว่า 70 ปี ในเหล่าองค์กรอาชญากรรมของสหรัฐอเมริกา โดยกล่าวว่าผู้ที่คิดค้นคำดังกล่าวคือ “เมเยอร์ แลนสกี” (Meyer Lansky) อันมีหลักการเกี่ยวกับการนำเงินที่ได้มาโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย มาผ่าน กระบวนการทางพาณิชย์กรรม เพื่อให้กลายเป็นเงินที่ถูกต้องตามกฎหมาย (อ้างถึงในเนาวรัตน์ ศิริเพชร, 2554) โดยปัจจุบันมีบุคคลหรือหน่วยงานได้ให้คำนิยามของคำว่า “การฟอกเงิน” ไว้หลาย

นิยาม เช่น องค์การตำรวจอาชญากรรมระหว่างประเทศ (International Criminal Police Organization: INTERPOL) ยังได้ให้นิยามของ “การฟอกเงิน” ไว้ หมายถึง “การกระทำใดๆ หรือ การพยายามกระทำการใดๆ เพื่อปกปิดหรืออำพรางตัวตนของเงินที่ได้มาอย่างผิดกฎหมาย เพื่อให้ปรากฏว่ามีต้นกำเนิดมาจากแหล่งที่ถูกต้องตามกฎหมาย” (International Criminal Police Organization, 2019) และ คณะทำงานเฉพาะกิจเพื่อดำเนินมาตรการทางการเงินเกี่ยวกับการฟอกเงิน (Financial Action Task Force: FATF) ได้ให้นิยามของ “การฟอกเงิน” ไว้ หมายถึง “กระบวนการที่เกี่ยวข้องกับทางความผิดทางอาญา เพื่ออำพรางแหล่งกำเนิดของรายได้ที่ผิดกฎหมาย ซึ่งช่วยทำให้อาชญากรสามารถใช้ผลประโยชน์ที่ได้มาจากการกระทำความผิดโดยไม่เป็นอันตรายต่อแหล่งที่มาของเงิน” (Financial Action Task Force, 2019a) และในส่วนของประเทศไทย “พ.ต.อ.สีหนาท ประยูรรัตน์” อดีตเลขาธิการสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน ได้ให้นิยามของ “การฟอกเงิน” ไว้ หมายถึง “การนำเงินหรือทรัพย์สินที่ได้มาจากการกระทำความผิดหรือได้มาโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย มาเปลี่ยนสภาพให้เป็นเงินหรือทรัพย์สินที่ได้มาอย่างถูกต้อง หรือเรียกได้ว่า กระบวนการทำ “เงินสกปรก” ให้เปลี่ยนสภาพเป็น “เงินสะอาด” หรือ การเปลี่ยนสภาพเงิน หรือทรัพย์สินที่ได้มาโดยผิดกฎหมาย ให้ดูเหมือนว่า ได้มาโดยชอบด้วยกฎหมาย” (สีหนาท ประยูรรัตน์, 2561)

ดังนั้น จากคำนิยามดังกล่าวอาจสรุปได้ว่า “การฟอกเงิน” หมายถึง “การนำเงินหรือทรัพย์สินที่ได้มาโดยผิดกฎหมาย นำไปเข้าสู่กระบวนการเปลี่ยนหรือแปลงสภาพ ให้กลายเป็นเงินหรือทรัพย์สินที่ได้มาโดยถูกต้องตามกฎหมาย โดยมีเจตนาที่จะปกปิดที่มาของเงินหรือทรัพย์สินที่ได้มาโดยการกระทำความผิดดังกล่าว”

2.3.2 มาตรการความร่วมมือระหว่างประเทศที่เกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน

เนื่องจากปัญหาการฟอกเงินไม่ได้เป็นปัญหาภายในประเทศใดประเทศหนึ่ง ดังนั้นแต่ละประเทศจึงได้มีการร่วมกันจัดทำมาตรการความร่วมมือที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน เพื่อกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการในการป้องกันการฟอกเงินระหว่างประเทศขึ้น ซึ่งสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินได้ให้ข้อมูลมาตรการความร่วมมือระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินของประเทศไทย ดังนี้

1) อนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านการลักลอบค้ายาเสพติดและวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท 1988 (Vienna Convention: United Nations Convention Against Illicit Traffic in Narcotic Drugs and Psychotropic Substances 1998)

อนุสัญญาดังกล่าวได้รับการรับรองโดยที่ประชุมสหประชาชาติว่าด้วยการยอมรับอนุสัญญาต่อต้านการลักลอบค้ายาเสพติดและวัตถุออกฤทธิ์ต่อจิตประสาท หรือ The United Nations Conference for the Adoption of a Convention against Illicit Traffic in Narcotic Drugs and Psychotropic Substances ซึ่งจัดขึ้นที่กรุงเวียนนา ประเทศออสเตรีย เมื่อวันที่ 25 พฤศจิกายน ถึง 20 ธันวาคม 1988 โดยอนุสัญญาดังกล่าวได้กำหนดมาตรการที่ครอบคลุมในการต่อต้านการค้ายาเสพติด รวมถึงบทบัญญัติที่เกี่ยวกับการฟอกเงิน (Money Laundering) และการเบี่ยงเบนของสารเคมีตั้งต้น (The Diversion of Precursor Chemicals) ซึ่งทำให้เกิดความร่วมมือระหว่างประเทศต่างๆ เช่น การส่งตัวผู้ร้ายที่มีความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดข้ามแดน การควบคุมการส่งมอบ และการโอนย้ายการดำเนินคดีของผู้ต้องหาในความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด เป็นต้น (United Nations Office on Drugs and Crime, 2019a)

2) อนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้าย 1999 (The United Nations Convention on The Suppression of The Financing of Terrorism 1999)

อนุสัญญาดังกล่าวได้รับการรับรองโดยมติที่ 54/109 ของสมัชชาใหญ่แห่งสหประชาชาติ เมื่อวันที่ 9 ธันวาคม 1999 และมีผลใช้บังคับเมื่อวันที่ 10 เมษายน 2002 โดยสมัชชาใหญ่แห่งสหประชาชาติได้ร่างอนุสัญญาดังกล่าวขึ้นเพื่อกำหนดการกระทำทางการเงินของการก่อการร้ายให้เป็นการก่ออาชญากรรม โดยการประชุมดังกล่าวยังได้ริเริ่มความพยายามที่จะส่งเสริมให้ตำรวจและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องร่วมมือกันป้องกัน ตรวจสอบ และลงโทษการกระทำทางการเงินที่เป็นการสนับสนุนการก่อการร้าย และในเดือนตุลาคม 2018 อนุสัญญาดังกล่าวได้รับการให้สัตยาบันยอมรับจากประเทศต่างๆ กว่า 188 ประเทศ จึงถือได้ว่าทั่วทั้งโลกต่างให้การยอมรับและตกลงในอนุสัญญาฉบับดังกล่าว ทำให้อนุสัญญาฉบับนี้เป็นหนึ่งในอนุสัญญาต่อต้านการก่อการร้ายที่ประสบความสำเร็จที่สุดในประวัติศาสตร์โลก (United Nations Treaty Collection, 2019a)

3) อนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านอาชญากรรมข้ามชาติที่จัดตั้งในลักษณะองค์การ 2000 (The United Nations Convention Against Transnational Organized Crime 2000)

อนุสัญญาดังกล่าวได้รับการรับรองโดยสมัชชาใหญ่แห่งสหประชาชาติ เมื่อวันที่ 15 พฤศจิกายน 2000 และมีการลงนามโดยรัฐสมาชิก ณ เวทีการประชุมทางการเมืองระดับสูงที่เมืองปาร์แลโม ประเทศอิตาลี เมื่อวันที่ 12 กันยายน ถึง 15 กันยายน 2000 และมีผลบังคับใช้เมื่อวันที่ 29 กันยายน 2000 โดยอนุสัญญาดังกล่าวมีวัตถุประสงค์เพื่อต่อต้านอาชญากรรมข้ามชาติที่จัดตั้งในลักษณะองค์การ นอกจากนี้อนุสัญญาดังกล่าวยังประกอบด้วย 3 ข้อตกลงเพิ่มเติมเพื่อทำให้การใช้อุสัญญาครอบคลุมพื้นที่ในการก่ออาชญากรรมของผู้ก่อการร้าย ซึ่งประกอบด้วย (1) The Protocol to Prevent, Suppress and Punish Trafficking in Persons, Especially Women and Children หรือ ข้อตกลงเพื่อการป้องกันปราบปรามและการลงโทษการค้ามนุษย์ โดยเฉพาะในเด็กและสตรี (2) The Protocol against the Smuggling of Migrants by Land, Sea and Air หรือ ข้อตกลงเพื่อการต่อต้านการลักลอบขนคนเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายทั้งในทางบก ทางน้ำ และทางอากาศ และ (3) The Protocol against the Illicit Manufacturing of and Trafficking in Firearms, their Parts and Components and Ammunition หรือ ข้อตกลงเพื่อการต่อต้านการผลิตและค้าอาวุธ ชิ้นส่วนอาวุธ และกระสุนปืนโดยผิดกฎหมาย ซึ่งประเทศต่างๆ ต้องเข้าร่วมเป็นภาคีของอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านอาชญากรรมข้ามชาติที่จัดตั้งในลักษณะองค์การ 2000 ก่อน จึงจะสามารถเข้าร่วมเป็นภาคีของข้อตกลงดังกล่าวได้ (United Nations Office on Drugs and Crime, 2019b)

4) ข้อเสนอแนะของคณะทำงานเฉพาะกิจเพื่อดำเนินมาตรการทางการเงินเกี่ยวกับการฟอกเงิน (Financial Action Task Force: FATF)

เป็นหน่วยงานระหว่างรัฐบาลแต่ละประเทศที่จัดตั้งขึ้นในปี 1989 โดยรัฐมนตรีที่มีอำนาจของแต่ละประเทศ ซึ่งวัตถุประสงค์ของ FATF คือการกำหนดมาตรฐานและส่งเสริมการใช้มาตรการทางกฎหมาย กฎระเบียบ และการดำเนินงานที่มีประสิทธิภาพในการต่อสู้กับการฟอกเงิน การสนับสนุนเงินให้แก่ผู้ก่อการร้าย และภัยคุกคามอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับความสมบูรณ์ (Integrity) ของระบบการเงินระหว่างประเทศ FATF จึงถือเป็น “หน่วยงานกำหนดนโยบาย”

(Policy – Making Body) ที่ทำงานเพื่อสร้างเจตจำนงทางการเมืองที่จำเป็น เพื่อนำมาซึ่งการปฏิรูปกฎหมาย มาตรการ หรือข้อบังคับของแต่ละประเทศ ให้มีประสิทธิภาพในการต่อสู้กับปัญหาเกี่ยวกับการฟอกเงิน (Financial Action Task Force, 2019b)

5) มติคณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติที่ 1373 (Resolution 1373: Threats to international peace and security caused by terrorist acts)

คณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติมีมติเป็นเอกฉันท์ในวันที่ 28 กันยายน 2001 ซึ่งมติคณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติฉบับดังกล่าวเป็นมาตรการเพื่อต่อต้านการก่อการร้ายที่เกิดขึ้นภายหลังเหตุการณ์ 9/11 ที่ก่อการร้ายบุกโจมตีสหรัฐอเมริกาด้วยเครื่องบินโดยสารหลายลำ ทำให้ตึก World Trade Center ณ กรุงนิวยอร์ก เกิดความเสียหายและถล่มลงมา ทำให้ประชาชนเสียชีวิตจากเหตุการณ์ดังกล่าวเป็นจำนวนมาก โดยมติดังกล่าวได้รับการรับรองภายใต้หมวดที่ 7 ของกฎบัตรสหประชาชาติและมีผลผูกพันกับประเทศสมาชิกสหประชาชาติทุกประเทศ (United Nations Security Council Resolution, 2019a)

6) มติคณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติที่ 1617 (Resolution 1617: Threats to international peace and security caused by terrorist acts)

คณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติมีมติเป็นเอกฉันท์เมื่อวันที่ 29 กรกฎาคม 2005 หลังจากที่ได้มีการระลึกถึง (Recalling) มติคณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติที่ 1267 (1999), 1333 (2000), 1363 (2001), 1373 (2001), 1390 (2001), 1452 (2002), 1455 (2003), 1526 (2004) และ 1566 (2004) ที่เกี่ยวกับการต่อต้านการก่อการร้าย โดยคณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติได้มีมติต่ออายุการคว่ำบาตร (Sanction) ต่อกลุ่มก่อการร้ายอัลกออิดะห์ (Al-Qaeda) กลุ่มก่อการร้ายตาลีบัน (The Taliban) นายโอสามาะ บิน ลาดิน (Osama bin Laden) รวมทั้งบุคคลและกลุ่มบุคคลที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มดังกล่าวอีก 17 เดือน ซึ่งมติดังกล่าวได้ร่างโดยสหรัฐอเมริกา ซึ่งเพิ่มเติมเงื่อนไขของการ “เกี่ยวข้อกับ” หรือ “Associated with” กลุ่มก่อการร้ายอัลกออิดะห์ ตาลีบัน และนายโอสามาะ บิน ลาดิน (United Nations Security Council Resolution, 2019b)

2.3.3 ขั้นตอนในการฟอกเงิน

รูปที่ 2.1 แสดงขั้นตอนในการฟอกเงิน

ที่มา : Venitis, 2017

ขั้นตอนของการฟอกเงิน แบ่งเป็น 3 ขั้นตอน ได้แก่

1) การวางเงิน (Placement)

หมายถึง การนำเงินผิดกฎหมายเข้าสู่ระบบการเงินปกติ เช่น การฝากเงินสดเข้าบัญชีธนาคาร หรือการแลกเปลี่ยนสกุลเงินขนาดเล็กเป็นสกุลเงินขนาดใหญ่

2) การซ่อนและการสร้างภาพซ้อนทับเงิน (Layering)

หมายถึง การเปลี่ยนแปลงเงินที่มาจากการกระทำผิดกฎหมายไปสู่อีกรูปแบบหนึ่ง และสร้างภาพซ้อนทับที่ซับซ้อน (Complex Layer) ของการทำธุรกรรมทางการเงิน เพื่ออำพรางการตรวจสอบเส้นทางและแหล่งที่มาทางการเงิน เช่น การซื้อขายโลหะมีค่าหรือหินมีค่าด้วยเงินสด หรือซื้อขายหุ้นในตลาดหลักทรัพย์ เป็นต้น และ

3) การรวบรวมเงินกลับคืน (Integration)

หมายถึง การนำเงินที่ผ่านกระบวนการที่เสมือนว่าเป็นเงินที่ได้มาโดยถูกต้อง ตามกฎหมายกลับเข้าสู่ธุรกรรมทางการเงินปกติ ซึ่งทำให้เงินที่ได้รับมาจากการกระทำความผิด สามารถรวมเข้ากับเงินที่ได้รับมาโดยปกติตามระบบการเงินและสามารถนำออกมาใช้เพื่อ วัตถุประสงค์ใดก็ได้ได้ตามปกติ ทั้งนี้ ขั้นตอนทั้งสามขั้นตอนนี้จะเกิดความไม่ชัดเจน เนื่องจาก สามารถซ้อนทับกันและทำซ้ำกันได้ ซึ่งทำให้การติดตามการฟอกเงินและแหล่งที่มาของเงินเหล่านี้ เป็นไปด้วยความยากลำบาก (The Narcotics Division of Hong Kong's Security Bureau, 2009)

2.3.4 แหล่งที่มาของเงินผิดกฎหมาย

แหล่งที่มาของเงินผิดกฎหมายที่เข้าสู่กระบวนการฟอกเงิน แบ่งเป็น 16 แหล่ง ใหญ่ที่สำคัญ ได้แก่ 1) การค้ายาเสพติด 2) การลักลอบขนสินค้าเข้าประเทศ 3) การพนันที่ ผิดกฎหมาย 4) การพนันม้าแข่ง 5) การรีดเอาทรัพย์สิน 6) การกรรโชกทรัพย์ 7) การให้กู้ยืมเงินโดย เรียกดอกเบี้ยเกินกว่าที่กฎหมายกำหนด 8) การหลีกเลี่ยงภาษีอากร 9) การค้าประเวณี 10) การคอร์รัปชัน 11) การปล้นทรัพย์ 12) การลักทรัพย์ 13) การขโมย 14) การละเมิดลิขสิทธิ์ 15) การปั่นหุ้น และ 16) การซื้อขายหุ้นโดยใช้ข้อมูลภายใน (The Narcotics Division of Hong Kong's Security Bureau, 2009)

2.3.5 แหล่งที่ใช้ในการฟอกเงิน

เนื่องจากการฟอกเงินเป็นผลมาจากการกระทำความผิดซึ่งสามารถเกิดขึ้นได้ ทั่วทุกที่ในโลก โดยทั่วไป ผู้ฟอกเงินจะพยายามแสวงหาประเทศหรือภูมิภาคที่มีความเสี่ยงต่ำใน การตรวจจับการฟอกเงินที่เกิดขึ้นจากความอ่อนแอหรือไม่มีประสิทธิภาพของโปรแกรมป้องกันการ ฟอกเงิน เนื่องจากวัตถุประสงค์ของการฟอกเงิน คือ การทำงานให้ที่ผิดกฎหมายกลับไปยังบุคคลที่ ฟอกเงิน ทำให้ผู้ฟอกเงินมักจะต้องเคลื่อนย้ายเงินผ่านระบบการเงินที่มีความเสถียร ดังนั้น กิจกรรม ที่เกี่ยวกับการฟอกเงินจึงต้องมีความเข้มงวดกับสถานที่ที่ใช้ในการฟอกเงิน (Financial Action Task Force, 2019a) ยกตัวอย่างเช่น ในขั้นตอนการวางเงิน (Placement) ซึ่งมักจะเป็นขั้นตอนที่ ต้องปกปิดที่มาของการกระทำความผิดแทบทุกครั้ง และ ในขั้นตอนการชอยและซ้อนทับเงิน (Layering) ผู้ฟอกเงินมักจะเลือกใช้ศูนย์การเงินต่างประเทศ (Offshore Financial Center) ซึ่งเป็น ศูนย์กลางของธุรกิจขนาดใหญ่ หรือใช้ศูนย์กลางของธนาคารทั่วโลก ซึ่งเป็นสถานที่ที่มีโครงสร้าง ทางการเงินหรือโครงสร้างพื้นฐานทางธุรกิจที่เพียงพอ โดยในขั้นตอนนี้ เงินที่ถูกฟอกอาจจะโอน

ผ่านบัญชีธนาคารในสถานที่ต่างๆ ซึ่งสามารถทำได้โดยไม่ต้องรอรอยของแหล่งที่มาทางการเงิน หรือปลายทางสุดท้ายของการเงิน และในท้ายที่สุด ขั้นตอนการรวบรวมเงินกลับคืน (Integration) กลุ่มผู้พอกเงินอาจเลือกที่จะลงทุนเงินที่ได้มาจากการพอกเงินในสถานที่อื่นๆ ถ้าหากสถานที่ที่เงินที่ได้มานั้นมาจากแหล่งที่มีสถานะเศรษฐกิจที่ไม่มั่นคง หรือมีโอกาสในการลงทุนที่จำกัด (Financial Action Task Force, 2019a)

2.3.6 ธุรกิจที่เหมาะสมกับการพอกเงิน

เนื่องจากกระบวนการพอกเงินมีช่องทางที่หลากหลาย ดังนั้น วิธีที่มีประสิทธิภาพในการต่อสู้กับการพอกเงินก็คือ การรับรู้ทุกช่องทางที่มีการพอกเงินในระบบการเงิน ซึ่งจะต้องครอบคลุมถึงเงินผิดกฎหมายที่เข้าสู่ระบบการเงินแล้ว และจะต้องครอบคลุมถึงเงินที่ได้มาโดยการกระทำผิดที่ยังมีได้อยู่ในรูปแบบของเงินสด ซึ่งธุรกิจบางประเทศเป็นธุรกิจที่มีลักษณะตามธรรมชาติที่มีเงินสดในธุรกิจระดับสูง เหมาะแก่การพอกเงิน ถ้าเจ้าหน้าที่สามารถตรวจสอบธุรกิจดังกล่าวได้อย่างมีประสิทธิภาพก็จะสามารถป้องกันและปราบปรามการพอกเงินในระบบการเงินได้ (Papanicolaou, 2015)

ตัวอย่างธุรกิจที่เหมาะสมกับการพอกเงิน ได้แก่ ธนาคารพาณิชย์, บ้านรักษาความปลอดภัย, สถาบันทางการเงิน, สำนักงานบัญชี, สำนักงานทนายความ, สำนักงานรังวัดที่ดิน และตัวแทนอสังหาริมทรัพย์, สำนักงานที่มีบริษัทรับจัดตั้งบริษัท, คาสิโน, สนามม้า, ธุรกิจจำหน่ายงานศิลปะ, ธุรกิจร้านทอง, ธุรกิจจำหน่ายของโบราณ, ธุรกิจจำหน่ายรถยนต์, ร้านอาหาร, ภัตตาคาร, โรงแรม, บาร์, ไนท์คลับ, ธุรกิจรับซักแห้ง, ธุรกิจให้เช่าภาพยนตร์, ธุรกิจเครื่องหยอดเหรียญอัตโนมัติ, สถานที่จัดงานสังสรรค์, ธุรกิจท่องเที่ยว, ธุรกิจให้บริการสถานที่จอดรถ, ร้านค้าปลีก และธุรกิจอื่นๆ ที่มีการจัดการกับสินค้าที่มีมูลค่าสูงและสินค้าฟุ่มเฟือย เป็นต้น (Papanicolaou, 2015)

2.3.7 รูปแบบของการกระทำที่ต้องสงสัยว่าเป็นการพอกเงิน

รูปแบบของการกระทำที่ต้องสงสัยว่าพอกเงิน สามารถเกิดขึ้นได้ในทุกธุรกรรมทางการเงิน แต่มีการกระทำบางกรณีสามารถระบุได้ว่าเป็นหนึ่งในรูปแบบการกระทำต้องสงสัยที่จะเป็นการพอกเงิน ซึ่งรูปแบบของการกระทำดังกล่าว (Palshika, Apte & Baskaran, 2014) ได้แก่

- 1) มีการทำธุรกรรมอย่างต่อเนื่องช่วงระยะเวลาสั้นๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในบัญชีที่ไม่ได้มีการใช้งานมาก่อนหน้านี้
- 2) มีการถอนเงินจากตู้กดเงินอัตโนมัติ (ATM) เป็นประจำ โดยเฉพาะอย่างยิ่งจากบัญชีที่ไม่น่าจะมีการถอนเงินเกิดขึ้น
- 3) มีการแปลงเงินสดเป็นเช็คก่อนการนำผ่านบริการตรวจสอบการรับจ่ายเงิน ทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ
- 4) มีการใช้ธุรกรรมทางธนาคารแบบง่ายๆ โดยการแบ่งเงินสดให้เป็นจำนวนที่ต่ำกว่าเกณฑ์ที่จะต้องรายงานตามที่กฎหมายกำหนด และนำฝากไว้ในธนาคารหลายแห่งภายใต้ชื่อบุคคลที่แตกต่างกัน จากนั้นจึงใช้แคชเชียร์เช็คเพื่อรวมเข้ากับบัญชีอื่น
- 5) มีความพยายามที่จะรักษาสภาพของการยกเว้นการรายงานต่างๆ ให้แก่หน่วยงานที่มีหน้าที่ตรวจสอบ
- 6) เป็นธุรกิจที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจำหน่ายสินค้าและบริการระหว่างประเทศ (หรือที่เรียกว่าการขายส่ง) ซึ่งมีการฝากเงินสดเป็นจำนวนมากในบัญชีภายในประเทศ
- 7) มีการโอนเงินผ่านธนาคารหลายครั้ง จากประเทศหนึ่งไปยังอีกประเทศหนึ่ง ซึ่งการโอนแต่ละครั้งได้รับการคุ้มครองตามกฎหมายว่าด้วยการปกปิดความลับที่จะต้องถูกละเมิดในแต่ละครั้ง
- 8) มีการถอนเงินสดจากธนาคารแห่งหนึ่ง และนำกลับเข้าไปฝากเงินในธนาคารอีกแห่งหนึ่ง และโอนไปยังธนาคารแห่งที่สาม
- 9) มีการโอนเงินจากบัญชีธนาคารต่างประเทศของผู้กระทำความผิดไปยังคาสีโนในแหล่งท่องเที่ยวต่างประเทศ โดยคาสีโนจะจ่ายเงินเป็นชิป ซึ่งชิปสามารถแลกเปลี่ยนเงินสดได้ และเงินก็จะถูกส่งกลับมายังบัญชีในประเทศของผู้กระทำความผิดผ่านเช็คของธนาคาร

ธนาณัติ หรือการโอนเงินข้ามประเทศ ซึ่งผู้กระทำความผิดสามารถอ้างได้ว่าเป็นเงินที่ได้มาจากการเสี่ยงโชคจากการเล่นพนันที่คาสิโนต่างประเทศ

10) มีการออกไปแจ้งหนี้ที่คิดค่าสินค้าหรือบริการที่สูงขึ้น (ในหลายครั้ง) และเงินก็จะถูกโอนไปยังบริษัทอื่นได้อย่างถูกกฎหมาย

2.3.8 การฟอกเงินกับการส่งผลกระทบต่อธุรกิจ

ความสมบูรณ์หรือความมั่นคงของตลาดการธนาคารและการบริการทางการเงินขึ้นอยู่กับความรู้ว่าสิ่งเหล่านั้นทำงานอยู่ภายใต้กรอบของมาตรฐานทางกฎหมายหรือไม่ ความเป็นมืออาชีพหรือไม่ และมีจริยธรรมหรือไม่ เนื่องจากข้อเสียด้านความซื่อสัตย์ถือเป็นหนึ่งในทรัพย์สินที่มีค่าที่สุดของสถาบันการเงิน ดังนั้น ถ้าปรากฏว่า เงินที่ได้มาจากการก่ออาชญากรรมสามารถนำผ่านช่องทางสถาบันการเงินได้อย่างง่ายดาย ไม่ว่าจะป็นกรณีพนักงานหรือกรรมการของสถาบันการเงินได้รับการติดสินบน หรือเป็นกรณีสถาบันการเงินมองข้ามการกระทำความผิดของบุคคลดังกล่าว สถาบันการเงินนั้นก็จะถูกดึงลงมาพัวพันเกี่ยวข้องกับอาชญากรเหล่านั้น และกลายเป็นส่วนหนึ่งของเครือข่ายอาชญากรเอง ซึ่งการสมรู้ร่วมคิดของสถาบันการเงินจะเกิดผลเสียหายต่อทัศนคติหรือมุมมองของสถาบันทางการเงินอื่นๆ ที่มองมายังสถาบันการเงินเหล่านั้น รวมทั้งองค์กรที่กำกับดูแลสถาบันการเงินก็จะมองสถาบันการเงินดังกล่าวในแง่ลบตามไปด้วย (Financial Action Task Force, 2019a)

นอกจากนั้น ผลกระทบทางเศรษฐกิจมหภาคอาจเกิดขึ้นได้จากการฟอกเงินที่ไม่มีใครสามารถตรวจสอบได้ กล่าวคือ ทำให้เกิดผลกระทบต่อธุรกรรมทางการเงินที่ถูกกฎหมาย เนื่องจากสถาบันการเงินไม่สามารถแยกแยะได้ว่าธุรกรรมใดที่เกิดขึ้นโดยถูกต้องตามกฎหมายและธุรกรรมใดที่เกิดขึ้นโดยผิดกฎหมาย จึงไม่สามารถรู้ปริมาณธุรกรรมที่ถูกกฎหมายที่แท้จริงของประเทศเพื่อนำมาวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติได้ นอกจากนี้ การฟอกเงินผ่านสถาบันการเงินอาจทำให้เกิดการผันผวนที่เพิ่มขึ้นของกระแสเงินทุนระหว่างประเทศและอัตราแลกเปลี่ยน เนื่องจากการโอนเงินข้ามพรมแดนที่ไม่สามารถคาดการณ์ได้ว่าจะมีการโอนมาในปริมาณเท่าใด หรือโอนมาเนื่องจากสภาวะเศรษฐกิจหรือไม่ ซึ่งสถาบันการเงินไม่อาจคาดการณ์การผันผวนในทางสถิติตามปกติได้ นอกจากนี้ เงินที่ได้จากการฟอกเงินอาจกลายเป็นเงินรางวัลหรือผลตอบแทนที่ผู้ฟอก

เงินมอบให้กับผู้ที่ก่ออาชญากรรมต่อสังคม จึงอาจกล่าวได้ว่า ความสำเร็จของการฟอกเงินในแต่ละครั้ง ถือเป็น การสร้างความเสียหายต่อความสงบสุขของสังคม รวมทั้งทำลายระบอบประชาธิปไตยและหลักนิติธรรมของรัฐด้วย (Financial Action Task Force, 2019a)

2.3.9 ความผิดมูลฐานของการฟอกเงิน

พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 ได้บัญญัติถึงความผิดมูลฐานของการฟอกเงินไว้ จำนวน 26 ความผิดมูลฐาน (ราชกิจจานุเบกษา, 2542) ได้แก่

1) ความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด

หมายถึง ความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและการปราบปรามยาเสพติด หรือกฎหมายว่าด้วยมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด

2) ความผิดเกี่ยวกับการค้ามนุษย์

หมายถึง ความผิดเกี่ยวกับการค้ามนุษย์ตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ หรือความผิดตามประมวลกฎหมายอาญาในความผิดเกี่ยวกับเพศ หรือความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการค้าประเวณี

3) ความผิดเกี่ยวกับการฉ้อโกงประชาชน

หมายถึง ความผิดเกี่ยวกับการฉ้อโกงประชาชนตามประมวลกฎหมายอาญา หรือความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน

4) ความผิดเกี่ยวกับการยกยอกฉ้อโกงในสถาบันการเงิน

หมายถึง ความผิดเกี่ยวกับการยกยอกหรือฉ้อโกงหรือประทุษร้ายต่อทรัพย์สิน หรือกระทำโดยทุจริตตามกฎหมายว่าด้วยสถาบันการเงิน หรือกฎหมายว่าด้วยหลักทรัพย์และ

ตลาดหลักทรัพย์ซึ่งกระทำโดยกรรมการ หรือผู้จัดการ หรือบุคคลใด ซึ่งรับผิดชอบหรือมีประโยชน์เกี่ยวข้องในการดำเนินงานของสถาบันการเงินนั้น

5) ความผิดเกี่ยวกับการทุจริตต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ

หมายถึง ความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการหรือความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรมตามประมวลกฎหมายอาญา ความผิดว่าด้วยความผิดของพนักงานในองค์การหรือหน่วยงานของรัฐ หรือความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่หรือทุจริตต่อหน้าที่ตามกฎหมายอื่น

6) ความผิดเกี่ยวกับการกระทำความผิดหรือผิดเอาทรัพย์สินอันเป็นของโจรสลัด

หมายถึง ความผิดเกี่ยวกับการกระทำความผิดหรือผิดเอาทรัพย์สินที่กระทำโดยอำนาจอันเป็นของโจรสลัดตามประมวลกฎหมายอาญา

7) ความผิดเกี่ยวกับการลักลอบหนีศุลกากร

หมายถึง ความผิดเกี่ยวกับการลักลอบหนีศุลกากรตามกฎหมายว่าด้วยศุลกากร

8) ความผิดเกี่ยวกับการก่อการร้าย

หมายถึง ความผิดเกี่ยวกับการก่อการร้ายตามประมวลกฎหมายอาญา

9) ความผิดเกี่ยวกับการพนัน

หมายถึง ความผิดเกี่ยวกับการพนันตามกฎหมายว่าด้วยการพนัน เฉพาะความผิดเกี่ยวกับการเป็นผู้จัดให้มีการเล่นการพนันโดยไม่ได้รับอนุญาตโดยมีวงเงินในการกระทำ ความผิดรวมกันมีมูลค่าตั้งแต่ห้าล้านบาทขึ้นไป หรือเป็นการเล่นการพนันทางสื่ออิเล็กทรอนิกส์

10) ความผิดเกี่ยวกับการเป็นอั้งยี่หรือองค์การอาชญากรรม

หมายถึง ความผิดเกี่ยวกับการเป็นสมาชิกอั้งยี่ตามประมวลกฎหมายอาญา หรือการมีส่วนร่วมในองค์กรอาชญากรรมที่มีกฎหมายกำหนดเป็นความผิด

11) ความผิดเกี่ยวกับการรับของโจร

หมายถึง ความผิดเกี่ยวกับการรับของโจรตามประมวลกฎหมายอาญา เฉพาะที่เกี่ยวกับการช่วยจำหน่าย ซื้อมา รับจำหน่าย หรือรับไว้ ด้วยประการใดซึ่งทรัพย์สินที่ได้มาโดยการกระทำความผิด อันมีลักษณะเป็นการค้า

12) ความผิดเกี่ยวกับการปลอมหรือแปลงเงินตรา

หมายถึง ความผิดเกี่ยวกับการปลอมหรือแปลงเงินตรา ดวงตรา แสตมป์ และตัวตามประมวลกฎหมายอาญา อันมีลักษณะเป็นการค้า

13) ความผิดเกี่ยวกับการค้า

หมายถึง ความผิดเกี่ยวกับการค้าตามประมวลกฎหมายอาญา เฉพาะที่เกี่ยวกับการปลอม หรือการละเมิดทรัพย์สินทางปัญญาของสินค้า หรือความผิดตามกฎหมายที่เกี่ยวกับการคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญา อันมีลักษณะเป็นการค้า

14) ความผิดเกี่ยวกับการปลอมเอกสารสิทธิ บัตรอิเล็กทรอนิกส์ หนังสือเดินทาง

หมายถึง ความผิดเกี่ยวกับการปลอมเอกสารสิทธิ บัตรอิเล็กทรอนิกส์ หรือหนังสือเดินทางตามประมวลกฎหมายอาญา อันมีลักษณะเป็นปกติธุระหรือเพื่อการค้า

15) ความผิดเกี่ยวกับทรัพยากรธรรมชาติ

หมายถึง ความผิดเกี่ยวกับทรัพยากรธรรมชาติหรือสิ่งแวดล้อม โดยการใช้

ยึดถือ หรือครอบครองทรัพย์สินจากกระบวนการแสวงหาประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติ โดยมีขอบด้วยกฎหมาย อันมีลักษณะเป็นการค้า

16) ความผิดเกี่ยวกับการประทุษร้ายต่อชีวิตหรือร่างกาย

หมายถึง ความผิดเกี่ยวกับการประทุษร้ายต่อชีวิตหรือร่างกายจนเป็นเหตุให้เกิดอันตรายสาหัสตามประมวลกฎหมายอาญา เพื่อให้ได้ประโยชน์ซึ่งทรัพย์สิน

17) ความผิดเกี่ยวกับการหน่วงเหนี่ยวกักขังผู้อื่น หมายถึง

หมายถึง ความผิดเกี่ยวกับการหน่วงเหนี่ยวหรือกักขังผู้อื่นตามประมวลกฎหมายอาญา เฉพาะกรณีเพื่อเรียกรับหรือรับผลประโยชน์ หรือเพื่อต่อรองให้ได้รับผลประโยชน์อย่างใดอย่างหนึ่ง

18) ความผิดเกี่ยวกับการลักทรัพย์ กระชาก ริดเอาทรัพย์ ชิงทรัพย์ ปล้นทรัพย์
ฉ้อโกง ยักยอก

หมายถึง ความผิดเกี่ยวกับการลักทรัพย์ กระชาก ริดเอาทรัพย์ ชิงทรัพย์ ปล้นทรัพย์ ฉ้อโกง หรือยักยอก ตามประมวลกฎหมายอาญา อันมีลักษณะเป็นปกติธุระ

19) ความผิดเกี่ยวกับการเป็นโจรสลัด หมายถึง

หมายถึง ความผิดเกี่ยวกับการกระทำอันเป็นโจรสลัดตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการกระทำอันเป็นโจรสลัด

20) ความผิดเกี่ยวกับการกระทำอันไม่เป็นธรรมเกี่ยวกับการซื้อขายหรือสัญญา
ซื้อขาย

หมายถึง ความผิดเกี่ยวกับการกระทำอันไม่เป็นธรรมเกี่ยวกับการซื้อขายหลักทรัพย์ตามกฎหมายว่าด้วยหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ หรือความผิดเกี่ยวกับการกระทำอันไม่เป็นธรรมเกี่ยวกับการซื้อขายล่วงหน้าตามกฎหมายว่าด้วยสัญญาซื้อขายล่วงหน้า หรือความผิดเกี่ยวกับการกระทำอันไม่เป็นธรรมที่มีผลกระทบต่อราคาซื้อขายสินค้าเกษตรล่วงหน้าหรือเกี่ยวกับการใช้ข้อมูลภายในตามกฎหมายว่าด้วยการซื้อขายสินค้าเกษตรล่วงหน้า

21) ความผิดเกี่ยวกับอาวุธปืน เครื่องมือ อุปกรณ์ที่ใช้ในการรบหรือสงคราม

หมายถึง ความผิดตามกฎหมายว่าด้วยอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวุธปืน เฉพาะที่เป็นการค้าอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน และวัตถุระเบิด และความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมยุทธภัณฑ์เฉพาะที่เป็นการค้ายุทธภัณฑ์เพื่อนำไปใช้ในการก่อการร้าย การรบ หรือการสงคราม

22) ความผิดเกี่ยวกับการเลือกตั้ง

หมายถึง ความผิดตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา

23) ความผิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ

หมายถึง ความผิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการมีส่วนร่วมในองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ

24) ความผิดเกี่ยวกับการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้าย

หมายถึง ความผิดเกี่ยวกับการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายและการแพร่ขยายอาวุธที่มีอานุภาพทำลายล้างสูง

25) ความผิดเกี่ยวกับการสนับสนุนทางการเงินแก่การแพร่ขยายอาวุธที่มีอานุภาพทำลายล้างสูง

หมายถึง ความผิดเกี่ยวกับการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายและการแพร่ขยายอาวุธที่มีอานุภาพทำลายล้างสูง

26) ความผิดเกี่ยวกับภาษีตามประมวลรัษฎากร

หมายถึง ความผิดเกี่ยวกับภาษีตามประมวลรัษฎากรตามที่สถานิติบัญญัติแห่งชาติมีมติเห็นสมควรประกาศใช้เป็นกฎหมายเมื่อวันที่ 17 กุมภาพันธ์ 2560

2.3.10 สาระสำคัญของพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542

พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 (ราชกิจจานุเบกษา, 2542) มีมาตรการทางกฎหมายพิเศษ 2 ประการคือ

1) มาตรการทางอาญา

คือ ความผิดอาญาฐานฟอกเงิน รวมถึงผู้สนับสนุน ช่วยเหลือ พยายาม และสมคบกัน เพื่อฟอกเงินด้วย

2) มาตรการทางแพ่ง

คือ การดำเนินการขอให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดิน

โดยสาระสำคัญของพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 ที่เกี่ยวข้องกับการกระทำอาชญากรรมทางเศรษฐกิจ มีดังต่อไปนี้

มาตรา 5 บัญญัติว่า

“ผู้ใด

(1) โอน รับโอน หรือเปลี่ยนแปลงสภาพทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิด เพื่อชุกซ่อนหรือปกปิดแหล่งที่มาของทรัพย์สินนั้น หรือเพื่อช่วยเหลือผู้อื่นไม่ว่าก่อน ขณะหรือหลังการกระทำความผิด มิให้ต้องรับโทษหรือรับโทษน้อยลงในความผิดมูลฐาน หรือ

(2) กระทำด้วยประการใด ๆ เพื่อปกปิดหรืออำพรางลักษณะที่แท้จริงการได้มาแหล่งที่ตั้ง การจำหน่าย การโอน การได้สิทธิใด ๆ ซึ่งทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิด ผู้นั้นกระทำความผิดฐานฟอกเงิน”

กล่าวคือ มาตรา 5 กำหนดให้ บุคคลใดที่ ดำเนินการโอน รับโอน หรือเปลี่ยนแปลงสภาพทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิด (ความผิดมูลฐานตามข้อ 2.3.9) เพื่อชุกซ่อนหรือปกปิดแหล่งที่มาของทรัพย์สินนั้น หรือ เพื่อช่วยเหลือบุคคลอื่นไม่ว่าก่อน ขณะหรือหลังการกระทำความผิด เพื่อมิให้ต้องรับโทษหรือรับโทษน้อยลง ในความผิดมูลฐาน (ตามข้อ 2.3.9) หรือกระทำด้วยประการใด ๆ เพื่อปกปิดหรืออำพรางลักษณะที่แท้จริงการได้มาแหล่งที่ตั้ง การจำหน่าย การโอน การได้สิทธิใด ๆ ซึ่งทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิด (ตามข้อ 2.3.9) บุคคลนั้นถือว่ากระทำความผิดฐานฟอกเงิน ตามมาตรา 5 แห่งพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542

มาตรา 6 บัญญัติว่า

“ผู้ใดกระทำความผิดฐานฟอกเงิน แม้จะกระทำนอกราชอาณาจักรผู้นั้นจะต้องรับโทษในราชอาณาจักรตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัตินี้ ถ้าปรากฏว่า

(1) ผู้กระทำความผิดหรือผู้ร่วมกระทำความผิดคนใดคนหนึ่งเป็นคนไทย หรือมีถิ่นที่อยู่ในประเทศไทย

(2) ผู้กระทำความผิดเป็นคนต่างด้าว และได้กระทำโดยประสงค์ให้ความผิดเกิดขึ้นในราชอาณาจักร หรือรัฐบาลไทยเป็นผู้เสียหาย หรือ

(3) ผู้กระทำความผิดเป็นคนต่างด้าว และการกระทำนั้นเป็นความผิดตามกฎหมายของรัฐที่การกระทำเกิดขึ้นในเขตอำนาจของรัฐนั้น หากผู้นั้นได้ปรากฏตัวอยู่ในราชอาณาจักรและมีได้มีการส่งตัวผู้นั้นออกไปตามกฎหมายว่าด้วยการส่งผู้ร้ายข้ามแดน

ทั้งนี้ ให้นำมาตรา 10 แห่งประมวลกฎหมายอาญามาใช้บังคับโดยอนุโลม”

กล่าวคือ มาตรา 6 กำหนดให้ บุคคลใดกระทำความผิดฐานฟอกเงิน แม้จะกระทำนอกราชอาณาจักร ถ้าปรากฏว่า ผู้กระทำความผิดหรือผู้ร่วมกระทำความผิดคนใดคนหนึ่งเป็นคนไทย หรือ มีถิ่นที่อยู่ในประเทศไทย หรือ ผู้กระทำความผิดเป็นคนต่างด้าว และได้กระทำโดยประสงค์ให้ความผิดเกิดขึ้นในราชอาณาจักร หรือ รัฐบาลไทยเป็นผู้เสียหาย หรือ ผู้กระทำความผิดเป็นคนต่างด้าว และการกระทำนั้นเป็นความผิดตามกฎหมายของรัฐที่การกระทำเกิดขึ้นในเขตอำนาจของรัฐนั้น หากผู้นั้นได้ปรากฏตัวอยู่ในราชอาณาจักรและมีได้มีการส่งตัวผู้นั้นออกไปตามกฎหมายว่าด้วยการส่งผู้ร้ายข้ามแดน ผู้นั้นจะต้องรับโทษในราชอาณาจักรตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัตินี้

มาตรา 7 บัญญัติว่า

“ในความผิดฐานฟอกเงิน ผู้ใดกระทำการอย่างใดอย่างหนึ่งดังต่อไปนี้ ต้องระวางโทษเช่นเดียวกับตัวการในความผิดนั้น

(1) สนับสนุนการกระทำความผิดหรือช่วยเหลือผู้กระทำความผิดก่อนหรือขณะกระทำความผิด

(2) จัดหาหรือให้เงินหรือทรัพย์สิน ยานพาหนะ สถานที่ หรือวัตถุใด ๆ หรือกระทำการใด ๆ เพื่อช่วยให้ผู้กระทำความผิดหลบหนีหรือเพื่อมิให้ผู้กระทำความผิดถูกลงโทษหรือเพื่อให้ได้รับประโยชน์ในการกระทำความผิด

(3) ผู้ใดจัดหาหรือให้เงินหรือทรัพย์สิน ที่ฟำนัก หรือที่ซ่อนเร้น เพื่อช่วยบิดา มารดาบุตร สามี หรือภริยาของตนให้พ้นจากการถูกจับกุม ศาลจะไม่ลงโทษผู้นั้นหรือลงโทษผู้นั้นน้อยกว่าที่กฎหมายกำหนดไว้สำหรับความผิดนั้นเพียงใดก็ได้”

กล่าวคือ มาตรา 7 กำหนดให้ ในความผิดฐานฟอกเงิน บุคคลใดกระทำการอย่างใดอย่างหนึ่งดังต่อไปนี้ กล่าวคือ ให้การสนับสนุนการกระทำความผิดหรือช่วยเหลือผู้กระทำ

ความผิดก่อนหรือขณะกระทำความผิด หรือ เป็นธุระจัดหาหรือให้เงินหรือทรัพย์สิน ยานพาหนะ สถานที่ หรือวัตถุใดๆ หรือกระทำการใดๆ เพื่อช่วยให้ผู้กระทำความผิดหลบหนีหรือเพื่อมิให้ผู้กระทำความผิดถูกลงโทษ หรือ เพื่อให้ได้รับประโยชน์ในการกระทำความผิด บุคคลนั้นต้องระวางโทษเช่นเดียวกับตัวการในความผิดนั้น แต่ในกรณีการจัดหาหรือให้เงินหรือทรัพย์สิน ที่พำนัก หรือที่ซ่อนเร้น เพื่อช่วยบิดา มารดาบุตร สามี หรือภริยาของตนให้พ้นจากการถูกจับกุม กฎหมายกำหนดอำนาจให้ศาลจะไม่ลงโทษผู้นั้นหรือลงโทษผู้นั้นน้อยกว่าที่กฎหมายกำหนดไว้สำหรับความผิดนั้น เพียงใดก็ได้

มาตรา 8 บัญญัติว่า

“ผู้ใดพยายามกระทำความผิดฐานฟอกเงิน ต้องระวางโทษตามที่กำหนดไว้สำหรับความผิดนั้นเช่นเดียวกับผู้กระทำความผิดสำเร็จ”

กล่าวคือ มาตรา 8 บัญญัติว่า บุคคลใดพยายามกระทำความผิดฐานฟอกเงิน ต้องระวางโทษตามที่กำหนดไว้สำหรับความผิดนั้นเช่นเดียวกับผู้กระทำความผิดสำเร็จ หมายถึง แม้กระทำการเพียงแค່พยายาม ก็ถือว่ารับโทษเช่นเดียวกับผู้กระทำความผิดสำเร็จแล้ว

มาตรา 9 บัญญัติว่า

“ผู้ใดสมคบโดยการตกลงกันตั้งแต่สองคนขึ้นไปเพื่อกระทำความผิดฐานฟอกเงิน ต้องระวางโทษกึ่งหนึ่งของโทษที่กำหนดไว้สำหรับความผิดนั้น

ถ้าได้มีการกระทำความผิดฐานฟอกเงินเพราะเหตุที่ได้มีการสมคบกันตามวรรคหนึ่ง ผู้สมคบกันนั้นต้องระวางโทษตามที่กำหนดไว้สำหรับความผิดนั้น

ในกรณีที่ความผิดได้กระทำถึงขั้นลงมือกระทำความผิด แต่เนื่องจากการเข้าขัดขวางของผู้สมคบทำให้การกระทำนั้นกระทำไปไม่ตลอดหรือกระทำไปตลอดแล้วแต่การกระทำนั้นไม่บรรลุผล ผู้สมคบที่กระทำการขัดขวางนั้น คงรับโทษตามที่กำหนดไว้ในวรรคหนึ่งเท่านั้น

ถ้าผู้กระทำความผิดตามวรรคหนึ่งกลับใจให้ความจริงแก่การสมคบต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ก่อนที่จะมีการกระทำความผิดตามที่ได้สมคบกัน ศาลจะไม่ลงโทษผู้นั้นหรือลงโทษผู้นั้นน้อยกว่าที่กฎหมายกำหนดไว้เพียงใดก็ได้”

กล่าวคือ มาตรา 9 กำหนดให้ บุคคลใดสมคบโดยการตกลงกันตั้งแต่สองคนขึ้นไปเพื่อกระทำความผิดฐานฟอกเงิน ต้องระวางโทษกึ่งหนึ่งของโทษที่กำหนดไว้สำหรับความผิดนั้น แต่ถ้าได้มีการกระทำความผิดฐานฟอกเงินเพราะเหตุที่ได้มีการสมคบกัน ตามวรรคหนึ่ง ผู้สมคบกันนั้นต้องระวางโทษตามที่กำหนดไว้สำหรับความผิดนั้น ส่วนกรณีที่ ความผิดได้กระทำถึงขั้นลงมือกระทำความผิด แต่เนื่องจากการเข้าขัดขวางของผู้สมคบทำให้การกระทำนั้นกระทำไปไม่ตลอดหรือกระทำไปตลอดแล้วแต่การกระทำนั้นไม่บรรลุผล ผู้สมคบที่กระทำการขัดขวางนั้น คงรับโทษตามที่กำหนดไว้ในวรรคหนึ่งเท่านั้น และถ้าผู้กระทำความผิดตามวรรคหนึ่งกลับใจให้ความจริงแก่การสมคบต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ ก่อนที่จะมีการกระทำความผิดตามที่ได้สมคบกัน ศาลจะไม่ต้องลงโทษผู้นั้นหรือลงโทษผู้นั้นน้อยกว่าที่กฎหมายกำหนดไว้เพียงใดก็ได้

2.4 ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ (Transnational Organized Crime)

2.4.1 แนวคิดอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ

สมัชชาใหญ่แห่งสหประชาชาติได้มีมติรับรอง “อนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ ค.ศ. 2000” (The United Nations Convention against Transnational Organized Crime 2000) เมื่อวันที่ 15 พฤศจิกายน 2000 ณ เวทีการประชุมทางการเมืองระดับสูง ที่เมืองปารีสแลโม ประเทศอิตาลี และมีผลบังคับใช้เมื่อวันที่ 29 กันยายน 2000 โดยอนุสัญญาดังกล่าวมีวัตถุประสงค์เพื่อต่อต้านองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ ซึ่งถือเป็นก้าวสำคัญในการต่อสู้กับองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ และแสดงให้เห็นถึงการยอมรับของประเทศสมาชิกถึงความร้ายแรงของปัญหาที่เกิดขึ้น รวมทั้งแสดงให้เห็นถึงความจำเป็นในการส่งเสริมและยกระดับความร่วมมือระหว่างประเทศอย่างใกล้ชิดเพื่อแก้ไขปัญหาองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ โดยรัฐต่างๆ ได้ให้สัตยาบันมุ่งมั่นที่จะดำเนินมาตรการต่างๆ เพื่อต่อต้านองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ รวมทั้งการบัญญัติให้ความผิดดังกล่าวเป็นความผิดในกฎหมายอาญาของแต่ละประเทศ การยอมรับเงื่อนไขการส่งผู้ร้ายข้ามแดน การให้ความช่วยเหลือทางกฎหมายและการบังคับใช้กฎหมายระหว่างประเทศภาคีอนุสัญญา รวมทั้งการส่งเสริมการฝึกอบรมและให้ความช่วยเหลือ

ทางเทคนิคระหว่างประเภทภาคีอนุสัญญา เพื่อยกระดับขีดความสามารถของประเทศภาคีอนุสัญญาให้สามารถต่อสู้กับปัญหาองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติได้ (United Nations Office on Drugs and Crime, 2019b)

2.4.2 ความหมายขององค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ

The United Nations Convention against Transnational Organized Crime 2000 ได้มีการบัญญัติความหมายของคำว่า “องค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ” (Organized Criminal Group) “อาชญากรรมร้ายแรง” (Serious Crime) และ “กลุ่มโครงสร้าง” (Structured Group) ไว้ ดังนี้

1) “Organized Criminal Group” shall mean “A structured group of three or more persons, existing for a period of time and acting in concert with the aim of committing one or more serious crimes or offences established in accordance with this Convention, in order to obtain, directly or indirectly, a financial or other material benefit” (The General Assembly, 2001)

“องค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ” หมายถึง “กลุ่มของบุคคลที่มีโครงสร้างตั้งแต่สามคนขึ้นไป ซึ่งมีอยู่ในช่วงระยะเวลาหนึ่ง และรวมตัวกันเพื่อมีจุดประสงค์ในการก่ออาชญากรรมร้ายแรงเพียงแค่นครั้งหรือมากกว่า หรือก่ออาชญากรรมที่เป็นความผิดตามอนุสัญญาดังกล่าว เพื่อให้ได้รับผลประโยชน์ทางการเงินหรือผลประโยชน์อย่างอื่นไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อม”

2) “Serious Crime” shall mean “Conduct constituting an offence punishable by a maximum deprivation of liberty of at least four years or a more serious penalty” (The General Assembly, 2001)

“อาชญากรรมร้ายแรง” หมายถึง “การกระทำที่เป็นความผิดอันมีโทษสูงสุดซึ่งเป็นการลดทอนเสรีภาพของผู้กระทำความผิดอย่างน้อยสี่ปีหรือมีบทลงโทษที่รุนแรงกว่า”

3) “Structured Group” shall mean “A group that is not randomly formed for the immediate commission of an offence and that does not need to have formally

defined roles for its members, continuity of its membership or a developed structure”
(The General Assembly, 2001)

“กลุ่มโครงสร้าง” หมายถึง “กลุ่มบุคคลที่มีได้จัดตั้งขึ้นมาโดยใช้วิธีการสุ่ม
สำหรับการกระทำผิดกฎหมายในทันทีทันใดและไม่จำเป็นต้องกำหนดบทบาทอย่างเป็นทางการ
สำหรับสมาชิกของกลุ่ม ความต่อเนื่องของการเป็นสมาชิก หรือโครงสร้างที่พัฒนาขึ้น”

นอกจากการกำหนดความหมายที่เกี่ยวข้องกับองค์การอาชญากรรมข้ามชาติ
The United Nations Convention against Transnational Organized Crime 2000 ยังได้มีการ
บัญญัติ “An offence is transnational in nature” หรือ “การกระทำความผิดอันมีลักษณะเป็นการ
ข้ามชาติ” ดังนี้คือ

“For the purpose of paragraph 1 of this article, an offence is
transnational in nature if:

- (a) It is committed in more than one State;
- (b) It is committed in one State but a substantial part of its
preparation, planning, direction or control takes place in another State;
- (c) It is committed in one State but involves an organized criminal
group that engages in criminal activities in more than one State; or
- (d) It is committed in one State but has substantial effects in
another State.” (The General Assembly, 2001)

“เพื่อจุดประสงค์ตามที่บัญญัติไว้ในข้อ 1 การกระทำความผิดอันมีลักษณะเป็น
การข้ามชาติ จะต้องเป็นกรณี

- (ก) การกระทำความผิดเกิดขึ้นมากกว่าหนึ่งรัฐ
- (ข) การกระทำความผิดเกิดขึ้นในรัฐหนึ่ง แต่มีส่วนของการเตรียมการ
การวางแผน การกำหนดทิศทาง หรือการควบคุม เกิดขึ้นในอีกรัฐหนึ่ง
- (ค) การกระทำความผิดเกิดขึ้นในรัฐหนึ่ง แต่เกี่ยวข้องกับองค์การ
อาชญากรรมที่มีการก่ออาชญากรรมมากกว่าหนึ่งรัฐ

(ง) มีการกระทำความผิดในรัฐหนึ่ง แต่มีผลกระทบที่สำคัญเกิดขึ้นในอีกรัฐหนึ่ง”

สำหรับประเทศไทย พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการมีส่วนร่วมในองค์การอาชญากรรมข้ามชาติ พ.ศ. 2556 (ราชกิจจานุเบกษา, 2556) ได้กำหนดนิยามของคำว่า “องค์การอาชญากรรม” “องค์การอาชญากรรมข้ามชาติ” และ “ความผิดร้ายแรง” ไว้ดังนี้

“องค์การอาชญากรรม” หมายถึง “คณะบุคคลตั้งแต่ 3 คนขึ้นไปที่รวมตัวกันช่วงระยะเวลาหนึ่งและร่วมกันกระทำการใด โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อกระทำความผิดร้ายแรงและเพื่อได้มาซึ่งผลประโยชน์ทางการเงิน ทรัพย์สิน หรือผลประโยชน์ทางวัตถุอย่างอื่นไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อม”

“องค์การอาชญากรรมข้ามชาติ” หมายถึง “องค์การอาชญากรรมที่มีการกระทำความผิดซึ่งมีลักษณะอย่างหนึ่งอย่างใด ดังต่อไปนี้คือ

- (1) ความผิดที่กระทำในเขตแดนของรัฐมากกว่าหนึ่งรัฐ
- (2) ความผิดที่กระทำในรัฐหนึ่ง แต่การเตรียม การวางแผน การสั่งการ การสนับสนุน หรือการควบคุมการกระทำความผิดได้กระทำในอีกรัฐหนึ่ง
- (3) ความผิดที่กระทำในรัฐหนึ่ง แต่เกี่ยวข้องกับองค์การอาชญากรรมที่มีการกระทำความผิดมากกว่าหนึ่งรัฐ และ
- 4) ความผิดที่กระทำในรัฐหนึ่ง แต่ผลของการกระทำที่สำคัญเกิดขึ้นในอีกรัฐหนึ่ง”

“ความผิดร้ายแรง” หมายถึง “ความผิดอาญาที่กฎหมายกำหนดโทษจำคุกขั้นสูงตั้งแต่สี่ปีขึ้นไปหรือโทษสถานหนักกว่านั้น”

2.4.2 รูปแบบของอาชญากรรมข้ามชาติในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

รูปแบบของอาชญากรรมข้ามชาติที่สำคัญมีอยู่จำนวนมาก แต่ในกรณีของรูปแบบอาชญากรรมข้ามชาติที่เกิดขึ้นใน “ภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้” (ASEAN) ได้มีการกำหนด “รูปแบบของอาชญากรรมข้ามชาติ” ไว้ในเอกสารความร่วมมือระหว่างประเทศต่างๆ ดังนี้คือ

1) “ASEAN-Japan Joint Declaration on Cooperation to Combat Terrorism and Transnational Crime” ซึ่งเป็นข้อสรุปที่ได้จากการประชุมระหว่าง The Heads of State/Government of the Member States of the Association of Southeast Asian Nations (ASEAN) and Japan โดยได้มีการลงนามใน ณ กรุงเนปิดอว์ ประเทศเมียนมา เมื่อวันที่ 12 พฤศจิกายน 2014 โดยการประชุมดังกล่าวได้กำหนดความร่วมมือระหว่างชาติสมาชิกอาเซียนกับประเทศญี่ปุ่น ในการจัดการกับปัญหาอาชญากรรมข้ามชาติที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน และได้มีการแบ่งรูปแบบของอาชญากรรมข้ามชาติที่มีความสำคัญไว้ 8 รูปแบบ ได้แก่ (1) การก่อการร้าย (Terrorism) (2) การค้ายาเสพติด (Illicit Drug Trafficking) (3) การค้ามนุษย์ (Trafficking in Persons) (4) การฟอกเงิน (Money Laundering) (5) โจรสลัด (Sea Piracy) (6) การลักลอบขนอาวุธ (Arms Smuggling) (7) อาชญากรรมทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศ (International Economic Crime) (8) อาชญากรรมทางไซเบอร์ (Cybercrime) (The ASEAN Secretariat, 2017)

2) “Memorandum of Understanding between the Association of Southeast Asian Nations (ASEAN) and the Government of the People’s Republic of China on Cooperation in the Field of Non-Traditional Security Issues” ซึ่งเป็นข้อสรุปที่ได้จากการประชุมระหว่าง The Association of Southeast Asian Nations (ASEAN) and China ณ กรุงมะนิลา ประเทศฟิลิปปินส์ เมื่อวันที่ 21 กันยายน 2017 โดยการประชุมดังกล่าวได้มีการยืนยันถึงความร่วมมือระหว่างประเทศสมาชิกอาเซียนกับประเทศจีนในการจัดการกับปัญหาความปลอดภัยที่มีในรูปแบบอาชญากรรมดั้งเดิมหรืออาชญากรรมในภูมิภาค ซึ่งก็คือ การจัดการกับปัญหาอาชญากรรมข้ามชาติ โดยมีรูปแบบของอาชญากรรมข้ามชาติที่ต้องให้ความสำคัญ ได้แก่ (1) การก่อการร้าย (Terrorism) (2) การค้ายาเสพติด (Illicit Drug Trafficking) (3) การค้ามนุษย์ (Trafficking in Persons) (4) การฟอกเงิน (Money Laundering) (5) โจรสลัด (Sea Piracy) (6) การลักลอบขนอาวุธ (Arms Smuggling) (7) อาชญากรรมทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศ (International Economic Crime) (8) อาชญากรรมทางไซเบอร์ (Cybercrime) (The ASEAN Secretariat, 2017)

3) ในส่วนของประเทศสมาชิกอาเซียนได้มีการจัดการประชุม “Senior Officials Meeting on Transnational Crime (SOMTC)” หรือ “การประชุมระดับเจ้าหน้าที่อาวุโสอาเซียนด้านอาชญากรรมข้ามชาติ” ซึ่งเป็นกลไกของประเทศสมาชิกอาเซียนและหน่วยงานในการกำกับนโยบายของอาเซียนในการต่อต้านอาชญากรรมข้ามชาติ โดยเป็นการประชุมร่วมกันระหว่าง

ประเทศสมาชิกอาเซียน ประเทศคู่เจรจาและผู้แทนจากองค์กรต่าง ๆ เพื่อร่วมกันกำหนดนโยบาย แนวทางแผนปฏิบัติการป้องกันปราบปรามอาชญากรรมข้ามชาติในภาพรวมของอาเซียน และ เพื่อติดตามผลการดำเนินงานที่ผู้นำและที่ประชุมระดับรัฐมนตรีได้วางแนวทางไว้ตามมติที่ประชุม ระดับรัฐมนตรีอาเซียนด้านอาชญากรรมข้ามชาติ (AMMTC) โดยมีการจัดประชุมขึ้นในทุกๆ ปี และ มีการจัดประชุมมาแล้วทั้งสิ้น 18 ครั้ง ครั้งล่าสุดจัดขึ้นที่เมืองปุตราจายา ประเทศมาเลเซีย ระหว่าง วันที่ 24 – 27 กันยายน 2018 (The Association of Southeast Asian Nations, 2018) ทั้งนี้ การประชุมในครั้งที่ 18 ได้มีการกำหนดรายละเอียดของประเทศสมาชิกอาเซียนที่อาสาสมัครเป็น ผู้นำในการจัดการกับปัญหาอาชญากรรมข้ามชาติในรูปแบบต่างๆ โดยมีรายละเอียดของประเทศ สมาชิกอาเซียนและพื้นที่ความรับผิดชอบ ปรากฏตามตารางดังต่อไปนี้

ตารางที่ 2.2 แสดง Voluntary Lead Shepherds and Areas of Cooperation under SOMTC

SEAN Member States	Areas of Cooperation
Cambodia	Arms Smuggling
Indonesia	Terrorism
Malaysia	Money Laundering
	Sea Piracy
	People Smuggling
Philippines	Trafficking in Persons
Singapore	International Economic Crime
	Cybercrime
Thailand	Illicit Drug Trafficking
	Illicit Trafficking of Wildlife and Timber

ที่มา : The Association of Southeast Asian Nations, 2018

2.4.3 ลักษณะของการดำเนินงานขององค์กรอาชญากรรม

ลักษณะการดำเนินงานขององค์กรอาชญากรรมที่สำคัญ มีอยู่ 10 ลักษณะ ดังต่อไปนี้

ลักษณะแรก การประกอบอาชญากรรมมักจะขึ้นอยู่กับสภาพพื้นที่หรือ ภูมิศาสตร์ที่เป็นที่ตั้งขององค์กรอาชญากรรมนั้น (นิรมล รวงฆางกูร, 2545) เช่น ในกรณีสภาพพื้นที่

ที่ตั้งเป็นป่า องค์การอาชญากรรมอาจจะใช้พื้นที่เหล่านั้นในการผลิตยาเสพติด เช่น โคเคน ยาบ้า หรือเฮโรอีน ดังเช่นกรณีของ “กลุ่มเมดิซิน” ในประเทศโคลัมเบีย ที่ใช้พื้นที่ป่าฝนของประเทศโคลัมเบียในการผลิตโคเคนส่งออกไปยังสหรัฐอเมริกา หรือในกรณีสภาพพื้นที่ตั้งเป็นชายทะเลติดกับอาณาเขตของประเทศอื่น องค์การอาชญากรรมเหล่านั้นอาจจะใช้พื้นที่ทางทะเลในการลักลอบขนสินค้าหนีภาษีเพื่อนำไปขายยังอีกประเทศหนึ่งได้ เป็นต้น

ลักษณะที่สอง องค์การอาชญากรรมมักจะมีรูปแบบการดำเนินงานและวิธีการประกอบอาชญากรรมที่เป็นมาตรฐาน (นิรมล รวงชากร, 2545) กล่าวคือ องค์การอาชญากรรมส่วนใหญ่มักจะมีกฎเกณฑ์ มีระเบียบการทำงานอย่างแน่ชัด ที่ไม่สามารถจะขัดได้ หรือถ้าในกรณีมีสมาชิกที่ขัดขึ้นกฎเกณฑ์ดังกล่าว ก็จะมีบทลงโทษที่หนักตามมา เนื่องจากองค์การอาชญากรรมประกอบด้วยสมาชิกหลายคน ทำให้เกิดความขัดแย้งและความไม่เป็นระเบียบเรียบร้อยในองค์กรได้ องค์การดังกล่าวจึงต้องมีกฎระเบียบที่มีความชัดเจน เกร่งกรัด และมีความรับผิดชอบหากมีการฝ่าฝืนหรือละเมิด

ลักษณะที่สาม องค์การอาชญากรรมมักจะมีการฝึกอบรมสมาชิกขององค์กรให้มีความชำนาญในการก่ออาชญากรรม (นิรมล รวงชากร, 2545) เนื่องจากความเชี่ยวชาญในการก่ออาชญากรรมต่างๆ จะช่วยให้องค์การอาชญากรรมบรรลุเป้าหมายของตนเองในการก่ออาชญากรรมมากที่สุด ตัวอย่างเช่น องค์การอาชญากรรมที่เกี่ยวกับการลักลอบขนสินค้าหนีภาษีเข้ามาในประเทศ ก็จะมีการพัฒนาฝีมือทักษะเกี่ยวกับการลักลอบนำสินค้าเข้ามาในประเทศโดยใช้วิธีการต่างๆ และฝึกให้บรรดาสมาชิกมีความรู้ความชำนาญเกี่ยวกับการนำสินค้าเข้ามาในประเทศไม่ว่าทางบก ทางเรือ หรือทางอากาศ เพื่อมิให้ตกเป็นเป้าหมายของหน่วยงานรัฐได้โดยง่าย

ลักษณะที่สี่ องค์การอาชญากรรมมักจะมีการวางแผนเตรียมการก่อนการก่ออาชญากรรมอย่างละเอียด เพื่อที่จะมิให้เจ้าหน้าที่ของรัฐสามารถจับกุมได้โดยง่าย (นิรมล รวงชากร, 2545) ตัวอย่างเช่น องค์การอาชญากรรมที่เกี่ยวกับการค้ายาเสพติด ก็จะมีการเตรียมการวางแผนล่วงหน้าตั้งแต่การผลิตยาเสพติด การขนย้ายยาเสพติดตั้งแต่ออกจากแหล่งผลิต การข้ามพรมแดนเข้ามายังประเทศต่างๆ จนถึงมือผู้รับสินค้า และอาจรวมถึงกระบวนการแลกเปลี่ยนสินค้าระหว่างยาเสพติดกับเงินที่ผู้รับต้องจ่ายให้กับองค์การอาชญากรรมเหล่านั้นด้วย

เพื่อมิให้เจ้าหน้าที่รัฐสามารถสืบได้ว่าจะมีการซื้อขายยาเสพติดกัน ณ ที่ใด หรือมีการส่งมอบเงินกันโดยใช้วิธีการใด อันเป็นการหลีกเลี่ยงการจับกุมให้ได้มากที่สุด

ลักษณะที่ห้า องค์การอาชญากรรมมักจะมีโครงสร้างในการปฏิบัติงานและควบคุมการบงการแบบสลับซับซ้อน โดยแบ่งตามอำนาจหน้าที่แบบเป็นลำดับชั้น (นิรมล รวงฆางกูร, 2545) กล่าวคือ องค์การอาชญากรรมมักจะแบ่งลำดับชั้นการบังคับบัญชาได้ ดังนี้

1) ศูนย์บัญชาการอาชญากรรม ได้แก่

(1) ผู้มีอำนาจสูงสุด (The Boss) เป็นบุคคลที่มีอำนาจสูงสุดขององค์กร และเป็นผู้ออกคำสั่งในการปฏิบัติงาน โดยมีหน้าที่ควบคุมดูแลสมาชิกและผลประโยชน์ต่างๆ ในองค์กร ซึ่งมักจะเป็นบุคคลที่อยู่เบื้องหลังและไม่เปิดเผยตัว

(2) ที่ปรึกษา (The Counselor) เป็นบุคคลที่ใกล้ชิดสนิทสนมกับผู้มีอำนาจสูงสุดมากที่สุด มีหน้าที่ในการให้คำปรึกษาแก่ผู้มีอำนาจสูงสุดในทุกๆ ด้าน และ

(3) ผู้ใกล้ชิด (The Underboss) เป็นบุคคลที่มีตำแหน่งสูงสุดรองลงมาจากผู้มีอำนาจสูงสุด เป็นผู้รับคำสั่งจากผู้มีอำนาจสูงสุดให้ไปถ่ายทอดกับลูกน้องระดับปฏิบัติการอีกทีหนึ่ง และจะเป็นผู้บริหารงานต่างๆ แทนหากผู้มีอำนาจสูงสุดไม่อยู่ (นิรมล รวงฆางกูร, 2545)

2) บุคคลผู้รายล้อมผู้มีอำนาจสูงสุด กล่าวคือ บุคคลดังกล่าวจะถูกเรียกว่า “หัวหน้ากลุ่ม” (Captain) เป็นบุคคลที่อยู่ในลำดับรองจาก “ผู้ใกล้ชิด” (The Underboss) ลงมา มีอำนาจเปรียบเสมือนผู้จัดการในระดับล่าง (Mid – Level Manager) และเป็นตัวกลางเชื่อมโยงระหว่างสมาชิกระดับล่างสุดกับสมาชิกระดับบน ทำหน้าที่เสมือนผู้จัดการติดต่อประสานงานนโยบายจากระดับบนไปสู่ระดับปฏิบัติการในกลุ่มขององค์กรอาชญากรรม (นิรมล รวงฆางกูร, 2545)

3) บุคคลผู้อยู่ในเขตอิทธิพลและการบังคับบัญชาของหัวหน้ากลุ่ม กล่าวคือ บุคคลดังกล่าวจะถูกเรียกว่า “สมาชิกระดับล่าง” (Member) เป็นบุคคลที่อยู่อันดับล่างสุดขององค์กร ซึ่งเป็นผู้ที่มีภาระทำการทุกอย่างในการก่ออาชญากรรมต่างๆ ขององค์กร อยู่ในสายการ

บังคับบัญชาของ “หัวหน้ากลุ่ม” (Captain) โดยหลักแล้ว สมาชิกระดับล่างจะมีหน้าที่ตามของตัวเอง ถนัดหรือได้รับมอบหมาย เช่น การปล่อยเงินกู้นอกระบบ การค้ายาเสพติด การพนัน การค้ามนุษย์ เป็นต้น โดมน้ำที่หลักของสมาชิกระดับล่างคือ การหารายได้ให้แก่องค์กร อาจจะทำอาชญากรรมร่วมกับสมาชิกระดับล่างด้วยกัน หรือร่วมกับสมาชิกระดับล่างขององค์กรอื่นในการก่ออาชญากรรม โดยแบ่งผลประโยชน์ระหว่างกัน สิ่งที่สมาชิกระดับล่างจะได้จากองค์กรอาชญากรรมคือ “การได้รับความคุ้มครอง” จากองค์กรอาชญากรรม โดยสมาชิกระดับล่างจะต้องส่งผลประโยชน์บางส่วนที่ได้จากการก่ออาชญากรรมให้แก่องค์กรอาชญากรรมเป็นการตอบแทนจากการได้รับความคุ้มครองดังกล่าว (นิรมล ราชชากร, 2545)

ลักษณะที่หก สมาชิกขององค์กรอาชญากรรมมักจะเป็นผู้ที่มีความซื่อสัตย์จงรักภักดีกับองค์กร และรักษาความลับขององค์กรอย่างเคร่งครัด (นิรมล ราชชากร, 2545) เนื่องจากองค์กรอาชญากรรมมักจะเป็นองค์กรที่หลบซ่อนจากสังคม ไม่ได้มีการอยู่อย่างเปิดเผย ดังนั้น การก่ออาชญากรรมต่างๆ จึงต้องกระทำอย่างเป็นความลับ และไม่สามารถที่จะแพร่พรายให้กับเจ้าหน้าที่ของรัฐทราบได้ ผู้ที่เป็นสมาชิกขององค์กรจึงจะต้องมีความซื่อสัตย์ต่อองค์กร มีความจงรักภักดีกับองค์กร และรักษาความลับขององค์กรอย่างเคร่งครัด เพื่อที่จะให้องค์กรอาชญากรรมเหล่านั้นสามารถดำรงอยู่ต่อไปได้

ลักษณะที่เจ็ด องค์กรอาชญากรรมมักจะประกอบกิจกรรมที่ทั้งผิดกฎหมายและถูกกฎหมาย เพื่อใช้เป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียนขององค์กร (นิรมล ราชชากร, 2545) กล่าวคือ โดยหลักแล้วองค์กรอาชญากรรมมักจะประกอบกิจกรรมที่ผิดกฎหมาย เช่น การค้ายาเสพติด การพนัน การลักลอบขนสินค้าหนีภาษี หรือธุรกิจค้าประเวณี เป็นต้น แต่อย่างไรก็ตาม องค์กรอาชญากรรมอาจจะประกอบกิจกรรมที่ถูกกฎหมายได้ เพื่อใช้เป็นแหล่งฟอกเงินจากกิจการที่ผิดกฎหมายขององค์กร ทำให้เงินที่ได้มาจากกิจกรรมที่ผิดกฎหมายกลับกลายเป็นเงินที่ถูกกฎหมาย และนำมาใช้ดำเนินกิจการในองค์กรอาชญากรรมได้ ทำให้องค์กรอาชญากรรมมีรายได้หลายทาง และเกิดความเข้มแข็งมากยิ่งขึ้น

ลักษณะที่แปด องค์กรอาชญากรรมมักจะมีเงินทุนมหาศาลจากการแสวงหารายได้และผลประโยชน์จากการก่ออาชญากรรมของตน (นิรมล ราชชากร, 2545) กล่าวคือ การก่ออาชญากรรมทั้งที่ผิดกฎหมายและถูกกฎหมาย ทำให้องค์กรอาชญากรรมมีเงินทุนมหาศาล และ

สามารถนำเงินทุนเหล่านั้นไปใช้ในการก่ออาชญากรรมอื่นๆ หรือขยายกิจการเดิมที่มีอยู่ให้กว้างขวางขึ้นได้

ลักษณะที่เก้า เมื่อบรรดาสมาชิกขององค์กรอาชญากรรมได้ก่ออาชญากรรมแล้ว จะไม่ทิ้งพยานหลักฐานไว้ให้เจ้าหน้าที่ได้ดำเนินการพิสูจน์และดำเนินคดีต่อองค์กรได้ โดยเด็ดขาด (นิรมล รวงชากร, 2545) องค์กรอาชญากรรมถือว่า สมาชิกเสียไปได้แต่องค์กรอาชญากรรมไม่อาจล่มสลายได้ ดังนั้น การก่ออาชญากรรมต่างๆ ขององค์กรอาชญากรรมมักจะกระทำด้วยความรอบคอบ เด็ดขาด ไม่ทิ้งร่องรอยของการก่ออาชญากรรมไว้ ทำให้หน่วยงานของรัฐไม่สามารถที่จะเอาผิดกับองค์กรอาชญากรรมได้ และทำให้องค์กรอาชญากรรมนั้นยังสามารถก่ออาชญากรรมได้อยู่ต่อไป

ลักษณะที่สิบ องค์กรอาชญากรรมมักจะมีการใช้เงินจำนวนมากที่ได้จากการก่ออาชญากรรมในการติดสินบนเจ้าพนักงานของรัฐ เพื่อใช้ในการช่วยเหลือมิให้องค์กรอาชญากรรมและสมาชิกถูกดำเนินคดีตามกฎหมาย (นิรมล รวงชากร, 2545) กล่าวคือ เมื่อองค์กรอาชญากรรมมีเงินทุนที่มหาศาล ก็มักจะใช้เงินทุนเหล่านั้นในการติดสินบนเจ้าพนักงานของรัฐในการมิให้องค์กรดังกล่าวต้องถูกดำเนินคดี เพื่อให้เกิดการอยู่รอดในสังคมต่อไป ตัวอย่างเช่น ในกรณีของการค้ายาเสพติดในประเทศโคลัมเบีย “กลุ่มเมดิซิน” ซึ่งเป็นกลุ่มที่ผลิตโคเคนที่ใหญ่ที่สุดในประเทศ ได้ใช้เงินที่ได้จากการค้ายาเสพติดดังกล่าวในการติดสินบนเจ้าหน้าที่รัฐของโคลัมเบีย ตั้งแต่เจ้าหน้าที่ระดับล่างจนถึงเจ้าหน้าที่ระดับสูง เพื่อให้สามารถค้าขายยาเสพติดได้อย่างสะดวก ดังนั้น องค์กรอาชญากรรมต่างๆ จึงมักจะทำกรติดสินบนเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้องค์กรอาชญากรรมเกิดความอยู่รอดและสามารถก่ออาชญากรรมต่อไปได้

2.4.4 ตัวอย่างประเทศที่มีปัญหาองค์กรอาชญากรรมที่ร้ายแรงที่สุดในโลก

The World Economic Forum (WEF) หรือ การประชุมผู้นำเศรษฐกิจของโลก ซึ่งจัดการประชุมขึ้นทุกปีที่เมืองดาวอส ประเทศสวิตเซอร์แลนด์ ได้มีการเผยแพร่รายงาน “Global Competitiveness Report” ประจำปี 2018 ซึ่งเป็นรายงานที่เกี่ยวกับการจัดอันดับทางเศรษฐกิจและสถาบันของประเทศ โดยหนึ่งในหัวข้อรายงานคือเรื่อง “การจัดลำดับปัญหาองค์กรอาชญากรรมของแต่ละประเทศ” โดยแต่ละประเทศจะได้รับคะแนนตั้งแต่ 1 – 7 เพื่อระบุว่าประเทศ

ไหนดประเทศมีปัญหาองค์กรอาชญากรรมมากน้อยเพียงใด โดยคะแนน 1 หมายถึง ปัญหาองค์กรอาชญากรรมเป็นปัญหาใหญ่ของประเทศ และคะแนน 7 หมายถึง ประเทศนั้นไม่มีปัญหาองค์กรอาชญากรรมเลย ซึ่งประเทศที่มีอันดับปัญหาองค์กรอาชญากรรม 10 ประเทศแรก ได้แก่ประเทศดังต่อไปนี้

1) ประเทศเอลซัลวาดอร์ (El Salvador) ได้รับคะแนนทั้งสิ้น 1.5 คะแนน

“เอลซัลวาดอร์” เป็นประเทศที่อยู่ตั้งในทวีปอเมริกากลาง มีอัตราการฆาตกรรมสูงที่สุดในโลกโดยการจัดอันดับของสหประชาชาติ ซึ่งมาจากปัญหาขององค์กรอาชญากรรมที่ฝังรากลึกในสังคมของประเทศ สาเหตุอันเนื่องมาจากความยากจนและสงครามกลางเมือง ซึ่งเมื่อรวมกับที่ตั้งของประเทศที่อยู่ในระหว่างทวีปอเมริกาเหนือและอเมริกาใต้ ทำให้ประเทศเอลซัลวาดอร์เป็นแหล่งบัญชาการสำคัญของกลุ่มพ่อค้ายาเสพติด และกลุ่มอาชญากรต่างๆ เช่น MS – 13 ซึ่งต่อมาหนังสือพิมพ์ New York Times ได้รายงานว่ กลุ่ม MS – 13 เป็นเพียงกลุ่มมาเฟียของคนจนมิใช่กลุ่มองค์กรอาชญากรรมที่มีความซับซ้อนแต่อย่างใด (Williams – Grut, 2017)

2) ประเทศฮอนดูรัส (Honduras) ได้รับคะแนนทั้งสิ้น 2.4 คะแนน

“ฮอนดูรัส” เป็นประเทศที่ตั้งอยู่ในทวีปอเมริกากลาง เช่นเดียวกับเอลซัลวาดอร์ การที่ประเทศฮอนดูรัสตั้งอยู่ในทวีปอเมริกากลางย่อมเป็นเหตุให้เป็นช่องทางสำคัญสำหรับการลักลอบค้ายาเสพติดที่ผลิตจากอเมริกาใต้เข้าสู่สหรัฐอเมริกา โดยสหประชาชาติได้รายงานว่ “พื้นที่ที่มีความรุนแรงที่สุดในโลกอยู่ตามแนวชายฝั่งของประเทศฮอนดูรัสและทั้งสองด้านของชายแดนระหว่างประเทศฮอนดูรัสและกัวเตมาลา” และสหประชาชาติยังได้รายงานอีกว่ “แม้ว่ากิจกรรมส่วนใหญ่ขององค์กรอาชญากรรมในประเทศฮอนดูรัสจะเกี่ยวข้องกับการค้ายาเสพติด แต่กลุ่มอาชญากรรมดังกล่าวยังมีความเกี่ยวข้องกับการก่ออาชญากรรมรูปแบบอื่นมาอย่างยาวนาน ตั้งแต่การกรรโชกทรัพย์จนถึงการลักลอบพาคนเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย ซึ่งแม้ว่าบทบาทของกลุ่มองค์กรอาชญากรรมในการเกี่ยวข้องกัาชญากรรมพื้นฐานและการคอร์รัปชันจะลดน้อยลงไปในปัจจุบันอันเนื่องมาจากการค้าโคเคนที่เพิ่มขึ้น อย่างไรก็ตามพวกเขาได้ชื่อว่เป็นกลุ่มอาชญากรรมที่เปรียบเสมือน “A drain” หรือ “ทางผ่านหรือพื้นที่ลักลอบขนส่งผิดกฎหมาย” ในแถบอเมริกากลางมาอย่างยาวนาน” (Williams – Grut, 2017)

3) ประเทศเวเนซุเอลา (Venezuela) ได้รับคะแนนทั้งสิ้น 2.5 คะแนน

“เวเนซุเอลา” เป็นประเทศที่ตั้งอยู่ในทวีปอเมริกาใต้ มีอัตราของเงินเฟ้อที่สูงถึง 1,000,000 เปอร์เซ็นต์ในปัจจุบัน และด้วยประวัติศาสตร์ของประเทศที่ต่อสู้กับความยากจนมาอย่างยาวนาน ทำให้ประเทศดังกล่าวมีอัตราการเพิ่มขึ้นของกลุ่มอาชญากร และทำให้เมือง “Santiago de León de Caracas” ซึ่งเป็นเมืองหลวงของประเทศกลายเป็นเมืองที่อันตรายที่สุดในโลก โดยมีคดีฆาตกรรมเกิดขึ้นประมาณ 130.35 คน ต่อประชากร 100,000 คน และส่วนใหญ่เป็นเรื่องความรุนแรงที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มองค์กรอาชญากรรม ทั้งนี้ ในระหว่างปี 2017 – 2019 มีการจับกุมผู้ประท้วงที่ต่อต้านการครองตำแหน่งของ “นายนิโกลัส มาดูโร” (Nicolas Maduro) อย่างมากมาย โดยมีประชาชนชาวเวเนซุเอลาบางส่วนเกิดความวิตกกังวลว่า สถานการณ์ที่ไม่สงบและความไม่มั่นคงในเสถียรภาพทางการเมืองอาจส่งผลให้กลุ่มองค์กรอาชญากรรมยังคงมีบทบาทในการก่ออาชญากรรมต่อไปในสังคม (Williams – Grut, 2017)

4) ประเทศเม็กซิโก (Mexico) ได้รับคะแนนทั้งสิ้น 2.6 คะแนน

“เม็กซิโก” เป็นประเทศที่ตั้งอยู่ในทวีปอเมริกาเหนือ เป็นเหมือนประตูหลักของการลักลอบนำยาเสพติดเข้าสู่สหรัฐอเมริกา ซึ่งการค้ายาเสพติดได้ก่อให้เกิดสงครามระหว่างกลุ่มค้ายาเสพติดหลายกลุ่มในประเทศ ข้อมูลจากรัฐสภาของสหรัฐอเมริกาในปี 2017 ระบุว่า กลุ่มค้ายาเสพติดชาวเม็กซิโกกำลังเพิ่มปริมาณจำนวนการลักลอบขนยาเสพติดเข้าสู่สหรัฐอเมริกา โดยเฉพาะอย่างยิ่งในตลาดการค้าเฮโรอีน โดยประเภทของยาเสพติดที่กลุ่มค้ายาเสพติดได้ลักลอบขนเข้าสู่สหรัฐอเมริกา ได้แก่ เฮโรอีน ยาบ้า โคเคน กัญชา และฝิ่นสังเคราะห์ อย่างไรก็ตาม ได้มีการจับกุมหัวหน้ากลุ่ม “Sinola” ที่ชื่อว่า “Joaquin “El Chapo” Guzman” ซึ่งเป็นกลุ่มค้ายาเสพติดรายใหญ่ที่สุดของเม็กซิโก และ “El Chapo” ได้ถูกส่งตัวไปคุมขังที่สหรัฐอเมริกาในเดือนมกราคม 2017 ซึ่งการจับกุมดังกล่าวทำให้เกิดความคาดหวังของกลุ่มผู้บังคับใช้กฎหมายว่า อาจจะมีส่วนช่วยให้เม็กซิโกสามารถจัดการกับปัญหาการลักลอบค้ายาเสพติดในประเทศได้ดีขึ้น (Williams – Grut, 2017)

5) ประเทศกัวเตมาลา (Guatemala) ได้รับคะแนนทั้งสิ้น 2.7 คะแนน

“กัวเตมาลา” เป็นประเทศที่ตั้งอยู่ในทวีปอเมริกากลาง มีอัตราการฆาตกรรมสูงที่สุดเป็นอันดับ 10 ของโลกตามข้อมูลของสหประชาชาติ อันเนื่องมาจากปัญหาองค์กรอาชญากรรม 2 กลุ่มในประเทศ คือ กลุ่ม “Mara Salvatrucha” และ “กลุ่ม 18 Street” โดยกลุ่มอาชญากรทั้งสองก่อตั้งขึ้นภายหลังจากการเกิดสงครามกลางเมืองในประเทศตั้งแต่ปี 1996 และทั้งสองกลุ่มยังมีความเชี่ยวชาญในการหารายได้ผ่านการกรรโชกทรัพย์และการค้ายาเสพติดมาอย่างยาวนาน ทั้งนี้ มีรายงานจากองค์กร “International Crisis Group” ว่า ประมาณ 54,000 คน ในสามประเทศทางตอนเหนือของสามเหลี่ยม “เอลซัลวาดอร์ – กัวเตมาลา – ฮอนดูรัส” เป็นสมาชิกของกลุ่มองค์กรอาชญากรรม ซึ่งเป็นปัญหาความวิตกกังวลที่ใหญ่ที่สุดในภูมิภาคดังกล่าว (Williams – Grut, 2017)

6) ประเทศจาเมกา (Jamaica) ได้รับคะแนนทั้งสิ้น 2.9 คะแนน

“จาเมกา” เป็นประเทศที่ตั้งอยู่ในทวีปอเมริกากลาง ประเทศดังกล่าวมีกลุ่มองค์กรอาชญากรรมที่โด่งดัง ชื่อว่า “Kingston’s Shower Posse” และมี “Christopher “Dudus” Coke” เป็นหัวหน้ากลุ่ม ซึ่งได้รับสมญานามว่าเป็น “หนึ่งในนักค้ายาเสพติดที่อันตรายที่สุดในโลก” ก่อนที่เขาจะถูกควบคุมตัวไปยังประเทศสหรัฐอเมริกาในข้อหาค้ายาเสพติดเมื่อปี 2011 แต่อย่างไรก็ตาม รายงานจากกระทรวงการต่างประเทศของสหรัฐอเมริกา กล่าวว่า ปัญหาของกลุ่มองค์กรอาชญากรรมในประเทศจาเมกายังคงมีอยู่ และยังคงเป็น “แหล่งผลิตกัญชาเพื่อนำส่งไปยังสหรัฐอเมริกาที่ใหญ่ที่สุดในคาบสมุทรแคริบเบียน” เช่นเดียวกับการเป็น “ทางผ่านที่สำคัญของโคเคนที่มาจากอเมริกาใต้” (Williams – Grut, 2017)

7) ประเทศโคลอมเบีย (Colombia) ได้รับคะแนนทั้งสิ้น 2.9 คะแนน

“โคลัมเบีย” เป็นประเทศที่ตั้งอยู่ในทวีปอเมริกาใต้ มีประวัติศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับการก่ออาชญากรรมมาอย่างยาวนาน โดยได้ถูกนำไปเขียนเป็นภาพยนตร์ของค่าย Netflix ที่ชื่อว่า “Narcos” ซึ่งนำเอาอัตชีวประวัติของ “Pablo Emilio Escobar Gaviria” ราชายาเสพติดที่มีชื่อเสียงที่สุดในโลกและเป็นหัวหน้ากลุ่ม “เมดิยีน” ในประเทศโคลัมเบีย มาเป็นต้นแบบของภาพยนตร์เรื่องดังกล่าว และแม้ว่า “Pablo Escobar” จะเสียชีวิตแล้วในปี 1993 แต่ประเทศโคลัมเบียยังคงเป็นผู้ผลิตโคเคนอันดับ 1 ของโลก ทั้งนี้ มีรายงานจาก “Christopher Woody” นักข่าวของ “Business

Insider” กล่าวว่า กลุ่มกบฏจากกองกำลังปฏิวัติฝ่ายซ้ายของโคลัมเบีย (Revolutionary Armed Forces of Colombia (FARC) ได้สนับสนุนให้เกษตรกรปลูกต้นโคคา (ซึ่งเป็นส่วนประกอบหนึ่งของโคเคน) เพิ่มมากขึ้น เพราะเชื่อว่า พื้นที่ที่มีการปลูกต้นโคคาเป็นจำนวนมากจะได้ผลประโยชน์จากรัฐบาลเพิ่มมากขึ้น ภายใต้การลงนามสัญญาสันติภาพระหว่างฝ่ายกบฏและฝ่ายรัฐบาลเมื่อเดือนพฤศจิกายน 2017” (Williams – Grut, 2017)

8) ประเทศชาด (Chad) ได้รับคะแนนทั้งสิ้น 3.1 คะแนน

“ชาด” เป็นประเทศที่อยู่ในตอนกลางของทวีปแอฟริกา มีการระบุว่า การก่อการร้ายต่างๆ มักจะเชื่อมโยงกับกลุ่มองค์กรอาชญากรรมในประเทศชาด โดยเฉพาะอย่างยิ่งกลุ่ม “Boko Haram” ซึ่งมีฐานบัญชาการอยู่ในประเทศนี้ และยังมีส่วนเกี่ยวข้องกับการลักลอบขนของผิดกฎหมายในประเทศ อนึ่ง ด้วยความที่ประเทศชาดเป็นประเทศที่มีพรมแดนของประเทศที่กว้างมาก จึงทำให้เกิดความเสี่ยงต่อการลักลอบขนของผิดกฎหมายและการผ่านแดนโดยผิดกฎหมายตามข้อมูลของกระทรวงการต่างประเทศของสหรัฐอเมริกา กล่าวว่า “ทางฝั่งชายแดนด้านทิศใต้และทิศตะวันตกของประเทศ รวมทั้งทะเลสาบชาด เป็นแหล่งค้าของที่ลักลอบหนีภาษีขนาดใหญ่ เช่น อาหาร บุหรี่ น้ำมัน ทองคำ และของใช้ในครัวเรือนอื่นๆ” และ “เมื่อเดินทางข้ามทะเลทรายทางตอนเหนือของประเทศ ตามแนวเขตประเทศชาดและประเทศซูดานทางด้านทิศตะวันออก จะมีการลักลอบขนของผิดกฎหมายตลอดแนวชายแดน รวมทั้ง ยาเสพติดและ อาวุธสงคราม โดยยาเสพติดส่วนใหญ่จะเป็นกัญชาและโคเคน ซึ่งจะถูกส่งผ่านประเทศชาดและประเทศซูดานไปยังประเทศในแถบคาบสมุทรอาหรับ (Williams – Grut, 2017)

9) ประเทศเปรู (Peru) ได้รับคะแนนทั้งสิ้น 3.2 คะแนน

“เปรู” เป็นประเทศที่ตั้งอยู่ในทวีปอเมริกาใต้ เป็นประเทศที่มีการผลิตโคเคนมากเป็นอันดับสองของโลก ส่งผลให้มีเครือข่ายของกลุ่มองค์กรอาชญากรรมที่เกี่ยวกับการลักลอบค้ายาเสพติดเป็นจำนวนมาก นอกจากนั้น ยังมีปัญหาเกี่ยวกับการลักลอบตัดไม้และการค้าไม้เถื่อน อย่างไรก็ตาม ประเทศเปรูมีความแตกต่างจากประเทศอื่นก็คือ ระดับของความรุนแรงของอาชญากรรมในประเทศเปรูค่อนข้างต่ำ โดย “Prof. Evan Ellis” ได้เขียนในนิตยสาร “The Global American Magazine” กล่าวว่า “Transnational organized crime in the country is remarkably

disorganized” หรือ “องค์กรอาชญากรรมข้ามชาติในประเทศมีความไม่เป็นระเบียบอย่างน่าสังเกตุ” โดยกลุ่มองค์กรอาชญากรรมส่วนใหญ่ถูกควบคุมโดย “Seemingly nameless “Family clans”” หรือ “กลุ่มเครือข่ายที่ไม่ประสงค์จะเปิดเผยชื่อตระกูล” ซึ่งจะมีทั้งการทำงานร่วมกันและการทำงานที่แข่งขันกันเป็นครั้งคราว ซึ่งเป็นความซับซ้อนของระบบเศรษฐกิจอาชญากรรมในประเทศดังกล่าว (Williams – Grut, 2017)

10) ประเทศเยเมน (Yemen) ได้รับความรุนแรงทั้งสิ้น 3.3 คะแนน

“เยเมน” เป็นประเทศที่ตั้งอยู่ในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ เป็นหนึ่งในประเทศที่ยากจนที่สุดในภูมิภาค และถูกขังอยู่ในสงครามกลางเมืองที่เกี่ยวข้องกับประเทศเพื่อนบ้านมหาอำนาจอย่าง “ประเทศซาอุดีอาระเบีย” ตั้งแต่ปี 2015 ซึ่งการผสมผสานระหว่างความยากจนและความไม่สงบของประเทศ ส่งผลให้ประเทศเยเมนเป็นประเทศที่มีการก่ออาชญากรรมสูง โดยเฉพาะอย่างยิ่งการคอร์รัปชันและการลักลอบค้าของหนีภาษี ทั้งนี้ สหประชาชาติได้รายงานในปี 2010 ว่า ปัญหาใหญ่ที่สุด 2 ประการของประเทศเยเมนคือ “การลักลอบค้ายาเสพติด” และ “เครือข่ายองค์กรอาชญากรรม” ซึ่งรวมถึงการก่อการร้ายและการหาเงินทุนเพื่อสนับสนุนการก่อการร้าย และปัญหาทั้งสองประการมีความเป็นไปได้ที่สอดคล้องเกี่ยวเนื่องกัน อย่างไรก็ตาม กระทรวงการต่างประเทศของสหรัฐอเมริการายงานว่า “ภัยคุกคามของการก่อการร้ายในภูมิภาคดังกล่าวมีอิทธิพลเหนือกว่าการกระทำความผิดขององค์กรอาชญากรรม” (Williams – Grut, 2017)

2.4.5 ตัวอย่างองค์กรอาชญากรรมที่มีขนาดใหญ่ที่สุดในโลก

การจัดอันดับ “The Biggest Organized Crime Groups in the World” หรือ “องค์กรอาชญากรรมที่มีขนาดใหญ่ที่สุดในโลก” ได้ถูกจัดขึ้นโดยนิตยสาร “Fortune” ซึ่งเป็นนิตยสารธุรกิจอันดับใหญ่ของโลก โดยนิตยสารดังกล่าวได้จัดอันดับองค์กรอาชญากรรมที่มีขนาดใหญ่ที่สุดในโลกไว้เมื่อปี 2014 ซึ่งประกอบด้วยกลุ่มองค์กรอาชญากรรมจำนวน 5 กลุ่ม พร้อมทั้งรายละเอียดการประมาณการทรัพย์สินขององค์กรอาชญากรรมดังกล่าว ซึ่งได้แก่องค์กรดังต่อไปนี้

1) SOLNTNSEVSKAYA BRATVA (Russia)

องค์กรดังกล่าวเป็นกลุ่มอาชญากรสัญชาติรัสเซีย มีทรัพย์สินประมาณการขององค์กรอยู่ที่ “ 8.5 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ” โดยโครงสร้างของกลุ่มองค์กรดังกล่าวได้รับการสนับสนุนจากศาสตราจารย์ Frederico Varese ซึ่งเป็นอาจารย์ประจำภาควิชาอาชญาวิทยา มหาวิทยาลัยออกซฟอร์ด ประเทศอังกฤษ กล่าวคือ โครงสร้างขององค์กรมีการกระจายอำนาจที่สูง มีการแบ่งออกเป็น 10 กลุ่มย่อยที่มีอำนาจถึงอิสระมากและน้อยแตกต่างกันไปตามความสำคัญ อย่างไรก็ตาม การแบ่งทรัพยากรและการเงินจะถูกควบคุมโดยสภากลางที่มีผู้แทนทั้งหมด 12 คน ทั้งนี้ องค์กรดังกล่าวมักจะมีการพบปะกันอยู่เป็นประจำบริเวณสถานที่ต่างๆ ทั่วโลก และบ่อยครั้งที่จะปลอมตัวเป็นการพบปะสังสรรค์ตามงานเทศกาลแทนที่การจัดประชุมอย่างเป็นทางการ มีการประมาณการสมาชิกของกลุ่มมากกว่า 9,000 คน อาชญากรรมหลักขององค์กรนี้คือ การค้ายาเสพติดและการค้ำมนุษย์ ซึ่งโดยทั่วไปแล้ว กลุ่มอาชญากรสัญชาติรัสเซียมักจะมีส่วนเกี่ยวข้องอย่างมากในการค้ายาเสพติดประเภทเฮโรอีนที่มีต้นกำเนิดจากประเทศอัฟกานิสถาน โดยมีการประมาณการว่า ชาวรัสเซียใช้เฮโรอีนประมาณ 12 % ของปริมาณเฮโรอีนในโลก ขณะที่รัสเซียมีประชากรเพียงแค่ 0.5 % ของประชากรโลกเท่านั้น (Matthews, 2014)

2) YAMAGUCHI GUMI (Japan)

องค์กรดังกล่าวเป็นกลุ่มอาชญากรสัญชาติญี่ปุ่น มีทรัพย์สินประมาณการขององค์กรอยู่ที่ “ 6.6 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ” เป็นหนึ่งในกลุ่มอาชญากรที่เป็นที่รู้จักมากที่สุดในโลก และเป็นหนึ่งในกลุ่มอาชญากรที่เรียกชื่อโดยรวมว่า “Yakuza” หรือ “ยาคุซ่า” ที่เรารู้จักกัน ซึ่งเป็นคำที่ใช้เรียกกลุ่มอาชญากรสัญชาติญี่ปุ่น เช่นเดียวกับการเรียก “Mafia” หรือ “มาเฟีย” ในประเทศสหรัฐอเมริกา โดยองค์กร “ยาคุซ่า” เป็นองค์กรที่มีอายุหลายร้อยปี และมีระบบการรวมศูนย์ที่เข้มข้นที่สุดในโลก ยาคุซ่ามีการรวมตัวกันโดยมี “ลำดับชั้นที่ซับซ้อน” ซึ่งสมาชิกจะต้องล้มล้างพันธมิตรอื่นๆ เพื่อสนับสนุนองค์กรยาคุซ่า ไม่เหมือนองค์กรอาชญากรอื่นๆ ในเอเชียตะวันออก เช่น กลุ่ม “Chinese Triads” ที่มักจะรวมตัวกันอย่างหลวมๆ และส่วนใหญ่มักจะเป็นความสัมพันธ์ภายในครอบครัว โดยองค์กร “ยาคุซ่า” มักจะทำเงินจากการค้ายาเสพติดมากกว่าการก่ออาชญากรรมอื่นๆ ทั้งนี้ แหล่งรายได้อื่นๆ ขององค์กร “ยาคุซ่า” นอกจากการค้ายาเสพติด ได้แก่ “การพนัน” และ “การรวบไต่ทรัพย์สิน” (Matthews, 2014)

3) CAMORRA (Italy)

องค์กรดังกล่าวเป็นกลุ่มอาชญากรรมสัญชาติอิตาลี มีทรัพย์สินประมาณการขององค์กรอยู่ที่ “4.9 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ” แม้ว่าในขณะที่กลุ่มมาเฟียสัญชาติ “อิตาลี – อเมริกา” ค่อนข้างที่จะอ่อนแอลงในช่วงทศวรรษที่ผ่านมา แต่กลุ่มมาเฟียสัญชาติ “อิตาลี” ในประเทศยังคงมีความแข็งแกร่ง แม้ว่าจะมีความพยายามที่จะแก้ไขปัญหามาจากทั้งฝ่ายพลเมือง นักข่าว และเจ้าหน้าที่ของรัฐบาลกลาง แต่เจ้าหน้าที่ของรัฐบาลท้องถิ่นก็ยังคงมีความเชื่อมโยงและให้การปกป้องกลุ่มมาเฟียเหล่านั้นอยู่ และจากการศึกษาของ The Università Cattolica เมื่อปี 2013 และ ศูนย์วิจัยร่วมเกี่ยวกับอาชญากรรมข้ามชาติ (The Joint research Centre on Transnational Crime) ประเมินว่า กลุ่มมาเฟียสามารถทำรายได้มากกว่า 300 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ ซึ่งถือเป็นรายได้รวมของกลุ่มมาเฟียหลักๆ 4 กลุ่มในประเทศอิตาลี ทั้งนี้ กลุ่ม Camorra เป็นกลุ่มมาเฟียที่ประสบความสำเร็จที่สุดในอิตาลี โดยมีมูลค่าขององค์กรประมาณการที่ 4.9 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ ต่อปี จากการก่ออาชญากรรมทุกรูปแบบ เช่น การค้าประเวณี การลักลอบค้าอาวุธ การค้ายาเสพติด การปลอมแปลง การพนัน การปล่อยเงินกู้โดยเรียกดอกเบี้ยเกินกว่าที่กฎหมายกำหนด และการกรรโชกทรัพย์ โดยกลุ่ม Camorra ได้ก่อตั้งขึ้นในประเทศอิตาลีมาอย่างยาวนานแล้ว ซึ่งสามารถย้อนกลับไปได้ตั้งแต่สมัยศตวรรษที่ 19 ซึ่งมีฐานบัญชาการอยู่ที่เมืองเนเปิลส์ ประเทศอิตาลี มีจุดก่อตัวมาจากกลุ่มอันธพาลในเรือนจำ ซึ่งภายหลังจากสมาชิกได้รับการปล่อยตัวและออกมาสร้างกลุ่มมาเฟียขึ้น โดยกลุ่มดังกล่าวมีความรุ่งเรืองในช่วงการต่อสู้ทางการเมืองที่รุนแรงถึงขั้นนองเลือดในอิตาลีเมื่อปี 1800 โดยกลุ่ม Camorra ได้เสนอบริการคุ้มครองและเป็นกำลังหลักสำหรับองค์กรทางการเมืองในหมู่คนยากจนของประเทศอิตาลี และพัฒนาการมาจนเป็นกลุ่มมาเฟียที่ยิ่งใหญ่ในปัจจุบัน (Matthews, 2014)

4) 'NDRANGHETA (Italy)

องค์กรดังกล่าวเป็นกลุ่มอาชญากรรมสัญชาติอิตาลี มีทรัพย์สินประมาณการขององค์กรอยู่ที่ “4.5 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ” กลุ่มอาชญากรรมดังกล่าวตั้งอยู่ในภูมิภาค Calabria ของประเทศอิตาลี เป็นกลุ่มมาเฟียใหญ่อันดับที่สองของประเทศ และมีส่วนร่วมในการก่ออาชญากรรมต่างๆ เช่นเดียวกับกลุ่ม Camorra โดยกลุ่ม 'Ndrangheta สร้างชื่อให้กับตนเองโดยการสร้างความสัมพันธ์กับตัวแทนจำหน่ายโคเคนในอเมริกาใต้ และควบคุมตลาดค้ายาเสพติดที่ขนส่งข้ามมหาสมุทรแอตแลนติกมายังยุโรป นอกจากนี้ ยังได้มีการขยายการดำเนินงานไปยังสหรัฐ

อเมริกา และได้ช่วยสนับสนุนกลุ่มอาชญากรรม “Gambino” และ “Bonanno” ในรัฐนิวยอร์กอีกด้วย (Matthews, 2014)

5) SINALOA Cartel (Mexico)

องค์กรดังกล่าวเป็นกลุ่มอาชญากรสัญชาติเม็กซิโก มีทรัพย์สินประมาณการขององค์กรอยู่ที่ “ 3 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ” เป็นกลุ่มค้ายาเสพติดที่ใหญ่ที่สุดในประเทศเม็กซิโก ซึ่งเป็นหนึ่งในหลายกลุ่มอาชญากรที่คุกคามความปลอดภัยของชาวเม็กซิโก โดยกลุ่มดังกล่าวทำหน้าที่เป็นตัวกลางระหว่างผู้ผลิตยาเสพติดในอเมริกาใต้กับกลุ่มผู้ค้าในสหรัฐอเมริกาที่ไม่มีวันสิ้นสุด ทั้งนี้ สำนักงานนโยบายควบคุมยาเสพติดของทำเนียบขาว (The White House Office of Drug Control Policy) ประมาณการว่า พลเมืองสหรัฐอเมริกาใช้จ่ายเงินในการเสพยาเสพติดประมาณ 100 พันล้านดอลลาร์สหรัฐต่อปี และ the RAND Corporation กล่าวว่า รายได้ประมาณ 6.5 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ เป็นรายได้ของกลุ่มอาชญากรในเม็กซิโก และกลุ่ม Sinaloa ได้รับส่วนแบ่งจากรายได้ดังกล่าวประมาณ 60% ของตลาดดังกล่าว หรือเป็นรายได้โดยประมาณการถึง 3 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ ทั้งนี้ แม้ว่าผู้นำของกลุ่ม Sinaloa จะถูกจับกุมเมื่อเดือนกุมภาพันธ์ 2014 แต่กลุ่มอาชญากรมิได้มีการนองเลือดเพื่อแย่งตำแหน่งผู้นำกลุ่มที่มักจะทำให้เกิดการเสียเงินในองค์กรและทำให้องค์กรอ่อนแอ แต่กลุ่มองค์กรดังกล่าวยังคงสามัคคีกันและค้ายาเสพติดในเม็กซิโกต่อไป (Matthews, 2014)

2.4.6 ลักษณะของความผิดตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการมีส่วนร่วมในองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ พ.ศ. 2556

พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการมีส่วนร่วมในองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ พ.ศ. 2556 (ราชกิจจานุเบกษา, 2556) ได้กำหนดลักษณะของความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ไว้ ซึ่งมีมาตราที่สำคัญ ดังต่อไปนี้

มาตรา 5 บัญญัติว่า

“ผู้ใดกระทำการอย่างใดอย่างหนึ่งดังต่อไปนี้

(1) เป็นสมาชิกหรือเป็นเครือข่ายดำเนินงานขององค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ

(2) สมคบกันตั้งแต่สองคนขึ้นไปเพื่อกระทำความผิดร้ายแรงอันเกี่ยวกับองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ

(3) มีส่วนร่วมกระทำการใดๆ ไม่ว่าจะโดยทางตรงหรือทางอ้อมในกิจกรรมหรือการดำเนินการขององค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ โดยรู้ถึงวัตถุประสงค์และการดำเนินกิจกรรมหรือโดยรู้ถึงเจตนาที่จะกระทำความผิดร้ายแรงขององค์กรอาชญากรรมข้ามชาติดังกล่าว

(4) จัดการ ส่งการ ช่วยเหลือ ยุยง อำนวยความสะดวก หรือให้คำปรึกษาในการกระทำความผิดร้ายแรงขององค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ โดยรู้ถึงวัตถุประสงค์และการดำเนินกิจกรรม หรือโดยรู้ถึงเจตนาที่จะกระทำความผิดร้ายแรงขององค์กรอาชญากรรมข้ามชาติดังกล่าว

ผู้นั้นกระทำความผิดฐานมีส่วนร่วมในองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ”

กล่าวคือ มาตรา 5 กำหนดให้ บุคคลใดกระทำการอย่างใดอย่างหนึ่งดังต่อไปนี้ คือ (1) เป็นสมาชิกหรือเป็นเครือข่ายดำเนินงานขององค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ (2) สมคบกันตั้งแต่สองคนขึ้นไปเพื่อกระทำความผิดร้ายแรงอันเกี่ยวกับองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ (3) มีส่วนร่วมกระทำการใดๆ ไม่ว่าจะโดยทางตรงหรือทางอ้อมในกิจกรรมหรือการดำเนินการขององค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ โดยรู้ถึงวัตถุประสงค์และการดำเนินกิจกรรมหรือโดยรู้ถึงเจตนาที่จะกระทำความผิดร้ายแรงขององค์กรอาชญากรรมข้ามชาติดังกล่าว หรือ (4) จัดการ ส่งการ ช่วยเหลือ ยุยง อำนวยความสะดวก หรือให้คำปรึกษาในการกระทำความผิดร้ายแรงขององค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ โดยรู้ถึงวัตถุประสงค์และการดำเนินกิจกรรม หรือโดยรู้ถึงเจตนาที่จะกระทำความผิดร้ายแรงขององค์กรอาชญากรรมข้ามชาติดังกล่าว บุคคลนั้นถือว่าการกระทำความผิดฐานมีส่วนร่วมในองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ

มาตรา 6 บัญญัติว่า

“ผู้ใดกระทำความผิดตามมาตรา 5 นอกราชอาณาจักร ผู้นั้นจะต้องรับโทษในราชอาณาจักรตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัตินี้

ทั้งนี้ให้นำมาตรา 10 แห่งประมวลกฎหมายอาญา มาใช้บังคับโดยอนุโลม”

กล่าวคือ มาตรา 6 กำหนดให้ บุคคลใดแม้ว่าจะได้กระทำความผิดตามมาตรา 5 นอกราชอาณาจักร ยังคงต้องรับโทษในราชอาณาจักรตามความผิดที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัตินี้

มาตรา 7 บัญญัติว่า

“ถ้าผู้ใดกระทำความผิดฐานมีส่วนร่วมในองค์การอาชญากรรมข้ามชาติคนหนึ่ง คนใดได้ลงมือกระทำความผิดร้ายแรงตามวัตถุประสงค์ขององค์การอาชญากรรมข้ามชาตินั้น ผู้กระทำความผิดฐานมีส่วนร่วมในองค์การอาชญากรรมข้ามชาติที่อยู่ด้วยในขณะที่กระทำความผิด ร้ายแรง หรือร่วมประชุมแต่ไม่ได้คัดค้านในการตกลงให้กระทำความผิดร้ายแรงนั้น ต้องระวางโทษ ตามที่ได้บัญญัติไว้สำหรับความผิดร้ายแรงนั้นทุกคน”

กล่าวคือ มาตรา 7 กำหนดให้ ถ้ามีบุคคลใดกระทำความผิดฐานมีส่วนร่วมใน องค์การอาชญากรรมข้ามชาติที่มีบุคคลหรือสมาชิกคนหนึ่งคนใดได้ลงมือกระทำความผิดร้ายแรง ตามวัตถุประสงค์ขององค์การอาชญากรรมข้ามชาติสำเร็จเรียบร้อยแล้ว บุคคลที่ได้กระทำความผิด ฐานมีส่วนร่วมในองค์การอาชญากรรมข้ามชาติที่อยู่ด้วยในขณะที่กระทำความผิดร้ายแรง หรือ แม้แต่ ได้เข้าร่วมประชุมแต่ไม่ได้คัดค้านในการตกลงให้กระทำความผิดร้ายแรงนั้น จะต้องระวางโทษ ตามที่ได้บัญญัติไว้สำหรับความผิดร้ายแรงนั้นทุกคน

มาตรา 14 บัญญัติว่า

“เพื่อประโยชน์ในการสืบสวนและสอบสวนการกระทำความผิดฐานมีส่วนร่วม ในองค์การอาชญากรรม ให้พนักงานสอบสวนหรือพนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจ ดังต่อไปนี้

(1) เข้าไปในเคหสถาน หรือสถานที่อื่นใด เพื่อตรวจค้น เมื่อมีเหตุอันควรเชื่อได้ ว่ามีทรัพย์สินซึ่งมีไว้เป็นความผิดหรือได้มาโดยการกระทำความผิด หรือได้ใช้หรือจะใช้ในการ กระทำความผิด หรือใช้เพื่อให้ได้รับประโยชน์จากการกระทำความผิด หรือมีบุคคล วัตถุ และ สิ่งของซึ่งอาจใช้เป็นพยานหลักฐานในการดำเนินคดี ได้ซุกซ่อนในเคหสถานหรือสถานที่ดังกล่าว ประกอบกับมีเหตุอันควรเชื่อได้ว่าหากปล่อยไว้ให้นั้นซ้ำกว่าจะเอาหมายค้นมาได้ ทรัพย์สินหรือ พยานหลักฐานดังกล่าวอาจถูกโยกย้าย ซุกซ่อน ทำลาย หรือทำให้เปลี่ยนแปลงสภาพไปจากเดิม

(2) มีหนังสือสอบถามหรือเรียกบุคคลใดๆ มาให้ถ้อยคำหรือให้ส่งบัญชี เอกสาร หรือวัตถุใดๆ มาเพื่อตรวจสอบหรือประกอบการพิจารณา

(3) ค้นบุคคล หรือยานพาหนะที่มีเหตุสงสัยตามสมควรมีทรัพย์สินซึ่งมีไว้เป็น ความผิดหรือได้มาโดยการกระทำความผิด หรือได้ใช้หรือจะใช้ในการกระทำความผิด หรือซึ่งอาจ ใช้เป็นพยานหลักฐานได้ซุกซ่อนอยู่

(4) ยึดหรืออายัดทรัพย์สินที่ค้นพบหรือที่ส่งมาดังกล่าวไว้ใน (1) (2) และ (3) ...”

กล่าวคือ มาตรา 14 กำหนดให้ พนักงานสอบสวนหรือพนักงานเจ้าหน้าที่มี อำนาจดำเนินการ เพื่อประโยชน์ในการสืบสวนและสอบสวนการกระทำความผิดฐานมีส่วนร่วมใน องค์การอาชญากรรม ดังต่อไปนี้ คือ (1) เข้าไปในเคหสถาน หรือสถานที่อื่นใด เพื่อตรวจค้น เมื่อมี เหตุอันควรเชื่อได้ว่ามีทรัพย์สินซึ่งมีไว้เป็นความผิดหรือได้มาโดยการกระทำความผิด หรือได้ใช้หรือ จะใช้ในการกระทำความผิด หรือใช้เพื่อให้เกิดประโยชน์จากการกระทำความผิด หรือมีบุคคล วัตถุ และสิ่งของซึ่งอาจใช้เป็นพยานหลักฐานในการดำเนินคดี ได้ซุกซ่อนในเคหสถานหรือสถานที่ ดังกล่าว ประกอบกับมีเหตุอันควรเชื่อได้ว่าหากปล่อยให้นั้นเข้ากว่าจะเอาหมายค้นมาได้ ทรัพย์สิน หรือพยานหลักฐานดังกล่าวอาจถูกโยกย้าย ซุกซ่อน ทำลาย หรือทำให้เปลี่ยนแปลงสภาพไปจากเดิม (2) มีหนังสือสอบถามหรือเรียกบุคคลใดๆ มาให้ถ้อยคำหรือให้ส่งบัญชี เอกสาร หรือวัตถุใดๆ มา เพื่อตรวจสอบหรือประกอบการพิจารณา (3) ค้นบุคคล หรือยานพาหนะที่มีเหตุสงสัยตามสมควรมี ทรัพย์สินซึ่งมีไว้เป็นความผิดหรือได้มาโดยการกระทำความผิด หรือได้ใช้หรือจะใช้ในการกระทำ ความผิด หรือซึ่งอาจใช้เป็นพยานหลักฐานได้ซุกซ่อนอยู่ และ (4) ยึดหรืออายัดทรัพย์สินที่ค้นพบ หรือที่ส่งมาดังกล่าวไว้ใน (1) (2) และ (3)

มาตรา 17 บัญญัติว่า

“ในกรณีที่มีเหตุอันควรเชื่อว่า เอกสารหรือข้อมูลข่าวสารซึ่งส่งทางไปรษณีย์ โทรเลข โทรสาร คอมพิวเตอร์ เครื่องมือ หรืออุปกรณ์ในการสื่อสาร สื่ออิเล็กทรอนิกส์ หรือสื่อทาง เทคโนโลยีใด ถูกใช้หรืออาจถูกใช้ เพื่อให้ได้รับประโยชน์จากการกระทำความผิดฐานมีส่วนร่วมใน องค์การอาชญากรรมข้ามชาติ พนักงานสอบสวนซึ่งได้รับอนุมัติจากอัยการสูงสุด ผู้บัญชาการ ตำรวจแห่งชาติ หรือผู้ซึ่งได้รับมอบหมาย แล้วแต่กรณี อาจยื่นคำขอฝ่ายเดียวต่ออธิบดีผู้พิพากษา ศาลอาญาเพื่อมีคำสั่งอนุญาตให้ได้มาซึ่งเอกสารหรือข้อมูลดังกล่าวก็ได้

การอนุญาตตามวรรคหนึ่ง ให้พิจารณาผลกระทบต่อสิทธิส่วนบุคคลหรือสิทธิอื่นใดประกอบเหตุผลและความจำเป็นดังต่อไปนี้

(1) มีเหตุอันควรเชื่อว่าจะมีการกระทำความผิดหรือจะมีการกระทำความผิดฐานมีส่วนร่วมในองค์การอาชญากรรมข้ามชาติ

(2) มีเหตุอันควรเชื่อว่าจะได้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการกระทำความผิดฐานมีส่วนร่วมในองค์การอาชญากรรมข้ามชาติจากการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารดังกล่าว

(3) ไม่อาจใช้วิธีการอื่นใดที่เหมาะสมหรือมีประสิทธิภาพมากกว่าได้ ...”

กล่าวคือ มาตรา 17 กำหนดให้ ในกรณีที่มีเหตุอันควรเชื่อว่าจะ เอกสารหรือข้อมูลข่าวสารซึ่งส่งทางไปรษณีย์ โทรเลข โทรสาร คอมพิวเตอร์ เครื่องมือ หรืออุปกรณ์ในการสื่อสาร สื่ออิเล็กทรอนิกส์ หรือสื่อทางเทคโนโลยีใด ถูกใช้หรืออาจถูกใช้ เพื่อให้ได้รับประโยชน์จากการกระทำความผิดฐานมีส่วนร่วมในองค์การอาชญากรรมข้ามชาติ พนักงานสอบสวนซึ่งได้รับอนุมัติจากอัยการสูงสุด ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ หรือผู้ซึ่งได้รับมอบหมาย แล้วแต่กรณี อาจยื่นคำขอฝ่ายเดียวต่ออธิบดีผู้พิพากษาศาลอาญาเพื่อมีคำสั่งอนุญาตให้ได้มาซึ่งเอกสารหรือข้อมูลดังกล่าวก็ได้ ในกรณีดังกล่าว การอนุญาตตามวรรคหนึ่ง ให้พิจารณาผลกระทบต่อสิทธิส่วนบุคคลหรือสิทธิอื่นใดประกอบเหตุผลและความจำเป็นดังต่อไปนี้ คือ (1) มีเหตุอันควรเชื่อว่าจะมีการกระทำความผิดหรือจะมีการกระทำความผิดฐานมีส่วนร่วมในองค์การอาชญากรรมข้ามชาติ (2) มีเหตุอันควรเชื่อว่าจะได้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการกระทำความผิดฐานมีส่วนร่วมในองค์การอาชญากรรมข้ามชาติจากการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารดังกล่าว และ (3) ไม่อาจใช้วิธีการอื่นใดที่เหมาะสมหรือมีประสิทธิภาพมากกว่าได้

มาตรา 19 บัญญัติว่า

“ในกรณีจำเป็นและเพื่อประโยชน์ในการสืบสวนสอบสวนเกี่ยวกับความผิดฐานมีส่วนร่วมในองค์การอาชญากรรมข้ามชาติ ให้อัยการสูงสุด ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ หรือผู้ซึ่งได้รับมอบหมาย แล้วแต่กรณี มอบหมายให้บุคคลใดจัดทำเอกสารหรือหลักฐานใดขึ้นหรือปฏิบัติการอำพราง เพื่อประโยชน์ในการสืบสวนสอบสวน ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่อัยการสูงสุดกำหนดในข้อบังคับ การปฏิบัติการอำพราง หมายความว่า การดำเนินการทั้งหลายเพื่อปิดบัง

สถานะหรือวัตถุประสงค์ของการดำเนินการโดยลงผู้อื่นให้เข้าใจไปในทางอื่น หรือเพื่อมิให้รู้ความจริงเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าพนักงาน”

กล่าวคือ มาตรา 19 กำหนดให้ ในกรณีจำเป็นและเพื่อประโยชน์ในการสืบสวนสอบสวนเกี่ยวกับความผิดฐานมีส่วนร่วมในองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ ให้อัยการสูงสุด ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ หรือผู้ซึ่งได้รับมอบหมาย แล้วแต่กรณี มอบหมายให้บุคคลใดจัดทำเอกสารหรือหลักฐานใดขึ้นหรือปฏิบัติการอำพราง เพื่อประโยชน์ในการสืบสวนสอบสวน ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่อัยการสูงสุดกำหนดในข้อบังคับ ทั้งนี้ กฎหมายได้กำหนดความหมายของคำว่า “การปฏิบัติการอำพราง” หมายความว่า การดำเนินการทั้งหลายเพื่อปิดบังสถานะหรือวัตถุประสงค์ของการดำเนินการโดยลงผู้อื่นให้เข้าใจไปในทางอื่น หรือเพื่อมิให้รู้ความจริงเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าพนักงาน

มาตรา 20 บัญญัติว่า

“ในกรณีจำเป็นและเพื่อประโยชน์ในการสืบสวนความผิดฐานมีส่วนร่วมในองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ ให้พนักงานสอบสวนหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ผู้ได้รับอนุญาตเป็นหนังสือจากอัยการสูงสุด ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ หรือผู้ซึ่งได้รับมอบหมาย แล้วแต่กรณี มีอำนาจให้มีการเคลื่อนย้ายภายใต้การควบคุม

การเคลื่อนย้ายภายใต้การควบคุม หมายความว่า วิธีการอนุญาตให้ของผิดกฎหมายหรือของต้องสงสัยผ่านออกไปจาก ผ่าน หรือเข้าไปสู่เขตแดนของอีกรัฐหนึ่งหรือมากกว่าหนึ่งรัฐ โดยการรับรู้และอยู่ภายใต้การติดตามดูแลของเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจ เพื่อการสืบสวนสอบสวนความผิดและเพื่อระบุดังบุคคลที่เกี่ยวข้องในการกระทำความผิดนั้น

...

การกระทำและพยานหลักฐานที่ได้มาจากการกระทำของพนักงานสอบสวนหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ตามมาตรา 20 นี้ ให้รับฟังเป็นพยานหลักฐานได้”

กล่าวคือ มาตรา 20 กำหนดว่า ในกรณีจำเป็นและเพื่อประโยชน์ในการสืบสวนความผิดฐานมีส่วนร่วมในองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ ให้พนักงานสอบสวนหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ผู้ได้รับอนุญาตเป็นหนังสือจากอัยการสูงสุด ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ หรือผู้ซึ่งได้รับ

มอบหมาย แล้วแต่กรณี มีอำนาจให้มีการเคลื่อนย้ายภายใต้การควบคุม ทั้งนี้ กฎหมายได้กำหนดความหมายของคำว่า “การเคลื่อนย้ายภายใต้การควบคุม” หมายความว่า วิธีการอนุญาตให้ของผิดกฎหมายหรือของต้องสงสัยผ่านออกไปจาก ผ่าน หรือเข้าไปสู่เขตแดนของอีกรัฐหนึ่งหรือมากกว่าหนึ่งรัฐ โดยการรับรู้และอยู่ภายใต้การติดตามดูแลของเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจ เพื่อการสืบสวนสอบสวนความผิดและเพื่อระงับตัวบุคคลที่เกี่ยวข้องในการกระทำความผิดนั้น และกฎหมายยังกำหนดให้การกระทำและพยานหลักฐานที่ได้มาจากการกระทำของพนักงานสอบสวนหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ตามมาตรา นี้ ให้รับฟังเป็นพยานหลักฐานได้

มาตรา 22 บัญญัติว่า

“ให้การกระทำความผิดฐานมีส่วนร่วมในองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติตามพระราชบัญญัตินี้ เป็นความผิดมูลฐานตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน”

กล่าวคือ มาตรา 22 กำหนดให้ การกระทำความผิดฐานมีส่วนร่วมในองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติตามพระราชบัญญัตินี้ เป็นความผิดมูลฐานตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินด้วย

มาตรา 25 บัญญัติว่า

“ผู้ใดกระทำความผิดฐานมีส่วนร่วมในองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สี่ปีถึงสิบห้าปี หรือปรับตั้งแต่แปดหมื่นบาทถึงสามแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ”

กล่าวคือ มาตรา 25 กำหนดให้ บุคคลใดที่กระทำความผิดฐานมีส่วนร่วมในองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ 4 ปีถึง 15 ปี หรือปรับตั้งแต่ 80,000 บาทถึง 300,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา 32 บัญญัติว่า

“นิติบุคคลใดกระทำความผิดฐานมีส่วนร่วมในองค์การอาชญากรรมข้ามชาติ ต้องระวางโทษปรับตั้งแต่สองแสนบาทถึงหนึ่งล้านบาท

ในกรณีที่การกระทำความผิดของนิติบุคคลตามวรรคหนึ่งเกิดจากการสั่งการ หรือการกระทำของบุคคลใด หรือไม่สั่งการ หรือไม่กระทำการอันเป็นหน้าที่ที่ต้องกระทำของ กรรมการผู้จัดการ หรือบุคคลใดซึ่งรับผิดชอบในการดำเนินงานของนิติบุคคลนั้น บุคคลดังกล่าว จะต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สี่ปีถึงสิบห้าปี หรือปรับตั้งแต่แปดหมื่นบาทถึงสามแสนบาท หรือทั้ง จำทั้งปรับ”

กล่าวคือ มาตรา 32 กำหนดให้ นิติบุคคลใดกระทำความผิดฐานมีส่วนร่วมใน องค์การอาชญากรรมข้ามชาติ ต้องระวางโทษปรับตั้งแต่ 200,000 บาทถึง 1,000,000 บาท และใน กรณีที่การกระทำความผิดของนิติบุคคลตามวรรคหนึ่งเกิดจากการสั่งการหรือการกระทำของบุคคล ใด หรือไม่สั่งการ หรือไม่กระทำการอันเป็นหน้าที่ที่ต้องกระทำของกรรมการผู้จัดการ หรือบุคคลใด ซึ่งรับผิดชอบในการดำเนินงานของนิติบุคคลนั้น บุคคลดังกล่าวจะต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ 4 ปี ถึง 15 ปี หรือปรับตั้งแต่ 80,000 บาทถึง 300,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

2.5 ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับหน่วยงานกำกับดูแลและปราบปรามการกระทำ ความผิดในธุรกิจเงินร่วมลงทุน

2.5.1 สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์

สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ (ก.ล.ต.) เป็นหน่วยงานของรัฐที่ก่อตั้งขึ้นเมื่อวันที่ 16 พฤษภาคม 2535 ตามพระราชบัญญัติหลักทรัพย์และ ตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ. 2535 มีหน้าที่กำกับและพัฒนาตลาดทุนของประเทศ โดยมีภารกิจหลัก ในการ “กำกับและพัฒนาตลาดทุนของประเทศให้มีประสิทธิภาพ ยุติธรรม โปร่งใส และน่าเชื่อถือ” โดยสำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ ได้มีบทบาทในการกำกับดูแล และคุ้มครองผู้ลงทุน แบ่ง 4 ประการ ได้แก่ (1) การเสนอขายหลักทรัพย์ให้แก่ประชาชน (2) ตลาด หลักทรัพย์หรือศูนย์ซื้อขาย (ตลาดรอง) (3) ผู้ประกอบธุรกิจตัวกลาง และ (4) ผู้ประกอบวิชาชีพ (สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์, 2561ข)

2.5.2 กองบังคับการปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับอาชญากรรมทางเศรษฐกิจ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ

กองบังคับการปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับอาชญากรรมทางเศรษฐกิจ (บก.ปอศ.) เป็นหน่วยงานสังกัดสำนักงานตำรวจแห่งชาติ จัดตั้งขึ้นจากดำริของพลตำรวจเอก เผ่า ศรียานนท์ ครั้งดำรงตำแหน่งอธิบดีกรมตำรวจ เมื่อปี 2496 และได้ยกระดับมาเป็น “กองบังคับการปราบปรามอาชญากรรมทางเทคโนโลยี” เมื่อวันที่ 7 กันยายน 2552 ตั้งอยู่ที่ศูนย์ราชการ ถนนแจ้งวัฒนะ ดังนั้น ลักษณะงานจึงคงเป็นเศรษฐกิจเพียงอย่างเดียว โดยใช้ชื่อหน่วยงานใหม่ว่า “กองบังคับการปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับอาชญากรรมทางเศรษฐกิจ” โดยมีชื่อย่อว่า “บก.ปอศ.”

กองบังคับการปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับอาชญากรรมทางเศรษฐกิจ มีการแบ่งโครงสร้างและอำนาจหน้าที่ในการปราบปรามการกระทำความผิดออกเป็น 7 ฝ่าย ดังต่อไปนี้ กองกำกับการ 1 มีอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบเกี่ยวกับการรักษาความสงบเรียบร้อย การป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมที่เกี่ยวกับภาษีทุกประเภท กองกำกับการ 2 มีอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบเกี่ยวกับการรักษาความสงบเรียบร้อย การป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมที่เกี่ยวกับภาษีทุกประเภท กองกำกับการ 3 มีอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบเกี่ยวกับการรักษาความสงบเรียบร้อย การป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมที่เกี่ยวกับการละเมิดทรัพย์สินทางปัญญาทุกประเภท กองกำกับการ 4 มีอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบเกี่ยวกับการรักษาความสงบเรียบร้อย การป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมที่เกี่ยวกับการละเมิดทรัพย์สินทางปัญญาทุกประเภท กองกำกับการ 5 มีอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบเกี่ยวกับการรักษาความสงบเรียบร้อย การป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมที่เกี่ยวกับการเงินการธนาคารทุกประเภท กลุ่มงานสอบสวน มีอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบเกี่ยวกับการปฏิบัติงานตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา การสืบสวนและสอบสวนการกระทำความผิดที่มีโทษทางอาญาเกี่ยวกับอาชญากรรมทางเศรษฐกิจ หรือการกระทำความผิดทางอาญาอื่นที่เกี่ยวข้องทั่วราชอาณาจักร รวมทั้งปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือตามที่ได้รับมอบหมาย และ ฝ่ายอำนวยการ มีอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบเกี่ยวกับงานธุรกรรม รวมทั้งปฏิบัติงานหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือตามที่ได้รับมอบหมาย (กองบังคับการปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับอาชญากรรมทางเศรษฐกิจ, 2561)

2.5.3 ศูนย์ปราบปรามคนร้ายข้ามชาติและลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย สำนักงานตำรวจแห่งชาติ

ศูนย์ปราบปรามคนร้ายข้ามชาติและลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย หรือเดิมคือ “ศูนย์ประสานงานป้องกันปราบปรามอาชญากรรมข้ามชาติ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ (ศปอช.ตร.)” เป็นหน่วยงานที่ก่อตั้งขึ้นจากความร่วมมือของสำนักงานตำรวจแห่งชาติของประเทศไทยและประเทศออสเตรเลีย เมื่อปี 2546 โดยมีเจตจำนงร่วมกันในการต่อสู้ภัยคุกคามจากอาชญากรรมข้ามชาติและการพัฒนากิจการตำรวจร่วมกัน โดยทั้งสองหน่วยงานได้ร่วมลงนามในบันทึกความเข้าใจระหว่างกันว่าด้วยการต่อต้านอาชญากรรมข้ามชาติและการพัฒนากิจการตำรวจขึ้น และหลังจากการลงนามในบันทึกความเข้าใจร่วมกันแล้ว ทั้งสองหน่วยงานได้มีการพัฒนาการแห่งความร่วมมือมาอย่างต่อเนื่อง และในปี 2549 ทั้งสองฝ่ายจึงได้เห็นชอบร่วมกันว่าควรจะมีศูนย์จัดเก็บรวบรวมข้อมูลอาชญากรรมขึ้นเพื่อใช้ในการวิเคราะห์แนวโน้มและบริหารจัดการสืบสวนสอบสวนในคดีต่างๆ นอกจากนี้ ยังได้ทำหน้าที่เป็นศูนย์ประสานงานการปฏิบัติการด้านการป้องกันปราบปรามอาชญากรรมข้ามชาติระหว่างสำนักงานตำรวจแห่งชาติกับหน่วยงานภายในประเทศอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง และหน่วยงานการบังคับใช้กฎหมายจากต่างประเทศได้อีกด้วย จึงได้มีการลงนามในบันทึกการแลกเปลี่ยนเจตจำนง (Exchange of Letter) ว่าด้วยการจัดตั้ง “ศูนย์ประสานงานป้องกันปราบปรามอาชญากรรมข้ามชาติ” หรือ Transnational Crime Coordination Center (TCCC) ขึ้น โดยให้ศูนย์ดังกล่าวอยู่ในการควบคุมดูแลของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ (ศูนย์ปราบปรามคนร้ายข้ามชาติและลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย, 2561)

2.5.4 ศูนย์ปราบปรามอาชญากรรมทางเทคโนโลยีสารสนเทศ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ

ศูนย์ปราบปรามอาชญากรรมทางเทคโนโลยีสารสนเทศ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ คือหน่วยงานที่รวบรวมข้าราชการตำรวจ ที่มีความรู้ความชำนาญมาปฏิบัติงานเพื่อแก้ไขปัญหาอาชญากรรมทางเทคโนโลยีสารสนเทศและการกระทำผิดทางอาญา ตามนโยบายสำนักงานตำรวจแห่งชาติ โดยโครงสร้างของศูนย์ปราบปรามอาชญากรรมทางเทคโนโลยีสารสนเทศ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ ประกอบด้วย 4 ส่วน คือ ส่วนปฏิบัติการส่วนกลาง

ส่วนปฏิบัติการปราบปรามอาชญากรรมทางเทคโนโลยีสารสนเทศ ส่วนพนักงานสอบสวน และ ส่วนวิเคราะห์ข่าว โดยศูนย์ปราบปรามอาชญากรรมทางเทคโนโลยีสารสนเทศ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ มีภารกิจหลักในการปฏิบัติงาน 3 ภารกิจ กล่าวคือ (1) บริการเรื่องร้องทุกข์จากผู้เสียหายในคดีความผิดเกี่ยวกับอาชญากรรมทางเทคโนโลยีสารสนเทศและการกระทำความผิดทางอาญาที่เป็นนโยบายสำนักงานตำรวจแห่งชาติ (2) สืบสวน ป้องกัน และปราบปรามอาชญากรรมที่เกี่ยวข้องทางเทคโนโลยีสารสนเทศและการกระทำผิดทางอาญาที่วราชอาณาจักร และ (3) ปฏิบัติงานและสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง (ศูนย์ปราบปรามอาชญากรรมทางเทคโนโลยีสารสนเทศ, 2561ข)

2.5.5 กรมสอบสวนคดีพิเศษ

กรมสอบสวนคดีพิเศษ (Department of Special Investigation: DSI – ดีเอสไอ) เป็นหน่วยงานราชการสังกัดกระทรวงยุติธรรม ก่อตั้งขึ้นเมื่อวันที่ 3 ตุลาคม 2545 ตามพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. 2545 เนื่องจากสถานการณ์ของโลกในขณะนั้นมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การพัฒนาด้านเทคโนโลยี ได้ส่งผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจ สังคม การเมือง วัฒนธรรม สิ่งแวดล้อม ตลอดจนถึงการก่ออาชญากรรม ซึ่งพัฒนาจากการใช้ความรุนแรงมาเป็นอาชญากรรมที่ก่อให้เกิดความเสียหายทางเศรษฐกิจที่มีมูลค่ามหาศาล ส่งผลกระทบต่อประชาชนเป็นจำนวนมาก การที่ผู้ก่ออาชญากรรมใช้เทคโนโลยีที่มีคุณภาพสูงและใช้ช่องว่างทางกฎหมายปิดบังความผิดของตนเอง มีอิทธิพลและเครือข่ายองค์กรโยงโยทั้งภายในและภายนอกประเทศ ทำให้ยากต่อการสืบสวนสอบสวนดำเนินคดี ดังนั้น จึงได้มีการก่อตั้ง “กรมสอบสวนคดีพิเศษ” ขึ้น เพื่อรวบรวมบุคลากรที่มีความรู้ความชำนาญในด้านต่างๆ รวมทั้งพัฒนารูปแบบการทำงานให้มีประสิทธิภาพ โดยกรมสอบสวนคดีพิเศษถือเป็นองค์กรหนึ่งที่เป็นยุทธศาสตร์ในการปฏิรูประบบราชการของประเทศ ทำให้ประชาชนและประเทศชาติได้รับความเป็นธรรมและประโยชน์สูงสุด (กรมสอบสวนคดีพิเศษ, 2561)

2.5.6 สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน

สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (สำนักงาน ปปง.) เป็นส่วนราชการไม่สังกัดสำนักนายกรัฐมนตรี กระทรวง หรือทบวง โดยมีฐานะเป็นกรมอยู่ในบังคับบัญชาของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม ตามมาตรา 46 วรรคหนึ่ง (8) แห่งพระราชบัญญัติปรับปรุง

กระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. 2545 โดย สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินจัดตั้งขึ้นตาม พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 เพื่อให้มีอำนาจหน้าที่ในการวาง หลักเกณฑ์และดูแลให้มีการปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน รวมทั้งเป็นหน่วยงานตรวจสอบวิเคราะห์ข้อมูลทางการเงินที่เกี่ยวข้องกับการฟอกเงิน ในหน้าที่ของ หน่วยงานวางหลักเกณฑ์ (Regulator) นอกจากนี้ สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน ยังมีบทบาทในการศึกษามาตรการในการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน โดยมีฐานะเป็นฝ่าย เลขานุการของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (คณะกรรมการ ปปง.) ส่วนใน ฐานะของหน่วยงานผู้บังคับใช้กฎหมาย (Law Enforcement) สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและ ปราบปรามการฟอกเงินมีอำนาจหน้าที่ในการตรวจสอบและดำเนินการเกี่ยวกับธุรกรรมหรือ ทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดฟอกเงิน ตามมติของคณะกรรมการธุรกรรม ตลอดจน ดูแลให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน ดังกล่าว (สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน, 2561)

2.5.7 ศูนย์รับแจ้งการเงินนอกระบบ สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง

ศูนย์รับแจ้งการเงินนอกระบบ สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง มีประวัติความเป็นมา กล่าวคือ เนื่องจากการเงินนอกระบบได้แฝงตัวทำอันตรายต่อระบบเศรษฐกิจมาเป็นระยะ เวลานาน แต่กระทรวงการคลังก็ยังมีได้เข้าไปมีบทบาทหรือมีส่วนร่วมในการป้องกันและ ปราบปรามอาชญากรรมดังกล่าว เนื่องจากในอดีต สังคมยังเข้าใจว่าเป็นเพียงการซื้อโกงธรรมดา จึงเป็นงานหลักของกระทรวงมหาดไทยโดยเฉพาะตำรวจที่จะต้องจับกุมตัวผู้กระทำความผิดที่ กระทำการซื้อโกงมาดำเนินการตามกฎหมายที่ใช้บังคับอยู่ในขณะนั้น ต่อมาในระยะหลัง สังคมเริ่ม ตระหนักว่าการกระทำความผิดเกี่ยวกับการเงินนอกระบบมีผลกระทบต่อระบบการเงินและ เศรษฐกิจโดยรวมของประเทศค่อนข้างมาก รัฐบาลจึงได้มีนโยบายมอบหมายให้กระทรวงการคลัง เป็นองค์กรหลักในการกำกับดูแลเกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามการเงินนอกระบบดังมติที่ประชุม คณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 4 กันยายน พ.ศ. 2527 ว่าให้กระทรวงการคลังและกระทรวงมหาดไทย ร่วมกันติดตามการระดมเงินนอกระบบที่มีการดำเนินงานในลักษณะที่ไม่เปิดเผยอย่างใกล้ชิด หาก พบว่ามีกรณีการกระทำความผิด กฎหมายฉบับใดก็ให้ดำเนินการตามกฎหมายทันที (ศูนย์รับแจ้งการเงินนอกระบบ สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง, 2561)

2.5.8 สำนักงานอัยการสูงสุด

สำนักงานอัยการสูงสุดแห่งราชอาณาจักรไทย เป็นสำนักงานส่วนราชการขององค์กรอัยการ เป็นอิสระ ไม่อยู่ในบังคับหรือสังกัดกระทรวงใด มีที่ตั้งอยู่ที่ศูนย์ราชการเฉลิมพระเกียรติ 80 พรรษา 5 ธันวาคม 2550 อาคารราชบุรีดิเรกฤทธิ์ เลขที่ 120 ถนนแจ้งวัฒนะ แขวงทุ่งสองห้อง เขตหลักสี่ กรุงเทพมหานคร มีหน้าที่เกี่ยวกับการดำเนินคดีอาญาทั้งปวง ดำเนินคดีแพ่ง และให้คำปรึกษาด้านกฎหมายแก่รัฐบาลและหน่วยงานของรัฐ ตามที่กฎหมายกำหนด ให้เป็นอำนาจหน้าที่ของพนักงานอัยการ หรือสำนักงานอัยการสูงสุด

มาตรา 20 แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาได้บัญญัติถึงหน้าที่ของอัยการสูงสุดหรือผู้รักษาการแทน ในความผิดซึ่งมีโทษตามกฎหมายไทยที่ได้กระทำลงนอกราชอาณาจักรไว้ ดังนี้

“ถ้าความผิดซึ่งมีโทษตามกฎหมายไทยได้กระทำลงนอกราชอาณาจักรไทยให้อัยการสูงสุดหรือผู้รักษาการแทนเป็นพนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบหรือจะมอบหมายหน้าที่นั้นให้พนักงานอัยการหรือพนักงานสอบสวนคนใดเป็นผู้รับผิดชอบทำการสอบสวนแทนก็ได้

ในกรณีที่อัยการสูงสุดหรือผู้รักษาการแทนมอบหมายให้พนักงานสอบสวนคนใดเป็นผู้รับผิดชอบทำการสอบสวน อัยการสูงสุดหรือผู้รักษาการแทนจะมอบหมายให้พนักงานอัยการคนใดทำการสอบสวนร่วมกับพนักงานสอบสวนก็ได้

ให้พนักงานอัยการที่ได้รับมอบหมายให้เป็นพนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบหรือให้ทำการสอบสวนร่วมกับพนักงานสอบสวนมีอำนาจและหน้าที่ในการสอบสวนเช่นเดียวกับพนักงานสอบสวน บรรดาอำนาจและหน้าที่ประการอื่นที่กฎหมายบัญญัติไว้ให้เป็นอำนาจและหน้าที่ของพนักงานอัยการ

ในกรณีที่พนักงานอัยการทำการสอบสวนร่วมกับพนักงานสอบสวนให้พนักงานสอบสวนปฏิบัติตามคำสั่งและคำแนะนำของพนักงานอัยการในเรื่องที่เกี่ยวกับการรวบรวมพยานหลักฐาน

ในกรณีจำเป็น พนักงานสอบสวนต่อไปนี้มีอำนาจสอบสวนในระหว่างรอคำสั่งจากอัยการสูงสุดหรือผู้รักษาการแทน

- (1) พนักงานสอบสวนซึ่งผู้ต้องหาถูกจับในเขตอำนาจ
- (2) พนักงานสอบสวนซึ่งรัฐบาลประเทศอื่นหรือบุคคลที่ได้รับความเสียหายได้ร้องฟ้องให้ทำโทษผู้ต้องหา

เมื่อพนักงานอัยการหรือพนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบในการสอบสวนแล้วแต่กรณี เห็นว่าการสอบสวนเสร็จแล้ว ให้ทำความเห็นตามมาตรา 140 มาตรา 141 หรือมาตรา 142 ส่งพร้อมสำนวนไปยังอัยการสูงสุดหรือผู้รักษาการแทน”

2.5.9 สมาพันธ์ต่อต้านแชร์ลูกโซ่แห่งประเทศไทย

“สมาพันธ์ต่อต้านแชร์ลูกโซ่แห่งประเทศไทย” เป็นองค์การที่ไม่แสวงผลกำไร (NGOs) จัดตั้งขึ้นเมื่อวันที่ 14 กันยายน 2557 มีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นการรวบรวมข้อมูล คัดกรอง การส่งข้อมูลเกี่ยวกับแชร์ลูกโซ่จากประชาชนทั่วไปแก่หน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้องเพื่อตรวจสอบการกระทำความผิด เพื่อรับเรื่องร้องเรียนเกี่ยวกับแชร์ลูกโซ่ของผู้เสียหายและให้คำแนะนำเพื่อการติดต่อกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อดำเนินการเผยแพร่ให้ความรู้แก่ประชาชนทั่วไปเพื่อเข้าใจธุรกิจแชร์ลูกโซ่ เพื่อเก็บบัญชีรายชื่อ ผู้ร่วมขบวนการแชร์ลูกโซ่ เป็นฐานข้อมูลแก่หน่วยงานราชการเพื่อผิดระงับการกระทำผิดซ้ำซาก เพื่อรวบรวมข้อมูลเรื่องแชร์ลูกโซ่ที่เป็นคดีหรือที่ศาลมีคำสั่งพิพากษามาเผยแพร่แก่ประชาชน และเพื่อจัดทำสื่อการเผยแพร่ต่างๆ เพื่อรณรงค์ต่อต้าน โดยไม่ร่วม ไม่ซื้อ ไม่ยอมรับคนเข้าร่วมขบวนการแชร์ลูกโซ่ เพื่อให้สังคมตื่นตัวในการป้องกันตนเอง โดยมีเป้าหมายคือ เพื่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจแก่ประชาชนทั่วไปถึงธุรกิจที่ถูกกฎหมาย และธุรกิจแชร์ลูกโซ่ เพื่อให้ประชาชนได้ถูกคิดด้วยตัวเองจากความรู้ความเข้าใจ ซึ่งต่างจากอดีตที่ผ่านมาที่ประชาชนทั่วไปไม่สามารถแยกแยะออกได้เนื่องจากการสื่อสารให้ความรู้ในเชิงภาษากฎหมายของภาครัฐเป็นเรื่องเข้าใจยากและเข้าถึงยาก เพื่อเป็นการระงับความเสียหายแก่ประชาชนในการทำงานร่วมกันกับหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้อง ให้มีการตรวจสอบเตือนภัยก่อนที่จะมีความเสียหายในวงกว้างแล้วจึงมาดำเนินคดีเหมือนที่ผ่านมา และเพื่อส่งเสริมภาพลักษณ์ที่ดีแก่ธุรกิจขายตรงที่ดำเนินธุรกิจเป็นไปตามเจตนารมณ์เพื่อการจัดจำหน่ายสินค้าและให้ธุรกิจที่ถูกต้อง และผู้จำหน่ายอิสระตื่นตัวช่วยกันตรวจสอบเฝ้าระวังเพื่อป้องกันและต่อต้านการทำธุรกรรมแอบแฝง โดยมีช่องทางการติดต่อ คือ Facebook “สมาพันธ์ต่อต้านแชร์ลูกโซ่แห่งประเทศไทย” (สมาพันธ์ต่อต้านแชร์ลูกโซ่แห่งประเทศไทย, 2561)

2.6 มาตรการทางกฎหมายต่างประเทศที่ใช้บังคับกับอาชญากรรมทางเศรษฐกิจ

2.6.1 โทษปรับ (Punishment of Fine)

“โทษปรับ” (Punishment of Fine) เป็นโทษในทางอาญาที่กำหนดให้ผู้กระทำความผิดนำเงินมาชำระต่อศาลตามจำนวนที่ศาลกำหนด โทษปรับเป็นโทษที่ลงแก่สถานภาพทางเศรษฐกิจของผู้กระทำความผิด การกำหนดโทษปรับไว้ในกฎหมายจึงถือว่าเป็นนโยบายทางอาญา (Criminal Policy) ซึ่งฝ่ายนิติบัญญัติหรือผู้ออกกฎหมายโดยปกติแล้วจะต้องคำนึงถึงสภาพทางเศรษฐกิจโดยส่วนรวมด้วย เช่น การกำหนดเพดานชั้นสูงสุดของจำนวนค่าปรับ ต้องสัมพันธ์กับสภาพทางเศรษฐกิจค่าของเงินในประเทศ รวมทั้งมีความยืดหยุ่นพอที่จะให้ศาลใช้กฎหมายนั้น กำหนดค่าปรับมากน้อยเพื่อให้เหมาะสมกับผู้กระทำความผิด (วิระพงษ์ บุญญะภาส, 2557)

การกำหนดโทษปรับไว้ในกฎหมายที่ปรากฏอยู่ในปัจจุบัน มี 3 แนวทาง คือ

1) การกำหนดไว้อย่างเด็ดขาด (Definite)

คือ การระบุจำนวนค่าปรับไว้ตายตัว ศาลไม่มีโอกาสใช้ดุลยพินิจในการกำหนดอัตราค่าปรับได้ เช่น ตามพระราชบัญญัติศุลกากร พุทธศักราช 2469 แก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่ 10 พ.ศ. 2490 มาตรา 3 ซึ่งกำหนดให้ปรับ 4 เท่าของราคาของและค่าอากรรวมกัน

2) การกำหนดไว้อย่างสัมพันธ์ (Relative)

หมายความรวมถึงการกำหนดกรอบของโทษปรับไว้ เพื่อให้ศาลสามารถใช้ดุลยพินิจในกรอบ คือ สามารถใช้ดุลยพินิจในการกำหนดอัตราค่าปรับตามความเหมาะสม เช่น การกำหนดชั้นสูง แต่ไม่กำหนดชั้นต่ำ หรือกำหนดชั้นต่ำแต่ไม่กำหนดชั้นสูง หรืออาจจะกำหนดทั้งชั้นสูงและชั้นต่ำก็ได้

3) การกำหนดโทษ แต่ไม่ระบุอัตราโทษที่แน่นอน

เช่น การกำหนดโทษปรับ แต่ไม่ระบุอัตราโทษที่แน่นอนไว้ว่าปรับเท่าใด กฎหมายที่กำหนดโทษปรับไว้เช่นนี้ มักจะเป็นโทษสถานเบา โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ในเรื่องของการลงโทษปรับ เช่น ตามประมวลกฎหมายอาญาเยอรมันจะมีการนำหลักเกณฑ์นี้มาใช้กับการกำหนดโทษปรับเท่านั้น (วราภรณ์ ศิริสัจจวัฒน์, 2540)

ในความผิดเกี่ยวกับอาชญากรรมทางเศรษฐกิจ มักจะเป็นความผิดที่ก่อให้เกิดความเสียหายอย่างมหาศาลแก่เหยื่อและก่อให้เกิดผลตอบแทนอย่างมหาศาลแก่ผู้กระทำความผิด ดังนั้น โทษปรับตามหลักเกณฑ์กฎหมายอาญาธรรมดาไม่สามารถข่มขู่ความผิดประเภทนี้ได้ ดังนั้นโทษปรับจึงควรมีการปรับปรุงให้เหมาะสม โดยใช้มาตรการโทษปรับดังต่อไปนี้

1) ใช้โทษปรับแบบสัมพัทธ์ (Relative Fine)

คือ การปรับโดยไม่มีอัตราขั้นสูง แต่ให้ปรับในอัตราที่ใกล้เคียงกับประโยชน์ที่ผู้นั้นได้รับจากการกระทำความผิด เพื่อให้ตรงกับหลักเกณฑ์ที่ว่า “ไม่มีประโยชน์อะไรเลยที่จะแสวงหาประโยชน์อย่างมากมาจากการกระทำความผิด แต่ในที่สุดไม่ได้ใช้ทรัพย์สินนั้น” ในขณะเดียวกัน ก็คงอัตราโทษขั้นต่ำไว้ สำหรับผู้ถูกปรับที่มีฐานะยากจน ส่วนนิติบุคคลกระทำความผิด ให้กำหนดอัตราค่าปรับสูงขึ้นเป็นสิบเท่าของอัตราค่าปรับของบุคคลธรรมดา (วีระพงษ์ บุญญากาศ, 2557)

2) ใช้ระบบนับวันปรับ (Day Fine)

ในกรณีที่ยังมีการกระทำฝ่าฝืนคำสั่ง เพราะผลตอบแทนจากการฝ่าฝืนสูงกว่าค่าปรับ ในกรณีดังกล่าวก็จะใช้ระบบนับวันปรับ (Day Fine) แก่ผู้กระทำความผิด โดยระบบ Day Fine หมายถึง ระบบการลงโทษปรับที่ไม่กำหนดแน่นอนตายตัว โดยอัตราค่าปรับจะกำหนดจากปัจจัยสองประการ ได้แก่ ปริมาณเงินซึ่งจะแปรตามสภาพเศรษฐกิจของผู้ต้องโทษปรับ โดยคิดคำนวณจากรายได้ต่อวันของผู้ต้องโทษแต่ละราย และปริมาณวันปรับ ซึ่งกำหนดตามความหนักเบาของความผิดที่ได้กระทำ โดยมีหลักการสำคัญว่า ผู้กระทำความผิดแต่ละคนย่อมมีฐานะทางเศรษฐกิจที่ไม่เท่าเทียมกัน การลงโทษปรับที่มีประสิทธิภาพจะต้องคำนึงถึงฐานะทางเศรษฐกิจของ

ผู้กระทำความผิดเป็นเกณฑ์ในการกำหนดอัตราโทษ ดังนั้น ความหนักเบาของอัตราโทษในระบบนี้ จึงพุ่งเป้าไปที่ปริมาณวันเป็นสำคัญ (วารสารนิติศาสตร์, 2540)

สูตรการคิดค่าปรับคือ: ปริมาณวันปรับ X รายได้ต่อวัน = อัตราค่าปรับ

ตัวอย่างเช่น นาย A ต้องโทษปรับในความผิดฐานลักทรัพย์ มีอัตราโทษปรับ ซึ่งกำหนดเป็นจำนวนปริมาณวันปรับ 20 วัน ตามความหนักเบา ความผิดที่ได้กระทำ และคำนวณค่าปรับต่อวัน ซึ่งแปรสภาพทางเศรษฐกิจของผู้ต้องโทษปรับแต่ละราย นาย A มีรายได้วันละ 500 บาท ดังนั้น นาย ก. ต้องชำระค่าปรับเป็นจำนวน 10,000 บาท

การพัฒนาการของการลงโทษปรับจากระบบปรับตายตัวดั้งเดิมไปสู่ระบบการลงโทษปรับแบบใหม่ จะทำให้สอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจและสังคมในยุคปัจจุบันเพิ่มขึ้น และสอดคล้องกับอาชญากรรมทางเศรษฐกิจที่ก่อให้เกิดความเสียหายเป็นอย่างมาก ดังนั้น การใช้ระบบโทษปรับแบบสัมพัทธ์ (Relative Fine) และ การใช้ระบบโทษปรับแบบนับวันปรับ (Day Fine) จะทำให้เกิดความเข็ดหลาบแก่ผู้กระทำความผิด รวมทั้งการข่มขู่ยับยั้ง (Deterrence) ผู้ที่เคยกระทำความผิดและผู้อื่นที่ประสงค์จะกระทำความผิด มิให้กระทำความผิดเช่นนั้นอีกในอนาคต

2.6.2 ค่าเสียหายเชิงลงโทษ (Punitive Damage)

“ค่าเสียหายเชิงลงโทษ” (Punitive Damage) เป็นการลงโทษที่เป็นการตักเตือนหรือการขู่ด้วยความเสียหายในเชิงลงโทษ เป็นหนึ่งในมาตรการที่ควรนำมาใช้ในการกระทำความผิดต่อกฎหมายเศรษฐกิจ มาตรการนี้เป็นการกำหนดค่าสินไหมทดแทนสูงกว่าค่าเสียหายที่แท้จริง เพื่อเป็นการลงโทษผู้กระทำความเสียหาย หรือบางครั้งเรียกว่า “ค่าสินไหมทดแทนอันเป็นเยี่ยงอย่าง” (Exemplary Damage) (วิระพงษ์ บุญโญภาส, 2557) หรือ “ค่าเสียหายที่เป็นการแก้แค้น” (Vindictive Damage) หรือ “ค่าเสียหายตอบแทนแก้แค้น” (Retribution Damage) โดยแม้ว่าค่าเสียหายชนิดนี้จะมีชื่อเรียกมากมาย แต่ก็มีความหมายไปในทางเดียวกันคือ เป็นค่าเสียหายที่เพิ่มเติมขึ้นนอกเหนือจากค่าเสียหายที่โจทก์พิสูจน์ได้ และมีจุดมุ่งหมายเพื่อเป็นการลงโทษผู้กระทำความผิดให้เข็ดหลาบ ไม่หวนกลับมาทำพฤติกรรมแบบเดิมอีก และสามารถป้องปรามมิให้ผู้อื่นมีพฤติกรรมเช่นเดียวกับผู้กระทำความผิดได้อีกในภายภาคหน้า (ปริญญาวัฒน์ ชมเสวก, 2550)

วัตถุประสงค์หลักของค่าเสียหายเชิงลงโทษ มี 2 ประการ ได้แก่

1) เพื่อใช้เป็นมาตรการลงโทษ (Punishment) กล่าวคือ เมื่อผู้ใดกระทำความผิดโดยมีพฤติกรรมที่แสดงให้เห็นความชั่วร้ายภายในจิตใจ โดยไม่แยแสถึงความเสียหายที่เกิดขึ้นกับผู้อื่น และไม่ว่าความเสียหายนั้นจะเป็นจำนวนมากน้อยเพียงใด ค่าเสียหายเชิงลงโทษจะถูกกำหนดเพิ่มขึ้นอีกส่วนหนึ่งจากค่าเสียหายที่โจทก์พิสูจน์ได้ เพื่อเป็นการลงโทษผู้กระทำความผิดให้มีความเข็ดหลาบ ไม่หวนกลับมาทำพฤติกรรมเช่นเดิมอีก (ปริญญาวัน ชมเสวก, 2550)

2) เพื่อใช้เป็นมาตรการป้องปรามมิให้จำเลยหรือผู้อื่นกระทำความผิดเช่นเดียวกันอีกในภายภาคหน้า (Deterrence) กล่าวคือ การกำหนดค่าเสียหายเชิงลงโทษยังก่อให้เกิดการป้องปรามผู้ที่มีความคิดจะกระทำความผิดดังกล่าวให้เห็นถึงผลของคำตัดสิน และเกิดความเกรงกลัวจนต้องยับยั้งพฤติกรรมดังกล่าวมิให้เกิดขึ้นได้อีกด้วย โดยเป็นวิธีการที่มีอิทธิพลเหนือการลงโทษ เพราะเป็นการป้องกันมิให้เกิดพฤติกรรมเลียนแบบ ซึ่งค่าเสียหายเชิงลงโทษจะถูกรับรู้เป็นวงกว้างในสังคม เพื่อให้ผู้ที่คิดจะกระทำความผิดยับยั้งซึ่งใจมิให้กระทำความผิดเช่นนั้นอีก (ปริญญาวัน ชมเสวก, 2550)

ในประเทศอังกฤษ ถือเป็นประเทศแรกที่น่าหลักค่าเสียหายเชิงลงโทษมาบัญญัติไว้อย่างชัดเจน ในฐานะที่เป็น “ค่าเสียหายที่เป็นทวีคูณ” (Multiple Damage) มิได้เรียกว่าเป็น “ค่าเสียหายเชิงลงโทษ” (Punitive Damage) แต่ต่อมาในปี 1763 ประเทศอังกฤษก็ได้กำหนดค่าเสียหายเชิงลงโทษอย่างชัดเจนไว้ในคดี Huckle v. Money ซึ่งเป็นคดีที่เกี่ยวกับการลวงละเมิดการข่มขู่ว่าจะทำร้าย และการจำคุกโดยมิชอบด้วยกฎหมาย ซึ่งกระทำโดยเจ้าหน้าที่รัฐที่ควบคุมตัวจำเลยดังกล่าวโดยไม่มีอำนาจ ไม่มีหมายจับของศาล ข้อเท็จจริง แม้ว่าโจทก์ในคดีดังกล่าวจะไม่ได้รับอันตรายใดๆ จากการกระทำนั้น นอกจากนั้น เมื่อศาลพิจารณาแล้ว ความเสียหายในการจับกุมที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายของเจ้าหน้าที่รัฐจะมีเพียง 20 ปอนด์ก็ตาม แต่ศาลอังกฤษก็มองว่าการกระทำดังกล่าวของเจ้าหน้าที่รัฐเป็นการก่อให้เกิดภัยอันตรายแก่ประชาชน คณะลูกขุนในศาลดังกล่าวจึงได้กำหนดค่าเสียหายเชิงลงโทษให้แก่โจทก์เป็นเงินกว่า 200 ปอนด์ ซึ่งมีค่ามากในสมัยปี 1763 และกลายมาเป็นบรรทัดฐานของค่าเสียหายเชิงลงโทษในปัจจุบัน (ปริญญาวัน ชมเสวก, 2550)

ในประเทศสหรัฐอเมริกา หลักค่าเสียหายเชิงลงโทษได้เริ่มขึ้นในปี 1784 โดยมีบทบาทหลังจากการที่ประเทศอังกฤษได้ริเริ่มประมาณ 21 ปี ซึ่งเกิดขึ้นจากคดี Genay v. Norris ซึ่งเป็นกรณีที่จำเลยได้แก้มองโง่โดยเอาแมลงวันใส่ลงไปในแก้วไวน์ ทำให้โจทก์เกิดอาการป่วย กรณีดังกล่าว ศาลสูงแห่งรัฐเซาท์แคโรไลนา ได้กำหนดค่าเสียหายเชิงลงโทษให้แก่โจทก์ เนื่องจากจำเลยมีพฤติกรรมที่น่าตำหนิ กระทำละเมิดโดยจงและมีเจตนาร้ายต่อโจทก์ ต่อมาในปี 1791 ศาลสูงแห่งรัฐนิวเจอร์ซีย์ก็ได้มีการกล่าวถึงค่าเสียหายเชิงลงโทษไว้อีก ในคดี Coryell v. Colbaugh ซึ่งเป็นกรณีที่จำเลยผิดสัญญาสมรส แต่เมื่อมีการพิสูจน์อย่างรอบคอบแล้วก็ไม่สามารถที่จะประเมินจำนวนความเสียหายที่เกิดขึ้นจริงได้ ศาลสูงจึงกล่าวว่า ลูกขุนที่ตัดสินค่าเสียหายนี้มิได้พิจารณาเพียงความทุกข์ทรมานหรือความเสียหายที่โจทก์ได้รับเท่านั้น แต่ยังตัดสินขึ้นเพื่อเป็นเยี่ยงอย่างและป้องปรามมิให้ความผิดเช่นเดียวกันนี้เกิดขึ้นในอนาคตด้วย และในปี 1851 ศาลสูงของสหรัฐอเมริกาก็ได้บัญญัติหลักการเกี่ยวกับค่าเสียหายเชิงลงโทษไว้ว่า “ในคดีที่มีการกระทำละเมิดด้วยพฤติกรรมที่ชั่วร้ายมีความรุนแรงผิดธรรมดา นั้น ลูกขุนอาจกำหนดค่าเสียหายเป็นจำนวนที่มากกว่าผิดปกติจากการกำหนดค่าเสียหายที่พิสูจน์ได้ เพื่อลงโทษจำเลยและป้องปรามมิให้คนในสังคมถือเอาพฤติกรรมนั้นเป็นเยี่ยงอย่างได้” ซึ่งเป็นส่วนที่เข้ามาเติมเต็มทำให้ระบบยุติธรรมของสหรัฐอเมริกามีความยุติธรรมมากยิ่งขึ้น (ปริญญาวัน ชมเสวก, 2550)

นักอาชญาวิทยาและนักกฎหมายบางส่วนมีความเห็นว่า “ค่าเสียหายเชิงลงโทษ” (Punitive Damage) มีลักษณะของโทษในทางอาญาและมีความเหมาะสมกับคดีเศรษฐกิจ และสำหรับกลุ่มที่เห็นว่าค่าเสียหายเชิงลงโทษมีประโยชน์ในการช่วยทำให้กฎหมายลักษณะละเมิดมีผลบังคับใช้ได้อย่างแท้จริง จนมีคำกล่าวที่ว่า “ไม่มีกฎหมายลักษณะใดแม้แต่กฎหมายอาญาที่จะควบคุมพฤติกรรมของมนุษย์ได้อย่างกว้างขวางมากกว่ากฎหมายลักษณะละเมิด” (ปริญญาวัน ชมเสวก, 2550) ดังนั้น “ค่าเสียหายเชิงลงโทษ” (Punitive Damage) จึงมีส่วนช่วยให้การบังคับใช้กฎหมายลักษณะละเมิดเป็นไปได้อย่างจริงจัง

2.6.3 การคุมประพฤตินิติบุคคล (Corporate Probation)

“การคุมประพฤตินิติบุคคล” (Corporate Probation) เป็นการควบคุมนิติบุคคลที่กระทำผิดโดยการรอกการลงโทษแล้วให้ปฏิบัติตามเงื่อนไขที่ศาลกำหนดไว้ เพื่อการควบคุมการดำเนินงานกิจการของนิติบุคคลในด้านต่างๆ ที่อาจจะทำให้นิติบุคคลเกิดการกระทำผิดได้อีก การคุมประพฤตินิติบุคคลมิใช่การคุมประพฤติผู้แทนนิติบุคคล โดยให้ผู้แทนนิติบุคคลไปรายงานตัวต่อ

พนักงานตัวต่อพนักงานคุมประพฤติว่ามีได้มีความประพฤติเสียหายตามระยะเวลาที่ศาลกำหนด แต่เป็นการที่ศาลใช้มาตรการลงโทษโดยกำหนดเงื่อนไขให้นิติบุคคลปฏิบัติเพื่อเป็นเครื่องมือในการควบคุมการกระทำผิดระเบียบของนิติบุคคลอันนำมาซึ่งการกระทำผิดกฎหมายของรัฐ เป็นอำนาจของ Federal Court ที่จะควบคุมนิติบุคคลจำเลยและบังคับนิติบุคคลที่จะพัฒนาโครงสร้างภายในเพื่อป้องกันและป้องปรามการกระทำผิด (ปรัชญา อยู่ประเสริฐ, 2536)

ดังนั้น การคุมประพฤตินิติบุคคล หมายถึง การควบคุมการดำเนินกิจการของนิติบุคคลอันได้แก่ บริษัท ห้างหุ้นส่วนจำกัด ฯลฯ ซึ่งกระทำความผิดทางอาญาและศาลพิพากษาว่ามีความผิด โดยกำหนดโทษแล้วรอการลงโทษไว้หรือรอการกำหนดโทษแล้วกำหนดเงื่อนไขเพื่อให้นิติบุคคลนั้นปฏิบัติตามภายในระยะเวลาที่กำหนด เช่น การชดเชยค่าเสียหายทางอาญา (Restitution) การกระทำกิจกรรมบริการสังคม (Community Service) หรือคำสั่งให้ชดเชยค่าสินไหมทดแทน (A remedial order) หรือเงื่อนไขอื่นๆ ตามที่เห็นสมควรกำหนด โดยอยู่ภายใต้การติดตามควบคุมและสอดส่องของเจ้าพนักงานเพื่อให้ปฏิบัติตามเงื่อนไขและมีให้นิติบุคคลที่กระทำความผิดหวนกลับไปกระทำความผิดซ้ำอีก ถ้าบุคคลนั้นไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไขที่ศาลได้กำหนดไว้หรือกระทำผิดเงื่อนไข ศาลก็จะเพิกถอนการคุมประพฤติโดยการลงโทษที่รอการลงโทษไว้แทน หรือถ้าปฏิบัติตามเงื่อนไขครบถ้วนก็จะพ้นการคุมประพฤติไปด้วยดี การคุมประพฤตินี้มีผลดีในการที่จะทำให้พนักงานคุมประพฤติสามารถที่จะเข้าไปติดตามการควบคุมและสอดส่องการดำเนินการของนิติบุคคลที่กระทำความผิดอันอาจจะเป็นการป้องกันมิให้นิติบุคคลกระทำความผิดซ้ำอีก (ปรัชญา อยู่ประเสริฐ, 2536)

ในประเทศสหรัฐอเมริกา การคุมประพฤตินิติบุคคลได้เริ่มจากปัญหาเกี่ยวกับการลงโทษนิติบุคคล โดยรัฐมีหลักการที่ว่า “นิติบุคคลไม่อาจรับผิดทางอาญาได้” ซึ่งการพัฒนาของเศรษฐกิจและสังคมของสหรัฐอเมริกาทำให้นิติบุคคลมีปัญหาคำผิดความผิดมากยิ่งขึ้น แต่กฎหมายก็ไม่สามารถเอาผิดทางอาญากับนิติบุคคลได้ นักกฎหมายจึงได้มีการริเริ่มแนวคิดที่จะให้ “นิติบุคคลสามารถรับผิดทางอาญาได้ เพื่อประโยชน์แห่งสาธารณะ” ดังนั้น จึงได้มีหลักเกณฑ์ของการคุมประพฤตินิติบุคคล โดยกำหนดไว้ใน The Federal Probation Act (18 U.S.C.S. 3651) โดยเมื่อนิติบุคคลได้ต้องโทษปรับเป็นเงินจำนวนหนึ่ง นิติบุคคลดังกล่าวอาจจะถูกรอการลงโทษไว้แต่ให้มีเงื่อนไขต่างๆ ในการคุมประพฤตินิติบุคคล ถ้านิติบุคคลดังกล่าวได้ละเมิดกฎหมายในระยะเวลาที่กำหนดไว้ ศาลก็จะสั่งให้นิติบุคคลจ่ายค่าปรับที่ได้รับการรอการลงโทษดังกล่าว ดังนั้น

ประเทศสหรัฐอเมริกาจึงสามารถใช้หลักเกณฑ์การคุมประพฤตินิติบุคคลในการควบคุมพฤติกรรมต่างๆ ของนิติบุคคลได้ ซึ่งคดีที่มักจะใช้มาตรการดังกล่าวส่วนใหญ่จะเป็นคดีเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม และคดีเกี่ยวกับการคุ้มครองผู้บริโภค หรือคดีผูกขาดทางการค้า ซึ่งเป็นคดีอาชญากรรมทางเศรษฐกิจเป็นส่วนมาก (ธนาวุฒิ วงศ์อนันต์, 2548)

การคุมประพฤตินิติบุคคล (Corporate Probation) เป็นที่ยอมรับกันว่ามากกว่าครึ่งหนึ่งของการฝ่าฝืนกฎหมายเศรษฐกิจเป็นเรื่องของนิติบุคคลกระทำความผิด ดังนั้นจึงได้มีการนำเอาเรื่องการคุมประพฤตินิติบุคคลมาใช้ เพื่อให้พนักงานของรัฐสามารถเข้าไปตรวจสอบการทำงานของนิติบุคคลและอาจจะกำหนดเงื่อนไขต่างๆ ให้นิติบุคคลกระทำ เช่น การบริจาคเงินเพื่อการทำงานใดๆ แก่องค์กรบริการชุมชน เพื่อให้นิติบุคคลมีส่วนร่วมรับผิดชอบในการตอบแทนคืนให้กับสังคม มิใช่เพียงแค่ปรับเป็นเงินจำนวนหนึ่งแล้วก็เลิกกันไป ในกรณีที่มีการฝ่าฝืนเงื่อนไขของการคุมประพฤติ ก็จะมีการลงโทษปรับหรือการลงโทษจำคุกบุคคลที่รับผิดชอบตามคำพิพากษาทันที (วีระพงษ์ บุญโญภาส, 2557)

2.6.4 มาตรการริบทรัพย์สินทางแพ่ง (Civil Forfeiture)

“มาตรการริบทรัพย์สินทางแพ่ง” (Civil Forfeiture) เป็นกระบวนการพิจารณา ริบทรัพย์สินตามหลัก Deodand เป็นการพิจารณาต่อทรัพย์สิน (In Rem) หมายความว่า กระบวนการพิจารณาคดีที่ดำเนินการโดยตรงต่อทรัพย์สินซึ่งอยู่ในเขตอำนาจศาล ในกระบวนการ นี้เป็นการพิจารณาคดีต่อทรัพย์สิน โดยไม่มีการพิจารณาถึงความผิดของเจ้าของทรัพย์สิน การริบทรัพย์สินกรณีนี้จึงไม่เกี่ยวข้องกับ การพิจารณาความผิดทางอาญาของเจ้าของทรัพย์สิน คำพิพากษาในกระบวนการนี้มีผลต่อกรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินเท่านั้น ไม่สามารถลงโทษผู้กระทำความผิดหรือผู้ใดได้ และคำพิพากษามีผลผูกพันบุคคลภายนอก รวมทั้งผู้ที่อ้างว่ามีสิทธิ์ในทรัพย์สิน แม้จะไม่ทราบทรัพย์สินของตนถูกฟ้องเพื่อริบด้วย และศาลที่มีอำนาจพิจารณาคดี คือ ศาลซึ่งทรัพย์สินนั้นอยู่ในเขตอำนาจศาล เป็นเรื่องเขตอำนาจศาลเหนือทรัพย์สิน ไม่ได้ขึ้นอยู่กับ การมีอำนาจเหนือบุคคล (วีระพงษ์ บุญโญภาส, 2557)

วัตถุประสงค์หลักของมาตรการริบทรัพย์สินทางแพ่ง มี 2 ประการ ได้แก่

1) เพื่อใช้เป็นมาตรการลงโทษ (Punishment) กล่าวคือ เมื่อความมุ่งหมายของการริบทรัพย์สินเป็นการลงโทษ ดังนั้น จึงต้องคำนึงถึงหลักความรับผิดชอบของบุคคลในทางอาญาที่ว่า “บุคคลจะต้องรับผิดชอบในทางอาญาต่อเมื่อได้กระทำการอันกฎหมายที่ใช้ในขณะนั้นบัญญัติเป็นความผิดและกำหนดโทษไว้” ถึงแม้ว่าโทษริบทรัพย์สินจะอยู่ในลำดับโทษที่ต่ำกว่าโทษประการอื่นก็ตาม แต่เมื่อเป็นโทษทางอาญาแล้ว ก็จะต้องใช้โทษนั้นเฉพาะแก่ผู้ที่ได้กระทำความผิดตามที่กฎหมายบัญญัติไว้เท่านั้น จะใช้โทษทางอาญากับผู้ที่ไม่ได้กระทำความผิดทางอาญาก็ไม่ได้ ดังนั้น แนวทางมุ่งหมายของการริบทรัพย์สินในกรณีนี้ถือว่าเป็นโทษจึงต้องมีกฎหมายกำหนดห้ามมิให้กระทำความผิด ซึ่งหากได้กระทำขึ้นมาแล้ว ย่อมเป็นความผิด และบรรดาทรัพย์สินที่ใช้ในการกระทำความผิดหรือใช้ในการกระทำความผิด หรือได้มาโดยการกระทำความผิดดังกล่าว จึงเป็นทรัพย์สินที่ผิดกฎหมาย ย่อมต้องถูกริบทั้งสิ้น (วุฒิชัย มั่นดี, 2558)

2) เพื่อใช้เป็นวิธีการเพื่อความปลอดภัย (Measure for Safety) กล่าวคือ ความมุ่งหมายในการกำหนดโทษริบทรัพย์สินตามแนวความคิดดังกล่าว เพื่อเป็นการป้องกัน (Preventive) กล่าวคือ การริบทรัพย์สินอาจจะทำเพื่อมิให้ผู้กระทำความผิดได้รับผลจากการกระทำความผิดของตน โดยการริบสิ่งที่ได้มาโดยการกระทำความผิด ซึ่งมีลักษณะเป็นการลงโทษ หรืออาจจะริบทรัพย์สินที่บุคคลมีไว้เพื่อใช้ในการกระทำความผิด ซึ่งวิธีการดังกล่าวเป็นวิธีการเพื่อความปลอดภัย เนื่องจากยังไม่มีความผิดเกิดขึ้น (วุฒิชัย มั่นดี, 2558)

ในประเทศอังกฤษ มาตรการริบทรัพย์สินทางแพ่งเป็นกระบวนการพิจารณา ริบทรัพย์สินตามหลัก Deodand เป็นการพิจารณาต่อทรัพย์สิน (In Rem) โดย In Rem หมายถึง กระบวนการพิจารณาคดีที่ดำเนินการโดยตรงเฉพาะตัวทรัพย์สิน และมีผลต่อกรรมสิทธิ์ซึ่งอยู่ในเขตอำนาจศาล กระบวนการนี้เป็นกระบวนการพิจารณาคดีที่กระทำต่อทรัพย์สิน โดยจะไม่มี การพิจารณาคดีต่อความผิดของเจ้าของทรัพย์สิน ดังนั้น การริบทรัพย์สินในกรณีนี้จึงไม่เกี่ยวข้องกับ การพิจารณาความผิดทางอาญาของเจ้าของทรัพย์สินแต่อย่างใด คำพิพากษาในกระบวนการนี้ มีผลต่อกรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินเท่านั้น ไม่สามารถลงโทษผู้กระทำความผิดทางอาญาหรือผู้ใดได้ และคำพิพากษาจะมีผลผูกพันบุคคลภายนอก รวมทั้งผู้ที่อ้างว่ามีกรรมสิทธิ์ในทรัพย์สิน แม้จะอ้างว่าไม่ทราบทรัพย์สินของตนถูกฟ้องเพื่อริบด้วยก็ตาม ศาลที่มีอำนาจพิจารณาคดีได้แก่ ศาลซึ่ง ทรัพย์สินนั้นตั้งอยู่ในเขตอำนาจศาล ซึ่งเป็นเรื่องของเขตอำนาจศาลเหนือทรัพย์สิน ไม่ได้ขึ้นอยู่กับ การมีเขตอำนาจศาลเหนือบุคคล (วุฒิชัย มั่นดี, 2558)

ในประเทศสหรัฐอเมริกา มาตรการริบทรัพย์สินทางแพ่ง (Civil Forfeiture) เป็นกระบวนการริบทรัพย์สินที่กระทำต่อตัวทรัพย์สินซึ่งผู้กระทำความผิดทางอาญาได้ใช้หรือได้ทรัพย์สินมาเนื่องจากการกระทำความผิด ไม่ว่าจะการได้มานั้นจะเป็นการได้มาในทางตรงหรือทางอ้อม โดยเป็นการฟ้องที่ตัวทรัพย์สินโดยตรง หลักสำคัญในการพิจารณาคือ ตัวทรัพย์สินนั้นมีความผิดหรือความบริสุทธิ์ ศาลจะไม่พิจารณาถึงความผิดของเจ้าของทรัพย์สิน ทรัพย์สินที่ถูกริบอาจเป็นทรัพย์สินของผู้กระทำความผิดหรือเป็นทรัพย์สินของบุคคลที่เกี่ยวข้อง ดังนั้น การริบทรัพย์สินด้วยกระบวนการทางแพ่ง จึงแยกออกจากการดำเนินการนำตัวบุคคลมาดำเนินคดีทางอาญา และการริบทรัพย์สินทางแพ่งไม่เป็นเงื่อนไขในการลงโทษทางอาญา โดยกระบวนการริบทรัพย์สินทางแพ่งเริ่มต้นกระบวนการด้วยการยึดทรัพย์สินที่อยู่ในเขตอำนาจศาล เมื่อเจ้าหน้าที่ของรัฐมีเหตุอันควรสงสัยว่า (Probable Cause) ทรัพย์สินนั้นเป็นทรัพย์สินโดยมิชอบ ทั้งนี้ รัฐมีภาระที่จะต้องแสดงให้เห็นถึงเหตุอันควรสงสัยว่าทรัพย์สินดังกล่าว นั้น มีความเกี่ยวข้องกับการกระทำความผิด เพื่อให้เชื่อได้ว่าทรัพย์สินนั้นสามารถริบได้ โดยภาระในการแสดงให้เห็นเหตุอันควรสงสัยนั้น เป็นมาตรฐานเดียวกับมาตรฐานที่ใช้ในการจับ ค้น หรือยึด เมื่อบุคคลใดๆ กล่าวอ้างว่า เป็นผู้มีส่วนได้เสียในทรัพย์สินที่ถูกยึด ผู้อ้างสิทธิ (Claimant) มีหน้าที่ต้องแสดงให้เห็นว่า เป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินนั้น และมีภาระพิสูจน์หักล้างข้ออ้างของรัฐ ในการรับฟังพยานหลักฐานนั้น จะใช้หลักการซึ่งน้ำหนักพยานหลักฐาน (Preponderance of Evidence) ถ้าหากฝ่ายใดนำพยานหลักฐานเข้าสืบให้ศาลเห็นได้ว่า พยานหลักฐานของฝ่ายตนนั้นมีน้ำหนักน่าเชื่อถือว่าอีกฝ่ายหนึ่งฝ่ายนั้นก็จะเป็นฝ่ายชนะคดี และหากศาลพิพากษาให้ริบทรัพย์สิน กรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินดังกล่าวก็จะตกเป็นของรัฐ นับตั้งแต่เวลาที่ทรัพย์สินนั้นได้ใช้ในการกระทำความผิด (วุฒิชัย มั่นดี, 2558)

มาตรการริบทรัพย์สินทางแพ่งเป็นมาตรการที่เหมาะสมกับอาชญากรรมทางเศรษฐกิจ เนื่องจากลักษณะสำคัญของความผิดเศรษฐกิจ คือ การมุ่งประสงค์ต่อผลตอบแทนเป็นเงินได้มหาศาล ซึ่งเงินได้เหล่านี้นำไปสู่การสร้างอิทธิพลทั้งในวงการราชการและวงการการเมือง ทำให้การพิสูจน์ความผิดซึ่งเป็นเงื่อนไขสำคัญในการบังคับโทษทางอาญาแทบจะเป็นไปไม่ได้ ดังนั้น เมื่อพิสูจน์ความผิดของบุคคลไม่ได้ การดำเนินการริบทรัพย์สินทางอาญาจึงดำเนินไปไม่ได้ นอกจากนั้น ตามแนวปฏิบัติจากคำวินิจฉัยของศาลฎีกาเกี่ยวกับทรัพย์สินที่ถูกริบ คือ ถ้าทรัพย์สินนั้นได้มีการแปรสภาพไปแล้ว ศาลจะไม่พิพากษาริบ ดังนั้น จึงมีการนำเอาทรัพย์สินที่ได้มาจากการกระทำความผิดไปแปรสภาพในตลาดหลักทรัพย์ ธุรกิจอสังหาริมทรัพย์ ธุรกิจที่มีเงินสดหมุนเวียนเป็นจำนวนมาก เช่น โรงแรม หรือภัตตาคาร ธุรกิจแลกเปลี่ยนเงินตรา ทำให้ทรัพย์สินที่มีการแปร

สภาพนั้น ไม่สามารถถูกริบได้ (วีระพงษ์ บุญญญาภาส, 2557) ดังนั้น มาตรการริบทรัพย์สินทางแพ่ง จึงเหมาะสมกับลักษณะความผิดทางเศรษฐกิจ เพราะเป็นการลงโทษทางด้านทรัพย์สินแก่ผู้กระทำความผิด แม้ไม่สามารถพิสูจน์ได้ก็ตาม

2.6.5 การลงโทษเพื่อชดเชยแก่สังคม (Community Service)

การลงโทษเพื่อชดเชยแก่สังคม (Community Service) เป็นรูปแบบการใช้แรงงานของผู้กระทำความผิดที่มีความมุ่งหมายเพื่อหลีกเลี่ยงผลเสียของการจำคุกในระยะสั้น โดยการจัดให้ผู้กระทำความผิดซึ่งมีโทษกำหนดน้อย ทำงานสาธารณประโยชน์ทดแทนการถูกลงโทษจำคุก หรือทำงานชดเชยการกระทำความผิดของตนเองที่ได้ละเมิดต่อสังคมนอกเหนือจากเงื่อนไขการรายงานตัวตามปกติ เพื่อเป็นมาตรการในการแก้ไขฟื้นฟูพฤติกรรมและจิตใจของผู้ถูกคุมความประพฤติ โดยสร้างจิตสำนึกในความรับผิดชอบต่อสังคม รวมทั้งให้รู้จักใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ ทั้งยังเป็นการสร้างภาพพจน์ที่ดีต่อผู้ถูกคุมความประพฤติ ให้ประชาชนและสังคมยอมรับว่าเขารู้สำนึกในการกระทำความผิดและยังทำประโยชน์ต่อผู้อื่นได้ การทำงานบริการสังคมจึงเป็นมาตรการที่สอดคล้องกับปรัชญาพื้นฐานของการปฏิบัติต่อผู้กระทำความผิดโดยไม่ใช้เรือนจำ (ประเสริฐ เมฆมณี, 2523)

วัตถุประสงค์หลักของการลงโทษเพื่อชดเชยแก่สังคม มี 3 ประการ ได้แก่

1) เพื่อใช้เป็นมาตรการลงโทษ (Punishment) กล่าวคือ เป็นทางเลือกสำหรับศาลที่จะตัดสินผู้กระทำความผิดบางประเภทที่มีโทษจำคุกในระยะสั้น โดยใช้มาตรการตัดรอนเวลาว่างหรือเวลาพักผ่อนของผู้กระทำความผิด โดยศาลจะสั่งให้ผู้กระทำความผิดทำงานบริการสังคมหรือบำเพ็ญสาธารณประโยชน์ทดแทนการลงโทษจำคุก และหากผู้กระทำความผิดฝ่าฝืนคำสั่งของศาล ศาลอาจเพิกถอนคำสั่งให้ทำงานนั้นเสีย และกำหนดโทษเป็นอย่างอื่นก็ได้ นอกจากนี้ในบางประเทศ ศาลอาจจะสั่งให้ผู้กระทำความผิดทำงานบริการสังคมเพื่อเป็นมาตรการทดแทนการลงโทษปรับด้วย (ปฐิตา นิลสิน, 2541)

2) เพื่อใช้เป็นมาตรการแก้ไขฟื้นฟู (Rehabilitation) กล่าวคือ เป็นการให้โอกาสแก่ผู้กระทำความผิดได้รับใช้สังคม ด้วยการมอบหมายงานให้ทำจะส่งผลให้ผู้กระทำความผิดเกิดความรู้สึกว่าตนเองยังมีคุณค่าต่อสังคม มีความนับถือในตนเอง มีการใช้ทักษะและศักยภาพในตัว

ผู้กระทำความผิด ในการทำประโยชน์กับสังคม ซึ่งจะมีผลต่อทัศนคติและความประพฤติของ ผู้กระทำความผิดในทางที่ดีต่อไปในอนาคต อันอาจส่งผลถึงการลดจำนวนผู้ที่จะกลับไปกระทำความผิดซ้ำในที่สุด (ปฐิตา นิลสิน, 2541)

3) เพื่อใช้เป็นมาตรการชดเชยหรือทดแทนความผิดแก่ผู้เสียหาย (Restitution) กล่าวคือ การชดใช้ค่าเสียหายในแง่ทัศนวิทยาถือเป็นความรับผิดชอบของผู้กระทำความผิดต่อ ความเสียหายที่ตนได้ก่อขึ้นและเป็นส่วนหนึ่งในกระบวนการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำด้วยความมุ่งหวังว่า การชดใช้ค่าเสียหายโดยผู้กระทำความผิด นอกจากจะเป็นการช่วยเหลือผู้เสียหายและแก้ไขความ ยุติธรรมให้คืนมาแล้ว ยังช่วยให้กระทำความผิดได้คืนมาซึ่งอัตมโนทัศน์ (Self-image) และรู้จัก เคารพในบรรทัดฐานของสังคม เคารพสิทธิของผู้อื่น พัฒนาความรู้สึกรับผิดชอบต่อสังคมและ ศีลธรรม ซึ่งรูปแบบของการชดใช้ค่าเสียหาย มิได้มีเพียงการชดใช้ที่เป็นตัวเงินเท่านั้น แต่หมาย รวมถึงการชดใช้รูปแบบอื่นที่เหมาะสมแก่กรณีความผิดนั้นๆ ด้วย เช่น การขอขมาต่อผู้เสียหายหรือ ทำงานให้แก่ผู้เสียหาย การทำงานเพื่อให้บริการแก่สังคมหรือชุมชนก็เป็นกรชดใช้ความผิดและ ทดแทนความผิดให้แก่ผู้เสียหายอีกรูปแบบหนึ่ง (ปฐิตา นิลสิน, 2541)

ในประเทศอังกฤษ การลงโทษเพื่อชดเชยแก่สังคมหรือการทำงานบริการสังคม เป็นการเลือกใช้วิธีการปฏิบัติต่อผู้กระทำความผิดในชุมชนวิธีการหนึ่งของประเทศ เกิดขึ้นครั้งแรก ในปี 1973 โดยนำมาทดลองใช้กับผู้กระทำความผิดที่มีอายุ 16 ปีขึ้นไปเข้าชายพิพาศาลงโทษ จำคุก แต่ให้ใช้เวลาว่างในการทำงานบริการสังคมโดยไม่ได้รับค่าจ้างตอบแทน ซึ่งอนุญาตให้ ผู้กระทำความผิดอาศัยอยู่ในชุมชนกับครอบครัวได้ตามปกติ พร้อมทั้งสนับสนุนให้ทำงานไป พร้อมๆ กัน โดยในระยะเวลา 2 ปีแรก ได้นำวิธีการดังกล่าวมาใช้ในพื้นที่ 6 แห่ง ซึ่งผลการทดลอง ปฏิบัติการได้รับความสำเร็จเป็นอย่างดี ต่อมาจึงขยายหลักการดังกล่าวออกไปใช้ปฏิบัติใน กระบวนการยุติธรรมของประเทศอังกฤษตั้งแต่ปี 1975 เป็นต้นมา ซึ่งวัตถุประสงค์หลักของการ ทำงานบริการสังคมในประเทศอังกฤษ เพื่อประโยชน์ต่อผู้กระทำความผิดและต่อสังคมชุมชนที่พัก อาศัยเป็นสำคัญ เนื่องจากการทำงานจะช่วยทำให้ผู้กระทำความผิดรู้จักปรับปรุงตัวเองให้ดีขึ้น ทั้ง อาจจะได้รับการฝึกฝนวิชาชีพและความชำนาญงานด้านใหม่ นอกจากนั้นยังทำให้ผู้กระทำ ความผิดเพิ่มพูนความรู้สึกสงสาร เป็นห่วงเป็นใย หรือเกิดมุกิตาจิตต่อความต้องการของผู้อื่น และ ช่วยเปลี่ยนแปลงทัศนคติต่อผู้เสียหายหรือเยื่อคดียาอาชญากรรมด้วย (ธีรนิธย์ ลิ้มปริงษ์, 2539)

ในประเทศสหรัฐอเมริกา การลงโทษเพื่อชดเชยแก่สังคมหรือการทำงานบริการสังคมได้เริ่มขึ้นมาในปี 1966 โดยผู้พิพากษาศาลรัฐแคลิฟอร์เนีย ได้ใช้การทำงานบริการสังคมมาเป็นทางเลือกหนึ่งในการตัดสินลงโทษผู้กระทำความผิด เรียกว่า “Alameda Program” โดยใช้ในคดีที่เป็นความผิดเล็กน้อยหรือคดีที่ไม่มีผู้เสียหาย เช่น ความผิดต่อพระราชบัญญัติจราจร และต่อมาจึงนำไปใช้ในคดีอาชญากรรมอื่นๆ อีกด้วย เช่น คดีที่มีการทำผิดสัญญาว่าจ้างในการสร้างทาง Highway ของผู้รับเหมา 6 คน ในรัฐเนบราสกา และในคดีของผู้อำนวยความสะดวกสร้างภาพยนตร์ในฮอลลีวูด ที่ถูกดำเนินคดีในข้อหาเมียเสพติดให้โทษไว้ในครอบครอง ได้ถูกลงโทษให้สร้างและแจกจ่ายภาพยนตร์เพื่อการศึกษาเกี่ยวกับยาเสพติดและโทษของยาเสพติด ต่อมาการทำงานบริการสังคมได้ถูกใช้อย่างแพร่หลายไปทั่วประเทศ อันเนื่องมาจากความปรารถนาในการหามาตรการใหม่แทนการใช้โทษจำคุก กล่าวคือ ในช่วงปลายทศวรรษที่ 60 ถึงต้นทศวรรษที่ 70 ได้มีผู้สงสัยในประสิทธิภาพของเรือนจำที่จะฟื้นฟูสภาพผู้ต้องขัง และได้มีรายงานของ The National Advisory Commission on Criminal Justice Standards and Goals ในปี 1973 ว่า รูปแบบของสถาบันแก้ไขพฤติกรรม (The Institutional Model for Corrections) ยังไม่ประสบความสำเร็จในการหยุดยั้งอาชญากรรม ไม่เพียงแต่ล้มเหลวในการสร้างคนดี แต่ยังกลับเป็นที่ทำลายคนอีกด้วย และเพื่อที่จะลดความเสียหายที่เกิดจากการจำคุก ได้มีผู้เสนอว่าอาชญากรไม่ควรถูกขังคุก แต่ควรได้รับการสนับสนุนหน่วยงานมาตรฐานต่างๆ ในสังคม ตั้งแต่ปี 1980 เป็นต้นมา มีอัตราของนักโทษสูงขึ้นมากคือ ในปี 1983 มีจำนวนนักโทษประมาณ 432,000 คน ซึ่งมากเป็น 2 เท่าของจำนวนนักโทษในช่วงปลายทศวรรษที่ 60 และต้นทศวรรษที่ 70 และมีความแออัดมาก จึงจำเป็นต้องสร้างเรือนจำขึ้นใหม่ ทำให้รัฐต้องจ่ายเงินมากมายมหาศาลในการสร้างเรือนจำใหม่ (ประมาณ 34,000 – 110,000 ดอลลาร์สหรัฐ ต่อห้องขัง 1 ห้อง) จึงทำให้มีผู้หันมาสนใจรูปแบบการลงโทษอื่นๆ และต่อจากนั้น หัวข้อ Community Based Correction จึงเป็นหัวข้อที่กล่าวกันอย่างแพร่หลาย ก่อให้เกิดโครงการปฏิบัติต่อผู้กระทำความผิดขึ้นมากมายในเวลาต่อมา (ธีรนิตย์ ลิ้มปริงษ์, 2539)

การชดใช้ความเสียหายในคดีอาชญากรรมเศรษฐกิจอาจจะกระทำได้โดยการคืนทรัพย์สินที่สูญหาย หรือเสียหาย หรือเป็นค่าทดแทน หรือในกรณีที่เป็นความเสียหายต่อชีวิตร่างกาย ซึ่งก็คือค่าเสียหายเพื่อการละเมิด ในกรณีนี้ ศาลอาจจะบังคับให้ชดใช้แก่ผู้ที่ให้ค่าสินไหมทดแทนแก่ผู้เสียหายไปแล้วก็ได้ เงื่อนไขของการชดใช้อาจจะกระทำโดยให้ไปทำงานบริการสังคม การออกเงินทุนช่วยเหลือชุมชน การทำงานโดยไม่ได้รับค่าตอบแทนในโรงพยาบาล หรือสถานสงเคราะห์ต่างๆ และในกรณีที่มีการคุมประพฤติ ศาลอาจจะกำหนดให้การฝ่าฝืนไม่ชดใช้

ค่าเสียหายเป็นเงื่อนไขของการเพิกถอนการคุมประพฤติได้ สำหรับการนำเอามาตรการทางแพ่งมาใช้ต่อเนื่องกับการลงโทษคดีอาญานี้ เป็นไปเพื่อช่วยเหลือผู้เสียหายประการหนึ่ง และเพื่อบังคับให้ผู้กระทำความผิดต้องรับผิดชอบเต็มที่ในความเสียหายที่ตนก่อขึ้น (วีระพงษ์ บุญโญภาส, 2557)

2.6.6 มาตรการแจ้งแก่ผู้เสียหาย (Notice of Victim)

เนื่องจากการกระทำความผิดทางเศรษฐกิจเป็นการหลอกลวงให้ผู้เสียหายหลงเชื่อ และเข้าใจผิดตามที่ถูกหลอก จึงยอมเสียทรัพย์สินเงินทองให้แก่ผู้กระทำความผิดไป ดังนั้น การที่บังคับให้ผู้กระทำความผิดต้องแจ้งกลวิธีในการหลอกลวงแก่ผู้เสียหายและประชาชนโดยทั่วไป จึงเป็นวิธีการแก้ปัญหาการถูกหลอกในอนาคตได้อีกส่วนหนึ่ง (วีระพงษ์ บุญโญภาส, 2557) ในกรณีผู้กระทำความผิดเป็นนิติบุคคล มาตรการแจ้งแก่ผู้เสียหาย (Notice of Victim) เป็นมาตรการในการลดความน่าเชื่อถือของนิติบุคคลอย่างหนึ่ง อาจทำโดยการแจ้งทางไปรษณีย์หรือประกาศโฆษณาทางหนังสือพิมพ์หรือสื่อต่างๆ ได้ (สาลิณี สายเชื้อ, 2547)

ในประเทศสหรัฐอเมริกา มาตรการแจ้งแก่ผู้เสียหายเป็นการลงโทษที่เป็นมาตรการเสริมจากโทษประหาร และใช้เฉพาะคดีการกระทำความผิดที่เกิดจากการหลอกลวง (Fraud) โดยเห็นว่า มาตรการนี้เป็นประโยชน์ที่จะกำหนดให้ผู้ถูกลงโทษแจ้งข้อความไปยังผู้เสียหายให้ทราบถึงลักษณะของความผิดที่ถูกลงโทษตามคำพิพากษา

18 U.S.C. 3555

“The court, in imposing a sentence on a defendant who has been found guilty of an offense involving fraud or other intentionally deceptive practices, may order, in addition to the sentence that is imposed pursuant to the provision of section 3551, that the defendant give reasonable notice and explanation of the conviction, in such form as the court may approve, to the victims of the offense. The notice may be ordered to be given by mail, by advertising in designated areas or through designated media, or by other appropriate means. In determining whether to require the defendant to give such notice, the court shall consider the factors set forth in section 3553(a) to the extent that they are applicable and shall consider the cost involved in giving the notice

as it relates to the loss caused by the offense, and shall not require the defendant to bear the costs of notice in excess of \$20,000”

ตาม US Code Title 18 (3555) ในส่วน Sentence ศาลอาจออกคำสั่งเพิ่มเติมจากเดิมจากคำพิพากษาเดิมเพื่อใช้บังคับต่อผู้กระทำความผิด ทั้งกรณีผู้กระทำความผิดเป็นบุคคลและองค์การ กฎหมายให้อำนาจศาลในการออกคำสั่งแจ้งแก่ผู้เสียหาย (Order of notice to victims) โดยในการออกคำพิพากษาลงโทษจำเลย ซึ่งได้กระทำความผิดเกี่ยวกับการขโมยหรือการกระทำโดยเจตนาข้ออื่น ๆ นอกจากการกำหนดโทษโดยทั่วไปแล้ว ศาลอาจออกคำสั่งเพิ่มเติมให้จำเลยได้แจ้งคำพิพากษาดังกล่าวพร้อมเหตุผลและอธิบายวิธีการกระทำความผิดแก่ผู้เสียหายและประชาชนทั่วไปได้ทราบ สำหรับวิธีการแจ้งนั้น อาจกระทำได้โดยทางไปรษณีย์ การโฆษณาในพื้นที่ที่ศาลกำหนด หรือผ่านสื่อโฆษณาตามที่ศาลกำหนด หรือวิธีการอื่นใดที่เหมาะสม ในการพิจารณาตัดสินว่าจะกำหนดให้จำเลยต้องส่งการแจ้งดังกล่าวหรือไม่ ศาลจะต้องพิจารณาถึงปัจจัยต่างๆ ประกอบ อาทิเช่น สภาพแวดล้อมและพฤติกรรมของอาชญากรรม ประวัติของจำเลย วัตถุประสงค์ของการลงโทษ ความเสียหายที่เกิดขึ้น การเยียวยาความเสียหาย รวมถึงนโยบายทางอาญา เป็นต้น โดยศาลจะเป็นผู้กำหนดให้จำเลยเป็นผู้ออกค่าใช้จ่ายในการแจ้ง แต่ทั้งนี้ต้องไม่เกิน 20,000 ดอลลาร์สหรัฐ การแจ้งนี้อาจจะแจ้งโดยทางไปรษณีย์ ทางหนังสือพิมพ์ หรือสื่อโฆษณาชนิดต่างๆ ตามที่เห็นว่าเหมาะสมแก่กรณี แต่ค่าใช้จ่ายของผู้ลงโทษในการแจ้งดังกล่าวต้องไม่เกิน 20,000 ดอลลาร์สหรัฐ ทั้งนี้ ความมุ่งหมายของวิธีการนี้ก็เพื่อให้ผู้ต้องได้รับความเสียหายทราบถึงข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้น กรรมวิธีในการหลอกลวง จะได้จัดการแก้ไข ช่วยเหลือตัวเอง โดยตรวจสอบข้อเท็จจริงกับข้อผิดพลาดที่เกิดขึ้น (วีระพงษ์ บุญญเษิต, 2557)

2.6.7 มาตรการทางด้านกฎหมายวิธีพิจารณาความและพยานหลักฐาน

มาตรการทางกฎหมายวิธีพิจารณาความและพยานหลักฐานที่เหมาะสมต่อการป้องกันและแก้ไขปัญหาอาชญากรรมทางเศรษฐกิจ ได้แก่

- 1) หลักการพยายามกระทำความผิดเท่ากับการกระทำความผิดสำเร็จ

การพยายามกระทำความผิด เป็นความผิดประเภทหนึ่งในทางประเทศที่ใช้ระบบกฎหมายคอมมอนลอว์ (Common Law) เรียกว่า “ความผิดที่มีลักษณะเริ่มต้น” (Inchoate

Crime) ซึ่งคำว่า Inchoate แสดงให้เห็นว่า การกระทำความผิดประเภทนี้ เป็นความผิดที่มีลักษณะที่ยังไม่สมบูรณ์ มันไม่ก่อให้เกิดภัยอันตรายกระทบโดยตรงต่อผู้เสียหาย เป็นแต่เพียงบางส่วนหรือบางขั้นตอนในการกระทำ เช่น เป็นการชี้ (Incitement) หรือวางแผนที่จะกระทำความผิดอย่างอื่น (Conspiracy) หรือเป็นการพยายามที่จะกระทำความผิด (Attempt) ซึ่งมีการให้เหตุผลหลายประการในการบัญญัติให้การกระทำที่เริ่มต้นเช่นนี้เป็นความผิด คือ

(1) การมองความผิดที่มีลักษณะเริ่มต้นนี้ ในฐานะเครื่องมือในการป้องกันสังคม (Preventative Measures) เพราะการกระทำเช่นนี้แม้ยังไม่บรรลุผลมันก็กระทบต่อความสงบเรียบร้อยในสังคมแล้ว เช่น การพยายามฆ่าผู้อื่น การพยายามลักทรัพย์ แต่ไม่สำเร็จผล เช่นนี้ก็เป็นกรกระทำกระทบกระเทือนต่อความสงบเรียบร้อยของสังคมแล้ว กฎหมายอาญาจึงเข้ามาแทรกแซงป้องกันไม่ให้เกิดการกระทำเช่นนั้นสำเร็จผล ตั้งแต่เมื่อมีการเริ่มกระทำการ โดยการอนุญาตให้รัฐสามารถเข้าดำเนินการควบคุมและจับกุมบุคคลที่ได้กระทำการนั้นๆ ได้

(2) มองว่าความผิดที่มีลักษณะเริ่มต้นนี้ เป็นการกระทำที่ฝ่าฝืนต่อศีลธรรมอันดี (Moral Wrongfulness of the Acts) ซึ่งแนวคิดนี้พื้นฐาน จากแนวคิดที่ว่า การกระทำการเช่นนี้แม้จะเป็นเพียงขั้นเริ่มต้น ก็ขัดต่อความล้านักผิดชอบตามศีลธรรมอันดีแล้ว โดยในเหตุผลนี้มองว่า การที่บุคคลหนึ่งประสบความล้มเหลวจากการที่ทำให้เหยื่อได้รับบาดเจ็บ เพราะเหยื่อหลบทัน ในกรณีเช่นนี้ย่อมถือได้ว่า บุคคลที่กระทำนี้ มีความน่าตำหนิต่างศีลธรรม เชกเช่นเดียวกันกับการกระทำความผิดที่บรรลุผล (สิทธิชัย เกลี้ยงเกลา, 2550)

ในประเทศสหรัฐอเมริกา การพิจารณาว่าการกระทำใดถึงขั้นลงมือกระทำ ความผิดนี้ ได้ใช้หลักการกระทำขั้นตอนที่สำคัญ ซึ่งหลักดังกล่าวนี้ได้จัดทำโดยสถาบันกฎหมายอเมริกัน (American Law Institute) เพื่อแก้ปัญหาความไม่แน่นอนในการพิจารณา และได้นำมาบัญญัติไว้ใน Model Penal Code เพื่อเป็นแนวทางให้มลรัฐต่างๆ นำไปใช้ โดยใน Model Penal Code มาตรา 50.1 ได้กำหนดแนวทางไว้ 7 ประการ ที่แสดงให้เห็นว่าเป็นการกระทำขั้นตอนที่สำคัญ ดังนี้

1) การดักรอ การตามหาตัว หรือการติดตามตัวผู้เสียหาย

- 2) การล่อให้ผู้เสียหายไปยังสถานที่ซึ่งจะใช้ในการกระทำความผิด
- 3) การตรวจตราดูแลความเป็นระเบียบเรียบร้อยของสถานที่ซึ่งจะใช้ในการกระทำความผิด
- 4) การเข้าไปในสิ่งปลูกสร้าง ยานพาหนะ หรือสถานที่ซึ่งมีรั้วรอบขอบชิด โดยมุ่งหวังที่จะกระทำความผิดในสถานที่นั้นๆ
- 5) การครอบครองวัตถุใดๆ ซึ่งจะใช้ในการกระทำความผิด ซึ่งเป็นวัตถุที่ออกแบบมาโดยเฉพาะสำหรับใช้ในการกระทำที่ผิดกฎหมาย หรือเป็นวัตถุซึ่งการครอบครองไม่ก่อให้เกิดประโยชน์ใดๆ โดยชอบด้วยกฎหมายตามสภาพการณ์เช่นนั้น
- 6) การครอบครอง การรวบรวม หรือการปลอมแปลงสิ่งใดๆ เพื่อใช้ในการกระทำความผิด ยังสถานที่หรือใกล้กับสถานที่ซึ่งตั้งใจจะใช้เป็นสถานที่ในการกระทำความผิด ในเมื่อการครอบครอง การรวม หรือการปลอมแปลงสิ่งนั้นๆ ไม่ก่อให้เกิดประโยชน์ใดๆ โดยชอบด้วยกฎหมายภายใต้สภาพการณ์เช่นนั้น
- 7) การใช้ บังคับ หรือจ้างวาน ให้ตัวแทนผู้บริสุทธิ์ (Innocent Agent) กระทำการอย่างใดอย่างหนึ่งอันเป็นความผิด

ถ้าหากว่าการกระทำของจำเลยคนใด ได้กระทำการในลักษณะ 7 ประการข้างต้นแล้ว ก็เป็นการเพียงพอแล้วที่จะชี้ให้เห็นว่า จำเลยนั้นได้พยายามกระทำความผิดแล้ว ซึ่งการพิจารณาเช่นนี้จำเป็นที่จะต้องมีหลักฐานมาสนับสนุนให้เข้าเงื่อนไขนั้นๆ (สิทธิชัย เกลี้ยงเกลา, 2550)

การให้ถือว่า “การพยายามกระทำความผิด ผู้กระทำต้องรับโทษเท่ากับ ความผิดสำเร็จ” เป็นการแก้ปัญหาการพิสูจน์ขั้นตอนการพยายามกระทำความผิดกับขั้นตอน ความผิดสำเร็จว่าจะแยกออกจากกันตรงไหน เนื่องจากในความผิดเกี่ยวกับอาชญากรรมทาง เศรษฐกิจนั้น มีความยากลำบากในการแยกขั้นตอนทั้งสองออกจากกันชัดเจน ซึ่งจะมีผลอย่างมาก

ต่อการวินิจฉัยความรับผิดชอบและการบังคับโทษ ดังนั้น การให้ถือว่า “การพยายามกระทำความผิด เท่ากับการกระทำความผิดสำเร็จ” จะช่วยให้ผู้ที่พยายามจะกระทำความผิดความผิดเกี่ยวกับอาชญากรรมทางเศรษฐกิจจะต้องได้รับโทษฐานกระทำความผิดเกี่ยวกับอาชญากรรมเศรษฐกิจนั้นๆ ซึ่งเป็นการป้องกันอาชญากรรมทางเศรษฐกิจไม่ให้เกิดขึ้นและสร้างความเสียหายแก่ประชาชน รวมทั้งเป็นการยับยั้งบุคคลที่จะต้องการกระทำความผิดเช่นนั้นในภายภาคหน้าได้ (วีระพงษ์ บุญญูภาส, 2557)

2) หลักหลักการพิสูจน์ (Reverse Burden of Prove)

“ภาระการพิสูจน์” หมายถึง หน้าที่ของคู่ความที่ต้องนำพยานหลักฐานมาพิสูจน์ต่อศาลให้เห็นจริงตามที่ตนกล่าวอ้าง คือ ถ้าเป็นโจทก์ก็ต้องนำสืบให้ได้สมฟ้อง ถ้าเป็นจำเลยต้องนำสืบให้สมคำให้การ หากฝ่ายใดมีภาระพิสูจน์ในข้อเท็จจริงใด แต่ไม่นำพยานหลักฐานมานำสืบเพื่อปลดเปลื้องภาระนั้น ผลร้ายก็ย่อมตกอยู่กับฝ่ายนั้น คือ การแพคดี (กนกพรธรรม ต้นวิมลรัตน์, 2553)

ภาระการพิสูจน์มีลักษณะสำคัญ 4 ประการ คือ

(1) เป็นกระบวนการทางกฎหมายที่จะทำให้ศาลทราบถึงข้อเท็จจริงตามที่คู่ความในคดีกล่าวอ้าง

(2) เป็นวิธีการที่บังคับให้คู่ความฝ่ายที่กล่าวอ้างต้องนำพยานหลักฐานมาสืบพิสูจน์ต่อศาล

(3) ภาระการพิสูจน์ตกอยู่กับคู่ความฝ่ายใดขึ้นอยู่กับบทบัญญัติแห่งกฎหมายของประเทศนั้นเป็นหลักสำคัญ

(4) หากคู่ความฝ่ายที่มีหน้าที่นำพยานหลักฐานเข้าสืบพิสูจน์ต่อศาลไม่นำสืบ จะมีผลให้คู่ความฝ่ายนั้นแพคดี (กนกพรธรรม ต้นวิมลรัตน์, 2553)

ในประเทศอังกฤษ หลักภาระการพิสูจน์ (Burden of Proof) ได้เริ่มมีการใช้ หลักการสันนิษฐานไว้ก่อนว่าเป็นผู้บริสุทธิ์ หรือก็คือหลัก “Presumption of Innocence” พบว่า ในประเทศอังกฤษได้มีการใช้หลัก Presumption of Innocence (P.I.O.) ในกระบวนการพิจารณา คดีอาญามากมายแล้ว ตั้งแต่ศตวรรษที่ 18 และมีผลให้ภาระการพิสูจน์ในความผิดตามฟ้องตก อยู่กับพนักงานอัยการผู้ฟ้องคดีตั้งแต่นั้นเป็นต้นมา ซึ่งในปัจจุบัน ได้มีการบัญญัติกฎหมายอัน เกี่ยวข้องกับกระบวนการพิจารณาอาญาไว้โดยตรง (Criminal Procedure Rule 2014) โดยได้บัญญัติ เรื่องของภาระการพิสูจน์สำหรับคดีอาญาไว้ชัดเจนยิ่งกว่าของประเทศไทย ซึ่งเขียนไว้ในกฎ ข้อที่ 37.3 ซึ่งนำมาใช้กับศาล Magistrate Court และกฎข้อที่ 38.9 ซึ่งนำมาใช้กับศาล Crown Court อันมีใจความดังนี้ (เกริกเกียรติ รัตนวราชม, 2558)

1) กฎข้อที่ 37.3 “ในกรณีที่จำเลยให้การหรือปฏิเสธไม่ให้การ พนักงานอัยการ จะต้องนำสืบซึ่งพยานหลักฐานตามที่ฟ้อง”

2) กฎข้อที่ 38.9 “ในกรณีที่จำเลยให้การปฏิเสธหรือปฏิเสธที่จะให้การใดๆ และ ศาลถือว่าจำเลยให้การปฏิเสธ พนักงานอัยการจะต้องนำสืบถึงพยานหลักฐานตามที่ฟ้อง”

จากบทบัญญัติดังกล่าวแสดงให้เห็นว่า ในประเทศอังกฤษ การดำเนิน กระบวนการพิจารณาความอาญานั้น พนักงานอัยการมีหน้าที่ที่จะต้องนำสืบพยานหลักฐานตาม ข้อหาที่ตนได้ฟ้องหรืออาจกล่าวได้ว่าตนมีภาระการพิสูจน์นั่นเอง แต่อย่างไรก็ตาม กฎหมายของ ประเทศอังกฤษ ยังได้กล่าวถึงข้อยกเว้นของหลักภาระการพิสูจน์ โดยมีข้อยกเว้นอยู่ 3 กรณี คือ

1) กรณีที่จำเลยต่อสู้ว่าเป็นบุคคลวิกลจริต (Insanity) กล่าวคือ เมื่อจำเลยยก ประเด็นต่อสู้ว่าเหตุที่เกิดขึ้นมานั้นมาจากความวิกลจริตของตน จำเลยผู้นั้นย่อมมีภาระการพิสูจน์ ตามกฎหมาย

2) กรณีที่กฎหมายกำหนดไว้อย่างชัดแจ้งให้ยกเว้นภาระการพิสูจน์ (Expressly Statutory Exception) กล่าวคือ เป็นกรณีที่กฎหมายได้บัญญัติภาระการพิสูจน์ในบางประเด็นตก อยู่แก่จำเลยหรือผู้ต้องหา หากแต่ภาระการพิสูจน์ตามกฎหมายยังอยู่ที่พนักงานอัยการ

3) กรณีที่กฎหมายบัญญัติโดยปริยายให้เป็นการยกเว้นภาระการพิสูจน์ (Implied Statutory Exception) กล่าวคือ ตาม The Magistrates' Court Act 1980 – Section 101 ได้กำหนดไว้ในกรณีที่จำเลยกล่าวอ้างโต้แย้งว่า มีข้อยกเว้นความผิด, การได้รับยกเว้น, มีเงื่อนไข, เหตุยกเว้นโทษ หรือมีคุณสมบัติตามที่กำหนดไว้ โดยไม่ว่าสิ่งที่กล่าวอ้างนั้นจะเป็นส่วนหนึ่งขององค์ประกอบความผิดหรือไม่ ภาระการพิสูจน์ถึงข้อเท็จจริงที่ได้อ้างไว้ย่อมตกอยู่กับผู้ยื่น (เกริกเกียรติ รัฐนวรรคม, 2558)

การนำหลัก “การผลักภาระการพิสูจน์” (Reverse Burden of Proof) มาใช้กับการอาชญากรรมทางเศรษฐกิจ เนื่องจากในคดีอาญาโดยทั่วไป “ภาระการพิสูจน์” ว่าจำเลยกระทำความผิดจะตกอยู่ที่อัยการโจทก์ ซึ่งจะต้องพิสูจน์ให้เห็นอย่างชัดเจนว่าจำเลยกระทำความผิดจริง แต่สำหรับคดีอาชญากรรมทางเศรษฐกิจแล้ว เป็นการยากที่จะทำเช่นนั้น เนื่องจาก

(1) คดีอาชญากรรมทางเศรษฐกิจเป็นคดีที่มีลักษณะไม่เป็นรูปธรรม ชับซ้อน และต้องอาศัยความรู้ ความเชี่ยวชาญในการเข้าใจลักษณะความผิด

(2) พยานหลักฐานคดีอาชญากรรมทางเศรษฐกิจ มักจะอยู่ในความครอบครองของจำเลย

(3) พยานหลักฐานที่เก็บโดยระบบเทคโนโลยี ยิ่งเป็นการยากในการตรวจสอบ

ดังนั้น แนวทางแก้ไขในปัญหานี้คือ ให้อัยการโจทก์นำสืบให้เข้าเงื่อนไขตามที่กฎหมายกำหนด จากนั้นจำเลยมีภาระการพิสูจน์ว่า จำเลยไม่ผิดเพราะอะไร จำเลยจะได้นำหลักฐานทั้งหมดที่ตนเก็บมาได้ มาตีแผ่ให้เห็นว่า ตนเองมิได้กระทำความผิดตามที่มีการกล่าวหา มาตราการดังกล่าวเป็นที่ยอมรับในหลายประเทศ แม้แต่ประเทศที่เคารพสิทธิเสรีภาพของประชากรอย่างมาก เช่น สหรัฐอเมริกา เป็นต้น (วีระพงษ์ บุญญาภาส, 2557)

2.6.8 มาตรการคุ้มครองสังคม โดยใช้วิธีการเพื่อความปลอดภัย (Measure for Safety)

“วิธีการเพื่อความปลอดภัย” (Measure for Safety) เป็นมาตรการทางกฎหมาย อันหนึ่งซึ่งนำมาใช้เพื่อสนับสนุนการปรับปรุง แก้ไขตัวบุคคลที่มีลักษณะอันตราย เมื่อวิธีการลงโทษทางอาญาไม่ได้ผลเพียงพอ เช่น ผู้กระทำความผิดมีสภาพที่น่าจะก่อให้เกิดภัยอันตรายแก่บุคคลหรือทรัพย์สินของผู้อื่น แต่ยังไม่ถึงขั้นผิดกฎหมาย หรือบุคคลวิกลจริตที่ได้รับการปล่อยตัว ซึ่งถ้าหากปล่อยไว้ ภัยอันตรายนั้นอาจเกิดขึ้นได้ หรือกรณีที่มีการลงโทษมีระยะเวลาสั้นเกินไป ผู้กระทำความผิดยังไม่รู้สึกหยาบจำ หรือไม่ทันมีเวลาได้อบรมนิสัยผู้ต้องโทษ (วิระพงษ์ บุญญภาส, 2557)

วัตถุประสงค์หลักของมาตรการวิธีการเพื่อความปลอดภัย มี 2 ประการ ได้แก่

1) เพื่อเป็นการป้องกันโดยการตัดโอกาสในการกระทำความผิดหรือการตัดโอกาสกระทำความผิดขึ้นอีก (Incapacitation) กล่าวคือ การจะบังคับวิธีการเพื่อความปลอดภัยอย่างไรเพียงใดนั้น จะต้องคำนึงกาลครั้งหน้าเพื่อความปลอดภัยของชุมชนเป็นสำคัญ และเมื่อสภาพที่เป็นอันตรายของบุคคลนั้นหมดลง การบังคับใช้วิธีการเพื่อความปลอดภัยกับบุคคลนั้นก็ควรสิ้นสุดไปด้วย ซึ่งแม้ว่าจะเป็นการยากในการที่จะกำหนดได้อย่างแน่ชัดว่า สภาพอันตรายของบุคคลนั้นจะหมดลงแล้วหรือไม่ ทั้งนี้ เพราะการตรวจพิสูจน์ให้แน่ชัดถึงอาการที่เป็นอันตรายของบุคคลนั้น การตรวจทางแพทย์และจิตวิทยาสังคม (Medicosocio – Psychologique) ยังไม่สามารถกระทำได้ถึงขั้นนั้น แต่ก็นับได้ว่า มาตรการเพื่อความปลอดภัยนั้น เป็นมาตรการหนึ่งที่เกิดขึ้นโดยมุ่งผลในการป้องกันสังคมเป็นหลักสำคัญ (สาโรจน์ ลิ้มวสุไพศาล, 2544)

2) เพื่อเป็นการปรับปรุงแก้ไข (Reformation) กล่าวคือ มาตรการวิธีการเพื่อความปลอดภัยบางมาตรการยังมุ่งผลในการแก้ไข บำบัด พื้นฟูผู้กระทำผิดเพื่อให้กลับตนเป็นคนดี โดยการให้การศึกษา อบรม การฝึกอาชีพ ในขณะที่บุคคลนั้นๆ อยู่ระหว่างถูกบังคับใช้มาตรการวิธีการเพื่อความปลอดภัย เพื่อให้กลับตนเป็นคนดี และเป็นการสนับสนุนการปรับปรุงแก้ไขตัวบุคคลที่มีสภาพอันตรายไม่ให้เกิดการทำความผิดหรือกระทำความผิดซ้ำอีก โดยการให้การบำบัดรักษาทางการแพทย์ จิตวิทยา เป็นต้น แก่ผู้กระทำความผิด เนื่องจากการเสพสุรา ยาเสพติด หรือมีจิตเพื่อน ไม่สมประกอบ เป็นต้น (สาโรจน์ ลิ้มวสุไพศาล, 2544)

มาตรา 39 แห่งประมวลกฎหมายอาญา ได้บัญญัติวิธีการเพื่อความปลอดภัยไว้ 5 วิธีการ ดังนี้คือ (1) กักกัน (2) ห้ามเข้าเขตกำหนด (3) เรียกประกันทัณฑ์บน (4) คุ่มตัวไว้ในสถานพยาบาล และ (5) ห้ามการประกอบอาชีพบางอย่าง

ในกรณีของอาชญากรรมทางเศรษฐกิจ วิธีการเพื่อความปลอดภัยที่เหมาะสมในการตัดโอกาสการทำความผิดของอาชญากร คือ “การห้ามประกอบอาชีพบางอย่าง” ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 50 เพราะการทำความผิดเกี่ยวกับอาชญากรรมทางเศรษฐกิจ ร้อยละ 90 มาจากโอกาสที่ตนเองประกอบอาชีพหรือวิชาชีพ (วิระพงษ์ บุญโญภาส, 2557)

โดยมาตรา 50 บัญญัติไว้ดังนี้

มาตรา 50

“เมื่อศาลพิพากษาให้ลงโทษผู้ใด ถ้าศาลเห็นว่าผู้นั้นกระทำความผิดโดยอาศัยโอกาสจากการประกอบอาชีพหรือวิชาชีพ หรือเนื่องจากการประกอบอาชีพหรือวิชาชีพ และเห็นว่าหากผู้นั้นประกอบอาชีพนั้น หรือวิชาชีพนั้นต่อไป อาจจะกระทำความผิดเช่นนั้นขึ้นอีก ศาลจะสั่งไว้ในคำพิพากษาห้ามการประกอบอาชีพหรือวิชาชีพมีกำหนดเวลาไม่เกิน 5 ปี นับแต่วันพ้นโทษไปแล้วก็ได้”

จากบทบัญญัติของมาตรา 50 ข้างต้นนั้น มีถ้อยคำที่ต้องทำความเข้าใจดังนี้คือ

- 1) “อาชีพ” หมายถึง กิจการที่เป็นเครื่องยังชีพ หรือเลี้ยงชีพเป็นปกติธุระ และต้องอาศัยฝีมือและความชำนาญ
- 2) “วิชาชีพ” หมายถึง กิจการที่เป็นเครื่องมือในการเลี้ยงชีพเป็นปกติโดยอาศัยศิลปะศาสตร์หรือความรู้และปัญญา เช่น นักกฎหมาย นายธนาคาร เป็นต้น

จากบทบัญญัติดังกล่าว สามารถพิจารณาหลักเกณฑ์ได้คือ

- 1) เป็นผู้กระทำความผิดโดย

(1) อาศัยโอกาสจากการประกอบอาชีพหรือวิชาชีพ

(2) เนื่องจากการประกอบอาชีพหรือวิชาชีพ

2) ศาลได้พิพากษาให้ลงโทษผู้นั้นตามความผิดที่พิจารณาได้

3) ศาลเห็นว่าถ้าให้ผู้นั้นประกอบอาชีพหรือวิชาชีพนั้นต่อไป อาจจะไปกระทำ
ความผิดขึ้นอีก

4) ศาลมีอำนาจสั่งในคำพิพากษาได้ตามสมควร โดยสั่งห้ามประกอบอาชีพ
หรือวิชาชีพนั้น กำหนดเวลาไม่เกิน 5 ปี นับแต่วันพ้นโทษ (สุรัสวดี วัฒนชัยนันท์, 2548)

ในความเห็นของศาสตราจารย์วิระพงษ์ บุญญเฏาะส เห็นว่า เนื่องจากคดี
อาชญากรรมทางเศรษฐกิจมีจำนวนที่ศาลพิพากษาลงโทษ เนื่องจากอุปสรรคในการบังคับใช้
กฎหมายตามที่ได้กล่าวมาแล้ว ดังนั้น เพื่อให้ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 50 บรรลุ
วัตถุประสงค์ในการคุ้มครองสังคมจากการกระทำความผิดเกี่ยวกับกฎหมายเศรษฐกิจ
จึงเห็นสมควรแก้ไขมาตรานี้ ดังนี้

มาตรา 50

“เมื่อศาลพิพากษาให้ลงโทษผู้ใดหรือไม่ลงโทษผู้ใด ถ้าศาลเห็นว่าผู้นั้น
กระทำความผิดหรือจะกระทำความผิด โดยอาศัยโอกาสจากการประกอบอาชีพ หรือวิชาชีพ หรือ
เนื่องจากการประกอบอาชีพหรือวิชาชีพ และเห็นว่าหากผู้นั้นประกอบอาชีพนั้นหรือวิชาชีพนั้น
ต่อไป อาจจะกระทำความผิดเช่นนั้นขึ้นอีก ศาลตจะสั่งไว้ในคำพิพากษาห้ามการประกอบอาชีพ
หรือวิชาชีพมีกำหนด 5 ถึง 10 ปี นับแต่วันพ้นโทษหรือนับแต่วันที่ศาลมีคำพิพากษาไม่ลงโทษก็ได้”
(วิระพงษ์ บุญญเฏาะส, 2557)

ในประเทศเยอรมนี ประมวลกฎหมายอาญา (Criminal Code (Strafgesetzbuch, StGB)) ได้บัญญัติวิธีการเพื่อความปลอดภัยไว้ 6 ชนิด ในมาตรา 61 ไว้ ดังนี้ (สุรสวัสดิ์ วัฒนชัยนันท์, 2548)

มาตรา 61

“มาตรการการตัดสินคดีและการป้องกัน มีดังนี้

- 1) การนำตัวส่งโรงพยาบาลโรคจิต
- 2) การนำตัวส่งสถาบันเพื่อการเยียวยารักษาโรคพิษสุณัขเรื้อรัง
- 3) การควบคุมไว้เพื่อป้องกัน
- 4) การคุมประพฤติ
- 5) การเพิกถอนใบอนุญาตขับขี่
- 6) การห้ามประกอบอาชีพบางอย่าง”

มาตรา 70

“คำสั่งห้ามประกอบอาชีพบางอย่าง

1) หากบุคคลใดกระทำความผิดอันอาศัยโอกาสการประกอบอาชีพ หรือ ฝ่าฝืนหน้าที่อันเกี่ยวข้องเนื่องกับการประกอบอาชีพนั้น ศาลจะห้ามมิให้บุคคลนั้นประกอบอาชีพ การค้า สาขาทางการค้า เป็นระยะเวลา 1 ถึง 5 ปี และหากเห็นว่าผู้กระทำความผิดมีแนวโน้มจะก่ออันตรายโดยอาศัยโอกาสจากการประกอบอาชีพ สาขาอาชีพ การประกอบอาชีพนั้นอีก ศาลอาจมีคำสั่งห้ามประกอบอาชีพถาวรได้ หากเชื่อว่าได้บดทลายโทษสูงสุดมิเพียงพอต่อการป้องกันอันตรายที่อาจเกิดขึ้น

2) หากผู้กระทำความผิดได้รับโทษห้ามมิให้ประกอบอาชีพ สาขาอาชีพ การประกอบอาชีพชั่วคราวนั้น โทษต่ำสุดของการห้ามอาจได้รับการลดลงตามระยะเวลาซึ่งการห้ามประกอบอาชีพชั่วคราวเกิดขึ้น แต่อย่างไรก็ตาม ระยะเวลาของการห้ามประกอบอาชีพต้องไม่ต่ำกว่า 3 เดือน

3) トラバドที่คำสั่งยังมีผลอยู่ ผู้กระทำความผิดไม่อาจประกอบอาชญากรรม การค้า สาขาการค้า หรือเป็นตัวแทนผู้อื่นประกอบหรือให้ผู้อื่นประกอบอาชญากรรมแทนโดยตนเองเป็นผู้ให้คำสั่งไม่ได้

4) การห้ามประกอบอาชญากรรมจะมีผลเมื่อมีคำพิพากษาถึงที่สุด โดยระยะเวลาที่สุดของการห้ามประกอบอาชญากรรมชั่วคราว ให้นับรวมกับระยะเวลาของการห้ามประกอบอาชญากรรม และการห้ามประกอบอาชญากรรมนั้นเป็นไปตามคำสั่งศาล ซึ่งปัจจัยแวดล้อมในการพิจารณาเหตุของการห้ามประกอบอาชญากรรมชั่วคราว และการห้ามประกอบอาชญากรรม ตั้งอยู่บนองค์ประกอบเดียวกัน”

ดังนั้น เพื่อการพัฒนามาตรการบังคับใช้กฎหมายในการแก้ไขปัญหอาชญากรรมเศรษฐกิจ ควรจะนำวิธีการเพื่อความปลอดภัยประเภท “ห้ามการประกอบอาชญากรรมบางอย่าง” ไปใช้ เนื่องจากผู้กระทำความผิดอาชญากรรมประเภทดังกล่าวมักจะมีหน้าที่การงานที่ดี มีความรู้ความชำนาญ แต่กลับนำเอาความรู้ความชำนาญจากโอกาสในการประกอบอาชญากรรมไปกระทำความผิด ซึ่งก่อให้เกิดความเสียหายอย่างมากแก่สังคมและเศรษฐกิจของประเทศ การห้ามประกอบอาชญากรรมบางอย่างจะช่วยลดความเสี่ยงในการที่บุคคลดังกล่าวกลับมากระทำความผิดอย่างเดิมซ้ำอีก และลดปัญหาอาชญากรรมทางเศรษฐกิจของประเทศได้

2.6.9 มาตรการสมคบ (Conspiracy)

“มาตรการสมคบ” (Conspiracy) เป็นหลักกฎหมายหนึ่งของระบบกฎหมายคอมมอนลอว์ (Common Law) หลักของความผิดฐานสมคบคือว่า การที่บุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไปตกลงกันเพื่อจะกระทำการใดๆ ย่อมถือเป็นความผิดแล้ว เนื่องจากกฎหมายต้องการที่จะเข้าไปแทรกแซงขั้นตอนการตกลงซึ่งเป็นขั้นระยะเริ่มแรกที่คิดจะกระทำความผิด เพื่อป้องกันยับยั้งมิให้มีการกระทำความผิดซึ่งตกลงกันต้องเกิดขึ้นจริง โดยเป็นการพิจารณาจากเจตนาที่ไม่ดีของผู้ที่ร่วมสมคบกับเท่านั้น ซึ่งมีได้พิจารณาว่าการตกลงดังกล่าวจะเป็นการกระทำที่ใกล้ชิดต่อผลถึงขั้นการเตรียมการ หรือพยายามกระทำความผิดหรือไม่แต่อย่างใด (วีระพงษ์ บุญญาภาส, 2557)

ในระบบกฎหมายคอมมอนลอว์ (Common Law) ได้วางหลัก “สมคบกันกระทำความผิด” ไว้ว่า “เป็นการตกลงที่จะกระทำความผิดอาชญากรรมอย่างหนึ่งๆ โดยมีวัตถุประสงค์ที่จะเข้าไปแทรกแซงขั้นตอนเริ่มแรกของการจะกระทำความผิด และเป็นการป้องกันมิให้บุคคลกระทำหรือร่วมกระทำความผิดตามที่ได้ตกลงกันอันเป็นการกระทำความผิดหลักเกิดขึ้น”

โดยลักษณะของความผิดฐานสมคบนั้นจะเป็นความผิดต่อเมื่อได้มีการตกลงกัน การตกลงกันที่จะเป็นความรับผิดฐานสมคบอาจเป็นการห่างไกลต่อผลสำเร็จของการกระทำก็ได้ ไม่จำเป็นต้องมีการกระทำที่เป็นการใกล้ชิดต่อผลเหมือนดังเช่นความผิดฐานพยายาม เนื่องจากเจตนากรรมของกฎหมายในเรื่องสมคบ ต้องการที่จะยับยั้งไม่ให้เกิดการกระทำความผิดโดยการ “ห้ามบุคคลตกลงกันกระทำความผิด” เพื่อเป็นการหยุดยั้งมิให้เกิดการกระทำความผิดร่วมกัน ดังนั้น เพียงการสมคบกันก็เป็นความรับผิดในทางอาญาแล้ว (กฤตัญญ์ ลิขิตจิตตะ, 2558)

ในประเทศกลุ่มกฎหมายแบบซีวิลลอว์ (Civil Law) การสมคบกันกระทำความผิดจะถูกบัญญัติขึ้นเพื่อวัตถุประสงค์ทางการเมืองเป็นสำคัญ ประเทศในกลุ่มทวีปยุโรปนำหลักกฎหมายนี้ไปใช้กับการสมคบคิดกันทางลับ โดยมีวัตถุประสงค์ที่จะเปลี่ยนแปลงรูปแบบการปกครองหรือคณะบุคคลในรัฐบาล โดยใช้ความรุนแรงหรือวิธีการที่ไม่เป็นไปตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ แต่ในบางประเทศมีการตรากฎหมายบัญญัติหลักความผิดฐานสมคบใกล้เคียงกับหลักกฎหมายแบบคอมมอนลอว์ด้วย ซึ่งประเทศที่เป็นต้นแบบในระบบกฎหมายแบบซีวิลลอว์ทั้งประเทศฝรั่งเศสและประเทศเยอรมนีก็มีบทบัญญัติหลักกฎหมายความผิดฐานสมคบกันในกฎหมายอาญา แต่การบัญญัติหลักกฎหมายดังกล่าวมีวัตถุประสงค์หลักในการเมือง โดยนำไปใช้กับบางฐานความผิด เช่น ความผิดเกี่ยวกับกบฏ เป็นต้น และประเด็นที่สำคัญต่อมา หลักความผิดฐานสมคบได้รับการยอมรับโดยนำไปบัญญัติใช้บังคับกับการกระทำความผิดขององค์กรอาชญากรรมซึ่งกระทำความผิดดังกล่าวก่อให้เกิดอันตรายเป็นพิเศษแก่สังคม แต่อย่างไรก็ตาม หลักความผิดฐานสมคบในระบบกฎหมายซีวิลลอว์นำไปใช้กับการกระทำความผิดเฉพาะเรื่อง โดยถือหลักความผิดฐานสมคบเป็นข้อยกเว้นไม่เป็นหลักความผิดทางอาญาของบุคคลโดยทั่วไป (ยุทธนา ไสวสุวรรณวงศ์, 2543)

ดังนั้น หากมีการนำเอามาตรฐานการสมคบกันกระทำความผิดมาบังคับใช้กับความผิดเกี่ยวกับอาชญากรรมทางเศรษฐกิจ แม้จะเป็นการกระทำความผิดที่แยกต่อการแสวงหาพยาน แต่มาตรฐานดังกล่าวจะสามารถโยงไปถึงตัวผู้บงการอยู่เบื้องหลังขององค์กรอาชญากรรมได้ เพียงแค่พิสูจน์ให้เห็นถึงการตกลงกันเท่านั้น ซึ่งจะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพให้แก่เจ้าหน้าที่ผู้บังคับใช้กฎหมายได้ เนื่องจากความรับผิดฐานนี้ถูกนำมาใช้อย่างได้ผลในประเทศสหรัฐอเมริกา ทำให้บรรดาอาชญากรที่มีรูปแบบการดำเนินการเป็นเครือข่ายหรือบรรดาองค์กรอาชญากรรม (Organized Crime) ทั้งหลาย ถูกปราบปรามได้อย่างถอนรากถอนโคน จึงมีความพยายามผลักดัน

ในระดับระหว่างประเทศผ่านทางองค์การสหประชาชาติที่ผลักดันให้ประเทศต่างๆ นำเอามาตรการสมคบกันกระทำความผิดมาใช้ในการปราบปรามการกระทำความผิดที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดและในความผิดฐานอื่นๆ อย่างจริงจัง

2.6.10 มาตรการต่อรองคำรับสารภาพ (Plea Bargain)

“มาตรการต่อรองคำรับสารภาพ” (Plea Bargain) หมายถึง การเจรจาต่อรองระหว่างพนักงานสอบสวน พนักงานอัยการ และผู้ต้องหา เพื่อหาข้อตกลงที่พึงพอใจร่วมกันโดยผู้ต้องหาจะให้การรับสารภาพด้วยความสมัครใจและให้ความร่วมมืออันจะเป็นประโยชน์ต่อกระบวนการยุติธรรม เพื่อแลกเปลี่ยนกับการได้รับการลดข้อหาหรือได้รับความกรุณาจากศาลในการลดโทษเป็นพิเศษ (วีระพงษ์ บุญโญภาส, 2557)

มาตรการต่อรองคำรับสารภาพ (Plea Bargain) มีจุดเริ่มต้นมาจากประเทศฝรั่งเศส ในปี 1431 ซึ่งเกิดขึ้นในศาล Ecclesiastical Court และต่อมาภายหลังในช่วงกลางศตวรรษที่ 18 ก็ได้มีอิทธิพลเข้าสู่ระบบกฎหมายของประเทศสหรัฐอเมริกาและใช้ในการแก้ไขปัญหาระบวนการยุติธรรม โดยเฉพาะอย่างยิ่งเกี่ยวกับปัญหาความล่าช้าในการดำเนินคดีแต่อย่างไรก็ตาม ประวัติศาสตร์มีการบันทึกเกี่ยวกับมาตรการต่อรองคำรับสารภาพไว้อย่างยาวนาน โดยเริ่มต้นจากการสารภาพ (Confession) ซึ่งใช้เป็นพยานหลักฐานในการดำเนินคดีทั้งในประเทศที่เป็นระบบกฎหมายซีวิลลอว์ (Civil Law) และคอมมอนลอว์ (Common Law) (ประธาน วัฒนวาณิชย์, 2519) โดยในสมัยแรก คำรับสารภาพ (Confession) ปรากฏอยู่ในรูปของคำรับสารภาพในทางศาสนา (Religious Confession) โดยการสารภาพบาปต่อพระ (Priests) ซึ่งเป็นบุคคลที่มีอำนาจในโบสถ์โดยเปิดเผยและสมัครใจ ต่อมาได้เปลี่ยนแปลงมาเป็นการมีกฎเกณฑ์ที่สม่ำเสมอ (Frequent) เป็นหน้าที่ (Obligatory) เป็นความลับและเป็นการกระทำส่วนบุคคลตามความเชื่อของบุคคล อันเป็นพิธีและเป็นขนบธรรมเนียมประเพณี อันมีจุดมุ่งหมายเพื่อขจัดความชั่ว ในสมัยนั้น “โบสถ์” จึงเป็น “ศาลของความสำนึกผิด” (Court of Conscience) และกลายเป็นจุดเริ่มต้นของการรับผิด (A Culture of Guilt) จนกระทั่งราวปี 1300 – 1600 จึงเปลี่ยนจากพระเป็นบุคคลที่มีอายุสูงสุดแทน (ณัฐพล สินทวีวัฒน์, 2554) และต่อมาได้มีการใช้คำรับสารภาพเป็นพยานหลักฐานในการพิจารณาพิพากษาคดีของศาล ซึ่งจำแนกออกเป็น 4 ยุค ได้แก่

1) ยุคแรก (ประมาณช่วงปี 1500 – 1600) คำรับสารภาพใช้เป็นพยานหลักฐานได้ทั้งหมดโดยไม่มีข้อจำกัด ไม่ว่าจะคำรับสารภาพนั้นจะได้อมาด้วยวิธีใดก็ตาม คำรับสารภาพที่ได้มาโดยการทรมานด้วยวิธีการต่างๆ จึงเป็นพยานหลักฐานที่รับฟังได้ในยุคนี้

2) ยุคที่สอง (ประมาณช่วงปี 1700) วิธีการได้มาซึ่งคำรับสารภาพเริ่มได้รับการพิจารณาและกำหนดหลักในการรับฟังคำรับสารภาพว่า คำรับสารภาพที่ไม่น่าไว้วางใจอาจถูกปฏิเสธ เช่น คำรับสารภาพอันเป็นผลมาจากการบีบบังคับทางจิตใจด้วยความหวังหรือความหวาดกลัวจากการทรมาน จะรับฟังเป็นพยานหลักฐานไม่ได้

3) ยุคที่สาม (ประมาณช่วงปี 1800) พัฒนาหลักเบื้องต้นในการรับฟังพยานหลักฐาน โดยกำหนดห้ามรับคำรับสารภาพที่ได้มาโดยมิชอบ และให้ความสำคัญกับการรับฟังคำรับสารภาพเป็นพยานหลักฐานลดน้อยลง การรับฟังคำรับสารภาพกลายเป็นข้อยกเว้นของการรับฟังพยานหลักฐานที่ศาลอาจรับฟังได้เท่านั้น

4) ยุคที่สี่ (ประมาณช่วงปี 1900 ถึงปัจจุบัน) กำหนดข้อจำกัดในการรับฟังคำรับสารภาพเป็นพยานหลักฐานมากยิ่งขึ้น โดยศาลไม่อาจรับฟังคำรับสารภาพที่มีน้ำหนักน้อยและน่าสงสัยเป็นพยานหลักฐาน (ณัฐพล สิ้นทิววัฒน์, 2554)

การต่อรองคำรับสารภาพสามารถทำการต่อรองใน 2 รูปแบบด้วยกัน นั่นคือการต่อรองเกี่ยวกับข้อหาและการต่อรองเกี่ยวกับโทษ

1) การต่อรองเกี่ยวกับข้อหา

ในทางปฏิบัติของการตั้งข้อกล่าวหาและการฟ้องร้องคดีจะอยู่ที่ขั้นตอนของชั้นก่อนฟ้องคดี ซึ่งเป็นอำนาจและหน้าที่ของพนักงานสอบสวนและพนักงานอัยการที่มีดุลพินิจว่า ควรจะฟ้องผู้ต้องหาหรือไม่ โดยคำนึงถึงประโยชน์สาธารณะและควรฟ้องในข้อหาใดได้บ้าง อันเป็นการตั้งรูปเรื่องของคดีเมื่อมีการกระทำความผิดอาญาเกิดขึ้น เมื่อพนักงานอัยการตรวจสำนวนเห็นควรที่จะฟ้องในข้อหาใดได้แล้ว ก็จะทำให้ความเห็นสั่งฟ้องในข้อหา นั้น โดยยื่นฟ้องต่อศาลที่มีอำนาจส่วนการพิจารณาพิพากษาคดีของศาล ศาลจะพิจารณาพิพากษาโดยยึดถือคำฟ้องของพนักงาน

อัยการโจทก์เป็นหลัก จึงเป็นเทคนิคทางกฎหมายอย่างหนึ่งที่พนักงานอัยการสามารถนำมาใช้ในการเจรจาต่อรองเกี่ยวกับข้อหาได้ โดยที่พนักงานอัยการจะทำการเจรจาต่อรองคำรับสารภาพกับผู้ต้องหา ในลักษณะของการเปลี่ยนแปลงข้อกล่าวหาหรือตั้งข้อหาที่มีโทษเบากว่าความผิดที่ผู้ต้องหาได้กระทำได้ และทำการเสนอข้อหาใหม่ให้มีความสอดคล้องเชื่อมโยงหรือมีลักษณะในการกระทำความผิดที่เกี่ยวข้องกับข้อหาเดิม (วีระพงษ์ บุญญญาภาส, 2557)

2) การต่อรองเกี่ยวกับโทษ

ถึงแม้ศาลจะมีดุลยพินิจในการกำหนดโทษจำเลยโดยตรงในรูปของคำพิพากษา แต่พนักงานอัยการซึ่งเป็นองค์กรกึ่งบริหารกึ่งตุลาการก็สามารถใช้ดุลยพินิจกำหนดโทษจำเลยโดยทางอ้อมได้ ในขั้นตอนของการวินิจฉัยความผิด เช่น การใช้อำนาจไม่ฟ้องจำเลยตามที่พนักงานสอบสวนเสนอขึ้นมา การใช้อำนาจในการถอนฟ้องจำเลยและการใช้อำนาจในการตั้งข้อหาที่เห็นว่าสมควรและมีความเหมาะสม โดยการต่อรองคำรับสารภาพในรูปแบบของการต่อรองโทษนั้น พนักงานอัยการอาจทำการเจรจาต่อรองกับผู้ต้องหาหรือจำเลย โดยผู้ต้องหาต้องให้การรับสารภาพในข้อหาที่พนักงานอัยการยื่นฟ้องต่อศาลและในขณะเดียวกัน พนักงานอัยการควรที่จะเสนอแนะวิธีการลงโทษที่เห็นว่าเหมาะสมกับผู้ต้องหาหรือจำเลยต่อศาล การเสนอแนะวิธีการลงโทษของพนักงานอัยการไม่ถือเป็นภาระทบทวนต่อหลักการใช้ดุลยพินิจในการกำหนดโทษของศาล เพราะศาลยังคงมีความเป็นอิสระอยู่ โดยไม่จำต้องผูกมัดหรือปฏิบัติตามข้อตกลงที่พนักงานอัยการเสนอต่อศาล ซึ่งหากพนักงานอัยการได้เสนอแนะวิธีการลงโทษที่เหมาะสม มีเหตุมีผลไม่ลดโทษมากจนเกินไปก็มีความเป็นไปได้ที่ศาลจะมีดุลยพินิจที่เห็นตามข้อตกลงที่พนักงานอัยการเสนอแนะมา เนื่องจากพนักงานอัยการได้วางโทษที่เหมาะสมและสอดคล้องกับแนวคำพิพากษาที่ผ่านมาในการลงโทษจำเลย ประกอบกับศาลเห็นว่าผู้ต้องหาให้การรับสารภาพโดยสมัครใจและได้ให้ความร่วมมือกับเจ้าพนักงานอันเป็นประโยชน์ต่อรัฐ จึงถือเป็นเหตุบรรเทาโทษที่ศาลสมควรลดโทษให้กับจำเลยได้ทางหนึ่งอยู่แล้ว (วีระพงษ์ บุญญญาภาส, 2557)

ดังนั้น การต่อรองคำรับสารภาพจึงเป็นมาตรการที่เอื้อประโยชน์ในการแสวงหาพยานหลักฐานอย่างมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งในคดีอาชญากรรมทางเศรษฐกิจที่มักจะไม่ปรากฏพยานหลักฐานหรือพยานหลักฐานส่วนใหญ่อยู่กับตัวผู้กระทำความผิดและส่วนใหญ่ผู้กระทำความผิดมักไม่ใช่ผู้บงการ การนำมาตราการต่อรองคำรับสารภาพมาใช้ จะทำให้เจ้าหน้าที่รัฐได้รับ

ความร่วมมือและข้อมูลจากผู้กระทำความผิดและสาวตอไปถึงตัวผู้บงการ ทำให้สามารถขยายผลจับกุมได้ทั้งองค์กร (วีระพงษ์ บุญโญภาส, 2557) ทั้งนี้ มาตรการต่อรองคำรับสารภาพเป็นมาตรการใหม่ที่ยังไม่มีการนำมาใช้อย่างชัดเจนและเปิดเผยในประเทศไทยและแนวคำพิพากษาศาลฎีกาจึงไม่มีการวินิจฉัยเกี่ยวกับมาตรการต่อรองคำรับสารภาพไว้โดยตรง

2.7 ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับธุรกิจเงินร่วมลงทุน (Venture Capital)

2.7.1 จุดกำเนิดของธุรกิจเงินร่วมลงทุน

ธุรกิจเงินร่วมลงทุน (Venture Capital) ปรากฏขึ้นครั้งแรกตั้งแต่สมัยก่อนสงครามโลกครั้งที่ 2 ในประเทศสหรัฐอเมริกา จากการริเริ่มของ “จอร์จ โดเรียท” (George Doriot) อดีตอธิการบดีของ Harvard Business School ซึ่งต่อมา George Doriot ได้รับการขนานนามว่าเป็น “บิดาแห่งธุรกิจเงินร่วมลงทุน” โดย จอร์จ โดเรียท ได้ตั้งธุรกิจเงินร่วมลงทุนครั้งแรกเมื่อปี 2489 ในรูปแบบของบริษัทที่มีชื่อว่า American Research and Development Corporation (ARDC) ซึ่งบริษัทดังกล่าวประสบความสำเร็จอย่างมากในการเข้าร่วมลงทุนกับบริษัทต่างๆ ในช่วงปี 2500 ถึงปี 2511 สามารถทำกำไรในการลงทุนเฉลี่ยได้ถึงปีละ 101 % โดยในระยะเริ่มแรกของธุรกิจนั้น บริษัทสามารถดำเนินการจนได้ผลตอบแทนมาเป็นอย่างดี แต่ก็ลดลงมาเป็นลำดับในช่วงปี 2523 จากการลดลงของผลตอบแทนทำให้ธุรกิจเงินร่วมลงทุนลดน้อยลงไปตามลำดับ จนถึงราวปี 2533 ธุรกิจเงินร่วมลงทุนก็ได้กลับมาเฟื่องฟูอีกครั้ง อันเป็นผลมาจากธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับอินเทอร์เน็ตได้เข้ามามีบทบาทเป็นจำนวนมาก และส่งผลให้ตลาดหลักทรัพย์ที่สำคัญของสหรัฐอเมริกา เช่น ตลาด NASDAQ เกิดบริษัทที่ทำธุรกิจด้านการให้บริการอินเทอร์เน็ตเข้ามาจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ดังกล่าวอย่างมากมาย และในการขยายตัวของระบบอินเทอร์เน็ตนั้น ทำให้ธุรกิจเงินร่วมลงทุนเกิดการพัฒนาร่วมกับการพัฒนาของระบบอินเทอร์เน็ตด้วย และยังส่งผลถึงการพัฒนารูปแบบและลักษณะต่างๆ ของ “ธุรกิจเงินร่วมลงทุน” มาจนปัจจุบัน (เรวัต ตันตยานนท์ และ สุธี พนาวรร, 2554)

ในประเทศไทย ธุรกิจเงินร่วมลงทุนมีการจัดตั้งทั้งโดยภาครัฐและภาคเอกชน โดย “ธุรกิจเงินร่วมลงทุนที่จัดตั้งโดยภาคเอกชน” คือ ธุรกิจเงินร่วมลงทุนที่ได้รับการสนับสนุนแหล่ง

เงินทุนจากนักลงทุนสถาบันทั้งในประเทศและต่างประเทศ กองทุนจากต่างประเทศ ตลอดเงินทุนของบริษัทที่มีนโยบายในการเข้าร่วมลงทุน ในประเทศไทยได้มีธุรกิจเงินร่วมลงทุนแห่งแรก เมื่อปี 2530 ซึ่งเกิดจากการร่วมลงทุนของธนาคารพาณิชย์ไทยทั้ง 6 แห่ง คือ ธนาคารกสิกร ธนาคารไทยพาณิชย์ ธนาคารกรุงศรีอยุธยา ธนาคารนครธน ธนาคารไทยทนุ และธนาคารเอเชีย ซึ่งได้รับการสนับสนุนจากองค์การช่วยเหลือระหว่างประเทศของสหรัฐอเมริกา หรือ United States Agency for International Development (USAID) โดยใช้ชื่อว่า บริษัท ธนสถาปนา จำกัด (เรวัต ต้นตยานนท์ และ สุทธิ พนาวรร, 2554) และ “ธุรกิจเงินร่วมลงทุนโดยภาครัฐ” คือ ธุรกิจเงินร่วมลงทุนที่ได้รับแหล่งสนับสนุนการลงทุนจากรัฐ ซึ่งส่วนใหญ่อยู่ในรูปของกองทุน มักจะเกิดขึ้นเพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจ หรือสนับสนุนการลงทุนของภาคเอกชน เช่น ในช่วงหลังเกิดวิกฤติการณ์ทางเศรษฐกิจ รัฐบาลไทยได้ออกมาตรการต่างๆ มาเพื่อช่วยเหลือวิกฤติการณ์ดังกล่าว ในวันที่ 10 สิงหาคม 2542 โดยการจัดตั้งกองทุนร่วมลงทุน 3 กองทุน ได้แก่ กองทุนเพื่อร่วมลงทุนในวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs Venture Capital Fund) กองทุนเพื่อการร่วมลงทุน (Thailand Equity Fund) และ กองทุนเงินร่วมลงทุนในวิสาหกิจขนาดกลาง (Thailand Recovery Fund) และในเหตุการณ์ภัยพิบัติสึนามิ เมื่อวันที่ 26 ธันวาคม 2547 รัฐบาลก็ได้จัดตั้งกองทุนสึนามิ รีคัพเวอรี ฟันด์ เพื่อสนับสนุนการลงทุนและฟื้นฟูกิจการของภาคเอกชนภายหลังการเกิดภัยพิบัติสึนามิ เป็นต้น (เรวัต ต้นตยานนท์ และ สุทธิ พนาวรร, 2554)

2.7.2 การร่วมลงทุนในลักษณะต่างๆ

ประเภทของการร่วมลงทุนในลักษณะต่างๆ มี 6 ประเภท สามารถอธิบายได้ดังนี้

ประเภทแรก “Angle Fund” หรือเรียกอีกชื่อว่า “ทุนนางฟ้า” มักจะเป็นเงินทุนที่ได้จากผู้ที่มีส่วนสนใจลงทุนในธุรกิจที่ตนเองสนใจหรือถนัด หรือได้รับจากบิดามารดา เสมือนเป็นเงินก้อนแรกในการลงทุน มักจะเป็นการเริ่มต้นธุรกิจใหม่

ประเภทที่สอง “Venture Capital” หรือเรียกอีกชื่อว่า “ธุรกิจเงินร่วมลงทุน” มักจะเป็นการร่วมลงทุนในธุรกิจที่เพิ่งเริ่มต้นใหม่ หรือธุรกิจสตาร์ทอัพ (Startup) ที่มีศักยภาพในการเจริญเติบโต โดยผู้ที่ให้ทุนอาจมองเห็นศักยภาพในการเติบโตของบริษัท จึงนำเงินลงทุนมาให้แก่กิจการดังกล่าว เพื่อให้เกิดการขยายกิจการให้เติบโตขึ้น

ประเภทที่สาม “Expansion Capital” คือ การร่วมลงทุนในธุรกิจที่มีผลประกอบการที่ดี มีความมั่นคงเป็นหลักเป็นฐานแล้ว แต่ยังไม่สามารถขยายกิจการให้ใหญ่โตขึ้นได้ อาจเนื่องมาจากการขาดเงินทุนในการขยายกิจการ การร่วมลงทุนดังกล่าวก็จะช่วยในการขยายกิจการให้ประสบความสำเร็จมากขึ้นกว่าเดิม

ประเภทที่สี่ “Mezzanine Capital” คือ การร่วมลงทุนในธุรกิจที่มีความใหญ่โตพอสมควรแล้ว แต่ยังไม่เข้าจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ โดยคำว่า “Mezzanine” แปลว่า “ชั้นลอย” เปรียบเสมือนกับชั้นของธุรกิจที่อยู่ระหว่างการนำธุรกิจเข้าสู่ตลาดหลักทรัพย์ ดังนั้น เงินทุนประเภทดังกล่าวจึงเข้ามาเชื่อมต่อในช่วงที่บริษัทกำลังจะเข้าตลาดหลักทรัพย์

ประเภทที่ห้า “Distressed Investing” คือ การลงทุนในรูปของเงินกู้หรือเงินทุนในธุรกิจที่มีปัญหาทางการเงิน เช่น เข้าไปซื้อกิจการที่มีปัญหา และนำมาแยกส่วนเพื่อขายทำกำไร เช่น กรณีการเกิด “วิกฤตการณ์ต้มยำกุ้ง” (Tom Yum Goong Crisis) เมื่อปี 2540 ซึ่งมีการซื้อกิจการหลายแห่งที่ล้มละลายเนื่องจากเกิดวิกฤตดังกล่าว เป็นต้น

ประเภทที่หก “Buy Out” คือ การลงทุนเพื่อไปซื้อกิจการที่มีอยู่แล้วและมาดำเนินกิจการต่อ ซึ่งโดยปกติแล้วมักจะเป็นกิจการที่มั่นคงและมีกระแสเงินสดอย่างต่อเนื่อง (เรวัต ตันตยานนท์ และ สุทธิ พนาวรร, 2554)

2.7.3 ขั้นตอนการทำงานของธุรกิจเงินร่วมลงทุน

ธุรกิจเงินร่วมลงทุนมีขั้นตอนการดำเนินการหลักอยู่ 15 ขั้นตอน ได้แก่

ขั้นตอนแรก การค้นหากิจการหรือโครงการที่น่าสนใจหรือนำเข้าไปร่วมลงทุน ซึ่งโครงการดังกล่าวจะต้องเป็นโครงการที่สนใจเงินทุนสนับสนุนภายนอกกิจการ

ขั้นตอนที่สอง การพิจารณาความเป็นไปได้ของการลงทุน และความน่าสนใจของแผนธุรกิจที่ลงทุน

ขั้นตอนที่สาม การพบปะพูดคุยกับเจ้าของกิจการ (Entrepreneur) เพื่อขอรายละเอียดเกี่ยวกับกิจการ หรือรายละเอียดอื่นๆ เพิ่มเติม

ขั้นตอนที่สี่ การประเมินความน่าเชื่อถือของการเข้าร่วมลงทุน โดยการตรวจสอบข้อมูลต่างๆ ของกิจการที่สนใจจะเข้าร่วมลงทุน

ขั้นตอนที่ห้า การยื่นข้อเสนอให้กับเจ้าของกิจการในรูปแบบของ Term Sheet

ขั้นตอนที่หก การเจรจาต่อรองระหว่างผู้ร่วมลงทุนกับเจ้าของกิจการ ตามเงื่อนไขที่ปรากฏใน Term Sheet

ขั้นตอนที่เจ็ด การสรุปเงื่อนไขและจัดทำข้อตกลงร่วมกันระหว่างผู้ร่วมลงทุนกับเจ้าของกิจการ

ขั้นตอนที่แปด การทำ Due Diligence

ขั้นตอนที่เก้า การวิเคราะห์ผลจากการทำ Due Diligence

ขั้นตอนที่สิบ การปรับปรุงเงื่อนไขต่างๆ ของข้อตกลงให้เป็นไปตามผลของ Due Diligence

ขั้นตอนที่สิบเอ็ด ผู้ร่วมลงทุน (Venture Capital) ทำหนังสือแสดงความประสงค์ที่จะเข้าร่วมลงทุนอย่างเป็นทางการกับเจ้าของกิจการ (Entrepreneur) ในขณะเดียวกัน เจ้าของกิจการก็จะทำหนังสือตอบรับความประสงค์ในการเข้าร่วมลงทุนอย่างเป็นทางการให้แก่ผู้ร่วมลงทุน

ขั้นตอนที่สิบสอง การจัดทำสัญญาร่วมลงทุนที่มีผลผูกพันตามกฎหมายระหว่างผู้ร่วมลงทุนกับเจ้าของกิจการ หรือตัวแทนตามกฎหมายของผู้ร่วมลงทุน

ขั้นตอนที่สิบสาม ผู้ร่วมลงทุนและเจ้าของกิจการร่วมกันลงนามในหนังสือ สัญญาร่วมลงทุน

ขั้นตอนที่สิบสี่ ผู้ร่วมลงทุนและเจ้าของกิจการร่วมกันดำเนินการตามเงื่อนไขใน ข้อตกลงสัญญาร่วมลงทุน และ

ขั้นตอนที่สิบห้า การออกจากการเป็นผู้ร่วมลงทุนและเจ้าของกิจการระหว่างกัน

โดยขั้นตอนในการดำเนินการดังกล่าวอาจจะมีการปรับแก้ให้มีขั้นตอนที่สั้นลง หรือเพิ่มขึ้นตอนมากขึ้น แล้วแต่ความเหมาะสมของกิจการ ส่วนระยะเวลาในการดำเนินการทำ สัญญาร่วมลงทุนนั้น ระยะเวลาที่สั้นที่สุดที่เคยเกิดขึ้นคือ 3 สัปดาห์ ซึ่งโดยเฉลี่ยแล้ว ระยะเวลาที่ ดำเนินการจะใช้เวลาประมาณ 3 – 6 เดือน (เรวัต ตันตยานนท์ และ สุทธิ พนาวรร, 2554)

2.7.4 สิทธิและเงื่อนไขต่างๆ ในสัญญาธุรกิจเงินร่วมลงทุน

การเข้าทำสัญญาธุรกิจเงินร่วมลงทุน ธุรกิจเงินร่วมลงทุนและผู้ถือหุ้นเดิม อาจจะได้รับสิทธิและต้องปฏิบัติตามเงื่อนไขต่างๆ ในสัญญาธุรกิจเงินร่วมลงทุน 6 ประการหลัก ดังต่อไปนี้คือ

ประการแรก สิทธิในการออกเสียงของผู้ถือหุ้น

โดยปกติจะถือหลัก 1 หุ้นต่อ 1 เสียง ซึ่งเป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไปในการบริหาร จัดการธุรกิจ เว้นแต่จะมีการตกลงไว้เป็นกรณีพิเศษ

ประการที่สอง สิทธิในการรับรู้ข้อมูลของบริษัท

การรับรู้ข้อมูลทางการเงินหรืองบการเงิน ข้อมูลการตลาด ข้อมูลการผลิต ข้อมูลการวิจัยหรือการพัฒนาสิ่งใหม่ และอาจจะรวมถึงสิทธิในการขอเข้าตรวจเยี่ยม ตรวจสอบ หรือการสอบบัญชีโดยธุรกิจเงินร่วมลงทุน หรือแม้กระทั่งการร่วมสังเกตการณ์ในการประชุม กรรมการบริษัทด้วย ซึ่งประเด็นดังกล่าวเป็นสิ่งที่เจ้าของกิจการพึงแสดงให้แก่ธุรกิจเงินร่วมลงทุน

เห็นว่า กิจการของตนมีความโปร่งใส น่าเชื่อถือ ตรวจสอบได้ และข้อมูลดังกล่าวอาจจะเป็นสิ่งที่ทำให้ธุรกิจร่วมลงทุนใช้ในการวิเคราะห์กิจการ เพื่อต่อยอดให้เกิดประโยชน์ต่อธุรกิจในอนาคตได้

ประการที่สาม สิทธิที่จะได้รับข้อเสนอและปฏิเสธก่อน

ธุรกิจเงินร่วมลงทุนมักจะขอรับสิทธิในการได้รับข้อเสนอและปฏิเสธก่อนผู้อื่น ในกรณีที่ข้อเสนอดังกล่าวมีนัยสำคัญต่อการบริหารบริษัท เช่น ข้อเสนอในการซื้อหรือขายหุ้นของบริษัท เป็นต้น ซึ่งเจ้าของกิจการอาจจะมีการต่อรองให้ธุรกิจเงินร่วมลงทุนมีสัดส่วนในการถือครองหุ้นเป็นจำนวนร้อยละตามที่กำหนดไว้ ถึงจะได้รับสิทธิในการรับข้อเสนอและปฏิเสธก่อน เป็นต้น

ประการที่สี่ เงื่อนไขบังคับก่อนการร่วมลงทุน

เนื่องจากกระบวนการร่วมลงทุนเป็นกระบวนการที่ใช้ระยะเวลาในการตกลงสัญญา ธุรกิจเงินร่วมลงทุนอาจจะกำหนดเงื่อนไขล่วงหน้าไว้ว่า จะต้องขอพิสูจน์ฐานะที่แท้จริงของกิจการผ่านการ Due Diligence พร้อมรายงานที่เป็นลายลักษณ์อักษร ต้องมีการลงนามใน Term Sheet และในสัญญาร่วมลงทุน ตลอดจนต้องปรับแก้ไขข้อบังคับของบริษัท เพื่อรองรับการเพิ่มส่วนทุนจากการร่วมลงทุนของตนก่อน ถึงจะตกลงร่วมลงทุนกันได้

ประการที่ห้า เงื่อนไขที่เกี่ยวข้องกับผู้บริหาร

ธุรกิจเงินร่วมลงทุนมักจะต่อรองให้ผู้บริหารเดิมซึ่งเป็นผู้ถือหุ้นเดิม ดำเนินการบริหารกิจการธุรกิจต่อไป เพื่อสร้างความเชื่อมั่นในการบริหารกิจการ และธุรกิจเงินร่วมลงทุนจะพยายามรักษาสัดส่วนการถือครองหุ้นของเจ้าของกิจการเดิมมิให้ต่ำเกินไป เนื่องจากการถือหุ้นน้อยลงอาจทำให้ความกระตือรือร้นในการทำงานของเจ้าของกิจการลดน้อยลงไปด้วย อีกประเด็นสำคัญคือ การขายหุ้นให้แก่ผู้บริหารที่สร้างคุณประโยชน์ให้แก่บริษัทเป็นอย่างมาก อาจจะเป็นการสร้างแรงจูงใจให้ผู้บริหารสร้างผลงานให้ดีขึ้น แต่อย่างไรก็ตามจะต้องกำหนดสัดส่วนการให้กำหนดผู้ที่จะได้รับ ทั้งของผู้บริหารฝ่ายเจ้าของกิจการและฝ่ายธุรกิจเงินร่วมลงทุน การคำนวณมูลค่าหุ้น คุณสมบัติของผู้ได้รับหุ้น หลักเกณฑ์การอนุมัติหุ้น เป็นต้น รวมทั้งการตกลงเรื่อง

ผลประโยชน์ตอบแทน เช่น ค่าจ้าง โบนัส รางวัล การขึ้นเงินเดือน ค่าจ้าง สวัสดิการต่างๆ ของผู้บริหาร เป็นต้น

ประการที่หก เงื่อนไขเบ็ดเตล็ดอื่นๆ

ในกรณีการเจรจาร่วมลงทุนอาจจะใช้เวลาในการเจรจาเป็นระยะเวลาอันยาวนาน การกำหนดเงื่อนไขเบ็ดเตล็ดอื่นๆ เช่น เงื่อนไขในการยุติการเจรจาภายในระยะเวลา 3 – 6 เดือนหากการเจรจาไม่คืบหน้า จะช่วยให้การเจรจาไม่ยืดเยื้อ และต่างฝ่ายจะได้ใช้เวลาในการเจรจาอย่างคุ้มค่ามากที่สุด รวมทั้งเงื่อนไขเกี่ยวกับผู้ร่วมสัญญาว่าจะให้ฝ่ายไหนเป็นฝ่ายร่วมสัญญา รวมทั้งค่าใช้จ่ายในการร่วมสัญญาว่าใครจะเป็นผู้รับผิดชอบ หากเกิดกรณีการจัดให้มีการร่วมสัญญาโดยที่ปรึกษากฎหมายที่ทั้งสองฝ่ายเห็นชอบ (เรวัต ตันตยานนท์ และ สุธี พนาวรร, 2554)

2.8 งานวิจัยและกรณีศึกษาที่เกี่ยวข้อง

2.8.1 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

พัชรา สิ้นลอยมา (2550) ศึกษาเรื่องรูปแบบและวิธีการกระทำความผิดการประกอบธุรกิจขายตรงในลักษณะแชร์ลูกโซ่ในประเทศไทย ผลการศึกษาเชิงปริมาณพบว่า ผู้เสียหายส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุตั้งแต่ 41 ปีขึ้นไป มีสถานภาพสมรสแล้ว จบการศึกษต่ำกว่าระดับปริญญาตรี รายได้เฉลี่ยต่อเดือน 10,001 – 20,000 บาท ภูมิลำเนาเดิมอยู่ทางภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ได้รับความเสียหายจากบริษัทที่ดำเนินการในรูปแบบที่เน้นให้สมัครเป็นสมาชิก และนำเงินซื้อสินค้าหรือบริการครั้งละมากๆ ลักษณะของผู้กระทำความผิด คือ จะหลอกผู้เสียหายโดยให้ผลตอบแทนสูงจากการทำธุรกิจ ปัจจัยที่เป็นสาเหตุหลักที่ทำให้ตกเป็นเหยื่อ คือ ผู้เสียหายเชื่อว่าเป็นบริษัทที่จดทะเบียนถูกต้องตามกฎหมาย วิธีการกระทำความผิดโดยเพื่อนหรือคนรู้จักแนะนำไปให้ร่วมทำธุรกิจกับบริษัทขายตรง โดยมีการประชาสัมพันธ์ธุรกิจของบริษัทผ่านทางหนังสือพิมพ์มากที่สุด ส่วนผลการวิจัยเชิงคุณภาพ พบว่า รูปแบบการกระทำความผิดการประกอบธุรกิจขายตรงในลักษณะแชร์ลูกโซ่ในประเทศไทย แบ่งเป็น 3 รูปแบบ ได้แก่ (1) เน้นให้เหยื่อสมัครเป็นสมาชิกและนำเงินมาซื้อสินค้าหรือบริการจำนวนมาก (2) ผู้กระทำความผิดจะหลอกว่ามี

ตำแหน่งหน้าที่การทำงานให้เหยื่อทำ (3) หลอกให้เหยื่อนำเงินจำนวนมากมาร่วมทำธุรกิจขายตรง

วิธีการกระทำความผิดมี 2 วิธี ได้แก่ (1) ผู้กระทำความผิดติดต่อกับเหยื่อโดยตรงหรือติดต่อผ่านบุคคลต่างๆ ได้แก่ แม่ทิม ผู้จำหน่ายอิสระ บุคคลที่ใกล้ชิดเหยื่อ หรือคนรู้จัก (2) อาศัยเทคนิคในการประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อต่างๆ ได้แก่ หนังสือพิมพ์ แผ่นพับ ใบปลิว ใบปิดประกาศ หรืออินเทอร์เน็ต ฯลฯ ปัจจัยที่เป็นสาเหตุในการกระทำความผิด มี 4 ปัจจัยหลัก ได้แก่ (1) ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับตัวเหยื่อ (2) ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับตัวผู้กระทำความผิด (3) ปัจจัยทางสังคมและเศรษฐกิจ (4) ปัจจัยด้านโอกาสในการกระทำความผิด ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินคดีและการบังคับใช้กฎหมายเกี่ยวกับการประกอบธุรกิจขายตรงในลักษณะแชร์ลูกโซ่ที่สามารถแบ่งออกได้ 4 ด้าน ได้แก่ (1) ด้านงบประมาณ (2) ด้านบุคลากรผู้ปฏิบัติงาน (3) ด้านกฎระเบียบในการปฏิบัติงาน (4) ด้านความร่วมมือของเหยื่อและพยาน ส่วนแนวทางในการแก้ไขและมาตรการในการป้องกัน ได้แก่ (1) การป้องกันที่ตัวเหยื่อ คือ การให้ความรู้ความเข้าใจ และประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับรูปแบบและวิธีการกระทำความผิด (2) การป้องกันแก้ไขที่ตัวผู้กระทำความผิดโดยต้องมีมาตรการลงโทษที่รุนแรง และจริงจัง เพื่อมิให้มีการกระทำความผิดซ้ำ (3) การบังคับใช้กฎหมายโดยการอบรมให้ความรู้เจ้าหน้าที่ให้มีความเชี่ยวชาญทางด้านกฎหมายและการสืบสวนสอบสวน

สายฝน รัตนภิรมย์ (2553) ศึกษานโยบายรัฐในการควบคุมอาชญากรรมแชร์ลูกโซ่ที่แฝงในธุรกิจขายตรง ผลการศึกษาพบว่า นโยบายที่สำคัญในการบังคับใช้กฎหมายต่ออาชญากรรมทางเศรษฐกิจประเภทแชร์ลูกโซ่ คือ ทั้งป้องกันและปราบปราม โดยในส่วนของนโยบายป้องกัน คือ การทำให้ประชาชนได้ทราบข้อมูลไว้ก่อน จะได้ไม่ถูกหลอกหลวงให้หลงเชื่อ เช่น (1) การสร้างเว็บไซต์เตือนภัย (2) เนื่องจากในปัจจุบันอาชญากรรมมักจะพัฒนาช่องทางหลีกเลี่ยงกฎหมายโดยการดำเนินธุรกิจแชร์ลูกโซ่ในลักษณะใหม่ๆ หรือโดยการแอบแฝงกับธุรกิจบางประเภท ทั้งนี้ เพื่อแก้ปัญหาดังกล่าว หน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องควรส่งเสริมความรู้ความเชี่ยวชาญให้แก่พนักงานเจ้าหน้าที่ โดยสนับสนุนให้มีการวิเคราะห์รวบรวมข้อมูลและติดตามวิวัฒนาการความเคลื่อนไหวของรูปแบบและลักษณะของการหลอกหลวงของธุรกิจแชร์ลูกโซ่มีแนวโน้มไปทางใด ทั้งนี้ อาจศึกษาจากรูปแบบการฉ้อโกงในต่างประเทศ เพราะมีการพัฒนาทางเศรษฐกิจก้าวไกลกว่าในประเทศ เช่น แชร์ลูกโซ่ อินเทอร์เน็ต รวมทั้งควรส่งเสริมสร้างทักษะในการปฏิบัติหน้าที่และการดำเนินคดีก็ยังมีเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชนให้แก่เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง (3) ควรที่จะมีการประชาสัมพันธ์ คือ ต้องเร่งรัดดำเนินการประชาสัมพันธ์แจ้งเตือนให้ประชาชนได้รู้ถึงอาชญากรรมทางเศรษฐกิจที่จะเกิดขึ้นในช่วงของเศรษฐกิจขาลง โดยเฉพาะการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนได้รู้

ถึงกลเม็ดและรูปแบบของการหลอกลวงต่างๆ นานา กลุ่มประชาชนส่วนใหญ่ยังรู้ไม่ทันถึงเล่ห์เหลี่ยมการหลอกลวงที่มีมาในหลายรูปแบบ จำเป็นต้องใช้การประชาสัมพันธ์เป็นสื่อกลางถ่ายทอดไปยังประชาชน โดยใช้สำนวนและภาษาที่ง่ายต่อการทำความเข้าใจ และต้องประชาสัมพันธ์เข้าไปถึงในระดับหมู่บ้านให้รู้เท่าทันและระมัดระวังการหลอกลวงในหลากหลายรูปแบบที่อาจเกิดขึ้นในช่วงเวลาของเศรษฐกิจขาลง และควรให้ประชาชนทราบข้อมูลของธุรกิจแชร์ลูกโซ่ประเภทต่างๆ อย่างสม่ำเสมอ โดยให้มีการเปิดเผยข้อมูลรายชื่อบริษัทที่ทางการรับทราบข้อมูลมาพร้อมกับสถานที่ตั้งโดยละเอียด เพื่อให้ประชาชนรับทราบข้อมูลและความเคลื่อนไหวของธุรกิจประเภทนี้อย่างต่อเนื่อง (4) การกำหนดให้เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องสนธิกำลังกันในลักษณะบูรณาการคือ ประสานงานกันกับเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย และ (5) ปลูกฝังจิตสำนึกของประชาชนให้หันม่านำกระแสพระราชดำริส “หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง” ไปใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน ในส่วนของนโยบายในการปราบปราม คือ (1) เห็นควรแก้ไขเพิ่มเติมพระราชกำหนดการกักเงินที่เป็นการขู่โกงประชาชน พ.ศ. 2527 โดยบัญญัติเพิ่มข้อสันนิษฐานความผิดในกรณีผู้ให้เช่าสถานที่ที่มีส่วนรู้เห็นในการกระทำความผิดให้ต้องรับผิดชอบต่อการกระทำความผิด เว้นแต่จะพิสูจน์ได้ว่าตนมิได้มีส่วนในการกระทำความผิดนั้น (2) เห็นควรเพิ่มบทบัญญัติให้มีการจ่ายรางวัลให้แก่ประชาชนผู้ชี้เบาะแสด้วย โดยกำหนดว่าจะจ่ายให้ต่อเมื่อคดีถึงที่สุด นอกจากนั้น หากมีการกำหนดเรื่องการส่งจ่ายรางวัลดังกล่าวแล้ว ก็ควรกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการเกี่ยวข้องกับการร้องขอหรือการส่งจ่ายเงินรางวัลไว้ในระเบียบซึ่งออกตามพระราชกำหนดการกักเงินที่เป็นการขู่โกงประชาชน พ.ศ. 2527 ด้วย เพื่อให้มีหลักเกณฑ์ที่ชัดเจนในทางปฏิบัติ (3) ควรบัญญัติเพิ่มอัตราโทษปรับให้มีความเหมาะสมตามฐานะทางการเงินของผู้กระทำความผิด โดยใช้การลงโทษปรับแบบ Relative คือปรับโดยไม่มีอัตราขั้นสูง และปรับในอัตราที่ใกล้เคียงกับประโยชน์ที่ผู้กระทำความผิดได้รับจากการกระทำความผิด ทั้งนี้ เพื่อมิให้ผู้กระทำความผิดได้รับผลประโยชน์จากการกระทำความผิดของตน นอกจากนั้น ควรพิจารณากำหนดโทษปรับแบบระบบวันปรับ (Day – Fine's System) มาปรับใช้ กล่าวคือ เป็นการกำหนดอัตราโทษปรับจากปัจจัย 2 ประการ คือ ปริมาณเงินซึ่งจะแปรไปตามสภาพเศรษฐกิจของผู้กระทำความผิด โดยคำนวณจากรายได้ต่อวันและปริมาณวันปรับซึ่งกำหนดตามความหนักเบาของความผิดที่ได้กระทำ ซึ่งการกำหนดโทษปรับให้ได้สัดส่วนย่อมทำให้มีผลเป็นการยับยั้งการก่ออาชญากรรมประเภทนี้ได้อีกทางหนึ่ง (4) ต้องกำหนดโทษสำหรับความผิดเกี่ยวกับแชร์ลูกโซ่ให้สูงขึ้นกว่าเดิม (5) เห็นควรบัญญัติแก้ไขระเบียบกระทรวงการคลังที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติตามพระราชกำหนดการกักเงินที่เป็นการขู่โกงประชาชน พ.ศ. 2527 ให้สอดคล้องกันกับทางปฏิบัติ เช่น ไม่ควรกำหนดให้การสืบสวน สอบสวน การตรวจสอบหรือค้นต้องทำเป็น

ราชการลับ เพื่อให้ประชาชนสามารถรับรู้ความเคลื่อนไหวของธุรกิจประเภทนี้ได้ตลอดเวลา หรือแก้ไขเรื่องการออกคำสั่งยึดทรัพย์สิน โดยกำหนดให้ออกคำสั่งไปพร้อมกับคำสั่งแต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่ให้ยึดทรัพย์สิน หรือกำหนดผู้ที่ออกคำสั่งอายัดทรัพย์สินต้องได้รับอนุมัติจากรัฐมนตรีฯ แต่ทั้งนี้ ต้องกำหนดว่าผู้นั้นต้องเป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ที่ได้รับการแต่งตั้งให้อายัดทรัพย์สิน ซึ่งหากมีการแก้ไขดังกล่าวแล้วก็จะทำให้เกิดประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานมากยิ่งขึ้น (6) เห็นควรมีการออกระเบียบกระทรวงการคลังเรื่องการบริการและจัดการทรัพย์สินที่ยึดหรืออายัดไว้ตามคำสั่งของพนักงานเจ้าหน้าที่และตามคำสั่งศาล ซึ่งมีขั้นตอนที่ยุ่งยากและล่าช้า จนอาจทำให้เกิดความเสียหายแก่ทรัพย์สินของรัฐและอาจต้องเสียงบประมาณบางส่วนไปโดยไม่จำเป็น จึงเห็นควรมีการออกระเบียบกระทรวงการคลังเรื่องการบริการและจัดการทรัพย์สินดังกล่าว เพื่อให้เกิดประโยชน์แก่กองทรัพย์สินที่ใช้สำหรับเฉลี่ยคืนแต่ผู้เสียหายและเพื่อมิให้รัฐต้องแบกรับภาระในการดูแลทรัพย์สิน และ (7) เห็นควรปรับปรุงกฎหมายลักษณะพยานหลักฐานให้มีบทบัญญัติรับรองการอ้างข้อมูลจากสิ่งอิเล็กทรอนิกส์เป็นพยานในศาลได้ โดยบทบัญญัติรับรองการอ้างข้อมูลจากสื่ออิเล็กทรอนิกส์เป็นพยานในศาลได้

วิลาสินี อัครวิบูลย์ (2550) ศึกษามาตรการทางกฎหมายในการคุ้มครองผู้บริโภคในธุรกิจขายตรง: ศึกษากรณีอันมีลักษณะเป็นแชร์ลูกโซ่ ผลการศึกษาพบว่า แนวทางในการแก้ไขปัญหาแชร์ลูกโซ่ในธุรกิจขายตรง ได้แก่ (1) ประเทศไทยควรมีกฎหมายเฉพาะเกี่ยวกับการต่อต้านแผนการค้ำแบบพีระมิดเหมือนอย่างกฎหมายของประเทศสหรัฐอเมริกา ซึ่งหากประเทศไทยมีกฎหมายที่ใช้บังคับสำหรับแผนการค้ำแบบพีระมิดโดยตรง ก็น่าจะทำให้การปราบปรามและการป้องกันผู้กระทำความผิดประเภทนี้มีประสิทธิภาพมากขึ้น (2) เห็นควรบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมมาตรา 4 แห่งพระราชกำหนดการกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน พ.ศ. 2527 โดยการตัดข้อความ “ในอัตราที่สูงกว่าอัตราดอกเบี้ยสูงสุดที่สถาบันการเงินตามกฎหมายว่าด้วยดอกเบี้ยเงินกู้ยืมของสถาบันการเงินจะพึงจ่ายได้” ออก เพราะบางกรณีเพื่อเป็นการหลีกเลี่ยงการกระทำที่เข้าข่ายความผิดฐานนี้ ผู้กระทำความผิดจึงหลีกเลี่ยงการให้ผลประโยชน์ตอบแทนในอัตราที่เท่ากับหรือน้อยกว่าอัตราดอกเบี้ยสูงสุดที่สถาบันการเงินตามกฎหมายว่าด้วยดอกเบี้ยให้กู้ยืมเงินของสถาบันการเงินจะพึงจ่ายได้เป็นความผิด ทั้งๆ ที่มีการหมุนเวียนเงินเหมือนกันและก่อให้เกิดความเสียหายเช่นเดียวกัน และเห็นควรตัดคำว่า “เงิน” ออกจากข้อความ “โดยที่ตนรู้หรือควรรู้อยู่แล้วว่าตนหรือบุคคลจะนำเงินจากผู้ให้กู้ยืมรายนั้นหรือรายอื่นมาจ่ายหมุนเวียนให้แก่ผู้ให้กู้ยืมเงิน” ออก และเปลี่ยนเป็น “ทรัพย์สินหรือผลประโยชน์อื่นใด” แทน เนื่องจากอาจเกิดกรณีที่ผู้กระทำ

ความผิดกู้ยืมเงินแต่ผู้กระทำความผิดนั้นจะนำสิทธิประโยชน์อื่นๆ มาหมุนเวียนให้แก่ผู้ให้กู้ยืมเงิน จึงไม่เข้าองค์ประกอบของความผิดตามมาตรา 4 นี้ (3) เห็นควรออกระเบียบเกี่ยวกับการจัดการทรัพย์สินที่ยึดหรืออายัดตามมาตรา 8 แห่งพระราชกำหนดการกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน พ.ศ. 2527 เกี่ยวกับการดูแลและการใช้ประโยชน์ทรัพย์สิน การนำทรัพย์สินออกขายทอดตลาด เพื่อให้การจัดการบริหารทรัพย์สินมีประโยชน์ต่อผู้เสียหายสูงสุด (4) เห็นควรบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมพระราชกำหนดการกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน พ.ศ. 2527 มาตรา 15 วรรคสอง โดยบัญญัติเพิ่มเติมข้อสันนิษฐานความผิดในกรณีผู้ให้เช่าสถานที่ด้วย เว้นแต่จะพิสูจน์ได้ว่าตนมิได้มีส่วนในการกระทำความผิดของนิติบุคคลนั้น (5) เห็นควรบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมพระราชกำหนดการกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน พ.ศ. 2527 โดยกำหนดให้มีคณะกรรมการขึ้นมาสำหรับการป้องกันและปราบปรามการกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชนโดยเฉพาะ เพื่อความชัดเจนในด้านนโยบายและมาตรการปราบปราม รวมถึงการบังคับใช้กฎหมาย โดยให้คณะกรรมการชุดดังกล่าวเรียกว่า “คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน” (6) เห็นควรบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมพระราชกำหนดการกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน พ.ศ. 2527 มาตรา 12 ให้สามารถบังคับใช้กับกรณีผู้กระทำความผิดที่เป็นนิติบุคคลได้ โดยแก้ไขจาก “ต้องระวางโทษจำคุก...และปรับ...” เป็น “ต้องระวางโทษจำคุก...และ/หรือปรับ...” เนื่องจากโทษจำคุกไม่สามารถใช้กับนิติบุคคลได้ และควรมีการแก้ไขบทบัญญัติเกี่ยวกับอัตราโทษปรับให้มีอัตราที่สูงขึ้น ให้เหมาะสมกับความเสียหายที่ผู้เสียหายได้ก่อขึ้น (7) เห็นควรมีการนำเอาการดำเนินคดีแบบกลุ่ม (Class Action) ของประเทศสหรัฐอเมริกามาใช้ เนื่องจากเป็นคดีที่มีผู้เสียหายจำนวนมาก และเป็นการลดความซ้ำซ้อนในการดำเนินคดีเรื่องเดียวกันแต่มีผู้เสียหายหลายราย และเห็นควรมีการผลักภาระการพิสูจน์ไปยังจำเลย เนื่องจากความผิดขายตรงแอบแฝงแชร์ลูกโซ่ถือเป็นคดีอาชญากรรมทางเศรษฐกิจที่มีความซับซ้อน และหลักฐานส่วนใหญ่อยู่ที่ผู้กระทำความผิด จึงเป็นการยากที่จะนำเอาพยานหลักฐานนั้นอ้างในชั้นศาลได้ (8) จึงควรนำมาตรการทางกฎหมายอื่นมาใช้บังคับกับการลงโทษนิติบุคคล เช่น ห้ามประกอบอาชีพบางอย่าง เพื่อเป็นการป้องกันมิให้ผู้กระทำความผิดกลับมากระทำความผิดซ้ำอีก รวมทั้งกระบวนการคุมประพฤตินิติบุคคลด้วย (9) เห็นควรมีการฝึกอบรมเกี่ยวกับกลวิธีของธุรกิจขายตรงและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง โดยเชิญผู้เชี่ยวชาญซึ่งมีความชำนาญเฉพาะด้านมาเป็นวิทยากร รวมถึงสนับสนุนให้มีการวิเคราะห์รวบรวมข้อมูลและติดตามวิวัฒนาการของรูปแบบและลักษณะของธุรกิจแชร์ลูกโซ่ว่ามีแนวโน้มไปทางใด เพื่อเสริมสร้างทักษะในการปฏิบัติงานและการดำเนินคดี (10) เห็นควรมีการปฏิบัติงานเชิงรุก โดยการประสานงานกับหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง เช่น กลุ่มงานป้องกันและ

ปราบปรามเงินนอกระบบ สำนักงานปลัดกระทรวงการคลัง กรมสรรพากร สำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน เป็นต้น โดยการตั้งหน่วยเฉพาะกิจขึ้นมาเพื่อทำหน้าที่ควบคุม ตรวจสอบ รับเรื่อง และดำเนินการอย่างใด ๆ เกี่ยวกับธุรกิจขายตรงที่แอบแฝงมาในแชร์ลูกโซ่ อันจะทำให้เกิดเอกภาพในการทำงานมากยิ่งขึ้น (11) เห็นควรกำหนดให้มีการจ่ายเงินรางวัลแก่ผู้ชี้เบาะแส ซึ่งวิธีการดังกล่าวสามารถสร้างแรงจูงใจให้มีการจับกุมผู้กระทำความผิดมากขึ้น และ (12) เห็นควรมีการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนทราบข้อมูลธุรกิจการเงินนอกระบบที่ผิดกฎหมายประเภทต่างๆ ที่เกิดขึ้นอย่างสม่ำเสมอ โดยให้มีการเปิดเผยข้อมูลรายชื่อบริษัทที่ทางการทราบข้อมูลมาพร้อมกับสถานที่ตั้งโดยละเอียด เพื่อให้ประชาชนทุกระดับสามารถรับทราบข้อมูลความเคลื่อนไหวของธุรกิจประเภทนี้อย่างต่อเนื่อง และเป็นการป้องกันมิให้ประชาชนตกเป็นเหยื่อแก่ผู้คิดจะเอาธุรกิจขายตรงมาบังหน้าในการกระทำความผิด

จุฑามาส คงแยม (2549) ศึกษามาตรการส่งเสริมและกำกับดูแลธุรกิจเงินร่วมลงทุนในประเทศไทย ผลการศึกษาพบว่า แนวทางการส่งเสริมและกำกับดูแลธุรกิจเงินร่วมลงทุนในประเทศไทย ได้แก่ (1) มาตรการส่งเสริม แบ่งเป็น (ก) มาตรการทางภาษี กล่าวคือ การแก้ไขหลักเกณฑ์รองรับปัญหาการสูญเสียสิทธิได้รับสิทธิประโยชน์ทางภาษีในกรณีที่กิจการที่ได้รับการลงทุนเจริญเติบโตขึ้นสถานะ SMEs รวมทั้งแก้ไขหลักเกณฑ์อัตราส่วนการลงทุนที่ต้องเพิ่มขึ้นตลอดระยะเวลาการดำเนินงานให้ยืดหยุ่นและเหมาะสมต่อการประกอบธุรกิจเงินร่วมลงทุนมากขึ้น โดยกำหนดหลักเกณฑ์ให้สอดคล้องกับมาตรการกำกับดูแลของสำนักงานฯ แทน (ข) ธุรกิจเงินร่วมลงทุนภาครัฐ กล่าวคือ ควรพิจารณาก่อตั้งโครงการลักษณะเดียวกับ SBICs ของประเทศสหรัฐอเมริกา โดยพิจารณาให้ สสว. เป็นผู้รับผิดชอบดำเนินการ เพื่อแทรกแซงกลไกตลาดด้วยการอัดฉีดเงินกองทุนจากภาครัฐ รวมทั้งการเป็นสถาบันผลิตนักธุรกิจเงินร่วมลงทุนได้อย่างมีประสิทธิภาพ (ค) การสร้างปัจจัยที่เอื้อต่อการประกอบธุรกิจเงินร่วมลงทุน กล่าวคือ การพัฒนาตลาดทุน ส่งเสริมการระดมทุนจากตลาดแรก เพื่อแก้ไขสภาพนิเวศทางการเงินบกพร่อง และเป็นช่องทางทางการถอนตัวที่มีประสิทธิภาพได้ผลตอบแทนที่คุ้มค่า และ (2) มาตรการกำกับดูแล แบ่งเป็น (ก) องค์การที่มีอำนาจหน้าที่ในการกำกับดูแล กล่าวคือ ควรมีการออกกฎหมายรับรองธุรกิจเงินร่วมลงทุนที่ดำเนินการอยู่ก่อนปี พ.ศ. 2545 ให้อยู่ภายใต้มาตรการกำกับดูแลเดียวกับ รวมทั้งธุรกิจเงินร่วมลงทุนที่เกิดขึ้นใหม่ โดยไม่จำกัดเฉพาะการลงทุนใน SMEs เท่านั้น (ข) โครงสร้างความสัมพันธ์ที่เหมาะสมระหว่างบริษัทจัดการเงินทุน นิติบุคคลร่วมลงทุน (ผู้ลงทุน) และกิจการที่

รับการลงทุน (ผู้รับการลงทุน) กล่าวคือ กฎหมายควรกำหนดหลักเกณฑ์การทำหน้าที่ผู้จัดการ กองทุนของบริษัทจัดการเงินร่วมลงทุน อย่างน้อยที่สุดควรมีหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการจัดทำสัญญา ระหว่างบริษัทจัดการเงินร่วมลงทุนและนิติบุคคลร่วมลงทุน มาตรฐานในการใช้ความสุจริตและ ระมัดระวังยิ่งในฐานะผู้ประกอบการวิชาชีพ รวมทั้งมีหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการเปิดเผยข้อมูลสำคัญที่ เกี่ยวกับการบริหารจัดการกองทุน โดยเฉพาะข้อมูลเกี่ยวกับกองทุนอื่นที่อยู่ภายใต้การบริหาร และ ความทับซ้อนทางผลประโยชน์ที่อาจเกิดขึ้น และเห็นควรมีให้มีการทบทวนอัตราส่วนการถือหุ้นของ บริษัทจัดการเงินร่วมลงทุนในนิติบุคคลร่วมลงทุน หรือกำหนดขอบเขตสิทธิและหน้าที่ของบริษัทจัด การเงินร่วมลงทุนในฐานะผู้จัดการกองทุนนิติบุคคลร่วมลงทุนที่มีผลประโยชน์ส่วนตัวจากการ จัดการนิติบุคคลร่วมลงทุน โดยอาจอยู่ในรูปแบบของการกำหนดขอบเขตและข้อจำกัดของธุรกรรม บางประเภทที่ห้ามบริษัทจัดการเงินร่วมลงทุนกระทำกับกิจการที่รับการลงทุน และ (ค) กฎหมาย ควรกำหนดให้สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ ทำหน้าที่เป็น ตัวกลางในการประสานความขัดแย้งทางผลประโยชน์ดังกล่าวและคุ้มครองคู่สัญญาแต่ละฝ่าย อย่างเหมาะสม ทั้งนี้ โดยกฎหมายกำหนดมาตรฐานขั้นต่ำของสัญญาร่วมลงทุนต่างๆ ที่ควรมี และ ข้อสัญญาต่างๆ ที่ต้องห้าม และหากมีกรณีที่พิจารณาว่าอาจเกิดปัญหาในการร่วมลงทุน เช่น การ ถอนตัว คู่กรณีอาจร้องขอให้สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์เข้าไปมี บทบาทในการแก้ไขปัญหาดังกล่าวได้

ชัยรัตน์ ศักดิ์โกศล (2544) ศึกษาการฟอกเงิน: เปรียบเทียบกฎหมายไทยกับ อนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านองค์การอาชญากรรมข้ามชาติ ผลการศึกษาพบว่า มาตรการตามกฎหมายฟอกเงินของไทยส่วนใหญ่มีความสอดคล้องกับอนุสัญญาแต่มีเพียง บางส่วนที่แตกต่างกันหรือยังไม่ชัดเจน โดยเฉพาะในเรื่องกรอบการบังคับใช้ของพระราชบัญญัติ ป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 ที่จำกัดเฉพาะความผิดมูลฐาน 7 ประเภท ขณะที่ อนุสัญญาบัญญัติให้รัฐภาคีต้องขยายกรอบการบังคับใช้กฎหมายฟอกเงินให้ครอบคลุมถึง ความผิดตามอนุสัญญา ดังนั้น จึงควรแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติในมาตรา 3 ของพระราชบัญญัติ ป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 ว่า "(8) ความผิดตามที่บัญญัติไว้ในกฎหมายว่า ด้วยการป้องกันและปราบปรามองค์การอาชญากรรมข้ามชาติ พ.ศ. ..." เพื่อให้กรอบการบังคับใช้ กว้างขึ้นและสอดคล้องกับอนุสัญญา อนึ่ง มาตรการทางกฎหมายที่เหมาะสมย่อมส่งผลให้เงินสกปรก หายไปจากระบบการเงินของประเทศและการหมุนเวียนของกระแสเงินย่อมเป็นไปอย่างถูกต้องตาม กลไกเศรษฐกิจและมีเสถียรภาพ

สุบัญญัติ แพ้ใหญ่ (2546) ศึกษาอนุสัญญาสหประชาชาติเพื่อต่อต้านองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ ค.ศ. 2000 โดยศึกษาเฉพาะกรณีความผิดฐานฟอกเงินเปรียบเทียบกับพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 ผลการศึกษาพบว่า มาตรการทางกฎหมายของประเทศไทยในการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินในส่วนที่กำหนดให้การกระทำ ความผิดมูลฐานเป็นความผิดอาญา กฎหมายฟอกเงินของไทยได้กำหนดหลักเกณฑ์ให้สอดคล้องกับอนุสัญญา มีเพียงบางมาตรการที่ยังครอบคลุมไม่ถึงข้อจำกัดเรื่องการตรวจสอบธุรกรรมทางการเงินของสถาบันการเงิน ข้อจำกัดในเรื่องของอำนาจศาลในคดีอาญา อำนาจขององค์กรในการแลกเปลี่ยนร่วมมือในระดับประเทศ วิทยานิพนธ์ฉบับนี้จึงเสนอแนวทางในการแก้ไขปัญหาในเรื่องเพิ่มมูลฐานความผิดเพื่อให้ ครอบคลุมโดยการให้มีการยกย่องร่าง พ.ร.บ. ป้องกันและปราบปรามองค์กรอาชญากรรม พ.ศ. .... ขึ้นส่วนเรื่องรายได้ที่ได้จากการประกอบอาชญากรรม ข้อจำกัดในเรื่องของอำนาจศาลในคดีอาญา อำนาจขององค์กร การจัดการกับทรัพย์สินที่ถูกริบ (กรณีที่มีการขอความร่วมมือระหว่างประเทศ) ก็ให้จัดให้มีการแก้ไข พ.ร.บ. ป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 เพื่อให้กฎหมายมีผลบังคับได้อย่างสมบูรณ์ และมีประสิทธิภาพมากขึ้น

พิศาล มุกแจ่ม (2545) ศึกษามาตรการในการป้องกันปราบปรามอาชญากรรมข้ามชาติที่จัดตั้งในลักษณะองค์กร โดยศึกษาเฉพาะกรณีฟอกเงิน ผลการศึกษาพบว่า พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 ซึ่งเป็นมาตรการในการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินของประเทศไทย มีความสอดคล้องกับหลักสากลในการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน แต่ยังมีปัญหาบางประการไม่สามารถป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้น มาตรการที่เหมาะสมในการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินของประเทศไทย ควรจะมีลักษณะดังนี้ คือ (1) ควรกำหนดความผิดมูลฐานให้เหมาะสมกับสภาพปัญหา หรือสถานการณ์ที่เกิดขึ้น โดยเพิ่มฐานความผิดเกี่ยวกับการพนัน การค้าอาวุธสงคราม ความผิดเกี่ยวกับทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม การก่อการร้ายสากล และอาชญากรรมข้ามชาติ (2) ควรนำมาตรการต่างๆ ตามอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านอาชญากรรมข้ามชาติ ค.ศ. 2000 มาประยุกต์ใช้ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การส่งเสริมให้มีการใช้เทคนิคพิเศษในการสืบสวน เช่น การควบคุมการส่งมอบ (Controlled Delivery) การใช้สายลับเข้าไปร่วมเป็นสมาชิกในองค์กร (Under Cover Operation) (3) ควรจัดตั้งกองทุนป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินให้แก่สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน เพื่อให้เป็นประโยชน์ในการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน และ (4) ควรมีมาตรการส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการป้องกัน

และปราบปรามการฟอกเงิน โดยการให้รางวัลสินบนให้แก่ผู้ให้เบาะแสการฟอกเงิน หรือการทำธุรกรรมอันมีเหตุอันควรสงสัย

2.8.2 กรณีศึกษาคดีแชร์ลูกโซ่ในประเทศไทย

1) คดีแชร์แม่หม้อย

คดีหมายเลขแดงที่ อ5491/2532

โจทก์ พนักงานอัยการ กรมอัยการ
 จำเลย นางหม้อย ทิพย์โส กับพวก รวม 8 คน
 ข้อหา ข้อโกงประชาชนและกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน
 วันที่ 19 กันยายน 2528

ผู้เสียหายจำนวน 16,231 คน นำเงินไปให้จำเลยทั้งแปดกู้ยืม 27,160 ครั้ง รวมเป็นเงินจำนวน 4,554,528,440.00 บาท จำเลยทั้งแปดทำหนังสือสัญญากู้ยืมให้ผู้เสียหายแต่ละคนไว้รวม 27,160 ฉบับ โดยแยกเป็นการให้กู้ยืมก่อนและหลังพระราชกำหนดการกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน พ.ศ. 2527 ประกาศใช้บังคับ ดังนี้

ก. ก่อนพระราชกำหนดการกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน พ.ศ. 2527 ประกาศใช้บังคับ (วันที่ 1 มกราคม 2520 ถึงวันที่ 12 พฤศจิกายน 2527) ผู้เสียหายจำนวน 13,248 คน นำเงินไปให้จำเลยทั้งแปดกู้ยืม 23,519 ครั้ง รวมเป็นเงิน 4,043,997,795.00 บาท จำเลยทั้งแปดทำหนังสือสัญญากู้ยืมให้ผู้เสียหายแต่ละคนไว้รวม 23,519 ฉบับ

ข. หลังพระราชกำหนดการกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน พ.ศ. 2527 ประกาศใช้บังคับ ผู้เสียหายจำนวน 2,983 คน นำเงินไปให้จำเลยทั้งแปดกู้ยืม 3,641 ครั้ง รวมเป็นเงินจำนวน 510,584,645.00 บาท จำเลยทั้งแปดทำหนังสือสัญญากู้ยืมให้ผู้เสียหายแต่ละคนไว้รวม 3,641 บาท

ศาลนัดสืบพยานโจทก์สัปดาห์ละ 2 ครั้ง ทุกวันอังคารและวันพฤหัสบดี เวลา 9.00 น. ถึง 12.00 น. ทุกสัปดาห์โจทก์แถลงข้อสืบผู้เสียหายเป็นพยานทั้งหมดจำนวน 16,321 คน เพราะต้องให้รับรองยอดเงินของแต่ละคนที่ถูกขโมยไปเมื่อสืบผู้เสียหายเป็นพยานโจทก์ได้ ประมาณ 600 ปาก ศาลเห็นว่าข้อเท็จจริงเกี่ยวกับผู้เสียหายพอแก่การวินิจฉัยคดีแล้ว เพื่อให้การพิจารณาคดีเสร็จไปโดยรวดเร็ว จึงมีคำสั่งให้โจทก์งดสืบผู้เสียหาย

โจทก์ขอสืบพยานที่เหลือต่อไปโดยขอให้ศาลสืบพยานโจทก์เพียงสัปดาห์ละ 1 ครั้ง คือ ทุกวันพฤหัสบดี เวลา 9.00 น. – 12.00 น. เพราะมีเอกสารที่ต้องใช้ในการสืบพยานเป็นจำนวนมาก ต้องใช้เวลาในการเตรียมคดีโดยขอเวลาตรวจสอบเอกสารทุกวันจันทร์และวันอังคาร ก่อนทำการสืบพยาน เมื่อสืบพยานโจทก์ได้อีกประมาณ 100 ปาก โจทก์แถลงไม่ติดใจสืบพยานที่เหลือ

จำเลยระบุพยานไว้ประมาณ 30 ปาก ศาลได้เพิ่มเวลาการพิจารณาในวันพฤหัสบดีเป็นเต็มวันคือ ตั้งแต่ 9.00 น. – 16.00 น. จำเลยอ้างตนเองและอ้างจำเลยกันเองเป็นพยานเป็นส่วนใหญ่ สืบพยานจำเลยได้ 9 ปาก จำเลยแถลงไม่ติดใจสืบพยานที่เหลือ

เสร็จการสืบพยานโจทก์จำเลยวันที่ 22 พฤศจิกายน 2532

ศาลนัดฟ้องคำพิพากษาวันที่ 27 กรกฎาคม 2532 เวลา 9.00 น.

ศาลทำการสืบพยานโจทก์และจำเลยทั้งหมดประมาณ 700 ปาก โจทก์จำเลยอ้างส่งเอกสารเป็นพยานประมาณ 70,000 ฉบับ รวมเป็นเอกสารประมาณ 90,000 แผ่น

นับแต่วันที่โจทก์ยื่นฟ้องถึงวันศาลตัดสินเป็นเวลาประมาณ 3 ปี 10 เดือน

ถ้าหากศาลไม่นัดพิจารณาคดีนี้สัปดาห์ละ 2 ครั้งติดต่อกันทุกสัปดาห์ดังกล่าว จะต้องใช้เวลาสืบพยานต่อไปอีกประมาณ 2-3 ปี จึงจะเสร็จ

โจทก์ฟ้องว่า เมื่อระหว่างวันที่ 1 มกราคม 2520 ถึงวันที่ 31 มีนาคม 2528 จำเลยทั้งแปดกับพวก ได้ร่วมกันหลอกลวงประชาชนผู้เสียหายโดยการแสดงข้อความอันเป็นเท็จ

และปกปิดข้อความจริงว่า จำเลยที่ 1 รั้งกู้ยืมเงินจากประชาชนไม่จำกัดวงเงินเพื่อนำไปลงทุนค่าน้ำมันเชื้อเพลิง โดยกำหนดการกู้ยืมเงินเท่ากับราคาเชื้อเพลิง 1 คันรถบรรทุกทุกเป็นเงิน 160,500 บาท ค่าอากรลงทะเบียน 100 บาท ค่าการตลาด 200 บาท การกู้ยืมเงินครั้งคันรถเป็นเงิน 80,250 บาท การกู้ยืมเงินหนึ่งล้อเป็นเงิน 40,125 บาท ให้ผลประโยชน์ตอบแทนเป็นเงินสูงถึงอัตราร้อยละ 6.5 ต่อเดือน ทำให้ประชาชนและผู้เสียหายในคดีนี้จำนวน 16,231 คน นำเงินไปให้จำเลยที่ 1 กู้ยืมรวม 27,160 ครั้ง รวมเป็นเงินจำนวน 4,554,528,440 บาท จำเลยทั้งแปดได้ร่วมกันเบียดบังเอาเงินที่กู้ยืมบางส่วนไปเป็นประโยชน์ส่วนตัวเสีย โดยนำไปซื้อทรัพย์สินมีค่าต่างๆ จำนวนมาก มีมูลค่าหลายร้อยล้านบาท โดยปกปิดอำพรางซุกซ่อนไว้ ในที่สุดก็ร่วมกันเอาเงินส่วนที่เหลือทั้งหมดหลบหนีไปไม่คืนให้ผู้เสียหาย ขอให้ลงโทษตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 341, 343, 83, 91 พระราชกำหนดกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน พ.ศ. 2527 มาตรา 4, 5, 9, 12 ให้จำเลยร่วมกันคืนเงินที่กู้ยืมรวมจำนวน 4,554,582,440 บาท ให้ผู้เสียหายแต่ละคน พร้อมดอกเบี้ยร้อยละ 15 ต่อปี นับแต่วันฟ้องเป็นต้นไปจนกว่าจะคืนต้นเงินเสร็จ

จำเลยทั้งแปดให้การปฏิเสธ

ศาลพิจารณแล้วขอเท็จจริงฟังได้ว่า จำเลยทั้งแปดกับพวกได้ร่วมกันประกาศโฆษณาชักชวนประชาชนและตั้งบุคคลมากกว่าห้าคนขึ้นไปเป็นหัวหน้าสาย ทำการแพร่ข่าวชักชวนประชาชนว่า จำเลยที่ 1 รั้งกู้ยืมเงินจากประชาชนทั่วไปโดยไม่จำกัดเงิน เพื่อนำไปลงทุนค่าน้ำมันเชื้อเพลิง ให้ผลประโยชน์ตอบแทนเป็นเงินสูงถึงอัตราร้อยละ 6.5 ต่อเดือน กำหนดการกู้ยืมเท่ากับราคาน้ำมันเชื้อเพลิงหนึ่งคันรถบรรทุกทุกเป็นจำนวนเงิน 160,500 บาท เสียค่าอากรและค่าลงทะเบียน 100 บาท ค่าการตลาด 200 บาท ถ้าให้กู้ยืมเงินหนึ่งคันรถเป็นเงินจำนวน 160,500 บาท จะได้ผลประโยชน์ตอบแทนเดือนละ 10,200 บาท ถ้าให้กู้ยืมครั้งคันรถเป็นเงินจำนวน 80,250 บาท จะได้ผลประโยชน์ตอบแทนเดือนละ 5,100 บาท ถ้าให้กู้ยืมหนึ่งล้อเป็นเงินจำนวน 40,125 บาท จะได้ผลประโยชน์ตอบแทนเดือนละ 2,550 บาท ถ้าให้กู้ยืมมากกว่าหนึ่งคันรถ ก็จะได้ผลประโยชน์ตอบแทนเพิ่มขึ้นตามอัตราส่วนดังกล่าว และในเดือนธันวาคมทุกปี จำเลยที่ 1 จะหักเงินผลประโยชน์ในอัตราร้อยละ 4 อ้างว่า เพื่อนำไปเสียภาษีและเป็นค่าเด็กปั๊ม อีกเดือนละ 100 บาท ต่อ 1 คน ประชาชนจำนวนมากรวมทั้งผู้เสียหายในคดีนี้หลงเชื่อ นำเงินไปให้จำเลยที่ 1 กับพวก กู้ยืมเงินเป็นจำนวนหลายพันล้านบาท โดยก่อนพระราชกำหนดกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน พ.ศ. 2527 ประกาศใช้บังคับ มีผู้เสียหายจำนวน 13,248 คน นำเงินไปให้จำเลยทั้งแปด

กู้ยืมเงิน รวม 23,519 ครั้ง รวมเป็นเงินจำนวน 4,043,997,795 บาท จำเลยทั้งแปดทำหนังสือสัญญาให้ผู้เสียหายแต่ละคนไว้เป็นหลักฐาน รวม 23,519 ฉบับ และหลังพระราชกำหนดกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน พ.ศ. 2527 ประกาศใช้บังคับ มีผู้เสียหายจำนวน 2,983 คน นำเงินไปให้จำเลยทั้งแปดกู้ยืมรวม 3,641 ครั้ง รวมเป็นเงินจำนวน 510,584,645 บาท จำเลยทั้งแปดทำหนังสือสัญญาให้ผู้เสียหายแต่ละคนไว้เป็นหลักฐานรวม 3,641 ฉบับ เมื่อได้รับเงินที่กู้ยืมจากประชาชนและผู้เสียหายไปแล้ว จำเลยทั้งแปดกับพวกได้ร่วมกันทุจริตเบียดบังเอาเงินส่วนหนึ่งไปเป็นประโยชน์ส่วนตนโดยนำไปซื้อทรัพย์สินมีค่าต่างๆ จำนวนมากมีมูลค่าหลายร้อยล้านบาท โดยปกปิดอำพรางซุกซ่อนไว้ ในที่สุดเมื่อกู้ยืมเงินได้มากแล้ว จำเลยทั้งแปดกับพวกก็รวมกันเอาเงินส่วนเหลือทั้งหมดหลบหนีไป ทำให้ผู้เสียหายจำนวน 165,231 คน ไม่ได้รับเงินคืนรวมจำนวน 4,554,582,440 บาท

จึงพิพากษาว่า จำเลยทั้งแปดมีความผิดฐานฉ้อโกงประชาชน ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 343 วรรคแรก, 83 รวม 23,519 กระทั่งฐานฉ้อโกงประชาชนตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 343 วรรคแรก, 83 และฐานกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน ตามพระราชกำหนดการกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน ซึ่งมีบทลงโทษหนักที่สุด ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 90 ให้เรียงกระบวนโทษทุกกรรมเป็นกระบวนความผิดไป โดยจำคุกจำเลยทั้งแปดฐานฉ้อโกงประชาชนตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 343 วรรคแรก กระทั่ง 5 ปี รวม 23,519 กระทั่ง จำคุกคนละ 117,595 ปี ฐานกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน ตามพระราชกำหนดการกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน พ.ศ. 2527 มาตรา 4, 5, 12 กระทั่ง 10 ปี รวม 3,641 กระทั่ง จำคุกคนละ 36,410 ปี แต่เมื่อรวมโทษทุกกระบวนความผิดแล้ว คงจำคุกทั้งสิ้นคนละ 20 ปี ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 91 (2) ที่แก้ไขแล้ว ให้จำเลยทั้งแปดร่วมกันคืนเงินที่ฉ้อโกง รวมจำนวน 4,043,997,795 บาท แก่ผู้เสียหายแต่ละคนตามบัญชีทรัพย์สินท้ายคำฟ้องหมายเลข 1 และรวมกันคืนเงินกู้ยืมที่เป็นการฉ้อโกงประชาชนรวมจำนวน 510,584,645 บาท พร้อมดอกเบี้ยอัตราร้อยละ 15 ต่อปี แก่ผู้เสียหายแต่ละคนตามบัญชีทรัพย์สินท้ายคำฟ้องหมายเลข 2 นับแต่วันฟ้องเป็นต้นไปจนกว่าจะคืนเงินเสร็จ (ศาลอาญา, 2532)

2) คดีแชร์ยูฟัน (U – FUN)

คดีหมายเลขแดงที่ อ713/2560

โจทก์พนักงานอัยการฝ่ายคดีอาญา 9 สำนักงานอัยการสูงสุด

จำเลย นายอภิชน ภูธร สแกนกล้า, นายเควิน ลัย (Kevin Lai) สัญชาติ มาเลเซีย อดีตผู้จัดการธนาคาร UDBP, นายหยาง หยวน เจา (Yang Yuan Zhao) สัญชาติจีน อดีตรองผู้จัดการธนาคาร UDBP ซึ่งเป็นกรรมการผู้มีอำนาจของบริษัท UDBP แมนเนจเม้นท์ จำกัด (ประเทศไทย) ที่เป็นบริษัทที่ปรึกษาการเงินของยูฟีนสโตร์ จำกัด, นายณที ธีระโรจนพงษ์ นักเคลื่อนไหวความหลากหลายทางเพศและเครือข่ายแฮร์ลุคโซ่บริษัทยูฟีน สโตร์ จำกัด ที่เป็นพนักงานบริษัทเอกชน, ผู้ประกอบธุรกิจส่วนตัว และบริษัท ยู เทรดิง เป็นจำเลยที่ 1 – 43

ข้อหา ร่วมกันมีส่วนร่วมในองค์การอาชญากรรมข้ามชาติ ตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการมีส่วนร่วมในองค์การอาชญากรรมข้ามชาติ พ.ศ. 2556 และพระราชบัญญัติขายตรงและตลาดแบบตรง พ.ศ. 2545, ร่วมกันกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน ตามพระราชกำหนดการกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน พ.ศ. 2527, ร่วมกันฉ้อโกงประชาชน ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 341, 343 และร่วมกันนำเข้าสู่ระบบคอมพิวเตอร์ อันเป็นเท็จ ตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. 2550

วันที่ 22 มีนาคม 2560

เมื่อวันที่ 25 ตุลาคม 2556 ถึงวันที่ 18 มิถุนายน 2558 บริษัทยูฟีน สโตร์ จำกัด ได้ชักชวนบุคคลเข้าร่วมในเครือข่ายในการประกอบธุรกิจนำผลไม้และสมุนไพรกับเครื่องสำอาง ผิวหน้า และทำให้หลงเชื่อว่าจะให้ผลประโยชน์ตอบแทนจากการหาผู้เข้าร่วมเครือข่าย แต่ภายหลัง หลอกหลวงขายหน่วยลงทุนทางอิเล็กทรอนิกส์ จำหน่ายสินค้าผ่านระบบออนไลน์ หรือที่เรียกว่า “U – TOKEN” ที่อ้างว่าได้รับความนิยมและยอมรับในต่างประเทศ ซึ่งจะมีมูลค่าเพิ่มขึ้นและต่อเนื่อง ซึ่งอัยการโจทก์ขอให้จำเลยทั้งหมดร่วมกันคืนเงินสดให้แก่ผู้เสียหายรวม 2,451 คน คิดเป็นเงิน 356,211,209 บาท พร้อมด้วยดอกเบี้ยร้อยละ 7.5 ต่อปี

จำเลยทั้งหมดให้การปฏิเสธต่อผู้คดี ซึ่งชั้นพิจารณา ศาลได้สืบพยานโจทก์ 61 ปาก และพยานจำเลย 59 ปาก รวมทั้งสิ้น 120 ปาก

ศาลพิเคราะห์พยานหลักฐานแล้ว เห็นว่า ความผิดที่ฟ้องจำเลยกระทำความผิดพระราชบัญญัติขายตรงและตลาดแบบตรง พ.ศ. 2545 นั้น ข้อเท็จจริงฟังได้ว่าบริษัท ยูฟีน สโตร์

จำกัด ได้ยื่นคำขอต่อสำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภคในการขายตรงสินค้า 3 ประเภท ประกอบด้วย น้ำผลไม้ น้ำสมุนไพร และเครื่องสำอางผิวหน้า โดยบริษัท ยูฟัน สโตร์ จำกัด มีชาวมาเลเซียเป็นผู้ก่อตั้งและผู้ถือหุ้นที่ 1 มีคนไทย 2 คน หนึ่งในนั้นคือ พลตรี อธิวัฒน์ สุ่นปาน เป็นผู้ถือหุ้นลำดับถัดมา ขณะที่การดำเนินธุรกิจของบริษัท ยูฟัน สโตร์ จำกัด นั้น ก็อ้างว่าจะให้ค่าตอบแทนเป็นส่วนลดและร่วมลงทุนการขายหน่วยลงทุนทางอิเล็กทรอนิกส์ จำหน่ายสินค้าผ่านระบบออนไลน์ หรือที่เรียกว่า ยูโทเคน (U – TOKEN) ด้วย แต่หลักฐานไม่ปรากฏว่าการยื่นคำขอมิใช่เป็นผู้ร้องขอการยื่นคำขอประกอบธุรกิจขายตรงหรือมีส่วนร่วมในการยื่นดังกล่าว และยังฟังไม่ได้ว่าพวกจำเลยเป็นผู้บริหารหรือกรรมการที่มีอำนาจจัดการแทนบริษัท ยูฟัน สโตร์ จำกัด ดังนั้นจึงยังฟังไม่ได้ว่าจำเลยมีความผิดฐานนี้

ขณะที่คดีมีประเด็นต้องวินิจฉัยอีกว่า การกระทำของพวกจำเลยที่ร่วมกับบริษัท ยูฟัน สโตร์ จำกัด เป็นความผิดฐานกู้ยืมเงินอันเป็นการฉ้อโกงประชาชนหรือไม่ ศาลเห็นว่า ตามคำเบิกความของผู้เสียหายพยานโจทก์ ระบุว่า นายอภิชาติภูมิจันทร์ แส่นกล้า จำเลยที่ 1 ได้กระทำการเป็นผู้บรรยายชักชวนให้มีการลงทุน ซึ่งการประกอบธุรกิจของบริษัท ยูฟัน สโตร์ จำกัด นั้น มิได้เน้นการจำหน่ายสินค้าขายตรงตามที่แจ้งไว้ แต่กลับเชิญชวนให้มีการลงทุน ยูโทเคน (U – TOKEN) ที่อ้างว่าจะมีมูลค่าเพิ่มขึ้นเรื่อยไปอย่างต่อเนื่อง ซึ่งได้รับความเชื่อถือและนิยมทั้งในประเทศออสเตรเลีย มาเลเซีย โดยผู้ลงทุนหากหาสมาชิกใหม่ได้ จะได้รับค่าตอบแทน 7 – 12 ของเงินที่สมาชิกใหม่นำมาลงทุน โดยการบรรยายของจำเลยที่ 1 ยังปรากฏเป็นคลิปที่มีการบรรยายต่อสมาชิกร่วมฟังหลายร้อยคนด้วย การกระทำของบริษัท ยูฟัน สโตร์ จำกัด จึงเป็นการกระทำในฐานผู้กู้ยืมเงินประชาชนที่ได้มาเป็นสมาชิกที่ได้อ้างว่าจะนำไปลงทุน 3 บริษัทเครือข่าย หนึ่งในนั้นคือบริษัท ยูเทรตติ้ง จำกัด ซึ่งเป็นการนำเงินสมาชิกใหม่มาหมุนเวียนจ่ายค่าตอบแทนสมาชิกเก่า ขณะที่ตามพระราชบัญญัติเงินตรา พ.ศ. 2501 กำหนดห้ามบุคคลทำหรือใช้หรือจำหน่ายสิ่งใดแทนเงินตราโดยไม่ได้รับอนุญาตจากรัฐมนตรี

สำหรับนายรัฐวิชัย ฐิติอรุณวัฒน์ จำเลยที่ 2 และนางสาวพีรญา หาญพรม จำเลยที่ 6 ที่เป็นสามีภรรยากัน ผู้เสียหายก็เบิกความว่า จำเลยที่ 2 เป็นผู้บรรยายชักชวนให้มาลงทุนโดยมีจำเลยที่ 6 เป็นผู้รับเงินสดและเงินโอนซึ่งสมาชิกจ่ายให้ในการลงทุน ซึ่งปรากฏหลักฐานการโอนเงินมากกว่า 2,000 รายการ มากกว่า 300 ล้านบาท

ส่วนว่าที่ร้อยตรี ฤทธิเดช วงศ์ จำเลยที่ 4 ก็เป็นกรรมการบริษัท ยูเทรดดิ้ง จำกัด จำเลยที่ 42 ที่เป็นบริษัทเครือข่ายของบริษัท ยูฟัน สโตร จำกัด โดยจำเลยนี้ได้แบ่งหน้าที่กันทำหน้าที่ในการรับโอนเงินการลงทุนยูโทเคน (U – TOKEN)

ขณะที่นายโชติพัฒน์ วุฒิพันธุ์โกศล จำเลยที่ 7 พบว่า เป็นแม่ข่ายระดับสูง มีความใกล้ชิดกับผู้บริหารบริษัท ยูฟัน สโตร จำกัด ซึ่งจำเลยที่ 7 ยังได้เป็นผู้นำคลิปการบรรยายเกี่ยวกับการลงทุนเผยแพร่ในเว็บไซต์ยูทูป (www.youtube.com) โดยนายบุญ เกียรติ ชู หรือนายชัย สงค์ วนัสบดีวงศ์ จำเลยที่ 11 เป็นผู้ดำเนินการเปิดบัญชีรับโอนเงินและดูแลการเบิกถอนเงิน นอกจากนี้ นายเควิน ลัย (Kevin Lai) สัญชาติมาเลเซีย ผู้จัดการธนาคาร UDBP จำเลยที่ 12 และ นายหยาง หยวน เจา (Yang Yuan Zhao) สัญชาติจีน รองผู้จัดการธนาคาร UDBP จำเลยที่ 13 ซึ่งเป็นกรรมการผู้มีอำนาจของบริษัท UDBP เมเนจเม้นต์ (ประเทศไทย) จำกัด ซึ่งเป็นบริษัทที่ปรึกษาการเงินของบริษัท ยูฟัน สโตร จำกัด และได้ไปร่วมพิธีการลงนามการลงทุนที่เมืองเฉินตู ประเทศจีนของบริษัท ยูฟัน สโตร จำกัด ซึ่งแม้จำเลยทั้งสองจะอ้างว่า ไม่ได้ร่วมทำสัญญา แต่การที่จำเลยไปร่วมงานและได้พูดให้ทุกคนเชื่อมั่นสกุลเงิน “ยูโทเคน” (U – TOKEN) ก็เป็นการรู้เห็นเป็นใจในการประกอบธุรกิจของบริษัท ยูฟัน สโตร จำกัด การกระทำของจำเลยทั้ง 1, 2 ,4 ,6ใน, 7, 11, 12, 13 และ 42 ถือเป็นแม่ข่ายระดับสูงที่ใกล้ชิดกับผู้บริหารบริษัท ยูฟัน สโตร จำกัด ซึ่งมีความผิดตามพระราชกำหนดการกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน พ.ศ. 2527 และยังได้กระทำความผิดฐานร่วมกันเข้าเป็นองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ โดยรู้ถึงวัตถุประสงค์และเจตนาของบริษัทอยู่แล้ว จึงต้องมีความผิดตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการมีส่วนร่วมในองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ พ.ศ. 2556

ส่วนนางสาวณมนพรพรรณ ธาราบัตนิต จำเลยที่ 5 เป็นผู้แนะนำและชักชวนสมาชิกให้มาลงทุน ซึ่งปรากฏในหลักฐานการโอนเงินจากสมาชิก 1,161 รายการ มูลค่า 142 ล้านบาท ซึ่งหลังได้รับเงินแล้ว จำเลยที่ 5 จะให้รหัสการลงทุนกับสมาชิก และนางสาววิไลวรรณ ทรวงวรรณ จำเลยที่ 15 นายเอกภพ ทรวงวรรณ จำเลยที่ 16 นางสาวอลิสสา หรือ อลิส โชติธนไชย จำเลยที่ 17 นายอุดมชัย อิมรัตน์รัก จำเลยที่ 19 นางสาววรากร ธาราบุญรัตน์ จำเลยที่ 22 นายสุจินต์ ชวิตรานุกฤษ์ จำเลยที่ 23 นายนิธิ ธีระโรจน์พงษ์ จำเลยที่ 27 ซึ่งได้จัดรายการ เทคไซด์ บาย เกย์นที ซึ่งได้เชิญแขกมาร่วมรายการและอธิบายการลงทุน โดยรายการเผยแพร่ในสื่อออนไลน์ นายธนา วงศ์ขำ จำเลยที่ 29 นายเรืองทรัพย์ หรือ กษิเดช หรือ กฤตภพ เศรษฐชัยกร จำเลยที่ 31 นาย

วิจิณัฐภักดิ์ มงคลสุทธิกุล จำเลยที่ 36 นายบุญธรรม หรือสุทธิวัฒน์ ธัมมาภิกษกุล จำเลยที่ 37 นายรัชชาพงษ์ บัวแก้ว จำเลยที่ 40 และบริษัท ยูเทรตติ้ง จำกัด จำเลยที่ 42 กระทำผิดฐานร่วมกัน โฆษณา ประกาศ แนะนำ และชักชวนให้ประชาชนทั่วไปนำเงินมาร่วมลงทุน ทั้งที่พวกจำเลยรู้ถึง วัตถุประสงค์ที่แท้จริงของบริษัท ยูฟัน สโตร์ จำกัด อยู่แล้ว จึงเป็นความผิดตามพระราชกำหนดการ กู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน พ.ศ. 2527

นอกจากนี้ นายโชติพัฒน์ วุฒิพันธุ์โกคิน จำเลยที่ 7 แม่ข่ายระดับสูง นางสาว อลิสา หรือ อลิส โชติธนไชย จำเลยที่ 17 นายอุดมชัย อิมรตนรัก จำเลยที่ 19 และนายณที ธีระโรจน์ พงษ์ จำเลยที่ 27 พยานหลักฐานที่โจทก์นำเสนอรับฟังได้โดยปราศจากข้อสงสัยว่า จำเลยได้ ร่วมกันเผยแพร่การบรรยายการลงทุนที่เป็นการฉ้อโกงประชาชนเข้าสู่ระบบคอมพิวเตอร์ด้วยข้อมูล อันเป็นเท็จ ตามพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. 2550 มาตรา 14 (1)

จึงมีคำพิพากษาให้ลงโทษนายอภิชาตวิญญู แสนกล้า จำเลยที่ 1 นายรัฐวิญญู จิตติอรุณวัฒน์ จำเลยที่ 2 ร้อยตรี ฤทธิเดช วงศ์ จำเลยที่ 4 นางสาวพีรญา หาญพรม จำเลยที่ 6 นายบุญ เกียรติ ชู หรือนายชัยสงค์ วนัสบติวงศ์ จำเลยที่ 11 นายเควิน ลัย (Kevin Lai) จำเลยที่ 12 และนายหยาง หยวน เฉา (Yang Yuan Zhao) จำเลยที่ 13 ตามความผิดพระราชกำหนดกู้ยืมเงิน อันเป็นการฉ้อโกงประชาชน พ.ศ. 2527 ให้จำคุก 2,451 กระทบๆ ละ 5 ปี รวม 12,255 ปี และให้ จำคุกตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการมีส่วนร่วมในองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ พ.ศ. 2556 อีกคนละ 10 ปี รวมจำคุกจำเลยเป็นเวลา 12,265 ปี แต่เมื่อรวมโทษจำคุกจำเลยทุก กระทั่งตามกฎหมาย ให้จำคุกสูงสุดไว้ 50 ปี

ส่วนนายโชติพัฒน์ วุฒิพันธุ์โกคิน จำเลยที่ 7 มีความผิดตามพระราช กำหนดการกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน พ.ศ. 2527 ให้จำคุก 2,451 กระทบๆ ละ 5 ปี รวม 12,255 ปี และให้จำคุกตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการมีส่วนร่วมในองค์กร อาชญากรรมข้ามชาติ พ.ศ. 2556 อีก 10 ปี และความผิดตามพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิด เกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. 2550 อีก 2 ปี รวมจำคุกทั้งสิ้น 12,267 ปี แต่เมื่อรวมโทษจำคุกจำเลย ทุกกระทั่งตามกฎหมาย ให้จำคุกสูงสุดไว้ 50 ปี

และปรับบริษัท ยูเทรคดิ่ง จำกัด จำกัด เลขที่ 42 จำนวน 2,451 กระทงๆ ละ 500,000 บาท รวมทั้งสิ้น 1,225,500,000 บาท และให้ปรับตามความผิดพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการมีส่วนร่วมในองค์การอาชญากรรมข้ามชาติ พ.ศ. 2556 อีก 200,000 บาท รวมทั้งสิ้น 1,225,700 บาท

และให้จำคุกนางสาวณมนพวรรณ ธาราบัณฑิต จำกัด เลขที่ 5 นางสาววิไลวรรณ ทรงสุวรรณ จำกัด เลขที่ 15 นายเอกภพ ทรงสุวรรณ จำกัด เลขที่ 16 นางสาววรากร ธาราบุญรัตน์ จำกัด เลขที่ 22 นายสุจินต์ ชวิตรานุรักษ์ จำกัด เลขที่ 23 นายธนา วงศ์ข้า จำกัด เลขที่ 29 นายเรืองทรัพย์ หรือ กษิเดช หรือ กฤตภพ เศรษฐชัยกร จำกัด เลขที่ 31 นายวัจนธรรมาภรณ์ มงคลสุทธิ จำกัด เลขที่ 36 นายบุญธรรม หรือ สุทธิวัฒน์ ธัมมาภิรักษ์กุล จำกัด เลขที่ 37 นายรัชชาพงษ์ บัวแก้ว จำกัด เลขที่ 40 ในกลุ่มเป็นผู้โฆษณาชักชวนตามความผิดพระราชกำหนดการกักเงินที่เป็นการขู่โก่งประชาชน พ.ศ. 2527 ให้จำคุก 2,451 กระทงๆ ละ 5 ปี รวม 12,255 ปี แต่เมื่อรวมโทษให้จำคุกสูงสุดคนละ 20 ปี ตามกฎหมายกำหนด

ให้จำคุกนางสาวอลิสสา หรือ อลิส ไซติชนไชย จำกัด เลขที่ 17 นายอุดมชัย อิมรัตนรัก จำกัด เลขที่ 19 และนายณที ธีระโรจน์พงษ์ จำกัด เลขที่ 27 ตามความผิดพระราชกำหนดการกักเงินที่เป็นการขู่โก่งประชาชน พ.ศ. 2527 ให้จำคุก 2,451 กระทงๆ ละ 5 ปี รวม รวม 12,255 ปี แต่เมื่อรวมโทษให้จำคุกสูงสุดคนละ 20 ปี ตามกฎหมายกำหนด

และให้จำคุกผู้ถูกลงโทษทั้ง 22 ราย ร่วมกันคืนตัวเงินที่กู้ยืมและขู่โก่งไปดังกล่าว รวมเป็นเงิน 356,211,209 บาท ให้กับผู้เสียหาย 2,451 คน ตามจำนวนที่แต่ละคนได้ถูกขู่โก่งไป พร้อมดอกเบี้ยร้อยละ 7.5 ต่อปี นับจากวันที่ให้กู้ยืม หรือวันสุดท้ายที่ให้กู้ยืม หรือวันสุดท้ายของเดือนที่ให้กู้ยืม พร้อมทั้งให้ริบเงินสดที่เป็นทรัพย์สินของกลาง กับให้จ่ายสินบนและเงินรางวัลนำจับกับผู้ชี้เบาะแสในการติดตามจับกุมจำเลย เป็นเงินจำนวนร้อยละ 25 ของค่าปรับที่ จำกัด เลขที่ 42 ต้องชำระ

ส่วนนายไชธร ทองหล่อเลิศ จำกัด เลขที่ 3 คนขับรถผู้บริหารบริษัท ยูฟัน สโตร์ จำกัด นายศิริโชค สิริวรรณภา อดีตสมาชิกพรรคชาติไทยพัฒนา จำกัด เลขที่ 41 กับจำกัดร่วมรวม 21 ราย ศาลยกประโยชน์แห่งความสงสัยให้จำกัด เพราะหลักฐานอัยการโจทก์ยังมีข้อสงสัยตามสมควร และจำกัดบางคนไม่มีผู้เสียหายเบิกความยืนยันว่าเป็นผู้ชักชวนให้เข้าร่วมลงทุน อีกทั้ง

โจทก์ไม่มีหลักฐานอื่นมาพิสูจน์การกระทำความผิดของจำเลยกลุ่มนี้ พยานหลักฐานโจทก์จึงมีข้อสงสัยตามสมควร (ศาลอาญา, 2560)

3) คดีแชร์บลิสเซอร์ (Blissher)

คดีหมายเลขแดงที่ อ815/2551

โจทก์พนักงานอัยการ กองเศรษฐกิจและทรัพยากร 2 สำนักงานอัยการสูงสุด
จำเลย บลิสเซอร์ อินเตอร์กรุ๊ป จำกัดที่ 1 นางสาวอังสุณี พัฒนานธิ
กรรมการบริษัท จำกัดที่ 2 นางสาวปวีจวรรณ เบญจมาศมงคล จำกัดที่ 3 นายแสงทอง แซ่กิม
อดีตผู้ก่อตั้งบริษัท จำกัดที่ 4 และนายอรรณพ กุลเสวตร์ ผู้จัดการสาขาศูนย์สีลม จำกัดที่ 5
ข้อหา ร่วมกันฉ้อโกงประชาชน และร่วมกันกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกง
ประชาชน ตามพระราชกำหนดการกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน พ.ศ. 2527

วันที่ 18 สิงหาคม 2537

เมื่อระหว่างปี 2535-2536 บริษัท บลิสเซอร์ อินเตอร์กรุ๊ป จำกัด ได้ประกอบ
ธุรกิจจัดสรรวันพักผ่อน หรือ “โทมแชร์ริง” ซึ่งได้มีการโฆษณาชักชวนประชาชนให้สมัครบัตรเครดิต
ที่มี 2 ประเภทคือบัตรเงิน ค่าสมาชิกปีละ 30,000 บาท พร้อมค่าบำรุงปีละ 2,500 บาท และบัตร
ทอง ค่าสมาชิก 60,000 บาท และค่าบำรุงปีละ 4,500 บาท โดยสมาชิกจะได้รับสิทธิที่ใช้บริการที่
พักฟรีตามสถานที่ต่าง ๆ เป็นเวลา 4 วัน 4 คืนต่อปีนาน 20 ปี และถ้าสมาชิกสมัครเป็นพนักงาน
ฝ่ายขายอิสระเพื่อหาสมาชิกรายใหม่จะได้ค่านายหน้า 5,000 บาทต่อคน ซึ่งการสมัครเป็นพนักงาน
ฝ่ายขายอิสระต้องจ่ายเงินเพิ่มอีกปีละ 1,500 บาท โดยบริษัทกำหนดเงื่อนไขการจ่ายค่าตอบแทน
สัญญาว่าจะจ่ายให้ทุกวันที่ 10, 20 และ 25 ของเดือน

โดยเงื่อนไขการจ่ายค่าตอบแทนดังกล่าว เป็นการกำหนดอัตราดอกเบี้ยสูงสุด
เกิน พระราชบัญญัติดอกเบี้ยกู้ของสถาบันการเงิน พ.ศ. 2533 มีผู้เสียหายหลงเชื่อสมัครเป็น
สมาชิก 24,189 ราย มูลค่าความเสียหาย 826,266,000 บาท ต่อมากระทรวงการคลังพบว่า จำเลย
ไม่อาจดำเนินการซื้อขายสินค้าตามที่ประกาศได้ เพราะไม่มีสินค้าให้ไปขายจริง และให้

คำตอบแทนในวิธีฟรีโฟร์ คิดแล้วสูงกว่าดอกเบี้ยที่กฎหมายกำหนด ไม่มีการประกอบกิจการจริง อันเป็นการกั๊ยืมเงินอันเป็นการฉ้อโกงประชาชน จำเลยให้การปฏิเสธ

จำเลยให้การปฏิเสธ โดยอ้างว่าได้นำเงินของสมาชิกมาลงทุนประกอบกิจการของบริษัทในเครือจำเลยเพื่อให้บริการด้านที่พักนั้นเป็นเพียงข้ออ้างลอยๆ ศาลพิเคราะห์คำเบิกความและพยานหลักฐานที่น่าสืบหักล้างกันแล้วเห็นว่า โจทก์มีนายวิชาญ แซ่เปี๊ยะ สมาชิกผู้เสียหายเบิกความยืนยันว่า เมื่อเดือนมิถุนายน 2535 ตนได้เข้าฟังการอบรมเพื่อสมัครเป็นสมาชิกร่วมกับคนอื่น ๆ โดยจำเลย 4 และ 5 เป็นผู้ฝึกอบรมชักชวนให้สมัครเป็นสมาชิก ซึ่งเงื่อนไขการเข้าเป็นสมาชิกจำเลยไม่ได้แจ้งว่าต้องชำระค่าบำรุงอีกปีละ 2,500 บาท และ 4,500 บาทด้วย แต่มาแจ้งภายหลังเมื่อได้เป็นสมาชิกแล้ว หากไม่จ่ายก็ไม่สามารถใช้สิทธิประโยชน์ต่าง ๆ โดยหลังจากที่รู้ว่าถูกหลอกลวงพยานได้แจ้งร้องเรียนต่อสำนักงานคณะกรรมการเศรษฐกิจและการคลัง

ศาลรับฟังคำเบิกความพยานโจทก์แล้วจำเลยไม่ได้โต้แย้ง ขณะที่จำเลยที่ 2 เบิกความถึงจำนวนสมาชิกว่ามีกว่า 20,000 คน แต่ไม่ยอมรับตัวเลขที่แน่นอน ซึ่งโจทก์สามารถนำสืบได้อย่างชัดเจนว่ามีประชาชนร่วมสมัครเป็นสมาชิกรวม 24,189 คน อันเป็นความผิดฐานฉ้อโกงประชาชน และความผิดตาม พระราชกำหนดการกั๊ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน พ.ศ. 2527

ศาลพิพากษาให้จำคุกจำเลยที่ 2, 4 และ 5 ฐานฉ้อโกงประชาชน 24,189 กระทั่ง จำคุกกระทงละ 5 ปี รวมโทษจำคุกจำเลยที่ 2,4 และ 5 คนละ 120,945 ปี แต่ตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา 91 ให้จำคุกจำเลยในคดีที่มีอัตราโทษสูงสุดไม่เกิน 20 ปี และให้นับโทษจำเลยที่ 5 ต่อจากคดีอาญาซึ่งศาลอาญาพิพากษาเป็นเวลา 17 ปี

ส่วนจำเลยที่ 3 ถึงแม้จะเป็นผู้ก่อตั้งบริษัทจำเลยที่ 1 เป็นกรรมการบริษัทและเป็นผู้ถือหุ้นของจำเลยที่ 1 แต่ในชั้นสืบพยานโจทก์ไม่มีพยานคนใดเบิกความยืนยันว่าจำเลยที่ 3 เข้าไปเกี่ยวข้องหรือประชุมกรรมการบริษัท และไม่ได้มีส่วนในการวางแผนหรือออกแบบแผนการตลาด รวมทั้งไม่ได้เป็นวิทยากรอบรมหรือเป็นฝ่ายขายหรือหาสมาชิก และนอกจากนี้ไม่ได้เป็นผู้รับผิดชอบนิติบุคคล ไม่มีพยานหลักฐานใดยืนยันว่าเข้าไปเกี่ยวข้องการกระทำความผิดจึงพิพากษายกฟ้องจำเลยที่ 3

ส่วนจำเลยที่ 1 จำเลยที่ 1 ยื่นคำร้องต่อศาลขอวินิจฉัยเบื้องต้นในข้อกฎหมายว่า จำเลยที่ 1 มีนายธน อัศจรรย์ะวโรดม เป็นกรรมการผู้มีอำนาจกระทำการแทนแต่ผู้เดียว แต่ในชั้นสอบสวนพนักงานสอบสวนไม่ได้สอบสวนนายธน อัศจรรย์ะวโรดม และในวันที่โจทก์ยื่นคำฟ้องโจทก์ก็ไม่ได้นำตัวนายธน อัศจรรย์ะวโรดม ในฐานะกรรมการผู้มีอำนาจกระทำการแทนมาปรากฏตัวที่ศาล การสอบสวนจึงไม่ชอบด้วยกฎหมาย และเป็นการต้องห้ามตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 165 เมื่อโจทก์นำคดีมาฟ้องต่อศาลจึงไม่ชอบด้วยกฎหมาย ให้ยกฟ้องจำเลยที่ 1

ส่วนที่โจทก์ขอศาลมีคำสั่งให้จำเลยร่วมกันชำระหนี้คืนสมาชิกนั้นเห็นว่าศาลล้มละลายกลางมีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์ไปแล้ว 163.252 ล้านบาท และให้จำเลยเป็นบุคคลล้มละลายจึงไม่อาจมีคำสั่งอื่นได้อีก (ศาลอาญา, 2551)

2.8.3 กรณีศึกษาคดีแชร์ลูกใช้ในต่างประเทศ

คดีแชร์เบอร์นาร์ดี เมดอฟฟ์ (Bernard Madoff's Ponzi scheme)

คดีดังกล่าวเริ่มมาจากบุคคลที่ชื่อว่า “เบอร์นาร์ดี เมดอฟฟ์” (Bernard Madoff) เกิดเมื่อวันที่ 29 เมษายน 1938 ในกรุงนิวยอร์ก สหรัฐอเมริกา จบการศึกษาจาก Hofstra University ในสาขา Political Science เมื่อปี 1960 ต่อมา Bernard Madoff ได้เริ่มต้นอาชีพด้วยเงินลงทุนประมาณ 5,000 เหรียญสหรัฐ โดยการเปิดบริษัทเกี่ยวกับการช่วยเหลือคนที่จมน้ำ (Lifeguard) ภายหลังจากนั้น เขาได้ผันตัวเข้ามาสู่วงการหุ้นและได้ก่อตั้งบริษัทที่เกี่ยวกับที่ปรึกษาการลงทุนที่ชื่อว่า “Bernard L. Madoff Investment Securities” ขึ้นในปี 1960 และได้ “Peter Madoff” น้องชายของเขา ซึ่งสำเร็จการศึกษาด้านกฎหมายมาร่วมงานในปี 1970 (CNN, 2013) จากการที่ Bernard Madoff เป็นบุคคลที่มีชื่อเสียงในวงการตลาดหุ้นของสหรัฐอเมริกา เขาจึงได้รับเลือกให้เป็นประธานตลาดหุ้น NASDAQ ในปี 1990 1991 และ 1993 และในช่วงทศวรรษที่ 1990 จนถึงต้นทศวรรษที่ 2000 Bernard Madoff ยังได้รับการคัดเลือกเป็นหนึ่งในคณะกรรมการด้านการค้าหลักทรัพย์ของสมาคมอุตสาหกรรมหลักทรัพย์ของสหรัฐอเมริกา ซึ่งเป็นเสมือนตัวแทนของบริษัทโบรกเกอร์ในการเจรจากับคณะกรรมการกำกับดูแลตลาดหลักทรัพย์ของสหรัฐอเมริกา ใน

ประเด็นที่เกี่ยวข้องกับกฎเกณฑ์ใหม่ๆ ในตลาดหุ้นสหรัฐอเมริกา ซึ่งเป็นช่วงที่เริ่มมีระบบการซื้อขายหุ้นผ่านอิเล็กทรอนิกส์มากขึ้น ต่อมาบริษัทของ Bernard Madoff ได้มีบทบาทสูงในการพัฒนาตลาดหุ้นสหรัฐอเมริกา ซึ่งการที่เขาได้รับเกียรติให้ดำรงตำแหน่งกิตติมศักดิ์ต่างๆ ในตลาดหุ้นสหรัฐอเมริกา รวมทั้งการประสบความสำเร็จทางธุรกิจของเขา ทำให้ Bernard Madoff กลายเป็นบุคคลที่มีบทบาทสูงและมีอิทธิพลคนหนึ่งในตลาดหุ้น NASDAQ ดังนั้น จึงทำให้ไม่มีใครเฉลียวใจว่า ความมีชื่อเสียงและความน่าเชื่อถือของเขาคือตัวแปรสำคัญที่นำไปสู่การก่อกำเนิดแชร์ลูกโซ่ที่ใหญ่ที่สุดในโลก (เนชั่นทีวี, 2551)

เบาะแสของการเกิดแชร์ลูกโซ่ดังกล่าวมีจุดเริ่มต้นจากการที่ชื่อเสียงของ Bernard Madoff เป็นที่รู้จักที่ประเทศอังกฤษ โดยนิตยสาร Times Online ได้ตั้งข้อสังเกตถึงชื่อของ Bernard Madoff ซึ่งได้มีฉายาในเวลาต่อมาว่า “Made-off with ya money” โดยฉายาดังกล่าวได้สื่อถึงความสามารถของเขาที่ทำเงินกำไรได้เสมอๆ จากเงินลงทุนที่นักลงทุนนำมาลงทุน โดยแท้ที่จริงแล้ว ไม่มีใครรู้ว่าผลกำไรที่นักลงทุนได้รับอยู่นั้น มาจากเงินลงทุนของนักลงทุนรายใหม่ที่ปรารถนาจะได้ผลตอบแทนสูงๆ นั่นเอง โดยในช่วงต้นปี 2008 เอกสารของคณะกรรมการกำกับดูแลตลาดหลักทรัพย์ของสหรัฐอเมริกา ได้เปิดเผยว่า Bernard Madoff มีทรัพย์สินในการบริหารจัดการกว่า 1.7 หมื่นล้านเหรียญสหรัฐ ซึ่งได้รับมาจากความไว้วางใจของลูกค้าที่เชื่อมั่นในชื่อเสียงของ Bernard Madoff ทั้งที่เป็นกองทุนหลายสิบกอง และนักลงทุนรายย่อยต่างๆ ที่เป็นผู้มีชื่อเสียง นักการเมือง และมหาเศรษฐีหลายร้อยราย โดย Bernard Madoff ได้ใช้ชื่อเสียงและความน่าเชื่อถือของผู้ที่มาลงทุนเป็นเครื่องมือในการชักชวนกลุ่มนักลงทุนให้มาลงทุนกับเขา และสร้างเครือข่ายการลงทุนไปอย่างกว้างขวาง ซึ่งครอบคลุมตั้งแต่รัฐนิวยอร์ก ไปจนถึงรัฐฟลอริดา รัฐมิชิแกน และรัฐเท็กซัส ในสหรัฐอเมริกา ทั้งนี้ กลยุทธ์ในการค้าลูกค้ำของ Bernard Madoff คือ การเข้าไปเจาะฐานลูกค้าจากสโมสรของชนชนนำ หรือ High Societies ในสังคมของสหรัฐอเมริกา และสร้างความน่าเชื่อถือให้กับกลุ่มลูกค้าเหล่านี้ โดยการจัดทำนโยบาย “เฉพาะผู้ได้รับเชิญเท่านั้น” หรือที่เรียกว่า “Invited Guest Only” มาเป็นสิ่งจูงใจนักลงทุนที่เป็นกลุ่มเป้าหมายของเขา สิ่งนี้ทำให้ Bernard Madoff สามารถหาฐานลูกค้าได้อย่างมากมายและต่อเนื่อง ซึ่งข้อมูลจากนิตยสาร Times online ของประเทศอังกฤษ ได้เปิดเผยว่า ลูกค้ากลุ่มที่ใหญ่ที่สุดของเขาอยู่ในรัฐฟลอริดา สหรัฐอเมริกา และนักลงทุนรายหนึ่งได้เปิดเผยว่า “หากคุณกำลังทานอาหารกลางวัน หรือเล่นกอล์ฟอยู่ ทุกๆ คนที่อยู่รอบคุณจะพูดเรื่องวิธีการที่ Bernard Madoff ทำเงินให้พวกเขามาได้

อย่างไร” ทำให้ทุกคนอยากจะเข้าไปร่วมลงทุนด้วย ในขณะที่บางคนได้กล่าวว่า ลูกค้าของ Bernard Madoff มักจะพูดอย่างซ้ำๆ ว่า “ถ้าเขาเป็นพวกต้มตุ๋นหลอกหลวง เท่ากับว่าเขากำลังโกงเงินของคนเกือบครึ่งโลกเลยทีเดียว” โดยนักลงทุนที่ไปหาลูกค้ารายใหม่มาให้กับ Bernard Madoff สามารถอธิบายให้ลูกค้าฟังได้ถึง วิธีการที่ Bernard Madoff ทำเงิน ซึ่งหลังจากการอธิบาย ลูกค้าจำนวนหนึ่งก็จะคล้อยตาม และอยากจะทำเงินเช่นนั้นได้บ้าง แต่ก็มีบางคนที่มีสติซัดแย้งว่าความเป็นไปได้ในการหาเงินของ Bernard Madoff เป็นเรื่องยาก แต่ลูกค้าส่วนใหญ่ที่มาฟัง กลับต้องการลงทุนกับเขามากกว่า และสิ่งสำคัญของ Bernard Madoff คือการคัดเลือกผู้ที่จะมาลงทุนด้วย ซึ่งเขาให้ความสำคัญมาก เขาจะไม่เลือกกลุ่มคนที่มีลักษณะหัวแข็ง เป็นมืออาชีพ และคล้อยตามได้ยาก (เนชั่นทีวี, 2551)

อย่างไรก็ตาม พฤติกรรมการฉ้อฉลของเขาแบบแชร์ลูกโซ่ (Ponzi Scheme) มักจะมีจุดจบที่คล้ายกัน เมื่อเป็นการใช้เงินต่อเงิน ใช้เงินของนักลงทุนรายใหม่จ่ายให้กับนักลงทุนรายเก่า ด้วยผลตอบแทนอัตราสูง เมื่อไม่มีนักลงทุนรายใหม่แล้ว ก็เกิดการขาดสภาพคล่องทางการเงิน ในที่สุด แชร์ลูกโซ่ก็จะล้ม และกลุ่มนักลงทุนรายใหม่ก็จะเป็นกลุ่มที่ได้รับความเสียหายมากที่สุด ในกรณีของ Bernard Madoff ได้มีกลุ่มนักลงทุนสถาบันกลุ่มหนึ่งเริ่มสงสัยในพฤติกรรมการลงทุนของเขา โดยกลุ่มนักลงทุนดังกล่าวได้ส่งเรื่องให้ “คณะกรรมการกำกับดูแลตลาดหลักทรัพย์ของสหรัฐอเมริกา” สอบสวน ซึ่งนำไปสู่การตรวจสอบธุรกิจของ Bernard Madoff จำนวน 2 ครั้ง ในปี 2005 และปี 2007 โดยการสอบสวนทั้งสองครั้ง คณะกรรมการกำกับดูแลตลาดหลักทรัพย์ของสหรัฐอเมริกามีความเห็นว่า ธุรกิจของ Bernard Madoff ไม่มีข้อสงสัย ไม่พบพฤติกรรมที่ผิดปกติแต่อย่างใด แต่กลุ่มนักลงทุนรายดังกล่าวยังไม่เลิกล้มความพยายามที่จะเปิดเผยการต้มตุ๋นหลอกหลวงของ Bernard Madoff (เนชั่นทีวี, 2551)

ในช่วงปลายปี 2005 ได้มีเอกสารฉบับหนึ่ง ลงวันที่ 7 พฤศจิกายน ส่งไปถึง คณะกรรมการกำกับดูแลตลาดหลักทรัพย์ของสหรัฐอเมริกา โดย “แฮร์รี มาร์โคโปโลส” (Harry Markopolos) ผู้จัดการกลุ่มสินทรัพย์ลงทุนและผู้เชี่ยวชาญด้านตราสารอนุพันธ์ของ Lampard Investments Management ชาวสหรัฐอเมริกา เอกสารฉบับดังกล่าวมีเนื้อหาทั้งสิ้น 19 หน้า ซึ่งปัจจุบันมีการเผยแพร่เอกสารดังกล่าวในเว็บไซต์ของ Wall Street Journal โดยเอกสารดังกล่าวมีการตีพิมพ์ที่หัวเอกสารว่า “กองทุนเฮดจ์ฟันด์ใหญ่ที่สุดในโลกเป็นการฉ้อโกง” หรือ “The World's Largest Hedge Fund is a Fraud” ซึ่งเป็นการร้องเรียนข้อสงสัยของ Harry Markopolos ที่มีต่อ

พฤติกรรมกรรมการดำเนินธุรกิจของ Bernard Madoff และบริษัท Madoff Investment Securities ว่าธุรกิจดังกล่าวมีโอกาสที่จะเป็นแชร์ลูกโซ่ (Ponzi Scheme) ซึ่งคาดว่าจะมีมูลค่าเงินลงทุนภายใต้การบริหารของบริษัทดังกล่าวกว่า 5 หมื่นล้านดอลลาร์สหรัฐ โดยเหตุผลที่ Harry Markopolos สงสัยว่าธุรกิจดังกล่าวมีโอกาสที่จะเป็นแชร์ลูกโซ่ มาจากพฤติกรรมการลงทุนของกองทุนบริหารความเสี่ยงของ Bernard Madoff ประการแรกคือ “กองทุนดังกล่าวไม่ได้ก่อตั้งในรูปของกองทุน Hedge Fund” แม้การดำเนินการและการลงทุนจะมีลักษณะเป็นกองทุน Hedge Fund ก็ตาม และประการที่สอง “บริษัทของ Bernard Madoff มีลักษณะเป็นเสมือนนายหน้า” เป็นตัวกลางระหว่างนักลงทุนที่มาลงทุนกับกองทุนต่างๆ ซึ่งดำเนินการเสมือนกองทุน Hedge Fund ที่มีหน้าที่คอยจัดการการลงทุนในหุ้นให้แก่บริษัทต่างๆ ซึ่งในเอกสารฉบับดังกล่าว Harry Markopolos ยังได้ตั้งข้อสังเกตถึงความผิดปกติของรูปแบบการลงทุน ซึ่งไม่สมเหตุสมผลไว้มากถึง 29 ประเด็น เช่น ข้อสังเกตเกี่ยวกับผลตอบแทนจากการลงทุน ซึ่งยากที่จะมีนักลงทุนทำได้เหมือนกับที่ Bernard Madoff ทำ จนถึงข้อมูลที่ Harry Markopolos ได้สอบถามความเห็นจากบรรดาผู้จัดการกองทุนที่ลงทุนในตราสารอนุพันธ์อ้างอิงดัชนีหุ้น พบว่า ผู้จัดการกองทุนทุกรายให้ข้อสรุปที่เหมือนกันคือกรณีของ Bernard Madoff เป็นการฉ้อโกง ซึ่งในการสืบประวัติเกี่ยวกับการลงทุนดังกล่าว Harry Markopolos ได้เริ่มสืบค้นเมื่อประมาณปี 1999 ภายหลังจากที่เพื่อนร่วมงานของเขาที่ชื่อว่า Frank Casey ได้เดินทางมาที่เมืองนิวยอร์กในปี 1999 และสังเกตเห็นพฤติกรรมกรรมการลงทุนของ Bernard Madoff ว่า ไม่สมเหตุสมผลกับผลตอบแทนที่สูงถึงเลขสองหลัก (เนชั่นทีวี, 2551)

เมื่อมีการรายงานข้อมูลกลับมายังสำนักงาน Lampard Investments Management ในเมืองบอสตัน สหรัฐอเมริกา Harry Markopolos ก็ตัดสินใจสืบเรื่องราวเกี่ยวกับ Bernard Madoff อย่างจริงจัง เขาได้ทำการบันทึกรายละเอียดคำร้องเรียนเกี่ยวกับพฤติกรรมธุรกิจของ Bernard Madoff ต่อเจ้าหน้าที่ของคณะกรรมการกำกับดูแลตลาดหลักทรัพย์ของสหรัฐอเมริกาครั้งแรกในปี 1999 หลังจากนั้นก็ยื่นเรื่องอีกสองครั้งในปี 2001 และปี 2005 ซึ่งในครั้งสุดท้าย คณะกรรมการกำกับดูแลตลาดหลักทรัพย์ของสหรัฐอเมริกาได้ดำเนินการตรวจสอบและได้ทำบันทึกเป็นเอกสารในเดือนมกราคม 2006 ไว้ โดยระบุว่า ข้อเท็จจริงของ Harry Markopolos ให้ข้อมูลในลักษณะของสมมติฐานตามสถานการณ์ ซึ่งไม่ได้ให้ข้อมูลที่เป็นหลักฐานเกี่ยวกับพฤติกรรมที่เข้าข่ายแชร์ลูกโซ่ดังที่กล่าวหามา ประกอบกับตัวผู้ร้อง คือ Harry Markopolos ไม่ใช่บุคคลที่สามารถล่วงรู้ถึงข้อมูลภายในของบริษัท Bernard L. Madoff Investment Securities ได้ และไม่ใช่พนักงานที่ได้รับผลกระทบ และท้ายที่สุด การสอบสวนของคณะกรรมการกำกับดูแล

ตลาดหลักทรัพย์ของสหรัฐอเมริกาได้สิ้นสุดลงในปี 2007 โดยได้ข้อสรุปว่า คณะกรรมการกำกับดูแลตลาดหลักทรัพย์ของสหรัฐอเมริกา “ไม่พบหลักฐานใดๆ ที่แสดงถึงการฉ้อโกง” (เนชั่นทีวี, 2551)

ภายหลังจากเหตุการณ์ดังกล่าว ได้มีการเปิดเผยข้อมูลออกมาว่า เหตุผลที่คณะกรรมการกำกับดูแลตลาดหลักทรัพย์ของสหรัฐอเมริกาเกิดความผิดพลาดเกิดมาจากเจ้าหน้าที่ฝ่ายสอบสวนได้มุ่งประเด็นไปที่ลูกค้ากองทุน Hedge Fund ของ Bernard Madoff และบัญชีลงทุนต่างๆ ที่น่าจะให้หลักฐานเอกสารที่เป็นเบาะแสโยงไปถึง Bernard Madoff โดยไม่ได้มีการสอบสวนไปถึงลูกค้ารายอื่นๆ อีกจำนวนมากของ Bernard Madoff อย่างไรก็ตาม ในการสอบสวนครั้งนั้น ทำให้เจ้าหน้าที่ของคณะกรรมการกำกับดูแลตลาดหลักทรัพย์ของสหรัฐอเมริกาเชื่อตามพยานหลักฐานที่มีอยู่ว่า Bernard Madoff จงใจทำให้ฝ่ายตรวจสอบของคณะกรรมการกำกับดูแลตลาดหลักทรัพย์ของสหรัฐอเมริกาเกิดความเข้าใจไขว้เขว ระหว่างการตรวจสอบในปี 2005 แต่อย่างไรก็ตาม ก็มิได้มีการขยายผลไปสู่การสอบสวนเพิ่มเติมและไม่ได้มีการลงโทษ Bernard Madoff แต่อย่างใด มีเพียงการบังคับให้ Bernard Madoff ไปดำเนินการจดทะเบียนกับคณะกรรมการกำกับดูแลตลาดหลักทรัพย์ของสหรัฐอเมริกาในฐานะที่ปรึกษาด้านการลงทุนเท่านั้น (เนชั่นทีวี, 2551)

แต่ในท้ายที่สุด แชร้ลูกโซ่ของ Bernard Madoff มาถึงจุดจบ ภายหลังจากสัปดาห์แรกของเดือนธันวาคม ปี 2008 Bernard Madoff ได้เล่าให้พนักงานระดับอาวุโส 2 คน ฟังว่า ลูกค้าจำนวนหนึ่งได้มาขอถอนการลงทุนก่อนกำหนด เป็นเงินมูลค่ารวมกันกว่า 7 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ ซึ่งเขากำลังหาเงินมาคืนลูกค้า และคิดว่าสามารถหาเงินมาคืนได้ โดยเหตุการณ์ที่ผ่านมา พนักงานระดับอาวุโสทั้งสองคนเข้าใจมาโดยตลอดว่า ธุรกิจที่ปรึกษาด้านการลงทุนของ Bernard Madoff เป็นธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการบริหารสินทรัพย์ที่มีมูลค่าประมาณ 8 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ หรืออย่างมากก็ไม่เกิน 1.5 หมื่นล้านดอลลาร์สหรัฐ จากนั้นในวันที่ 9 ธันวาคม 2008 Bernard Madoff ได้บอกกับพนักงานระดับอาวุโสคนที่ 1 ว่า เขาต้องการจ่ายเงินโบนัสให้แก่ลูกค้าในเดือนธันวาคม ซึ่งเร็วกว่าปกติ 2 เดือน ในวันถัดมา พนักงานระดับอาวุโสทั้งสองได้มาพบกับ Bernard Madoff ที่ออฟฟิศของเขา ซึ่งจากบันทึกคำให้การของพนักงานระดับอาวุโสทั้งสองกล่าวว่า Bernard Madoff มีสีหน้าที่เคร่งเครียดกว่าสัปดาห์ก่อนที่ได้พบปะกัน แม้เขาจะได้กล่าวว่าธุรกิจยังมีกำไรในช่วงที่ผ่านมา และต้องการแจกจ่ายผลกำไรออกไป เมื่อพนักงานระดับอาวุโสทั้ง

สองคนร้องขอให้ Bernard Madoff เล่ารายละเอียดของธุรกิจให้ฟัง Bernard Madoff ปฏิเสธที่จะพูดเรื่องดังกล่าวในออฟฟิศ และขอให้ไปพบที่ออฟฟิศของเขาแทน ซึ่ง ณ ที่นั่นเอง เขาได้ยอมรับว่า “ธุรกิจที่ปรึกษาด้านการลงทุนของเขาเป็นแค่การต้มตุ๋น” และทุกอย่างได้ปิดฉากลงแล้ว เขายอมรับว่าเขาไม่มีอะไรเลย ทุกอย่างเป็นแค่การหลอกลวง โดยเขาเอาเงินจากนักลงทุนคนหนึ่ง มากจ่ายให้นักลงทุนอีกคนหนึ่ง เป็นลูกโซ่ต่อเนื่องกันไป และเขาได้ทำแบบนี้มานานหลายปีแล้ว (เนชั่นทีวี, 2551)

ทั้งนี้ Bernard Madoff ได้ประเมินความเสียหายที่เกิดจากการต้มตุ๋นหลอกลวงของเขาว่า น่าจะสูงถึงประมาณ 5 หมื่นล้านดอลลาร์สหรัฐ แต่ในขณะนี้เขามีเงินเหลืออยู่เพียงแค่ 200 – 300 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ซึ่งเขาต้องการแจกจ่ายให้กับพนักงาน ครอบครัว และเพื่อนๆ หลังจากนั้น Bernard Madoff ได้พบกับพนักงานระดับอาวุโสคนที่ 3 ว่า เขาเตรียมจะมอบตัวต่อทางการภายใน 1 สัปดาห์ แท้ที่จริงแล้ว พนักงานระดับอาวุโสสองรายแรกคือ “Mark Madoff” และ “Andrew Madoff” บุตรชายของ Bernard Madoff นั่นเอง และเขาทั้งสองคนได้นำข้อมูลดังกล่าว ไปแจ้งให้กับคณะกรรมการกำกับดูแลตลาดหลักทรัพย์ของสหรัฐอเมริกา และสำนักงานสอบสวนกลางของสหรัฐอเมริกา (Federal Bureau of Investigation: FBI) ทราบ และต่อมาทางการสหรัฐอเมริกาได้เข้าจับกุม Bernard Madoff ในวันที่ 11 ธันวาคม 2008 โดย Bernard Madoff ได้รับสารภาพต่อคณะกรรมการกำกับดูแลตลาดหลักทรัพย์ของสหรัฐอเมริกา และสำนักงานสอบสวนกลางของสหรัฐอเมริกา (FBI) ว่า “ตนเองได้ฉ้อโกงประชาชน โดยโน้มน้าวให้เหยื่อมาลงทุนในลักษณะของแชร์ลูกโซ่ (Ponzi scheme) และเขายังได้กล่าวอีกว่า ทุกอย่างเป็นความรับผิดชอบของเขาแต่เพียงผู้เดียว และไม่มีข้อแก้ตัวใดๆ ทั้งสิ้น” (เนชั่นทีวี, 2551)

ในวันที่ 29 มิถุนายน 2009 Bernard Madoff วัย 71 ปี อดีตประธานกรรมการตลาดหุ้น NASDAQ ของสหรัฐอเมริกา ถูกตัดสินโทษจำคุก 150 ปี จากข้อหาฉ้อโกง โดยศาลรัฐนิวยอร์กได้รับฟังคำแถลงการณ์ที่เต็มไปด้วยอารมณ์ของบรรดาผู้ที่เคยตกเป็นเหยื่อการฉ้อโกงของ Bernard Madoff และส่งผลกระทบต่อชีวิตของพวกเขาเหล่านั้น โดยผู้พิพากษา Denny Chin ได้ตัดสินโทษของ Bernard Madoff รวม 11 ข้อหา รวมถึงข้อหาฉ้อโกงและฟอกเงิน ส่งผลให้ Bernard Madoff ต้องโทษจำคุกถึง 150 ปี (The Biography, 2017)

ก่อนที่ศาลจะอ่านคำพิพากษา Bernard Madoff ได้กล่าวว่า “ตนเองต้องทนทุกข์ทรมานจากความเจ็บปวดทั้งหมดที่เขาเป็นผู้ก่อสร้างขึ้น ทั้งนี้ เขายังได้กล่าวขอโทษที่ตนเองได้สร้างมรดกอันน่าละอายใจขนาดนี้ ซึ่งเขาเองก็ต้องอยู่กับความละอายใจนี้ไปจนชั่วชีวิตของเขาที่เหลือเช่นเดียวกัน” อีกทั้งเขายังได้กล่าวขอโทษต่อกลุ่มคนที่เป็นเหยื่อของเขาที่มารับฟังการพิพากษาในครั้งนี้ว่า เขาทราบดีว่าคำขอโทษของเขาไม่เพียงพอต่อสิ่งที่เขาได้กระทำไป และเขาไม่ร้องขอให้ได้รับการยกโทษด้วย ซึ่งเหยื่อของเขาบางคนไม่สามารถควบคุมอารมณ์ไว้ได้ มีการร้องไห้ออกมา และยังได้กล่าวกับ Bernard Madoff ว่า ชีวิตของตนเองได้ตกอยู่ร่วมกับขุมมรก และอยู่ในฝันร้ายที่ไม่สามารถตื่นขึ้นมาได้ และบางคนได้กล่าวต่อ Bernard Madoff ว่า ขอให้เรือนจำที่คุมขังเขา เป็นดังโลงศพสำหรับเขา อย่างไรก็ตาม แม้ว่าบรรดาเหยื่อของ Bernard Madoff จะพอใจในคำพิพากษาของศาล แต่ก็ยังคาดหวังที่จะได้รับเงินที่ถูกขโมยไปกลับคืนมา (The Biography, 2017)

ข้อเท็จจริง Bernard Madoff ได้มีผู้ช่วยอีกคนหนึ่งคือ “David Freshlight” อายุ 49 ปี ซึ่งเป็นนักบัญชีของบริษัท Bernard L. Madoff Investment Securities โดย David Freshlight ได้มอบตัวต่ออัยการสหรัฐฯ ตามคำฟ้องที่ว่า เขามีส่วนเกี่ยวข้องกับคดีข้อโกงของ Bernard Madoff และเป็นผู้ช่วยและที่ปรึกษาด้านการลงทุนของ Bernard Madoff ที่รู้เห็นต่อการข้อโกง รวมทั้งอีก 4 ข้อหาจากคณะกรรมการกำกับดูแลตลาดหลักทรัพย์ของสหรัฐอเมริกา แต่ในท้ายที่สุดแล้ว ทั้ง David Freshlight, Mark Madoff และ Andrew Madoff ก็ไม่มีใครถูกฟ้องในคดีแชร์ลูกโซ่ดังกล่าวเลยสักคน เนื่องจาก Bernard Madoff อ้างว่า ตนเองได้ลงมือทำเพียงคนเดียว (The Biography, 2017)

ภายหลังจากที่ศาลได้อ่านคำพิพากษา Bernard Madoff ได้ถูกส่งตัวไปคุมขังยังคุก Butner Federal Correction Complex ที่รัฐนอร์ทแคโรไลนา โดยคุกดังกล่าวมีเพียงเตียง 2 ชั้น 1 หลัง ห้องน้ำ 1 ห้อง และอ่างล้างมือเท่านั้น ซึ่งเรือนจำดังกล่าวมีชื่อเสียงโดดเด่นในด้านห้องรักษาพยาบาลชั้นเยี่ยมสำหรับนักโทษสูงอายุหรือป่วย ซึ่งอาจจะส่งผลดีต่อ Bernard Madoff ที่มีอายุกว่า 71 ปีในขณะที่รับโทษ รวมทั้งมีสุขภาพที่ย่ำแย่มาตั้งแต่ก่อนถูกจับแล้ว แต่อย่างไรก็ตาม ผู้คุมเรือนจำได้ยืนยันว่า Bernard Madoff หรือนักโทษหมายเลข “61727-054” จะได้รับการปฏิบัติอย่างเท่าเทียมเหมือนนักโทษคนอื่นๆ ทุกประการ ซึ่งหมายถึง Bernard Madoff จะต้องทำงานวัน

ละ 7.5 ชั่วโมง โดยไม่มีอินเทอร์เน็ตให้เล่น มีโทรทัศน์ไว้ดูเฉพาะห้องรวม และมีเวลาพักผ่อนที่จำกัด ทั้งนี้ เรือนจำดังกล่าวมีการรักษาความปลอดภัยในระดับปานกลาง เพื่อนร่วมห้องของ Bernard Madoff ก็เป็นคนที่เคยก่อ “อาชญากรรมคอเชิ้ตขาว” (White – Collar Crime) เช่นเดียวกับ Bernard Madoff (The Biography, 2017)

ก่อนเข้ารับการลงโทษที่เรือนจำ Bernard Madoff ได้ใช้บริการของบริษัท Wall Street Prison Consultant ซึ่งเป็นบริษัทที่ปรึกษาสำหรับผู้ต้องขัง ในการเตรียมความพร้อม และช่วยเหลือ Bernard Madoff ให้สามารถใช้ชีวิตอยู่อย่างในคุกได้อย่างปกติด้วย โดยหนังสือพิมพ์ New York Post ของสหรัฐอเมริกาได้กล่าวว่า ชีวิตในคุกของ Bernard Madoff ยังมี ความราบรื่นดี ถึงแม้จะมีบางคนที่ต้องการจะกลั่นแกล้งเขา เพื่อความเท่อยู่บ้าง แต่ Bernard Madoff ก็มีคนที่ชอบคบกับเขาไม่ใช่น้อย เนื่องจากวีรกรรมที่เขาทำมีความโดดเด่นไม่เหมือนใคร และ Bernard Madoff ยังได้งานที่ค่อนข้างสบาย คือ อยู่ในแผนกแกะสลักผลไม้ พอเสร็จงานก็ไป อยู่กับเพื่อนนักโทษในสวน และดูเพื่อนเล่นโดมิโนบ้าง (The Biography, 2017)

แต่ในระหว่างที่ Bernard Madoff รับโทษอยู่นั้น บุตรชายของเขาทั้งสองคนคือ Mark Madoff ได้ตัดสินใจทำอัตวินิบาตกรรม ในเดือนธันวาคม ปี 2010 และ Andrew Madoff ได้เสียชีวิตลงจากโรคมะเร็ง ในเดือนกันยายน ปี 2014 ซึ่งในปี 2014 นั้น Bernard Madoff ได้เริ่ม เจ็บป่วยด้วยโรคหัวใจ และมีปัญหาโรคไตในระยะที่ 4 ซึ่งปัจจุบัน Bernard Madoff มีอายุ 79 ปี (2018) และยังคงถูกควบคุมตัวในเรือนจำดังกล่าวเช่นเดิม (The Biography, 2018) และท้ายที่สุด ผู้ร่วมชะตากรรมอีกคนหนึ่งของ Bernard Madoff คือ “ธนาคาร J. P. Morgan Chase” ซึ่งเป็น ธนาคารรายใหญ่ที่สุด ก็ยินยอมจ่ายค่าปรับให้แก่ผู้เสียหายจากคดีแชร์ลูกโซ่ของ Bernard Madoff ในเดือนมกราคม ปี 2014 ภายหลังจากที่รัฐบาลกลางสหรัฐอเมริกากล่าวหาว่า ธนาคารดังกล่าวมีส่วนช่วยอำนวยความสะดวกให้แก่ Bernard Madoff โดยการจ่ายเงินค่าปรับให้แก่ผู้เสียหายพร้อม กับปฏิรูปนโยบายฟอกเงินของธนาคาร การให้ความร่วมมือในการสืบสวนอย่างต่อเนื่อง และการ รายงานพฤติกรรมน่าสงสัยต่างๆ จะเป็นสิ่งที่แตกต่างกับการที่รัฐบาลกลางสหรัฐอเมริกาจะไม่ยื่นฟ้อง คดีอาญาต่อธนาคารดังกล่าว ซึ่งเป็นอันปิดบัญชีผู้ที่เกี่ยวข้องกับคดีแชร์ลูกโซ่ของ Bernard Madoff อย่างสมบูรณ์ (The Biography, 2017)

2.9 สรุปแนวความคิดของบทที่ 2

2.9.1 ความรู้ที่ได้รับจากแนวคิด ทฤษฎี และวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

1) “อาชญากรรมคอเชิ้ตขาว” (White – Collar Crime) เป็นศัพท์ที่บัญญัติขึ้นโดย Edwin H. Sutherland นักอาชญาวิทยาชาวสหรัฐอเมริกา หมายถึง อาชญากรรมที่เกิดขึ้นโดยบุคคลที่ได้รับการยกย่องและมีสถานภาพทางสังคมที่สูง ซึ่งเกิดจากหน้าที่การงานที่สูงด้วย โดยงานวิจัยของ Sutherland ได้มุ่งเน้นการให้แนวคิดและอธิบายเกี่ยวกับความผิดพลาดหรือการทำให้ผิดพลาดในแง่ของอาชญากรรมสมัยก่อนที่ให้ความสำคัญกับอาชญากรรมโดยทั่วไปว่าเกิดจากความยากจน หรือเกิดจากความวิปริตในทางจิตใจ หรือเกิดจากพฤติกรรมทางสังคมที่ไปยุ่งเกี่ยวกับความยากจน โดย Sutherland เห็นว่า บุคคลที่มีสถานะทางสังคมที่สูงส่ง ซึ่งได้รับการยกย่องจากผู้คนทั่วไป ก็สามารถก่ออาชญากรรมที่มีความรุนแรงได้ โดยอาศัยโอกาสทางอาชีพการงาน สถานะทางเศรษฐกิจ และผลประโยชน์ทางธุรกิจของตน ซึ่งต่อมาก็ได้มีนักอาชญาวิทยาหลายคนที่ได้ให้ความเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับแนวคิดดังกล่าว เช่น Herbert Edelhertz ได้ให้คำนิยาม “อาชญากรรมคอเชิ้ตขาว” ไว้ หมายถึง การกระทำที่ผิดกฎหมายหรือรูปแบบของการกระทำที่ผิดกฎหมายซึ่งเป็นการกระทำที่มีลักษณะของการกระทำทางกายภาพ หรือเป็นการกระทำที่มีลักษณะปกปิด หรือเป็นการกระทำที่มีลักษณะหลอกลวงเพื่อให้ได้มาซึ่งเงินหรือทรัพย์สิน หรือเป็นการกระทำเพื่อให้ได้มาซึ่งความได้เปรียบในทางธุรกิจหรือความได้เปรียบในทางส่วนตัว

2) อาชญากรรมคอเชิ้ตขาวมีลักษณะการกระทำความผิดที่สำคัญอยู่ 3 ประการคือ ประการแรก “วิธีการเข้าถึงที่ไม่ผิดกฎหมาย” หมายถึง ผู้ก่ออาชญากรรมได้รับการเข้าถึงเป้าหมายโดยอาศัยบทบาทหน้าที่ตำแหน่งการงานเพื่อเข้าไปก่ออาชญากรรม หรือการได้รับอนุญาตจากผู้เสียหายในการเข้าไปก่ออาชญากรรม ซึ่งมีได้มีการเข้าถึงข้อมูลโดยละเมิดแต่อย่างใด ไม่เหมือนกับอาชญากรรมอื่นๆ ที่ต้องมีการเข้าถึงที่ผิดกฎหมาย เช่น การพังประตูหรือหน้าต่างเพื่อเข้าไปขโมยของในบ้าน ประการที่สองคือ “การมิได้ปะทะกับเหยื่อโดยตรง” หมายถึง ผู้ก่ออาชญากรรมส่วนใหญ่จะไม่เคยปะทะกับผู้เสียหายโดยซึ่งหน้า มักจะใช้วิธีการติดต่อกับผู้เสียหายทางไกล เพื่อป้องกันความเสียหายที่เกิดขึ้นกับตนเอง และประการที่สามคือ “การกระทำโดยฉิวเฉียดที่มองแล้วถูกกฎหมาย” หมายถึง การกระทำของผู้ก่ออาชญากรรมมักจะดูกำกึ่งระหว่างการถูกกฎหมายและผิดกฎหมาย หรือไม่อาจจะระบุได้ชัดเจนในขณะนั้นว่าเป็นการกระทำที่ผิดกฎหมาย

และผู้เสียหายมักจะมองในครั้งแรกว่าการกระทำของผู้ก่ออาชญากรรมเป็นการกระทำที่ถูกกฎหมาย

3) ปัญหาในการจัดการกับอาชญากรรมคอเช็ตชาวที่สำคัญมี 3 ประการคือ ประการแรก อาชญากรรมคอเช็ตชาวเป็นอาชญากรรมที่ไม่สามารถจะเตือนผู้เสียหายให้ระวังตัวได้ง่ายเหมือนกับอาชญากรรมทั่วไป และไม่ค่อยมีการบันทึกวิธีการก่ออาชญากรรมไว้ในฐานข้อมูลเจ้าหน้าที่ เนื่องจากการค้นหาข้อมูลของอาชญากรรมประเภทดังกล่าวมีความยากในทางปฏิบัติ จึงเป็นการยากที่จะประมาณการความรุนแรงและยากที่จะควบคุมอาชญากรรมประเภทนี้ได้ ประการที่สองคือ อาชญากรรมคอเช็ตชาวมักจะเกิดขึ้นในองค์กรหรือบริษัทต่างๆ ซึ่งมีลักษณะเป็นกลุ่มก้อน จึงเป็นการยากที่จะระบุได้ว่าบุคคลใดหรือกลุ่มใดเป็นผู้ต้องสงสัยในการกระทำความผิด และประการที่สามคือ ความเชื่อมั่นของพยานหลักฐานในการต่อสู้คดีในชั้นศาล เนื่องจากเป็นอาชญากรรมที่มีความซับซ้อน และฝังตัวอยู่ในการดำเนินธุรกิจปกติ และผู้ก่ออาชญากรรมมักจะรู้ช่องทางในการหลีกเลี่ยงความรับผิดชอบทางกฎหมาย จึงเป็นการยากที่อัยการจะพิสูจน์ความผิดของผู้ก่ออาชญากรรมโดยปราศจากความสงสัย

4) ปัจจัยที่มีประสิทธิภาพในการจัดการกับปัญหาอาชญากรรมคอเช็ตชาวคือ “กระบวนการยุติธรรม” โดยปัจจัยที่สำคัญมีอยู่ 3 ประการ คือ ประการแรก การมีผู้เชี่ยวชาญพิเศษด้านอาชญากรรมคอเช็ตชาว ประการที่สองคือ การมีอำนาจบังคับใช้กฎหมายที่เข้มแข็ง และประการที่สามคือ การมีดุลยพินิจและความยืดหยุ่นในการปฏิบัติงานที่มากกว่าการทำงานปกติ

5) ปัญหาความไม่มีประสิทธิภาพของการบังคับใช้กฎหมายเพื่อแก้ไขปัญหาอาชญากรรมคอเช็ตชาวที่สำคัญมี 3 ประการคือ ประการแรก ผู้เชี่ยวชาญอาจทำงานให้เอกชนมากกว่าสาธารณะ เนื่องจากผู้เชี่ยวชาญต้องพบปะใกล้ชิดกับภาคเอกชนอยู่เสมอๆ ดังนั้นการทำงานของผู้เชี่ยวชาญอาจจะเอื้อประโยชน์ในการทำงานให้กับภาคเอกชนมากกว่าให้กับประโยชน์สาธารณะ ประการที่สองคือ อำนาจในการควบคุมพฤติกรรมต่างๆ ของบริษัทไม่เหมือนกับกรณีของอำนาจในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาอื่นๆ อำนาจในการควบคุมในด้านนี้มีแต่อำนาจในการปรับหากละเมิดฝ่าฝืน แต่ไม่มีอำนาจในการลงโทษทางสังคม ซึ่งบริษัทต่างๆ มองว่า ค่าปรับที่ละเมิดหรือฝ่าฝืนเป็นเพียงค่าใช้จ่ายในการทำธุรกิจตามปกติของบริษัทเท่านั้น ไม่มีผลกระทบทางสังคมต่อบริษัทแต่อย่างใด และประการที่สามคือ ปัญหาภาวะเบียดเบียนที่ไม่มีเหตุผล

กล่าวคือ ผู้เชี่ยวชาญบางคนมุ่งแต่จะจับกุม แต่ไม่มุ่งที่จะป้องกันการเกิดปัญหาอาชญากรรม คอเซ็ตขาว และปัญหาจะเกิดขึ้นเมื่อผู้เชี่ยวชาญดำเนินการจับกุมโดยเกินกว่าสมควร จนทำให้เกิด ปัญหาที่บังคับใช้กฎหมายที่ไร้เหตุผล และความร่วมมือระหว่างเอกชนกับรัฐจะน้อยลงกว่าเดิมจน กลายเป็นไม่มีความร่วมมือในที่สุด

6) “แชร์ลูกโซ่” คือ การหลอกลวงให้ลงทุนหรือร่วมกิจการที่อาศัยเงินลงทุนไม่ มากนัก แต่อัตราผลตอบแทนหรือประโยชน์ที่ผู้ดำเนินการชี้ชวนว่าจะได้รับนั้นมีเป็นจำนวนสูงมาก โดยผู้ก่อตั้งแชร์ลูกโซ่เหล่านั้นจะเรียกร้องให้ผู้ลงทุนนำเงินมาลงทุนโดยสัญญาว่าจะนำเงินไปลงทุน ในทรัพย์สินที่มีโอกาสจะทำกำไรสูง และมีความเสี่ยงที่ต่ำหรือไม่มีความเสี่ยงเลย ซึ่งแชร์ลูกโซ่ส่วนใหญ่มุ่งที่จะนำเงินของผู้ลงทุนรายใหม่มาชำระให้แก่ผู้ลงทุนรายเก่า ทำให้ผู้ที่ตั้งใจจะลงทุนใน ทรัพย์สินที่ถูกกฎหมายเกิดความผิดพลาดในการนำเงินมาลงทุนในแชร์ลูกโซ่ แทนที่จะลงทุนใน กิจการที่ถูกกฎหมายและได้รายได้จากกิจการที่มีอยู่จริง

7) ลักษณะสำคัญของแชร์ลูกโซ่ที่เกิดขึ้นในอดีตและปัจจุบัน แบ่งได้ 7 ลักษณะ ดังนี้ (1) มีการจ่ายผลตอบแทนที่สูงและมีความเสี่ยงต่ำหรือไม่มีความเสี่ยงเลย (2) มีการจ่าย ผลตอบแทนที่สม่ำเสมอเกินไป (3) เป็นการลงทุนที่ไม่ได้มีการลงทะเบียนไว้กับหน่วยงานภาครัฐที่ กำกับดูแล (4) ผู้ชักชวนการลงทุนไม่มีใบอนุญาตเป็นผู้ขายหรือนำการลงทุน (5) กิจการที่ ลงทุนเป็นความลับ หรือเป็นกิจการที่มีความซับซ้อน (6) มีปัญหาเกี่ยวกับการขอเอกสาร และ (7) มีความยากลำบากที่จะได้รับเงินลงทุนกลับมา

8) “การฟอกเงิน” หมายถึง การนำเงินหรือทรัพย์สินที่ได้มาโดยผิดกฎหมาย นำไปสู่กระบวนการเปลี่ยนแปลงหรือแปลงสภาพให้กลายเป็นเงินหรือทรัพย์สินที่ได้มาโดยถูก กฎหมาย โดยมีเจตนาที่จะปกปิดที่มาของเงินหรือทรัพย์สินที่ได้มาโดยการกระทำความผิดดังกล่าว

9) ความผิดมูลฐานของการฟอกเงิน ในพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปราม การฟอกเงิน พ.ศ. 2542 ที่สำคัญคือ ความผิดเกี่ยวกับการซื้อโกงประชาชน ตามประมวลกฎหมาย อาญาหรือตามกฎหมายว่าด้วยการกู้ยืมเงินที่เป็นการซื้อโกงประชาชน และความผิดเกี่ยวกับการ มีส่วนร่วมในองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ ตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการ มีส่วนร่วมในองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ

10) “องค์กรอาชญากรรม” หมายถึง คณะบุคคลตั้งแต่สามคนขึ้นไปที่รวมตัวกันช่วงระยะเวลาหนึ่งและร่วมกันกระทำการใด โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อกระทำความผิดร้ายแรงและเพื่อได้มาซึ่งผลประโยชน์ทางการเงิน ทรัพย์สิน หรือผลประโยชน์ทางวัตถุอย่างอื่นไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อม

11) “องค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ” หมายถึง องค์กรอาชญากรรมที่มีการกระทำความผิดซึ่งมีลักษณะอย่างหนึ่งอย่างใดต่อไปนี้เป็นคือ (1) ความผิดที่กระทำในเขตแดนของรัฐมากกว่าหนึ่งรัฐ (2) ความผิดที่กระทำในรัฐหนึ่งแต่การเตรียม การวางแผน การส่งการ การสนับสนุน หรือการควบคุมการกระทำความผิดได้กระทำในอีกรัฐหนึ่ง (3) ความผิดที่กระทำในรัฐหนึ่ง แต่เกี่ยวข้องกับองค์กรอาชญากรรมที่มีการกระทำความผิดมากกว่าหนึ่งรัฐ และ (4) ความผิดที่กระทำในรัฐหนึ่ง แต่ผลของการกระทำที่สำคัญเกิดขึ้นในอีกรัฐหนึ่ง

12) ความผิดร้ายแรงในพระราชบัญญัติการป้องกันและปราบปรามการมีส่วนร่วมในองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ พ.ศ. 2556 หมายถึง ความผิดอาญาที่กฎหมายกำหนดโทษจำคุกขั้นต่ำตั้งแต่ 4 ปีขึ้นไป หรือโทษสถานหนักกว่านั้น

13) ความผิดตามมาตรา 4 ของพระราชกำหนดการกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน พ.ศ. 2527 ที่บัญญัติว่า “ผู้ใดโฆษณาหรือประกาศให้ปรากฏต่อประชาชนหรือกระทำด้วยประการใด ๆ ให้ปรากฏแก่บุคคลตั้งแต่สิบคนขึ้นไปว่า ในการกู้ยืมเงินตนหรือบุคคลใดจะจ่ายหรืออาจจ่ายผลประโยชน์ตอบแทนให้ตามพฤติการณ์แห่งการกู้ยืมเงินในอัตราที่สูงกว่าอัตราดอกเบี้ยสูงสุดที่สถาบันการเงินตามกฎหมายว่าด้วยดอกเบี้ยเงินให้กู้ยืมของสถาบันการเงินจะพึงจ่ายได้ โดยที่ตนรู้หรือควรรู้อยู่แล้วว่าตนหรือบุคคลนั้นจะนำเงินจากผู้ให้กู้ยืมเงินรายนั้นหรือรายอื่นมาจ่ายหมุนเวียนให้แก่ผู้ให้กู้ยืมเงิน หรือโดยที่ตนรู้หรือควรรู้อยู่แล้วว่า ตนหรือบุคคลนั้นไม่สามารถประกอบกิจการใดๆ โดยชอบด้วยกฎหมายที่จะให้ผลประโยชน์ตอบแทนพอเพียงที่จะนำมาจ่ายในอัตรานั้นได้ และในการนั้นเป็นเหตุให้ตนหรือบุคคลใดได้กู้ยืมเงินไป ผู้นั้นกระทำความผิดฐานกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน” จะต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ห้าปีถึงสิบปี และปรับตั้งแต่ห้าแสนบาทถึงหนึ่งล้านบาท และปรับอีกไม่เกินวันละหนึ่งหมื่นบาทตลอดเวลาที่ยังฝ่าฝืนอยู่ ซึ่งเป็นความผิดร้ายแรงตามพระราชบัญญัติการป้องกันและปราบปรามการมีส่วนร่วมในองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ พ.ศ. 2556

14) พระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ. 2535 มาตรา 90 กำหนดให้ การประกอบธุรกิจหลักทรัพย์จะกระทำได้อต่อเมื่อได้จัดตั้งในรูปบริษัทจำกัดหรือบริษัทมหาชนจำกัดหรือเมื่อเป็นสถาบันการเงินที่จัดตั้งขึ้นตามกฎหมายอื่น ทั้งนี้ โดยได้รับใบอนุญาตจากรัฐมนตรีตามข้อเสนอของคณะกรรมการ ก.ล.ต. แต่ในกรณีมาตรา 93 หากผู้ใดจะกระทำการแทนบริษัทที่จัดตั้งและประกอบธุรกิจหลักทรัพย์ตามกฎหมายต่างประเทศ โดยมีสำนักงานติดต่อกับบุคคลทั่วไปในราชอาณาจักรต้องได้รับอนุญาตจากสำนักงาน ก.ล.ต. ก่อน และในส่วนของบทกำหนดโทษ มาตรา 288 กำหนดว่า ในกรณีที่ผู้ใดฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรา 93 มาตรา 94 หรือมาตรา 156 ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หกเดือนถึงสามปี และปรับตั้งแต่หกหมื่นบาทถึงสามแสนบาท และปรับอีกไม่เกินวันละสามพันบาท ตลอดเวลาที่ยังฝ่าฝืนอยู่ และในส่วนของธุรกิจเงินร่วมลงทุน ได้มีประกาศกระทรวงการคลัง เรื่อง กำหนดกิจการจัดการเงินร่วมลงทุนให้เป็นธุรกิจหลักทรัพย์ ลงวันที่ 17 กันยายน 2544 กำหนดให้การประกอบกิจการประเภทการจัดการเงินร่วมลงทุนเป็นธุรกิจหลักทรัพย์ตาม (7) ของบทนิยามคำว่า “ธุรกิจหลักทรัพย์” ในมาตรา 4 แห่งพระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ. 2535 อีกทั้งประกาศคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ ที่ กน. 20/2545 ยังได้กำหนดลักษณะของ “ผู้ลงทุนประเภทสถาบัน” “นิติบุคคลร่วมลงทุน” และ “กิจการ” ไว้อีกด้วย

15) ลักษณะการดำเนินงานขององค์กรอาชญากรรม มีลักษณะการดำเนินงานที่สำคัญคือ (1) การประกอบอาชญากรรมมักจะขึ้นอยู่กับสภาพพื้นที่หรือภูมิศาสตร์ที่เป็นที่ตั้งขององค์กรอาชญากรรมนั้น (2) องค์กรอาชญากรรมมักจะมีรูปแบบการดำเนินงานและวิธีการประกอบอาชญากรรมที่เป็นมาตรฐาน (3) องค์กรอาชญากรรมมักจะมีการฝึกอบรมสมาชิกขององค์กรให้มีความชำนาญในการก่ออาชญากรรม (4) องค์กรอาชญากรรมมักจะมีการวางแผนเตรียมการก่อนการก่ออาชญากรรมอย่างละเอียด เพื่อที่จะมิให้เจ้าหน้าที่ของรัฐสามารถจับกุมได้โดยง่าย (5) องค์กรอาชญากรรมมักจะมีโครงสร้างในการปฏิบัติงานและควบคุมการบังคับแบบลำดับชั้น โดยแบ่งตามอำนาจหน้าที่แบบเป็นลำดับขั้น (6) สมาชิกขององค์กรอาชญากรรมมักจะเป็นผู้ที่มีความซื่อสัตย์ จงรักภักดีกับองค์กร และรักษาความลับขององค์กรอย่างเคร่งครัด (7) องค์กรอาชญากรรมมักจะประกอบกิจกรรมทั้งที่ผิดกฎหมายและถูกกฎหมาย เพื่อใช้เป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียนขององค์กร (8) องค์กรอาชญากรรมมักจะมีเงินทุนมหาศาลจากการแสวงหารายได้และผลประโยชน์จากการก่ออาชญากรรมของตน (9) เมื่อบรรดาสมาชิกขององค์กรอาชญากรรมได้ก่ออาชญากรรมแล้ว จะไม่ทิ้งพยานหลักฐานไว้ให้เจ้าหน้าที่ได้ดำเนินการพิสูจน์

และดำเนินคดีต่อองค์กรได้โดยเด็ดขาด และ (10) องค์กรอาชญากรรมมักจะมีการใช้เงินจำนวนมากที่ได้จากการก่ออาชญากรรมในการติดสินบนเจ้าพนักงานของรัฐ เพื่อใช้ในการช่วยเหลือมิให้องค์กรอาชญากรรมและสมาชิกต้องถูกดำเนินคดีตามกฎหมาย

16) ในการประชุมระหว่าง The Heads of State/Government of the Member States of the Association of Southeast Asian Nations (ASEAN) และ ประเทศญี่ปุ่น ได้มีการลงนามใน “ASEAN-Japan Joint Declaration on Cooperation to Combat Terrorism and Transnational Crime” ณ กรุงเนปิดอร์ สหภาพเมียนมา เมื่อวันที่ 12 พฤศจิกายน 2014 โดยการประชุมดังกล่าวได้กำหนดความได้กำหนดให้องค์กรอาชญากรรมข้ามชาติและการก่อการร้ายรวมทั้งการฟอกเงิน เป็นหนึ่งในประเภทของอาชญากรรมข้ามชาติ

17) มาตรา 22 แห่งพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการมีส่วนร่วมในองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ พ.ศ. 2556 กำหนดให้การกระทำความผิดฐานมีส่วนร่วมในองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติเป็นความผิดมูลฐานตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน

18) ในกรณีที่จำเป็นและเพื่อประโยชน์ในการสืบสวนเกี่ยวกับความผิดฐานการมีส่วนร่วมในองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ กฎหมายอนุญาตให้ผู้มีอำนาจสั่งการสามารถมอบหมายให้บุคคลใดจัดทำเอกสารหรือหลักฐานใดขึ้นหรือปฏิบัติการอำพราง เพื่อประโยชน์ในการสืบสวนสอบสวนได้ โดยการปฏิบัติการอำพราง หมายถึง การดำเนินการทั้งหลายเพื่อปิดบังสถานะหรือวัตถุประสงค์ของการดำเนินการโดยลงให้ผู้อื่นเข้าใจไปในทางอื่น หรือเพื่อมิให้รู้ความจริงเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าพนักงาน

19) ในกรณีที่จำเป็นและเพื่อประโยชน์ในการสืบสวนความผิดฐานการมีส่วนร่วมในองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ กฎหมายอนุญาตให้ผู้มีอำนาจสั่งการสามารถมอบหมายให้บุคคลใดมีอำนาจให้มีการเคลื่อนย้ายภายใต้การควบคุมได้ โดยการเคลื่อนย้ายภายใต้การควบคุมหมายถึง วิธีการอนุญาตให้ของผิดกฎหมายหรือของต้องสงสัยผ่านออกไปจาก ผ่าน หรือเข้าไปสู่เขตแดนของอีกรัฐหนึ่งหรือมากกว่าหนึ่งรัฐ โดยการรับรู้และอยู่ภายใต้การติดตามดูแลของเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจ เพื่อการสืบสวนสอบสวนการกระทำความผิดและเพื่อระบุตัวบุคคลที่เกี่ยวข้อง

ในการกระทำคามผิดนั้น โดยการกระทำและพยานหลักฐานที่ได้มาจากการกระทำของพนักงานสอบสวนหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ตามบทบัญญัตินี้ให้รับฟังเป็นพยานหลักฐานได้

20) หน่วยงานที่มีหน้าที่กำกับดูแลและปราบปรามการกระทำคามผิดในธุรกิจเงินร่วมลงทุน คือ สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ กองบังคับการปราบปรามการกระทำคามผิดเกี่ยวกับอาชญากรรมทางเศรษฐกิจ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ ศูนย์ปราบปรามคนร้ายข้ามชาติและลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย สำนักงานตำรวจแห่งชาติ ศูนย์ปราบปรามอาชญากรรมทางเทคโนโลยีสารสนเทศ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ กรมสอบสวนคดีพิเศษ สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน และศูนย์รับแจ้งการเงินนอกระบบ สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง กระทรวงการคลัง

21) มาตรการทางกฎหมายต่างประเทศที่ใช้บังคับกับอาชญากรรมทางเศรษฐกิจ ที่น่าสนใจ ได้แก่ มาตรการโทษปรับ (Punishment of Fine) มาตรการค่าเสียหายเชิงลงโทษ (Punitive Damage) มาตรการการคุมประพฤตินิติบุคคล (Corporate Probation) มาตรการริบทรัพย์สินทางแพ่ง (Civil Forfeiture) มาตรการการลงโทษเพื่อชดเชยแก่สังคม (Community Service) มาตรการแจ้งแก่ผู้เสียหาย (Notice of Victim) มาตรการทางด้านกฎหมายวิธีพิจารณาความและพยานหลักฐาน เช่น หลักการพยายามกระทำคามผิดเท่ากับการกระทำคามผิดสำเร็จ หลักการผลึกการระการพิสูจน์ มาตรการคุ้มครองสังคม โดยใช้วิธีการเพื่อความปลอดภัย (Measure for Safety) มาตรการสมคบ (Conspiracy) และมาตรการต่อรองคำรับสารภาพ (Plea Bargain) เป็นต้น

2.9.2 การขยายพรมแดนของความรู้จากแนวคิดและวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

ธุรกิจเงินร่วมลงทุนเป็นสิ่งใหม่ที่ยังไม่เป็นที่รู้จักของคนในสังคม แต่ปัจจุบันมีการให้ความสนใจมากขึ้นจาก “วิสาหกิจเริ่มต้น” (Startup) ที่รัฐให้การสนับสนุนมากขึ้น และการที่จะนำบริษัท Startup เหล่านั้นเข้าสู่ตลาดหลักทรัพย์ได้ก็จำเป็นที่จะต้องมีส่วนสนับสนุนเงินทุนในการขยายกิจการและทำให้กิจการมีความเป็นมืออาชีพมากขึ้น จึงต้องมีระดมทุนใน startup เหล่านั้นผ่านทางธุรกิจเงินร่วมลงทุนต่างๆ ที่จะต้องมีการขึ้นทะเบียนกับหน่วยงานที่กำกับดูแลก่อนการออกระดมทุนกับประชาชนทั่วไป เพื่อป้องกันการระดมทุนในลักษณะของการฉ้อโกงหรือแชร์

ลูกโซ่ ซึ่งปัจจุบันมีกรณีของธุรกิจเงินร่วมลงทุนต่างประเทศเข้ามาแสวงหาผู้ลงทุนในประเทศไทย โดยมีได้ขึ้นทะเบียนหรือขออนุญาตจากหน่วยงานที่กำกับดูแลคือ สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ ซึ่งธุรกิจเงินร่วมลงทุนหลายกิจการได้อาศัยช่องทางในการระดมทุนผ่านทางระบบ Social Media และระบบอินเทอร์เน็ต ซึ่งเป็นที่แพร่หลายและสามารถเข้าถึงประชาชนต่างๆ ได้โดยง่าย โดยกรณีของ “ธุรกิจเงินร่วมลงทุน” หลายกิจการมีลักษณะเป็นกิจการที่มีความเสี่ยงที่จะเกิดการกระทำผิดกฎหมายในลักษณะของแชร์ลูกโซ่ การฟอกเงิน หรือองค์การอาชญากรรมข้ามชาติ ซึ่งกระบวนการที่เกี่ยวกับการป้องกันและแก้ไขปัญหาดังกล่าวปัจจุบันยังไม่สามารถที่จะควบคุมธุรกิจเงินร่วมลงทุนในลักษณะที่เป็นแชร์ลูกโซ่เหล่านี้ได้อย่างเต็มที่ อีกทั้งการจับกุมธุรกิจเงินร่วมลงทุนส่วนใหญ่มักจะเกิดภายหลังจากที่ได้มีความเสียหายแล้ว และความเสียหายในแต่ละกรณีมีจำนวนที่มหาศาลอันเนื่องมาจากสภาพแวดล้อมของการลงทุนในธุรกิจเงินร่วมลงทุนที่มักจะมีภาระระดมทุนในจำนวนเงินที่มากและสามารถสร้างความเชื่อมั่นให้กับนักลงทุนต่างๆ ได้ง่ายกว่าการลงทุนประเภทอื่น เนื่องจากมีกิจการที่สามารถจับต้องได้และการจ่ายผลตอบแทนมีความสมเหตุสมผล จึงทำให้ความเสียหายที่เกิดขึ้นจากการทำความผิดในธุรกิจเงินร่วมลงทุนข้ามชาติมีความเสียหายมากกว่าการทำความผิดทางเศรษฐกิจประเภทอื่นๆ

ดังนั้น ในการศึกษาของผู้วิจัยในเรื่องดังกล่าว เห็นว่า ปัจจุบัน ประเทศไทยยังไม่มี การป้องกันและปราบปรามการทำความผิดของธุรกิจเงินร่วมลงทุนข้ามชาติอย่างจริงจัง มีแต่พระราชกำหนดการกักเงินที่เป็นการขู่ขู่ประชาชน พ.ศ. 2527 ที่มีความล้าหลัง ไม่ทันสมัย และอาชญากรสามารถอาศัยช่องโหว่ในกฎหมายในการหลีกเลี่ยงความรับผิดชอบได้จากการชี้แจงการมีอยู่ของธุรกิจเงินร่วมลงทุนและความสมเหตุสมผลในการจ่ายผลตอบแทน รวมทั้งการจดทะเบียนที่ถูกต้องตามกฎหมายต่างประเทศ ดังนั้น การป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมเหล่านี้จึงเป็นไปได้ด้วยความยากลำบาก นอกจากนั้น แม้ว่ารัฐจะมีเครื่องมือทางกฎหมายที่มีประสิทธิภาพคือ พระราชบัญญัติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน รวมทั้งพระราชบัญญัติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการมีส่วนร่วมในองค์การอาชญากรรมข้ามชาติ ซึ่งกำหนดลักษณะของอาชญากรรมข้ามชาติและความผิดมูลฐานในการฟอกเงินเกี่ยวกับองค์การอาชญากรรมข้ามชาติเอาไว้ แต่การจัดการกับธุรกิจเงินร่วมลงทุนข้ามชาติที่มีลักษณะเป็นแชร์ลูกโซ่นั้น ก็ยังไม่สามารถกระทำได้อย่างทันทั่วถึงที่ไม่สามารถที่จะป้องกันปัญหาให้เกิดขึ้นได้ แม้ว่าจะมีการเตือนจากผู้เชี่ยวชาญหรือการสอบถามจากประชาชนที่สงสัยในพฤติกรรมของธุรกิจเงินร่วมลงทุนเหล่านั้น ก็ไม่มีการจัดการเพื่อป้องกันปัญหาที่เกิดขึ้นจากหน่วยงานผู้บังคับใช้กฎหมายเหล่านั้น จนทำให้

เกิดความเสียหายตามมาอย่างมากมายต่อทรัพย์สินและความเชื่อถือในกระบวนการยุติธรรมของประชาชน

ผู้วิจัยจึงได้มองเห็นแนวทางในการขยายพรมแดนของความรู้จากการศึกษาข้อเท็จจริง ปัญหาและอุปสรรค รวมทั้งแนวคิด ทฤษฎี และวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องว่า การป้องกันและแก้ไขปัญหาแชร์ลูกโซ่ในธุรกิจเงินร่วมลงทุนข้ามชาตินั้น อาจจะสามารถจัดการได้โดยการปรับปรุงแก้ไขกฎหมายที่เกี่ยวข้อง เช่น พระราชกำหนดการกักเงินที่เป็นการซื้อโกงประชาชน พ.ศ. 2527 ให้มีความเป็นปัจจุบันมากขึ้น โดยอาศัยการเพิ่มเติมมาตรการทางกฎหมายต่างประเทศต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและแก้ไขปัญหาอาชญากรรมทางเศรษฐกิจ มาเพิ่มเติมเพื่อยกระดับให้การแก้ไขปัญหแชร์ลูกโซ่ในธุรกิจเงินร่วมลงทุนข้ามชาติ เป็นไปด้วยความเรียบร้อย เหมาะสม ทันต่อสถานการณ์ปัจจุบัน รวมทั้งการสร้างแนวทางในการเพิ่มประสิทธิภาพการบังคับใช้กฎหมายในรูปแบบอื่นๆ เช่น การสร้างหน่วยงานเพื่อทำหน้าที่ในการป้องกันและปราบปรามแชร์ลูกโซ่ในธุรกิจเงินร่วมลงทุนข้ามชาติโดยตรง รวมทั้งการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมอื่นๆ ที่เกี่ยวกับแชร์ลูกโซ่ในองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติอื่นๆ ที่มีแนวโน้มจะก่ออาชญากรรมในอนาคต เช่น การซื้อขายแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ (Forex) หรือการซื้อขายแลกเปลี่ยนสกุลเงิน Digital, Crypto Currency และ Token เป็นต้น การสร้างกองทุนเพื่อการป้องกันปัญหาแชร์ลูกโซ่ การสร้างความร่วมมือกับต่างประเทศ การสร้างความรู้ความเข้าใจให้แก่ประชาชน รวมทั้งการเพิ่มประสิทธิภาพของหน่วยงานยุติธรรมที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้การบังคับใช้กฎหมายในการป้องกันและแก้ไขปัญหาแชร์ลูกโซ่ในธุรกิจเงินร่วมลงทุนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพมากและเป็นระบบ รวมทั้งเป็นแนวทางในการจัดการกับปัญหาอาชญากรรมอื่นๆ ในอนาคตที่มีลักษณะเป็นการกระทำความผิดที่เกี่ยวกับองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติต่อไป

บทที่ 3

ระเบียบวิธีการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยการศึกษาแบ่งออกเป็น 4 วิธี ดังนี้

- 1) การศึกษาค้นคว้าเอกสาร (Documentary Research) โดยการทบทวนวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ที่เป็นเอกสารซึ่งจัดทำหรือพิมพ์เผยแพร่ในลักษณะสื่อสิ่งพิมพ์ หรือมีการบันทึกในลักษณะของเอกสารอิเล็กทรอนิกส์ เพื่อสำรวจความเป็นจริงของสถานการณ์
- 2) การสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม (Non-Participant Observation) เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลรูปแบบการกระทำความคิดของธุรกิจเงินร่วมลงทุนที่มีลักษณะเป็นแชร์ลูกโซ่
- 3) การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลที่เป็นความคิดเห็น ทศนะ มุมมองจากกลุ่มตัวอย่างของประชากรในการวิจัย
- 4) การสนทนากลุ่ม (Focus Group) เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลที่เป็นความคิดเห็น ทศนะ มุมมองจากกลุ่มตัวอย่างของประชากรในการวิจัย

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

เนื่องจากประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่พิจารณาเป็นประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ผู้วิจัยไม่สามารถที่จะเจาะจงบุคคลและคัดเลือกได้โดยอิสระ เนื่องจากมีข้อจำกัดของหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องที่ผู้วิจัยไม่สามารถทราบได้ว่า บุคคลใดในหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องเป็นผู้ที่มีหน้าที่ ตำแหน่ง หรือความรับผิดชอบเกี่ยวกับงานด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาแชร์ลูกโซ่ในธุรกิจเงินร่วมลงทุนข้ามชาติ ดังนั้น เพื่อให้ได้ข้อมูลที่เป็นความคิดเห็น ทศนะ มุมมองที่รอบด้าน และตรงตามข้อเท็จจริง การเลือกประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการสัมภาษณ์จึงเป็นการคัดเลือกโดยอาศัยหลักการมอบอำนาจตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2534 โดยให้ผู้มีอำนาจในหน่วยงานภาครัฐดำเนินการคัดเลือกบุคคลที่เป็นประชากรในการวิจัย แต่ผู้วิจัยจะกำหนดหลักเกณฑ์การคัดเลือกบุคคลที่คุณสมบัติเหมาะสมในการให้ข้อมูลดังกล่าวไว้ในหนังสือขอให้การสัมภาษณ์ โดยกำหนดให้บุคคลที่มีคุณสมบัติที่เหมาะสมในการคัดเลือกจาก

ผู้มีอำนาจในหน่วยงานจะต้องรับราชการในหน่วยงานดังกล่าวไม่น้อยกว่า 3 ปี และมีหน้าที่หรือมีประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการบังคับใช้กฎหมายในการป้องกันและแก้ไขปัญหาแชร์ลูกโซ่ในธุรกิจเงินร่วมลงทุนข้ามชาติหรืออาชญากรรมทางเศรษฐกิจที่มีลักษณะอย่างเดียวกัน เพื่อให้ข้อมูลที่ได้มีความคิดเห็นหรือทัศนคติที่ตรงกับความเป็นจริงในการบังคับใช้กฎหมายมากที่สุด นอกจากนี้ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่หลากหลาย ผู้วิจัยจึงได้พิจารณาคัดเลือกหน่วยงานภาคเอกชนที่มีบทบาทในการป้องกันและแก้ไขปัญหาแชร์ลูกโซ่ในปัจจุบัน ได้แก่ สมาพันธ์ต่อต้านแชร์ลูกโซ่แห่งประเทศไทย ซึ่งได้มีบทบาทในการเป็นที่ปรึกษาให้แก่เหยื่อแชร์ลูกโซ่ในประเทศไทยและเป็นผู้จัดการปัญหา รวมทั้งติดต่อร้องทุกข์ให้กับเหยื่อแชร์ลูกโซ่ต่างๆ โดยผู้วิจัยเห็นว่า ความคิดเห็นของหน่วยงานดังกล่าวจะเป็นประโยชน์ในการเพิ่มประสิทธิภาพการป้องกันและแก้ไขปัญหาแชร์ลูกโซ่ในธุรกิจเงินร่วมลงทุนที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน รวมทั้งยังได้พิจารณาคัดเลือกผู้เชี่ยวชาญด้านกฎหมายอาชญากรรมทางเศรษฐกิจ เพื่อทำหน้าที่ให้ความเห็นเกี่ยวกับกฎหมายและการบังคับใช้กฎหมายในกรณีดังกล่าว เพื่อให้เกิดความครบถ้วนสมบูรณ์ของข้อมูลยิ่งขึ้น

ดังนั้น ประชากรที่เป็นกลุ่มเป้าหมายในการเก็บรวบรวมข้อมูลที่เป็นความคิดเห็น ทัศนคติ มุมมอง ได้แก่ เจ้าหน้าที่ของหน่วยงานภาครัฐที่มีหน้าที่บังคับใช้กฎหมายเกี่ยวกับการป้องกันและแก้ไขปัญหาแชร์ลูกโซ่ในธุรกิจเงินร่วมลงทุนข้ามชาติ เจ้าหน้าที่ของหน่วยงานภาคเอกชนที่เกี่ยวข้องซึ่งเป็นการคัดเลือกโดยการเจาะจงตัวบุคคลจากความเชี่ยวชาญด้านการให้บริการช่วยเหลือประชาชนเกี่ยวกับอาชญากรรมแชร์ลูกโซ่ รวมทั้งผู้เชี่ยวชาญด้านกฎหมายอาชญากรรมทางเศรษฐกิจ รวมทั้งสิ้น 10 คน ประกอบด้วย

- 1) สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ จำนวน 1 คน
- 2) กองบังคับการปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับอาชญากรรมทางเศรษฐกิจ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ จำนวน 1 คน
- 3) ศูนย์ปราบปรามคนร้ายข้ามชาติและลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย สำนักงานตำรวจแห่งชาติ จำนวน 1 คน
- 4) ศูนย์ปราบปรามอาชญากรรมทางเทคโนโลยีสารสนเทศ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ จำนวน 1 คน
- 5) กรมสอบสวนคดีพิเศษ จำนวน 1 คน
- 6) สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน จำนวน 1 คน
- 7) ศูนย์รับแจ้งการเงินนอกระบบ สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง กระทรวงการคลัง จำนวน 1 คน

- 8) สำนักงานอัยการสูงสุด จำนวน 1 คน
- 9) สมาพันธ์ต่อต้านแชร์ลูกโซ่แห่งประเทศไทย จำนวน 1 คน
- 10) ผู้เชี่ยวชาญด้านกฎหมายอาชญากรรมทางเศรษฐกิจ 1 คน

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.2.1 แบบสัมภาษณ์

การวิจัยนี้ใช้แบบสัมภาษณ์ (Interview Guide) เป็นเครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูลในการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก โดยใช้ข้อคำถามแบบปลายเปิด (Open-ended Question) ดำเนินการขับเคลื่อนการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก เนื่องจากมีความยืดหยุ่นสูง ทำให้ผู้วิจัยสามารถซักถามพูดคุยกับผู้ให้สัมภาษณ์อย่างละเอียดลึกซึ้ง และผู้ให้สัมภาษณ์สามารถแสดงความคิดเห็นทัศนคติ และมุมมองอย่างกว้างขวาง เป็นอิสระ และผู้วิจัยสามารถซักถามผู้ให้สัมภาษณ์เพิ่มเติมในรายละเอียดเกี่ยวกับประเด็นที่ยังไม่ชัดเจนหรือมีข้อสงสัยเพิ่มเติมได้ โดยแบบสัมภาษณ์ประกอบด้วย 2 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

- 1) ข้อมูลส่วนบุคคล ได้แก่ ชื่อ – สกุล สังกัด ตำแหน่ง หมายเลขโทรศัพท์ และอีเมลที่สามารถติดต่อได้
- 2) ข้อมูลอื่น ได้แก่ วัน เวลา และสถานที่ที่ดำเนินการสัมภาษณ์

ส่วนที่ 2 ข้อคำถามเกี่ยวกับความคิดเห็น ทัศนะ และมุมมองของผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

โครงสร้างคำถามจะมีข้อคำถามในประเด็นเกี่ยวกับสถานการณ์ปัญหาแชร์ลูกโซ่ในปัจจุบัน รวมทั้งความผิดที่เกี่ยวกับแชร์ลูกโซ่ในธุรกิจเงินร่วมลงทุน บทบาทและหน้าที่ของหน่วยงานในการป้องกันและแก้ไขปัญหาแชร์ลูกโซ่ในธุรกิจเงินร่วมลงทุน ปัญหา อุปสรรค และข้อจำกัดของกฎหมายและการบังคับใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้องในการป้องกันและแก้ไขปัญหาแชร์ลูกโซ่ในธุรกิจเงินร่วมลงทุน และแนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพการบังคับใช้กฎหมายในการป้องกันและแก้ไขปัญหาแชร์ลูกโซ่ในธุรกิจเงินร่วมลงทุน

3.2.2 แบบสนทนากลุ่ม

การวิจัยนี้ใช้แบบสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion Guide) เป็นเครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูลในการสนทนากลุ่มของผู้เข้าร่วมสนทนาที่เป็นเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานภาครัฐที่มีหน้าที่บังคับใช้กฎหมายเกี่ยวกับการป้องกันและแก้ไขปัญหาแชร์ลูกโซ่ในธุรกิจเงินร่วมลงทุนข้ามชาติ ได้แก่ ผู้แทนจากกรมสอบสวนคดีพิเศษ ผู้แทนจากสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน ผู้เชี่ยวชาญด้านกฎหมายอาชญากรรมทางเศรษฐกิจ ผู้แทนนักศึกษาปริญญาเอก สาขาวิชาอาชญาวิทยาและการบริหารงานยุติธรรม มหาวิทยาลัยรังสิต อาจารย์ประจำคณะอาชญาวิทยาและการบริหารงานยุติธรรม มหาวิทยาลัยรังสิต และผู้วิจัย รวมทั้งสิ้น 6 คน ซึ่งจัดทำเป็นประเด็นสนทนาโดยเรียงเรียงตามลำดับ เรียบง่าย และไม่ซับซ้อน ทำให้การสนทนาไม่วกวนสับสน ทำให้ผู้เข้าร่วมสนทนาสามารถออกความคิดเห็น ถกเถียงโต้ตอบกันอย่างกว้างขวางและละเอียดลึกซึ้ง เพื่อให้ได้ข้อสรุปที่ลงตัว ถูกต้องแม่นยำ น่าเชื่อถือ และหลากหลาย โดยแบบสนทนากลุ่ม ประกอบด้วย 2 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

- 1) ข้อมูลส่วนบุคคล ได้แก่ ชื่อ – สกุล สังกัด ตำแหน่ง หมายเลขโทรศัพท์ และอีเมลที่สามารถติดต่อได้
- 2) ข้อมูลเกี่ยวกับวัน เวลา และสถานที่ที่ดำเนินการสนทนากลุ่ม

ส่วนที่ 2 ประเด็นสนทนาระดมสมองและอภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็นทัศนคติ และมุมมองระหว่างผู้เข้าร่วมสนทนาที่มุ่งเน้นหาข้อสรุปที่ลงตัวที่เป็นแนวทางในการเพิ่มประสิทธิภาพการบังคับใช้กฎหมายในการป้องกันและแก้ไขปัญหาแชร์ลูกโซ่ในธุรกิจเงินร่วมลงทุนข้ามชาติ

3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.3.1 การเก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสาร มีขั้นตอนและวิธีดำเนินการ ดังนี้

- 1) กำหนดความชัดเจนของวัตถุประสงค์ ขอบเขต และประเด็นการศึกษา ค้นคว้าเอกสาร สืบหาแหล่งฐานข้อมูลที่สามารถเข้าถึงเอกสารที่ให้ข้อมูลตามที่ต้องการ รวมทั้ง

จัดทำบัญชีรายการเอกสารที่ต้องการสืบค้น เพื่อสามารถตรวจสอบความครบถ้วนและศึกษาในรายละเอียดต่อไป

2) ดำเนินการค้นคว้าเอกสารในห้องสมุดต่างๆ เช่น ห้องสมุดแห่งมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยรังสิต สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ เป็นต้น รวมทั้งดำเนินการสืบค้นข้อมูลในระบบอินเทอร์เน็ต และฐานข้อมูลงานวิจัยทั้งในประเทศและต่างประเทศ รวบรวมและคัดเลือกเอกสารที่ให้ข้อมูลตรงตามข้อเท็จจริง น่าเชื่อถือ เป็นตัวแทนที่ดีของเอกสารประเภทเดียวกัน และมีความหมายชัดเจน

3) วิเคราะห์เนื้อหา สรุปสาระสำคัญ และจัดบันทึกลงในสมุดบันทึก พร้อมความคิดเห็นและคำถามที่เกิดขึ้นระหว่างการศึกษาข้อมูล เพื่อศึกษาค้นคว้าหาคำตอบเพิ่มเติมต่อไป รวมทั้งแนบสำเนาเอกสารต้นฉบับ กรณีเป็นข้อความสำคัญและจำเป็นต้องใช้ทั้งข้อความและจัดบันทึกชื่อเรื่องและประเด็นเพื่อความสะดวกในการนำไปจัดเรียงลำดับ จัดหมวดหมู่ข้อมูล และจัดบันทึกข้อมูลที่จะนำไปจัดทำบรรณานุกรม

3.3.2 การสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม มีขั้นตอนและวิธีดำเนินการ ดังนี้

เนื่องจากข้อมูลเกี่ยวกับแชร์ลูกโซ่ในธุรกิจเงินร่วมลงทุน ไม่สามารถที่จะสามารถหาข้อมูลจากเอกสารหรือแหล่งข้อมูลอื่นได้ตามปกติ แม้กระทั่งการสืบค้นข้อมูลจากระบบอินเทอร์เน็ต เนื่องจากกระบวนการแชร์ลูกโซ่ในธุรกิจเงินร่วมลงทุนมีการเรียนรู้เกี่ยวกับกฎหมาย โดยเฉพาะอย่างยิ่ง พระราชกำหนดการกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน พ.ศ. 2527 ที่กำหนดให้การโฆษณาชวนเชื่อให้ลงทุนโดยให้ผลตอบแทนที่สูงกว่าอัตราดอกเบี้ยนโยบายที่ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนด ถือว่าเป็นความผิดทางอาญา ซึ่งกระบวนการแชร์ลูกโซ่ในธุรกิจเงินร่วมลงทุนมีความรู้และประสบการณ์จากรูปแบบของแชร์ลูกโซ่ในลักษณะอื่นๆ จึงอาศัยช่องทางการโฆษณาชวนเชื่อผ่านสื่อสังคมออนไลน์ โดยอาศัยรูปแบบของการนำเสนอรูปภาพที่สื่อไปในความหมายที่มีความจรรวย หลอหล่อม ฟูมฟ้อ เช่น การนำเสนอภาพธนบัตร การท่องเที่ยวต่างประเทศ การมีอิสรภาพทางการเงิน เพื่อให้เหยื่อเกิดความสงสัยและสอบถาม และชักชวนเหยื่อเข้าสู่การลงทุนในแชร์ลูกโซ่ดังกล่าว ซึ่งจะใช้วิธีการชักชวนโดยอาศัยการพบปะพูดคุย การโทรศัพท์ เป็นหลัก เพื่อมิให้มีหลักฐานที่สื่อไปในทางผิดกฎหมายเกี่ยวกับการกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชนได้ และเมื่อเหยื่อได้ลงทุนไปในธุรกิจเงินร่วมลงทุนที่เป็นแชร์ลูกโซ่แล้ว ก็จะสามารถเข้าสู่ระบบของการลงทุน รวมทั้งระบบของสื่อสังคมออนไลน์ที่เป็นศูนย์รวมของนักลงทุนรวมทั้งผู้ที่ควบคุมแชร์ลูกโซ่ซึ่งผู้วิจัยทราบจากคำบอกเล่าของผู้ที่แนะนำการลงทุนว่า ภายในระบบของการลงทุน และสื่อสังคม

ออนไลน์มีข้อมูลเกี่ยวกับธุรกิจเงินร่วมลงทุน ไม่ว่าจะเป็นผู้ที่แนะนำการลงทุน ผู้ที่มีตำแหน่งที่สูงในการลงทุน (Up-line) ความเคลื่อนไหวต่างๆ ของการลงทุน เช่น การเปิดอบรมการลงทุน การชักชวนการลงทุน ความรู้ต่างๆ ที่สามารถฝึกฝนและต่อยอดในการแนะนำการลงทุนให้แก่บุคคลอื่น รวมทั้งข้อมูลเกี่ยวกับบริษัทที่ลงทุน เป็นต้น

เมื่อผู้วิจัยได้ทราบถึงกระบวนการเบื้องต้นเกี่ยวกับข้อมูลของแชร์ลูกโซ่ในธุรกิจเงินร่วมลงทุนจากผู้แนะนำการลงทุนแล้ว ผู้วิจัยจึงได้ตัดสินใจเข้าไปเก็บข้อมูลโดยใช้วิธีการสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม (Non-Participant Observation) โดยทำการลงทุนในธุรกิจเงินร่วมลงทุนดังกล่าว เพื่อที่จะสามารถเข้าไปหาข้อมูลที่จะใช้ในการวิจัย โดยการติดต่อไปยังผู้แนะนำการลงทุนและโอนเงินไปยังผู้แนะนำการลงทุน เพื่อที่จะเปิดบัญชีเงินทุน ซึ่งมีมูลค่าการลงทุนประมาณ 500 ดอลลาร์สหรัฐ (ประมาณ 18,000 บาท) โดยผู้วิจัยได้รับหมายเลขประจำตัวและรหัสในการเข้าใช้ระบบบัญชีเงินทุน รวมทั้งได้รับสิทธิในการเข้าสู่สื่อสังคมออนไลน์ โดยธุรกิจเงินร่วมลงทุนดังกล่าวได้ใช้ระบบแอปพลิเคชัน “Line” เป็นหลักในการติดต่อสื่อสาร และมีข้อมูลต่างๆ ที่สามารถเก็บเป็นฐานข้อมูลที่ใช้ในการวิจัยได้ รวมทั้งเอกสารที่จัดทำขึ้นโดยผู้ลงทุนด้วยตนเอง เช่น ตำราที่ใช้ในการคำนวณผลตอบแทนการลงทุนให้เพิ่มขึ้นกว่าปกติโดยอาศัยวิธีการวางเงินแบบ Binary (แผนภูมิต้นไม้) ซึ่งผู้วิจัยได้รวบรวมเอกสารดังกล่าวไว้ใช้ในการวิจัยด้วย โดยการสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วมครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้วิธีการเฝ้าสังเกตการดำเนินงานของแชร์ลูกโซ่อยู่วงนอก กล่าวคือ ผู้วิจัยเพียงแค่ติดตามข่าวสารของธุรกิจเงินร่วมลงทุนและเฝ้าเก็บรวบรวมข้อมูลที่ได้จากสังเกตโดยการบันทึกเป็นไฟล์ข้อมูลต่างๆ โดยไม่เข้าไปร่วมหรือแสดงตัวในธุรกิจเงินร่วมลงทุนดังกล่าว ซึ่งจากการตัดสินใจเข้าร่วมการลงทุนและศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับแชร์ลูกโซ่ในธุรกิจเงินร่วมลงทุนครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้เวลาในการศึกษาและเก็บรวบรวมข้อมูลโดยเริ่มตั้งแต่เดือนมกราคม 2561 และสิ้นสุดในเดือนธันวาคม 2561 รวมระยะเวลาการสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วมทั้งสิ้นประมาณ 1 ปี

3.3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนามโดยการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างประชากรในการวิจัย มีขั้นตอนและวิธีดำเนินการ ดังนี้

- 1) การกำหนดความชัดเจนของวัตถุประสงค์ในการสัมภาษณ์ เพื่อกำหนดรูปแบบ แนวคำถาม แบบบันทึก และอุปกรณ์ในการสัมภาษณ์ที่มีความเหมาะสม โดยเลือกวิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก และใช้คำถามปลายเปิด เพื่อให้ผู้ให้ข้อมูลสำคัญสามารถแสดงความคิดเห็น ทักษะ มุมมอง อย่างกว้างขวางและเป็นอิสระ ตรงตามข้อเท็จจริง และสามารถซักถามในรายละเอียดประเด็นที่ยังไม่ชัดเจนหรือมีข้อสงสัย ทั้งนี้ มีการทดลองสัมภาษณ์ก่อนการสัมภาษณ์

จริง เพื่อทดสอบความชัดเจนของคำถาม และความเหมาะสมของระยะเวลา เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการสัมภาษณ์

2) มีหนังสือขออนุญาตเก็บข้อมูลการวิจัยไปยังต้นสังกัดของผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ได้แก่ สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ กองบังคับการปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับอาชญากรรมทางเศรษฐกิจ ศูนย์ปราบปรามคนร้ายข้ามชาติและลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย สำนักงานตำรวจแห่งชาติ ศูนย์ปราบปรามอาชญากรรมทางเทคโนโลยีสารสนเทศ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ กรมสอบสวนคดีพิเศษ สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน ศูนย์รับแจ้งการเงินนอกระบบ สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง กระทรวงการคลัง และสมาพันธ์ต่อต้านแชร์ลูกโซ่แห่งประเทศไทย และผู้เชี่ยวชาญด้านกฎหมายอาชญากรรมทางเศรษฐกิจ พร้อมแนบเอกสารโครงร่างการวิจัยและแบบสัมภาษณ์ที่ใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูล เพื่อพิจารณาและปรับแก้ และขออนุญาตใช้อุปกรณ์บันทึกเสียงในการสัมภาษณ์

3) ดำเนินการประสานงานในรายละเอียดกับผู้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับการนัดหมาย กำหนดวัน เวลา และสถานที่ในการสัมภาษณ์

4) ในการสัมภาษณ์จะจัดบันทึกย่อ ใช้อุปกรณ์ในการบันทึกเสียง และนำมาจัดทำบันทึกฉบับสมบูรณ์

3.3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสนทนากลุ่ม มีขั้นตอนและวิธีดำเนินการดังนี้

1) การกำหนดความชัดเจนของวัตถุประสงค์ในการสนทนากลุ่ม เพื่อกำหนดรูปแบบ แนวคำถาม และอุปกรณ์ในการจัดสนทนากลุ่มที่มีความเหมาะสม โดยเลือกใช้คำถามปลายเปิด เพื่อให้ผู้เข้าร่วมสนทนากลุ่มสามารถแสดงความคิดเห็น ทักษะ มุมมอง อย่างกว้างขวาง และเป็นอิสระ ตรงตามข้อเท็จจริง

2) มีหนังสือเชิญการเข้าร่วมสนทนากลุ่มไปยังผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ได้แก่ ผู้แทนจากกรมสอบสวนคดีพิเศษ ผู้แทนจากสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน ผู้เชี่ยวชาญด้านกฎหมายอาชญากรรมทางเศรษฐกิจ ผู้แทนนักศึกษาปริญญาเอก สาขาวิชาอาชญาวิทยาและการบริหารงานยุติธรรม มหาวิทยาลัยรังสิต อาจารย์ประจำคณะอาชญาวิทยาและการบริหารงานยุติธรรม มหาวิทยาลัยรังสิต รวมทั้งสิ้น 5 คน โดยไม่รวมผู้วิจัย พร้อมแนบเอกสารโครงร่างการวิจัย

และ วัน เวลา สถานที่ และรายละเอียดของการจัดสนทนากลุ่มไปยังผู้ให้ข้อมูลสำคัญเพื่อให้ศึกษาก่อนการจัดสนทนากลุ่ม และขออนุญาตใช้อุปกรณ์บันทึกเสียงในการจัดสนทนากลุ่ม

3.4 การตรวจสอบและวิเคราะห์ข้อมูล

3.4.1 การตรวจสอบข้อมูล มีขั้นตอนและวิธีดำเนินการ ดังนี้

1) ประเมินคุณภาพของข้อมูลเพื่อตรวจสอบความสามารถในการตีความและวิเคราะห์ ทั้งในระดับข้อเท็จจริงและระดับนัยยะแฝง ความสอดคล้องตามวัตถุประสงค์ขอบเขต และประเด็นการศึกษาวิจัย ความสามารถในการตอบโจทย์หรือคำถามการวิจัย รวมทั้งเปรียบเทียบแบบสามเส้า (Triangulation) โดยพิจารณาถึงความสอดคล้องกันของข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้จากแหล่งเวลา แหล่งสถานที่ และแหล่งบุคคลที่แตกต่างกัน รวมทั้งวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลที่แตกต่างกัน เพื่อตรวจสอบและยืนยันความถูกต้อง ความน่าเชื่อถือ และความเป็นปัจจุบันของข้อมูล

2) จัดระบบข้อมูลเป็นหมวดหมู่ จำแนกข้อมูลที่เป็นรายละเอียดข้อเท็จจริงออกจากข้อมูลที่เป็นความคิดเห็นหรือความรู้สึก และทำดัชนี/ลงรหัสข้อมูลที่เป็นประเด็นที่ศึกษาวิจัย

3) บูรณาการสาระ ตีความ และจัดทำข้อสรุปเบื้องต้น โดยเขียนแต่ละประโยคที่คาดว่าเป็นลักษณะ มีความเชื่อมโยง หรือมีความสอดคล้องกับการทำดัชนี/ลงรหัสข้อมูลที่เป็นประเด็นการศึกษาวิจัย พิจารณาเลือกข้อมูลที่ต้องการเพื่อนำไปหาข้อมูลเพิ่มเติมต่อไป และกำจัดข้อมูลที่ไม่ต้องการ เกินความจำเป็น หรือมีความเกี่ยวข้องกับประเด็นการศึกษาวิจัยน้อย

3.4.2 การวิเคราะห์ข้อมูล มีขั้นตอนและวิธีดำเนินการ ดังนี้

1) ประเมินคุณภาพของข้อมูลเพื่อตรวจสอบความสามารถในการวิเคราะห์และตีความ ทั้งในระดับข้อเท็จจริงและระดับนัยยะแฝง ความสอดคล้องตามประเด็นการวิจัยและความสามารถในการตอบโจทย์การวิจัย รวมทั้งเปรียบเทียบกับแหล่งฐานข้อมูลอื่น เพื่อยืนยันความถูกต้อง น่าเชื่อถือ และเป็นปัจจุบัน

2) จัดระบบข้อมูลเป็นหมวดหมู่ จำแนกข้อมูลที่เป็นรายละเอียดออกจากข้อมูลที่เป็นความคิดเห็น และทำดัชนี/ลงรหัสข้อมูลที่เป็นประเด็นสำคัญที่ต้องการศึกษา

3) จัดทำข้อสรุปเบื้องต้น โดยเขียนแต่ละประโยคที่คาดว่าเป็นลักษณะหรือมีความเชื่อมโยงของข้อมูล และมีความสอดคล้องกับการทำดัชนี/ลงรหัส แล้วพิจารณาเลือกข้อมูลที่ต้องการเพื่อนำไปหาข้อมูลเพิ่มเติมต่อไป และกำจัดข้อมูลที่ไม่ต้องการ หรือเกินความจำเป็น หรือมีความเกี่ยวข้องกับสัมพันธ์กับประเด็นที่ศึกษาน้อย

4) นำข้อสรุปเบื้องต้นมาวิเคราะห์เนื้อหาด้วยวิธีการอุปมาน สรุปผลการวิเคราะห์ และอภิปรายผลการวิจัย

3.5 การพิจารณาประเด็นจริยธรรมการวิจัย

จุดประสงค์ของการวิจัยเป็นเรื่องของการค้นคว้าการเพิ่มประสิทธิภาพการบังคับใช้กฎหมายในการป้องกันและแก้ไขปัญหาแชร์ลูกโซ่ในธุรกิจเงินร่วมลงทุนข้ามชาติ ผู้ให้สัมภาษณ์ทั้งหมดล้วนแต่เป็นผู้บังคับใช้กฎหมายที่เกี่ยวกับการป้องกันและแก้ไขปัญหาแชร์ลูกโซ่ในธุรกิจเงินร่วมลงทุนข้ามชาติ ซึ่งเป็นข้าราชการที่ปฏิบัติงานภายในสำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ กองบังคับการปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับอาชญากรรมทางเศรษฐกิจ ศูนย์ปราบปรามคนร้ายข้ามชาติและลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย สำนักงานตำรวจแห่งชาติ ศูนย์ปราบปรามอาชญากรรมทางเทคโนโลยีสารสนเทศ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ กรมสอบสวนคดีพิเศษ สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน ศูนย์รับแจ้งการเงินนอกระบบ สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง กระทรวงการคลัง สมาพันธ์ต่อต้านแชร์ลูกโซ่แห่งประเทศไทย และผู้เชี่ยวชาญด้านกฎหมายอาชญากรรมทางเศรษฐกิจ

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ยื่นขออนุมัติการรับรองจริยธรรมการวิจัยจาก “คณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในคนแห่งมหาวิทยาลัยรังสิต (Rangsit University – Ethical Research Board: RSU – ERB)” เมื่อวันที่ 7 ธันวาคม 2561 และได้รับอนุมัติจากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในคนแห่งมหาวิทยาลัยรังสิต เมื่อวันที่ 20 กุมภาพันธ์ 2562 ตามหนังสือรับรองโครงการวิจัย (Certificate Approval เลขที่ COA. No. RSUERB2019-003) เนื่องจากการวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยในคน ซึ่งในบางกรณีอาจเกิดปัญหาขึ้น เช่น ผู้เข้าร่วมการวิจัยอาจมีเหตุสงสัยว่าทำไมตนจึงเป็นผู้ที่ได้รับการคัดเลือกให้สัมภาษณ์ หรือในบางกรณี

คำถามอาจจะทำให้เกิดความไม่พอใจแก่ผู้ให้สัมภาษณ์ได้ ซึ่งประเด็นดังกล่าวอาจส่งผลกระทบต่อ การปฏิบัติหน้าที่ของตนในภายหลังได้ ดังนั้น เพื่อให้เป็นไปตามมาตรฐานจริยธรรมการวิจัยในคน ผู้ให้สัมภาษณ์จึงมีสิทธิที่จะปฏิเสธหรือหลีกเลี่ยงให้คำตอบในบางคำถามที่ทำให้ผู้สัมภาษณ์ เกิดความไม่สบายใจได้ นอกจากนี้ ถ้าผู้ให้สัมภาษณ์รู้สึกที่ไม่อยากให้สัมภาษณ์ต่อไป ผู้ให้ สัมภาษณ์สามารถขอยุติการให้สัมภาษณ์ได้ตลอดเวลา และในกรณีเกิดเหตุการณ์ไม่คาดคิด ระหว่างสัมภาษณ์อันเนื่องมาจากการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยจะต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ที่ได้ยื่นไว้ กับคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในคน และในการเก็บข้อมูล ผู้วิจัยจะดำเนินการขออนุญาต บันทึกรูปภาพก่อนการสัมภาษณ์ทุกครั้ง รวมทั้งให้ลงลายมือชื่อไว้เป็นหลักฐานว่าข้อมูลดังกล่าว สามารถเผยแพร่ได้ ซึ่งผู้วิจัยจะปิดบังชื่อของผู้ให้สัมภาษณ์เป็นความลับ อนึ่ง ข้อมูลที่ได้มาจากการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยจะเก็บข้อมูลดังกล่าวไว้เป็นความลับตามกระบวนการที่เหมาะสมเป็นเวลา 5 ปี หลังจากนั้นผู้วิจัยจะทำลายข้อมูลดังกล่าวตามกระบวนการทำลายข้อมูลตามกฎหมาย เพื่อให้เป็นไปตามมาตรฐานจริยธรรมการวิจัยตามที่ได้รับการอนุมัติคณะกรรมการจริยธรรมการ วิจัยในคนแห่งมหาวิทยาลัยรังสิตต่อไป

3.6 ข้อจำกัดของงานวิจัย

ผู้วิจัยได้มีหนังสือขอสัมภาษณ์เพื่อเก็บข้อมูลการวิจัยไปยัง “ศูนย์รับแจ้งการเงิน นอกระบบ สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง กระทรวงการคลัง” ปรากฏตามเอกสารเลขที่ 4188/922 ลงวันที่ 1 มีนาคม 2562 ซึ่งเป็นหน่วยงานที่มีอำนาจหน้าที่ในการรับแจ้งการเงินนอกระบบ และ ปฏิบัติตามพระราชกำหนดการกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน พ.ศ. 2527 แต่ผู้วิจัยได้รับการ ปฏิเสธไม่อนุญาตให้เข้าสัมภาษณ์จากหน่วยงานดังกล่าวด้วยวาจาประมาณ 3 ครั้ง ผู้วิจัยจึงได้ปรึกษากับอาจารย์ที่ปรึกษา และได้ปรับเปลี่ยนกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการสัมภาษณ์ จาก “ศูนย์รับแจ้งการเงินนอกระบบ สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง กระทรวงการคลัง” เป็น “ผู้เชี่ยวชาญด้านกฎหมายอาชญากรรมทางเศรษฐกิจ” เพิ่มอีก 1 คน ซึ่งประกอบอาชีพ ทางการเงิน เพื่อให้ได้ความเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับการดำเนินคดีแชร์ลูกโซ่และปัญหาการบังคับใช้ กฎหมายเกี่ยวกับการป้องกันและแก้ไขปัญหาแชร์ลูกโซ่ในธุรกิจเงินร่วมลงทุนข้ามชาติ

บทที่ 4

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยจากการสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม การสัมภาษณ์ และการสนทนากลุ่ม เพื่อรับฟังความคิดเห็น ทศนะ มุมมองของกลุ่มตัวอย่างประชากรในการวิจัยเกี่ยวกับการเพิ่มประสิทธิภาพการบังคับใช้กฎหมายในการป้องกันและแก้ไขปัญหาแชร์ลูกโซ่ในธุรกิจเงินร่วมลงทุนข้ามชาติ ประกอบด้วยประเด็นหลัก ดังนี้

4.1 สถานการณ์ปัญหาและผลกระทบของแชร์ลูกโซ่ในธุรกิจเงินร่วมลงทุนข้ามชาติที่เกิดขึ้นในประเทศไทย

4.2 ปัญหา อุปสรรค และข้อจำกัดของการบังคับใช้กฎหมายในการป้องกันและแก้ไขปัญหาแชร์ลูกโซ่ในธุรกิจเงินร่วมลงทุนข้ามชาติ

4.3 แนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพการบังคับใช้กฎหมายในการป้องกันและแก้ไขปัญหาแชร์ลูกโซ่ในธุรกิจเงินร่วมลงทุนข้ามชาติ

4.1 สถานการณ์ปัญหาและผลกระทบของแชร์ลูกโซ่ในธุรกิจเงินร่วมลงทุนข้ามชาติที่เกิดขึ้นในประเทศไทย

4.1.1 สถานการณ์ปัญหาแชร์ลูกโซ่ในปัจจุบัน

จากการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพโดยใช้วิธีการสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม การสัมภาษณ์เชิงลึก และการสนทนากลุ่ม พบว่า สถานการณ์ปัญหาแชร์ลูกโซ่ในปัจจุบันได้มีการทวีความรุนแรงขึ้นเรื่อยๆ โดยมีผลกระทบของแชร์ลูกโซ่ออกไปเป็นวงกว้างมากขึ้น เนื่องจากผู้กระทำความผิดแชร์ลูกโซ่ได้นำเทคโนโลยีต่างๆ มาใช้ในการก่ออาชญากรรม โดยเฉพาะอย่างยิ่ง เทคโนโลยีสื่อสังคมออนไลน์ต่างๆ เช่น Facebook, Twitter, Line หรือ Instagram เป็นต้น ซึ่งสามารถเข้าถึงผู้คนได้ง่ายกว่าเทคโนโลยีในอดีต เช่น กรณีของแชร์แม่หม้อย ที่อาศัยการโฆษณาโดยสิ่งพิมพ์หรือการโฆษณาในรูปแบบการชักชวนแบบปากต่อปาก ซึ่งแชร์ลูกโซ่ปัจจุบันได้อาศัยเทคโนโลยีสื่อสังคมออนไลน์ต่างๆ มาใช้ในการชักชวนบุคคลต่างๆ ให้ร่วมลงทุนในแชร์ลูกโซ่ของตน รวมทั้งการพัฒนา

รูปแบบของการกระทำความผิดที่มีความซับซ้อนมากยิ่งขึ้น และมีการหลบเลี่ยงกฎหมายมากยิ่งขึ้น เช่น การหลอกลวงโดยรูปแบบของการลงทุนใน Venture Capital, Bitcoin, Cryptocurrency, Blockchain เป็นต้น ซึ่งเป็นเรื่องที่มีความซับซ้อน แม้แต่เจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจจับกุมยังต้องพิจารณาอย่างละเอียดรอบคอบว่า ธุรกิจดังกล่าวเข้าข่ายแชร์ลูกโซ่หรือไม่ หรือแม้กระทั่งการแสวงหาพยานหลักฐานของเจ้าหน้าที่ที่ปรากฏอยู่ในข้อมูลทางอิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งไม่สามารถระบุถึงตัวผู้กระทำความผิดได้ง่ายเหมือนกับแชร์ลูกโซ่ในอดีต จึงทำให้การจับกุมของเจ้าหน้าที่เป็นไปได้ด้วยความยากลำบาก และส่งผลให้ผู้กระทำความผิดสามารถการหลอกลวงผู้เสียหายได้อย่างง่ายดายมากยิ่งขึ้นได้โดยอาศัยช่องทางทางเทคโนโลยีดังกล่าว ซึ่งปรากฏตามข้อมูลดังต่อไปนี้

“แชร์ลูกโซ่คือภัยของประเทศ เพราะว่ามันไม่ได้สร้างความเสียหายแค่คนใดคนหนึ่ง มันสร้างความเสียหายกับคนเป็นหมื่นครอบครัว แสนครอบครัว ถ้าเราเอาเรื่องแชร์ลูกโซ่ตั้งแต่ในอดีตจนถึงปัจจุบัน เท่าไหร่ ก็ล้านครอบครัวที่สูญเสียชีวิตไป ขนาดตำรวจยังถูกโกงเงิน ครูก็เห็นว่าถูกโกงเงิน เราเห็นหมดว่าโกงเงินได้ทุกอาชีพ ทุกวัยวุฒิ ทุกคุณวุฒิ หรือแม้แต่สถาบันการเงินที่เข้มแข็งก็ยังคงเคยถูกโดนหลอกเลย” (ผู้ให้ข้อมูลสำคัญหมายเลข 8, การสื่อสารส่วนบุคคล, 12 มีนาคม 2562)

“ปัญหาแชร์ลูกโซ่ในปัจจุบันได้ทวีความรุนแรงขึ้นเรื่อยๆ จากที่ได้เห็นตั้งแต่อดีตคือปี 2557 ก็คือ แชร์แม่ช่ม้อย ซึ่ง ณ เวลานั้นยังเป็นเรื่องใหม่ของคนไทย พอได้มาสัมผัสกับปัญหาแชร์ลูกโซ่ในปัจจุบันก็มีโอกาสได้สัมผัสกับผู้เสียหายที่เคนเป็นเหยื่อของแชร์แม่ช่ม้อย และเคยเป็นคนที่ร่วมลงทุนกับแม่ช่ม้อย ซึ่งมีอยู่จำนวนมาก แม้แต่คนใกล้ชิดของตัวเองเราเอง ซึ่ง ณ เวลานั้น ผู้ใหญ่หลายท่านก็บอกว่า มีแค่หมากับแมวเท่านั้นที่ไม่ถูกแม่ช่ม้อยโกง แม่ช่ม้อยใช้ความน่าเชื่อถือก็คือ การจะลงทุนกับแม่ช่ม้อยต้องผ่านคนรู้จักเท่านั้น ไม่ใช่ว่าจะเดินไปแล้วไปขอลงทุนกับแม่ช่ม้อย เขาไม่ให้ลงทุน การจะลงทุนได้ต้องเคยลงทุนกับช่ม้อยอยู่แล้ว ซึ่ง ณ เวลานั้นยังไม่มีธุรกิจขายตรง ก็ใช้วิธีการชักชวนแบบนี้” (ผู้ให้ข้อมูลสำคัญหมายเลข 8, การสื่อสารส่วนบุคคล, 12 มีนาคม 2562)

“ในอดีต แชร์ลูกโซ่ที่เรารู้จักมันมาจากพฤติกรรมเก่าๆ เช่น แชร์แม่ช่ม้อย ใช้การหลอกลวงธรรมดาให้คนลงทุนในกิจการค่าน้ำมัน ซึ่งก็น่าจะทราบกันดี แต่ปัจจุบัน แชร์ลูกโซ่มีการวิวัฒนาการ เครื่องไม้เครื่องมือในการลงทุนเปลี่ยนไปแล้ว มันไม่ได้

เพียงแค่การซื้อขายน้ำมัน มันมีเครื่องมือการลงทุนที่แตกต่างไปจากอดีต เช่น มีการใช้ธุรกิจเงินร่วมลงทุน (Venture Capital) เข้ามาหลอกลวง มีการหลอกให้คนไปต่างประเทศ ไปชมโรงงานการผลิตสินค้า เป็นต้น” (ผู้ให้ข้อมูลสำคัญหมายเลข 7, การสื่อสารส่วนบุคคล, 4 เมษายน 2562)

“แชร์ลูกโซ่ในปัจจุบันมีความหลากหลายมากกว่าปกติ เมื่อก่อนอาจจะเป็นเรื่องของ การขายผลิตภัณฑ์ เช่น การที่ไม่มีอะไรเกิดขึ้นมา แต่สร้างเรื่องให้กับสินค้า ทำยอด หาดาวไลน์ ปัจจุบันเปลี่ยนเป็นการขายของใช้ในชีวิตประจำวัน หรืออุปกรณ์การเกษตร เช่น ปุ๋ยแฉะโคโตซาน มันขยายออกไปจากสังคมเมืองไปสู่ชนบท เพราะคนในชนบทก็ไม่มีความรู้เรื่องแชร์ลูกโซ่” (ผู้ให้ข้อมูลสำคัญหมายเลข 10, การสื่อสารส่วนบุคคล, 13 มีนาคม 2562)

“ปัจจุบัน รูปแบบอาชญากรรมมันเปลี่ยนไปแล้ว มีการใช้โทรศัพท์มือถือแอปพลิเคชัน Line, Facebook, YouTube ที่สามารถปล่อยข้อมูลอันเป็นเท็จหลอกลวง แม้ประชาชนจะไม่เจอผู้กระทำความผิด ก็สามารถเจอข้อมูลเท็จเหล่านี้ได้ผ่านแอปพลิเคชันดังกล่าว ซึ่งมีการส่งข้อมูลมายังโทรศัพท์มือถือทุกวัน เมื่อเหยื่อเห็นก็หลงเชื่อนำเงินไปลงทุน และถูกโกงในที่สุด” (ผู้ให้ข้อมูลสำคัญหมายเลข 8, การสื่อสารส่วนบุคคล, 12 มีนาคม 2562)

“แชร์ลูกโซ่ทำให้เกิดการหลอกต่อเป็นทอดๆ คล้ายกับสืบทอดมรดก ก็คือไปหลอกเอาเงินกับคนที่ไม่มีความรู้ ทำให้เกิดความเสียหาย แต่ความจริงแล้วมันหลอกกันเป็นหลายร้อยหลายพันคน ซึ่งเกิดผลกระทบต่อสังคม อย่างแรกคือ ผลกระทบต่อความสัมพันธ์เนื่องจากการหลอกต่อกันไปเป็นทอดๆ อย่างที่สองคือ การที่เงินหายไปจากระบบ เช่น แชร์ลูกโซ่ที่มีลักษณะข้ามชาติ เนื่องจากความเสียหายบางที่มีมูลค่าเป็นพันล้านหรือหมื่นล้าน” (ผู้ให้ข้อมูลสำคัญหมายเลข 10, การสื่อสารส่วนบุคคล, 13 มีนาคม 2562)

“ปัจจุบัน มันมีแชร์ลูกโซ่ในรูปแบบการอ้างสินทรัพย์ดิจิทัล กล่าวคือ มีการสร้าง บริษัทขึ้นมา โดยบริษัทมีการสร้างระบบของการลงทุน และมีการชักชวนให้คนไปลงทุนในแชร์ลูกโซ่ดังกล่าว บริษัทนั้นจะทำธุรกิจที่มีความหลากหลายและจะนำเข้าตลาด

หลักทรัพย์ในอนาคต เมื่อผู้ลงทุนนำเงินเข้าไปลงทุนในบริษัท บริษัทก็จะให้เหรียญดิจิทัลโทเคนแก่ผู้ลงทุน ซึ่งมันเป็นเหรียญที่ใช้อยู่ในระบบแชร์ลูกโซ่ของบริษัทเอง ไม่ได้มีการเชื่อมต่อกับคอมพิวเตอร์ในระบบอื่นหรือที่เรียกว่า Blockchain เมื่อผู้ลงทุนได้รับเหรียญดิจิทัลโทเคนในระบบ ก็สามารถนำไปซื้อขายแลกเปลี่ยนสินค้าระหว่างสมาชิกในกลุ่มแชร์ลูกโซ่ดังกล่าวได้ ถ้าผู้ลงทุนมีการชักชวนบุคคลอื่นมาลงทุน ก็จะได้รับโบนัสจากการหาสมาชิกใหม่ และผู้ลงทุนแต่ละคนก็อยากมีอำนาจซื้อสินค้าในระบบแชร์ลูกโซ่ดังกล่าว ก็จะต้องลงทุนมากขึ้นเพื่อให้ได้เหรียญดิจิทัลโทเคนมากขึ้น หรือการไปหานักลงทุนรายอื่นเพิ่มเติม เป็นต้น เนื่องจากการที่ระบบแชร์ลูกโซ่เป็นระบบสภาพแวดล้อมปิด สามารถซื้อขายแลกเปลี่ยนสินค้าระหว่างสมาชิกในกลุ่มได้เอง จึงทำให้ระบบแชร์ลูกโซ่สามารถอยู่ได้ระยะยาว และเจ้าของแชร์ลูกโซ่ไม่ต้องลงทุนอะไรเลย แค่สร้างเครือข่ายแล้วใช้ผลประโยชน์นิดหน่อย เช่น นาย ก. เข้าไปลงทุน ได้เงินมา 100 เหรียญ นาย ข. เข้าไปลงทุน ได้มาอีก 100 เหรียญ นาย ข. ไปชวนนาย ค. ได้อีก 20 เหรียญ นาย ค. ลงทุนได้อีก 100 เหรียญ นาย ก. ทำธุรกิจขายข้าว กิโลละ 20 เหรียญ นาย ข. ต้องการข้าว นาย ก. จึงเอาข้าวมาให้ นาย ข. และนาย ข. ก็ให้เหรียญแก่นาย ก. นาย ก. ก็ได้เหรียญเพิ่มเป็น 120 เหรียญ และระบบก็จะเกิดการหมุนเวียนแบบนี้ไปเรื่อยๆ ราบรื่นดีที่ยังมีคนซื้อขายแลกเปลี่ยนกัน และถามว่า กิจกรรมดังกล่าวเป็นแชร์ลูกโซ่หรือไม่ มันไม่ใช่ธุรกิจที่สุจริตโดยแท้ และมันเป็นเหมือนการสร้างระบบมาให้คนซื้อขายแลกเปลี่ยนกัน และก็กระตุ้นให้คนเข้ามาลงทุนเรื่อยๆ และได้โบนัสพิเศษจากการชักชวน บริษัทที่สร้างระบบก็ได้รับเงินมหาศาล สมมติว่าวันหนึ่งเขาปิดบริษัทนี้ เงินในกระเป๋าของเขาจะมีอยู่มหาศาล ซึ่งผิดกับค่าใช้จ่ายของเขาเพียงแค่การทำโฆษณาเชิญชวน จัดสัมมนา จัดประชุม เพื่อต้องการเชิญชวนคนเข้ามาในระบบของเขาเรื่อยๆ ซึ่งใช้ค่าใช้จ่ายไม่มากนักเมื่อเทียบกับผลกำไรที่ได้จากการลงทุน” (ผู้ให้ข้อมูลสำคัญหมายเลข 6, การสื่อสารส่วนบุคคล, 3 เมษายน 2562)

“การหลอกลวงลงทุนมีสองอย่าง มีการหลอกให้ลงทุนโดยอ้างว่าจะให้ผลตอบแทนเกินจริง ซึ่งเป็นการลงทุนจริง เรามีการจับมาหลายบริษัท มีการลงทุนในตลาดแลกเปลี่ยนเงินตรา (Forex) หรือเหรียญคริปโตเคอเรนซี โดยให้ผลตอบแทนวันละ 1% เดือนหนึ่งก็ประมาณ 30% เปิดมาหนึ่งเดือน มีคนลงทุนในบริษัทดังกล่าวไป

มากกว่า 200 ล้านบาท พอครบหนึ่งเดือนก็มีการปิดการลงทุน หอบเงินหนีไปต่างประเทศไปอยู่กับคู่สมรสชาวต่างชาติ ทิ้งภรรยาให้แม่กับเพื่อน เนื่องจากเงินที่เข้าบัญชีผ่านบัญชีของแม่ และหลอกให้เพื่อนเปิดบริษัทให้ ซึ่งกรณีดังกล่าว มีคนไทยถูกหลอกเยอะมาก คนไม่เคยรู้จักกัน ไม่รู้แผนธุรกิจกัน แต่สามารถโอนเงินไปมากกว่าสองถึงสามแสนบาท แล้วมันก็ไปเปิดใหม่เรื่อยๆ มีเทคโนโลยีใหม่เรื่อยๆ มีเงินสกุลต่างๆ เข้ามาเกี่ยวข้อง ตอนนี้มีการลงทุนในรูปแบบของอัตราแลกเปลี่ยนแต่เปลี่ยนเป็นการลงทุนในเหรียญสกุลคริปโตเคอเรนซี ตอนนี้มีแบบนี้เยอะมาก มีการติดต่อผ่านแอปพลิเคชัน Line อาจจะไม่มีการเจอหน้ากันเลย เวลาเปิดในแอปพลิเคชัน Facebook หรือเว็บไซต์อื่น ก็จะมีการโฆษณาแชร์ลูกโซ่ขึ้นมา สมมติว่าอ่านแล้วสนใจที่จะลงทุน ก็ให้ติดต่อผ่านแอปพลิเคชัน Line เพื่อเข้าร่วมกลุ่มลงทุนในแชร์ลูกโซ่ คนที่เป็นผู้ดูแลกลุ่มบอกว่า ชื่อนายเอ แล้วแอปพลิเคชัน Line ที่นายเอใช้พอไปขอยื่นตรวจสอบที่บริษัท Line ประเทศไทย ก็ไม่สามารถตรวจสอบได้ ต้องไปถามที่บริษัท Line ที่ประเทศญี่ปุ่น ซึ่งก็ไม่สามารถทำการขอเอกสารได้ และความเป็นจริงแล้ว นายเอที่อยู่ใน Line เป็นนายเอตัวจริงหรือไม่ก็ไม่ใช่ หรือเป็นคนที่ใช้ใบหน้าของนายเอมา แต่ไม่ใช่ นายเอ ความยากในการจัดการกับแชร์ลูกโซ่ปัจจุบันคือเทคโนโลยี ส่วนตัวเคยไปถามทางศูนย์ควบคุมทางเทคโนโลยีขององค์กร ได้ความมาว่า ไม่สามารถทำการเจาะข้อมูลเพื่อสืบทราบตัวตนของผู้ใช้งานผ่านแอปพลิเคชัน Line ระหว่างทางการส่งข้อมูลได้เลย ต้องไปจับกุมผู้ส่งข้อมูลในขณะที่มีโทรศัพท์มือถือติดตัวเท่านั้น และทางศูนย์ควบคุมทางเทคโนโลยีขององค์กร จะดำเนินการถอดรหัสข้อมูลทางชีวภาพให้ แต่จะไปทำแบบนั้นได้อย่างไร เนื่องจากเขายังไม่ได้เป็นผู้ต้องหาเลย และเราก็ไม่ทราบว่านายเออยู่ที่ไหน เราเห็นแต่เพียงข้อมูลในแอปพลิเคชัน Line เท่านั้น ซึ่งมีความยาก ไม่เหมือนกับอาชญากรรมทั่วไป” (ผู้ให้ข้อมูลสำคัญหมายเลข 5, การสื่อสารส่วนบุคคล, 9 เมษายน 2562)

“ถ้ารู้ตัวตนว่าบุคคลใดเป็นคนที่ทำความผิดฐานแชร์ลูกโซ่ ก็ไปสะกดรอยจับคนนั้น ยึดคอมพิวเตอร์ ก็สามารถยืนยันตัวตนของเขาได้ และได้ข้อมูลที่อยู่ตรงนั้น แต่ถ้าหากเราหาข้อมูลระยะไกล ผ่านการเฝ้ามองในแอปพลิเคชัน Facebook และเห็นผู้กระทำความผิดโฆษณาเชิญชวน ก็ไม่สามารถทำอะไรได้ หรือไม่ก็ต้องไปตรวจสอบผ่านสายข้อมูล ซึ่งสามารถทำได้ยากมาก ทั้งนี้ ถ้าเราสามารถระบุได้อย่าง

คร่าวๆ ถึงความสัมพันธ์ของชื่อกับตัวบุคคลว่าสามารถเชื่อมโยงกันได้ว่าเป็นบุคคลที่กระทำคามผิดฐานแชร์ลูกโซ่ ก็ไม่จำเป็นจะต้องให้ถูกต้องทั้งหมด ขอแค่ให้ศาลสามารถเชื่อถือได้ว่ารับฟังเอกสารชิ้นนี้เป็นพยานหลักฐานในคดีได้” (ผู้ให้ข้อมูลสำคัญหมายเลข 6, การสื่อสารส่วนบุคคล, 3 เมษายน 2562)

“ผู้เข้าร่วมการประชุม มองว่า แชร์ลูกโซ่ปัจจุบันทำให้เกิดปัญหาในวงกว้างต่อสังคม เนื่องจากมีการแพร่ขยายไปเข้าสู่ในชนบทมากยิ่งขึ้น โดยอาศัยเทคโนโลยี เช่น Line Facebook ต่างๆ เข้ามาเป็นเครื่องมือในการก่ออาชญากรรม ซึ่งเมื่อเทคโนโลยีขยายตัวไป อาชญากรรมที่อาศัยเทคโนโลยีดังกล่าวก็จะแพร่ขยายตามไปด้วย โดยปัญหาแชร์ลูกโซ่มีลักษณะของการพัฒนาไปเป็นปัญหาที่ซับซ้อนมากยิ่งขึ้น มีการคิดรูปแบบของแชร์ลูกโซ่ใหม่ๆ แทนการค้าขายน้ำมัน หรือหลอกหลวงให้ลงทุนในสินค้า เป็นในรูปแบบของฟอเร็กซ์ บิทคอย หรือ Venture Capital เป็นต้น ซึ่งผู้กระทำคามผิดอาศัยช่องว่างของกฎหมาย หรือการบิดเบือนหลักกฎหมายในการก่ออาชญากรรม โดยเฉพาะมาตรา 7 แห่ง พระราชกำหนดการกู้ยืมเงินฯ โดยที่สร้างความน่าเชื่อถือว่ามีกิจการที่มีอยู่จริง สามารถจับต้องได้ และสามารถพาผู้เสียหายเข้าไปเยี่ยมชมกิจการได้ ทำให้เกิดความมั่นใจในการลงทุน และเกิดความไม่มั่นใจของเจ้าหน้าที่ผู้จับกุมว่า การกระทำความผิดดังกล่าวเข้าข่ายของการเป็นแชร์ลูกโซ่หรือไม่” (การสนทนากลุ่ม, 7 พฤษภาคม 2562)

4.1.2 สถานการณ์ปัญหาแชร์ลูกโซ่ในธุรกิจเงินร่วมลงทุนข้ามชาติ

จากการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพโดยใช้วิธีการสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม การสัมภาษณ์เชิงลึก และการสนทนากลุ่ม พบว่า สถานการณ์ปัญหาแชร์ลูกโซ่ในธุรกิจเงินร่วมลงทุนข้ามชาติที่เกิดขึ้นในประเทศไทยนั้น มีความรุนแรงมาก เนื่องจากปัญหาแชร์ลูกโซ่ดังกล่าวได้มีการริเริ่มขึ้นเมื่อประมาณก่อนปี 2557 โดยปรากฏหลักฐานว่า ได้มีประชาชนสอบถามข้อมูลเกี่ยวกับแชร์ลูกโซ่ในธุรกิจเงินร่วมลงทุนไปยังสำนักงานเศรษฐกิจการคลังตั้งแต่ปี 2557 แต่ก็ยังมีได้มีหน่วยงานใดในการดำเนินการจับกุมแชร์ลูกโซ่ดังกล่าวแต่อย่างใด เพียงแต่มีการแจ้งเตือนผ่านทาง การตอบข้อความในเว็บไซต์ของสำนักงานเศรษฐกิจการคลังเท่านั้น และก็มีได้มีการดำเนินการใดๆ ต่อ จนกระทั่งถึงปี 2561 ที่ทางสำนักงานตำรวจแห่งชาติได้มีการปราบปรามแชร์ลูกโซ่ดังกล่าวซึ่งเป็นระยะเวลากว่า 5 ปี ที่แชร์ลูกโซ่ดังกล่าวสร้างความเสียหายขึ้นในประเทศ และไม่มีหน่วยงานใด

ที่จับกุมหรือปราบปรามแชร์ลูกโซ่ในธุรกิจเงินร่วมลงทุนดังกล่าวตลอดระยะเวลา 5 ปีที่ผ่านมา ซึ่งปรากฏตามข้อมูลดังต่อไปนี้

“บริษัท XXX ในข้อมูลที่น่าเว็บของสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง มีการประกาศเตือนตั้งแต่ปี 2557 ว่าผิดพระราชกำหนดการกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชนนะ ก็เตือนอยู่อย่างนั้น แต่ไม่เห็นมีใครจับ พอส่งเรื่องให้กรมสอบสวนคดีพิเศษ ก็ไม่มีใครจับ ไม่เข้าคดีพิเศษ ก็ยุติเรื่อง พอปี 2560 – 2561 คนโดนหลอกเยอะขึ้น โชคดีที่ทางสำนักงานตำรวจแห่งชาติให้ความสำคัญกับเรื่องนี้ ก็เลยจับได้” (ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ หมายเลข 8, การสื่อสารส่วนบุคคล, 12 มีนาคม 2562)

4.1.3 ลักษณะของการกระทำความผิด

จากการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพโดยใช้วิธีการสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม การสัมภาษณ์เชิงลึก และการสนทนากลุ่ม พบว่า ลักษณะของการกระทำความผิดของแชร์ลูกโซ่ในธุรกิจเงินร่วมลงทุนข้ามชาติดังกล่าวคือ มีการรวมกลุ่มของผู้กระทำความผิดในลักษณะขององค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ ประกอบด้วยคนมาเลเซียเชื้อสายจีน คนจีน รวมทั้งคนไทย ในการก่อตั้งแชร์ลูกโซ่ขึ้น โดยมีฐานบัญชาการหลักอยู่ที่ประเทศมาเลเซีย ซึ่งบริเวณประเทศมาเลเซียหรือสิงคโปร์จะเป็นบริเวณที่มีสถิติของการก่ออาชญากรรมในรูปแบบแชร์ลูกโซ่มากที่สุด ซึ่งแชร์ลูกโซ่ที่ก่อตั้งขึ้นมาเป็นแชร์ลูกโซ่ในรูปแบบใหม่ โดยเป็นการผสมผสานกันระหว่างการก่ออาชญากรรมหลายชนิด ได้แก่ แชร์ลูกโซ่ องค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ รวมถึงการฟอกเงิน โดยอาศัยรูปแบบของธุรกิจเงินร่วมลงทุน (Venture Capital) เป็นรูปแบบในการหลอกลวงให้ประชาชนเข้ามาลงทุนในแชร์ลูกโซ่ดังกล่าว ซึ่งในปี 2557 – 2561 นั้น ยังไม่เคยมีการนำรูปแบบการหลอกลวงโดยใช้ธุรกิจเงินร่วมลงทุนมาเป็นธุรกิจในการชักชวนให้ประชาชนมาลงทุน รวมทั้งยังไม่มีเคยมีการกระทำความผิดเกี่ยวกับแชร์ลูกโซ่ที่มีลักษณะเป็นองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติขึ้นในประเทศไทย ซึ่งปรากฏตามข้อมูลดังต่อไปนี้

“เคส XXX มันเปิดตัวตั้งแต่ปี 2557 อ้างว่าเป็นบริษัทข้ามชาติ คนที่นำรูปแบบมาใช้คือ นาย XXX เป็นคนมาเลเซีย เชื้อสายจีน ถ้าสังเกตอย่างหนึ่งคือ รูปแบบคอลเซ็นเตอร์มักจะเป็นคนจีนหรือไต้หวัน ถ้าเป็นแชร์ลูกโซ่ มักจะเป็นคนมาเลเซีย อาชญากรรมแต่ละประเทศมันจะมีเอกลักษณ์เฉพาะตัว ถ้าเป็นเรื่องยาเสพติด ก็มา

จากประเทศทางฝั่งแอฟริกา หรือพวกแควสแกนดิเนเวีย ก็จะมีโมเดลธุรกิจของเขาเอง และพวกแชร์ลูกโซ่ ก็จะเป็นพวกใกล้ๆ บ้านเรา สิงคโปร์ มาเลเซีย เซ็่อสายจีนส่วนใหญ่ พวกนี้เก่งมากเรื่องการวางโมเดล” (ผู้ให้ข้อมูลสำคัญหมายเลข 2, การสื่อสารส่วนบุคคล, 13 มีนาคม 2562)

“เรื่อง XXX เป็นเรื่องขององค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ เนื่องจากผู้กระทำความผิดมีตั้งแต่สองคนขึ้นไป มีการกระทำความผิดไม่ว่าอยู่ในประเทศหรือต่างประเทศ เนื่องจากมีบุคคลในประเทศได้รับความเสียหาย ไม่มากก็น้อย ต่อให้กฎหมายบ้านเรายังไม่มีเรื่องพวกนี้ แต่ทำให้ประเทศเราเสียหายทางการเงิน” (ผู้ให้ข้อมูลสำคัญหมายเลข 1, การสื่อสารส่วนบุคคล, 11 มีนาคม 2562)

“... การแจ้งความเป็นการยากลำบาก และความซับซ้อนของรูปแบบแชร์ลูกโซ่ในธุรกิจเงินร่วมลงทุน ทำให้ตำรวจไม่สามารถเข้าใจได้ว่าเป็นอาชญากรรมแชร์ลูกโซ่หรือไม่ เจ้าหน้าที่ตำรวจในพื้นที่ไม่มีความชำนาญในอาชญากรรมดังกล่าวด้วย ...” (การสนทนากลุ่ม, 7 พฤษภาคม 2562)

4.1.4 รูปแบบของธุรกิจเงินร่วมลงทุน

จากการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพโดยใช้วิธีการสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วมและการสัมภาษณ์เชิงลึก พบว่า รูปแบบของธุรกิจเงินร่วมลงทุน (Venture Capital) คือ การลงทุนในรูปแบบของการเป็นหุ้นส่วนในการทำธุรกิจ โดยมีหลักการในทำธุรกิจ กล่าวคือ จะมีการรวบรวมเงินจากผู้ลงทุนรายต่างๆ ที่สนใจในการลงทุนในบริษัทหรือกิจการที่ให้ผลตอบแทนดี หรือมีแนวโน้มที่จะเจริญเติบโตในอนาคต ซึ่งปัจจุบันบริษัทที่ลงทุนส่วนใหญ่จะเป็นบริษัทที่มีขนาดเล็ก ยังไม่มีการเจริญเติบโตเต็มที่ โดยการลงทุนดังกล่าว จะมีการก่อตั้งบริษัทที่ทำหน้าที่ในการระดมทุนจากผู้ลงทุนรายอื่นๆ และมีหน้าที่ในการแสวงหาบริษัทที่จะไปลงทุน รวมทั้งทำสัญญาต่างๆ กับบริษัทที่จะไปลงทุน เป็นต้น ซึ่งบริษัทดังกล่าวจะเรียกว่า “บริษัทธุรกิจเงินร่วมลงทุน” ซึ่งในกรณีของแชร์ลูกโซ่ในธุรกิจเงินร่วมลงทุนข้ามชาตินั้น มีการก่อตั้งบริษัทโดยเริ่มต้นจากการเป็นบริษัทเงินร่วมลงทุน โดยให้คนนำเงินมาลงทุน และตนก็จะนำไปลงทุนในกิจการต่างๆ และได้มีการชวนเชื่อว่าจะมีการร่วมลงทุนในกิจการที่มีหุ้น (Pink Sheet Stock) อยู่ในตลาดหลักทรัพย์รองของสหรัฐอเมริกา (OTC Markets) มีการปันหุ้นของกิจการดังกล่าวจากราคาหนึ่งดอลลาร์ไปจนถึงราคาสี่ดอลลาร์

และโฆษณาชวนเชื่อแก่นักลงทุนว่า ถ้านำเงินมาลงทุนในธุรกิจเงินร่วมลงทุนดังกล่าว ก็จะมีโอกาสได้รับเงินกำไรสูงขึ้นหากบริษัทนั้นเข้าตลาดหลักทรัพย์ระดับสูงของสหรัฐอเมริกา เช่น NASDAQ และ NYSE เป็นต้น จึงมีผู้สนใจลงทุนในแชร์ลูกโซ่ดังกล่าวเป็นจำนวนมาก ต่อมาเมื่อสหรัฐอเมริกาได้ตรวจสอบแล้ว ก็ได้มีการถอนหุ้นของบริษัทดังกล่าวออกจากตลาดหลักทรัพย์ ซึ่งแชร์ลูกโซ่ดังกล่าวก็ได้เปลี่ยนรูปแบบมาเป็นบริษัทร่วมลงทุนอีกครั้งหนึ่ง แต่เปลี่ยนเป้าหมายในการลงทุนโดยอาศัยบริษัทต่างๆ ที่ตั้งขึ้นในประเทศมาเลเซีย ประเทศจีน และประเทศไทย อันมีความเป็นรูปแบบขององค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ โดยกิจการที่แชร์ลูกโซ่ดังกล่าวได้ชักชวนให้ผู้ลงทุนนำเงินมาลงทุนได้แก่ กิจการให้บริการซื้อขายแลกเปลี่ยนเงินตราระหว่างประเทศ (Forex Broker) กิจการค้าขายเพชรและทองคำ กิจการพัฒนาอสังหาริมทรัพย์ กิจการโรงแรมและสปอร์ตคลับ กิจการแข่งรถ กิจการผลิตอุปกรณ์คอมพิวเตอร์ และกิจการอื่นๆ รวมกว่า 20 กิจการ ซึ่งล้วนแล้วแต่เป็นกิจการที่อุปโลกน์ขึ้นมาเพื่อสร้างความน่าเชื่อถือให้แก่กิจการ แต่ไม่ได้เป็นกิจการที่สามารถทำกำไรได้จริง โดยการสร้างกิจการต่างๆ นั้น เป็นช่องว่างทางกฎหมายของพระราชกำหนดการกักเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน พ.ศ. 2527 มาตรา 4 “...โดยที่ตนรู้หรือ ควรรู้อยู่แล้วว่าตนหรือบุคคลนั้นไม่สามารถประกอบกิจการใด ๆ โดยชอบด้วยกฎหมายที่จะให้ผลประโยชน์ตอบแทนพอเพียงที่จะนำมาจ่ายในอัตรานั้นได้ ...” ซึ่งแชร์ลูกโซ่ในธุรกิจเงินร่วมลงทุนข้ามชาติก็อ้างว่า ตนมีกิจการที่หลากหลาย และมีการลงทุนในกิจการที่มีอยู่จริง สามารถทำกำไรให้ผู้ลงทุนได้ ซึ่งผู้ลงทุนรวมทั้งเจ้าหน้าที่รัฐสามารถเดินทางไปตรวจสอบกิจการดังกล่าวได้ โดยแชร์ลูกโซ่ดังกล่าวได้มีการโฆษณาและเชิญชวนที่ผู้ลงทุนไปเยี่ยมชมกิจการของแชร์ลูกโซ่ดังกล่าวซึ่งส่วนใหญ่ตั้งอยู่ในประเทศมาเลเซีย ซึ่งเมื่อผู้ลงทุนเห็นว่า แชร์ลูกโซ่ดังกล่าวมีธุรกิจที่นำเงินไปลงทุนอยู่จริง ก็เกิดความเชื่อมั่นในกิจการและนำเงินมาลงทุนหรือชักชวนบุคคลอื่นให้มาลงทุนกับตนเองด้วย และเจ้าหน้าที่รัฐที่เห็นการกระทำความผิดดังกล่าว ก็เกิดความลังเลในการปฏิบัติงานว่า ธุรกิจเงินร่วมลงทุนข้ามชาติดังกล่าวนี้เป็นแชร์ลูกโซ่หรือไม่ หรือเป็นธุรกิจเงินร่วมลงทุนข้ามชาติที่มีอยู่จริงซึ่งเป็นลักษณะของการลงทุนในรูปแบบใหม่ ซึ่งปรากฏตามข้อมูลดังต่อไปนี้

“ตอนแรกเป็น เรื่องของบริษัทโฮลดิ้ง เอาเงินมาลงทุนในกิจการต่างๆ ก็มีคนมาลงทุนเยอะ หลังจากนั้นก็ไม่สามารถนำมาจ่ายผลตอบแทนได้อย่างเต็มที่ ก็เปลี่ยนจากบริษัทโฮลดิ้งเป็นเรื่องของหุ้นในบริษัทประเทศสหรัฐอเมริกา สหรัฐอเมริกาก็ตรวจสอบแล้ว หุ้นที่เอามาขายก็เป็นหุ้นขยะ ราคาไม่ถึงหนึ่งดอลลาร์ ปันขึ้นไปจนถึงสี่ดอลลาร์กว่า แล้วทำให้เห็นว่าราคาหุ้นขึ้นไปสี่เท่า ถ้ามีล้านหุ้นก็ได้กำไรเยอะมาก

มีการการันตีว่า ถ้าเข้าตลาดหลักทรัพย์ของสหรัฐอเมริกา ก็จะขึ้นไปอีกหลายเท่า ก็มี
คนลงทุนมากในขณะนั้น แต่ตอนหลัง หุ้นก็ไปไม่ได้ ถูกถอนออกไปจากตลาด
หลักทรัพย์ ก็กลับมาเป็นบริษัทโอดdingอีกรอบ โดยอ้างธุรกิจข้ามชาติหลายตัว” (ผู้ให้
ข้อมูลสำคัญหมายเลข 2, การสื่อสารส่วนบุคคล, 13 มีนาคม 2562)

“เราจะอ้างธุรกิจ XXX ซึ่งเป็นธุรกิจแข่งรถ ประมาณปี 2560 เขามาโปรโมทและ
แข่งขันที่จังหวัดบุรีรัมย์ พอตรวจสอบแล้ว ทั้งปีมีครั้งเดียวที่มาแข่ง คนก็ไปเชียร์กัน
เยอะ จริงๆ เป็นทีมรถแข่งจากประเทศเกาหลีใต้ แต่ XXX มาให้สปอนเซอร์และขอติด
สติ๊กเกอร์ที่รถแข่ง” (ผู้ให้ข้อมูลสำคัญหมายเลข 2, การสื่อสารส่วนบุคคล,
13 มีนาคม 2562)

“บริษัทอสังหาริมทรัพย์ที่เขาอ้างว่าอยู่จังหวัดเชียงใหม่ พอไปตรวจสอบ คนเชียงใหม่
ก็ไม่รู้จักบริษัทนี้ บริษัทอสังหาริมทรัพย์ของเขาก็ไปเช่าบ้านอยู่ที่หมู่บ้าน XXX แล้วก็
ไปติดป้ายหน้าบ้านที่เช่าอยู่ แล้วก็แอบบอกว่าเป็นโครงการของเขา” (ผู้ให้ข้อมูล
สำคัญหมายเลข 2, การสื่อสารส่วนบุคคล, 13 มีนาคม 2562)

“บริษัท XXX ร้านเพชร ร้านทอง แจ้งรายได้ว่ามีกำไรหมื่นกว่าบาท พอไปตรวจสอบก็
ปิดหนีไปเลย คนที่เป็นเจ้าของร้านเพชรคือ ภรรยาของเจ้าของแชร่ลูกโซ่ XXX แล้ว
ลูกค้าของ XXX ก็จะเป็นสมาชิกของแชร่ลูกโซ่ XXX ทั้งนั้น เอาคะแนนที่ได้จากการ
ลงทุนไปแลกบ้าง ซึ่งร้านค้าไม่ได้ขายให้คนทั่วไป มันไม่สามารถที่จะแสดงผลกำไรที่
จะจ่ายคืนให้ได้ ลงทุน 100 % ได้คืน 7% แล้ว บริษัทเพชร XXX ลงทุนอะไรถึงจะหา
เงินมาจ่ายได้ขนาดนั้น” (ผู้ให้ข้อมูลสำคัญหมายเลข 2, การสื่อสารส่วนบุคคล,
13 มีนาคม 2562)

“... บริษัท XXX อ้างว่าเป็น Sport Club ขนาดใหญ่ ชื่อ Royal XXX อยู่ที่พัทยา แต่ที่
พัทยาไม่มี มีแต่ Royal XXX Pattaya พวกนี้ตั้งชื่อให้มันฟังเสียง ไปอ้างของเขาหมด
พอสร้างความน่าเชื่อถือ คนก็เชื่อ ...” (ผู้ให้ข้อมูลสำคัญหมายเลข 2, การสื่อสารส่วน
บุคคล, 13 มีนาคม 2562)

4.1.5 รูปแบบของการชักชวนผู้ลงทุน

จากการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพโดยใช้วิธีการสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม การสัมภาษณ์เชิงลึก และการสนทนากลุ่ม พบว่า รูปแบบของการชักชวนผู้ลงทุนให้มาลงทุนในแชร์ลูกโซ่ดังกล่าว นั้นมีความน่าสนใจ กล่าวคือ มีการใช้เทคโนโลยีต่างๆ ในการโฆษณาชวนเชื่อให้ประชาชนเกิดความสนใจในการลงทุน เช่น Facebook, Twitter, Line เป็นต้น ซึ่งสามารถเข้าถึงประชาชนได้ง่ายกว่ารูปแบบของการสื่อสารอื่นๆ โดยผู้กระทำความผิดจะมีการปกปิดข้อมูลเป็นความลับให้สามารถเข้าถึงได้เฉพาะผู้ที่ลงทุนแล้วเท่านั้น จึงไม่มีข้อมูลที่เปิดเผยออกสู่สาธารณะ ผู้ที่สนใจจะต้องไปติดต่อกับผู้แนะนำการลงทุนที่เรียกว่า (Venture Capitalist) ซึ่งส่วนใหญ่คือเหยื่อที่มีความสนใจที่จะได้รับผลตอบแทนเพิ่มเติม (Bonus) จากการชักชวนผู้อื่นมาลงทุนภายใต้รหัสสมาชิกของตนเอง ซึ่งจะทำให้ตนเองได้รับผลตอบแทนมากขึ้นจากระบบผังต้นไม้หรือระบบไบนารี (Binary System) (ระบบไบนารี คือ แผนการจ่ายค่าตอบแทนที่ได้รับความนิยมมากแผนหนึ่ง มีโครงสร้างที่กำหนดให้ผู้แทนจำหน่ายอิสระมีลูกทีมติดได้ไม่เกิน 2 คน ดังนั้นหากผู้แทนจำหน่ายอิสระแนะนำสมาชิกใหม่คนที่ 3 เข้ามาก็จะต้องนำไปต่อให้กับลูกทีมคนใดคนหนึ่งในระดับลงไป มีลักษณะ Spill Over ซึ่งเป็นการช่วยเหลือให้ลูกทีมมีสายงานเพิ่มขึ้น โดยลูกทีมที่ติดตัวทั้งสองคนนั้นคนหนึ่งอยู่ด้านซ้าย และอีกคนหนึ่งอยู่ด้านขวา บางครั้งจะเรียกว่าทีมซ้ายและทีมขวาก็ได้ ซึ่งเป็นระบบปกติที่ใช้อยู่ในการขายตรงรวมทั้งแชร์ลูกโซ่ในรูปแบบต่างๆ) เมื่อผู้ลงทุนได้จ่ายเงินลงทุนแล้ว ก็จะมีการชักชวนเข้าเป็นส่วนหนึ่งของแชร์ลูกโซ่ดังกล่าว มีการพูดคุยกันในระบบสื่อสังคมออนไลน์ เช่น Line Group หรือ Facebook Group ที่แชร์ลูกโซ่ได้จัดตั้งขึ้น มีกระบวนการให้ข้อมูลต่างๆ แก่สมาชิกเพื่อให้เกิดความเชื่อมั่นในการลงทุน พร้อมทั้งการฝึกฝนสมาชิกที่ต้องการเป็นผู้แนะนำการลงทุน (Venture Capitalist) ต่อด้วย รวมทั้งวิธีการหาสมาชิกใหม่เพิ่ม ซึ่งในบางครั้ง มีการใช้ช่องทางสื่อสังคมออนไลน์ในการเผยแพร่ภาพชีวิตที่หรูหรา รถราคาแพง หรือการท่องเที่ยวต่างประเทศ กับการเผยแพร่ข้อความในเชิงการมีอิสรภาพทางการเงินควบคู่ไปด้วยกัน ทำให้ผู้ที่เห็นเกิดความสนใจที่จะลงทุน และนำเงินมาลงทุนในที่สุด รวมทั้งการใช้วิธีการบริจาคของให้แก่โรงพยาบาลหรือโรงเรียนต่างๆ ตามเขตชนบท เพื่อประชาสัมพันธ์แชร์ลูกโซ่ดังกล่าวให้แก่สมาชิกที่เป็นครู อาจารย์ หมอ พยาบาล หรือข้าราชการต่างๆ ที่ส่วนใหญ่มีทุนทรัพย์ในการลงทุนให้มาร่วมลงทุนกับแชร์ลูกโซ่ดังกล่าว นอกจากนั้น ในกรณีที่น่าทึ่งที่สุดคือ การโฆษณาเกี่ยวกับการลงทุนอสังหาริมทรัพย์ 0 บาท โดยการชักชวนผู้เสียหายที่ต้องการการลงทุนในอสังหาริมทรัพย์ เช่น บ้าน คอนโดมิเนียม เป็นของตนเอง โดยไม่ต้องใช้เงินแม้แต่บาทเดียว โดยใช้วิธีการกล่าวคือ

ผู้กระทำความผิดจะสอบถามอัตราเงินเดือนก่อนเป็นประการแรก เช่น ผู้เสียหายมีเงินเดือนประมาณ 40,000 บาท แต่อยากลงทุนคอนโดมีเนียมหนึ่งหลัง วิธีการของแชร์ลูกโซ่ดังกล่าวคือ เอาเงินจากธนาคาร ก. ข. ค. และ ง. โดยทำการยืมเงินเชื่อพร้อมกันในวงเงิน 40,000 บาท และแม้ว่าผู้เสียหายจะไม่มีภาระหนี้ของกระแสเงินสดในบัญชีธนาคาร (Statement) ผู้กระทำความผิดก็จะให้ยืมเงินไปเพื่อสร้างการหมุนเวียนของกระแสเงินสดในบัญชีธนาคาร เพื่อให้ธนาคารเชื่อมั่นในบัญชีของผู้เสียหายและยอมอนุมัติวงเงินกู้ในที่สุด ต่อมาเมื่อผู้เสียหายได้ยืมเงินเชื่อพร้อมกันในทุกธนาคาร แต่ละธนาคารก็จะอนุมัติสินเชื่อเงินกู้ทุกธนาคาร เนื่องจากการยื่นขอสินเชื่อพร้อมกันจะไม่มีปัญหาเรื่องเครดิตบูโร พอธนาคารปล่อยกู้รายละเอียด 40,000 บาท รวม 4 ธนาคารก็ 120,000 บาท แชร์ลูกโซ่จะให้ผู้เสียหายนำเงินเอา 120,000 บาทไปลงแชร์ลูกโซ่ แล้วก็นำปันผลจากแชร์ลูกโซ่ไปซื้อคอนโด ซึ่งเป็นวิธีการที่เสี่ยงต่อการเกิดฟองสบู่ในอสังหาริมทรัพย์ ถ้าเกิดแชร์ลูกโซ่ดังกล่าวล้มขึ้น และผู้เสียหายไม่มีหนทางในการผ่อนชำระต่อได้ ซึ่งปรากฏตามข้อมูลดังต่อไปนี้

“อย่างพวก XXX มันเป็นสภาพแวดล้อมแบบปิด ถ้าเราไม่ใช่สมาชิกของเขา ก็จะหาข้อมูลได้ยาก ในข้อมูล ในรายละเอียด เป็นการลงทุนจริงหรือไม่ เงินที่ได้มาเขาเอาไปไว้ที่ไหน บัญชีไหนที่เขาใช้บ้าง เหล่านี้เป็นข้อมูลปิด ไม่สามารถเข้าถึงได้หากไม่ใช่สมาชิกของเขา” (ผู้ให้ข้อมูลสำคัญหมายเลข 6, การสื่อสารส่วนบุคคล, 3 เมษายน 2562)

“เคส XXX ทำให้คนเปลี่ยนนิสัย มีการหมกมุ่นอยู่กับการลงทุนตลอดเวลา ทั้งในเวลาทำงานและเวลาที่อยู่กับเพื่อนฝูง ข้อเท็จจริง กรณี XXX มีการใช้เทคโนโลยีในการฝึก การเรียนรู้เกี่ยวกับการชักจูง การนำเสนอสินค้า กระบวนการชวนเชื่อต่างๆ โดยใช้ Line Facebook รวมทั้งการฝึกฝนการตอบโต้เกี่ยวกับคนที่ต่อต้านแชร์ลูกโซ่ดังกล่าวด้วย รวมทั้งการสนทนากลุ่มย่อย และการประชุมใหญ่ เพื่อฝึกฝนและโน้มน้าวจิตใจของผู้ลงทุนให้กลายเป็นผู้กระทำความผิดรายใหม่ด้วย นอกจากนั้น เคส XXX ใช้การใช้วีรถยนต์ ความร่ำรวย มีการบริจาคของให้เด็กยากไร้ และอุปการะในการแพทย์ พร้อมทั้งโฆษณาในกลุ่มในการลงทุน และเจ้าหน้าที่โรงพยาบาลและโรงเรียนเห็นผู้ปกครองและผู้ที่ใช้บริการของโรงพยาบาลเห็นก็จะเกิดความสนใจ และนำเงินไปลงทุน เป็นการขยายกิจการแชร์ลูกโซ่ดังกล่าว” (การสนทนากลุ่ม, 7 พฤษภาคม 2562)

“ที่หนักสุด พวกนี้ อย่างน้อยก็เอาเงินที่มีไปลงทุน จะขาดทุนก็ถือว่าเจ็บตัว แต่ที่หนักสุด “อสังหาริมทรัพย์ 0 บาท” หลอกให้คนเป็นหนี้เป็นสิน โมเดลมันดี แต่มันจะไป

ไม่ได้ มันจะตันที่ตลาด คุณมีคอนโด 5 ห้อง คุณจะปล่อยเช่าไหวไหม ถ้าไม่ไหว นั่นคือภาวะคุณตันที่ แต่หลักการสวຍหຸມมาก เหมือนคุณได้คอนโดฟรีๆ ถ้าผ่อนไม่ได้ เป็นหนี้เสีย NPL กระทบต่อระบบเศรษฐกิจหมด” (ผู้ให้ข้อมูลสำคัญหมายเลข 2, การสื่อสารส่วนบุคคล, 13 มีนาคม 2562)

“จากการสอบถามคำ ผู้เสียหายแชร์ลูกโซ่ พบว่า หนึ่งในผู้เสียหายคนหนึ่งต้องการนำเงินไปลงทุนใน XXX เขาก็ไปหาคอนโดมิเนียมมา คอนโดมิเนียมนี้ก็คนหนึ่งคนมีเงินเดือนประมาณ 40,000 บาท แต่กู้ซื้อคอนโดมิเนียมได้สี่หลัง วิธีการคือ เอาเงินจากธนาคาร ก. ข. ค. และ ง. โดยยื่นสินเชื่อพร้อมกันในวงเงิน 40,000 บาท ทุกธนาคารก็อนุมัติสินเชื่อหมด จึงเกิดปัญหาเมื่อแชร์ดังกล่าวล้ม ธนาคารแห่งประเทศไทยเพิ่งมารู้ทีหลัง เลยกำหนดหลักเกณฑ์ LTV หรือ Loan to Value ขึ้นมา ซึ่งเป็นมาตรการกำกับดูแลสินเชื่อเพื่อที่อยู่อาศัยของธนาคารพาณิชย์ แต่ก็ไม่ทันกับเหตุการณ์แชร์ลูกโซ่ที่เกิดขึ้น ที่นี้ พอกู้ธนาคารละ 40,000 บาท เอาเงินทอนมา 30,000 รวม 4 ธนาคารก็ 120,000 บาท เอา 120,000 บาทไปลงแชร์ลูกโซ่ XXX แล้วก็ไปซื้อคอนโด อย่างนี้ ลักษณะนี้เรียกว่า ฟองสบู่จะแตก มันมีแบบนี้เยอะมาก” (ผู้ให้ข้อมูลสำคัญหมายเลข 7, การสื่อสารส่วนบุคคล, 4 เมษายน 2562)

“ในกรณีของ XXX มีการแนะนำให้ลงทุนในอสังหาริมทรัพย์ต่างๆ แต่เนื่องจากการกู้ยืมเงินในระบบ ต้องมีการหมุนเวียนของบัญชีกระแสเงินสด (Statement) ซึ่งในของ XXX มีการให้เงินแก่นักลงทุนเพื่อไปสร้างกระแสหมุนเวียนของเงินสดในบัญชีธนาคารด้วย เพื่อที่จะสร้างเสถียรภาพทางการเงิน และธนาคารก็จะปล่อยกู้ในอสังหาริมทรัพย์ในที่สุด และถ้ายังไม่พอ ต้องการจะลงทุนอีก ก็ลงไปสู่เรื่องของหนี้นอกระบบในที่สุด” (การสนทนากลุ่ม, 7 พฤษภาคม 2562)

4.1.6 ผลกระทบของผู้เสียหาย

จากการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพโดยใช้วิธีการสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วมและการสนทนากลุ่ม พบว่า ผลกระทบของผู้เสียหายที่เกิดขึ้นจากแชร์ลูกโซ่ในธุรกิจเงินร่วมลงทุนดังกล่าวนี้มีข้อสังเกตว่า มีการเกิดความเสียหายเป็นจำนวนมากกับกลุ่มผู้ทำงานในวงราชการ เนื่องจากเป็นกลุ่มที่มีแหล่งเงินทุนที่สามารถหาได้โดยง่าย เช่น ธนาคารพาณิชย์ หรือสหกรณ์ออมทรัพย์

ประจำหน่วยงาน เป็นต้น นอกจากนั้น ระบบของการกู้ยืมเงินของข้าราชการที่จะต้องมีบุคคลค้ำประกัน ซึ่งส่วนใหญ่ผู้ที่กู้ยืมเงินและผู้ค้ำประกันก็จะมี การกู้ยืมเงินทั้งสองฝ่าย โดยค้ำประกันซึ่งกันและกัน โดยปัญหาของผู้เสียหายที่เป็นข้าราชการคือ การกู้ยืมเงินมาเพื่อลงทุนในแชร์ลูกโซ่ในธุรกิจเงินร่วมลงทุนข้ามชาติ ซึ่งเป็นการชักชวนการลงทุนทั้งผู้ที่สนใจจะกู้และผู้ค้ำประกันที่สนใจจะลงทุนร่วมกับผู้กู้ ซึ่งทั้งผู้กู้และผู้ค้ำประกันได้นำเงินจากการกู้ยืมมาลงทุนในแชร์ลูกโซ่ดังกล่าว จึงทำให้ข้าราชการตกเป็นเหยื่อของแชร์ลูกโซ่ในธุรกิจเงินร่วมลงทุนดังกล่าวเป็นจำนวนมาก ซึ่งบางหน่วยงานก็ตกเป็นเหยื่อของแชร์ลูกโซ่ทั้งหน่วยงาน อันเนื่องมาจากการมีแหล่งเงินทุนที่สามารถหาได้ง่ายและระบบการค้ำประกันการกู้ยืมเงินดังกล่าว นอกจากนั้น ประเด็นเรื่องของผู้ใช้อำนาจมิชอบของผู้บังคับบัญชา กล่าวคือ การที่ผู้บังคับบัญชาของข้าราชการเป็นผู้ที่ลงทุนในแชร์ลูกโซ่ดังกล่าว และได้มีการชักชวนกึ่งบังคับให้ผู้ใต้บังคับบัญชาเข้าร่วมการลงทุนด้วย โดยอาศัยของรูปแบบอำนาจในการประเมินขึ้นเงินเดือนในการบังคับให้ผู้ใต้บังคับบัญชาเข้าร่วมการลงทุน โดยถ้าบุคคลใดมีการเข้าร่วมการลงทุนก็จะได้รับการประเมินขึ้นเงินเดือนจากผู้บังคับบัญชาที่สูงขึ้น และผู้ใดที่ไม่ได้เข้าร่วมการลงทุนก็จะได้รับการประเมินขึ้นเงินเดือนจากผู้บังคับบัญชาที่ต่ำลง ซึ่งทำให้ผู้ใต้บังคับบัญชาเกิดความเกรงกลัวและนำเงินไปลงทุนในแชร์ลูกโซ่ดังกล่าวภายใต้รหัสสมาชิกของผู้บังคับบัญชาในที่สุด ซึ่งปรากฏตามข้อมูลดังต่อไปนี้

“ปัญหาของกลุ่มข้าราชการคือ การที่ข้าราชการมีแหล่งเงินทุนที่สามารถหาได้ตามกฎหมายโดยง่าย เช่น ธนาคารพาณิชย์ หรือสหกรณ์ออมทรัพย์ประจำหน่วยงาน และเครือข่ายของข้าราชการ เช่น การกู้ยืมเงินก็ต้องมีการค้ำประกันซึ่งกันและกัน และส่วนใหญ่จะเป็นการกู้ยืมเงินทั้งสองฝ่าย และค้ำประกันแลกกัน และนำเงินที่ได้จากการกู้ยืมเงินมาลงทุนในแชร์ลูกโซ่ ทำให้เกิดปัญหา เนื่องจากบางหน่วยงานตกเป็นเหยื่อของแชร์ลูกโซ่ทั้งหน่วยงาน อันเนื่องมาจากการมีแหล่งเงินทุนที่หาได้ง่ายและระบบการค้ำประกันการกู้ยืมเงินดังกล่าว ซึ่งใน XXX มีการเปรียบเทียบทั้งอัตราเงินเฟ้อปัจจุบัน ผลตอบแทนที่ได้รับจากการฝากเงินในธนาคารพาณิชย์ปกติ และการลงทุนในแชร์ลูกโซ่ ทำให้คนส่วนใหญ่หลงเชื่อตามข้อมูลดังกล่าว และตกเป็นเหยื่อของแชร์ลูกโซ่” (การสนทนากลุ่ม, 7 พฤษภาคม 2562)

“นอกจากนั้น แชร์ลูกโซ่ขยายเข้าไปสู่การเล่นในกลุ่มของข้าราชการมากขึ้น ทั้งตำรวจ ทหาร และข้าราชการพลเรือน เนื่องจากการที่ข้าราชการมีแหล่งเงินที่สามารถ

นำมาใช้ในการลงทุนได้ง่าย ทั้งการกู้ยืมเงินจากธนาคารพาณิชย์ หรือสหกรณ์ออมทรัพย์ของหน่วยงาน ทำให้ข้าราชการตกเป็นเหยื่อของแชร์ลูกโซ่ดังกล่าวมากขึ้น รวมทั้งการปรากฏข้อเท็จจริงว่า บางกรณีผู้บังคับบัญชาของข้าราชการเป็นผู้ที่ลงทุนในแชร์ลูกโซ่ และได้มีการชักชวนให้ผู้ใต้บังคับบัญชาเข้าร่วมการลงทุน โดยอาศัยของรูปแบบอำนาจในการประเมินการเลื่อนขั้นเงินเดือนในการบังคับให้ผู้ใต้บังคับบัญชาเข้าร่วมการลงทุน เป็นต้น” (การสนทนากลุ่ม, 7 พฤษภาคม 2562)

4.1.7 ปัญหาในการดำเนินการกับแชร์ลูกโซ่ในธุรกิจเงินร่วมลงทุนข้ามชาติ

จากการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพโดยใช้วิธีการสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม การสัมภาษณ์เชิงลึก และการสนทนากลุ่ม พบว่า ปัญหาในการดำเนินการกับแชร์ลูกโซ่ในธุรกิจเงินร่วมลงทุนข้ามชาติดังกล่าวคือ ปัญหาความกำกวมของธุรกิจเงินร่วมลงทุน (Venture Capital) ระหว่างการเป็นธุรกิจที่ผิดกฎหมายตามพระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ. 2535 และไม่ผิดกฎหมายดังกล่าว เมื่อหน่วยงานที่มีอำนาจได้ดำเนินการตรวจสอบ ก็ยังไม่สามารถวินิจฉัยได้ว่าธุรกิจดังกล่าวเป็นธุรกิจที่มีความผิดตามพระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์หรือไม่ รวมทั้งการดำเนินธุรกิจที่มีได้เข้านิยามของธุรกิจเงินร่วมลงทุนตามพระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ ทำให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องไม่มีอำนาจหรือไม่เห็นความจำเป็นในการตรวจสอบแชร์ลูกโซ่ดังกล่าว นอกจากนี้ การที่แชร์ลูกโซ่มีลักษณะเป็นองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ ทำให้เกิดความยากลำบากในการรวบรวมพยานหลักฐานในคดี เนื่องจากปัญหาการประสานงานติดต่อข้อมูลกับต่างประเทศ ยิ่งแชร์ลูกโซ่มีขนาดใหญ่ การทำงานก็จะต้องใช้ระยะเวลาในการดำเนินงานมากขึ้น ต้องมีความละเอียดรอบคอบในการดำเนินคดี เนื่องจากทุนทรัพย์ในแชร์ลูกโซ่ดังกล่าวมีจำนวนมาก และเกี่ยวข้องกับบุคคลหลายคนที่มีอิทธิพลและอยู่ในวงราชการ ก็จะต้องดำเนินการด้วยความระมัดระวัง และละเอียดรอบคอบ และในที่สุดก็สามารถดำเนินการจับกุมแชร์ลูกโซ่ดังกล่าวได้ในปี 2561 โดยผู้ต้องหาสำคัญส่วนใหญ่ได้ถูกจับกุมและได้รับการประกันตัวออกมาสู่อเมริกาในชั้นพนักงานสอบสวน ด้วยเหตุผลคือ เป็นสิทธิตามกฎหมายของผู้ต้องหา และผู้ต้องหายังมีสิทธิในการประกันตัวในชั้นอัยการและศาล ดังนั้น พนักงานสอบสวนจึงให้ประกันตัวผู้ต้องหาออกไปต่อสู่อเมริกา แต่ผู้ที่ก่อตั้งแชร์ลูกโซ่ในธุรกิจเงินร่วมลงทุนข้ามชาติดังกล่าวยังไม่สามารถจับตัวได้ เนื่องจากอยู่ในประเทศมาเลเซีย ซึ่งทางการของประเทศไทยกำลังพยายามประสานตัวเพื่อมาลงโทษในประเทศไทย ซึ่งการประสานตัวก็ยังคงมีความยากลำบาก เนื่องจากเป็นคดีอาชญากรรมข้ามชาติ และรัฐส่วนใหญ่จะปกป้องคนสัญชาติของตนเอง จึงทำให้การส่งตัวผู้ร้าย

ข้ามแดนเป็นไปด้วยความยากลำบาก ซึ่งก็จะต้องใช้ระยะเวลาและความร่วมมือระหว่างประเทศในการประสานงานเพื่อนำตัวบุคคลดังกล่าวมารับโทษภายในประเทศไทย ซึ่งปรากฏตามข้อมูลดังต่อไปนี้

“อย่างกรณี XXX เนี่ย มันอาจจะใหญ่มากจนไม่มีข่าวสารปรากฏ มันก็คือรูปแบบหนึ่งของอาชญากรรมข้ามชาติ เมื่อไปถึงตอนนั้น การรวบรวมพยานหลักฐานในคดี การติดต่อข้อมูลข่าวสารจากต่างประเทศ มันก็ต้องใช้ระยะเวลา การรวบรวมพยานหลักฐานคือ ยิ่งแชร์ลูกโซ่มีความใหญ่โต องค์กรของมันก็จะมีความใหญ่โตตามไปด้วย ยิ่งเงินลงทุนมันมีเยอะ มันก็ต้องอาศัยความละเอียดรอบคอบในการดำเนินคดี รวบรวมพยานหลักฐาน เล่นกับคนระดับมีเงินลงทุนขนาดนั้น ก็จะต้องเซฟตัวเองด้วย พยานหลักฐานอะไรก็ต้องให้ชัดเจนก่อน” (ผู้ให้ข้อมูลสำคัญหมายเลข 3, การสื่อสารส่วนบุคคล, 5 เมษายน 2562)

“อาชญากรรมทางเศรษฐกิจมันไม่เหมือนอาชญากรรมทั่วไป อาชญากรรมทางเศรษฐกิจบางที่มันมีความกำกวมกับทางแพ่ง การขอออกหมายจับมีความยากลำบาก เนื่องจากผู้กระทำความผิดมีที่อยู่เป็นหลักแหล่ง ไม่มีพฤติการณ์หลบหนี อยู่ในที่ตั้งเปิดเผย เป็นสิทธิของเขาที่จะได้รับการประกันตัว ถ้าไม่ให้เราประกันตัวในชั้นพนักงานสอบสวน ก็จะต้องได้รับการประกันตัวในชั้นศาลอยู่ดี” (ผู้ให้ข้อมูลสำคัญหมายเลข 2, การสื่อสารส่วนบุคคล, 13 มีนาคม 2562)

“คนที่ก่อตั้งแชร์ลูกโซ่ XXX ยังอยู่ในประเทศมาเลเซีย เดวจะประสานงานทางการทูตให้ส่งตัวกลับมารับโทษที่ประเทศไทย แต่โดยปกติ ถ้าคนไทยกระทำความผิดที่ต่างประเทศ เราสามารถขอตัวได้เลย แต่ถ้าเป็นคนของเขา กระทำความผิดในบ้านเราก็จะประสานขอส่งตัวผู้ร้ายข้ามแดนยากหน่อย เพราะเขาต้องปกป้องคนของเขา แต่เราก็พยายามอยู่ เพราะผู้เสียหายก็ดูเราอยู่” (ผู้ให้ข้อมูลสำคัญหมายเลข 2, การสื่อสารส่วนบุคคล, 13 มีนาคม 2562)

“ตอนนี้บางส่วนก็ยังไม่เชื่อตำรวจนะ พอ XXX ปิดไปแล้ว ก็ยังจะรอคืนเงินอยู่ ก็ไม่เข้าใจคนรอเหมือนกัน บางคนโดนไปสามล้าน ไม่แจ้งความ ตอนนี้ XXX เปลี่ยนเป็น XXX แล้ว เป็นบริษัทลงทุนในอสังหาริมทรัพย์ คนก็ไปลงทุนตามอีก อันนี้ยากขึ้น

กว่าเดิม เพราะเปลี่ยนแปลงจากการโอนเงินตรงๆ เป็นการซื้อ Ethereum เอาเงินมาซื้อเงินสกุลดิจิทัลก่อน พอได้ Ethereum แล้ว ก็จะแปลงจาก Ethereum เป็น Elithereum เป็นเงินสกุลของเขาเอง แบบนี้ มีความยากขึ้นเรื่อยๆ” (ผู้ให้ข้อมูลสำคัญหมายเลข 2, การสื่อสารส่วนบุคคล, 13 มีนาคม 2562)

“อันไหนที่ XXX มีอำนาจทำ XXX จะทำ ก็จะต้องอ้างอิงตามกฎหมายที่ให้อำนาจนั้น ถ้ามีคนร้องเรียนเข้ามา เจ้าหน้าที่ที่ดูแลรับผิดชอบในเรื่องดังกล่าวก็จะเป็นผู้ที่คอยตรวจสอบกรณีนั้นๆ ซึ่งเคส XXX ก็มีคนร้องเรียนเข้ามาเหมือนกัน แต่พอไปตรวจสอบในรายละเอียดแล้ว บางส่วนบางตอนของแฮร์ลูกโซ่มันก็มองไม่ได้ว่าผิดตามพระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์อย่างชัดเจนจนถึงขนาดที่สามารถหยิบขึ้นมาดำเนินการได้ตามอำนาจหน้าที่” (ผู้ให้ข้อมูลสำคัญหมายเลข 6, การสื่อสารส่วนบุคคล, 3 เมษายน 2562)

“โดยปกติ ถ้าเป็นแฮร์ลูกโซ่อย่างชัดเจน ก็จะมีคามผิดในข้อหาข้อโกงประชาชนหรือผิดตามพระราชกำหนดการกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน ซึ่งถ้า XXX ตรวจสอบแล้วได้ความเป็นเช่นนั้น ก็จะส่งต่อไปทางสำนักงานเศรษฐกิจการคลังเป็นผู้ดำเนินการต่อไป” (ผู้ให้ข้อมูลสำคัญหมายเลข 6, การสื่อสารส่วนบุคคล, 3 เมษายน 2562)

“เมื่อสำนักงานเศรษฐกิจการคลังรับเรื่องไปตรวจสอบแล้ว ถ้าปัญหากระทบเป็นวงกว้างก็จะส่งให้กรมสอบสวนคดีพิเศษเป็นผู้ดำเนินการ ถ้าปัญหาไม่ได้กระทบเป็นวงกว้างก็อาจจะส่งให้ บก.ปอศ. เป็นผู้ดำเนินการ แต่ถ้าเกิดมันมีส่วนใดส่วนหนึ่งที่เกี่ยวข้อง อย่างกรณีของ Venture Capital ไปดูประกาศ XXX แล้ว มันมีนิยามของ Venture Capital อยู่ ถ้าเป็นบริษัทที่เป็นนิติบุคคลที่หาผู้ร่วมลงทุน สถาบัน เข้าเข้ามาร่วมกันลงทุน เพื่อที่จะมาลงทุน ถือว่า การที่ Venture Capital เอาไปลงทุน เป็นการประกอบธุรกิจหลักทรัพย์ด้วยอย่างหนึ่ง ซึ่งจะต้องขออนุญาต แต่โดยพฤติกรรมของ XXX มีลักษณะเป็นการระดมทุนจากรายย่อย ซึ่งอาจจะไม่ต้องดำเนินการตามประกาศ XXX ก็ได้ XXX เองเลยไม่ได้มองว่า บุคคลดังกล่าวได้กระทำการที่มีได้เป็นไปตามพระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์” (ผู้ให้ข้อมูลสำคัญหมายเลข 6, การสื่อสารส่วนบุคคล, 3 เมษายน 2562)

“บางที่อาจจะติดนิยามหรือกฎหมาย ที่ไม่ได้ครอบคลุมการกระทำคามผิดทุกอย่าง บางที่แชร์ลูกโซ่อาจจะเป็นมีย่อยๆ เงินน้อยๆ ไม่ได้เป็นเงินจำนวนมาก ซึ่ง XXX ก็จะต้องดูตามข้อเท็จจริงว่า มีธุรกิจจริงหรือไม่จริงอย่างไร ถ้าเกิดมีธุรกิจอยู่จริง เงินส่วนใหญ่ไม่ได้นำมาลงทุนจริง อันนี้ก็เห็นว่ามีเจตนาโกงตั้งแต่แรก อาจจะไม่ได้นำนิยามหรืออะไรที่เป็นการประกอบธุรกิจหลักทรัพย์ตามพระราชบัญญัติหลักทรัพย์ และตลาดหลักทรัพย์ที่อาจจะต้องมาชอก่อน แต่ถ้าเกิดกรณีที่เข้าข่ายความผิดตามพระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ XXX ก็จะเข้ามาดำเนินการ เช่น การออกหุ้นกู้โดยไม่ได้รับอนุญาต เป็นต้น” (ผู้ให้ข้อมูลสำคัญหมายเลข 6, การสื่อสารส่วนบุคคล, 3 เมษายน 2562)

4.2 ปัญหา อุปสรรค และข้อจำกัดของการบังคับใช้กฎหมายในการป้องกันและแก้ไขปัญหาแชร์ลูกโซ่ในธุรกิจเงินร่วมลงทุนข้ามชาติ

จากสภาวะการณ์ปัญหาแชร์ลูกโซ่ในธุรกิจเงินร่วมลงทุนข้ามชาติและปัญหาแชร์ลูกโซ่อื่นๆ ในปัจจุบัน มีการพัฒนารูปแบบของการกระทำคามผิดให้มีความซับซ้อนขึ้น และมีการนำเอาเทคโนโลยีมาใช้ในการก่ออาชญากรรม ทำให้ผู้กระทำคามผิดสามารถหลอกลวงเหยื่อให้มาลงทุนในแชร์ลูกโซ่ได้มากขึ้นและทำให้มูลค่าความเสียหายของแชร์ลูกโซ่มีมากขึ้นไปด้วย ในขณะที่การบังคับใช้กฎหมายในการป้องกันและแก้ไขปัญหาแชร์ลูกโซ่ในธุรกิจเงินร่วมลงทุนข้ามชาติขาดประสิทธิภาพ ไม่มีการบูรณาการในการป้องกันและแก้ไขปัญหาดังกล่าว รวมทั้งปัญหาที่เกิดขึ้นกับผู้กระทำคามผิดและผู้เสียหาย ซึ่งเป็นปัญหาและอุปสรรคสำคัญของการบังคับใช้กฎหมาย โดยผลการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัญหา อุปสรรค และข้อจำกัดของการบังคับใช้กฎหมายในการป้องกันและแก้ไขปัญหาแชร์ลูกโซ่ในธุรกิจเงินร่วมลงทุนข้ามชาติ มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

4.2.1 ปัญหา อุปสรรค และข้อจำกัดด้านผู้กระทำคามผิด

(1) การอาศัยช่องว่างทางกฎหมายของผู้กระทำคามผิดแชร์ลูกโซ่

จากการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพโดยใช้วิธีการการสนทนากลุ่ม พบว่า ผู้กระทำคามผิดแชร์ลูกโซ่มักจะไม่มี ความเกรงกลัวต่อกฎหมาย และผู้กระทำคามผิดมักจะรู้ช่องว่างทางกฎหมาย

ว่า ประเด็นข้อกฎหมายใดเป็นประเด็นที่กฎหมายไม่สามารถลงโทษได้ หรือมีความเป็นไปได้ว่า เจ้าหน้าที่รัฐจะมีความลังเลในการบังคับใช้กฎหมาย ยกตัวอย่าง มาตรา 4 แห่ง พระราชกำหนดการกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน พ.ศ. 2527 โดยในกรณีแชร์ลูกโซ่ในธุรกิจเงินร่วมลงทุนนั้น ผู้กระทำความผิดได้ศึกษาข้อกฎหมายดังกล่าว และอาศัยช่องว่างทางกฎหมายในการก่ออาชญากรรม เช่น ในกรณีข้อกฎหมายเกี่ยวกับการโฆษณาหรือปรากฏให้ประชาชนหรือกระทำการด้วยประการใดๆ ให้บุคคลตั้งแต่สิบคนขึ้นไป ผู้กระทำความผิดมักจะใช้การเผยแพร่รูปภาพของเงินหรือผลตอบแทนที่ได้รับ หรือรูปแบบการใช้ชีวิตที่หรูหรา มีรถยนต์หรู หรือมีการท่องเที่ยวต่างประเทศ เมื่อเหยื่อเกิดความสงสัยว่าเหตุใดผู้กระทำความผิดถึงมีชีวิตที่สุขสบาย ก็จะติดต่อมาผ่านช่องทางต่างๆ เพื่อสอบถามด้วยตนเอง โดยผู้กระทำความผิดจะไม่โฆษณาผลตอบแทนของแชร์ลูกโซ่ลงในสื่อต่างๆ ซึ่งเป็นการหลีกเลี่ยงข้อกฎหมายเกี่ยวกับการโฆษณาหรือประกาศให้ประชาชนทราบ นอกจากนี้ ในกรณีของผลตอบแทนที่สูงกว่าอัตราดอกเบี้ยสูงสุดที่สถาบันการเงินตามกฎหมายว่าด้วยดอกเบี้ยให้กู้ยืมเงินของสถาบันการเงินจะพึงจ่ายได้ ผู้กระทำความผิดก็จะใช้ลักษณะของการจ่ายผลตอบแทนเป็นช่วงของอัตราดอกเบี้ย เช่น ร้อยละ 8 - 12% โดยไม่ระบุอัตราดอกเบี้ยคงที่มีความเสี่ยงต่อการผิดกฎหมาย จึงทำให้เหมือนการจ่ายเงินตอบแทนตามปกติของธุรกิจทั่วไป นอกจากนี้ ในกรณีของการรู้หรือควรรู้อยู่แล้วว่า ตนหรือบุคคลนั้นไม่สามารถประกอบกิจการใดๆ โดยชอบด้วยกฎหมายที่จะให้ผลประโยชน์ตอบแทนเพียงพอนำมาจ่ายในอัตรานั้นได้ ซึ่งผู้กระทำความผิดอาศัยช่องว่างทางกฎหมายดังกล่าวในการตั้งบริษัทขึ้นจริง เป็นกิจการที่มีอยู่จริง และมีอยู่หลายกิจการ เช่น กิจการนายหน้าให้บริการซื้อขายแลกเปลี่ยนเงินตรา กิจการร้านค้าเพชรหรือทองคำ กิจการโรงแรม กิจการผลิตอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ กิจการให้บริการสื่อโฆษณา กิจการรถแข่ง เป็นต้น ซึ่งผู้ลงทุนและเจ้าหน้าที่ที่สามารถไปตรวจสอบกิจการได้นอกจากนั้น ผู้กระทำความผิดยังอาศัยช่องว่างทางกฎหมายในการตั้งกิจการดังกล่าวในต่างประเทศ ทำให้เจ้าหน้าที่ไม่สามารถบังคับใช้กฎหมายได้โดยง่าย แต่ในส่วนของผู้ลงทุนนั้น ผู้กระทำความผิดสามารถให้ผู้ลงทุนสามารถเข้าไปตรวจสอบการมีตัวตนอยู่ของกิจการ รวมทั้งการใช้บริการในกิจการดังกล่าว ซึ่งแม้ว่าจะเป็นการที่สร้างขึ้นมาเพื่อใช้ในการก่ออาชญากรรมแชร์ลูกโซ่ก็ตาม แต่ก็สามารถอ้างได้ว่า เป็นกิจการที่มีอยู่จริง สามารถประกอบกิจการใดๆ โดยชอบด้วยกฎหมายที่จะให้ผลประโยชน์ตอบแทนเพียงพอนำมาจ่ายเงินแก่ผู้ลงทุนได้ ซึ่งจากกรณีดังกล่าวมาทั้งหมดนั้นเป็นการใช้ช่องว่างทางกฎหมายในการก่ออาชญากรรมทั้งสิ้น ซึ่งปรากฏตามข้อมูลดังต่อไปนี้

“ผู้กระทำความผิดส่วนใหญ่จะไม่ได้มีความเกรงกลัวต่อกฎหมาย รู้ช่องโหว่ของกฎหมายว่า ตกลงสามารถนำมาใช้ให้เกิดประโยชน์ได้ เช่น ประเด็นของดอกเบี๋ยเกินกว่าอัตราที่ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนด ผู้กระทำความผิดก็ใช้ลักษณะของดอกเบี๋ยเป็น Zone เช่น 8-10% โดยไม่ระบุอย่างแน่นอนว่าได้อัตราดอกเบี๋ยเท่าไร จึงทำให้เหมือนไม่เป็นดอกเบี๋ยแน่นอนที่เกินกว่าอัตราที่ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนด หรือใช้ลักษณะของการชักจูง จูงใจ โดยการโพสรูปภาพเงินทอง ดอกเบี๋ยที่ได้รับ แต่ไม่ระบุว่าเป็นการชักจูง หรือไม่ได้ชักชวนให้ลงทุน แต่จะให้เหยื่อเป็นผู้ตัดสินใจที่จะทักทายหรือพูดคุยเอง และสอบถามเอง เพื่อหลีกเลี่ยงข้อห้ามเกี่ยวกับการชักชวน หรือใช้วิธีการสร้างกิจการที่มีอยู่จริง แต่ไม่ได้ทำอะไร โดยปกปิดข้อมูลของบริษัท หรือใช้บริษัทนายหน้า ตัวแทน หรือเครือข่ายของผู้กระทำความผิดในการหลีกเลี่ยงการเข้าหลักเกณฑ์ของการกระทำความผิดที่เกี่ยวกับการไม่มีอยู่จริงของบริษัท ซึ่งผู้เข้าร่วมการลงทุนสามารถไปตรวจสอบบริษัทได้ ทำให้บริษัทมีอยู่จริง และหลีกเลี่ยงปัญหาการจับกุมของเจ้าหน้าที่ เพราะสามารถชี้แจงได้ว่า มีบริษัททำกิจการอยู่จริง และมีอยู่หลายบริษัทด้วย” (การสนทนากลุ่ม, 7 พฤษภาคม 2562)

(2) การวางแผนก่ออาชญากรรมของผู้กระทำความผิดแชร์ลูกโซ่

จากการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพโดยใช้วิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก พบว่า ผู้กระทำความผิดแชร์ลูกโซ่มักจะเป็นคนที่มีไหวพริบ ฉลาดหลักแหลม มีการวางแผนขั้นตอนในการก่ออาชญากรรมอย่างเป็นระบบตั้งแต่ต้นจนจบกระบวนการ โดยเฉพาะกรณีแชร์ลูกโซ่ที่มีรูปแบบขององค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ การสืบสวนหาตัวผู้กระทำความผิดแชร์ลูกโซ่มีความเป็นไปได้ยาก เนื่องจากเป็นการกระทำความผิดที่มีส่วนใดส่วนหนึ่งอยู่นอกราชอาณาจักร การบังคับใช้กฎหมายของประเทศไทยมักจะไม่ถึง ไม่สามารถบังคับใช้กฎหมายได้อย่างจริงจัง ยกตัวอย่างกรณีของแชร์ลูกโซ่ที่ผู้ก่อตั้งแชร์ลูกโซ่มาจากประเทศมาเลเซีย โดยมีเป้าหมายมาที่อาชญากรรมที่ประเทศไทย ซึ่งผู้กระทำความผิดได้หลอกลวงให้บุคคลอื่นตั้งบริษัทให้และรวบรวมคนมาเป็นกรรมการในบริษัท พร้อมทั้งมีการหลอกลวงให้บุคคลอื่นเปิดบัญชีในการทำธุรกรรมต่างๆ เมื่อบริษัทก่อตั้งขึ้นมีการรับสมัครพนักงานบริษัทเข้ามาช่วยเหมือนกิจการปกติ โดยกรรมการบริษัทอาจจะเข้าบริษัทบ้างในช่วงระยะแรก แต่ในระยะหลังก็ไม่เข้าบริษัท ซึ่งพนักงานบริษัทพอได้รับเงินจากการทำธุรกิจก็จะโอนเงินไปยังบัญชีที่ได้มีการเปิดไว้ แต่การทำธุรกรรมในบัญชีทั้งหมดสามารถดำเนินการได้ในต่างประเทศโดยผ่านการทำธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ เมื่อแชร์ลูกโซ่ถูกจับกุม ผู้ที่ถูกจับกุมก็เป็น

แค่พนักงานบริษัทหรือกรรมการบริษัทบางส่วน แต่ผู้ที่ก่อตั้งแชร์ลูกโซ่ก็จะไม่ถูกจับกุม เนื่องจากพยานหลักฐานไม่สามารถไปถึงบุคคลดังกล่าวได้ ซึ่งปรากฏตามข้อมูลดังต่อไปนี้

“บางเคสมาจากมาเลเซีย พอมาไทยมาตั้งบริษัท หลอกคนมาเป็นกรรมการ แล้วก็มีพนักงานบริษัท มีกรรมการ พนักงานบริษัทก็ไปชักชวนคนมา ถามว่า คนที่เป็นพนักงานรู้จักพวกกรรมการบริษัทไหม ไม่รู้จัก รู้จักคนอื่น ๆ ที่เป็นหัวหน้าขบวนการไหม ก็ไม่รู้จัก เดือนหนึ่งคนที่เป็นกรรมการอาจจะเข้ามาบริษัท แรกๆ อาจจะเข้ามาบ้างหลังๆ ไปเซ็นชื่อที่ร้านกาแฟ แล้วพวกพนักงานบริษัทก็ไม่รู้เรื่องอะไร มาเป็นพนักงานบริษัท ได้รับเงินเดือน แต่เงินโอนไปที่ไหน พวกนี้หลอกคนมาเปิดบัญชี แต่บัตรเอทีเอ็ม อินเทอร์เน็ตแบงก์กิ้ง อยู่ที่คนที่เป็นหัวหน้าขบวนการที่อยู่ต่างประเทศ พอมีการปราบปราม พวกที่เปิดบัญชีให้ไม่รู้เรื่อง โดนหลอก ถามว่าพวกที่เป็นหัวหน้าขบวนการโดนจับไหม ไม่โดน ไม่มีใครพูดถึงเลย มีแต่ตัวเงินที่เราหาได้จากธนาคารเท่านั้น แต่ไม่มีพยานบุคคล” (ผู้ให้ข้อมูลสำคัญหมายเลข 5, การสืบสวนส่วนบุคคล, 9 เมษายน 2562)

“มีตัวละครใหม่อีก มีบริษัทรับแลกเงินต่างประเทศ โดยให้พนักงานบริษัทโอนเงินมาให้กับคนที่รับแลกเงินต่างประเทศนี้ พอเมื่อถามผู้รับแลกเงิน ก็บอกว่า ตัวผู้รับแลกเงินเป็นเพื่อนกับคนที่มาเลเซีย ซึ่งก็เปิดร้านรับแลกเงินเหมือนกัน ทางร้านรับแลกเงินที่นั่นอยากให้ทางร้านรับแลกเงินที่ประเทศไทยแลกเงินเป็นสกุลอื่น ให้แก่ร้านที่มาเลเซีย ซึ่งการแลกเงินก็เป็นธุรกรรมปกติอยู่แล้ว ซึ่งก็เป็นการหลีกเลี่ยงการเข้าถึงตัวบุคคลไม่ให้ถูกจับกุม ซึ่งที่มาเลเซียเนี่ย ถือเป็นศูนย์กลางของอาชญากรรมรูปแบบแชร์ลูกโซ่เลย” (ผู้ให้ข้อมูลสำคัญหมายเลข 5, การสืบสวนส่วนบุคคล, 9 เมษายน 2562)

(3) การวางแผนหลบหนีการจับกุมของผู้กระทำความผิดแชร์ลูกโซ่

จากการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพโดยใช้วิธีการสัมภาษณ์เชิงลึกและการสนทนากลุ่มพบว่า ผู้กระทำความผิดแชร์ลูกโซ่มักจะวางแผนการหลบหนีการจับกุมจากเจ้าหน้าที่รัฐ โดยเฉพาะแชร์ลูกโซ่ที่มีลักษณะองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติที่ผู้กระทำความผิดมักจะทำอยู่ต่างประเทศหรือ

มักจะหลบหนีไปต่างประเทศ และเมื่อเรื่องแชร์ลูกโซ่ดังกล่าวได้เงียบลง ผู้กระทำความผิดมักจะใช้วิธีการเปลี่ยนชื่อและนามสกุลของตนเอง เพื่อหลบหนีการจับกุม และกลับมาก่อตั้งแชร์ลูกโซ่รูปแบบใหม่ขึ้นอีก ทั้งนี้ นอกจากจะเป็นรูปแบบการกระทำความผิดซ้ำของอาชญากรแล้ว ยังเป็นกรณีที่อาชญากรมีความเชี่ยวชาญในการก่ออาชญากรรมแชร์ลูกโซ่เพิ่มขึ้นด้วย ซึ่งปรากฏตามข้อมูลดังต่อไปนี้

“กว่าที่รัฐบาลจะรู้ว่าเป็นแชร์ลูกโซ่ เจ้าตัวที่เป็นคนต้นเรื่องในการกระทำความผิด อาจจะหนีไปนอกประเทศแล้ว ทำให้คนเห็นโอกาสตรงนี้ พวกมิฉฉ่าพเห็นโอกาส ก็จะใช้วิธีการแบบนี้ในการดึงเงินออกมาจากระบบการเงิน เองง่ายที่สุด อย่างเช่น เรื่องของ XXX กว่าจะโดนจับ กว่ากระบวนการทางกฎหมายจะดำเนินการในด้านหนึ่ง มันช้า พวกที่เป็นต้นเรื่องก็อาจจะไปตั้งวงใหม่ และเปลี่ยนชื่อใหม่ ตรงนี้กฎหมายตามไม่ทัน เพราะกฎหมายจัดการได้ที่ลวง หรือแบบเป็นแชร์ลูกโซ่ก็จัดการได้ที่ละเจ้า แต่แค่แบบเปลี่ยนชื่อใหม่ กว่าจะจับได้ก็ต้องเกิดความเสียหายเสียก่อน ก็ทำให้หน่วยงานราชไม่สามารถตามได้ทัน ก็ไม่สามารถที่จะหยุดความเสียหายที่เกิดขึ้นกับประชาชนทั่วไปได้” (ผู้ให้ข้อมูลสำคัญหมายเลข 10, การสื่อสารส่วนบุคคล, 13 มีนาคม 2562)

“อย่างคดีโชกุน เขาเปลี่ยนนามสกุลมาเป็นสิบครั้ง อัยการเป็นคนบอกว่าเปลี่ยนมาเป็นสิบครั้งแล้ว โดนคดีข้อโกงประชาชนมาเต็ม เปลี่ยนเสร็จก็ประกันตัวออกมาเอาเงินวงใหม่มาจ่ายให้กับวงเก่า ต่อไปเรื่อยๆ มันคือการกระทำความผิดซ้ำซาก แต่ไม่มีใครรู้ ถ้าเขาไม่ไปหลอกคนมาสนามบินสุวรรณภูมิ ก็ไม่มีใครรู้ว่าเขาโกง” (ผู้ให้ข้อมูลสำคัญหมายเลข 8, การสื่อสารส่วนบุคคล, 12 มีนาคม 2562)

“ผู้กระทำความผิดหลายคนเป็นผู้กระทำความผิดซ้ำจากแชร์ลูกโซ่คดีอื่นๆ ซึ่งได้รับการประกันตัวมา หรือเป็นผู้ที่รอดในการดำเนินคดี จึงทำให้รู้จักรูปแบบของการจัดทำแชร์ลูกโซ่ และรู้จักวิธีการในการหลีกเลี่ยงการจับกุมของเจ้าหน้าที่” (การสนทนากลุ่ม, 7 พฤษภาคม 2562)

(4) การอาศัยช่องทางกฎหมายในการต่อสู้คดี

จากการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพโดยใช้วิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก พบว่า ในบางกรณี ผู้กระทำความผิดยังมีการแฉ่งความเอาผิดกับเหยื่อของตนเอง ซึ่งเป็นการอาศัยวิธีการทางกฎหมายในการกลั่นแกล้งผู้ที่แฉ่งความเอาผิดกับผู้กระทำความผิด โดยวิธีการที่ผู้กระทำความผิดใช้ก็คือ การฟ้องกลับผู้เสียหายฐานแฉ่งความเท็จ ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 137 กล่าวคือ “ผู้ใดแฉ่งข้อความอันเป็นเท็จแก่เจ้าพนักงาน ซึ่งอาจทำให้ผู้อื่นหรือประชาชนเสียหาย ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ” ซึ่งทำให้ผู้เสียหายคนอื่นเกิดความเกรงกลัว ไม่กล้ามาแฉ่งความกับพนักงานเจ้าหน้าที่ เนื่องจากกลัวถูกแฉ่งความกลับ ซึ่งข้อเท็จจริง การจดแฉ่งข้อความแก่เจ้าพนักงานอันเนื่องมาจากความเสียหายที่เกิดขึ้นจริง ถือว่าเป็นสิทธิที่ผู้เสียหายจะกระทำได้ตามกฎหมาย พนักงานเจ้าหน้าที่จะเป็นผู้แฉ่งว่าผู้กระทำความผิดได้กระทำความผิดตามกฎหมายใด ดังนั้น ผู้เสียหายจึงไม่มีความผิดฐานแฉ่งความเท็จต่อเจ้าพนักงาน นอกจากนี้ ในการต่อสู้คดีดังกล่าว ผู้กระทำความผิดยังมีการใช้ข้อได้เปรียบของตนเองในด้านสถานะทางการเงิน ในการว่าจ้างทนายความที่มีประสบการณ์ในการช่วยเหลือตนเองให้รอดพ้นจากคดี ทั้งในกรณีการแก้ต่างคดี รวมทั้งกรณีการฟ้องคดีกลับ ซึ่งเป็นเทคนิคทางกฎหมายในการต่อสู้คดี โดยผู้กระทำความผิดยินยอมเสียเงินเป็นจำนวนมากในการว่าจ้างทนาย อาจจะมีมากกว่าหนึ่งคน แตกต่างกับผู้เสียหายที่อาจจะมีทนายในการต่อสู้คดีเพียงหนึ่งคน ซึ่งข้อได้เปรียบในการต่อสู้คดี ทั้งการอาศัยเทคนิคทางกฎหมายและทีมทนาย ความที่มีประสิทธิภาพ อาจจะทำให้ผู้กระทำความผิดรอดพ้นจากการดำเนินคดีได้ ซึ่งปรากฏตามข้อมูลดังต่อไปนี้

“ผู้กระทำความผิด เขาก็ฟ้องเหยื่อที่ออกมาแฉ่งความเขา ว่าแฉ่งความเท็จ ภายหลังจากการถูกประกันตัว ทีมทนายความของผู้เสียหายมีแค่คนเดียว แต่ทีมทนายความของผู้กระทำความผิดมีเป็นสี่ห้าคน เขามีเงินอยู่มาก พร้อมที่จะสู้คดี” (ผู้ให้ข้อมูลสำคัญหมายเลข 5, การสื่อสารส่วนบุคคล, 9 เมษายน 2562)

“การหลอกลวงจดแฉ่งความแก่เจ้าพนักงานเป็นเท็จ สมมติว่าคุณได้รับความเสียหายเอาเงินไปลงทุนกับอีกคนหนึ่ง หนึ่งร้อยบาท จะให้ผลตอบแทนวันละเจ็ดบาท ถึงเวลาถ้าไม่ให้ คุณก็มาเล่าให้ตำรวจฟัง ตำรวจจะบอกเองว่า เขาผิดข้อหาอะไร ดังนั้นบุคคลนั้นจะไม่โดนเรื่องแฉ่งความเท็จ แต่ผู้กระทำความผิดเขาถือเงินที่เหนือกว่า ถือ

ทรัพยากรที่เหนือกว่า เขาก็ใช้วิธีการดังกล่าวต่อสู้ ก็เป็นเรื่องของเขาซึ่งสามารถทำได้”
(ผู้ให้ข้อมูลสำคัญหมายเลข 2, การสื่อสารส่วนบุคคล, 13 มีนาคม 2562)

4.2.2 ปัญหา อุปสรรค และข้อจำกัดด้านผู้เสียหาย

จากการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพโดยใช้วิธีการสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม การสัมภาษณ์เชิงลึก และการสนทนากลุ่ม พบว่า ปัญหา อุปสรรค และข้อจำกัดของการบังคับใช้กฎหมายในการป้องกันและแก้ไขปัญหาแชร์ลูกโซ่ ขึ้นอยู่กับ “ผู้เสียหาย” หรือ “เหยื่อ” ในแชร์ลูกโซ่ด้วย จากผลการศึกษา ผู้เสียหายในแชร์ลูกโซ่แบ่งได้เป็น 3 ประเภท คือ ได้แก่ 1) ผู้เสียหายที่ไม่รู้ว่าตนเองได้ลงทุนในแชร์ลูกโซ่ 2) ผู้เสียหายที่รู้ว่าตนเองได้ลงทุนในแชร์ลูกโซ่ แต่คิดว่าสามารถนำเงินออกมาจากแชร์ลูกโซ่ได้ทัน และ 3) ผู้เสียหายในครอบครัวของอาชญากร ซึ่งเป็นทั้งผู้ลงทุนและชักชวนบุคคลอื่นเข้ามาลงทุน ซึ่งสามารถอธิบายได้ ดังนี้

(1) ผู้เสียหายที่ไม่รู้ว่าตนเองได้ลงทุนในแชร์ลูกโซ่

จากการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพโดยใช้วิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก พบว่า ผู้เสียหายในแชร์ลูกโซ่ส่วนใหญ่มักจะเป็นชาวบ้านทั่วไป ที่ไม่มีความรู้ในการลงทุน และไม่รู้ว่าตนเองได้นำเงินไปลงทุนในแชร์ลูกโซ่ นอกจากนั้น ผู้เสียหายส่วนใหญ่มักจะมีฐานะยากจน หาเช้ากินค่ำ ไม่มีทุนในการดำเนินชีวิตมากนัก เมื่อผู้เสียหายดังกล่าวรู้จักแชร์ลูกโซ่ผ่านการแนะนำของบุคคลต่างๆ โดยอ้างว่าจะนำเงินไปลงทุนในกิจการหรือทรัพย์สินต่างๆ โดยอาศัยเทคนิคการประชาสัมพันธ์รูปแบบต่างๆ และจะนำเงินมาจ่ายเป็นผลตอบแทนให้กับผู้ลงทุนเป็นจำนวนเงินในระดับหนึ่ง เช่น ผู้เสียหายมีรายได้วันละสามร้อยบาท นำเงินไปลงทุนในแชร์ลูกโซ่หนึ่งร้อยบาท ได้กำไรวันละยี่สิบบาท เป็นต้น ซึ่งเป็นจำนวนเงินที่ผู้เสียหายมองว่าคุ้มค่ากับการลงทุน เมื่อเปรียบเทียบกับรายรับที่ได้ในแต่ละวัน ผู้เสียหายจึงนำเงินไปลงทุน ซึ่งมีหลายกรณี ผู้เสียหายมักจะไปหยิบยืมเงินมาจากบุคคลที่รู้จัก ส่วนใหญ่จะเป็นการกู้ยืมเงินนอกระบบ เอาที่ดินไปจำนอง เอาไปขาย หรือนำทรัพย์สินไปจำนำ เพื่อนำเงินมาลงทุนในแชร์ลูกโซ่ ด้วยความหวังว่าแชร์ลูกโซ่จะสามารถทำให้ชีวิตของผู้เสียหายดีขึ้น เป็นการถูกบีบบังคับด้วยปัญหาทางเศรษฐกิจ ผู้เสียหายจึงยอมเสี่ยงที่ลงทุนในแชร์ลูกโซ่ เนื่องจากไม่มีช่องทางในการหาเงินหรือลงทุนในรูปแบบอื่นแล้ว ซึ่งปัญหาความไม่รู้จักรับรู้แชร์ลูกโซ่และความรู้เกี่ยวกับการลงทุนของผู้เสียหายเป็นปัญหาและอุปสรรคสำคัญของการบังคับใช้กฎหมาย ซึ่งปรากฏตามข้อมูลดังต่อไปนี้

“อาชญากรรมแชร์ลูกโซ่ จริงๆ มันคือชาวบ้านเป็นส่วนมาก ผู้เสียหายเป็นชาวบ้าน ทั่วๆ ไปที่อยากได้เงิน เมื่อชาวบ้านทำงาน ได้เงิน ก็เอาเงินมาลงทุนในแชร์ลูกโซ่ มีผู้เสียหายเป็นหมื่นคน เจอเยอะที่สุด ตราบใดที่แชร์ลูกโซ่ยังไม่ขาด ก็ไม่มีปัญหา มีอยู่หนึ่งคดี มีผู้เสียหายเป็นหมื่นคน จนถึงตอนนี้ ก็มีชาวบ้านที่เขายังมีความหวังที่จะได้เงินคืน ทุกคนได้รับความเสียหาย เอาบ้าน เอาที่ดินไปจำนอง เอาไปขาย เพื่อนำเงินมาลงทุน ทุกคนมีความหวัง เขาหวังว่าจะไม่ต้องทำงานหรือทำอย่างอื่นแล้ว สุดท้าย เงินก็หายไปจากระบบ ซึ่งตอนนี้กระจายอยู่ทั่วประเทศ มันก็คือเศรษฐกิจโดยรวมของประเทศ” (ผู้ให้ข้อมูลสำคัญหมายเลข 5, การสื่อสารส่วนบุคคล, 9 เมษายน 2562)

“ในเมื่อคนมันยังต้องกินต้องใช้ ก็ไม่รู้จะทำยังไง เมื่อมีคนเอาเงินมาล่อ เอาเงินมาให้ มันก็ต้องอยู่ที่คน คนที่หลอกหลวงชาวบ้าน คนกระทำผิดเขาก็มีลูกล่อลูกชนมีเทคนิค การประชาสัมพันธ์แชร์ลูกโซ่ของเขาที่ดี มีรูปแบบใหม่ๆ เมื่อมีเงินล่อตาล่อใจมา ไปเจอชาวบ้าน อาจจะมีความรู้หรือไม่มีความรู้ก็แล้วแต่ แต่อยากได้เงิน ชาวบ้านที่อยากได้เงิน ด้วยความที่เขาบางคนมีเงินสด หรืออยากได้ มันมีสองส่วน ส่วนแรกคืออยากได้เงิน อีกส่วนคือ มีเงินอยู่แล้ว อยากต่อยอด อีกประเภทหนึ่ง พวกชาวบ้าน ได้ค่าแรงมาวันละสามร้อยบาท เจอแชร์มาปนกิจ สงเคราะห์เข้าไป จ่ายไปเดือนละหนึ่งร้อยบาท หวังว่าพอตัวเองเป็นอะไรไป ลูกหลานก็จะไม่ต้องเดือดร้อน สมมติได้รายได้วันละสามร้อยบาท ก็จ่ายวันละสองร้อยบาทค่ากินค่าใช้จ่าย ที่เหลือเก็บคงไม่ถึงวันละหนึ่งร้อยบาทหรอก เอาไปลงกับแชร์ลูกโซ่พวกนี้ มันก็หนักอยู่” (ผู้ให้ข้อมูลสำคัญหมายเลข 3, การสื่อสารส่วนบุคคล, 5 เมษายน 2562)

“ตราบใดที่คนยังกินต้องใช้ เขาก็ไม่ได้มีเงินเหลือเยอะที่จะมาจัดสรรก่อนหนึ่ง ใช้ก่อนหนึ่ง ลงทุนอีกก่อนหนึ่ง ในเมื่อเขาทำแบบนี้ไม่ได้ อันไหนมาเขาก็คิดว่าไว้ก่อน รายได้วันละสามร้อย เก็บไว้ลงทุนร้อยหนึ่ง ได้ดอกยี่สิบบาท แบบนี้ ใครๆ ก็เอานะ” (ผู้ให้ข้อมูลสำคัญหมายเลข 3, การสื่อสารส่วนบุคคล, 5 เมษายน 2562)

“บางที่เรื่องแชร์ลูกโซ่ใหญ่ๆ ดังๆ เราไปมองภาพคนมีเงิน เอาเงินไปลงทุนร้อยล้าน พันล้าน แต่แชร์ลูกโซ่รากหญ้าเนี่ย ชาวบ้าน ถ้าเป็นอีกรูปแบบหนึ่งที่มีผลกระทบต่อเขา คือ เขาไม่ได้ล้มบนฟูกเหมือนคนที่แบบไปลงทุนในแชร์ใหญ่ๆ เขาหันซ้ายหันขวา

ไปไหนไม่ได้ กู้เงินมาที่ กู้นอกระบบมา ไม่มีจ่ายบ้าง พอเห็นแชร์ลูกโซ่เข้ามา มันเหมือนการมัดมือชก ต้องลงทุนแล้ว ต้องเสี่ยง ได้ก็ดี ไม่ได้ก็ตาย ตายเป็นตาย” (ผู้ให้ข้อมูลสำคัญหมายเลข 3, การสื่อสารส่วนบุคคล, 5 เมษายน 2562)

(2) ผู้เสียหายที่รู้ว่าตนเองได้ลงทุนในแชร์ลูกโซ่

จากการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพโดยใช้วิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก พบว่า ผู้เสียหายในแชร์ลูกโซ่บางส่วนเป็นคนที่ทราบอยู่แล้วว่า ตนเองได้ลงทุนในแชร์ลูกโซ่ แต่ก็ยังนำเงินไปลงทุนในแชร์ลูกโซ่ดังกล่าว เนื่องจากคิดว่า ตนเองรู้จักรูปแบบของแชร์ลูกโซ่ รวมทั้งรู้จักวัฏจักรของแชร์ลูกโซ่ว่า จะมีการจ่ายผลตอบแทนไปถึงระยะเวลาเท่าใดก่อนที่แชร์ลูกโซ่จะล้ม หลายคนมีความรู้ด้านการเงินและการลงทุน โดยผู้เสียหายมองว่า ถ้าเป็นผู้ลงทุนในระยะแรกของแชร์ลูกโซ่ จะสามารถทำกำไรในแชร์ลูกโซ่ได้ อย่างน้อย 10-20% หรือมากกว่านั้นได้ ผู้เสียหายจึงนำเงินไปลงทุนและคาดว่าจะนำเงินออกจากแชร์ลูกโซ่ได้ทันก่อนที่แชร์จะล้ม ซึ่งมีทั้งกรณีนำเงินออกจากแชร์ลูกโซ่ได้ทันและกรณีที่นำเงินออกจากแชร์ลูกโซ่ไม่ทัน โดยกรณีที่นำเงินออกจากแชร์ลูกโซ่ไม่ทันก็ตกเป็นผู้เสียหายในคดีแชร์ลูกโซ่ดังกล่าวไป ซึ่งปรากฏตามข้อมูลดังต่อไปนี้

“เคยมีกรณีที่นักลงทุนรู้อยู่แล้วว่า ในที่สุดแล้วบริษัทก็ต้องปิดตัวลงไป แต่เขาก็ยังเสี่ยงที่จะลงทุน เป็นลักษณะของการตบเบ็ด รู้อยู่แล้วว่าจะต้องได้คืน ที่นี้ตบเบ็ด ถ้าเกิดคืนเบ็ดทันทีไม่เป็นไร ได้กำไรไป แต่พอต่อไปเรื่อยๆ เบ็ดที่ตึงไม่ทัน ก็ตกเป็นเหยื่อไปละ เหมือนกัน คนที่เป็นผู้ลงทุน ถ้าเอาเงินคืนไม่ทัน ก็ตกเป็นผู้เสียหายไปละ ในทัศนะของผมเนี่ย ถ้าเกิดนักลงทุน ลงทุนไปด้วยความไม่รู้เลย เห็นมันทำกำไรได้ดี ไม่รู้อะไรเลย ใส่ชื่อเนี่ย นักลงทุนประเภทนี้ก็มีอยู่ แต่โดยทั่วไปเนี่ย นักลงทุนส่วนใหญ่ก็เป็นผู้ที่รู้เรื่องเกี่ยวกับแชร์ลูกโซ่ รู้ความเป็นไปได้ว่า สินค้า เช่น น้ำมันเครื่อง รถยนต์ อะไรอย่างนี้ มันจะสร้างอัตราผลตอบแทนหรือคืนกำไรให้กับเราได้ขนาดนั้น เสียหวอด ทำไมเขาไม่ลงทุนกับสิ่งที่มันเห็นเป็นรูปธรรม ทำไมถึงไปเลือกลงทุนกับบุคคลที่เราไม่เห็นหน้าค่าตา และก็ไม่มีการตรวจสอบด้วยว่า บริษัทนั้นมีอยู่จริงหรือไม่” (ผู้ให้ข้อมูลสำคัญหมายเลข 4, การสื่อสารส่วนบุคคล, 21 มีนาคม 2562)

“เคยมีกรณีพยานมาคดีที่ 1 พยานถามว่า คดีที่ 2 หน่วยงานได้จับรียัง เพราะว่าตนเองได้ลงไปหลายแตร้มาก บางคนเป็นนักลงทุนมืออาชีพ รู้ว่าเป็นแชร์ลูกโซ่ แต่คิดว่าตัวเองเข้าไว้ออกไว พวกนี้มีอยู่เยอะมาก เข้าก่อน ออกก่อน เหลือคือคนที่รู้ก็มึ้นรู้ว่าแชร์ลูกโซ่คืออะไร ขึ้นตอนวงจร และรู้ว่าเข้ามาวงจรนี้ออกตอนไหนถึงได้กำไร มันมีคนแบบนี้เยอะมาก” (ผู้ให้ข้อมูลสำคัญหมายเลข 5, การสื่อสารส่วนบุคคล, 9 เมษายน 2562)

“เคยเห็นผู้เสียหายจากแชร์ลูกโซ่ใหม่ เคยได้พูดคุยกับเขาใหม่ คิดว่าผู้เสียหายระดับการศึกษาระดับไหน ส่วนใหญ่ รวย มีคนที่ เป็นชาวบ้านตาดีสาสาใหม่ อ่านหนังสือไม่ออก มีใหม่ ไม่ค่อยจะมี ส่วนใหญ่มีความรู้ทางเศรษฐกิจในระดับหนึ่ง มีความรู้เรื่องบัญชีในระดับหนึ่ง ฉะนั้น พอเขามีความรู้ เป็นไปได้ใหม่กว่า ที่เขาตกเป็นเหยื่อ แบบใส่ชื่อบริษัทเลย ไม่รู้ความเสี่ยงเลย มีแต่ก็น้อยมาก” (ผู้ให้ข้อมูลสำคัญหมายเลข 4, การสื่อสารส่วนบุคคล, 21 มีนาคม 2562)

“เหยื่อเอง ก็ไม่ใช่เหยื่อแบบ Innocent แต่เหยื่อบางคนรู้อยู่แล้วว่า ใ้เนี้ย โกง แต่ส่วนใหญ่คนที่จะได้เงินคือ คนที่เข้าไว้ออกไว พวกหวัชบวนการ ได้เร็ว แต่พวกทำายๆ คือเหยื่อ เจอบริษัทที่น่าสงสัยว่าจะเป็นแชร์ลูกโซ่ แรกๆ มันน่าจะจ่ายจริง ลงไปหนึ่งล้านบาท ได้มาสิบเปอร์เซ็นต์ ลงทุนหนึ่งล้านบาทได้มาหนึ่งแสนบาท พอครบหนึ่งเดือนสามารถถอนได้ ก็ถอนละ ลงทุนหนึ่งล้านได้หนึ่งแสน โอเค ไปหาลงทุนแชร์ลูกโซ่อื่นต่อ ถ้าลงมากกว่านี้ก็เสียหายแน่นอน เหยื่อพวกนี้จะรู้ว่าอะไร แต่รู้จ้งหะการลงทุน” (ผู้ให้ข้อมูลสำคัญหมายเลข 2, การสื่อสารส่วนบุคคล, 13 มีนาคม 2562)

(3) ผู้เสียหายในคราวของอาชญากร

จากการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพโดยใช้วิธีการสนทนากลุ่ม พบว่า นอกจากผู้เสียหายสองประเภทดังที่กล่าวมานั้น ยังมีผู้เสียหายอีกชนิดหนึ่งที่เรียกว่า “ผู้เสียหายในคราวของอาชญากร” หรือ “เหยื่อในรูปแบบอาชญากร” กล่าวคือ เป็นผู้เสียหายที่ตกเป็นเหยื่อของแชร์ลูกโซ่ด้วยความสมัครใจ และเป็นผู้กระทำความผิดที่ไปหลอกลวงชักชวนบุคคลอื่นให้มาลงทุนในแชร์ลูกโซ่ที่ตนเองลงทุน เพื่อหวังผลตอบแทนเพิ่มเติม (Bonus Point) จากการลงทุนของผู้ที่ลงทุนต่อจากตน

(Downline) ซึ่งผู้เสียหายในคราวของอาชญากรนี้มีอยู่เป็นจำนวนมากในแชร์ลูกโซ่ต่างๆ แต่มักจะเป็นผู้เสียหายที่ไม่ได้ถูกจับกุม หรือมีการจับกุมที่ไม่มาก เฉพาะบุคคลที่เป็นแม่ทีมหรือมีการชักชวนที่มีปริมาณผู้เสียหายมากเท่านั้น เนื่องจากสามารถปฏิเสธได้ว่าตนเองชักชวนบุคคลอื่นด้วยความหลงเชื่อว่าแชร์ลูกโซ่นั้นๆ จะทำผลตอบแทนให้ได้อย่างที่ตนเชื่อมั่น หรือใช้เหตุผลอื่นในการเอาตัวรอด จึงเป็นปัญหาและอุปสรรคของการบังคับใช้กฎหมายในการพิจารณาว่า ผู้เสียหายนั้นเป็นผู้เสียหายที่อยู่ในคราวอาชญากรหรือไม่ ซึ่งปรากฏตามข้อมูลดังต่อไปนี้

“ผู้เสียหายบางคนเป็น “เหยื่อในคราวอาชญากร” ซึ่งเป็นทั้งผู้ที่ตกเป็นเหยื่อ แต่ตกเป็นเหยื่อด้วยความสมัครใจและเป็นเหยื่อที่ไปหลอกลวงบุคคลอื่นให้เข้ามามีส่วนร่วมในแชร์ลูกโซ่ดังกล่าว ซึ่งไม่เหมือนเหยื่อทั่วไปที่เพียงแต่มีการลงทุนเท่านั้น แต่มิได้มีการชักชวนบุคคลอื่นเข้ามาเกี่ยวข้อง ซึ่งเหยื่อในคราวอาชญากรนั้น มีอยู่เป็นจำนวนมากในแชร์ลูกโซ่ต่างๆ แต่ก็เป็นเหยื่อที่มีแนวโน้มในการถูกจับกุมที่ไม่มาก เนื่องจากข้อเท็จจริงส่วนใหญ่มักจะจับกุมเฉพาะผู้กระทำความผิดร้ายใหญ่หรือที่เป็นแม่ทีมเท่านั้น และสามารถปฏิเสธได้ว่าตนเองชักชวนบุคคลอื่นเพราะเชื่อว่าการลงทุนสามารถเกิดขึ้นได้จริง” (การสนทนากลุ่ม, 7 พฤษภาคม 2562)

จากการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพโดยใช้วิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก พบว่า นอกจากประเภทของผู้เสียหายแล้ว ลักษณะของผู้เสียหายจากแชร์ลูกโซ่มักจะไม่มี ความตระหนักถึงความเข้าใจในเรื่องของการลงทุน และไม่มี ความตระหนักถึงความเสี่ยงของการลงทุน มักจะใช้ความเชื่อส่วนบุคคลว่า สิ่งใดที่เป็นโอกาสในการทำธุรกิจหรือการลงทุน ถ้ามันไม่ผิดกฎหมายและสามารถทำเงินได้ ถ้ามีโอกาสในการลงทุนก็จะเข้าร่วมการลงทุน เมื่อมีการชักชวนจากบุคคลที่กระทำความผิดแชร์ลูกโซ่ แม้ว่าไม่เคยรู้จักกัน แต่ก็มี การโอนเงินให้แก่กัน ซึ่งผู้เสียหายมองเห็นถึงประโยชน์ที่จะได้รับมากกว่าความเสี่ยงที่จะได้รับ นอกจากนี้ ผู้เสียหายส่วนใหญ่ไม่ค่อยสนใจในการแสวงหาความรู้ในสิ่งที่ตนเองจะลงทุน ถ้าเป็นผู้ที่ลงทุนในหุ้น ก็จะต้องไปศึกษาความรู้เกี่ยวกับหุ้น งบการเงิน หรือกิจการต่างๆ แต่ในกรณีของแชร์ลูกโซ่แล้ว ผู้เสียหายมักจะไม่ค่อยสนใจในการแสวงหาความรู้ในสิ่งที่ จะลงทุน สนใจเพียงแค่ผลตอบแทนที่ได้รับจากการลงทุนเท่านั้น ซึ่งถ้าหากได้มีการศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับสิ่งที่ จะลงทุนแล้วก็จะไม่ตกเป็นเหยื่อของแชร์ลูกโซ่ดังกล่าว ซึ่งปรากฏตามข้อมูลดังต่อไปนี้

“ผู้ที่ตกเป็นเหยื่อ ยังไม่มีเรื่องของการตระหนักถึงความเข้าใจในเรื่องพวกนี้ เนื่องจากส่วนใหญ่ คนที่เป็นลูกค้าหรือไปใช้บริการ ส่วนใหญ่ก็คิดว่า อะไรก็ตามที่เป็นโอกาสในการทำธุรกิจ โดยที่ไม่ผิดกฎหมาย แล้วเราสามารถที่จะทำเงินได้ ก็เป็นอิสระที่เราจะทำ ในเมื่อมันเป็นโอกาส และไม่มีข้อกฎหมายในการควบคุมหรือบังคับใช้ในระยะแรก” (ผู้ให้ข้อมูลสำคัญหมายเลข 1, การสื่อสารส่วนบุคคล, 11 มีนาคม 2562)

“คนไทยมีลักษณะไม่สนใจแสวงหาความรู้มากกว่าคำว่าความรู้ไม่เพียงพอ ตั้งแต่ตอนที่คุณจะลงทุน คุณไม่แสวงหาความรู้ คุณศึกษาได้ แต่คุณลงทุนเลย บางคนก็เสียหาย มีความรู้ที่สูง ทำไมเขาถึงตกเป็นเหยื่อ คนที่มีความรู้ เข้าก็ไม่มายุ่งในการลงทุนแชร์ลูกโซ่เลย เขาก็ลงทุนแต่ในตลาดหุ้น แต่คนที่ลงทุนในตลาดหุ้นเท่าที่เห็นบางคนที่ไม่ออกมารับว่าลงทุนในแชร์ลูกโซ่ ก็รับสารภาพว่าตัวเองมีความสะเพร่าต่างๆ ที่ สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์เตือนก่อนแล้วว่า ควรศึกษาข้อมูลก่อนการลงทุน เพราะว่าพื้นฐานของคนไทยเป็นแบบนี้ หลายๆ อย่างที่ทำก็สะท้อนจากพื้นฐานของคน แล้วเราชอบเสี่ยง ฉะนั้น ต้องยอมรับข้อนี้ให้ได้ก่อน แล้วจะใช้วิธีการใดก็แล้วแต่” (ผู้ให้ข้อมูลสำคัญหมายเลข 6, การสื่อสารส่วนบุคคล, 3 เมษายน 2562)

ปัญหาระหว่างผู้เสียหายกับการแจ้งความดำเนินคดี

จากการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพโดยใช้วิธีการสัมภาษณ์เชิงลึกและการสนทนากลุ่ม พบว่า ปัญหาระหว่างผู้เสียหายกับการแจ้งความดำเนินคดีกับผู้กระทำความผิดแชร์ลูกโซ่ก็ยังคงเป็นปัญหาสำคัญของการบังคับใช้กฎหมาย กล่าวคือ เมื่อผู้เสียหายหลงเชื่อในการลงทุนในแชร์ลูกโซ่แล้ว และเมื่อแชร์ลูกโซ่ล้ม ผู้เสียหายส่วนใหญ่ไม่ยอมออกมาแจ้งความดำเนินคดีกับผู้กระทำความผิด ทำให้ผู้กระทำความผิดยังลอยนวลอยู่ในสังคม หรือถึงแม้ว่าจะมีการแจ้งความ ก็มี การแจ้งความที่เป็นจำนวนไม่มากเมื่อเทียบกับจำนวนผู้ลงทุนในแชร์ลูกโซ่ทั้งหมด หนึ่งในสาเหตุดังกล่าวมาจากความอับอายในการแสดงตนเองว่าเป็นผู้เสียหาย บางคนเป็นผู้เสียหายที่มีเงินมีความรู้ มีหน้าตาในสังคม แต่ไม่กล้าเปิดเผยว่าตนเป็นผู้เสียหาย เนื่องจากกลัวเสียหน้าหรือเสียชื่อเสียง ดังนั้น ผู้เสียหายจึงมักจะยอมให้ผู้กระทำความผิดนำเงินไป ถือว่าเป็นเรื่องของเวรกรรม นอกจากนั้น ผู้เสียหายด้วยกันเองบางคนไม่ต้องการให้มีการแจ้งความเป็นจำนวนมาก เนื่องจากถ้า

มีคนแจ้งความมากก็จะส่งผลต่อการแบ่งทรัพย์สินได้มาจากการยึดทรัพย์สินของผู้กระทำความผิด เป็นลักษณะของการเห็นแก่ตัวของผู้เสียหายด้วยตนเอง ซึ่งปรากฏตามข้อมูลดังต่อไปนี้

“กรณี XXX ผู้เสียหายไม่ยอมออกมา บางคนมีเงินนะ มีความรู้ เสียเงินไม่ว่า แต่เสียหน้าไม่ได้ เลยไม่ออกมาแจ้งความ ทำให้คดีมันเงียบ มันไม่คึกโครม” (ผู้ให้ข้อมูลสำคัญหมายเลข 2, การสื่อสารส่วนบุคคล, 13 มีนาคม 2562)

“เหยื่อที่ถูกหลอกจะมักจะไม่เข้ามาแจ้งความ เนื่องจากบางกรณีมีการได้รับการตักเตือนว่าเป็นแชร์ลูกโซ่ ไม่สมเหตุผล ผลการที่แจ้งความทำให้เกิดความอับอายและเสียชื่อเสียงมากกว่าการไม่แจ้งความ ดังนั้น จึงไม่ค่อยมีผู้เสียหายเข้ามาแจ้งความหรือดำเนินคดีให้เกิดความเสียหายแก่ชื่อเสียงของตนเอง” (การสนทนากลุ่ม, 7 พฤษภาคม 2562)

“ผมไปสัมผัสกับเหยื่อ เหยื่อบอกว่า อย่าไปแจ้งความเยอะ อย่าไปบอกมัน เดี่ยวได้เงินน้อย นี่คือข้อเท็จจริงที่ต้องมาพูดกัน ถ้าทุกคนมาแจ้งความเป็นพันคน ก็ได้คืนเป็นพันคน ก็ไม่มีการเห็นแก่ตัวกัน แต่วันนี้ไม่ใช่ อย่าไปบอกใครนะ เดี่ยวพอได้เงินคืนเสร็จ ก็นำเงินไปลงทุนใหม่ มันเป็นแบบนี้” (ผู้ให้ข้อมูลสำคัญหมายเลข 8, การสื่อสารส่วนบุคคล, 12 มีนาคม 2562)

4.2.3 ปัญหา อุปสรรค และข้อจำกัดด้านกฎหมาย

(1) กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและแก้ไขปัญหาแชร์ลูกโซ่

จากการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพโดยใช้วิธีการสัมภาษณ์เชิงลึกและการสนทนากลุ่มพบว่า กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและแก้ไขปัญหาแชร์ลูกโซ่ในธุรกิจเงินร่วมลงทุนข้ามชาติ โดยเฉพาะกฎหมายหลัก คือ พระราชกำหนดการกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน พ.ศ. 2527 และพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมพระราชกำหนดการกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน พ.ศ. 2527 (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ผู้เข้าร่วมการวิจัยส่วนใหญ่มองว่ากฎหมายที่ใช้ในปัจจุบัน มีความครอบคลุมมาก สามารถใช้ในการจับกุมผู้กระทำความผิดฐานกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน หรือที่เรียกว่า “แชร์ลูกโซ่” ในประเทศไทยได้ รวมทั้งมีการแก้ไขบทบัญญัติในปี 2545 ในการ

ครอบคลุมถึงการซื้อขายแลกเปลี่ยนเงินตรา (Forex) ซึ่งสามารถใช้บังคับได้ในปัจจุบัน รวมทั้งมีอัตราโทษหนัก คือ จำคุกตั้งแต่ห้าปีถึงสิบปี และปรับตั้งแต่ห้าแสนบาทถึงหนึ่งล้านบาท และปรับอีกไม่เกินวันละหนึ่งหมื่นบาทตลอดเวลาที่ยังฝ่าฝืนอยู่ ซึ่งผู้เข้าร่วมการวิจัยส่วนใหญ่มองว่ากฎหมายในปัจจุบันมีความเหมาะสมและครอบคลุมกับสถานการณ์ในปัจจุบันแล้ว ซึ่งปรากฏตามข้อมูลดังต่อไปนี้

“มองว่ากฎหมายปัจจุบันโอเคแล้ว พระราชกำหนดการกักเงินที่เป็นการขู่ประชาชน โทษก็หนัก ห้าปีถึงสิบปี ปรับห้าแสนถึงหนึ่งล้านบาท ประมาณนี้ ก็พอสมควรนะ คือถ้าพูดถึงตามอัตราโทษมันก็สมควรอยู่ ความผิดอยู่ อัตราโทษมันก็โอเค แรงใช้ได้” (ผู้ให้ข้อมูลสำคัญหมายเลข 3, การสื่อสารส่วนบุคคล, 5 เมษายน 2562)

“การจัดตั้งแชร์ เราก็มีพระราชบัญญัติการเล่นแชร์ พระราชกำหนดการกักเงินที่ เป็นการขู่ประชาชน มีกฎหมายอยู่แล้ว แต่คุณก่อตั้งแชร์ลูกโซ่ ก็รู้ว่าผิดใช่ไหมครับ ส่วนตัว ผมยังไม่เห็นความจำเป็นที่จะไปแก้ไขกฎหมาย” (ผู้ให้ข้อมูลสำคัญหมายเลข 4, การสื่อสารส่วนบุคคล, 21 มีนาคม 2562)

“กฎหมายมันครอบคลุมมาก พระราชกำหนดการกักเงินที่เป็นการขู่ประชาชนค่อนข้างครอบคลุมมาก” (ผู้ให้ข้อมูลสำคัญหมายเลข 2, การสื่อสารส่วนบุคคล, 13 มีนาคม 2562)

“พระราชกำหนดการกักเงินที่เป็นการขู่ประชาชน พ.ศ. 2527 มันแก้ไขปัญหาแชร์แม่ช้อย และมีการแก้ไขเพิ่มเติม มาตรา 4 วรรคสอง เมื่อปี 2546 แก้ไขให้ครอบคลุมถึงการซื้อขายแลกเปลี่ยนตรา (Forex) ซึ่งคำว่า “กักเงิน” มันก็ตีความได้กว้างมาก และก็ยังใช้ได้จนถึงปัจจุบัน” (ผู้ให้ข้อมูลสำคัญหมายเลข 2, การสื่อสารส่วนบุคคล, 13 มีนาคม 2562)

“แล้วกฎหมายดีไหม กฎหมายผมว่า มันก็มี มันยังทำงานได้ แต่มันก็ยังตามไม่ทัน เพราะวิวัฒนาการแชร์ลูกโซ่มันเปลี่ยนไป” (ผู้ให้ข้อมูลสำคัญหมายเลข 7, การสื่อสารส่วนบุคคล, 3 เมษายน 2562)

“กฎหมายในปัจจุบันคิดว่าไม่มีปัญหา ปัญหาอยู่ที่การบังคับใช้กฎหมายมากกว่า”
(ผู้ให้ข้อมูลสำคัญหมายเลข 5, การสื่อสารส่วนบุคคล, 9 เมษายน 2562)

“ปัญหาของกฎหมายไม่ค่อยมีปัญหา เนื่องจากมีพระราชบัญญัติที่เกี่ยวข้องกับการจัดการกับปัญหาแชร์ลูกโซ่อยู่หลายพระราชบัญญัติ” (การสนทนากลุ่ม, 7 พฤษภาคม 2562)

(2) การแก้ไขเพิ่มเติมพระราชกำหนดการกักเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน

จากการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพโดยใช้วิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก พบว่า ยังมีผู้เข้าร่วมการวิจัยซึ่งเป็นเสียงส่วนน้อยมองว่า กฎหมายฉบับหลัก คือ พระราชกำหนดการกักเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน พ.ศ. 2527 สมควรที่จะแก้ไขใหม่ โดยแก้ไขเป็น “พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามแชร์ลูกโซ่” โดยแต่งตั้งและให้อำนาจเจ้าพนักงานป้องกันและปราบปรามแชร์ลูกโซ่ในการดำเนินการกับปัญหาแชร์ลูกโซ่ในประเทศ ซึ่งมีลักษณะของการดำเนินการคล้ายกับสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน หรือสำนักงานป้องกันและปราบปรามการทุจริต รวมทั้งการบัญญัติมาตรการทางกฎหมายต่างๆ ให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของรูปแบบแชร์ลูกโซ่ในปัจจุบัน เช่น การหลอกลวงในรูปแบบเหรียญสกุลเงินดิจิทัล เช่น Bitcoin หรือการหลอกลวงโดยอาศัยรูปแบบของเทคโนโลยี Blockchain เป็นต้น ซึ่งผู้เข้าร่วมการวิจัยมองว่า การบัญญัติกฎหมายดังกล่าวจะช่วยให้รัฐสามารถแก้ไขปัญหาแชร์ลูกโซ่ที่เกิดขึ้นในประเทศได้ทั้งระบบ ซึ่งปรากฏตามข้อมูลดังต่อไปนี้

“พระราชกำหนดการกักเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน ก็ต้องแก้ไขใหม่ โดยต้องแก้ไขเป็น พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามแชร์ลูกโซ่ โดยให้อำนาจเจ้าพนักงานป้องกันและปราบปรามแชร์ลูกโซ่ขึ้นมา ถ้าออกกฎหมายฉบับดังกล่าวได้ ประชาชนก็จะได้รับความคุ้มครอง และจะแก้ปัญหแชร์ลูกโซ่ทั้งระบบ” (ผู้ให้ข้อมูลสำคัญหมายเลข 8, การสื่อสารส่วนบุคคล, 12 มีนาคม 2562)

“สิ่งที่ผมบอกว่า ต้องแก้กฎหมาย ตนพูดมาห้าปี ในฐานะภาคประชาชน เคยเอารายชื่อสามแสนกว่ารายชื่อไปให้สภานิติบัญญัติแห่งชาติแก้ไขกฎหมาย ถ้าไม่เกิดขึ้น

เราเคยเอารายชื่อที่แสนรายชื่อให้นายกรัฐมนตรี ก็ยังไม่เกิดขึ้น ฉะนั้นตนเองอยากบอกเลยว่า วันนี้ ต้องทำ ถ้ายังไม่ทำ ประเทศไปไม่ได้แน่นอน เพราะสิ่งที่เราเห็นมันเป็นข้อเท็จจริงทั้งหมดเลย มีการขนเงินออกไปต่างประเทศ เงินมันออกนอกระบบไป พอเงินออกนอกระบบไป เศรษฐกิจของประเทศจะไปได้อย่างไร” (ผู้ให้ข้อมูลสำคัญหมายเลข 8, การสื่อสารส่วนบุคคล, 12 มีนาคม 2562)

“อย่างกรณีแชร์แม่หม้อย เป็นกรณีใช้เงินซื้อ แต่ถ้าเป็นกรณี Cashless หรือไร้เงินสดเลย เช่น Bitcoin หรือเหรียญคริปโตเคอเรนซีอื่นๆ จะถือเป็นการกักเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชนใหม่ มันเป็นเงินหรือเปล่า มีความเป็นไปได้ที่กฎหมายจะไปไม่ถึงหรือถ้ามันเปลี่ยนรูปแบบไปเป็นอย่างอื่น กฎหมายปัจจุบันน่าจะแก้ไขไม่ได้” (ผู้ให้ข้อมูลสำคัญหมายเลข 10, การสื่อสารส่วนบุคคล, 13 มีนาคม 2562)

4.2.4 ปัญหา อุปสรรค และข้อจำกัดด้านหน่วยงานบังคับใช้กฎหมาย

(1) ปัญหาด้านหน่วยงานบังคับใช้กฎหมาย

จากการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพโดยใช้วิธีการสัมภาษณ์เชิงลึกและการสนทนากลุ่มพบว่า ปัญหาและอุปสรรคที่สำคัญของการบังคับใช้กฎหมายคือ ปัญหาด้านหน่วยงานบังคับใช้กฎหมาย ซึ่งตามพระราชกำหนดการกักเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน พ.ศ. 2527 กำหนดให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยรักษาการตามพระราชกำหนดดังกล่าว และมีสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง กระทรวงการคลัง เป็นผู้รับผิดชอบหลักในการบังคับใช้กฎหมาย แต่ปัจจุบันมีปัญหาที่เกิดขึ้นกับหน่วยงานบังคับใช้กฎหมายดังกล่าวคือ สำนักงานเศรษฐกิจการคลังซึ่งเป็นเจ้าภาพหลักในการปฏิบัติงานมีผู้ที่รับผิดชอบในการดำเนินการเกี่ยวกับแชร์ลูกโซ่ไม่ถึงสิบคน จึงไม่สามารถที่จะปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนั้นแม้ว่าสำนักงานเศรษฐกิจการคลังจะได้ออกกฎหมายมอบอำนาจในการให้หน่วยงานอื่นเป็นผู้รับผิดชอบดำเนินการตามพระราชกำหนดการกักเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน เช่น สำนักงานตำรวจแห่งชาติ กรมสอบสวนคดีพิเศษ หรือสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน แต่ก็ยังเกิดปัญหาเกี่ยวกับการประสานงานในการทำงาน เช่น การปฏิเสธการเข้าร่วมประสานงานหรือชี้แจงประเด็นปัญหาในการแก้ไขปัญหาแชร์ลูกโซ่ หรือส่งบุคลากรที่ไม่สามารถตัดสินใจได้ในการปฏิบัติงานเข้าร่วมการประชุม หรือการไม่ใส่ใจในการกำกับดูแลหน่วยงานระดับจังหวัดที่มีอำนาจ

ในการแก้ไขปัญหาหนี้ในระบบ ซึ่งหน่วยงานระดับจังหวัดได้รับมอบอำนาจตามประกาศกระทรวงการคลังซึ่งให้ผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นผู้จัดการแก้ไขปัญหาหนี้ในระบบ รวมทั้งปัญหาแชร์ลูกโซ่ในจังหวัดต่างๆ รวมทั้งปัญหาการไม่สามารถเป็นที่ปรึกษาที่ดีในการใช้อำนาจตามกฎหมายของหน่วยงานที่รับมอบอำนาจจากสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง กล่าวคือ ในกรณีที่หน่วยงานที่รับมอบอำนาจเห็นว่า มีเหตุการณ์ที่ผิดปกติที่อาจจะเป็นแชร์ลูกโซ่ ก็จะต้องดำเนินการทำหนังสือราชการตามขั้นตอน และส่งไปยังสำนักงานเศรษฐกิจการคลังเพื่อดำเนินการเรียกให้มาสอบถามหรือให้ข้อมูลเพิ่มเติม ซึ่งหน่วยงานที่รับมอบอำนาจไม่สามารถที่จะดำเนินการเรียกให้มาสอบถามหรือให้ข้อมูลด้วยตนเองได้ ปัญหาที่เกิดขึ้นคือ หน่วยงานที่รับมอบอำนาจไม่มีความมั่นใจในการใช้อำนาจ แม้กฎหมายจะให้อำนาจในการที่จะแต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่ไปดำเนินการต่างๆ ได้ แต่บางกรณีหน่วยงานที่รับมอบอำนาจก็ต้องการความมั่นใจจากสำนักงานเศรษฐกิจการคลังว่าสิ่งที่รับมอบอำนาจไปนั้นสามารถบังคับใช้ได้โดยถูกต้องตามกฎหมาย หรือในกรณีที่มีการทับซ้อนกันของกฎหมายของผู้มอบอำนาจและกฎหมายของผู้รับมอบอำนาจ สำนักงานเศรษฐกิจการคลังจะต้องเป็นผู้ที่ช่วยในการตัดสินใจว่าจะต้องใช้อำนาจตามกฎหมายใดในการดำเนินการกับปัญหาดังกล่าว ดังนั้น ปัญหาการบังคับใช้กฎหมายของสำนักงานเศรษฐกิจการคลังจึงเป็นปัญหาสำคัญของการบังคับใช้กฎหมายในการป้องกันและแก้ไขปัญหาแชร์ลูกโซ่ในปัจจุบัน ซึ่งปรากฏตามข้อมูลดังต่อไปนี้

“จริงๆ ปี 2560 รัฐบาลได้กำหนดให้การแก้ไขปัญหาแชร์ลูกโซ่เป็นวาระแห่งชาติ กฎหมายที่บังคับใช้ก็คือ พระราชกำหนดการกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชนจริงๆ คนที่มีหน้าที่อยู่คือ สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง แต่เขามีคนที่รับผิดชอบอยู่แค่ 9 คน ไม่สามารถที่จะทำงานไหว เขาก็มอบอำนาจไปให้หน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องในการบังคับใช้กฎหมายแทน หนึ่งในนั้นคือ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ” (ผู้ให้ข้อมูลสำคัญหมายเลข 2, การสื่อสารส่วนบุคคล, 13 มีนาคม 2562)

“จริงๆ ตามพระราชกำหนดการกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน สำนักงานเศรษฐกิจการคลังต้องเป็นคนดูแลเรื่องนี้ เพราะเขาเป็นเลขานุการ ทุกวันนี้เขาทำอะไร ผู้ว่าราชการเป็นหัวหน้าสำนักงานแก้ไขธุรกิจการเงินนอกระบบ เขาก็ไม่รู้ตัวสำนักงานเศรษฐกิจการคลังก็ไม่ได้ดำเนินการ หรือจริงๆ ก็แทบจะปฏิเสธทุกอย่าง บางทีการประสานงานกับหน่วยงานราชการ ก็ส่งพนักงานราชการมา ไม่ได้เป็น

ข้าราชการ ขนาดผู้อำนวยการที่ดูแลเรื่องดังกล่าวยังไม่มาเลย แล้วประเทศไทยจะขับเคลื่อนได้อย่างไร ขนาดหน่วยงานที่ดูแลเรื่องดังกล่าวยังไม่ให้ความร่วมมือ หน่วยงานราชการด้วยกันเลย” (ผู้ให้ข้อมูลสำคัญหมายเลข 5, การสื่อสารส่วนบุคคล, 9 เมษายน 2562)

บางที่เรียกสำนักงานเศรษฐกิจการคลังมาสอบถามตามอำนาจกฎหมาย ซึ่งหน่วยงานเรามีสิทธิให้เขาส่งแผน เขาก็เป็นผู้มีอำนาจ แล้วสมมติว่า เราต้องการที่จะป้องกัน เพราะกฎหมายมันก็บอกว่า การป้องกันมันมีอะไรบ้าง ถ้าแชร์ลูกโซ่มันยังไม่ล้ม ไม่มีใครผู้เสียหายมาหาเรา เราจะป้องกันกันยังไง ซึ่งสำนักงานเศรษฐกิจการคลังต้องเป็นคนออกหนังสือ ถามว่าคนเซ็นคือใคร ถามว่าหน่วยงานที่ต้องการป้องกันทำอะไรบ้าง ต้องร่างหนังสือ ให้อธิบดีทำหนังสือปะหน้าไปถึงผู้อำนวยการสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง ว่าอยากจะสอบถามหน่วยงานหนึ่ง ซึ่งจริงๆ แล้ว อธิบดีของหน่วยงานก็เป็นหนึ่งในคณะกรรมการ แต่เซ็นหนังสือออกเลยไม่ได้ トラบไตที่ยังไม่มีผู้เสียหายเลย ก็ทำอะไรไม่ได้ (ผู้ให้ข้อมูลสำคัญหมายเลข 5, การสื่อสารส่วนบุคคล, 9 เมษายน 2562)

“ทุกวันนี้กระทรวงการคลังมันก็มีอยู่แล้ว หน่วยงานที่จัดการดูแลเรื่องแชร์ลูกโซ่โดยตรง กระทรวงการคลังก็มี ธนาคารแห่งประเทศไทยก็มี แต่ที่มองว่า มันควรจะมีหน่วยงาน มันมี แต่มันมีไม่ประสิทธิภาพ ปัญหาคือตรงนี้” (ผู้ให้ข้อมูลสำคัญหมายเลข 7, การสื่อสารส่วนบุคคล, 4 เมษายน 2562)

“หน่วยงานรับผิดชอบต้องทำงานอย่างจริงจัง สำนักงานเศรษฐกิจการคลังต้องทำงาน อย่างจริงจัง เขามีประกาศเรื่องกระทรวงการคลัง ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นอนุกรรมการ แต่ก็ไม่ได้ดำเนินการใดๆ พอไม่ได้ดำเนินการใดๆ คนก็ไปลงทุน เกิดการหลอกลวง ไปลงทุนในแชร์ลูกโซ่กันหมด” (ผู้ให้ข้อมูลสำคัญหมายเลข 7, การสื่อสารส่วนบุคคล, 4 เมษายน 2562)

“กระทรวงการคลังไม่ดูแลเลย นี่สามารถเขียนในงานวิจัยเราได้นะ เรื่องสำนักงานเศรษฐกิจการคลังไม่ดูแลเลย มันมีหนังสือเวียน มีประกาศกระทรวงการคลังตั้งแต่สมัยร้อยตำรวจเอกเฉลิม อยู่บำรุง เป็นรัฐมนตรี มีหนังสือสั่งการให้ผู้ว่าราชการ

จังหวัดให้ดำเนินการจัดการเรื่องแก้ไขหนี้ในระบบมากขึ้น ซึ่งกฎหมายฉบับนี้เป็นกฎหมายที่สำคัญ แต่ไม่มีใครดูแล” (ผู้ให้ข้อมูลสำคัญหมายเลข 7, การสื่อสารส่วนบุคคล, 4 เมษายน 2562)

“ถ้าเป็นบริษัทที่อยู่ในประเทศ สามารถออกคำสั่งให้มาชี้แจงได้ โดยอาศัยอำนาจของสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง และกระทรวงพาณิชย์ ถ้าตำรวจเจอแบบนี้ อะไรที่น่าสงสัย ก็จะทำหนังสือ ถ้าในกรุงเทพมหานคร ก็ให้ผู้อำนวยการสำนักงานเศรษฐกิจการคลังเป็นคนออกหนังสือ ถ้าอยู่ต่างจังหวัด ก็ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์เป็นคนออกหนังสือ ให้บริษัทพวกนี้มาชี้แจงแผนธุรกิจที่กล่าวอ้าง ทำได้จริงไหม ถ้าทำไม่ได้ก็ผิดกฎหมาย” (ผู้ให้ข้อมูลสำคัญหมายเลข 2, การสื่อสารส่วนบุคคล, 13 มีนาคม 2562)

“ปัญหาสำคัญของการบังคับใช้กฎหมายคือ ปัญหาการประสานงานกันระหว่างหน่วยงานต่างๆ ที่จัดการบังคับใช้กฎหมาย โดยเฉพาะอย่างยิ่ง สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง แม้ว่าจะมีประกาศกระทรวงการคลังซึ่งสำนักงานเศรษฐกิจการคลังเป็นผู้รับผิดชอบ โดยประกาศกระทรวงการคลังดังกล่าวให้พนักงานเจ้าหน้าที่หน่วยงานต่างๆ เป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชกำหนดการกักเงินที่เป็นการขู่โกงประชาชน แต่ทางปฏิบัติจริงๆ ไม่สามารถที่จะทำได้ตามที่กฎหมายกำหนด เนื่องจากการบังคับใช้กฎหมายยังไม่สมบูรณ์แบบตามกฎหมาย กล่าวคือ ภารกิจงานในหน้าที่ของหน่วยงานที่รับผิดชอบอำนาจก็มีอยู่ปริมาณมาก และกระทรวงการคลังซึ่งเป็นเจ้าของกฎหมาย แม้ว่าจะให้คำแนะนำว่า มีกฎหมายลักษณะหนึ่งๆ ใช้ในแบบหนึ่งๆ ก็ตาม และกล่าวว่าหน่วยงานต่างๆ สามารถใช้กฎหมายของหน่วยงานนั้นๆ มาผสมกับกฎหมายของกระทรวงการคลังได้เลย แต่ข้อเท็จจริงปรากฏว่าบางกรณีหน่วยงานก็มองว่า บทการอาศัยอำนาจไม่มีความชัดเจน ซึ่งในบางหน่วยงานได้มีโอกาสประชุมกับกระทรวงการคลังอยู่บ่อยครั้ง ทางสำนักงานเศรษฐกิจการคลังอ้างว่ามีจำนวนคนที่ไม่เพียงพอกับการทำงาน ซึ่งหน่วยงานผู้รับผิดชอบอำนาจก็ไม่สามารถว่ากล่าวอะไรได้ ปัญหาที่เกิดขึ้นคือ หน่วยงานต่างๆ ได้อำนาจตามกฎหมายกระทรวงการคลังในการขับเคลื่อนการป้องกันและแก้ไขปัญหาแชร์ลูกโซ่ แต่สำนักงานเศรษฐกิจการคลังกลับไม่ใช่คนน้อยให้เป็นประโยชน์ สำนักงาน

เศรษฐกิจการคลังไม่จำเป็นที่จะต้องปฏิบัติงานเอง กฎหมายฉบับอื่นก็สามารถช่วยในการขับเคลื่อนประเทศไปได้ แต่ข้อเท็จจริงที่ปรากฏคือ เมื่อมีกรณีปัญหาแทรกฐักฐักเกิดขึ้น สำนักงานเศรษฐกิจการคลังก็เงียบ ไม่มีการดำเนินการใดๆ หน่วยงานที่รับมอบอำนาจมองว่าในทางปฏิบัติ สำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค (สคบ.) ยังมีการดำเนินการแก้ปัญหามากกว่าสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง นอกจากนี้หน่วยงานที่รับมอบกฎหมายมองว่า แม้ว่าสำนักงานเศรษฐกิจการคลังจะมีผู้ปฏิบัติงานไม่มาก แต่ในทางกฎหมายก็สามารถมอบอำนาจให้บุคคลอื่นดำเนินการได้ แต่สำนักงานเศรษฐกิจการคลังจะต้องดำเนินการทำให้หน่วยงานต่างๆ เกิดความมั่นใจในการใช้กฎหมาย เช่น ในกรณีที่หน่วยงานที่รับมอบอำนาจสงสัยในกรณีของแทรกฐักฐักหนึ่งๆ ก็จะต้องดำเนินการขอมอบอำนาจจากผู้บังคับบัญชาสูงสุดของหน่วยงานที่รับมอบอำนาจ และมีหนังสือไปยังสำนักงานเศรษฐกิจการคลังเพื่อออกหนังสือในนามสำนักงานเศรษฐกิจการคลังไปยังกรณีกิจการที่ต้องสงสัยว่าเป็นแทรกฐักฐัก แต่ในบางกรณีอาจมีการทับซ้อนของการใช้กฎหมาย หรือความไม่มั่นใจในการใช้อำนาจตามกฎหมาย สำนักงานเศรษฐกิจการคลังไม่มีการดำเนินการเพื่อทำให้เกิดความมั่นใจแก่หน่วยงานที่รับมอบอำนาจในการใช้อำนาจดังกล่าว จึงทำให้หน่วยงานที่รับมอบอำนาจไม่กล้าใช้กฎหมาย เนื่องจากกลัวผลกระทบที่ตามมาจากการใช้อำนาจที่มีขอบด้วยกฎหมาย อันเป็นปัญหาสำคัญที่สุดของการปฏิบัติงาน” (การสนทนากลุ่ม, 7 พฤษภาคม 2562)

(2) ปัญหาด้านหน่วยงานที่รับผิดชอบในการจัดการกับปัญหาแทรกฐักฐัก

จากการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพโดยใช้วิธีการสัมภาษณ์เชิงลึกและการสนทนากลุ่มพบว่า ผู้เข้าร่วมการวิจัยบางส่วนมองว่า แม้ปัจจุบันประเทศไทยมีหน่วยงานที่ป้องกันและแก้ไขปัญหาแทรกฐักฐักอยู่เป็นจำนวนมาก ได้แก่ กระทรวงการคลังโดยสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง สำนักงานตำรวจแห่งชาติ กรมสอบสวนคดีพิเศษ สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน ธนาคารแห่งประเทศไทย สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ และสำนักงานอัยการสูงสุด ในกรณีที่แทรกฐักฐักมีส่วนใดส่วนหนึ่งเป็นการกระทำความผิดนอกราชอาณาจักร หรือที่เรียกว่า อาชญากรรมข้ามชาติ แต่เมื่อเกิดเหตุแทรกฐักฐักขึ้น ประชาชนก็ไม่ทราบว่าหน่วยงานใดเป็นหน่วยงานรับผิดชอบหลัก ประชาชนไม่ทราบว่าติดต่อประสานงานหรือแจ้งเหตุแทรกฐักฐักที่ไหน จะแจ้งที่สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง ก็ไม่มีกำลังพลเป็นของตนเอง ก็ต้อง

พึ่งพาหน่วยงานอื่นในการเข้าร่วมจับกุม แม้ว่าหน่วยงานอื่นจะมีอำนาจ แต่ก็ไม่สามารถใช้อำนาจได้ตามอำเภอใจ ก็จะต้องมีการขอมอบอำนาจจากสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง ยังไม่สามารถจับกุมได้ในทันที แต่ข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้น เมื่อผู้กระทำความผิดทราบว่าหน่วยงานภาครัฐเกิดความสงสัย ขอสอบถามข้อมูลมายังกิจการที่เป็นแชร์ลูกโซ่ ผู้กระทำความผิดก็ไหวตัวทัน ปิดกิจการล้มแชร์ลูกโซ่ ยักย้ายถ่ายเททรัพย์สิน รวมทั้งหนีการจับกุมไปอยู่สถานที่ต่างๆ รวมถึงต่างประเทศ ซึ่งผู้เข้าร่วมการวิจัยบางส่วนเห็นว่าปัญหาของกระบวนการยุติธรรมไทยคือ มีหน่วยงานที่รับผิดชอบมาก แต่ไม่มีหน่วยงานหลักในการประสานงาน หรือเป็นศูนย์กลางที่สามารถรวบรวมการปฏิบัติงานต่างๆ ได้ ซึ่งแม้ว่าจะมีสำนักงานเศรษฐกิจการคลังเป็นผู้ถือกฎหมาย แต่ก็ไม่มีเจ้าหน้าที่ที่สามารถปฏิบัติงานภาคสนามหรือจับกุมเช่นเดียวกับกรมสอบสวนคดีพิเศษหรือสำนักงานตำรวจแห่งชาติได้ อันเป็นการล่าช้าในการจับกุมผู้กระทำความผิด รวมทั้งการยักย้ายถ่ายเททรัพย์สินของผู้กระทำความผิดด้วย ซึ่งปรากฏตามข้อมูลดังต่อไปนี้

“ต้องเข้าใจก่อนว่าพระราชกำหนดการกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชนประกอบด้วยหน่วยงานที่บังคับใช้กฎหมายหน่วยงานใดบ้าง กระทรวงการคลัง โดยสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง สำนักงานตำรวจแห่งชาติ กรมสอบสวนคดีพิเศษ ธนาคารแห่งประเทศไทย สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ และเมื่อเป็นเรื่องของการส่งเงินออกนอกราชอาณาจักร เป็นอาชญากรรมข้ามชาติ เมื่อเป็นอาชญากรรมข้ามชาติ ส่วนใดส่วนหนึ่งเป็นการกระทำความผิดนอกราชอาณาจักร ก็จะเข้าตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 20 อัยการสูงสุดก็จะเข้ามาร่วมสอบสวน นี่คือหน่วยงานบังคับใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับแชร์ลูกโซ่” (ผู้ให้ข้อมูลสำคัญหมายเลข 7, การสื่อสารส่วนบุคคล, 4 เมษายน 2562)

“ในฐานะภาคประชาชน เมื่อรัฐไม่ได้มีหน่วยงานไหนเป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบหลัก ปรากฏว่ามีหน่วยงานที่เกี่ยวข้องหลายหน่วยงาน แต่หน่วยงานไหนล่ะเป็นเจ้าภาพที่เป็นผู้รับผิดชอบหลัก หน่วยงานไหนเป็นผู้มีหน้าที่ดำเนินคดี หน่วยงานไหนมีหน้าที่ในการสนับสนุนพยานหลักฐาน หน่วยงานไหนมีหน้าที่ในการรวบรวมพยานวัตถุ และเมื่อได้ทั้งหมดนี้ หน่วยงานไหนมีหน้าที่ยื่นอัยการ” (ผู้ให้ข้อมูลสำคัญหมายเลข 1, การสื่อสารส่วนบุคคล, 11 มีนาคม 2562)

“วันนี้สามารถบอกได้ว่า คนถูกโกงคดีแชร์ลูกโซ่ 1 คน ไม่รู้จะแจ้งความกับใคร เมื่อย้อนกลับไปตอนตั้งกรมสอบสวนคดีพิเศษ ที่เกิดขึ้นมาเพื่อที่จะลดงานกองปราบปราม เพราะเวลานั้นกองปราบปรามทำคดีล่าช้า ถ้าตั้งกรมสอบสวนคดีพิเศษ ต้องดีกว่าเดิม แต่พอมาดูตอนนี้ ขั้นตอนการปฏิบัติงานของกรมสอบสวนคดีพิเศษ การสอบปากคำ ในการร้องทุกข์ ในการสอบสวนเป็นคดีพิเศษ สอบปากคำพยานที่ร้องเรียนสามสี่ครั้งกว่าจะดำเนินการได้ มีจาชีพไปไหนแล้ว ททรัพย์สินถูกโยกย้ายไปไหนแล้ว กว่าที่มีจาชีพจะไม่จ่ายเงินแก่ผู้ลงทุน แสดงว่ามันเตรียมหนีแล้ว แต่ประชาชนเพิ่งจะรู้ว่ามันเตรียมหนี แล้วจะวิ่งตามทันได้อย่างไร ในเมื่อกระบวนการยุติธรรมเรายังไม่ทันแต่งตัวเลย แต่มีจาชีพไปไหนแล้ว ผู้ต้องหาหนีแล้ว กระบวนการยุติธรรมเรายังไม่ตื่นเลย พอกระบวนการยุติธรรมตื่น ยังต้องล้างหน้า แปรงฟัน แต่งตัว ต้องไปรีดเสื้อก่อน หวีผม จะไปจับโจรทันไหม โจรออกนอกประเทศไปแล้ว นี่คือสิ่งที่ผมบอกว่า ปัญหามันเกิดขึ้นตรงนี้ นี่คือสิ่งที่ผมบอกได้เลยว่า ประเทศไทยคนที่เกิดในประเทศไทยนั้น เป็นประเทศที่ดี แต่กระบวนการยุติธรรมเราไม่ได้ดูแลเขาเลย” (ผู้ให้ข้อมูลสำคัญหมายเลข 8, การสื่อสารส่วนบุคคล, 12 มีนาคม 2562)

“ก่อนหน้านี้ นายกรัฐมนตรีได้ลงนามวันที่ 7 ตุลาคม 2560 ให้การแก้ไขปัญหาแชร์ลูกโซ่เป็นวาระแห่งชาติ มีการจัดตั้งศูนย์ขึ้นมา ให้ประชุมทุกเดือน แต่เนื่องจากเราขาดคนที่มีความรู้ความเข้าใจและคนที่เข้าใจเรื่องนี้ มันเลยไม่ต่อเนื่อง เพราะเขาไม่อิน คนที่เขาตั้งอยู่ตรงนั้นนานๆ เขาก็ไม่อิน เขาไม่รู้จะพูดอะไร คนที่ลงมาดูแลเรื่องนี้ก็ไม่เข้าใจ ก็เลยไม่มีการประชุม” (ผู้ให้ข้อมูลสำคัญหมายเลข 8, การสื่อสารส่วนบุคคล, 12 มีนาคม 2562)

“กระบวนการหลอกหลวงพี่น้องประชาชนมีมากมาย แต่กระบวนการที่เราจะเข้าไปดูแลเขา ไม่มี กระบวนการที่จะเข้าไปปกป้องพี่น้องประชาชนไม่มี ตอนนี้เราต้องบอกว่า เราขาดเจ้าภาพในการทำคดีแชร์ลูกโซ่” (ผู้ให้ข้อมูลสำคัญหมายเลข 8, การสื่อสารส่วนบุคคล, 12 มีนาคม 2562)

“ผู้เข้าร่วมการสนทนากลุ่มมองว่า หน่วยงานที่รับผิดชอบของปัญหาแชร์ลูกโซ่มีอยู่หลายหน่วยงานเกินไป บางทีอาจจะเกิดปัญหาเรื่องของการทับซ้อนของเขตอำนาจ รวมทั้งการประสานงาน และการเกี่ยงการปฏิบัติงาน ทำให้ไม่สามารถจัดการปัญหา

แชร์ลูกโซ่ได้อย่างทันทั่วทั้งที่ ซึ่งบางกรณี อย่างเคส XXX แชร์ลูกโซ่เกิดขึ้นเมื่อปี 2557 จนกระทั่งถึงปี 2561 เป็นระยะเวลากว่า 4 ปีถึงถูกจับ ซึ่งเป็นปัญหาของการบังคับใช้กฎหมายและหน่วยงานต่างๆ ในการจัดการกับปัญหาดังกล่าว” (การสนทนากลุ่ม, 7 พฤษภาคม 2562)

(3) ปัญหาด้านเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานในหน่วยงานบังคับใช้กฎหมาย

จากการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพโดยใช้วิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก พบว่า นอกจากปัญหาด้านหน่วยงานบังคับใช้กฎหมายแล้ว เจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานในหน่วยงานบังคับใช้กฎหมายก็ยังเป็นปัญหาและอุปสรรคในการบังคับใช้กฎหมาย กล่าวคือ ปัญหาอาชญากรรมทางเศรษฐกิจ โดยเฉพาะอย่างยิ่งปัญหาแชร์ลูกโซ่ มีความซับซ้อน เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานดังกล่าวก็ต้องมีความรู้เกี่ยวกับเรื่องเศรษฐกิจ เรื่องกฎหมายเฉพาะที่เกี่ยวข้อง ซึ่งโดยปกติแล้ว เจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานก็มักจะมีหน้าที่อื่นด้วย เช่น การสืบสวน การสอบสวน การจับกุม ไม่เฉพาะแต่คดีอาชญากรรมทางเศรษฐกิจเท่านั้น ดังนั้น ความรู้ความชำนาญของเจ้าหน้าที่ในการเข้าใจปัญหาอาชญากรรมทางเศรษฐกิจ โดยเฉพาะแชร์ลูกโซ่นั้น จึงเป็นปัญหาสำคัญในการปฏิบัติงาน มีบางกรณีที่เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานไม่ยอมรับข้อมูลความรู้เกี่ยวกับแชร์ลูกโซ่ดังกล่าว เนื่องจากเป็นความรู้ที่ยาก มีเรื่องของเทคโนโลยีสมัยใหม่เข้ามาเกี่ยวข้อง เช่น Forex, Bitcoin หรือ Cryptocurrency ซึ่งเป็นความแตกต่างของยุคสมัย (Generation) ของผู้ปฏิบัติงาน ทำให้เกิดปัญหาการไม่ยอมรับข้อมูล และไม่สามารถปฏิบัติงานในการป้องกันและแก้ไขปัญหแชร์ลูกโซ่ได้ในทันทั่วทั้งที่ นอกจากนั้น ข้อมูลข่าวสารที่เป็นฐานข้อมูลของแชร์ลูกโซ่ต่างๆ (Database) ก็ยังไม่ได้มีการบันทึกไว้เพื่อให้เจ้าหน้าที่ศึกษา หรือใช้เป็นฐานข้อมูลในการปฏิบัติงาน จึงทำให้เจ้าหน้าที่ไม่มีตัวอย่างข้อมูลในการสืบสวนสอบสวน และจับกุมผู้กระทำความผิด ซึ่งถ้ามีฐานข้อมูลเกี่ยวกับแชร์ลูกโซ่ไว้เป็นกรณีศึกษา ก็จะสามารถทำให้เจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานได้รวดเร็วมากยิ่งขึ้น ซึ่งปรากฏตามข้อมูลดังต่อไปนี้

“เรื่องอาชญากรรมทางเศรษฐกิจมันเป็นเรื่องยาก บางทีคนมองว่า อันนี้ถูก อันนี้ผิด หน่วยงานที่เกี่ยวข้องก็ต้องรวบรวมความรู้เรื่องเศรษฐกิจ อย่างตำรวจมันก็มีหน้าที่ป้องกันปราบปราม อาชญากรรม ไปไหนมาไหน เจอคนลักวิ่งชิงปล้น ตำรวจก็ต้องไปจับ แต่กรณีเรื่องอาชญากรรมทางเศรษฐกิจ มันมีหน่วยงานเฉพาะที่เราต้องศึกษาเฉพาะด้าน คนทำงานด้านความผิดเกี่ยวกับภาษีก็ศึกษาพระราชบัญญัติศุลกากร

หรือคนทำงานด้านความผิดเกี่ยวกับการเงินการธนาคาร ก็ต้องศึกษาหาความรู้ด้านการเงินการธนาคารของตัวเองไป” (ผู้ให้ข้อมูลสำคัญหมายเลข 3, การสื่อสารส่วนบุคคล, 5 เมษายน 2562)

“การบังคับใช้กฎหมาย ทุกวันนี้ ทำงานกันไหวครับ แต่มันเข้า เข้าบินไปนครศรีธรรมราช บ่ายไปภูเก็ต อีวันไปเชียงใหม่ ไปเปิดเคสให้เขาก่อน พอเขาเข้าใจละก็ทำได้ แต่บางที่ไม่เข้าใจก็ไม่ว่าจะต้องทำยังไงเหมือนกัน ลองพิจารณาในห้องสอบสวนที่นี้ อธิบายวิธีการของผู้กระทำความผิดสัก 40 นาที ก็เข้าใจแล้ว แต่เจ้าหน้าที่บางคน อายุเยอะ ห้าสิบกว่าแล้ว ก็ไม่ยอมรับรู้วิธีการละ มันยาก เขาจะไม่รับอะไรพวกนี้ เรื่อง Forex Cryptocurrency ระบบนู่นนี่ เขาก็ไม่เอาละ แต่อาชญากรรมปกติ เขาสามารถทำได้นะ เขาเก่ง แต่พวกอาชญากรรมทางเศรษฐกิจ เทคโนโลยี ซับซ้อน อะไรพวกนี้ หัวเขาก็จะไม่รับ เหมือนผู้ใหญ่บ้านเรา ตำรวจบ้านเรายังเป็นแบบนี้อยู่ ให้อพวกร้อยตรี ร้อยโท จบใหม่ สอนแป๊บเดียวก็เข้าใจแล้ว เราก็ต้องพัฒนาบุคลากร สร้างความรู้ ให้แก่ตำรวจก่อน จึงจะช่วยชาวบ้านได้” (ผู้ให้ข้อมูลสำคัญหมายเลข 2, การสื่อสารส่วนบุคคล, 13 มีนาคม 2562)

“แล้วเรื่องของฐานข้อมูล Database เราไม่มีนะครับ อย่างคดี U-Fun ก็เป็นองค์คณะของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ พลตำรวจเอกสมยศ พุ่มพันธุ์ม่วง ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติเป็นคนตั้งชุดเฉพาะกิจขึ้นมา นำโดยท่านวีรชัย ก็ดำเนินการ พอดำเนินการเสร็จ ก็มีการสลายตัวไป นั่นคือข้อจำกัดในการที่จะดำเนินการกับแชร์ลูกโซ่” (ผู้ให้ข้อมูลสำคัญหมายเลข 8, การสื่อสารส่วนบุคคล, 12 มีนาคม 2562)

(4) ปัญหาการทุจริตและประพฤติมิชอบของข้าราชการ

จากการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพโดยใช้วิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก พบว่า ปัญหาสำคัญอีกประการหนึ่งของการบังคับใช้กฎหมายคือ ปัญหาการทุจริตและประพฤติมิชอบของข้าราชการที่มีหน้าที่ในการดำเนินคดีและพิจารณาคดีแชร์ลูกโซ่ ซึ่งปัญหาดังกล่าวเป็นปัญหาที่เกิดขึ้นในระดับหน่วยงานบังคับใช้กฎหมายที่มีหน้าที่ในการดำเนินการ จนถึงหน่วยงานที่มีหน้าที่ตัดสินพิพากษาคดี กล่าวคือ ผู้กระทำความผิดอาศัยข้อได้เปรียบของตนเองในด้านทรัพย์สินที่ได้มาจากการกระทำความผิด โดยกระทำการตัดสินบนเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องในกระบวนการยุติธรรม เพื่อให้ตนหลุดพ้น

จากคดี หรือมิให้มีชื่อเป็นผู้กระทำความผิดในคดีดังกล่าว เมื่อเจ้าหน้าที่ในกระบวนการยุติธรรม เห็นถึงผลประโยชน์ตอบแทนที่ตนจะได้รับมากกว่าผลประโยชน์ของประเทศ เจ้าหน้าที่ก็จะรับสินบนดังกล่าว และให้ผู้กระทำความผิดรอดพ้นจากการถูกดำเนินคดี ซึ่งข้อเท็จจริงหลายคดีที่ปรากฏคือ ผู้กระทำความผิดที่รอดพ้นจากการถูกดำเนินคดีมีการกลับไปหลอกลวงประชาชนให้ลงทุนในแชร์ลูกโซ่ในรูปแบบอื่นๆ ซึ่งผู้เข้าร่วมการวิจัยยอมรับว่า ปัญหาการทุจริตและประพฤติมิชอบในวงราชการถือเป็นปัญหาสำคัญที่ทำให้ผู้กระทำความผิดรอดพ้นจากการถูกดำเนินคดี ซึ่งปรากฏตามข้อมูลดังต่อไปนี้

“ปัญหาของการบังคับใช้กฎหมายที่เห็นคือ มันมีการคำนวณ สมมติว่า อันนี้เป็นตัวบริษัท ก็จะมีกรรมการ กรรมการหลายๆ คน คนนี้อาจจะเป็นกรรมการผู้มีอำนาจลงมาก็เป็นพนักงานบริษัท ตรงนี้อาจจะเป็นแม่ทีม เมื่อมีคดีแชร์ลูกโซ่เกิดขึ้น เกิดการฟ้องคดีขึ้น ตัวที่เป็นกรรมการหรือผู้นำก็วิ่งเต้น ส่วนชาวบ้านธรรมดาที่ไม่มีเงิน ก็ไม่รอดจากคดี จริงๆ ปัญหาคือ ตัวต้นหลักจริงๆ มันไม่ถูกดำเนินคดี คนที่ถูกดำเนินคดีไม่ได้เป็นคนที่คุณคิดแผน” (ผู้ให้ข้อมูลสำคัญหมายเลข 5, การสื่อสารส่วนบุคคล, 9 เมษายน 2562)

“ถามว่าวิ่งคดีที่ไหน วิ่งพนักงานสอบสวน วิ่งอัยการ ศาลตัดสินมา ก็วิ่งอีก ยังไง พุดไปก็ไม่ได้ ในความเป็นจริง มันมีอย่างนั้น กฎหมายมี ยังใช้ได้ แต่ในความเป็นจริงเนี่ยสรุปคือ คนที่มันอยู่ตรงยอดหอคอยเนี่ย เงินที่ได้มาจากการกระทำความผิด มันเอามาทุ่มตรงนี้หมดเลย วิ่งเต้น เพื่อให้ตนเองรอดคดี” (ผู้ให้ข้อมูลสำคัญหมายเลข 5, การสื่อสารส่วนบุคคล, 9 เมษายน 2562)

“อีกปัญหาสำคัญคือปัญหาการวิ่งเต้นคดี ซึ่งเป็นปัญหาที่สำคัญในแชร์ลูกโซ่ เนื่องจากผู้เสียหายมีเงินอยู่จำนวนมหาศาล ดังนั้น การติดสินบนเจ้าหน้าที่ ทั้งกระบวนการยุติธรรมตั้งแต่ชั้นจับกุมจนถึงชั้นพิจารณาคดี ทำให้ผู้กระทำความผิดบางส่วน รอดจากการถูกดำเนินคดี โดยเฉพาะอย่างยิ่งบุคคลที่เป็นผู้ก่อตั้งแชร์ลูกโซ่ ทำให้สามารถไปก่ออาชญากรรมในที่อื่นได้อีก โดยอาศัยความชำนาญของการก่ออาชญากรรม หรือมีชีวิตที่สุขสบายภายหลังจากการก่ออาชญากรรมดังกล่าว” (การสนทนากลุ่ม, 7 พฤษภาคม 2562)

4.2.4 ปัญหา อุปสรรค และข้อจำกัดด้านการเงินนอกระบบ

(1) ปัญหาการเงินนอกระบบกับแชร์ลูกโซ่

จากการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพโดยใช้วิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก พบว่า ผู้เข้าร่วมวิจัยบางส่วนมองว่า “แชร์ลูกโซ่” ถือเป็น “การเงินนอกระบบ” อย่างหนึ่ง กล่าวคือ เป็นการทำธุรกรรมทางการเงินที่ไม่อยู่ภายใต้ระบบการควบคุม กำกับดูแลของทางราชการ ไม่ว่าจะเป็นการเงิน ระบบกฎหมาย หรือไม่ได้รับการยอมรับให้เข้ามาอยู่ในระบบอย่างเป็นทางการ ซึ่งไม่ได้หมายถึงหนี้สินนอกระบบเพียงอย่างเดียว แต่ยังรวมถึงแชร์ลูกโซ่ หรือการระดมทุนอื่นๆ ที่ไม่อยู่ภายใต้การกำกับของราชการ ดังนั้นจึงถือว่า แชร์ลูกโซ่เป็นการเงินนอกระบบอย่างหนึ่ง ซึ่งเป็นช่องทางที่อาชญากรมักจะเข้าไปหลอกลวงผู้ที่ต้องการแสวงหาเงินทุน โดยการประกาศว่ามีธุรกิจที่น่าสนใจในการลงทุน เมื่อผู้ลงทุนสนใจก็จะนำเงินมาลงทุน ทำให้เงินที่ตั้งใจจะนำไปลงทุนในการเงินในระบบดังกล่าว เช่น การฝากเงินในธนาคาร หรือการลงทุนในตลาดหลักทรัพย์ หายไปจากระบบการเงิน โดยในการตัดสินใจของผู้ลงทุนนั้น ไม่ว่าจะเป็นการที่ผู้ลงทุนต้องการได้เงินทุน แต่ไม่ออกไปลงทุนกิจการในระบบ จึงนำเงินไปลงทุนในแชร์ลูกโซ่ หรือการที่ผู้ลงทุนมีความต้องการเงินทุน แต่ไม่ต้องการเสียดอกเบี้ยให้กับสถาบันการเงิน แต่ยอมที่จะนำเงินมาลงทุนในแชร์ลูกโซ่แทนการกู้ยืมเงินจากสถาบันการเงิน ซึ่งรัฐก็จะต้องจัดการแก้ไขปัญหการเงินนอกระบบดังกล่าวไปพร้อมๆ กัน ไม่ว่าจะเป็นการปราบปรามแชร์ลูกโซ่ หรือการเพิ่มแหล่งเงินทุน (Sources of Funds) ในระบบให้เข้าถึงชาวบ้านได้มากขึ้น แม้ว่าในปัจจุบันกระทรวงการคลังและธนาคารแห่งประเทศไทยจะมีแหล่งเงินทุนให้แก่ประชาชน เช่น ธนาคารพาณิชย์ (Banks) ผู้ให้บริการที่มีสถาบันการเงิน (Non-bank) สินเชื่อรายย่อยเพื่อการประกอบอาชีพภายใต้การกำกับ (Nano Finance) หรือแม้กระทั่งสินเชื่อเนกประสงค์ที่ให้วงเงินกู้ไม่เกิน 50,000 บาท (Pico Finance) ก็ตาม แต่ก็ยังไม่สามารถที่จะแก้ไขปัญหาการเงินนอกระบบได้ เนื่องจากมีปัญหาเกี่ยวกับความเชื่อมั่นในการปล่อยกู้ของสถาบัน จึงทำให้เจ้าพ่อเงินกู้นอกระบบสามารถปล่อยกู้นอกระบบได้อย่างง่ายดาย ซึ่งปัญหาการเงินนอกระบบนี้ได้สร้างความเสียหายให้แก่ระบบเศรษฐกิจเป็นอย่างมาก ทำให้เงินออมในระบบลดน้อยลง เงินฝากของสถาบันการเงินไหลออกไปสู่ระบบมากขึ้น และมีได้นำไปใช้ในการลงทุนที่ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อเศรษฐกิจของประเทศ ดังนั้น การแก้ไขปัญหาการเงินนอกระบบที่เกี่ยวข้องกับแชร์ลูกโซ่และหนี้สินนอกระบบจึงเป็นปัญหาสำคัญในการบังคับใช้กฎหมายในปัจจุบัน ซึ่งปรากฏตามข้อมูลดังต่อไปนี้

“คำว่าหนี้ในระบบ ผมมองว่า แשר์ลูกโซ่คือธุรกิจการเงินนอกระบบ จากการ สอบปากคำ ผู้เสียหายแשר์ลูกโซ่ พบว่า หนึ่งในผู้เสียหายคนหนึ่งต้องการนำเงินไป ลงทุนใน XXX เขาก็ไปหาคนโดมิเนียมมา คนโดมิเนียมนี้ก็เป็นคนหนึ่งคนมีเงินเดือน ประมาณ 40,000 บาท แต่กู้ซื้อคอนโดมิเนียมได้สี่หลัง วิธีการคือ เอาเงินจาก ธนาคาร ก. ข. ค. และ ง. โดยยื่นสินเชื่อพร้อมกันในวงเงิน 40,000 บาท ทุกธนาคารก็ อนุมัติสินเชื่อหมด จึงเกิดปัญหาเมื่อแשר์ดังกล่าวล้ม ธนาคารแห่งประเทศไทยเพิ่งมา รู้ทีหลัง เลยกำหนดหลักเกณฑ์ LTV หรือ Loan to Value ขึ้นมา ซึ่งเป็นมาตรการ กำกับดูแลสินเชื่อเพื่อที่อยู่อาศัยของธนาคารพาณิชย์ แต่ก็ไม่ทันกับเหตุการณ์แשר์ ลูกโซ่ที่เกิดขึ้น ทีนี้ พอกู้ธนาคารละ 40,000 บาท เอาเงินทอนมา 30,000 รวม 4 ธนาคารก็ 120,000 บาท เอา 120,000 บาทไปลงแשר์ลูกโซ่ XXX แล้วก็ไปซื้อคอนโด อย่างนี้ ลักษณะนี้เรียกว่า ฟองสบู่จะแตก มันมีแบบนี้เยอะมาก” (ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ หมายเลข 7, การสื่อสารส่วนบุคคล, 4 เมษายน 2562)

“หนี้ในระบบเนี่ย ตอนนีรัฐบาลแก้หนี้ในระบบก็วิธี การแก้หนี้ในระบบมีสอง ทางเลือกคือ ธนาคารแห่งประเทศไทยกับ กระทรวงการคลัง การแก้ปัญหาหนี้นอก ระบบของประเทศไทย ธนาคารแห่งประเทศไทยก็คิดว่า วิธีการแก้ไขคือการทำให้คน เขาถึงสินเชื่อเพิ่มขึ้นได้ใหม่ หรือเพิ่ม แหล่งเงินทุนหมุนเวียน (Sources of Funds) วันนี้มีก็แหล่ง หนึ่ง ธนาคาร สอง บริษัทเงินทุน จริงๆ เอาไปอยู่กับธนาคารดีกว่า เพราะว่าพวกนี้ขอสินเชื่อยาก ธนาคารแห่งประเทศไทยก็สร้างแหล่งเงินทุนเพิ่มขึ้นมา อีก คือ Non-Bank ซึ่งก็ยังแก้ไขปัญหายากอีก พวก AEON 1stChoice ก็ยังยากอีก สร้าง Nano Finance อีก ก็ยังไม่สามารถแก้ไขปัญหาได้ กระทรวงการคลังก็ทำเอง ดีกว่า ตั้ง Pico Finance อีก ก็ไม่สามารถแก้ไขปัญหาได้อีก” (ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ หมายเลข 7, การสื่อสารส่วนบุคคล, 4 เมษายน 2562)

“ณ วันนี้ กระทรวงการคลังก็ทำไม่เป็น มีธนาคารเฉพาะกิจของรัฐ ก็ไม่สามารถ แก้ไข ปัญหาได้อีก จะแก้ไขยังไง กระทรวงการคลังบอกตอนแรกสร้าง Pico Finance ปล่อยกู้คนละไม่เกิน 50,000 บาท ปรากฏว่า มีคนมาขอใบอนุญาตเยอะ แต่ก็ไม่ ปล่อยเงินกู้ เจ้าพ่อเงินกู้ก็ยังคงความเป็นอยู่ได้ เจ้าพ่อเงินกู้ ร้านทอง ก็เอา มาทำแשר์ ลูกโซ่หลอกลวงชาวบ้านอีก ปัญหาของมันเป็นแบบนี้” (ผู้ให้ข้อมูลสำคัญหมายเลข 7, การสื่อสารส่วนบุคคล, 4 เมษายน 2562)

“ณ วันนี้ ธนาคารแห่งประเทศไทยเลยเพิ่มงานอีกอันหนึ่ง คือ สร้างคลินิกแก้หนี้ คือ ให้นำหน่วยงานที่ดูแลคือ บริษัท บริหารสินทรัพย์สุขุมวิท จำกัด หรือ SAM ซึ่งก็แก้ไขไปได้ระดับหนึ่ง คนที่มีหนี้เสียไม่เกินสามแสนบาทต่อคน SAM ก็จะไปซื้อหนี้พวกนี้มาให้ผ่อนชำระกับ SAM ทำให้ระบบดีขึ้น แต่ตอนนี้ก็ไม่ว่า จะได้ผลรีเปลา แต่ ณ วันนี้ก็ยังเห็นทำกันแบบนี้ ยังมีภารกิจกัน ประชาชนยังคิดว่า ดอกเบี้ยรัฐบาล สถาบันการเงิน แพง ก็ยังหวังว่าจะได้เงินจากการลงทุนรูปแบบแชร์ลูกโซ่ใหม่” (ผู้ให้ข้อมูลสำคัญหมายเลข 7, การสื่อสารส่วนบุคคล, 4 เมษายน 2562)

“อย่างกรณีที่ทำเรื่องเงินกู้นอกระบบ มีปัญหาอยู่แล้วว่า ถ้าพูดถึงเรื่องเงินกู้นอกระบบ มันก็ต้องเห็นใจชาวบ้านว่า เขาไปไหนไม่ได้ คือ ต้องพูดตรงๆ ถ้าเขาไปได้ เขาคงไม่มาถูก มาเจอดอกกร้อยละยี่สิบต่อเดือน พอไม่จ่ายปุ๊บ ก็มามีการข่มขู่ ด่าทอ อาจถึงขั้นลงไม้ลงมือ ถ้ามันมีแหล่งเงินทุน เขาสามารถไปได้ ก็คงไม่มีใครอยากลงทุนกับแชร์ลูกโซ่หรอก” (ผู้ให้ข้อมูลสำคัญหมายเลข 3, การสื่อสารส่วนบุคคล, 5 เมษายน 2562)

4.3 แนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพการบังคับใช้กฎหมายในการป้องกันและแก้ไขปัญหาแชร์ลูกโซ่ในธุรกิจเงินร่วมลงทุนข้ามชาติ

ผู้เข้าร่วมการวิจัยได้เสนอแนะแนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพการบังคับใช้กฎหมายในการป้องกันและแก้ไขปัญหาแชร์ลูกโซ่ในธุรกิจเงินร่วมลงทุนข้ามชาติ มีรายละเอียดดังนี้

4.3.1 การจัดตั้งหน่วยงานป้องกันและปราบปรามแชร์ลูกโซ่

(1) การจัดตั้งหน่วยงานป้องกันและปราบปรามแชร์ลูกโซ่

จากการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพโดยใช้วิธีการสัมภาษณ์เชิงลึกและการสนทนากลุ่ม พบว่า รัฐควรจัดตั้งหน่วยงานใหม่ในการป้องกันและแก้ไขปัญหาแชร์ลูกโซ่โดยเฉพาะ โดยอาจจะจัดตั้งเป็น “สำนักงานป้องกันและปราบปรามแชร์ลูกโซ่” เพื่อทำหน้าที่รับผิดชอบในการป้องกันและแก้ไขปัญหาแชร์ลูกโซ่ที่เกิดขึ้นภายในประเทศ โดยให้มีสำนักงาน เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน

งบประมาณ รวมถึงอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายเป็นของตนเอง ซึ่งการมีหน่วยงานในการป้องกันและปราบปรามแชร์ลูกโซ่โดยเฉพาะ จะทำให้ประชาชนทราบว่า มีหน่วยงานที่ทำหน้าที่ในการป้องกันและปราบปรามแชร์ลูกโซ่ เมื่อมีเหตุสงสัยหรือความเสียหายที่เกิดขึ้นกับแชร์ลูกโซ่ ประชาชนสามารถเข้าไปแจ้งเหตุสงสัยหรือแจ้งความเพื่อดำเนินคดีกับผู้กระทำความผิดได้ โดยไม่ต้องแจ้งความที่สำนักงานตำรวจแห่งชาติหรือหน่วยงานอื่นเหมือนในอดีต หน่วยงานป้องกันและแก้ไขปัญหาแชร์ลูกโซ่จะทำหน้าที่ทั้งในส่วนของการป้องกันปัญหาแชร์ลูกโซ่ กล่าวคือ มีการให้ความรู้แก่ประชาชนในเรื่องของปัญหาแชร์ลูกโซ่ ความรู้ทางการเงิน รวมทั้งความรู้ต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันปัญหาแชร์ลูกโซ่ รวมทั้งมีหน้าที่ในการปราบปรามแชร์ลูกโซ่อย่างเป็นระบบ มีเจ้าหน้าที่ที่มีความเชี่ยวชาญในการดำเนินการสืบสวน สอบสวน จับกุม และดำเนินคดีกับผู้กระทำความผิดแชร์ลูกโซ่ นอกจากนี้ หน่วยงานป้องกันและปราบปรามแชร์ลูกโซ่ยังมีหน้าที่ในการเก็บรวบรวมฐานข้อมูลเกี่ยวกับแชร์ลูกโซ่ เพื่อเป็นข้อมูลในการสืบสวน สอบสวน ป้องกัน และปราบปรามแชร์ลูกโซ่ และมีหน้าที่ในการศึกษาวิจัยมาตรการที่ใช้ในการป้องกันและปราบปรามแชร์ลูกโซ่ รวมทั้งการฝึกอบรมเจ้าหน้าที่ของรัฐให้มีความเชี่ยวชาญในด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาแชร์ลูกโซ่อย่างเป็นระบบ ซึ่งประโยชน์ของการจัดตั้งหน่วยงานป้องกันและแก้ไขปัญหาแชร์ลูกโซ่ โดยเฉพาะนั้นยังช่วยป้องกันให้ผู้ที่จะก่ออาชญากรรมแชร์ลูกโซ่ทั้งในประเทศและต่างประเทศเกิดความตระหนักถึงผลกระทบที่จะได้รับ เนื่องจากรัฐมีหน่วยงานที่สามารถจับกุมผู้กระทำความผิดได้อย่างทันท่วงที ทำให้อาชญากรเกิดความเกรงกลัวต่อกฎหมายและไม่กล้ากระทำความผิด ซึ่งการจัดตั้งหน่วยงานป้องกันและแก้ไขปัญหาแชร์ลูกโซ่นั้น จะช่วยให้ปัญหาแชร์ลูกโซ่ในประเทศได้รับการแก้ไขอย่างเป็นระบบและทันท่วงที ซึ่งปรากฏตามข้อมูลดังต่อไปนี้

“ควรจะต้องมีหน่วยงานใหม่ เพราะว่า หนึ่ง จากจุดเริ่มต้นคือ ความสับสนของผู้เสียหาย เวลาที่มีการกระทำความผิดทางอาญาเกิดขึ้น ผู้เสียหายก็จะไปแจ้งความ ถ้ามีหน่วยงานกลาง ผู้เสียหายก็จะรู้ว่าเขาไปที่ไหน มันก็จะช่วยบรรเทาความเสียหายได้เร็วขึ้น การเคลื่อนย้ายเงิน สมมติถ้าปล่อยระยะเวลาไป ก็จะเคลื่อนย้ายเงินได้เร็วขึ้น ถ้ามีหน่วยงานกลางที่จัดการกับปัญหาเหล่านี้ได้ทันทีทันใด มันก็เป็นประโยชน์ตรงนี้กับตัวผู้เสียหาย กับทางราชการมันก็ดี ไม่งั้นมันกระจายอำนาจในการทำ ถ้ามว่าหน่วยงานหนึ่งก็มีอำนาจในการดำเนินคดีอาญา อีกหน่วยก็มีอำนาจในการดำเนินคดีอาญา แต่จะแยกกันแค่เรื่องจำนวนมูลค่าความเสียหายกับจำนวนคน สุดท้ายก็ไปพึ่งหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง ความกระตือรือร้นหรือความ

รับผิดชอบของแต่ละหน่วยงานก็ไม่เท่ากัน ถ้ามีหน่วยงานที่รับผิดชอบหน่วยงานเดียว โดยให้อำนาจในการจัดการ การทำงานก็จะสะดวกขึ้นและประสบความสำเร็จในการดำเนินงานกับผู้กระทำความผิดได้ เนื่องจากแร็ลลิตี้จะเป็นปัญหาที่สังคมไทยอีกยาวนาน ความโลภไม่เข้าใครออกใคร” (ผู้ให้ข้อมูลสำคัญหมายเลข 5, การสื่อสารส่วนบุคคล, 9 เมษายน 2562)

“ควรทำให้เป็นระบบ โดยมีหน่วยงานดำเนินการเฉพาะเรื่องขึ้นมา ในกรณีแบบนี้มีเคสแบบนี้ ควรจะมีผัง คล้ายๆ เป็นแบบแผนผังต้นไม่ว่า ถ้ามีกรณีแบบนี้ จะไปหน่วยงานไหน ยังไง จนจบกระบวนการ ให้ชาวบ้านได้รู้ว่า ในที่สุดเกิดขึ้นมาควรจะไปไหน หนึ่งใน สอง สาม สี่ ห้า ขึ้นตอนการดำเนินงานควรทำไปอย่างไร หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ต้องรู้ว่าไปหน่วยงานไหน มีการสื่อสาร มีสื่อสังคมออนไลน์ ส่งถึงกันหมด ทุกหน่วยงานรับรู้ปัญหา แล้วไล่ไปตามกระบวนการ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ ธนาคารแห่งประเทศไทย สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน อัยการ ศาล หรือกระบวนการที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการยุติธรรม เพื่อที่จะได้ทำงานร่วมกัน แล้วก็มีศูนย์กลางมาประชุมร่วมกัน การทำงานก็จะเร็วขึ้น” (ผู้ให้ข้อมูลสำคัญหมายเลข 9, การสื่อสารส่วนบุคคล, 26 มีนาคม 2562)

“ถ้าแบบกรณีศูนย์ป้องกันและปราบปรามที่จะเกิดขึ้น อาจจะไม่ใช้แร็ลลิตี้ อาจจะเป็นอาชญากรรมทางการเงิน เป็นศูนย์กลาง ที่ทุกวันนี้หน่วยงานต่างๆไม่สามารถดำเนินการได้อย่างสมบูรณ์ อาจเป็นเพราะแร็ลลิตี้เกิดขึ้นเป็นครั้งคราว แต่บางที่มันจะมีกรณีอื่นเกิดขึ้นมาด้วย แต่ถ้าเราตั้งหน่วยงานขึ้นมารองรับการทำการทางการเงินที่ผิดกฎหมายทั้งหมด ข้อเสนอแนะดังกล่าวก็เป็นความคิดที่ดี” (ผู้ให้ข้อมูลสำคัญหมายเลข 9, การสื่อสารส่วนบุคคล, 26 มีนาคม 2562)

“ถ้าเรามีหน่วยงานที่รับผิดชอบเรื่องนี้ หน่วยงานนี้แหละครับจะเป็นตัวชี้วัดว่า วันนี้ KPI ของคุณ จับไปกี่คดีแล้ว ถ้ามี KPI คิดว่าปัญหาแร็ลลิตี้จะน้อยลง ศูนย์นี้ไม่ใช่แค่การตั้งศูนย์เก็บวิจัยอย่างเดียว ศูนย์นี้จะต้องทำงานเชิงรุกในการที่จะกวาดล้าง และต้องทำให้เพื่อให้ข้อมูลกับพี่น้องประชาชน สามารถที่จะโทรมาที่สายด่วนหน่วยงานที่ตั้งขึ้นใหม่จะต้องบอกว่า อันนี้คือแร็ลลิตี้ใหม่ อย่าลงทุนนะ มีเบาะแส

อะไรใหม่ สามารถทำงานเชิงรุกได้ ในการสร้างทีมเข้าไปล่อซื้อ เข้าไปจับได้” (ผู้ให้ข้อมูลสำคัญหมายเลข 8, การสื่อสารส่วนบุคคล, 12 มีนาคม 2562)

“คนที่เข้ามาในหน่วยงานนี้ต้องเป็นผู้ที่เชี่ยวชาญ มีองค์ความรู้ที่พัฒนาขึ้นเรื่อยๆ คิดแต่ละคิดต้องเร็วขึ้น เพราะคุณผ่านประสบการณ์นี้มาแล้ว มันหลอกยังไง คุณจะต้องทำคดีรวดเร็วมากขึ้น เพราะอาชญากรรมมันเก่งขึ้นเรื่อยๆ การบังคับใช้กฎหมายมันต้องพัฒนาตาม” (ผู้ให้ข้อมูลสำคัญหมายเลข 8, การสื่อสารส่วนบุคคล, 12 มีนาคม 2562)

“เห็นด้วยถ้ามีหน่วยงานรับผิดชอบ และให้อำนาจเขาในการจัดการพวกนี้ไปเลย หรือขอความร่วมมือในหน่วยงานหลักที่เกี่ยวข้องมาช่วย ก็ถือว่าเป็นประโยชน์ เพราะไม่ทัน เวลาเมื่อคดีแชร์ลูกโซ่เข้ามา เราก็ไม่สามารถตัดสินใจว่าเป็นความผิดหรือไม่อย่างไร” (ผู้ให้ข้อมูลสำคัญหมายเลข 6, การสื่อสารส่วนบุคคล, 3 เมษายน 2562)

“ข้อดีของการมีหน่วยงานรับผิดชอบหลัก ผู้เสียหายที่เกี่ยวข้องสามารถร้องเรียนเรื่องแล้วจบ ที่เหลือเป็นหน่วยงานของรัฐคุยกันเอง ซึ่งคุยกันได้อยู่แล้ว ไม่มีปัญหา เพราะสุดท้ายก็ทำงานให้ประเทศชาติเหมือนกัน แต่ถ้าตอนที่ปัญหาแล้วไม่มีศูนย์กลางไม่รู้จะส่งต่อเรื่องไปที่ไหน แล้วถ้าส่งต่อเรื่องไป เขาจะดำเนินการรับผิดชอบต่อหรือไม่ มันก็ลำบากและเป็นปัญหาได้” (ผู้ให้ข้อมูลสำคัญหมายเลข 6, การสื่อสารส่วนบุคคล, 3 เมษายน 2562)

“เห็นว่า แชร์ลูกโซ่เป็นอาชญากรรมทางเศรษฐกิจที่มีความซับซ้อน บางที่มีหลายรูปแบบ และก็มีที่ตั้งนอมนิ หรือแบบทำการใต้ดิน ไม่มีทางรู้ได้ ถ้ามีหน่วยงานรัฐที่ดูแลหลายหน่วย การประสานงานจะทำอะไรก็ช้า กว่าประชุม กว่าอะไร และอำนาจก็จะมีเพราะตำรวจ หน่วยงานบางหน่วยงานก็ไม่ได้มีอำนาจสอบสวน ก็ทำให้เข้าไปอีก เพราะฉะนั้น อาจจะต้องตั้งกรมหรือหน่วยงานขึ้นมาใหม่ เพื่อจัดการเรื่องนี้โดยเฉพาะ ซึ่งเป็นคนที่มีความรู้ความสามารถเกี่ยวกับอาชญากรรมในด้านนี้ ให้อำนาจสอบสวนหรือจับกุม อะไรแบบนี้” (ผู้ให้ข้อมูลสำคัญหมายเลข 10, การสื่อสารส่วนบุคคล, 13 มีนาคม 2562)

“เขาเรียกว่า Joint Task Force จริงๆ บ้านเรามีอยู่หลายศูนย์แล้ว เช่น ศูนย์ ป้องกัน และปราบปรามยาเสพติด หรือการคุ้มครอง เป็นต้น เห็นด้วยที่จะต้องมีบูรณาการร่วมกัน ไม่ว่าจะแชร์ลูกโซ่จะเป็นข้อดีของศูนย์นั้น หรือศูนย์นั้นทำขึ้นมาเพื่อแชร์ลูกโซ่เลย แต่ต้องมีเรื่องของคน งบประมาณ ระบบเงื่อนไขในการรับแจ้งความ วิธีการปฏิบัติของเจ้าหน้าที่ การเลื่อนตำแหน่งของเจ้าหน้าที่ เป็นต้น แต่เห็นด้วยกับการจัดตั้งศูนย์ แต่ต้องดูองค์ประกอบพวกนี้ด้วย” (ผู้ให้ข้อมูลสำคัญหมายเลข 1, การสื่อสารส่วนบุคคล, 11 มีนาคม 2562)

“ถ้าเราตั้งหน่วยงาน มีองค์กร มีอะไร อย่างน้อยในระยะแรกๆ ไม่เน้นการจับกุม แต่เน้นอบรม ให้เจ้าหน้าที่มีความรู้กฎหมายทั้งในประเทศและต่างประเทศ ทางด้านการเงิน แผนประทุษกรรม มีการอบรมเจ้าหน้าที่ ส่งพนักงานสอบสวนแต่ละพื้นที่มาสร้างความเข้าใจในเรื่องนี้ สร้างความเข้าใจในเรื่องของภาคประชาชน เราไม่จำเป็นต้องเน้นจับในช่วงแรก แต่อย่างน้อยสิ่งที่ศูนย์จะต้องทำงานคือ ให้ประชาชนมีความตระหนัก ไม่ให้ตนเองต้องตกเป็นภัย” (ผู้ให้ข้อมูลสำคัญหมายเลข 1, การสื่อสารส่วนบุคคล, 11 มีนาคม 2562)

“เรื่อง Cost Benefit Analysis เป็นสิ่งสำคัญ คุณเป็นรัฐบาลคุณจะต้องป้องกันและส่งเสริมยังไง ทำอย่างไรถึงจะคุ้ม เมื่อเทียบกับการลงทุนและผลที่จะได้รับ” (ผู้ให้ข้อมูลสำคัญหมายเลข 9, การสื่อสารส่วนบุคคล, 26 มีนาคม 2562)

“ศูนย์มันจะต้องมีอยู่ การมีศูนย์อย่างน้อยมันเป็นสัญลักษณ์ให้คนที่เป็นอาชญากรได้รับรู้ว่า เรามีหน่วยงานพวกนี้ แทนที่เขาจะมาหาผลประโยชน์ในบ้านเรา ผลประโยชน์อาจจะเป็นพันล้านก็ได้ เราตั้งหน่วยอาจจะใช้เงินสิบลกว่าล้าน ยี่สิบลกว่าล้าน แต่มันสามารถป้องกันอาชญากรรมในทางเทคนิคหรือทางสัญลักษณ์ไปได้อีกทางหนึ่งแล้ว” (ผู้ให้ข้อมูลสำคัญหมายเลข 1, การสื่อสารส่วนบุคคล, 11 มีนาคม 2562)

“การตั้งหน่วยงานใหม่ขึ้นมาจะทำให้มีเจ้าหน้าที่ในการรับผิดชอบด้านปัญหาแชร์ลูกโซ่ ทำให้การทำงานไม่แยกออกจากกัน เนื่องจากปัญหาของเขตอำนาจในการปฏิบัติงานของหน่วยงานต่างๆ ที่มีหน้าที่ป้องกันและแก้ไขปัญหาแชร์ลูกโซ่ในปัจจุบันทำให้เกิดความเกี่ยงกันหรือเกิดปัญหาเรื่องเขตการบังคับใช้อำนาจตามกฎหมาย ถ้า

มีหน่วยงานจัดตั้งขึ้นใหม่เพื่อป้องกันและปราบปรามปัญหาแชร์ลูกโซ่ ก็จะทำให้ปัญหาแชร์ลูกโซ่ดังกล่าวถูกแก้ไขได้” (การสนทนากลุ่ม, วันเดือนปี)

“กระบวนการหลอกลวงประชาชนมีอยู่มากมาย เราไม่สามารถที่จะไปเตือนหรือบอกกับประชาชนได้หมดถ้าเราไม่มีเจ้าภาพ สิ่งที่ผมบอกไว้ที่เราต้องมีเจ้าภาพ คือเราต้องเก็บข้อมูลความรู้ทั้งหมด ไว้เป็นองค์ความรู้ อย่างที่เราบอกว่า คดีแชร์แม่หม้อย ถ้าไปหากองปราบ แต่ละคนจับกันหมด แล้วความรู้อยู่ที่ไหน ความรู้หายไปกับคนจับ หายไปหมด ฉะนั้น สิ่งที่สำคัญที่สุด เรายังไม่มีการขึ้นทะเบียนว่า คนนี้เป็นแม่ข่ายแชร์ลูกโซ่ คนนี้เป็นต้นตอ ทำไมคดียาเสพติดเรารู้ว่าคนนี้ส่งมาจากที่ไหน มีกระบวนการดำเนินอย่างไร แม้แต่คดีค้ามนุษย์ เรายังมีฐานข้อมูลว่าใครเป็นคนนำเข้า คนไหนเป็นคนรับ มันมีหมด แต่ในแชร์ลูกโซ่ เราไม่มีข้อมูลตรงนี้เลย” (ผู้ให้ข้อมูลสำคัญหมายเลข 8, การสื่อสารส่วนบุคคล, 12 มีนาคม 2562)

(2) การแยกหน่วยงานที่รับผิดชอบด้านการเงินนอกระบบออกจากสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง

จากการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพโดยใช้วิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก พบว่า หากรัฐเห็นว่ายังไม่มีความจำเป็นในการจัดตั้งหน่วยงานป้องกันและแก้ไขปัญหาแชร์ลูกโซ่ขึ้นโดยเฉพาะ ซึ่งรัฐอาจจะเห็นว่าในปัจจุบันมีหน่วยงานที่ทำหน้าที่ดังกล่าวอยู่แล้วคือ “สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง” โดยมี “สำนักนโยบายพัฒนาระบบการเงินภาคประชาชน” เป็นผู้รับผิดชอบ “ศูนย์รับแจ้งการเงินนอกระบบ” ซึ่งมีหน้าที่ตามพระราชกำหนดการกักเงินที่เป็นการขโมยโกงประชาชน พ.ศ. 2527 ดังนั้น ผู้วิจัยเห็นว่า รัฐควรจะแยกหน่วยงานที่รับผิดชอบด้านการเงินนอกระบบออกจากสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง โดยให้หน่วยงานที่แยกออกมาเป็นหน่วยงานใหม่ภายใต้สังกัดกระทรวงการคลัง ทำหน้าที่ในการรับแจ้งเรื่องราวร้องทุกข์เกี่ยวกับการเงินนอกระบบ ทั้งปัญหาแชร์ลูกโซ่และปัญหาหนี้นอกระบบ รวมทั้งเป็นศูนย์กลางในการดำเนินการในการบูรณาการหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและปัญหาแชร์ลูกโซ่ และเป็นหน่วยประสานงานกับหน่วยงานระดับจังหวัด เพื่อเป็นการกระตุ้นให้หน่วยงานระดับจังหวัดตระหนักถึงภารกิจและหน้าที่ในการป้องกันและปราบปรามการเงินนอกระบบในพื้นที่ของตนเอง ซึ่งการแยกหน่วยงานที่รับผิดชอบด้านการเงินนอกระบบออกจากสำนักงานเศรษฐกิจการคลังจะทำให้หน่วยงานดังกล่าวสามารถดำเนินการในเรื่องของการป้องกันและปราบปรามการเงินนอกระบบได้อย่างเต็มที่ และสำนักงานเศรษฐกิจการคลังจะได้มุ่ง

หน้าดำเนินภารกิจที่เกี่ยวข้องกับนโยบายทางเศรษฐกิจของประเทศ โดยไม่ต้องกังวลเกี่ยวกับภารกิจด้านการเงินนอกระบบอีกต่อไป ซึ่งปรากฏตามข้อมูลดังต่อไปนี้

“ถ้าจะให้ชัดเจน อาจจะต้องแยกหน่วยงานที่ทำหน้าที่จัดการแก้ปัญหาหนี้นอกระบบ ออกจากสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง อาจจะต้องตั้งเป็นสำนักงานใหม่ อย่างเช่นที่ ธนาคารแห่งประเทศไทยทำ เขาตั้งศูนย์คุ้มครองผู้ใช้บริการทางการเงิน ถ้ามีเรื่องราว ที่เกี่ยวกับการใช้บริการทางการเงิน เขาก็จะรับเรื่องร้องเรียนทันที และสถาบันการเงิน ดังกล่าวจะต้องตอบคำถามภายในเจ็ดวัน ถ้าเขียนกฎหมายมาให้ทุกคนปฏิบัติตาม แบบนี้ ทุกคนก็จะตื่นตัวในการปฏิบัติงาน ฉะนั้นเดี๋ยวนั้น สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง ที่ดูแลเรื่องนี้ก็จะต้องตั้งหน่วยงานใหม่มาดูแล ให้อยู่ภายใต้สังกัดกระทรวงการคลัง เนื่องจากเรื่องปัญหาการฉ้อโกงประชาชนเนี่ย เป็นปัญหาสำคัญของประเทศ” (ผู้ให้ ข้อมูลสำคัญหมายเลข 7, การสื่อสารส่วนบุคคล, 4 เมษายน 2562)

“สำนักงานเศรษฐกิจการคลังเนี่ย นอกจากที่จะดูแลเรื่องนโยบายเศรษฐกิจแล้ว มันยังต้องดูเรื่อง Pico Finance มันจะมีเวลามาดูเรื่องหนี้นอกระบบหรือ” (ผู้ให้ข้อมูล สำคัญหมายเลข 7, การสื่อสารส่วนบุคคล, 4 เมษายน 2562)

“ผู้ว่าราชการจังหวัดจะต้องมีส่วนสำคัญในการปฏิบัติตามประกาศของกระทรวง การคลัง ต้องมีกลไกในการทำงานพวกนี้อย่างจริงจัง จริงๆ กระทรวงการคลังควรมี หน่วยงานดูแลเรื่องนี้โดยตรง เพราะมีความเสียหายมาก นี่คือวิธีการแก้ไขปัญหาแชร์ ลูกโซ่” (ผู้ให้ข้อมูลสำคัญหมายเลข 7, การสื่อสารส่วนบุคคล, 4 เมษายน 2562)

“เพิ่มหน่วยงานที่รับผิดชอบโดยตรงได้ไหม ให้สำรวจเลยว่า ให้ผู้ว่าราชการจังหวัด สำรวจผลิตภัณฑ์อะไรที่หลอกลวงประชาชน ส่งมาที่ศูนย์กลาง ให้ทำงานแบบบูรณา การ มี Center ศูนย์กลางการทำงานโดยรัฐบาล ผมคิดว่าอันนี้เป็นความเห็นที่ดีที่สุด ที่รัฐบาลควรจะทำและให้ความสำคัญ” (ผู้ให้ข้อมูลสำคัญหมายเลข 7, การสื่อสาร ส่วนบุคคล, 4 เมษายน 2562)

“หน่วยงานป้องกันและปราบปรามการกักขังเงินนอกระบบของประเทศไทยมีไหม มี งั้นเอาของกระทรวงการคลังมาแปลงกายเป็นเรื่องนี้ดีไหม มาเป็นศูนย์กลาง และ

มีเครือข่าย และก็ดำเนินการ ไม่เฉพาะแต่แชร์ลูกโซ่อย่างเดียว กรณีปั่นหุ้น หรือ การเงินนอกระบบ ก็เอามารวมกันทั้งหมด น่าจะเป็นความคิดที่ดี และเป็นระบบมากยิ่งขึ้น” (ผู้ให้ข้อมูลสำคัญหมายเลข 9, การสื่อสารส่วนบุคคล, 26 มีนาคม 2562)

4.3.3 การจัดตั้งกองทุนเพื่อการป้องกันปัญหาแชร์ลูกโซ่

(1) การจัดตั้งกองทุนเพื่อการป้องกันปัญหาแชร์ลูกโซ่

จากการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพโดยใช้วิธีการสัมภาษณ์เชิงลึกและการสนทนากลุ่ม พบว่า รัฐควรจัดตั้ง “กองทุนเพื่อการป้องกันปัญหาแชร์ลูกโซ่” เพื่อทำหน้าที่ในการสนับสนุนเงินทุน แก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการประชาสัมพันธ์และให้ความรู้แก่ประชาชนในเรื่องของปัญหาแชร์ลูกโซ่ รวมทั้งการให้ความรู้เกี่ยวกับการเงิน (Financial Literacy) ซึ่งการป้องกันปัญหาแชร์ลูกโซ่ที่ดีที่สุดคือ การสร้างความตระหนักถึงปัญหาแชร์ลูกโซ่ให้แก่ประชาชน เพื่อที่จะไม่ให้ประชาชนหลงเชื่อนำเงินไปลงทุนในแชร์ลูกโซ่อีก นอกจากนี้ กองทุนเพื่อการป้องกันปัญหาแชร์ลูกโซ่ยังมีหน้าที่ในการสนับสนุนเงินทุนให้แก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการอบรมให้ความรู้แก่เจ้าหน้าที่รัฐในการป้องกันปัญหาแชร์ลูกโซ่ รวมทั้งมีหน้าที่สนับสนุนเงินทุนในการวิจัยหรือศึกษาเพื่อพัฒนามาตรการในการป้องกันและแก้ไขปัญหาแชร์ลูกโซ่ที่จะเกิดขึ้นในอนาคต ซึ่งแหล่งที่มาของกองทุนดังกล่าวควรริเริ่มสนับสนุนจากงบประมาณของแผ่นดินก่อน ภายหลังจากนั้น รัฐควรบัญญัติกฎหมายหรือระเบียบเกี่ยวกับการจัดสรรเงินเข้ากองทุน โดยอาศัยเงินส่วนหนึ่งที่ได้จากการระงับความผิดของผู้กระทำความผิดแชร์ลูกโซ่ เช่น ค่าปรับ หรือรายได้จากการจำหน่ายทรัพย์สินที่ได้มาจากการยึดหรืออายัดทรัพย์สินของผู้กระทำความผิดตามกฎหมาย มาสนับสนุนเป็นเงินที่ใช้ในกองทุนเพื่อการป้องกันปัญหาแชร์ลูกโซ่ นอกจากนี้ ในกรณีของบริษัทหรือกิจการที่มีลักษณะขายตรง ซึ่งได้ผลประโยชน์จากรูปแบบของกิจการเครือข่าย รัฐอาจจะบัญญัติกฎหมายหรือระเบียบในการจัดเก็บค่าธรรมเนียมจากการดำเนินกิจการเครือข่ายดังกล่าวเป็นรายปีหรือรายครั้ง เพื่อนำส่งเข้ากองทุนเพื่อการป้องกันปัญหาแชร์ลูกโซ่ ซึ่งเป็นการทำให้บริษัทหรือกิจการที่มีลักษณะขายตรงต้องดำเนินการรับผิดชอบต่อสังคมอันเกิดจากการทำธุรกิจที่ได้ประโยชน์จากรูปแบบของแผนธุรกิจเครือข่าย ซึ่งการจัดตั้งกองทุนเพื่อการป้องกันปัญหาแชร์ลูกโซ่จะช่วยประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนทราบข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาแชร์ลูกโซ่ที่เกิดขึ้นในประเทศและวิธีการหลีกเลี่ยงการลงทุนในแชร์ลูกโซ่ อันเป็นหน้าที่ของรัฐที่ควรสนับสนุนมาตรการในการป้องกันปัญหาแชร์ลูกโซ่มากกว่ามาตรการใน

การปราบปรามแชร์ลูกโซ่ที่มักจะทำให้เกิดความเสียหายอย่างกว้างขวางและไม่สามารถเรียกกลับคืนมาได้เหมือนเดิม ซึ่งปรากฏตามข้อมูลดังต่อไปนี้

“กองทุนเพื่อการป้องกัน เพื่อให้ความรู้ ผมคิดว่าจำเป็นนะ ที่ธนาคารแห่งประเทศไทยก็มีอยู่ ธนาคารแห่งประเทศไทยมีเงินสนับสนุนในการทำกิจกรรมต่างๆ แต่ก็ไม่ใช่ว่าจะได้ในทุกกิจกรรม ที่แชร์ลูกโซ่ที่ศึกษานั้น มันเกิดมาสามปี ทำไมประชาชนยังไม่รู้ ผมไปสอบถามผู้เสียหายก็ได้ความว่า ปีสองปีแรกได้กำไรอยู่แล้ว พอตำรวจมาจับแชร์ก็เลยล้ม อย่างนี้รีเปลา แต่พอมาทราบทีหลังว่าแชร์มันมีที่สิ้นสุดนะ แต่ประชาชนไม่รู้” (ผู้ให้ข้อมูลสำคัญหมายเลข 7, การสื่อสารส่วนบุคคล, 4 เมษายน 2562)

“กองทุนที่ใช้เพื่อการป้องกัน มันดี มันสามารถใช้ในการฝึกอบรมเจ้าหน้าที่สร้างความตระหนักในภาคประชาชน หรือเรื่องของการวิจัยในต่างประเทศเพิ่มก็ได้ เป็นต้น” (ผู้ให้ข้อมูลสำคัญหมายเลข 1, การสื่อสารส่วนบุคคล, 11 มีนาคม 2562)

“เห็นด้วยกับการตั้งกองทุน มาตรการป้องกันควรใช้มากกว่ามาตรการปราบปราม ตอนแรกรัฐบาลอาจจะช่วยไปก่อน จนกว่าจะมีกรณีใหม่ๆ ที่สามารถเก็บค่าปรับหรือค่าอื่นๆ จากการกระทำความผิดได้” (ผู้ให้ข้อมูลสำคัญหมายเลข 9, การสื่อสารส่วนบุคคล, 26 มีนาคม 2562)

“เห็นด้วยกับการตั้งกองทุนป้องกัน การป้องกันเอาเงินจากภาษีอะไรก็ได้เอามาใช้ในการป้องกัน ประชาสัมพันธ์ ชูชิวโมงในโทรทัศน์ ประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนทราบ ข้อมูลต่างๆ” (ผู้ให้ข้อมูลสำคัญหมายเลข 4, การสื่อสารส่วนบุคคล, 21 มีนาคม 2562)

“กองทุน จริงๆ แล้ว ในวงการควรเอาเงินที่ได้ในวงการ ไม่ควรเอาเงินในวงการอื่น เช่น ภาษีเหล้า สุรา ยาสูบ เพราะมันช่วยส่งเสริมการกีฬา หรือไม่ให้คนติดยา แต่กองทุนของเรามันเป็นเรื่องของอาชญากรรม ควรนำเงินด้านอื่นมาสนับสนุนมากกว่า เช่น ค่าปรับของสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน หรือค่าปรับของสำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ มาชดเชยเป็น

กองทุน แล้วนำค่าสินบน รางวัลนำจับ ส่วนหนึ่งก็เปอร์เซ็นต์ก็แล้วแต่ มาตั้งเป็นกองทุน มาสนับสนุนกองทุน เพื่อ ให้ความรู้ เผยแพร่ หรือพัฒนาต่อยอดกองทุนดังกล่าว” (ผู้ให้ข้อมูลสำคัญหมายเลข 9, การสื่อสารส่วนบุคคล, 26 มีนาคม 2562)

“ส่วนตัวมองว่า ในเรื่องของกองทุน ถ้าเป็นสำนักงานขึ้นมาแล้ว ก็จะมึงประมาณของรัฐในเรื่องของการให้ความรู้ ในการป้องกัน ผมมองว่า อาจจะคิดจากค่าพรีเมียมจากบริษัทขายตรง ซึ่งผมมองว่า บริษัทขายตรงได้รับผลประโยชน์จากแผนเครือข่าย ต้องมีความรับผิดชอบต่อสังคม ฉะนั้น บริษัทใดที่จดทะเบียนจะต้องมีการจ่ายเหมือนกับภาษีสรรพสามิต ในการที่จะมาดูแลการป้องกันเรื่องแชร์ลูกโซ่ในอนาคต” (ผู้ให้ข้อมูลสำคัญหมายเลข 8, การสื่อสารส่วนบุคคล, 12 มีนาคม 2562)

“ถามว่าการปราบปรามเนี่ย เหตุมันเกิดแล้ว ยังไงการปราบปรามก็ไม่ได้ทำให้ความเสียหายมันจบลงไป เงินมันหายไปแล้ว มันก็ไม่ได้กลับคืนมาร้อยเปอร์เซ็นต์ คล้ายกับคนที่ตายไปแล้ว เราต้องอาศัยอำนาจหน้าที่ไม่ให้คนตายดีกว่า นี่คือน้ำหนักของรัฐ คือ ไม่ให้สิทธิของเขาถูกเดือดร้อน เราต้องคุ้มครองสิทธิในชีวิตและทรัพย์สินของเขา” (ผู้ให้ข้อมูลสำคัญหมายเลข 4, การสื่อสารส่วนบุคคล, 21 มีนาคม 2562)

“การสร้างกองทุนต่างๆ ก็มีการดำเนินการอยู่แล้วบ้างในบ้างกรณี เช่น กองทุนเพื่อป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ ที่จะให้ทุนแก่เจ้าหน้าที่ในการป้องกันปราบปราม รวมทั้งการวิจัยเกี่ยวกับปัญหาค้ามนุษย์ในประเทศ รวมทั้งการให้สินบนรางวัลแก่ผู้จับคดี ซึ่งมีเงินประเดิมโดยรัฐบาล การจัดตั้งกองทุนเพื่อการป้องกันปัญหาแชร์ลูกโซ่ จะทำให้เกิดสื่อประชาสัมพันธ์ ทำให้ประชาชนได้รับความรู้ในการป้องกันตัวเอง รวมทั้งในการให้เจ้าหน้าที่ไปดำเนินการ ทั้งในการพัฒนาเครือข่าย การดูงาน เพื่อนำมาปรับปรุงในการทำงานในอนาคต นอกจากนั้น ในเรื่องของแหล่งเงินทุนในการดำเนินงาน เป็นเรื่องที่สำคัญ ซึ่งอาจจะเทียบเคียงกรณีการบังคับคดีนายประกัน ในกรณีที่มีผู้ต้องหาหลบหนีการประกัน ศาลสามารถริบเงินประกันดังกล่าวโดยไม่ต้องนำส่งเข้าคลัง จึงเป็นรายได้ของศาลในการดำเนินงานต่างๆ ถ้าหากเราต้องการหาเงินเพื่อใช้ในกองทุนเพื่อการป้องกันและแก้ไขปัญหาแชร์ลูกโซ่ ก็ฟังที่จะนำเงินที่ได้จากกรณีของแชร์ลูกโซ่ดังกล่าวมาเป็นรายได้ของกองทุน เช่น

รายได้จากค่าปรับหรือการยึดอายัดทรัพย์สินของผู้กระทำความผิด เป็นต้น” (การสนทนากลุ่ม, 7 พฤษภาคม 2562)

(2) การจัดตั้งกองทุนเพื่อการป้องกันและเยียวยาผู้เสียหายในปัญหาแชร์ลูกโซ่

จากการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพโดยใช้วิธีการสัมภาษณ์เชิงลึกและการสนทนากลุ่มพบว่า ภายหลังจากการจัดตั้ง “กองทุนเพื่อการป้องกันปัญหาแชร์ลูกโซ่” แล้ว เมื่อการดำเนินการของกองทุนมีประสิทธิภาพและมีรายได้เข้ามาในกองทุนมากขึ้น รัฐอาจจะพัฒนากองทุนเพื่อการป้องกันปัญหาแชร์ลูกโซ่ เป็น “กองทุนเพื่อการป้องกันและเยียวยาผู้เสียหายในปัญหาแชร์ลูกโซ่” โดย “การเยียวยาผู้เสียหายในปัญหาแชร์ลูกโซ่” นั้น มีจุดประสงค์เพื่อการบรรเทาและเยียวยาผู้เสียหายในเบื้องต้นที่ได้รับผลกระทบจากการลงทุนในแชร์ลูกโซ่ ซึ่งจะทำให้ผู้เสียหายสามารถกลับไปใช้ชีวิตได้อย่างปกติสุขหรือใกล้เคียงกับชีวิตปกติสุขให้มากที่สุด โดยการนำเงินที่ได้จากการยึดหรืออายัดทรัพย์สินที่ได้จากการกระทำความผิดมาจัดใช้เยียวยาแก่ผู้เสียหาย ทั้งนี้ วิธีการบรรเทาหรือเยียวยาผู้เสียหายในเบื้องต้น อาจจะดำเนินการโดยการเปิดโอกาสให้ผู้เสียหายที่มีความเดือดร้อนจากปัญหาแชร์ลูกโซ่ ให้ได้รับการกู้ยืมเงินจากกองทุนดังกล่าว โดยได้รับอัตราดอกเบี้ยการกู้ยืมเงินที่ต่ำ เช่นเดียวกับการกู้ยืมเงินจากกองทุนกู้ยืมเพื่อการศึกษา (กยศ.) และให้ผ่อนชำระเป็นรายงวดหรือรายปี โดยให้ผู้ที่มีความเดือดร้อนจากปัญหาแชร์ลูกโซ่ได้กู้ยืมเงินเพื่อบรรเทาความเสียหายในเบื้องต้น ด้านครอบครัว ชีวิต ความเป็นอยู่ หรือการกู้ยืมเงินเพื่อนำไปต่อยอดในการประกอบอาชีพ ซึ่งจะทำให้ผู้เสียหายสามารถมีทางเลือกในการดำรงชีวิตต่อไป โดยที่ไม่ต้องไปกู้ยืมเงินนอกระบบ และสามารถประกอบอาชีพต่างๆ เพื่อหาเลี้ยงชีพและกลับมาสู่สภาวะปกติได้เร็วที่สุด ซึ่งปรากฏตามข้อมูลดังต่อไปนี้

“ในต่างประเทศ เขามองว่าประชาชนของเขาคือทรัพยากร ถ้าเราปล่อยให้เขาถูกหลอกลวงแบบนี้ ก็จะทำให้ความเดือดร้อนของพี่น้องประชาชนทวีความรุนแรงเพิ่มมากขึ้น ผมเห็นว่า เราต้องมีการจัดตั้งกองทุนขึ้นมาเพื่อช่วยเหลือเยียวยาผู้เสียหาย ผู้เสียหายที่ถูกหลอกลวง ก็จะต้องได้รับเงินคืน ตอนนี้ประเทศที่เจริญแล้ว เขาให้กระบวนการเยียวยาผู้เสียหาย อย่างประเทศอังกฤษ เขาก็จะคืนเงินให้ก่อน แล้วค่อยไปไล่บี้กับโจร เขาให้แชร์ลูกโซ่ การฟอกเงิน คอร์รัปชัน อยู่ในหน่วยงานเดียวกัน ดำเนินการได้หมด ผมมองว่า รูปแบบนี้น่าจะนำมาใช้ในประเทศไทย สามารถทำให้

ผู้เสียหายที่ถูกโกงได้รับเงินคืนอย่างรวดเร็ว” (ผู้ให้ข้อมูลสำคัญหมายเลข 8, การสื่อสารส่วนบุคคล, 12 มีนาคม 2562)

“ในเรื่องของความเสียหาย ก็ต้องใช้เงินผู้เสียหายในการเยียวยาคืน ไม่ใช่ใช้เงินของภาษีประชาชน เราใช้เงินผู้เสียหายคืนแก่ผู้เสียหาย ซึ่งกระบวนการคืนเงินผู้เสียหายนั้น ต้องให้หน่วยงานผู้เกี่ยวข้องไปใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้อง เข้ามาดำเนินการเพื่อติดตามนำทรัพย์สินคืนมา แต่หน่วยงานที่เราต้องจัดตั้งต้องเป็นคนประสานงานหรือ ศูนย์บริการเบ็ดเสร็จ (One Stop Service) ในการที่จะไปประสานงานกับสำนักงาน ป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน หรือกรมบังคับคดี ซึ่งต้องให้อำนาจหน่วยงานดังกล่าวเข้าไปจัดการกับปัญหา” (ผู้ให้ข้อมูลสำคัญหมายเลข 8, การสื่อสารส่วนบุคคล, 12 มีนาคม 2562)

“คนส่วนใหญ่ที่ลงทุนในแชร์ลูกโซ่ คือการสมัครใจเข้าไปร่วมลงทุนในแชร์ลูกโซ่ ดังกล่าว และมีบางส่วนที่รู้ว่าเป็นแชร์ลูกโซ่และยังนำเงินไปลงทุน เพื่อหวังกำไร และคิดว่าจะสามารถนำเงินดังกล่าวออกจากแชร์ลูกโซ่ได้ทัน ดังนั้น การนำเงินของรัฐไปเยียวยาผู้เสียหายที่เข้าไปลงทุนในแชร์ลูกโซ่เพื่อประโยชน์ของตนเองจึงไม่สมควร รวมทั้ง ความเสียหายเรื่องแชร์ลูกโซ่ ควรใช้มาตรการในทางแพ่งในการจัดการ เนื่องจากเป็นความเสียหายทางแพ่ง ควรเรียกร้องระหว่างกันเองระหว่างผู้กระทำ ความผิดและเหยื่อ แต่ในกรณีแง่มุมของสังคม แชร์ลูกโซ่ทำให้เกิดปัญหาหระหว่งความสัมพันธ์บุคคล การเยียวยาในเรื่องของความสัมพันธ์ถือว่าเป็นสิ่งที่รัฐอาจจะต้องดูแล ไม่เฉพาะแต่การเงิน อาจจะต้องเป็นเรื่องของศูนย์การเยียวยาในเรื่องของเหยื่อ (RJ) เพื่อให้กลุ่มของเหยื่อสามารถกลับมาสู่ความสัมพันธ์ที่ปกติได้ ผู้เข้าร่วมการประชุม มองว่า ในส่วนของเงินกองทุนเยียวยาผู้เสียหายในอนาคตไม่ควรให้เป็นเงินกินเปล่า ควรจะเป็นการกู้ยืมเงินโดยใช้อัตราดอกเบี้ยที่ต่ำ เช่น การกู้ยืมเงินของกองทุนการกู้ยืมเพื่อการศึกษา (กยศ) เพื่อเป็นกองทุนเพื่อการตั้งต้นชีวิต อาจจะไม่ให้เงินก้อน แต่ให้เงินเป็นงวด เป็นระยะ เพื่อให้ตั้งต้นในการดำเนินงาน และเมื่อมีการตั้งตัวได้ ก็จะได้มีการนำเงินมาคืนให้กับกองทุน เพื่อหมุนเวียนในระบบให้กับผู้ที่ต้องการใช้เงินกองทุนเยียวยาในกรณีอนาคตต่อไป ซึ่งดีกว่าเป็นการให้เงินเปล่า เนื่องจากจะไม่ทราบว่าจะไปใช้เพื่อเหตุผลใด และลักษณะของผู้ลงทุนมีความเสี่ยงที่จะนำเงินไปลงทุนแชร์ลูกโซ่อื่นๆ หรือมีการใช้จ่ายที่ฟุ่มเฟือย

ดังนั้น จึงเหมาะสมที่จะให้เป็นการกักเก็บเงินมากกว่าเป็นการให้เงิน” (การสนทนากลุ่ม,
7 พฤษภาคม 2562)

4.3.3 การประชาสัมพันธ์ให้ความรู้แก่ประชาชนในเรื่องของปัญหาแชร์ลูกโซ่ และความรู้ทางการเงิน (Financial Literacy)

จากการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพโดยใช้วิธีการสัมภาษณ์เชิงลึกและการสนทนากลุ่ม พบว่า รัฐควรให้ประชาสัมพันธ์ให้ความรู้แก่ประชาชนในเรื่องของปัญหาแชร์ลูกโซ่ โดยการให้ความรู้แก่ประชาชน รัฐสามารถดำเนินการโดยแบ่งออกเป็นสองประเภท คือ การให้ความรู้เรื่องแชร์ลูกโซ่ และการให้ความรู้ทางการเงิน (Financial Literacy) ประการแรก การให้ความรู้เรื่องแชร์ลูกโซ่ คือ การประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนตระหนักถึงปัญหาแชร์ลูกโซ่ กลวิธีของแชร์ลูกโซ่ในรูปแบบต่างๆ การป้องกันตนเองจากแชร์ลูกโซ่ รวมทั้งขั้นตอนและกระบวนการในการติดต่อหน่วยงานที่รับผิดชอบในกรณีที่เกิดปัญหาแชร์ลูกโซ่ เช่น สายด่วนรับแจ้งปัญหาแชร์ลูกโซ่ แผนผังขั้นตอนในการดำเนินงานในกรณีที่ได้รับเสียหายจากแชร์ลูกโซ่ รวมทั้งแผนผังขั้นตอนเกี่ยวกับการร้องขอทรัพย์สินคืนจากการยึดหรืออายัดทรัพย์สินภายหลังคำพิพากษา เป็นต้น ซึ่งการให้ความรู้เรื่องแชร์ลูกโซ่จะสร้างความตระหนักและความรู้แก่ประชาชนให้หลีกเลี่ยงการลงทุนในแชร์ลูกโซ่ หรือร่วมป้องกันปัญหาแชร์ลูกโซ่กับหน่วยงานของรัฐ รวมทั้งวิธีการปฏิบัติตนในกรณีที่เกิดเป็นเหยื่อของแชร์ลูกโซ่ด้วย และประการที่สอง การให้ความรู้ทางการเงิน (Financial Literacy) โดยความรู้ทางการเงินเป็นสิ่งสำคัญ เนื่องจากสามารถทำให้ผู้ลงทุนแยกแยะการลงทุนที่เป็นแชร์ลูกโซ่ออกจากการลงทุนที่ปกติได้ การให้ความรู้เรื่องการเงินแก่ประชาชนจะทำให้ประชาชนมีการพิจารณาการลงทุนในแต่ละครั้งว่า สินทรัพย์ใดที่ควรลงทุน โดยอาศัยความรู้ใดในการประเมินการลงทุน มีกระบวนการในการทำให้เกิดกำไรอย่างไร มีความสมเหตุสมผลหรือไม่ มีความเสี่ยงอยู่ในระดับใด ควรจะนำเงินไปลงทุนหรือไม่ เป็นต้น ซึ่งทำให้ประชาชนสามารถนำเงินของตนไปลงทุนในการลงทุนที่เป็นความจริงแทนการลงทุนในแชร์ลูกโซ่ และยังช่วยลดปริมาณความเสียหายที่อาจจะเกิดขึ้นจากปัญหาแชร์ลูกโซ่ในแต่ละกรณีได้อีกด้วย ทั้งนี้ การให้ความรู้เรื่องแชร์ลูกโซ่และความรู้ทางการเงิน (Financial Literacy) แก่ประชาชนอาจจะทำได้โดยการทำงานร่วมกับภาคสื่อมวลชนในการผลิตสื่อประชาสัมพันธ์ต่างๆ เช่น การโฆษณาให้ความรู้แก่ประชาชนในสื่อออนไลน์ เช่น Facebook Twitter Line ที่สามารถเข้าถึงประชาชนได้ง่ายในยุคปัจจุบัน หรือการสอดแทรกความรู้ในละครโทรทัศน์ เช่นการสอดแทรกเรื่องราวต่างๆ ในละครเรื่อง “บุพเพสันนิวาส” เป็นต้น นอกจากนี้ การอบรมให้ความรู้แก่ครูและอาจารย์ รวมทั้งการบรรจุหลักสูตรพื้นฐานเกี่ยวกับ

“ความรู้ทางการเงิน” และ “การจัดการปัญหาหนี้ในระบบ” ให้แก่เด็ก และเยาวชน ได้มีการศึกษาเรียนรู้เรื่องการเงิน การออม การลงทุนต่างๆ รวมทั้งการแก้ไขปัญหาทางการเงิน ตั้งแต่เด็ก จะทำให้เด็กและเยาวชนได้รับความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับการเงิน และสามารถนำไปบริหารจัดการการเงินในอนาคต รวมทั้งเป็นเกราะป้องกันมิให้ตกเป็นเหยื่อของแชร์ลูกโซ่ในอนาคตอีกด้วย ซึ่งปรากฏตามข้อมูลดังต่อไปนี้

“การประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนทราบถึงเรื่องแชร์ลูกโซ่ การกำหนดผัง หน่วยงานกรณีที่เกิดปัญหาให้ประชาชนทราบว่า ควรดำเนินการอย่างไรบ้าง” (ผู้ให้ข้อมูลสำคัญหมายเลข 9, การสื่อสารส่วนบุคคล, 26 มีนาคม 2562)

“การดึงสื่อมวลชนเข้ามาเป็นแนวร่วม อันนี้จะช่วยแก้ไขปัญหาได้มาก ปัญหาแชร์ลูกโซ่ต่างๆ ก็ให้สื่อมวลชนช่วยกันกระจายข่าวสารให้ประชาชนทราบ เพื่อหลีกเลี่ยงการลงทุน” (ผู้ให้ข้อมูลสำคัญหมายเลข 9, การสื่อสารส่วนบุคคล, 26 มีนาคม 2562)

“วิธีการป้องกันเนี่ย คือการสร้างความตระหนัก สร้างความยั่งยืน คือ ให้ลงทุนโดยฉลาด แล้วก็ยอมรับความเสี่ยง การลงทุนอย่างฉลาดคือ คุณต้องมีความรู้ อย่าใช้อารมณ์ในการลงทุน” (ผู้ให้ข้อมูลสำคัญหมายเลข 4, การสื่อสารส่วนบุคคล, 21 มีนาคม 2562)

“ผมมองว่า การปกป้องพี่น้องประชาชนที่ดีที่สุดคือ การให้ความรู้แก่ประชาชน” (ผู้ให้ข้อมูลสำคัญหมายเลข 8, การสื่อสารส่วนบุคคล, 12 มีนาคม 2562)

“การเผยแพร่ความรู้เนี่ย เป็นสิ่งที่จำเป็น เป็นสิ่งที่ช่วยป้องกันได้ แต่ที่สำคัญคือหน่วยงานรัฐที่มีประสิทธิภาพ บางที่เราเผยแพร่ความรู้ไปเนี่ย แล้วอีกฝ่ายหนึ่ง คนที่ก่อเหตุ ก็จะร่วมมือกันว่า รัฐบาลเนี่ยประชาสัมพันธ์อะไรออกไป ก็จะเปลี่ยนแปลงรูปแบบไป สำคัญที่สุดคือ หน่วยงานที่มีประสิทธิภาพ มีอำนาจในการจัดการเรื่องนี้โดยตรง ไม่มีทางที่คนทั่วไปหรือสังคมจะตามได้ทัน ถ้าเกิดหน่วยงานบังคับใช้กฎหมายขาดประสิทธิภาพก็จะทำให้อาชญากรรมมันสามารถเกิดขึ้นได้ และอาชญากรรมแชร์ลูกโซ่มันก็เปลี่ยนแปลงรูปแบบไปได้เรื่อยๆ” (ผู้ให้ข้อมูลสำคัญหมายเลข 10, การสื่อสารส่วนบุคคล, 13 มีนาคม 2562)

“การลงทุนก็จะมีพวกข้อพึงระวัง ส่วนใหญ่จริงๆ แล้วแต่ยุคสมัย อย่างสมัยก่อนก็จะมีแนวคิดเรื่องการส่งเสริมการให้ความรู้ พอถัดมาผู้บริหารก็อาจจะไม่ถนัดในการส่งเสริมความรู้ แต่ปัจจุบัน ผู้บริหารก็กังวลเรื่องที่ประชาชนโดนหลอก ก็จะต้องเตือนให้ผู้ลงทุนระมัดระวัง ออกข่าวต่างๆ คือสิ่งที่หน่วยงานทำได้” (ผู้ให้ข้อมูลสำคัญหมายเลข 6, การสื่อสารส่วนบุคคล, 3 เมษายน 2562)

“การประชาสัมพันธ์เรื่องความรู้เรื่องทางการเงิน (Financial Literacy) บอกว่าการลงทุนมีความเสี่ยงอย่างนั้นอย่างนี้ ถ้ามันให้ความรู้คนได้ มันก็อาจจะช่วยเรื่องของการไม่ให้ตกเป็นเหยื่อแชร์ลูกโซ่ได้” (ผู้ให้ข้อมูลสำคัญหมายเลข 7, การสื่อสารส่วนบุคคล, 4 เมษายน 2562)

“ความรู้เรื่องทางการเงิน (Financial Literacy) มันจะต้องเป็นองคาพยพทุกหน่วยงาน รัฐบาลจะต้องเป็นตัวหลักสำคัญ จะเห็นได้ว่า พอตำรวจลงไปจับกุม คนกระทำความผิดก็ถูกหมายจับ นั่นคือการแก้ปัญหาที่ปลายเหตุ ที่เราไม่ได้แก้ปัญหาที่ต้นเหตุ ดังนั้น วิธีการแก้ปัญหามีสองอย่าง ประการแรก คือ หน่วยงานบังคับใช้กฎหมายจะต้องจริงจังและรัฐบาลจะต้องเป็นตัวกลางจริงจัง และประการที่สอง คือ ต้องให้ความรู้เรื่องทางการเงิน (Financial Literacy) แก่ประชาชน โดยทุกหน่วยงานองคาพยพทั่วประเทศ” (ผู้ให้ข้อมูลสำคัญหมายเลข 7, การสื่อสารส่วนบุคคล, 4 เมษายน 2562)

“ต้องประชาสัมพันธ์ ให้คนตระหนักถึงความเสี่ยงของแชร์ลูกโซ่อย่างร้ายแรง เนื่องจากการลงทุนแบบนี้ การที่จะได้รับเงินคืนมา มันมีโอกาสน้อย กระบวนการติดตามก็ต้องอาศัยเวลา กว่าจะได้เงินคืน ต้องพิสูจน์ว่าลงทุนไปเท่าไร ก็ควรจะต้องประชาสัมพันธ์ให้ความรู้ประชาชน” (ผู้ให้ข้อมูลสำคัญหมายเลข 4, การสื่อสารส่วนบุคคล, 21 มีนาคม 2562)

“ทุกวันนี้ การประชาสัมพันธ์ในสื่อโทรทัศน์ ยังเคยมีการคุยกันภายในว่า คอมพิวเตอร์ สื่อโทรทัศน์ สัดส่วนสื่อที่เป็นประโยชน์ต่ออาชญากรรมเนี่ย มีน้อยมาก ไม่ใช่เฉพาะแต่ยาเสพติด แชร์ลูกโซ่ สัดส่วนในการป้องกันมันมีน้อยแค่นั้น แทบจะไม่มีเลยทุกช่องทางของสื่อ มีหน้าที่ที่จะรับผิดชอบต่อสังคม ไม่ใช่เฉพาะการให้เวลากับละคร

สื่อบันเทิง หรือผลงานโฆษณาของรัฐบาลใดรัฐบาลหนึ่ง แต่ต้องเป็นสื่อที่รับผิดชอบ ต่อสังคม ให้คำแนะนำเรื่องปัญหาอาชญากรรม ให้พื้นที่สื่อ อย่างเช่น เรื่อง บุพเพสัน นิวาท เรื่อง หมูกระทะ ยังกลายเป็นเรื่องตลกได้ น่าจะเอาเรื่องพวกนี้มาประยุกต์กับ การให้ความรู้ละ เรื่องของ แชร้ลู้กไซ่ หวยหุ่่น หรืออะไรพวกนี้ ให้ระดับชาวบ้านได้รู้ เรื่อง ก็จะเป็นประโยชน์ในการป้องกันด้วย” (ผู้ให้ข้อมูลสำคัญหมายเลข 4, การสื่อสาร ส่วนบุคคล, 21 มีนาคม 2562)

“การแก้ไขปัญหาที่ดีที่สุดคือ การสร้างการรับรู้ให้แก่ประชาชน ทั้งนี้ ในส่วนของ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ ร่วมกับสื่อมวลชน เราจะผลิตเนื้อหา เรื่อง “เหยื่อ” ประมาณ 52 ตอน เสนอรูปแบบของเหยื่อแต่ละประเภท เพื่อที่จะหามาตรการ ป้องกันตัวเอง พอเหยื่อแชร์ลู้กไซ่ มิให้เห็นว่า ทำอย่างไรถึงตกเป็นเหยื่อ ทำให้ ชาวบ้านเห็น ถ้าคุณยังเชื่อคุณก็ตกเป็นเหยื่อ ให้เป็นกระแสในสื่อต่อไป บางทีก็คิดถึง ละคร บางทีละครไหนดังกก็แทรกไป เช่น บุพเพสันนิวาท บางทีเอานักแสดงนำมา โปรโมทเรื่องแชร์ลู้กไซ่ ให้ประชาชนทราบและตระหนักถึงอันตรายได้” (ผู้ให้ข้อมูล สำคัญหมายเลข 2, การสื่อสารส่วนบุคคล, 13 มีนาคม 2562)

“ให้อบรมครูทั่วประเทศ ให้เรียนรู้เรื่องวิธีการแก้ไขปัญหาหนี้นอกระบบ ให้เป็น หลักสูตรหลักของกระทรวงศึกษาธิการ เอาผู้บังคับใช้กฎหมายไปบรรยายจริงๆ ให้เด็กและเยาวชนรับทราบข้อมูลตั้งแต่อายุน้อยเลย เพื่อที่จะได้มีความรู้ในการ แก้ไขปัญหาได้ตั้งแต่เยาว์วัย” (ผู้ให้ข้อมูลสำคัญหมายเลข 7, การสื่อสารส่วนบุคคล, 4 เมษายน 2562)

“การป้องกันดีกว่าการแก้ไข สิ่งที่สำคัญที่สุดคือ การให้ความรู้แก่ประชาชนเกี่ยวกับ แชร้ลู้กไซ่ เนื่องจากคนมีความรู้ที่แตกต่างกัน ทั้งในเรื่องความรู้การทำงาน และ การเงิน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ความรู้เกี่ยวกับเรื่องเศรษฐศาสตร์และการเงิน ซึ่งส่วน ใหญ่พบว่า คนที่มีความรู้ทางการเงิน (Financial Literacy) นั้น จะต้องมีการ วิเคราะห์ก่อนว่า การลงทุนดังกล่าวลงทุนในกิจการใด ผลตอบแทนเป็นยังไง มีกระบวนการหากำไรจากการลงทุนยังไง มีความเสี่ยงยังไง และการลงทุนดังกล่าว สามารถก่อให้เกิดกำไรได้จริงหรือไม่ เป็นต้น จึงทำให้กลุ่มคนที่มีความรู้เรื่องการเงิน ไม่ถูกหลอกให้ลงทุนในแชร์ลู้กไซ่ ดังนั้น การให้ความรู้ทางการเงินเป็นสิ่งที่สามารถ

ป้องกันปัญหาแชร์ลูกโซ่ได้ นอกจากรัฐจะต้องให้ความรู้ ในบางกรณีอาจจะต้องให้หน่วยงานเอกชน เช่น ธนาคารต่างๆ ในการ CSR หรือตอบแทนสังคม โดยการให้ความรู้ทางการเงิน และให้ความรู้เรื่องของภัยที่เกิดจากแชร์ลูกโซ่ด้วย ส่วนกรณีความรู้การลงทุน สอดคล้องกับข้อเท็จจริงใน กรณี XXX มีการชักชวนผู้ลงทุนที่มีความรู้ทางการเงิน ซึ่งการชักชวนดังกล่าวมีความยากลำบาก และไม่ได้รับการตอบสนองจากบุคคลดังกล่าว ด้วยเหตุผลที่ว่า ผลตอบแทนทางการลงทุนไม่สอดคล้องกับรูปแบบของกิจการ ซึ่งแสดงให้เห็นว่า ความรู้จากการลงทุนเป็นประโยชน์ในการป้องกันปัญหาแชร์ลูกโซ่ ผู้เข้าร่วมการสนทนากลุ่มยังมองอีกว่า เนื่องจากแชร์ลูกโซ่เป็นปัญหาใหญ่ของประเทศ หน่วยงานต่างๆ ที่มีหน้าที่ที่เกี่ยวข้องควรจะต้องไปให้ความรู้เรื่องแชร์ลูกโซ่ในที่ต่างๆ หรือให้การประชาสัมพันธ์ในรูปแบบอื่นๆ เช่น การทำสติ๊กเกอร์ Line ในการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับแชร์ลูกโซ่ ซึ่งเป็นการเข้าถึงประชาชนได้ง่ายขึ้น เป็นต้น” (การสนทนากลุ่ม, 7 พฤษภาคม 2562)

4.3.4 การสร้างความร่วมมือและทบทวนความร่วมมือระหว่างประเทศในด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาแชร์ลูกโซ่อันมีลักษณะเป็นองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ

จากการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพโดยใช้วิธีการสัมภาษณ์เชิงลึกและการสนทนากลุ่มพบว่า รัฐควรส่งเสริมความร่วมมือระหว่างประเทศ รวมทั้งการจัดทำสนธิสัญญากับประเทศต่างๆ ว่าด้วยความร่วมมือระหว่างประเทศในการป้องกันและแก้ไขปัญหาแชร์ลูกโซ่ รวมทั้งการอนุวัติการกฎหมายระหว่างประเทศที่เกี่ยวกับการป้องกันและแก้ไขปัญหาแชร์ลูกโซ่มาบังคับใช้ภายในประเทศ โดยการส่งเสริมด้านความร่วมมือระหว่างประเทศนี้ เนื่องจากสภาพปัญหาแชร์ลูกโซ่ในปัจจุบันที่พัฒนาเป็นปัญหาองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติมากขึ้น มีการกระทำความผิดที่นอกราชอาณาจักรมากขึ้น ดังนั้น รัฐควรส่งเสริมความร่วมมือระหว่างประเทศ ทั้งการประสานงานในระดับนายกรัฐมนตรี รัฐมนตรี รวมทั้งผู้แทนของหน่วยงานต่างๆ ทั้งในประเทศและต่างประเทศ ในการให้ความร่วมมือจัดการปัญหาแชร์ลูกโซ่ที่มีลักษณะเป็นองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติมากขึ้น นอกจากนั้น การดำเนินการจัดทำบันทึกความเข้าใจ (MOU) ความตกลง (Agreement) หรือสนธิสัญญา (Treaty) ต่างๆ ทั้งในด้านทวิภาคี หรือพหุภาคี เช่น การส่งผู้ร้ายข้ามแดนในกรณีที่กระทำความผิดแชร์ลูกโซ่ข้ามชาติ หรือการแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างกันด้านการป้องกันและปราบปรามแชร์ลูกโซ่ข้ามชาติ จะช่วยให้การป้องกันและแก้ไขปัญหาแชร์ลูกโซ่ที่มีลักษณะเป็นองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติเป็นไปด้วยความสำเร็จมากยิ่งขึ้น นอกจากนั้น การศึกษาความรู้

เกี่ยวกับกฎหมายระหว่างประเทศ สนธิสัญญาต่างๆ ที่ได้มีการจัดทำขึ้นเป็นแนวทางการแก้ไข ปัญหาจากหน่วยงานองค์การระหว่างประเทศต่างๆ เช่น สหประชาชาติ รัฐควรมีการศึกษา กฎหมายระหว่างประเทศดังกล่าว และอนุวัติการกฎหมายที่รัฐเห็นสมควรบังคับใช้ในประเทศ เพื่อ พัฒนาเป็นกฎหมายภายในประเทศ ในการส่งเสริมการป้องกันและแก้ไขปัญหาแฮร์ลุคไซ่ข้ามชาติ ในอนาคต ซึ่งปรากฏตามข้อมูลดังต่อไปนี้

“ความร่วมมือจากต่างประเทศต้องมี และก็ความร่วมมือระหว่างหน่วยงานทั้งหมด การให้ตำรวจสากล (Interpol) เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการกับปัญหาแฮร์ลุคไซ่ข้ามชาติ” (ผู้ให้ข้อมูลสำคัญหมายเลข 9, การสื่อสารส่วนบุคคล, 26 มีนาคม 2562)

“ความร่วมมือระหว่างประเทศก็ต้องทำ M-Lat คือ ความร่วมมือระหว่างประเทศ ด้าน ข้อมูลเอกสาร ซึ่งถ้าเราต้องการข้อมูลเอกสารสำคัญ ต้องให้อัยการต่างประเทศ ประสานงานไปที่อัยการของประเทศต้นทาง เพื่อส่งข้อมูลสำคัญให้ ต้องกระทำผ่าน ช่องทางนี้เท่านั้น ถ้าไม่ผ่านช่องทางดังกล่าว ข้อมูลหรือเอกสารที่ได้รับมานั้นจะเข้าสู่ ชั้นศาลไม่ได้ ซึ่งกว่าจะขอเอกสารได้ ผู้กระทำความผิดก็ลอยนวลไปแล้ว” (ผู้ให้ข้อมูล สำคัญหมายเลข 5, การสื่อสารส่วนบุคคล, 9 เมษายน 2562)

“ความร่วมมือกับต่างประเทศ กฎหมายก็จะให้อำนาจไว้ว่า ในกรณีที่ต่างประเทศขอ ความร่วมมือ เราก็จะให้ความร่วมมือ แล้วก็มีการจัดทำ MOU ระหว่างหน่วยงานไทย กับต่างประเทศ และก็มีการประชุม ส่งคนเข้าร่วมการประชุมเพื่อรับทราบข่าวสาร ข้อมูลใหม่” (ผู้ให้ข้อมูลสำคัญหมายเลข 6, การสื่อสารส่วนบุคคล, 3 เมษายน 2562)

“การรวบรวมพยานหลักฐานที่อยู่ต่างประเทศ ก็ต้องติดต่อขอข้อมูลในต่างประเทศ ถ้าเป็นตำรวจก็ต้องทำผ่านกองการต่างประเทศ ซึ่งจะไปติดต่อกับตำรวจสากล (Interpol) ถ้ามีเรื่องอะไรที่เขาคอยความร่วมมือมา เราก็จะดำเนินการให้ผ่านช่องทาง ของตำรวจสากล (ผู้ให้ข้อมูลสำคัญหมายเลข 3, การสื่อสารส่วนบุคคล, 5 เมษายน 2562) ความร่วมมือกับต่างประเทศ มีเรื่องของข่าวกรองทางการเงิน มีการประชุมทุกเดือน เรามีหน่วยงานส่วนความร่วมมือระหว่างประเทศ มีการประชุมและแลกเปลี่ยนข้อมูล ระหว่างกัน อย่างเช่น กรณีการตรวจสอบคดีมาเฟียรัสเซีย ความผิดมูลฐานอั้งยี่ช่อง โจร ซึ่งก็เป็นความผิดตามกฎหมายไทยด้วย ตรวจพบการโอนเงินข้ามประเทศ เราก็

ส่งข้อมูลไปว่า คนร้ายมีประวัติอย่างไร ผ่านระบบข้อมูลซึ่งมีการเชื่อมต่อกับหน่วยงานข่าวกรองอีกที่ มีการติดต่อในทางลับระหว่างหน่วยงาน ทั้งภายในภูมิภาคอาเซียนและภายนอกภูมิภาคอาเซียน” (ผู้ให้ข้อมูลสำคัญหมายเลข 4, การสื่อสารส่วนบุคคล, 21 มีนาคม 2562)

“การประสานงานกับต่างประเทศ ก็ต้องประสานงานผ่านช่องทางอัยการฝ่ายต่างประเทศ ผ่านกระทรวงต่างประเทศ แต่กรณีหาข้อมูลด้านข้าง หน่วยงานรัฐสามารถประสานข่าวเป็นการภายในได้ อย่างสถานทูตบางแห่งก็มีความร่วมมือที่ดี เช่น สถานทูตจีน ก็สามารถช่วยแก้ไขปัญหาค้าได้ตลอด” (ผู้ให้ข้อมูลสำคัญหมายเลข 2, การสื่อสารส่วนบุคคล, 13 มีนาคม 2562)

“ผู้เข้าร่วมการสนทนากลุ่มมองว่า ความร่วมมือระหว่างประเทศเป็นสิ่งสำคัญ ประเทศไทยต้องไปดูเรื่องของสนธิสัญญาต่างๆ ทั้ง ทวิภาคีและพหุภาคี โดยเฉพาะแซร์ลุคโซ่ ที่มีลักษณะข้ามชาติ ต้องมีพิจารณาว่า กฎหมายภายในของประเทศเป็นปัญหาหรืออุปสรรคในการประสานงานระหว่างประเทศหรือไม่ ถ้าเป็นปัญหาก็ต้องดำเนินการแก้ไขปรับปรุง หรือใช้การอนุวัติกฎหมายระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้องเพื่อให้สอดคล้อง และสามารถปฏิบัติตามกฎหมายระหว่างประเทศไทย ส่วนปัญหาผู้ปฏิบัติก็ใช้เครือข่ายของตำรวจสากล หรือเครือข่ายต่างๆ ในการปฏิบัติงานระหว่างประเทศในการจัดการกับแซร์ลุคโซ่ที่มีลักษณะข้ามชาติ” (การสนทนากลุ่ม, 7 พฤษภาคม 2562)

4.3.5 การนำมาตรการกฎหมายต่างประเทศเกี่ยวกับการป้องกันและแก้ไข ปัญหาอาชญากรรมทางเศรษฐกิจมาปรับใช้กับกฎหมายเกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามแซร์ลุคโซ่ภายในประเทศ

จากการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพโดยใช้วิธีการค้นคว้าเอกสาร การสัมภาษณ์เชิงลึก และการสนทนากลุ่ม พบว่า รัฐควรมีการปรับปรุงแก้ไขกฎหมายที่เกี่ยวข้องในการป้องกันและแก้ไข ปัญหาแซร์ลุคโซ่ โดยการนำเอามาตรการทางกฎหมายต่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและแก้ไข ปัญหาอาชญากรรมทางเศรษฐกิจมาปรับใช้กับกฎหมายภายในประเทศ ซึ่งมาตรการทางกฎหมาย ต่างประเทศที่ควรนำมาปรับใช้ ได้แก่ (1) มาตรการเพิ่มอัตราโทษให้มากขึ้น รวมทั้งการใช้ระบบ นับวันปรับ (Day Fines) ซึ่งทำให้ผู้กระทำความผิดต้องรับโทษปรับตั้งแต่วันที่กระทำความผิด

จนกว่าจะที่จะยุติการกระทำความผิดดังกล่าว แต่อย่างไรก็ตาม การเพิ่มอัตราโทษทั้งจำคุกและปรับ ก็ต้องดำเนินการร่วมกับมาตรการการห้ามมิให้มีการลดโทษหรือพักโทษแก่นักโทษคดีแชร์ลูกโซ่ เพื่อให้ให้นักโทษในคดีดังกล่าวได้รับโทษอย่างเต็มตามอัตราที่ศาลพิพากษา และเป็นการเตือนแก่ผู้ที่จะกระทำผิดเกี่ยวกับแชร์ลูกโซ่ ให้ตระหนักถึงโทษที่ได้รับหากจะมีการหลอกลวงผู้อื่นให้ลงทุนในแชร์ลูกโซ่ (2) มาตรการตรวจสอบงบการเงิน โดยให้หน่วยงานของรัฐมีอำนาจในการเรียกตรวจสอบงบการเงินจากบริษัทหรือกิจการที่ต้องสงสัยว่าเป็นแชร์ลูกโซ่ ซึ่งงบการเงินถือเป็นเอกสารสำคัญที่แสดงถึงรายรับ รายจ่าย ผลกำไรหรือขาดทุนของกิจการ ซึ่งในกรณีของแชร์ลูกโซ่นั้น บริษัทที่มีการจ่ายเงินปันผลสูง และต่อเนื่อง ย่อมจะต้องมีกิจการที่ดีและเจริญเติบโต ดังนั้น การตรวจสอบงบการเงินจึงสามารถช่วยให้เจ้าหน้าที่สามารถพิจารณาได้ว่า บริษัทดังกล่าวนั้นจ่ายเงินปันผลให้แก่ผู้ลงทุนสมเหตุสมผลหรือไม่ หรือเป็นบริษัทที่เปิดมาเพื่อทำธุรกิจแชร์ลูกโซ่ โดยเฉพาะ ทั้งนี้ ควรบัญญัติกฎหมายเพิ่มเติม ให้การส่งงบการเงินที่เป็นเท็จมีความผิดต่อกฎหมายและได้รับโทษเช่นเดียวกับผู้กระทำความผิดฐานแชร์ลูกโซ่ด้วย (3) มาตรการแจ้งแก่ผู้เสียหาย โดยให้ผู้กระทำความผิดแชร์ลูกโซ่ต้องเปิดเผยกลไกในการดำเนินการเกี่ยวกับแชร์ลูกโซ่ ทั้งวิธีการชักชวน การหลอกลวง แผนผังการคำนวณผลประโยชน์ รวมทั้งกลวิธีต่างๆ ให้แก่ประชาชนทราบผ่านช่องทางสื่อสาธารณะ เพื่อให้ประชาชนได้ทราบถึงวิธีการกระทำผิดดังกล่าว และหลีกเลี่ยงในการลงทุนในรูปแบบธุรกิจที่มีลักษณะคล้ายกัน เพื่อเป็นมาตรการในการเตือนภัยแชร์ลูกโซ่ให้แก่ประชาชนทราบ (4) วิธีการเพื่อความปลอดภัยและการคุ้มครองสิทธิบุคคล โดยให้ผู้ที่เคยกระทำความผิดรวมทั้งนิติบุคคลที่เคยกระทำความผิด ต้องห้ามในการประกอบอาชีพหรือกิจการบางอย่างที่เกี่ยวกับการเงิน การลงทุน หรือกิจการที่มีลักษณะระดมทุนจากประชาชนเป็นระยะเวลาหนึ่ง เช่น 10 ปี ภายหลังจากการพ้นโทษ เพื่อมิให้บุคคลธรรมดาหรือนิติบุคคลดังกล่าวเข้าไปกระทำความผิดเกี่ยวกับแชร์ลูกโซ่ซ้ำอีกภายหลังการพ้นโทษ (5) มาตรการริบทรัพย์สินทางแพ่ง โดยให้รัฐสามารถฟ้องทรัพย์สินที่รัฐเห็นว่าได้มาจากการกระทำผิดเกี่ยวกับแชร์ลูกโซ่ได้โดยตรง โดยไม่ต้องมีการฟ้องตัวบุคคลก่อน หากรัฐสงสัยว่าทรัพย์สินดังกล่าวได้มาจากการกระทำผิดเกี่ยวกับแชร์ลูกโซ่จริง ซึ่งเป็นการทำให้รัฐสามารถยึดหรืออายัดทรัพย์สินดังกล่าวเพื่อนำส่งเข้ารัฐ หรือเพื่อจัดสรรเฉลี่ยทรัพย์สินให้แก่ผู้เสียหายได้โดยง่าย โดยที่ไม่ต้องมีการฟ้องร้องตัวบุคคลก่อน (6) มาตรการสมคบคิด โดยให้ผู้ตกลงสมคบกันในการที่จะกระทำความผิดเกี่ยวกับแชร์ลูกโซ่ถือว่าการกระทำความผิดที่สำเร็จแล้ว ซึ่งเป็นการเข้าไปแทรกแซงขั้นตอนการตกลงที่เป็นขั้นระยะเริ่มแรกที่คิดจะกระทำความผิด เพื่อป้องกันยับยั้งมิให้มีการกระทำความผิดแชร์ลูกโซ่ตามที่ได้ตกลงกันนั้น ถือเป็นมาตรการที่ป้องกันมิให้ผู้คิดจะกระทำความผิดแชร์ลูกโซ่ได้กระทำ

ความผิดและเกิดความเสียหายขึ้นในอนาคต (7) มาตรการการพยายามกระทำความผิด เช่นเดียวกับมาตรการสมคบคิด โดยให้ผู้ที่พยายามกระทำความผิดแชร์ลูกโซ่ให้ได้รับโทษเท่ากับผู้ที่กระทำความผิดสำเร็จแล้ว เพื่อเป็นการลงโทษผู้ที่พยายามกระทำความผิดดังกล่าว เนื่องจากความเสียหายแชร์ลูกโซ่มีความร้ายแรงต่อเศรษฐกิจ ดังนั้น ผู้ใดที่พยายามกระทำความผิดฐานแชร์ลูกโซ่ ก็ควรที่จะรับโทษเท่ากับผู้ที่กระทำความผิดสำเร็จแล้ว (8) มาตรการต่อรองคำรับสารภาพ โดยให้ผู้ที่กระทำความผิดสามารถต่อรองคำรับสารภาพได้ โดยต้องให้การที่เป็นประโยชน์ในการพิจารณาคดีรวมทั้งสามารถหาตัวผู้กระทำความผิดที่อยู่เบื้องหลังแชร์ลูกโซ่ดังกล่าว และได้ตัวมากระทำความผิด โดยผู้ที่ให้การที่เป็นประโยชน์แก่การพิจารณาคดีนั้น ศาลอาจจะมีมาตรการลงโทษที่เบา กว่าโทษที่จะได้รับในกรณีปกตินั้นได้ (9) มาตรการแสวงหาข้อมูลหรือพยานหลักฐานด้วยวิธีพิเศษ โดยมาตรการดังกล่าวเป็นมาตรการที่เกี่ยวกับการแสวงหาพยานหลักฐานจากผู้กระทำความผิดแชร์ลูกโซ่ เช่น การแฝงตัวเข้าไปลงทุนในแชร์ลูกโซ่ การได้มาซึ่งทรัพย์สินหรือผลประโยชน์อื่นใดรวมทั้งการได้มาซึ่งพยานหลักฐานที่ได้มาโดยวิธีพิเศษ โดยให้พยานหลักฐานดังกล่าวสามารถใช้ในการพิจารณาคดีของผู้กระทำความผิดได้ ซึ่งมาตรการดังกล่าวจะเป็นมาตรการที่ช่วยให้การดำเนินคดีกับผู้กระทำความผิดสามารถกระทำได้ง่ายขึ้น เนื่องจากมีหลักฐานโดยตรงที่สามารถเอาผิดได้ เพราะปัญหาในแชร์ลูกโซ่ส่วนใหญ่มาจากการที่พยานหลักฐานไม่สามารถสาวไปถึงตัวผู้ที่อยู่เบื้องหลังแชร์ลูกโซ่ได้ ถ้ามีมาตรการแสวงหาพยานหลักฐานด้วยวิธีพิเศษ ก็จะสามารถจัดการกับผู้กระทำความผิดแชร์ลูกโซ่ได้ง่ายขึ้น (11) มาตรการห้ามการเดินทางเข้ามาในประเทศ (Travelling Band) หรือมาตรการห้ามประกอบธุรกรรมทางการเงินสำหรับชาวต่างประเทศ (Financial Band) โดยเป็นมาตรการที่ห้ามบุคคลที่ต้องสงสัยในการกระทำความผิดแชร์ลูกโซ่หรือมีประวัติการกระทำความผิดเกี่ยวกับแชร์ลูกโซ่ในต่างประเทศ ให้เข้ามาในราชอาณาจักร เพื่อป้องกันการเข้ามาก่ออาชญากรรมแชร์ลูกโซ่ในประเทศ รวมทั้งการห้ามการทำธุรกรรมที่เกี่ยวกับการเงินในประเทศไทย เช่น การเปิดบัญชีธนาคาร เป็นต้น ซึ่งจะเป็นการป้องกันมิให้ผู้กระทำความผิดสามารถกระทำความผิดในประเทศไทย อันเป็นการป้องกันการกระทำความผิดที่มีลักษณะเป็นองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติได้ด้วย (12) มาตรการ การห้ามประกันตัวสำหรับผู้กระทำความผิดแชร์ลูกโซ่ เนื่องจากปัจจุบันผู้ที่กระทำความผิดแชร์ลูกโซ่ส่วนใหญ่มีมักจะได้รับประกันตัว เนื่องจากมีเงินหรือทรัพย์สินที่ได้มาจากการกระทำความผิดมาก โดยผู้กระทำความผิดได้ใช้หลักทรัพย์เหล่านั้นในการขอยื่นประกันตัว ซึ่งเป็นสิทธิที่สามารถกระทำได้ และผู้กระทำความผิดมักจะหลบหนีการประกันตัว และไปใช้ชีวิตที่ต่างประเทศ โดยอาศัยเงินที่ได้รับจากการหลอกลวงดังกล่าว หรือมีพฤติกรรมการก่ออาชญากรรมแชร์ลูกโซ่ซ้ำอีก ดังนั้น ในกรณีของการกระทำความผิดแชร์

ลูกโซ่ เห็นควรให้รัฐมีมาตรการห้ามการประกันตัวในกรณีการกระทำความผิดเกี่ยวกับแชร์ลูกโซ่ เพื่อป้องกันการหลบหนีของผู้กระทำความผิด และรวมทั้งปิดโอกาสในการกระทำความผิดซ้ำ ระหว่างการพิจารณาคดี และยังเป็นการแจ้งเตือนแก่ผู้กระทำความผิดในอนาคตว่าจะสิ้นอิสรภาพ ทันทีหากมีการถูกจับกุมโดยรัฐ จนกว่าจะพิสูจน์ได้ว่าตนมิได้กระทำความผิดดังกล่าว (13) มาตรการเพิ่มโทษในกรณีเจ้าหน้าที่รัฐช่วยเหลือผู้กระทำความผิดมิให้ต้องได้รับโทษหรือรับโทษ น้อยลง โดยอาศัยบทบัญญัติของกฎหมายเกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและ ประพฤติมิชอบในวงราชการที่มีอยู่ และเพิ่มอัตราโทษในส่วนของกรณีเจ้าหน้าที่รัฐช่วยเหลือหรือ กระทำประการใดๆ ที่ให้ผู้กระทำความผิดมิต้องรับโทษหรือรับโทษน้อยลง เพื่อให้เจ้าหน้าที่ได้ ตระหนักถึงโทษที่มีความรุนแรงขึ้น หากมีการช่วยเหลือผู้กระทำความผิด และทำให้เจ้าหน้าที่ยื่น หยัดที่จะทำในสิ่งที่ถูกต้องและเป็นประโยชน์ต่อสังคมมากที่สุด ซึ่งปรากฏตามข้อมูลดังต่อไปนี้

“เสนอให้มีการปรับปรุงกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและปราบปรามแชร์ลูกโซ่ เพื่อให้สามารถดำเนินการกับผู้กระทำความผิดได้” (ผู้ให้ข้อมูลสำคัญหมายเลข 9, การสื่อสารส่วนบุคคล, 26 มีนาคม 2562)

“ถ้าเป็นเรื่องแชร์ลูกโซ่ มันก็มีอัตราโทษมันอยู่แล้ว แต่มันก็จะเป็นกรรม ซึ่งสุดท้าย มันก็จะมาโยงกับกฎหมายอาญา ลงโทษหมื่นปี สุดท้ายก็เหลือยี่สิบปี ก็ไม่มีอะไร ตีตกแปดเดียว เดียวก็ออกมาละ มาตรการการเพิ่มโทษควรจะนำมาใช้ใหม่” (ผู้ให้ข้อมูลสำคัญหมายเลข 5, การสื่อสารส่วนบุคคล, 9 เมษายน 2562)

“มาตรการกฎหมายต่างประเทศ ควรนำเอามาใช้ ไม่ว่าจะเป็นการเพิ่ม โทษ การตีตก 20 ปี ก็ต้องทำให้ตีตกจริง 20 สิ่งที่ต้องทำ คือ แก้ไขกฎหมายจาก 5 – 10 ปี เป็น 7 – 14 ปี และยกเลิกมาตรา 91 ไม่ให้นำมารวม สามารถที่จะเรียงคดีลงโทษได้ คดีแรกฟ้องไป คดีหลังก็นับโทษต่อ ถ้าโดนไปร้อยปี ก็ไม่กล้าโกงแน่นอน” (ผู้ให้ข้อมูล สำคัญหมายเลข 8, การสื่อสารส่วนบุคคล, 12 มีนาคม 2562)

“ถ้าเป็นแชร์ลูกโซ่ มีมาตรการเชิงลงโทษในทางแพ่งหรือไม่ อย่างล่าสุด ในพระราช บัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ มีมาตรการตรวจสอบงบการเงิน ในประเทศ ไทย ศาลไม่ถืองบการเงินเป็นหลักฐานในการเอาผิดอะไรได้เลย ศาลบอกว่า เป็นเรื่องของตัวบริษัทกับกระทรวงพาณิชย์ ฝ่ายบุคคลภายนอกไม่สามารถเอาผิด

อะไรได้เลย เป็นปัญหาในศาล คดีเลย ล่าสุด บริษัท ก. ให้ บริษัท ข. ซื้อที่ดินแทนสืบ
 แปลง บริษัท ข. ขายให้เรา โดยการหักกลบบทหนึ่งส่วนหนึ่ง และเราก็จ่ายเงินส่วนหนึ่ง
 เสร็จปั๊บ แต่ปัญหาคือ บริษัทของเราฟื้นฟูกิจการไปก่อน ไม่มีเงินโอน มันค้างค้ำกัน
 มาประมาณสิบปี พอฟื้นฟูกิจการเสร็จ สัญญาปี 2539 หลุดปี 2558 บอกว่า มีเงิน
 แล้ว ไม่โอน พอไม่โอน ทีนี้ เราอ้างว่าเราชำระหนี้แล้ว แล้วก็ในงบการเงินของตัว
 บริษัท ข. ก็ลง ไม่ได้ลงที่ดินสืบแปลงเป็นทรัพย์สินของตัวเองเลย ไม่ได้ลงเลยนะ
 เราก็บอกว่า มีการจดเพิ่มถอนสิทธิเก็บกินตัวเองไปแล้ว มีการปล่อยให้เราทำกินบน
 ที่ดินนี้ไปแล้ว ศาลบอกว่า งบการเงินใช้อ้างอะไรไม่ได้ ศาลบอกว่า งบการเงินเป็น
 เรื่องของบริษัทจำเลยกับกระทรวงพาณิชย์เท่านั้น ถ้าแบบนี้ ในแง่ของกฎหมาย
 ถ้าศาลยังถือแฉนี้ ก็ไม่มีประโยชน์ ถ้าเราเรียนกันมา คือการที่จะรู้สถานะการเงิน
 ของบริษัท ก็ต้องดูงบการเงิน เป็นหน้าที่ของเราในการไปนั่งตรวจสอบฐานะทางการเงิน
 เงินของเขาเองใช่ไหม อันนี้เราก็มีเอกสารอันหนึ่ง เผยแพร่งบการเงิน แต่พอศาล
 ตีความงี้ บางคดีศาลก็เชื่อนะ แต่บางคดีศาลก็ไม่เชื่อ คือ แบบ มันสมควรจะมีอะไร
 สักอย่างในกฎหมายพยานหลักฐานที่บังคับให้ศาลฟัง ทั้งๆ ที่เป็นเอกสารราชการเอง
 แต่ศาลไม่ฟัง ศาลบอกเป็นเรื่องของคุณกับกระทรวงพาณิชย์ ซึ่งมันไม่ใช่ แล้วจะมีงบ
 การเงินไปทำไม ซึ่งมันไม่ควรใช้ดุลยพินิจขนาดนั้น นี่ถือเป็นพยานหลักฐานคดีแพ่ง
 นะ ถ้าเป็นคดีอาญา ศาลไม่มีทางฟัง ยิ่งคดีอาชญากรรมทางเศรษฐกิจ เป็นคดีอาญา
 ศาลยิ่งไม่มีทางฟังแน่นอน แม้ว่าจริงๆ แล้ว งบการเงิน มันผ่านมาจากผู้ตรวจสอบ
 บัญชี ลงชื่อกรรมการบริษัท เป็นเอกสารที่ออกจากระทรวงพาณิชย์ และการส่งงบ
 การเงินเท็จมีโทษทางอาญาด้วย ศาลไม่ฟังเรื่องงบการเงินได้อย่างไร นี่เป็นปัญหา
 ทางกฎหมายที่เจอจริงๆ แต่บางคดี แม้ว่าศาลจะเชื่อ แต่ก็ไม่ได้ถือว่าเป็นเอกสารหลัก
 ต้องไปสืบพยานแวดล้อมทั้งหมด แล้วศาลถึงไปดูงบการเงินอีกที ทั้งๆ ที่มีความ
 น่าเชื่อถือมาก” (ผู้ให้ข้อมูลสำคัญหมายเลข 10, การสื่อสารส่วนบุคคล, 13 มีนาคม
 2562)

“ไอ้ทฤษฎีสมคบคิด อาจจะเอามาใช้ได้ ล้อตามคดียาเสพติด มีการโทรคุยหรือ
 วางแผนกัน ไอ้พวกนี้มันมีการประชุมอยู่แล้ว เคสใหญ่ๆ บริษัทมันต้องมีการประชุม
 หรือ คุณไปหาลูกค้ำมา ถ้ามีตัวนี้มา มันก็ถือเป็นการปราบปราม หยุดละ ถ้าป้องกัน
 ได้ก่อนก็โอเค” (ผู้ให้ข้อมูลสำคัญหมายเลข 3, การสื่อสารส่วนบุคคล, 5 เมษายน 2562)

“อยากจะทำให้เปลี่ยนเรื่องของแชร์ลูกโซ่ เป็นกลไกแบบลูกโซ่ เพราะใช้คำว่าแชร์ลูกโซ่ ทำให้คนเข้าใจว่าเป็นวงแชร์ที่เป็นมือ ไม่ใช่ แชร์ลูกโซ่มันคือ พระราชกำหนดการกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน ฉะนั้น ถ้ามีการแจ้งข้อหา พรก. การกู้ยืมเงินฯ มันคือแชร์ลูกโซ่ การหลอกลวงมันมีหลายแบบ ทองคำ หุ่น น้ำมัน แชร์ลูกโซ่มันคือการเอาเงินใหม่จ่ายเงินคนเก่า จ่ายกันไปเรื่อยๆ บางคนไม่เข้าใจ บอกว่าของฉันไม่ใช่แชร์ลูกโซ่นะ เพราะไม่ได้เป็นแชร์เป็นมือ เป็นเปีย แบบนี้ ฉะนั้น ต้องเปลี่ยนแปลงให้ความรู้แก่ประชาชน อาจจะใช้คำพูดที่ทันสมัย กลไกแบบลูกโซ่ เป็นต้น” (ผู้ให้ข้อมูลสำคัญหมายเลข 8, การสื่อสารส่วนบุคคล, 12 มีนาคม 2562)

“มาตรการต่างประเทศเห็นด้วย ตั้งแต่เรื่องผู้เสียหาย นิติบุคคล การลงโทษ ทั้งหมดนี้เป็นข้อมูลที่สำคัญ ในกรณีได้ผู้ต้องหาแล้ว มันจบ แต่บางที่ถ้ามีศูนย์ Joint Task Force มันก็ไปต่อได้อีก” (ผู้ให้ข้อมูลสำคัญหมายเลข 1, การสื่อสารส่วนบุคคล, 11 มีนาคม 2562)

“บางกรณีถ้าเราไม่รู้ว่ามีใครเป็นผู้เสียหาย และถ้ามีการขยายผลข้อมูลด้วยวิธีพิเศษ ก็ารู้ผู้เสียหายที่แท้จริงได้” (ผู้ให้ข้อมูลสำคัญหมายเลข 1, การสื่อสารส่วนบุคคล, 11 มีนาคม 2562)

“มาตรการการลงโทษมีหลายแบบ แต่ไม่ถึงกับลงโทษ แต่บางครั้ง เขาเป็นผู้ต้องหาจากประเทศหนึ่งที่มีความเสี่ยง เราเรียกว่า Travelling Ban หรือ Financial Ban ไม่อยู่ในกฎหมายบ้านเรา เป็นสิ่งใหม่” (ผู้ให้ข้อมูลสำคัญหมายเลข 1, การสื่อสารส่วนบุคคล, 11 มีนาคม 2562)

“Travelling Ban หมายถึง การระงับไม่ให้เดินทางมาบ้านเรา ในกรณีเป็นผู้ต้องหาในต่างประเทศ มีคำพิพากษา หรือมีกฎหมายตามพระราชบัญญัติคนเข้าเมือง 2522 มาตรา 12 (7) เป็นบุคคลต้องห้าม หรือบุคคลพันโทษ ซึ่งพันโทษจากบ้านเขา แต่กฎหมายบ้านเราไม่มี ซึ่งเขาอาจจะกระทำความผิด ในความผิดที่บ้านเรายังไม่ถือว่าเป็นความผิด ในลักษณะแบบนี้ ต้องใส่เข้าไปในกฎหมาย เพื่อป้องกันทั้งระบบ” (ผู้ให้ข้อมูลสำคัญหมายเลข 1, การสื่อสารส่วนบุคคล, 11 มีนาคม 2562)

“Financial Ban หมายถึง การป้องกันมิให้มีการเปิดบัญชี ทำธุรกรรมทางการเงิน หรือเชื่อมโยงข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับธุรกรรมทางการเงิน เช่น เมื่อเขาเข้ามาบ้านเรา ให้เขาได้เฉพาะเงินสด หรือธุรกรรมที่ได้รับอนุมัติไว้ แต่ไม่อนุญาตให้เขาตั้งบริษัท จัดทำ หรือเสนอตั้งใคร” (ผู้ให้ข้อมูลสำคัญหมายเลข 1, การสื่อสารส่วนบุคคล, 11 มีนาคม 2562)

“อีกมาตรการหนึ่ง ถ้ามีพฤติกรรมหรือตรวจสอบว่าเขากระทำความผิด เรายึดทรัพย์สินเขาไว้ แต่ไม่เอาตัวเขามาลงโทษ ไม่มีคำศัพท์ภาษาอังกฤษตรงตัวนะ เรายึดทรัพย์สิน แต่ไม่เอาตัวไว้ เรา Freeze ทรัพย์สินเขาไว้ ในกรณีนี้ เราต้องมาให้ปากคำ คุณไปไหนของคุณก็ไปเลย ไปไหนไม่ได้ เขาก็ต้องกลับบ้านเขา หรือที่ๆ เราจับตัวเขาได้ เป็นมาตรการลงโทษทางอ้อม ไม่เหมือนกรณีการริบทรัพย์สินทางแพ่ง แต่กรณีนี้ ถ้าคุณไปไหน ก็เดินทางไปได้ แต่ไม่ได้ใช้เงินที่เราอายัดไว้ เราไม่ต้องเสี่ยงตามหลักสิทธิมนุษยชนต่างๆ” (ผู้ให้ข้อมูลสำคัญหมายเลข 1, การสื่อสารส่วนบุคคล, 11 มีนาคม 2562)

“ผู้เข้าร่วมการสนทนากลุ่ม มองว่า ถ้าเป็นเรื่องกระบวนการทางศาล โทษที่กำหนดอยู่มีความสมควรแล้ว และเป็นเรื่องที่ศาลต้องใช้ดุลยพินิจ แต่ถ้าเป็นเรื่องก่อนกระบวนการทางศาล เช่น วิธีการแสวงหาพยานหลักฐานด้วยวิธีการพิเศษต่างๆ ซึ่งตามวิธีพิจารณาคดีอาญา ไม่สามารถกระทำได้ แต่มีกรณีเช่น มาตรา 27 แห่งพระราชบัญญัติกรมสอบสวนคดีพิเศษ สามารถรับฟังพยานหลักฐานที่ได้จากการแฝงตัวได้ ก็จะเป็นเครื่องมือพิเศษที่สามารถใช้ในการจับกุมได้ มาตรการต่อรองคำรับสารภาพ หรือมาตรการสมคบคิดก็เป็นสิ่งสำคัญในการนำมาปรับใช้ นอกจากนั้น การนำเทคโนโลยี Big Data, Blockchain มาใช้ในการเก็บข้อมูลของผู้กระทำความผิดที่ถูกศาลสั่งให้คุมประพฤติไว้ เพื่อที่จะติดตามข้อมูลทางการเงิน ใช้การวิเคราะห์ในฐานข้อมูลใหญ่ในช่วงของการคุมประพฤติบุคคลที่กระทำความผิดได้ เนื่องจากผู้กระทำความผิดฐานแชร์ลูกโซ่มักจะมีการกระทำความผิดซ้ำ มีการก่ออาชญากรรมอีกครั้ง นอกจากนั้น พนักงานสอบสวนต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ในคดีต่างๆ มีความเข้าใจในคดี พนักงานสอบสวนก็จะเข้าใจวิธีการหรือมาตรการต่างๆ โดยในส่วนของมาตรการกฎหมายต่างประเทศดังกล่าว เห็นควรกำหนดให้มีกฎหมายแม่บทที่มีลักษณะกว้าง แต่ให้มีการกำหนดมาตรการกฎหมายต่างประเทศในกฎหมายลำดับรอง เพื่อให้สามารถแก้ไขได้ตามการเปลี่ยนแปลงของคดีอาชญากรรม เศรษฐกิจที่มีการเปลี่ยนแปลงไป อีกมาตรการหนึ่งคือ มาตรการการใช้ดุลยพินิจของ

ศาลในการอนุญาตให้ปล่อยชั่วคราวของจำเลยในคดีแชร์ลูกโซ่หรือคดีข้อโกง ซึ่งข้อเท็จจริงสถิติคดีปรากฏว่า จำเลยที่หนีการประกันตัวมากที่สุดคือ คดีข้อโกง คดีอื่นจะเป็นกรณีของการลี้ภัยมาศาล หรือจำวันนัดผิด แต่กรณีของคดีข้อโกง จะมีลักษณะของการหนี ทั้งการข้อโกงกันเองและข้อโกงประชาชน รวมทั้งแชร์ลูกโซ่ ซึ่งมีการพูดว่า ข้อโกงมันยังโกงกันเอง นับประสาอะไรกับศาล มันก็โกงได้ ถ้าเขาขอประกันตัว มีหลักคือ ปล่อยเป็นหลัก จับเป็นข้อยกเว้น ยิ่งกรณีของผู้ต้องหาคดีข้อโกง มักจะมีเงิน ซึ่งก็มีเงินมาวางประกัน และก็หลุดออกไป และมีแนวโน้มที่จะกระทำ ความผิดซ้ำ ซึ่งมาตรการดุลยพินิจหรือการแจ้งเวียนกันในศาลเกี่ยวกับการให้ประกันตัวในคดีข้อโกง เพื่อป้องกันการกระทำ ความผิดซ้ำและการหลบหนีคดีดังกล่าว” (การสนทนากลุ่ม, 7 พฤษภาคม 2562)

4.3.6 การเพิ่มแหล่งเงินทุนภายในประเทศและการพัฒนาแนวคิดเกี่ยวกับแชร์ชุมชน

จากการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพโดยใช้วิธีการสัมภาษณ์เชิงลึกและการสนทนากลุ่ม พบว่า รัฐควรจัดให้มีแหล่งเงินทุน (Source of Funds) เพิ่มมากขึ้น โดยให้มีการกระจายแหล่งเงินทุนเข้าไปให้ถึงประชาชนให้ได้มากที่สุด ทำให้ประชาชนสามารถเข้าถึงเงินแหล่งเงินทุนในระบบกฎหมายได้ ซึ่งเป็นการลดโอกาสที่ประชาชนจะไปใช้บริการการเงินนอกระบบ เช่น แชร์ลูกโซ่ หรือการกู้ยืมเงินนอกระบบ เป็นต้น นอกจากนี้ รัฐควรพิจารณาประเด็นเกี่ยวกับการสร้างระบบแชร์ที่ถูกกฎหมาย หรือสร้างการระดมทุนที่ถูกกฎหมาย ภายใต้การกำกับดูแลของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง อาจจะดำเนินการในรูปของ “แชร์ชุมชน” เป็นต้น โดยให้การระดมทุนในการดำเนินกิจการต่างๆ ของเอกชนในรูปแบบการระดมทุนระดับเล็กหรือระดับกลาง เป็นไปโดยถูกต้องตามกฎหมาย หรือการลดขั้นตอนทางกฎหมาย ให้การระดมทุนต่างๆ สามารถกระทำขึ้นได้โดยง่าย ผ่านการควบคุมของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ประชาชนมีแนวทางในการระดมทุนเพื่อไปดำเนินกิจการต่างๆ เช่น การระดมทุนเพื่อไปสนับสนุนกิจการโครงการหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ หรือการระดมทุนเพื่อสนับสนุนวิสาหกิจในชุมชน เป็นต้น ซึ่งเป็นแนวทางที่รัฐควรจะต้องมีการศึกษารูปแบบเพิ่มเติมไปในอนาคต ซึ่งเมื่อประชาชนเห็นว่า รัฐได้มีการสนับสนุนการจัดตั้งแชร์ชุมชนหรือการระดมทุนขนาดกลางถึงขนาดเล็ก ภายใต้การกำกับดูแลของรัฐ ประชาชนก็อาจจะนำเงินมาลงทุนในธุรกิจที่รัฐให้การรับรองตามกฎหมาย แทนการลงทุนในแชร์ลูกโซ่ในที่สุด ซึ่งปรากฏตามข้อมูลดังต่อไปนี้

“เพราะฉะนั้น กลับมาที่วิธีการแก้ไขปัญหแบบนี้ได้ใหม่ คือ หนึ่ง เพิ่มแหล่งเงินทุน ได้ใหม่ (Source of Funds) เพื่อที่จะแก้ไขปัญหารัฐลูกโซ่ สอง สร้างคลินิกแก้หนี้ได้ ใหม่ สาม ให้ความรู้เรื่องทางการเงิน (Financial Literacy) ได้ใหม่” (ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ หมายเลข 7, การสื่อสารส่วนบุคคล, 4 เมษายน 2562)

“Venture Capital คืออะไร ในธุรกิจต่างประเทศทำไม ทำไมเมืองไทยทำแล้วผิด กฎหมาย ผิดจริงหรือไม่ อาจจะต้องทำให้ Venture Capital เป็นธุรกิจที่ดำเนินการได้ โดยถูกต้องตามกฎหมายหรือไม่ และพิสูจน์ว่า สำหรับประเทศไทยทำได้หรือไม่ จริงๆ แล้ว หลักของมันควรจะจับหลักเป็นพฤติกรรมที่เป็นความผิดตามกฎหมายไทย หรือไม่ ซึ่งตอนนี้มีการจับแล้ว แต่อาจจะไม่ผิดก็ได้ ไข้ความเห็นมันไม่ใช่ข้อกฎหมาย สมมติเราดูประเด็นละ มันมีความผิดตามกฎหมาย 3 ประเด็น อีก 7 ประเด็นไม่ผิด ผิดกฎหมายหรือไม่ ก็ไม่ผิดทั้งหมด อาจจะมีการลงทะเบียน ต้องกำกับดูแลควบคุม ในการระดมทุน กฎหมายไทยต้องขออนุญาตสำนักงานคณะกรรมการกำกับ หลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์” (ผู้ให้ข้อมูลสำคัญหมายเลข 9, การสื่อสารส่วนบุคคล, 26 มีนาคม 2562)

“ถ้าเป็นประเทศไทย ให้ถูกกฎหมายต้องทำแบบนี้ หนึ่ง สอง สาม คุณก็เสนอแนะไป ว่า กิจการเหล่านี้เป็นประโยชน์ใหม่ ถ้าทำให้ถูกกฎหมาย ทุกคนมองแต่แง่ลบอย่างเดียว แต่ถ้ามันทำและมันสามารถระดมทุนได้ ช่วยกิจการ OTOP ได้ เขาไปร่วมกับ โครงการรัฐบาลต่างๆ เอาเงินตรงนี้มาช่วยเหลือ ตัวนี้อาจจะเป็นเงินทุนที่ไปแข่งกับ บริษัทยักษ์ใหญ่ในประเทศ ดันพวกรายย่อย รายกลาง สามารถแข่งขันได้ ก็เป็น ประโยชน์ ไม่งั้นจะเป็นโทษอย่างเดียว” (ผู้ให้ข้อมูลสำคัญหมายเลข 9, การสื่อสาร ส่วนบุคคล, 26 มีนาคม 2562)

“เราต้องมองในแง่บวกด้วย ที่เป็นประโยชน์ต่อประเทศชาติ กลายเป็นว่า เราเป็นคน จุดประกาย ให้นักลงทุนระดับกลาง ระดับย่อย สามารถเป็นนักลงทุนรายใหญ่ของ รายย่อย สามารถดันเศรษฐกิจรากหญ้าให้เข้มแข็ง แข่งกับนักลงทุนรายใหญ่ได้ มุมมองทางเศรษฐศาสตร์ เป็นความมหัศจรรย์ขึ้นมา เกิด Venture Capital ที่ถูก กฎหมาย เสนอความคิดเห็นเลย ทำยังไงให้ถูกกฎหมาย” (ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ หมายเลข 9, การสื่อสารส่วนบุคคล, 26 มีนาคม 2562)

“ตอนนี้เราไปกู้ยืมเงินธนาคารของรัฐมา เช่น ธนาคารออมสิน รัฐบาลเป็นประกัน เรา กู้เสร็จก็เป็นหนี้ ตีตลาด ทำให้เกิดพฤติกรรมกรรมการซื้อโงงโดยชอบด้วยกฎหมาย ซึ่งรัฐบาลเป็นผู้สร้างกลไกมา แต่ถ้าเป็น Venture Capital ที่เกิดขึ้นโดยเอกชน ถ้าเอาความเป็นมืออาชีพ บวกกับเงินทุน และปล่อยให้ประชาชนรากหญ้ากู้ยืมเงิน ทำให้กลไกการตรวจสอบดี เหมือนธนาคารคนจนแห่งหนึ่งที่ได้รางวัลโนเบลของอินเดีย เอาตัวนี้เข้าไปจับใส่ ก็จะสามารถอยู่ได้โดยไม่ต้องไปกู้เงินนอกระบบก็ได้” (ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ หมายเลข 9, การสื่อสารส่วนบุคคล, 26 มีนาคม 2562)

“แชร์ลูกโซ่ ถ้าถูกกฎหมาย มันก็ช่วยสังคมเราในแง่เศรษฐกิจดีขึ้น สังคมก็ดีตาม ชาวบ้านก็มีงานทำ สามารถระดมทุน และช่วยกิจการที่ขาดแหล่งเงินทุนถูกกฎหมาย ราคาถูก ให้เติบโตและช่วยสังคมได้ในทางอ้อม ปัจจุบัน เนื่องจากว่า แชร์ลูกโซ่ยังไม่ได้ทำให้ถูกต้องตามกฎหมาย ยังไม่ได้รับการยอมรับ ภาพแชร์ลูกโซ่อาจจะเปลี่ยนไป เป็นแชร์อะไรสักอย่าง เราอาจจะเปลี่ยนชื่อแชร์เป็น “แชร์ชุมชน” เพื่อให้สังคมยอมรับ แล้วเปลี่ยนภาพลักษณ์ใหม่ เพราะช่วยคนจน เหมือนหอยรัฐบาล ไปค้นหาว่ากิจการอะไรที่ต้องการแหล่งเงินทุนและเป็นดาวรุ่ง ก็นำเงินไปลงทุน หรือกิจการอะไรที่ทำแล้วขาดทุนน้อย แต่ต้องใช้ผู้เชี่ยวชาญ เช่น พวกแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ทำเป็นระบบขึ้นมา หรือไม่ก็ไปจับธุรกิจวิ่งมาราธอน แล้วไปวิ่งมรดกโลก เปลี่ยนรูปแบบภาพลักษณ์ของแชร์ลูกโซ่ไปในทางบวก ก็จะเกิดผลดีแก่สังคมไทยในภาพรวม” (ผู้ให้ข้อมูลสำคัญหมายเลข 9, การสื่อสารส่วนบุคคล, 26 มีนาคม 2562)

“ผู้สนทนากลุ่ม มองว่า แชร์ลูกโซ่มันมีการแพร่ขยายไปทั่วประเทศ และในลักษณะของแชร์ลูกโซ่ในธุรกิจเงินร่วมลงทุน มันคล้ายกับการเล่นหุ้น นักลงทุนต้องการจะลงทุน แต่ในกรณีของการลงทุนในแชร์ลูกโซ่ มีการใช้เงินที่น้อยกว่า มีความเป็นไปได้หรือไม่ที่ทางสำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ หรือสถาบันการออมแห่งชาติ เพื่อออกเครื่องมือการลงทุนใหม่ เพื่อป้องกันไม่ให้คนตกไปเป็นเหยื่อในแชร์ลูกโซ่ เป็นวิธีการให้คนมาลงทุนในเครื่องมือทางการเงินรูปแบบใหม่ แทนที่จะไปลงทุนในแชร์ลูกโซ่” (การสนทนากลุ่ม, 7 พฤษภาคม 2562)

4.3.7 การจัดตั้งศาลชำนาญพิเศษด้านคดีอาชญากรรมทางเศรษฐกิจ

“จากการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพโดยใช้วิธีการค้นคว้าเอกสาร การสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม การสัมภาษณ์เชิงลึก และการสนทนากลุ่ม พบว่า รัฐควรจัดตั้ง “ศาลชำนาญพิเศษด้านคดีอาชญากรรมทางเศรษฐกิจ” เพื่อดำเนินการพิจารณาคดีอาชญากรรมทางเศรษฐกิจโดยตรง เนื่องจากอาชญากรรมทางเศรษฐกิจเป็นอาชญากรรมที่มีลักษณะแตกต่างจากอาชญากรรมทั่วไป โดยมีความซับซ้อนของการประกอบอาชญากรรมค่อนข้างสูง มีเรื่องของความรู้เฉพาะด้านที่เกี่ยวข้องกับเศรษฐกิจ การเงิน และการลงทุน เช่น ความรู้เกี่ยวกับตราสารทุน ตราสารหนี้ ทองคำ การแลกเปลี่ยนเงินตรา สกุลเงินดิจิทัล เทคโนโลยีบล็อกเชน เป็นต้น ซึ่งต้องอาศัยความรู้ความชำนาญของผู้พิพากษาในการตัดสินคดี ถ้าหากผู้พิพากษาไม่มีความรู้ความชำนาญในเรื่องของเศรษฐกิจ การเงิน และการลงทุน อาจทำให้อาชญากรรมหลุดพ้นจากการดำเนินคดีได้ ดังนั้น การที่รัฐจัดตั้งศาลชำนาญพิเศษด้านคดีอาชญากรรมขึ้น จะทำให้มีผู้พิพากษาที่เชี่ยวชาญในการดำเนินคดีที่เกี่ยวข้องกับเศรษฐกิจ การเงิน และการลงทุน เพิ่มมากขึ้น ทำให้การพิจารณาคดีอาชญากรรมทางเศรษฐกิจ เช่น คดีแชร์ลูกโซ่ คดีปั่นหุ้น คดีฉ้อโกงประชาชน หรือคดีสถาบันการเงิน เป็นไปด้วยความละเอียด รอบคอบ รัดกุม และเป็นธรรมมากที่สุด ทั้งนี้ ในส่วนของผู้พิพากษาที่จะทำหน้าที่พิจารณาคดีในศาลชำนาญพิเศษดังกล่าว รัฐอาจจะพิจารณาให้มีผู้พิพากษาสมทบ ซึ่งเป็นผู้มีความรู้ความสามารถในด้านเศรษฐกิจ การเงิน และการลงทุน ทำหน้าที่เพื่อช่วยเหลือผู้พิพากษาประจำศาลชำนาญพิเศษดังกล่าวในการพิจารณาคดี เช่นเดียวกับผู้พิพากษาสมทบในศาลเยาวชนและครอบครัว ในศาลแรงงาน หรือในศาลทรัพย์สินทางปัญญาในปัจจุบัน ซึ่งจะทำให้การพิจารณาคดีของในศาลชำนาญพิเศษด้านคดีอาชญากรรมทางเศรษฐกิจเป็นไปด้วยความละเอียดรอบคอบ และก่อให้เกิดความยุติธรรมในการพิจารณาคดีทั้งแก่ฝ่ายโจทก์และฝ่ายจำเลยมากยิ่งขึ้น ซึ่งปรากฏตามข้อมูลดังต่อไปนี้

“ศาลชำนาญพิเศษด้านคดีอาชญากรรมทางเศรษฐกิจ ควรจะต้องมี ปัจจุบันเรามีศาลชำนาญคดีพิเศษอยู่หลายศาล แท้จริงแล้ว คดีอาชญากรรมทางเศรษฐกิจ การปั่นหุ้น คดีตลาดเงินตลาดทุน คดีแชร์ลูกโซ่ อาจจะมีผู้พิพากษาสมทบหรือพวกที่เก่งเรื่องของอาชญากรรมทางเศรษฐกิจมาเป็นผู้ช่วยเหลือศาลในการดำเนินคดีอาชญากรรมทางเศรษฐกิจก็ได้” (ผู้ให้ข้อมูลสำคัญหมายเลข 9, การสื่อสารส่วนบุคคล, 26 มีนาคม 2562)

“ผู้พิพากษาที่ได้ตัดสินคดีอาชญากรรมทางเศรษฐกิจ ก็อาจจะไม่มีความรู้เรื่องแชร์ลูกโซ่ ไม่มีความชำนาญในคดีอาชญากรรมเศรษฐกิจ พอพูดอะไรที่ไม่เข้าใจ ก็อาจจะสรุปแล้วเกิดความผิดพลาดได้ แต่ถ้ามีศาลชำนาญคดีอาชญากรรมทางเศรษฐกิจ หรือจะสร้างเป็นแผนกคดีอาชญากรรมทางเศรษฐกิจก็ได้ มีการอบรม มีสถาบันในการฝึกผู้พิพากษาให้เข้าใจในคดีอาชญากรรมทางเศรษฐกิจ และเรื่องอื่นๆ ที่เป็นปัญหาใหม่ เช่น Forex, Blockchain, Bitcoin เป็นต้น ก็จะทำให้ผู้พิพากษาสามารถพิจารณาคดีได้อย่างรอบคอบมากยิ่งขึ้น และควรจะมีผู้พิพากษาสมทบในคดี เพื่อช่วยในการตัดสินคดีอาชญากรรมทางเศรษฐกิจด้วย” (ผู้ให้ข้อมูลสำคัญหมายเลข 5, การสื่อสารส่วนบุคคล, 9 เมษายน 2562)

“ศาลชำนาญพิเศษคดีอาชญากรรมทางเศรษฐกิจ มันก็ดี แต่มันจะมีคดีเพียงพอหรือไม่ อาจจะต้องทำให้เกิดความพอดีกับการจัดตั้งศาลและปริมาณคดีแล้ว ทุกวันนี้คดีอาชญากรรมทางเศรษฐกิจยังขึ้นศาลอาญาอยู่ เพราะคดียังไม่เยอะ แต่ถ้ามีความต้องการสูง ก็เปิดได้ เช่น คดีเด็กและเยาวชน มีวิธีพิจารณาคดีพิเศษ มีศาลการค้าระหว่างประเทศ ศาลภาษีอากร ศาลแรงงาน ศาลทรัพย์สินทางปัญญา ศาลคดียาเสพติดยังไม่ มีแต่วิธีพิจารณาคดียาเสพติด แต่ขึ้นศาลปกติ อาจจะไม่ต้องตั้งศาลขึ้นใหม่ก็ได้ แต่เพิ่มวิธีพิจารณาคดีอาชญากรรมทางเศรษฐกิจก็ได้ ประหยัดต้นทุนการสร้างศาล แต่ก็จะมีปัญหาเรื่องผู้พิพากษาว่าขาดความชำนาญในการพิจารณาคดีเหมือนกัน” (ผู้ให้ข้อมูลสำคัญหมายเลข 6, การสื่อสารส่วนบุคคล, 3 เมษายน 2562)

“แต่จริงๆ แล้ว กว่าที่ศาลจะเข้าใจเรื่องคดีอาชญากรรมทางเศรษฐกิจก็ยาก ถ้าเป็นเรื่องวิธีพิจารณาคดี ก็ติดปัญหาเรื่องบุคลากร กำหนดเป็นศาลชำนาญพิเศษก็ติดเรื่องค่าใช้จ่าย อาจจะทำให้ขึ้นเป็นแผนกคดีอาชญากรรมทางเศรษฐกิจก็ได้ ก็ผนวกความรู้เรื่องเศรษฐกิจในความรู้พื้นฐานของผู้พิพากษาไปเลย” (ผู้ให้ข้อมูลสำคัญหมายเลข 6, การสื่อสารส่วนบุคคล, 3 เมษายน 2562)

“ผู้เข้าร่วมการสนทนากลุ่ม มองว่า กลไกในการตั้งศาลชำนาญพิเศษหรือแผนกคดีต่างๆ คือ ประการที่หนึ่ง ความซับซ้อนของคดี ซึ่งคดีแชร์ลูกโซ่ เข้าข่ายของการตั้งศาลชำนาญพิเศษ แต่ประการที่สอง ปริมาณของคดีที่ขึ้นสู่ศาล ศาลก็ต้องนำมาพิจารณาดูด้วย เช่น กรณีศาลตั้งศาลอาญาแผนกคดีทุจริต ซึ่งมีอยู่ปริมาณมากและ

เป็นคดีที่มีความแตกต่างจากคดีอาญาทั่วไป แต่คดีแชร์ลูกโซ่เป็นคดีที่ใหญ่ แต่อาจจะมีปริมาณที่มาก ซึ่งปริมาณคดีไม่เพียงพอที่จะตั้งศาลชำนาญพิเศษได้ แต่กรณีดังกล่าวเป็นเพียงหลักเกณฑ์ของศาล ซึ่งอาจจะปรับเปลี่ยนได้ตามการประชุมของคณะกรรมการตุลาการ โดยผู้เข้าร่วมการประชุมมองว่า อาจจะใช้วิธีการตั้งแผนกขึ้นใหม่ที่ศาลฎีกา โดยไม่ต้องเป็นการตั้งศาลใหม่ขึ้นมา และมีพยานผู้เชี่ยวชาญในการอธิบายเรื่องราวต่างๆ ให้ศาลฟังได้ หรือถ้าไม่ใช่กรณีพยานผู้เชี่ยวชาญ อาจจะต้องผู้พิพากษาสมทบซึ่งมีความเชี่ยวชาญในเรื่องอาชญากรรมทางเศรษฐกิจมาเข้าร่วมการพิจารณาได้ ซึ่งพยานผู้เชี่ยวชาญมีความแตกต่างจากผู้พิพากษาสมทบ กล่าวคือ พยานผู้เชี่ยวชาญ ศาลจะต้องใช้อำนาจในการเรียกมาเบิกความ แต่ผู้พิพากษาสมทบ สามารถพิจารณาคดีร่วมกับศาล และสามารถร่วมประชุมในการทำความเห็นกับผู้พิพากษา และสามารถให้คำปรึกษาผู้พิพากษาได้ ผู้เข้าร่วมการประชุมยังมองว่า ในกรณีอาชญากรรมทางเศรษฐกิจ ยังมีอีกหลายกรณี เช่น คดีปั่นหุ้น ซึ่งเป็นคดีที่ยาก ซับซ้อน และส่วนใหญ่ผู้ต้องหาจะหลุดคดี เนื่องจากผู้พิพากษาอาจจะไม่มีความเข้าใจเรื่องการปั่นหุ้น ดังนั้น การตั้งศาลชำนาญพิเศษทางคดีอาชญากรรมทางเศรษฐกิจก็จะช่วยในการจัดการกับปัญหาดังกล่าวได้ เทียบเคียงกับกรณีศาลชำนาญพิเศษด้านคดีอาชญากรรมทางเศรษฐกิจของประเทศอังกฤษ ซึ่งผู้พิพากษาจะต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องของปัญหาอาชญากรรม และปัญหาที่เกี่ยวข้อง ทั้งนี้ ในการจัดตั้งศาลชำนาญพิเศษก็จะรวมถึงการบัญญัติวิธีพิจารณาคดีอาชญากรรมพิเศษนั้นด้วย" (การสนทนากลุ่ม, 7 พฤษภาคม 2562)

บทที่ 5

อภิปรายผลการวิจัย

การอภิปรายผลการวิจัยจากการศึกษาค้นคว้าเอกสาร การสัมภาษณ์ความคิดเห็น
ทัศนคติ มุมมองของกลุ่มตัวอย่างประชากร รวมทั้งการแสดงความคิดเห็นในการสนทนากลุ่มในการ
วิจัยเกี่ยวกับการเพิ่มประสิทธิภาพการบังคับใช้กฎหมายในการป้องกันและแก้ไขปัญหาแชร์ลูกโซ่
ในธุรกิจเงินร่วมลงทุนข้ามชาติ มีดังต่อไปนี้

5.1 สถานการณ์ปัญหาและผลกระทบของแชร์ลูกโซ่ในธุรกิจเงินร่วมลงทุน ข้ามชาติที่เกิดขึ้นในประเทศไทย

สถานการณ์ปัญหาแชร์ลูกโซ่ในปัจจุบันได้ทวีความรุนแรงและส่งผลกระทบเป็น
วงกว้างมากขึ้น เนื่องจากผู้กระทำความผิดแชร์ลูกโซ่ได้นำเอาเทคโนโลยีต่างๆ มาใช้ในการก่อ
อาชญากรรม โดยเฉพาะสื่อสังคมออนไลน์ต่างๆ เช่น Facebook, Twitter, Line หรือ Instagram
เป็นต้น ซึ่งสามารถเข้าถึงผู้คนได้ง่ายกว่าแชร์ลูกโซ่ในอดีต ตัวอย่างเช่น กรณีแชร์แม่หม้อยที่อาศัย
การโฆษณาโดยใช้สื่อสิ่งพิมพ์หรือการชักชวนแบบปากต่อปาก โดยแชร์ลูกโซ่ปัจจุบันได้อาศัยสื่อ
สังคมออนไลน์ต่างๆ มาชักชวนบุคคลให้ร่วมลงทุนในแชร์ลูกโซ่ของดังกล่าว รวมทั้งการพัฒนา
รูปแบบของการกระทำความผิดให้มีความซับซ้อนและหลบเลี่ยงกฎหมายมากยิ่งขึ้น เช่น
การหลอกลวงโดยรูปแบบของการลงทุนใน Venture Capital, Bitcoin, Cryptocurrency,
Blockchain เป็นต้น แม้แต่เจ้าหน้าที่ของรัฐยังต้องพิจารณาอย่างละเอียดรอบคอบว่า ธุรกิจ
ดังกล่าวเข้าข่ายแชร์ลูกโซ่หรือไม่ อย่างไร และการแสวงหาพยานหลักฐานของเจ้าหน้าที่ของรัฐ
ก็เป็นไปด้วยความยากลำบาก เนื่องจากข้อมูลหลักฐานส่วนใหญ่ปรากฏอยู่ในรูปแบบข้อมูลทาง
อิเล็กทรอนิกส์ ไม่สามารถระบุตัวผู้กระทำความผิดได้ง่ายเหมือนแชร์ลูกโซ่ในอดีต ทำให้การ
จับกุมเป็นไปด้วยความยากลำบากมากยิ่งขึ้น

กรณีสถานการณ์ปัญหาแชร์ลูกโซ่ในธุรกิจเงินร่วมลงทุนข้ามชาติที่เกิดขึ้นในประเทศไทยนั้น มีความรุนแรงเป็นอย่างมาก โดยปัญหาดังกล่าวได้เริ่มต้นขึ้นในปี 2557 ปราบกฏหลักฐานจากเว็บไซต์ของสำนักงานเศรษฐกิจการคลังว่า ได้มีประชาชนสอบถามข้อมูลเกี่ยวกับแชร์ลูกโซ่ในธุรกิจเงินร่วมลงทุนไปยังหน้าเว็บไซต์ดังกล่าวตั้งแต่วันที่ 2557 แต่ยังไม่เห็นหน่วยงานใดเข้าไปดำเนินการจับกุมแต่อย่างใด เพียงแต่มีการแจ้งเตือนผ่านทาง การตอบข้อความในเว็บไซต์ของสำนักงานเศรษฐกิจการคลังเท่านั้น จนกระทั่งในปี 2561 สำนักงานตำรวจแห่งชาติ โดยศูนย์ปราบปรามอาชญากรรมทางเทคโนโลยีสารสนเทศ ได้มีการปราบปรามแชร์ลูกโซ่ดังกล่าวขึ้น ซึ่งเป็นระยะเวลามากกว่า 5 ปี ที่แชร์ลูกโซ่ในธุรกิจเงินร่วมลงทุนข้ามชาติได้สร้างความเสียหายขึ้นแก่ประชาชน และไม่มีหน่วยงานใดสามารถจับกุมปราบปรามแชร์ลูกโซ่ดังกล่าวได้ในตลอดระยะเวลา 5 ปีที่ผ่านมา

ลักษณะของการทำความผิดของแชร์ลูกโซ่ในธุรกิจเงินร่วมลงทุนข้ามชาติดังกล่าวคือ มีการรวมกลุ่มของผู้กระทำความผิดในลักษณะขององค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ ซึ่งประกอบด้วยคนสัญชาติมาเลเซีย เชื้อสายจีน คนสัญชาติจีน และคนสัญชาติไทย มีแหล่งปฏิบัติการหลักตั้งอยู่ที่ประเทศมาเลเซีย โดยแชร์ลูกโซ่ดังกล่าวเป็นแชร์ลูกโซ่รูปแบบใหม่ เป็นการรวมตัวกันของการก่ออาชญากรรมหลายประเภท เช่น แชร์ลูกโซ่ องค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ รวมทั้งการฟอกเงิน โดยอาศัยรูปแบบของธุรกิจเงินร่วมลงทุน (Venture Capital) เป็นรูปแบบในการหลอกลวงให้ประชาชนเข้ามาลงทุนในแชร์ลูกโซ่ดังกล่าว ซึ่งข้อเท็จจริงปรากฏว่า ก่อนปี 2561 นั้น ยังไม่เคยมีการนำเอาธุรกิจเงินร่วมลงทุนมาใช้เป็นรูปแบบในการชักชวนประชาชนให้เข้ามาลงทุนในแชร์ลูกโซ่เลย และยังไม่เคยมีการกระทำความผิดเกี่ยวกับแชร์ลูกโซ่ในประเทศไทยที่มีลักษณะเป็นองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ

แชร์ลูกโซ่ในธุรกิจเงินร่วมลงทุนข้ามชาติเริ่มต้นขึ้นจากการเป็นบริษัทเงินร่วมลงทุน โดยให้คนนำเงินมาลงทุนในบริษัท และบริษัทก็จะนำเงินไปลงทุนในกิจการต่างๆ ต่อมาได้มีการโฆษณาชวนเชื่อว่าจะมีการร่วมลงทุนในบริษัทที่มีหุ้นประเภท Pink Sheet Stock อยู่ในตลาดหลักทรัพย์รองของสหรัฐอเมริกา (OTC Markets) โดยมีกระบวนการปั่นหุ้นของบริษัทดังกล่าวจากราคาหนึ่งดอลลาร์ไปจนถึงราคาสี่ดอลลาร์ มีการโฆษณาชวนเชื่อแก่นักลงทุนว่า ถ้านำเงินมาลงทุนในธุรกิจเงินร่วมลงทุนดังกล่าว ก็จะมีโอกาสรับเงินกำไรสูงขึ้นจากการที่บริษัทเข้าตลาดหลักทรัพย์ในระดับที่สูงขึ้น เช่น ตลาดหลักทรัพย์ NASDAQ หรือตลาดหลักทรัพย์ NYSE เป็นต้น ทำให้มีผู้สนใจลงทุนในแชร์ลูกโซ่ดังกล่าวเป็นจำนวนมาก ต่อมาเมื่อคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และ

ตลาดหลักทรัพย์ของประเทศสหรัฐอเมริกาได้ตรวจสอบบริษัทดังกล่าวแล้ว ได้มีการพิจารณาถอนหุ้นของบริษัทนั้นออกจากตลาดหลักทรัพย์ ทำให้แชร์ลูกโซ่ดังกล่าวไม่สามารถโฆษณาชวนเชื่อโดยอาศัยบริษัทนั้นได้อีกต่อไป ซึ่งแชร์ลูกโซ่ดังกล่าวได้เปลี่ยนรูปแบบมาเป็นบริษัทร่วมลงทุนอีกครั้งหนึ่ง และเปลี่ยนเป้าหมายในการลงทุน โดยอาศัยโฆษณาชวนเชื่อว่าเป็นบริษัทที่มีการลงทุนในกิจการต่างๆ ที่ตั้งอยู่ในประเทศมาเลเซีย จีน และไทย ตัวอย่างของกิจการที่แชร์ลูกโซ่ได้ชักชวนผู้ลงทุนให้นำเงินมาลงทุน ได้แก่ กิจการให้บริการซื้อขายแลกเปลี่ยนเงินตราระหว่างประเทศ (Forex Broker) กิจการค้าขายเพชรและทองคำ กิจการพัฒนาอสังหาริมทรัพย์ กิจการโรงแรมและสปอร์ตคลับ กิจการแข่งรถ กิจการผลิตอุปกรณ์คอมพิวเตอร์ และกิจการอื่นๆ รวมกว่า 20 กิจการ ซึ่งล้วนแล้วแต่เป็นกิจการที่อุปโลกน์ขึ้นมาเพื่อสร้างความน่าเชื่อถือให้แก่กิจการทั้งสิ้น ไม่สามารถทำกำไรได้จริง โดยอาศัยช่องว่างทางกฎหมายของพระราชกำหนดการกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน พ.ศ. 2527 มาตรา 4 ที่บัญญัติว่า "...โดยที่ตนรู้หรือ ควรรู้อยู่แล้วว่าตนหรือบุคคลนั้นไม่สามารถประกอบกิจการใด ๆ โดยชอบด้วยกฎหมายที่จะให้ผลประโยชน์ตอบแทนพอเพียงที่จะนำมาจ่ายในอัตรานั้นได้ ..." ซึ่งแชร์ลูกโซ่ดังกล่าวอ้างว่า บริษัทมีกิจการที่หลากหลาย และมีการลงทุนในกิจการที่มีอยู่จริง สามารถทำกำไรให้แก่ผู้ลงทุนได้ ผู้ที่ลงทุนรวมทั้งเจ้าหน้าที่ของรัฐสามารถเดินทางไปตรวจสอบกิจการดังกล่าวได้ โดยแชร์ลูกโซ่ดังกล่าวได้มีการโฆษณาเชิญชวนที่ผู้ลงทุนให้ไปเยี่ยมชมกิจการของแชร์ลูกโซ่ดังกล่าว ซึ่งตั้งอยู่ในประเทศมาเลเซียเป็นส่วนใหญ่ เมื่อผู้ลงทุนเห็นว่าแชร์ลูกโซ่มีธุรกิจที่นำเงินไปลงทุนอยู่จริง จึงเกิดความเชื่อมั่นและนำเงินมาลงทุนอีก หรือดำเนินการชักชวนบุคคลอื่นให้เข้าร่วมลงทุนกับตนด้วย นอกจากนั้นเจ้าหน้าที่ของรัฐที่เห็นการกระทำผิดดังกล่าวก็ยังเกิดความลังเลในการปฏิบัติงานว่า ธุรกิจเงินร่วมลงทุนข้ามชาติดังกล่าวนั้นเป็นความผิดเกี่ยวกับแชร์ลูกโซ่หรือไม่ อย่างไรก็ตาม หรือเป็นเพียงธุรกิจเงินร่วมลงทุนข้ามชาติที่มีอยู่จริง ซึ่งเป็นลักษณะของการลงทุนในรูปแบบใหม่เท่านั้น

แชร์ลูกโซ่ดังกล่าวมีรูปแบบการโฆษณาชวนเชื่อให้ประชาชนเกิดความสนใจในการลงทุน โดยการใช้สื่อสังคมออนไลน์ต่างๆ เช่น Facebook, Twitter, Line เป็นต้น ซึ่งสามารถเข้าถึงประชาชนได้ง่ายกว่ารูปแบบของการสื่อสารในอดีต โดยผู้กระทำความผิดมีการปกปิดข้อมูลของแชร์ลูกโซ่เป็นความลับ ให้สามารถเข้าถึงได้เฉพาะผู้ที่ลงทุนแล้วเท่านั้น ผู้ที่สนใจจะลงทุนต่อไปติดต่อกับผู้จัดการการลงทุนที่เรียกว่า (Venture Capitalist) ซึ่งผู้แนะนำการลงทุนส่วนใหญ่มาจากผู้ลงทุนที่มีความสนใจที่จะได้รับผลตอบแทนเพิ่มเติมจากการชักชวนผู้อื่นมาลงทุนภายใต้รหัสสมาชิกของตนเอง ซึ่งจะทำให้ตนเองได้รับผลตอบแทนจากการแนะนำ (Commission Bonus)

เมื่อผู้ลงทุนได้จ่ายเงินลงทุนแล้ว ก็จะมีรับเข้าไปเป็นสมาชิกในของกลุ่มของแชร์ลูกโซ่ มีการพบปะพูดคุยกันในสื่อสังคมออนไลน์ เช่น กลุ่ม Line หรือ กลุ่ม Facebook ที่แชร์ลูกโซ่ได้จัดทำขึ้น มีกระบวนการให้ข้อมูลต่างๆ แก่สมาชิกเพื่อให้เกิดความเชื่อมั่นในการลงทุน พร้อมทั้งการฝึกฝนสมาชิกที่ต้องการเป็นผู้แนะนำการลงทุน (Venture Capitalist) ต่อด้วย มีการใช้ช่องทางสื่อสังคมออนไลน์ในการประชาสัมพันธ์การใช้ชีวิต (Lifestyle) ของนักลงทุนที่มีความมั่งคั่ง มีการท่องเที่ยวต่างประเทศบ่อยครั้ง หรือมีรถยนต์ราคาแพง พร้อมกับการประชาสัมพันธ์ข้อความในลักษณะของการมีอิสรภาพทางการเงินควบคู่ไปพร้อมกัน ทำให้ผู้ที่เห็นเกิดความสนใจที่จะลงทุน และนำเงินมาลงทุนในที่สุด

นอกจากนั้น ผู้แนะนำการลงทุนบางคนยังใช้วิธีการโฆษณาเชิญชวนโดยแฝงมากับการบริจาคของให้แก่โรงพยาบาลหรือโรงเรียนต่างๆ ตามเขตชนบท และดำเนินการประชาสัมพันธ์แชร์ลูกโซ่ดังกล่าวให้แก่สมาชิกที่เป็นครู อาจารย์ หมอ พยาบาล หรือข้าราชการที่ส่วนใหญ่จะมีทุนทรัพย์ในการลงทุน ให้มาร่วมลงทุนกับแชร์ลูกโซ่ดังกล่าว แต่ในกรณีที่หนักที่สุดของการชักชวนและมีผลต่อเศรษฐกิจของประเทศโดยภาพรวมคือ การโฆษณาชวนเชื่อเกี่ยวกับการลงทุนอสังหาริมทรัพย์ศูนย์บาท สำหรับผู้ที่ต้องการมืออสังหาริมทรัพย์ เช่น บ้าน คอนโดมิเนียม เป็นของตนเอง โดยไม่ต้องใช้เงินแม้แต่บาทเดียว ซึ่งมีวิธีการคือ กู้ยืมเงินจากธนาคารพาณิชย์ ก. ข. ค. และ ง. พร้อมกันในวันเดียวกัน โดยขอวงเงินกู้ที่ธนาคารสามารถปล่อยกู้ได้โดยง่าย เช่น ธนาคารละ 40,000 บาท เมื่อธนาคารปล่อยกู้อยู่ละ 40,000 บาท 4 ธนาคาร รวมเป็นเงิน 160,000 บาท ผู้แนะนำการลงทุนก็จะให้ผู้เสียหายนำเงิน 120,000 บาทไปลงทุนในแชร์ลูกโซ่ และนำปันผลจากแชร์ลูกโซ่ไปผ่อนค่างวดอสังหาริมทรัพย์ ซึ่งถ้าแชร์ลูกโซ่ดังกล่าวเกิดล้มและผู้เสียหายไม่มีความสามารถผ่อนชำระหนี้ต่อไปได้ ก็จะทำให้เกิดปัญหาหนี้เสียในภาคอสังหาริมทรัพย์ และอาจส่งผลทำให้เกิดปัญหาวิกฤติเศรษฐกิจได้ในอนาคต

ผลกระทบของผู้เสียหายที่เกิดขึ้นจากแชร์ลูกโซ่ในธุรกิจเงินร่วมลงทุนดังกล่าวนี้ นอกจากจะเกิดขึ้นกับประชาชนโดยทั่วไปแล้ว ยังมีความเสียหายที่เกิดขึ้นกับกลุ่มข้าราชการเป็นจำนวนมากด้วย เนื่องจากกลุ่มข้าราชการเป็นกลุ่มที่สามารถหาแหล่งเงินทุนได้โดยง่าย เช่น การกู้ยืมเงินผ่านธนาคารพาณิชย์หรือสหกรณ์ออมทรัพย์ประจำหน่วยงาน ทำให้กลุ่มข้าราชการสามารถนำเงินมาลงทุนกับแชร์ลูกโซ่ได้เป็นจำนวนมาก นอกจากนี้ ระบบของการกู้ยืมเงินของข้าราชการที่ใช้บุคคลค้ำประกัน ซึ่งส่วนใหญ่แล้ว เมื่อมีผู้ที่ประสงค์ต้องการกู้ยืมเงิน ก็จะมีการจับคู่กันกู้ยืมเงิน โดยผู้ที่ต้องการกู้ยืมเงินคนแรกจะเป็นผู้ค้ำประกันการกู้ยืมเงินของผู้กู้ยืมเงินคนที่

สอง และผู้กู้ยืมเงินคนที่สองจะเป็นผู้ค้ำประกันการกู้ยืมเงินคนแรก เป็นเสมือนการจับคู่เป็นผู้กู้และผู้ค้ำประกันซึ่งกันและกัน เมื่อมีบุคคลหนึ่งสนใจที่จะลงทุนในแชร์ลูกโซ่ ก็จะมีการจับคู่กันกู้ยืมเงินและนำเงินไปลงทุนในแชร์ลูกโซ่ ทำให้อัตราส่วนของผู้เสียหายที่เป็นข้าราชการในแชร์ลูกโซ่ดังกล่าวมีจำนวนเพิ่มมากขึ้น สืบเนื่องมาจากกระบวนการค้ำประกันการกู้ยืมเงินดังกล่าว นอกจากนี้ ยังมีประเด็นการใช้อำนาจมิชอบของผู้บังคับบัญชาตามสายการบังคับบัญชา กล่าวคือ การที่ผู้บังคับบัญชาของข้าราชการเป็นผู้ที่ลงทุนในแชร์ลูกโซ่ และได้มีการชักชวนกึ่งบังคับให้ผู้ใต้บังคับบัญชาเข้าร่วมการลงทุนภายใต้รหัสสมาชิกของตน โดยอาศัยการบังคับผ่านอำนาจในการประเมินขั้นเงินเดือน ถ้าผู้ใต้บังคับบัญชาบุคคลใดมีการเข้าร่วมการลงทุนก็จะได้รับการประเมินขั้นเงินเดือนจากผู้บังคับบัญชาที่สูงขึ้น และผู้ใต้บังคับบัญชาบุคคลใดที่ไม่ได้เข้าร่วมการลงทุนก็จะได้รับการประเมินขั้นเงินเดือนจากผู้บังคับบัญชาที่ต่ำลง ซึ่งทำให้ผู้ใต้บังคับบัญชาเกิดความเกรงกลัวและนำเงินไปลงทุนในแชร์ลูกโซ่ดังกล่าวในที่สุด

เนื่องจากปัญหาแชร์ลูกโซ่ในธุรกิจเงินร่วมลงทุนข้ามชาติที่เกิดขึ้นนั้นมีลักษณะเป็นการกระทำความผิดเกี่ยวกับองค์การอาชญากรรมข้ามชาติ จึงทำให้เกิดความยากลำบากในการรวบรวมพยานหลักฐานในคดี รวมทั้งเกิดปัญหาเกี่ยวกับการประสานงานติดต่อข้อมูลกับหน่วยงานต่างประเทศ เมื่อแชร์ลูกโซ่มีขนาดใหญ่ การทำงานก็จะต้องใช้ระยะเวลามากขึ้นและมีความละเอียดรอบคอบมากขึ้น ในท้ายที่สุด สำนักงานตำรวจแห่งชาติโดยศูนย์ปราบปรามอาชญากรรมทางเทคโนโลยีสารสนเทศก็สามารถจับกุมผู้กระทำความผิดแชร์ลูกโซ่ดังกล่าวได้ รวมประมาณ 32 คน แต่ยังไม่สามารถที่จะจับกุมผู้ที่ก่อตั้งแชร์ลูกโซ่ได้ เนื่องจากบุคคลดังกล่าวได้หลบหนีอยู่ในประเทศมาเลเซีย ซึ่งทางการของประเทศไทยได้พยายามประสานทางการของประเทศมาเลเซียผ่านสถานทูตไทย เพื่อให้ทางการของประเทศมาเลเซียส่งตัวบุคคลดังกล่าวมารับโทษในประเทศไทย แต่การประสานงานเพื่อส่งผู้ร้ายข้ามแดนมีความยากลำบาก เนื่องจากเป็นคดีอาชญากรรมข้ามชาติ และประเทศเจ้าของสัญชาติส่วนใหญ่จะดำเนินการไม่ส่งตัวผู้ร้ายข้ามแดนเพื่อปกป้องคนสัญชาติของตนเอง จึงทำให้การส่งตัวผู้ร้ายข้ามแดนเป็นไปได้ด้วยความยากลำบาก แต่ปัจจุบันทางการของประเทศไทยก็ยังคงมีความพยายามในการดำเนินการให้ผู้กระทำความผิดกลับมารับโทษในประเทศไทย ซึ่งก็คงจะต้องใช้ระยะเวลาและความร่วมมือระหว่างประเทศเพื่อให้ภารกิจดังกล่าวบรรลุผลในท้ายที่สุด

ผลการศึกษาดังกล่าวสอดคล้องกับการศึกษาค้นคว้าจากทฤษฎีและวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องในเรื่องของแชร์ลูกโซ่ โดยแชร์ลูกโซ่ในธุรกิจเงินร่วมลงทุนข้ามชาติถือเป็นแชร์ลูกโซ่รูปแบบใหม่ที่ยังไม่เคยเกิดขึ้นมาก่อนในประเทศไทย ซึ่งจากงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในบทที่ 2.8 พบว่า ยังไม่เคยมีการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแชร์ลูกโซ่ในธุรกิจเงินร่วมลงทุนข้ามชาติแต่อย่างใด มีแต่งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแชร์ลูกโซ่ในธุรกิจขายตรง หรือธุรกิจอื่นๆ เช่น น้ำมัน การแลกเปลี่ยนเงินตรา หรือสินค้าอื่นๆ เป็นต้น ซึ่งธุรกิจเงินร่วมลงทุนข้ามชาติถือเป็นธุรกิจใหม่ที่ผู้ก่ออาชญากรรมแชร์ลูกโซ่นำมาใช้เป็นเครื่องมือในการก่ออาชญากรรม โดยลักษณะของแชร์ลูกโซ่ในธุรกิจเงินร่วมลงทุนข้ามชาติสอดคล้องกับลักษณะสำคัญของแชร์ลูกโซ่ 7 ประการ กล่าวคือ ประการแรก มีการจ่ายผลตอบแทนที่สูงและมีความเสี่ยงต่ำหรือไม่มีความเสี่ยงเลย ซึ่งแชร์ลูกโซ่ในธุรกิจเงินร่วมลงทุนข้ามชาติ มีการจ่ายผลตอบแทนที่สูง ตั้งแต่ร้อยละ 8 - 12 ต่อเดือน โดยอ้างว่านำไปลงทุนในธุรกิจเงินร่วมลงทุนที่มีกิจการอยู่มากกว่า 20 กิจการในต่างประเทศ และมีการตั้งเป้าหมายนำกิจการดังกล่าวเข้าจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ ซึ่งเป็นการอ้างถึงกิจการที่มีความเสี่ยงต่ำหรือไม่มีความเสี่ยงเลย ทำให้นักลงทุนนำเงินไปลงทุน ประการที่สอง มีการจ่ายผลตอบแทนที่สม่าเสมอมากเกินไป ซึ่งแชร์ลูกโซ่ในธุรกิจเงินร่วมลงทุนข้ามชาติมีการจ่ายผลตอบแทนอย่างสม่าเสมอตลอดระยะเวลา 2 ปี โดยจ่ายไม่ต่ำกว่าร้อยละ 8 - 12 ต่อเดือน ตามแพ็คเกจการลงทุน ตั้งแต่ 500 - 100,000 ดอลลาร์สหรัฐ ซึ่งการลงทุนที่แท้จริงจะไม่สามารถดำเนินการจ่ายผลตอบแทนอย่างสม่าเสมอขนาดนั้นได้ เนื่องจากการลงทุนจะเป็นไปตามวัฏจักรของเศรษฐกิจ มีขึ้นมีลงอยู่เสมอ ประการที่สาม เป็นการลงทุนที่ไม่ได้มีการลงทะเบียนไว้กับหน่วยงานภาครัฐที่กำกับดูแล ในกรณีดังกล่าว ธุรกิจเงินร่วมลงทุนข้ามชาติถือเป็นธุรกิจหลักทรัพย์ต่างประเทศ ซึ่งการประกอบกิจการธุรกิจเงินร่วมลงทุนข้ามชาติในประเทศไทยจะต้องมีขึ้นทะเบียนกับหน่วยงานภาครัฐที่กำกับดูแล คือ สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ ก่อนมีการระดมทุนจากภาคประชาชน เพื่อป้องกันมิให้ประชาชนถูกหลอกลวงจากมิชฉชีพที่มีแฝงตัวในรูปแบบของธุรกิจเงินร่วมลงทุน ซึ่งในกรณีแชร์ลูกโซ่ในธุรกิจเงินร่วมลงทุนข้ามชาติ ปรากฏข้อเท็จจริงว่า มิได้มีการขึ้นทะเบียนกับสำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์แต่อย่างใด จึงเป็นกรณีที่เปิดธุรกิจเงินร่วมลงทุนโดยผิดกฎหมายในประเทศไทย ประการที่สี่ ผู้ชักชวนการลงทุนไม่มีใบอนุญาตเป็นผู้ขายหรือผู้แนะนำการลงทุน ซึ่งในกรณีของแชร์ลูกโซ่ในธุรกิจเงินร่วมลงทุนข้ามชาติมีผู้แนะนำการลงทุนและผู้ดูแลกิจการลงทุนที่เรียกว่า Venture Capitalist ซึ่งทำหน้าที่ชักชวนบุคคลมาลงทุนหรือควบคุมการลงทุนให้เป็นไปตามที่กำหนดในหนังสือชักชวนลงทุน ปรากฏข้อเท็จจริงว่า ในธุรกิจเงินร่วมลงทุนดังกล่าว ผู้ชักชวนการลงทุนหรือ Venture Capitalist มิได้มี

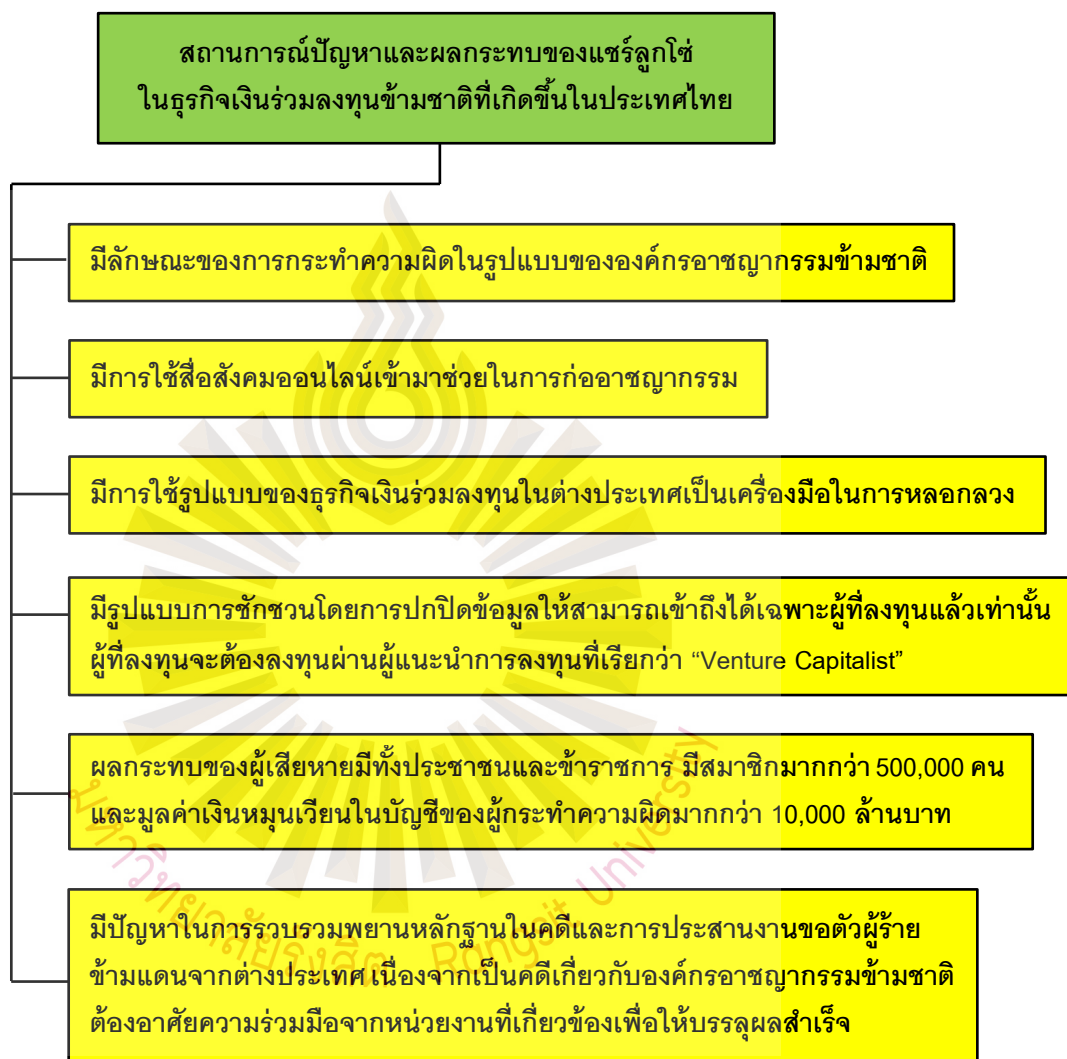
ใบอนุญาตเป็นผู้ขายหรือผู้แนะนำการลงทุนแต่อย่างใด ซึ่งทำให้ผู้ลงทุนเกิดความเสียหายในการลงทุน และเสี่ยงต่อการถูกหลอกล่อให้ลงทุนในแชร์ลูกโซ่ได้ ประการที่ห้า กิจกรรมที่ลงทุนเป็นความลับและ/หรือ เป็นกิจกรรมที่มีความซับซ้อน ซึ่งกรณีของแชร์ลูกโซ่ในธุรกิจเงินร่วมลงทุนข้ามชาติ ผู้ลงทุนรับทราบแต่เพียงว่า ธุรกิจเงินร่วมลงทุนดังกล่าวได้นำเงินของผู้ลงทุนไปลงทุนในกิจการใดบ้าง เท่านั้น แต่ไม่ทราบว่ากิจการมีกระบวนการทำงานอย่างไร แม้กระทั่งไม่ทราบว่าธุรกิจเงินร่วมลงทุนมีกระบวนการบริหารจัดการธุรกิจอย่างไร มีแต่หนังสือชักชวนนำเสนอ และการเข้าไปรับทราบถึงกระบวนการบริหารดังกล่าวก็เป็นไปได้ยาก เนื่องจากจะกีดกันเฉพาะบุคคลที่เป็นนักลงทุนในระดับสูงเท่านั้น (ซึ่งก็เป็นผู้ก่อตั้งแชร์ลูกโซ่) บุคคลธรรมดาไม่สามารถเข้าถึงข้อมูลเกี่ยวกับการบริหารจัดการกิจการดังกล่าวได้ ซึ่งมีความเสี่ยงที่จะเป็นการหลอกลวงในรูปแบบแชร์ลูกโซ่ ประการที่หก มีปัญหาเกี่ยวกับการขอตรวจสอบเอกสารการลงทุน ซึ่งแชร์ลูกโซ่ในธุรกิจเงินร่วมลงทุนข้ามชาติ ผู้ลงทุนไม่สามารถที่จะไปขอตรวจสอบเอกสารการลงทุนได้ เช่น เอกสารงบการเงินของกิจการที่ลงทุน หรือเอกสารเกี่ยวกับการบริหารจัดการเงินของธุรกิจเงินร่วมลงทุนข้ามชาติ ซึ่งในความเป็นจริงแล้ว ธุรกิจเงินร่วมลงทุนจะต้องสามารถชี้แจงได้ว่า เงินที่ผู้ลงทุนได้ลงทุนไปได้นำไปใช้จ่ายในส่วนใดบ้าง พร้อมทั้งสามารถวิเคราะห์หรือมีเอกสารชี้แจงได้ว่า บริษัทที่ลงทุนนั้นมีการเงินเป็นอย่างไร ได้กำไรหรือขาดทุน เนื่องจากธุรกิจเงินร่วมลงทุนเป็นธุรกิจที่เป็นเสมือนผีเลี้ยงให้กับบริษัทที่กำลังเติบโต ดังนั้น จึงจะต้องมีข้อมูลทุกอย่างที่เกี่ยวข้องกับกิจการที่นำไปลงทุน เพื่อวิเคราะห์ว่าตนเองจะต้องมีการลงทุนเพิ่มหรือไม่ อย่างไร หรือเป็นเวลาที่ต้องถอนตัวจากบริษัทแล้ว การที่ธุรกิจเงินร่วมลงทุนข้ามชาติดังกล่าวไม่สามารถที่จะขอเอกสารเกี่ยวกับการลงทุนได้ จึงทำให้มีความเสี่ยงที่จะเป็นการลงทุนในธุรกิจแชร์ลูกโซ่ ประการสุดท้าย มีความยากลำบากที่จะได้รับเงินลงทุนกลับมา ซึ่งในกรณีของแชร์ลูกโซ่ในธุรกิจเงินร่วมลงทุนข้ามชาติ มีการให้ลงทุนแบบปิดโดยอาศัยระยะเวลาในการลงทุนทั้งสิ้น 2 ปี ซึ่งมีความยากลำบากในการถอนทุนคืน ผู้ลงทุนมักจะได้รับแต่เพียงเงินปันผลที่ได้ในแต่ละเดือน เฉลี่ยเดือนละ 8 – 12 % เท่านั้น ซึ่งเมื่อผู้ลงทุนต้องการได้รับเงินต้นคืนก็จะต้องมีการประสานงานติดต่อกับ Venture Capitalist ที่ดูแลอยู่ ซึ่งมีความยากลำบาก และอาจจะไม่ได้รับเงินคืนในขั้นสุดท้ายเนื่องจากแชร์ลูกโซ่ดังกล่าวมีการปิดตัวไป เหลือแต่เพียงความเสียหายที่เกิดขึ้นกับผู้ลงทุนเท่านั้น

นอกจากนั้น ผลการศึกษาดังกล่าวสอดคล้องกับการศึกษาค้นคว้าจากทฤษฎีและวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องในเรื่องขององค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ กล่าวคือ ธุรกิจเงินร่วมลงทุนข้ามชาติดังกล่าวถือเป็นแชร์ลูกโซ่ ที่จัดตั้งขึ้นในลักษณะขององค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ ตามนิยาม

ของ The United Nations Convention against Transnational Crime 2000 ซึ่งบัญญัติถึง “องค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ” ไว้ โดยธุรกิจเงินร่วมลงทุนข้ามชาติเป็นกลุ่มบุคคลที่มีโครงสร้างตั้งแต่สามคนขึ้นไป และรวมตัวกันเพื่อมีจุดประสงค์ในการก่ออาชญากรรมร้ายแรง เพื่อได้ให้รับผลประโยชน์ทางการเงินหรือผลประโยชน์อื่นไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อม ซึ่ง “อาชญากรรมร้ายแรง” หมายถึง การกระทำความผิดอันมีโทษสูงสุดซึ่งเป็นการลิดรอนสิทธิเสรีภาพของผู้กระทำความผิดอย่างน้อยสี่ปีหรือรุนแรงกว่า ซึ่งตามพระราชกำหนดการกักเงินที่เป็นการขู่โกงประชาชน พ.ศ. 2527 ได้บัญญัติถึงอัตราโทษในกรณีที่เกี่ยวข้องกับการกักเงินที่เป็นการขู่โกงประชาชน หรือแชร์ลูกโซ่ไว้ โดยการจำคุกตั้งแต่ 5 ปี ถึง 10 ปี ดังนั้น แชร์ลูกโซ่จึงเป็นอาชญากรรมร้ายแรงตามคำนิยามในกฎหมายระหว่างประเทศ รวมทั้งเป็นอาชญากรรมร้ายแรงตามคำนิยามในพระราชบัญญัติการป้องกันและปราบปรามการมีส่วนร่วมในองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ พ.ศ. 2556 ซึ่งข้อเท็จจริงปรากฏเพิ่มเติมว่า ธุรกิจเงินร่วมลงทุนข้ามชาติมีการจดทะเบียนที่หมู่เกาะเซเชลส์ มีฐานบัญชาการหลักที่ประเทศมาเลเซีย มีการโฆษณาระดมทุนทั้งในประเทศไทย ประเทศจีน ประเทศมาเลเซีย และอีกหลายประเทศ จึงเป็นลักษณะของการกระทำความผิดที่มีลักษณะของการข้ามชาติ เนื่องจากเป็นการกระทำความผิดที่เกิดขึ้นมากกว่าหนึ่งรัฐ หรือเป็นการกระทำความผิดที่เกิดขึ้นในรัฐหนึ่งแต่มีส่วนของการเตรียมการ การวางแผน การกำหนดทิศทาง หรือการควบคุมเกิดขึ้นในอีกรัฐหนึ่ง ตามคำนิยามในกฎหมายระหว่างประเทศและคำนิยามในพระราชบัญญัติการป้องกันและปราบปรามการมีส่วนร่วมในองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ พ.ศ. 2556 จึงสรุปได้ว่า ธุรกิจเงินร่วมลงทุนข้ามชาติดังกล่าวเป็นการกระทำความผิดในลักษณะขององค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ ซึ่งจะต้องตกอยู่ภายใต้การบังคับใช้กฎหมายตามพระราชบัญญัติการป้องกันและปราบปรามการมีส่วนร่วมในองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ พ.ศ. 2556

นอกจากนั้น ผลการศึกษาดังกล่าวสอดคล้องกับการศึกษาค้นคว้าจากทฤษฎีและวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องในเรื่องของการฟอกเงิน กล่าวคือ เมื่อธุรกิจเงินร่วมลงทุนตกอยู่ภายใต้การบังคับใช้กฎหมายตามพระราชบัญญัติการป้องกันและปราบปรามการมีส่วนร่วมในองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ พ.ศ. 2556 แล้ว ก็ถือว่าเป็นความผิดมูลฐานตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 รวมทั้งการก่ออาชญากรรมแชร์ลูกโซ่ หรือความผิดตามพระราชกำหนดการกักเงินที่เป็นการขู่โกงประชาชน พ.ศ. 2527 ก็เป็นความผิดมูลฐานตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2527 ด้วย ดังนั้น ธุรกิจเงินร่วมลงทุนข้ามชาติดังกล่าวจึงต้องตกอยู่ภายใต้การบังคับใช้กฎหมายตามพระราชบัญญัติป้องกันและ

ปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2527 ด้วย ซึ่งเจ้าหน้าที่ปราบปรามการฟอกเงินมีอำนาจในการดำเนินคดีที่เกี่ยวข้องกับแชร์ลูกโซ่ในธุรกิจเงินร่วมลงทุนดังกล่าวได้

รูปที่ 5.1 แสดงสถานการณ์ปัญหาและผลกระทบของแชร์ลูกโซ่
ในธุรกิจเงินร่วมลงทุนข้ามชาติที่เกิดขึ้นในประเทศไทย

5.2 ปัญหา อุปสรรค และข้อจำกัดของการบังคับใช้กฎหมายในการป้องกันและแก้ไขปัญหาแชร์ลูกโซ่ในธุรกิจเงินร่วมลงทุนข้ามชาติ

จากสภาพการณ์ปัญหาแชร์ลูกโซ่ในธุรกิจเงินร่วมลงทุนข้ามชาติและปัญหาแชร์ลูกโซ่อื่นๆ ในปัจจุบัน มีการพัฒนารูปแบบของการกระทำความผิดให้มีความซับซ้อนขึ้น และมีการนำเอาเทคโนโลยีมาใช้ในการก่ออาชญากรรม ทำให้ผู้กระทำความผิดสามารถหลอกลวงเหยื่อให้มาลงทุนในแชร์ลูกโซ่ได้มากขึ้นและทำให้มูลค่าความเสียหายของแชร์ลูกโซ่มีมากขึ้นไปด้วย ในขณะที่การบังคับใช้กฎหมายในการป้องกันและแก้ไขปัญหาแชร์ลูกโซ่ในธุรกิจเงินร่วมลงทุนข้ามชาติขาดประสิทธิภาพ ไม่มีการบูรณาการในการป้องกันและแก้ไขปัญหาดังกล่าว รวมทั้งปัญหาที่เกิดขึ้นกับผู้กระทำความผิดและผู้เสียหาย ซึ่งเป็นปัญหาและอุปสรรคสำคัญของการบังคับใช้กฎหมาย โดยผลการวิจัยที่เกี่ยวกับปัญหา อุปสรรค และข้อจำกัดของการบังคับใช้กฎหมายในการป้องกันและแก้ไขปัญหาแชร์ลูกโซ่ในธุรกิจเงินร่วมลงทุนข้ามชาติ มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

5.2.1 ปัญหา อุปสรรค และข้อจำกัดด้านผู้กระทำความผิด

ผู้กระทำความผิดแชร์ลูกโซ่มักจะไม่มี ความเกรงกลัวต่อกฎหมาย และผู้กระทำความผิดมักจะรู้ช่องว่างทางกฎหมายว่า ประเด็นข้อกฎหมายใดเป็นประเด็นที่กฎหมายไม่สามารถลงโทษได้ หรือมีความเป็นไปได้ว่าเจ้าหน้าที่รัฐจะมีความลังเลในการบังคับใช้กฎหมาย ยกตัวอย่าง มาตรา 4 แห่ง พระราชกำหนดการกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน พ.ศ. 2527 โดยในกรณีแชร์ลูกโซ่ในธุรกิจเงินร่วมลงทุนนั้น ผู้กระทำความผิดได้ศึกษาข้อกฎหมายและช่องว่างทางกฎหมายดังกล่าวในการก่ออาชญากรรม เช่น ในกรณีข้อกฎหมายเกี่ยวกับการโฆษณาหรือปรากฏให้ประชาชนหรือกระทำการด้วยประการใดๆ ให้บุคคลตั้งแต่สิบคนขึ้นไป ผู้กระทำความผิดมักจะใช้การเผยแพร่รูปภาพของเงินหรือผลตอบแทนที่ได้รับ หรือรูปแบบการใช้ชีวิตที่หรูหรา มีรถยนต์หรู หรือมีการท่องเที่ยวต่างประเทศ เมื่อเหยื่อเกิดความสงสัยว่าเหตุใดผู้กระทำความผิดถึงมีชีวิตที่สุขสบาย ก็จะติดต่อมาผ่านช่องทางต่างๆ เพื่อสอบถามด้วยตนเอง โดยผู้กระทำความผิดจะไม่โฆษณาผลตอบแทนของแชร์ลูกโซ่ลงในสื่อต่างๆ ซึ่งเป็นการหลีกเลี่ยงข้อกฎหมายเกี่ยวกับการโฆษณาหรือประกาศให้ประชาชนทราบ นอกจากนี้ ในกรณีของผลตอบแทนที่สูงกว่าอัตราดอกเบี้ยสูงสุดที่สถาบันการเงินตามกฎหมายว่าด้วยดอกเบี้ยให้กู้ยืมเงินของสถาบันการเงินจะพึงจ่ายได้ ผู้กระทำความผิดก็จะใช้ลักษณะของการจ่ายผลตอบแทนเป็นช่วงของอัตราดอกเบี้ย ร้อยละ 8 - 12% โดยไม่ระบุอัตราดอกเบี้ยคงที่ที่มีความเสี่ยงต่อการผิดกฎหมาย จึงทำให้เหมือน

การจ่ายเงินตอบแทนตามปกติของธุรกิจทั่วไป นอกจากนั้น ในกรณีของการรู้หรือควรรู้อยู่แล้วว่า ตนหรือบุคคลนั้นไม่สามารถประกอบกิจการใด ๆ โดยชอบด้วยกฎหมายที่จะให้ผลประโยชน์ตอบแทนเพียงที่จะนำมาจ่ายในอัตรานั้นได้ ผู้กระทำความผิดจะอาศัยช่องว่างทางกฎหมายดังกล่าว ในการตั้งบริษัทขึ้นจริง เป็นกิจการที่มีอยู่จริง และมีอยู่หลายกิจการ เช่น กิจการนายหน้าให้บริการซื้อขายแลกเปลี่ยนเงินตรา กิจการร้านค้าเพชรหรือทองคำ กิจการโรงแรม กิจการผลิตอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ กิจการให้บริการสื่อโฆษณา กิจการรถแข่ง เป็นต้น โดยผู้ลงทุนและเจ้าหน้าที่สามารถไปตรวจสอบกิจการได้ นอกจากนั้น ผู้กระทำความผิดยังอาศัยช่องว่างทางกฎหมายในการตั้งกิจการดังกล่าวในต่างประเทศ ทำให้เจ้าหน้าที่ไม่สามารถบังคับใช้กฎหมายได้โดยง่าย แต่ใน ส่วนของผู้ลงทุนนั้น ผู้กระทำความผิดสามารถให้ผู้ลงทุนสามารถเข้าไปตรวจสอบการมีตัวตนอยู่ ของกิจการ รวมทั้งการใช้บริการในกิจการดังกล่าว แม้ว่าจะจะเป็นกิจการที่สร้างขึ้นมาเพื่อใช้ในการ ก่ออาชญากรรมแชร์ลูกโซ่ก็ตาม แต่ก็สามารถอ้างได้ว่า เป็นกิจการที่มีอยู่จริง สามารถประกอบ กิจการใดๆ โดยชอบด้วยกฎหมายที่จะให้ผลประโยชน์ตอบแทนเพียงพอที่จะนำมาจ่ายเงินแก่ ผู้ลงทุนได้ ซึ่งจากกรณีดังกล่าวมาทั้งหมดนั้นเป็นการใช้ช่องว่างทางกฎหมายในการก่ออาชญากรรม ทั้งสิ้น

ผู้กระทำความผิดแชร์ลูกโซ่มักจะเป็นคนที่มีไหวพริบ ฉลาดหลักแหลม มีการวางแผนขั้นตอนในการก่ออาชญากรรมอย่างเป็นระบบตั้งแต่ต้นจนจบกระบวนการ โดยเฉพาะกรณี แชร์ลูกโซ่ที่มีรูปแบบขององค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ การสืบสวนหาตัวผู้กระทำความผิดแชร์ลูกโซ่ มีความเป็นไปได้ยาก เนื่องจากเป็นการกระทำความผิดที่มีส่วนใดส่วนหนึ่งอยู่นอกราชอาณาจักร การบังคับใช้กฎหมายของประเทศไทยมักจะไม่ถึง ไม่สามารถบังคับใช้กฎหมายได้อย่างจริงจัง ตัวอย่างเช่น กรณีแชร์ลูกโซ่รายหนึ่ง ผู้ก่อตั้งแชร์ลูกโซ่อยู่ที่ประเทศมาเลเซีย มีเป้าหมายในการมา ก่ออาชญากรรมที่ประเทศไทย ซึ่งผู้กระทำความผิดได้หลอกลวงให้บุคคลอื่นตั้งบริษัทให้และ รวบรวมคนมาเป็นกรรมการในบริษัท พร้อมทั้งมีการหลอกลวงให้บุคคลอื่นเปิดบัญชีในการทำ ธุรกิจต่างๆ เมื่อบริษัทก่อตั้งขึ้น มีการรับสมัครพนักงานบริษัทเข้ามาร่วมเหมือนกิจการปกติ โดยกรรมการบริษัทอาจจะเข้าบริษัทบ้างในช่วงระยะแรก แต่ในระยะหลังก็ไม่เข้าร่วมประชุมใน บริษัท เมื่อพนักงานบริษัทได้รับเงินจากการทำธุรกิจก็จะโอนเงินไปยังบัญชีที่ได้มีการเปิดไว้ แต่ในส่วนการกระทำธุรกรรมในบัญชีเป็นการทำธุรกรรมในต่างประเทศแทบทั้งสิ้น โดยผ่านระบบ ธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ เมื่อแชร์ลูกโซ่ถูกจับกุม ผู้ที่ถูกจับกุมเป็นเพียงพนักงานบริษัทหรือ

กรรมการบริษัทบางส่วน แต่ผู้ที่ก่อตั้งแชร์ลูกโซ่มิได้ถูกจับกุมแต่อย่างใด เนื่องจากพยานหลักฐานไม่สามารถสาวไปถึงบุคคลดังกล่าวที่อยู่ต่างประเทศได้

ผู้กระทำความผิดแชร์ลูกโซ่มักจะวางแผนการหลบหนีการจับกุมจากเจ้าหน้าที่รัฐไว้โดยตลอด โดยเฉพาะแชร์ลูกโซ่ที่มีลักษณะเป็นองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ ซึ่งผู้กระทำความผิดมักจะอยู่ต่างประเทศหรือมักจะหลบหนีไปต่างประเทศ เมื่อสถานการณ์แชร์ลูกโซ่ดังกล่าวได้เสื่อมหรือซาลง ผู้กระทำความผิดมักจะใช้วิธีการเปลี่ยนชื่อและนามสกุลของตนเองในการเข้ามาประเทศไทยและหลบหนีการจับกุมของเจ้าหน้าที่ และบางคนที่ได้กลับมาทำแชร์ลูกโซ่รูปแบบใหม่ขึ้นอีก ซึ่งนอกจากจะเป็นลักษณะของการกระทำความผิดซ้ำของอาชญากรแล้ว ยังเป็นกรณีที่อาชญากรกลายเป็นผู้เชี่ยวชาญในเรื่องของแชร์ลูกโซ่เพิ่มขึ้นอีกด้วย

ในบางกรณี ผู้กระทำความผิดยังมีการแจ้งความเอาผิดกับเหยื่อของตนเอง ซึ่งเป็นการอาศัยวิธีการทางกฎหมายในการกลั่นแกล้งผู้ที่แจ้งความเอาผิดกับผู้กระทำความผิด โดยวิธีการที่ผู้กระทำความผิดใช้ก็คือ การฟ้องกลับผู้เสียหายฐานแจ้งความเท็จ ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 137 กล่าวคือ “ผู้ใดแจ้งข้อความอันเป็นเท็จแก่เจ้าพนักงาน ซึ่งอาจทำให้ผู้อื่นหรือประชาชนเสียหาย ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ” ซึ่งทำให้ผู้เสียหายคนอื่นเกิดความเกรงกลัว ไม่กล้ามาแจ้งความกับพนักงานเจ้าหน้าที่ เนื่องจากกลัวถูกแจ้งความกลับ ซึ่งข้อเท็จจริง การจดแจ้งข้อความแก่เจ้าพนักงานอันเนื่องมาจากความเสียหายที่เกิดขึ้นจริง ถือว่าเป็นสิทธิที่ผู้เสียหายจะกระทำได้ตามกฎหมาย พนักงานเจ้าหน้าที่จะเป็นผู้แจ้งว่า ผู้กระทำความผิดได้กระทำความผิดตามกฎหมายใด ดังนั้นผู้เสียหายจึงไม่มีความผิดฐานแจ้งความเท็จต่อเจ้าพนักงาน นอกจากนั้น ในการต่อสู้คดีดังกล่าว ผู้กระทำความผิดยังมีการใช้ข้อได้เปรียบของตนเองในด้านสถานะทางการเงิน ในการว่าจ้างทนายความที่มีประสบการณ์ในการช่วยเหลือตนเองให้รอดพ้นจากคดี ทั้งในกรณีการแก้ต่างคดีรวมทั้งกรณีการฟ้องคดีกลับ ซึ่งเป็นเทคนิคทางกฎหมายในการต่อสู้คดี โดยผู้กระทำความผิดยินยอมเสียเงินเป็นจำนวนมากในการว่าจ้างทนาย อาจจะมากกว่าหนึ่งคน แตกต่างกับผู้เสียหายที่อาจจะมีทนายในการต่อสู้คดีเพียงหนึ่งคน ซึ่งข้อได้เปรียบในการต่อสู้คดี ได้แก่ การอาศัยเทคนิคทางกฎหมาย และทีมทนายความที่มีประสิทธิภาพ อาจจะทำให้ผู้กระทำความผิดรอดพ้นจากการถูกดำเนินคดีได้

ผลการศึกษาดังกล่าวสอดคล้องกับการศึกษาค้นคว้าจากทฤษฎีและวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องในเรื่องของลักษณะของอาชญากรรมคอเชิ้ตขาว โดยแชร้ลูกโซ่ถือเป็นอาชญากรรมคอเชิ้ตขาว (White Collar Crime) อย่างหนึ่ง ซึ่งผู้กระทำความผิดส่วนใหญ่มักจะเป็นบุคคลที่มีความรู้ ความสามารถ ได้รับการเคารพ ยกย่อง มีสถานภาพทางสังคมที่สูง มีความน่าเชื่อถือ หรือมีตำแหน่งหน้าที่การงานที่สูง โดยกระทำการปกปิดหรือหลอกลวงเพื่อให้ได้มาซึ่งเงินหรือทรัพย์สิน ซึ่งผู้ก่ออาชญากรรมคอเชิ้ตขาวมักจะมีลักษณะพิเศษ 3 ประการคือ ประการแรก วิธีการเข้าถึงที่ไม่ผิดกฎหมาย ซึ่งรูปแบบของการกระทำความผิดแชร้ลูกโซ่มักจะเป็นการเข้าถึงโดยการทักทาย การชักชวนในหมู่เพื่อนฝูง หรือแม้กระทั่งการเข้าถึงโดยสมัครใจของเหยื่อ โดยที่เหยื่อไม่รู้ตัวตนเองถูกหลอกลวง ทำให้ผู้กระทำความผิดสามารถใช้ช่องทางที่ไม่ผิดกฎหมายเข้าหาเหยื่อและหลอกลวงให้ลงทุนในแชร้ลูกโซ่ได้ ประการที่สอง ผู้กระทำความผิดกระทำความผิดโดยแยกตัวออกจากเหยื่อ มิได้ปะทะหรือใกล้ชิดกับเหยื่อโดยตรง ซึ่งในกรณีของแชร้ลูกโซ่นั้น ผู้กระทำความผิดในระดับสูงหรือระดับผู้ก่อตั้งแชร้ลูกโซ่ก็จะมีแผนเกี่ยวกับระบบแชร้ลูกโซ่ รวมทั้งการหาสมาชิกเข้าทีมเพื่อดำเนินการชักชวนบุคคลต่างๆ ให้เข้ามาลงทุนในแชร้ลูกโซ่ ซึ่งผู้กระทำความผิดระดับสูงจะไม่ต้องปะทะหรือใกล้ชิดกับเหยื่อ เพียงแต่ออกมาแสดงตนบ้างในการประชุมหรือสัมมนาต่างๆ แม้กระทั่งการติดต่อลงทุน อาจจะใช้ช่องทางสื่อสังคมออนไลน์ในการติดต่อนักลงทุน ซึ่งไม่จำเป็นต้องมีการพบปะพูดคุยกับนักลงทุนซึ่งหน้าแต่อย่างใด และประการที่สาม เมื่อพิจารณาการกระทำโดยผิวเผินของผู้กระทำความผิดแล้ว เป็นลักษณะการกระทำที่ถูกต้องตามกฎหมาย ซึ่งรูปแบบของแชร้ลูกโซ่มีความสอดคล้องกับอาชญากรรมคอเชิ้ตขาว กล่าวคือ มีการชักชวนนักลงทุนให้มาลงทุนในกิจการต่างๆ ซึ่งเป็นกิจการที่อุปโลกน์ขึ้นมา เช่น ธุรกิจเงินร่วมลงทุน โดยมีการจัดฉากจัดตั้งบริษัทต่างๆ ขึ้น เพื่อชักชวนและสร้างความเชื่อมั่นให้กับนักลงทุน เมื่อนักลงทุนเห็นว่ากิจการอยู่จริง และมีการจดทะเบียนถูกต้องตามกฎหมายต่างประเทศ จึงนำเงินมาลงทุน ซึ่งเมื่อพิจารณาโดยผิวเผินเป็นการกระทำที่ถูกต้องตามกฎหมาย แต่ที่จริงแล้ว เป็นการกระทำเพื่ออำพรางการกระทำความผิดแชร้ลูกโซ่ มิใช่การกระทำที่ถูกต้องตามกฎหมายแต่อย่างใด นอกจากนี้ ปัญหาผู้กระทำความผิดแชร้ลูกโซ่ยังสอดคล้องกับปัญหาการพิสูจน์การกระทำความผิดเกี่ยวกับอาชญากรรมคอเชิ้ตขาว กล่าวคือ การพิสูจน์การกระทำความผิดของอาชญากรรมคอเชิ้ตขาวมักจะเป็นไปด้วยความยากลำบาก เนื่องจากผู้กระทำความผิดมักจะมีทีมกฎหมายที่แข็งแกร่ง มีความเชี่ยวชาญ โดยทีมกฎหมายจะพยายามกระทำทุกวิถีทางเพื่อให้ผู้ก่ออาชญากรรมดังกล่าวหลุดพ้นจากคดี ซึ่งจากผลการวิจัยพบว่า ผู้ก่ออาชญากรรมแชร้ลูกโซ่ได้มีการใช้เครื่องมือทางกฎหมาย โดยการแจ้งความกับเหยื่อในชั้นศาล เพื่อให้เหยื่อเกรงกลัวและให้ตนเอง

หลุดพ้นจากคดีแชร์ลูกโซ่ดังกล่าว ซึ่งผู้ก่ออาชญากรรมแชร์ลูกโซ่จะให้ความได้เปรียบในทางการเงินในการจัดหาหนายความที่มีฝีมือดีที่สุดในการต่อสู้คดีเพื่อให้หลุดพ้นจากการถูกจับกุม และสร้างความหวาดกลัวให้กับบุคคลอื่นที่ต้องการต่อสู้คดีว่า ผู้ก่ออาชญากรรมแชร์ลูกโซ่พร้อมที่จะต่อสู้คดีและอาจจะดำเนินคดีกับผู้ที่แจ้งความกลับ ทำให้เหยื่อเกิดความเกรงกลัวและไม่กล้าดำเนินคดีขึ้นสู่ศาลอีก

5.2.2 ปัญหา อุปสรรค และข้อจำกัดด้านผู้เสียหาย

ปัญหา อุปสรรค และข้อจำกัดของการบังคับใช้กฎหมายในการป้องกันและแก้ไขปัญหาแชร์ลูกโซ่ ขึ้นอยู่กับ “ผู้เสียหาย” หรือ “เหยื่อ” ในแชร์ลูกโซ่ด้วย จากผลการศึกษาผู้เสียหายในแชร์ลูกโซ่แบ่งได้เป็น 3 ประเภท คือ ได้แก่ 1) ผู้เสียหายที่ไม่รู้ว่าตนเองได้ลงทุนในแชร์ลูกโซ่ 2) ผู้เสียหายที่รู้ว่าตนเองได้ลงทุนในแชร์ลูกโซ่ แต่คิดว่าสามารถนำเงินออกมาจากแชร์ลูกโซ่ได้ทัน และ 3) ผู้เสียหายในครอบครัวของอาชญากร ซึ่งเป็นทั้งผู้ลงทุนและชักชวนบุคคลอื่นเข้ามาลงทุน ซึ่งสามารถอธิบายได้ ดังนี้

(1) ผู้เสียหายที่ไม่รู้ว่าตนเองได้ลงทุนในแชร์ลูกโซ่

ผู้เสียหายในแชร์ลูกโซ่ส่วนใหญ่มักจะเป็นชาวบ้านทั่วๆ ไป ที่ไม่มีความรู้ในการลงทุน และไม่รู้ว่าตนได้นำเงินไปลงทุนในแชร์ลูกโซ่ นอกจากนั้น ผู้เสียหายส่วนใหญ่มักจะมีฐานะยากจน หาเช้ากินค่ำ ไม่มีทุนในการดำเนินชีวิตมากนัก เมื่อผู้เสียหายดังกล่าวรู้จักแชร์ลูกโซ่ผ่านการแนะนำของบุคคลต่างๆ โดยอ้างว่าจะนำเงินไปลงทุนในกิจการหรือทรัพย์สินต่างๆ โดยอาศัยเทคนิคการประชาสัมพันธ์รูปแบบต่างๆ และจะนำเงินมาจ่ายเป็นผลตอบแทนให้กับผู้ลงทุนเป็นจำนวนเงินในระดับหนึ่ง เช่น ผู้เสียหายมีรายได้อันละสามร้อยบาท นำเงินไปลงทุนในแชร์ลูกโซ่หนึ่งร้อยบาท ได้กำไรวันละยี่สิบบาท เป็นต้น ซึ่งเป็นจำนวนเงินที่ผู้เสียหายมองว่าคุ้มค่ากับการลงทุน เมื่อเปรียบเทียบกับรายรับที่ได้ในแต่ละวัน ผู้เสียหายจึงนำเงินไปลงทุน ซึ่งมีหลายกรณีที่ ผู้เสียหายมักจะไปหยิบยืมเงินมาจากบุคคลที่รู้จัก ส่วนใหญ่จะเป็นการกู้ยืมเงินนอกระบบเอาที่ดินไปจำนอง เอาไปขาย หรือนำทรัพย์สินไปจำนำ เพื่อนำเงินมาลงทุนในแชร์ลูกโซ่ด้วยความหวังว่าแชร์ลูกโซ่จะสามารถทำให้ชีวิตของผู้เสียหายดีขึ้น เป็นการถูกบีบบังคับด้วยปัญหาทางเศรษฐกิจ ผู้เสียหายจึงยอมเสี่ยงที่ลงทุนในแชร์ลูกโซ่ เนื่องจากไม่มีช่องทางในการหาเงินหรือ

ลงทุนในรูปแบบอื่นแล้ว ซึ่งปัญหาความไม่รู้จักรหัสรีดิวซ์และความรู้เกี่ยวกับการลงทุนของผู้เสียหายเป็นปัญหาและอุปสรรคสำคัญของการบังคับใช้กฎหมาย

(2) ผู้เสียหายที่รู้ว่าตนเองได้ลงทุนในแฮร์ริดิวซ์

ผู้เสียหายในแฮร์ริดิวซ์บางส่วนเป็นคนที่ทราบอยู่แล้วว่า ตนเองได้ลงทุนในแฮร์ริดิวซ์ แต่ก็ยังนำเงินไปลงทุนในแฮร์ริดิวซ์ดังกล่าว เนื่องจากคิดว่า ตนเองรู้จักรูปแบบของแฮร์ริดิวซ์ รวมทั้งรู้จักวัฏจักรของแฮร์ริดิวซ์ว่าจะมีการจ่ายผลตอบแทนไปถึงระยะเวลาเท่าใดก่อนที่แฮร์ริดิวซ์จะล้ม หลายคนมีความรู้ด้านการเงินและการลงทุน โดยผู้เสียหายมองว่า ถ้าเป็นผู้ลงทุนในระยะแรกของแฮร์ริดิวซ์ จะสามารถทำกำไรในแฮร์ริดิวซ์ได้ อย่างน้อย 10-20% หรือมากกว่านั้นได้ ผู้เสียหายจึงนำเงินไปลงทุนและคาดว่าจะนำเงินออกจากแฮร์ริดิวซ์ได้ทันก่อนที่แฮร์ริดิวซ์จะล้ม ซึ่งมีทั้งกรณีนำเงินออกจากแฮร์ริดิวซ์ได้ทันและกรณีที่นำเงินออกจากแฮร์ริดิวซ์ไม่ทัน โดยกรณีที่นำเงินออกจากแฮร์ริดิวซ์ไม่ทันก็ตกเป็นผู้เสียหายในคดีแฮร์ริดิวซ์ดังกล่าวไป

(3) ผู้เสียหายในคราบของอาชญากร

นอกจากผู้เสียหายสองประเภทดังที่กล่าวมานั้น ยังมีผู้เสียหายอีกชนิดหนึ่งซึ่งเรียกว่า “ผู้เสียหายในคราบของอาชญากร” หรือ “เหยื่อในรูปแบบอาชญากร” กล่าวคือ เป็นผู้เสียหายที่ตกเป็นเหยื่อของแฮร์ริดิวซ์ด้วยความสมัครใจ และเป็นผู้กระทำความผิดที่ไปหลอกลวงชักชวนบุคคลอื่นให้มาลงทุนในแฮร์ริดิวซ์ที่ตนเองลงทุน เพื่อหวังผลตอบแทนเพิ่มเติม (Bonus Point) จากการลงทุนของผู้ที่ลงทุนต่อจากตน (Downline) ซึ่งผู้เสียหายในคราบของอาชญากรนี้อยู่เป็นจำนวนมากในแฮร์ริดิวซ์ต่างๆ แต่มักจะเป็นผู้เสียหายที่ไม่ได้ถูกจับกุม หรือมีการจับกุมที่ไม่มาก เฉพาะบุคคลที่เป็นแม่ทีมหรือมีการชักชวนที่มีปริมาณผู้เสียหายมากเท่านั้น เนื่องจากสามารถปฏิเสธได้ว่าตนเองชักชวนบุคคลอื่นด้วยความหลงเชื่อว่าแฮร์ริดิวซ์นั้นๆ จะทำผลตอบแทนให้ได้อย่างที่ตนเชื่อมั่น หรือใช้เหตุผลอื่นในการเอาตัวรอด ซึ่งปัญหาผู้เสียหายในคราบของอาชญากรเป็นปัญหาและอุปสรรคสำคัญของการบังคับใช้กฎหมายในการพิจารณาว่า ผู้เสียหายนั้นเป็นผู้เสียหายที่อยู่ในคราบอาชญากรหรือไม่

นอกจากประเภทของผู้เสียหายแล้ว ลักษณะของผู้เสียหายจากแชร์ลูกโซ่ มักจะไม่มีวามตระหนักถึงความเข้าใจในเรื่องของการลงทุน และไม่มีวามตระหนักถึงความเสี่ยงของการลงทุน มักจะใช้ความเชื่อส่วนบุคคลว่า สิ่งใดที่เป็นโอกาสในการทำธุรกิจหรือการลงทุน ถ้ามันไม่ผิดกฎหมายและสามารถทำเงินได้ ถ้ามีโอกาสในการลงทุนก็จะเข้าร่วมการลงทุน เมื่อมีการชักชวนจากบุคคลที่กระทำความผิดแชร์ลูกโซ่ แม้ว่าไม่เคยรู้จักกัน แต่ก็มีกรโอนเงินให้แก่กัน ซึ่งผู้เสียหายมองเห็นถึงประโยชน์ที่จะได้รับมากกว่าความเสี่ยงที่จะได้รับ นอกจากนั้น ผู้เสียหายส่วนใหญ่ไม่ค่อยสนใจในการแสวงหาความรู้ในสิ่งที่ตนเองจะลงทุน ถ้าเป็นผู้ที่ลงทุนในหุ้น ก็จะต้องไปศึกษาความรู้เกี่ยวกับหุ้น งบการเงิน หรือกิจการต่างๆ แต่ในกรณีของแชร์ลูกโซ่แล้ว ผู้เสียหายมักจะไม่ค่อยสนใจในการแสวงหาความรู้ในสิ่งที่จะลงทุน สนใจเพียงแค่ผลตอบแทนที่ได้รับจากการลงทุนเท่านั้น ซึ่งถ้าหากได้มีการศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับสิ่งที่จะลงทุนแล้วก็จะไม่ตกเป็นเหยื่อของแชร์ลูกโซ่ดังกล่าว

ปัญหาระหว่างผู้เสียหายกับการแจ้งความดำเนินคดีกับผู้กระทำความผิดแชร์ลูกโซ่ก็ยังคงเป็นปัญหาสำคัญของการบังคับใช้กฎหมาย กล่าวคือ เมื่อผู้เสียหายหลงเชื่อในการลงทุนในแชร์ลูกโซ่แล้ว และเมื่อแชร์ลูกโซ่ล้ม ผู้เสียหายส่วนใหญ่ไม่ยอมออกมาแจ้งความดำเนินคดีกับผู้กระทำความผิด ทำให้ผู้กระทำความผิดยังลอยนวลอยู่ในสังคม หรือถึงแม้ว่าจะมีการแจ้งความ ก็มีกรแจ้งความที่เป็นจำนวนไม่มากเมื่อเทียบกับจำนวนผู้ลงทุนในแชร์ลูกโซ่ทั้งหมด หนึ่งในสาเหตุดังกล่าวมาจากความอับอายในการแสดงตนเองว่าเป็นผู้เสียหาย บางคนเป็นผู้เสียหายที่มีเงิน มีความรู้ มีหน้าตาในสังคม แต่ไม่กล้าเปิดเผยว่าตนเป็นผู้เสียหาย เนื่องจากกลัวเสียหน้า หรือเสียชื่อเสียง ดังนั้น ผู้เสียหายจึงมักจะยอมให้ผู้กระทำความผิดนำเงินไป ถือว่าเป็นเรื่องของเวรกรรม นอกจากนั้น ผู้เสียหายด้วยกันเองบางคนไม่ต้องการให้มีการแจ้งความเป็นจำนวนมาก เนื่องจากถ้ามีคนแจ้งความมากก็จะส่งผลกระทบต่อกรแบ่งทรัพย์สินได้มาจากการยึดทรัพย์สินของผู้กระทำความผิด เป็นลักษณะของการเห็นแก่ตัวของผู้เสียหายด้วยกันเอง

ผลการศึกษาดังกล่าวสอดคล้องกับการศึกษาค้นคว้าจากทฤษฎีและวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องในเรื่องของงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในเรื่องของเหยื่อ โดยเหยื่อหรือผู้ลงทุนมักจะเป็นคนที่ไม่มีวามเข้าใจเกี่ยวกับความรู้ทางการเงิน และไม่มีวามรู้หรือภูมิคุ้มกันที่ดีในเกี่ยวกับปัญหาแชร์ลูกโซ่ จึงทำให้หลงเชื่อและนำเงินไปลงทุนในแชร์ลูกโซ่ในท้ายที่สุด ส่วนในกรณีของผู้เสียหายที่รู้ว่าตนเองได้ลงทุนในแชร์ลูกโซ่ เป็นผลการศึกษาที่ค้นพบใหม่ เนื่องจากไม่มีข้อมูลจาก

แหล่งการศึกษาค้นคว้าโดยอธิบายเกี่ยวกับลักษณะของผู้เสียหายที่รู้ว่าตนเองได้ลงทุนในแชร์ลูกโซ่ แต่ก็ยังนำเงินไปลงทุนและเชื่อมั่นว่าตนเองจะสามารถถอนเงินลงทุนได้ทัน ซึ่งผู้เสียหายนี้ถือเป็นเหยื่อโดยความสมัครใจ (The Voluntary Victim) ซึ่งอาจจะต้องมีการค้นคว้าเพิ่มเติมถึงสาเหตุและปัจจัยเบื้องหลังของเหยื่อในการตัดสินใจเข้าร่วมการลงทุน เพื่อที่จะสามารถวิเคราะห์รูปแบบของเหยื่อประเภทดังกล่าวและหาทางป้องกันการเกิดอาชญากรรมเหล่านั้นได้ รวมทั้งเหยื่อประเภทที่สามคือ ผู้เสียหายในคราบของอาชญากร ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดเกี่ยวกับอาชญากรรมคอเช็ตชาว ซึ่งเมื่อเหยื่อได้ผันตัวไปเป็นอาชญากรในการหลอกลวงบุคคลต่างๆ เสียเอง เหยื่อก็จะกลายเป็นอาชญากรที่ก่ออาชญากรรมคอเช็ตชาว โดยอาศัยความน่าเชื่อถือของตนเองในการหลอกลวงปิดบัง ซ่อนเร้น เจตนาภายใน และหลอกลวงให้ผู้อื่นให้เสียซึ่งทรัพย์สินหรือเงินทอง เพื่อที่ตนจะได้รับผลประโยชน์จากการหลอกลวงนั้น ซึ่งเป็นหน้าที่ของเจ้าหน้าที่รัฐที่จะต้องแยกแยะผู้เสียหายที่แท้จริงออกจากผู้เสียหายในคราบของอาชญากรต่อไป

5.2.3 ปัญหา อุปสรรค และข้อจำกัดด้านกฎหมาย

กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและแก้ไขปัญหาแชร์ลูกโซ่ในธุรกิจเงินร่วมลงทุนข้ามชาติ โดยเฉพาะกฎหมายหลัก คือ พระราชกำหนดการกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน พ.ศ. 2527 และพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมพระราชกำหนดการกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน พ.ศ. 2527 (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ผู้เข้าร่วมการวิจัยส่วนใหญ่มองว่ากฎหมายที่ใช้ในปัจจุบัน มีความครอบคลุมมาก สามารถใช้ในการจับกุมผู้กระทำความผิดฐานกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชนหรือที่เรียกว่า “แชร์ลูกโซ่” ในประเทศไทยได้ รวมทั้งมีการแก้ไขบทบัญญัติในปี 2545 ในการครอบคลุมถึงการซื้อขายแลกเปลี่ยนเงินตรา (Forex) ซึ่งสามารถใช้บังคับได้ในปัจจุบัน รวมทั้งมีอัตราโทษหนัก คือ จำคุกตั้งแต่ห้าปีถึงสิบปี และปรับตั้งแต่ห้าแสนบาทถึงหนึ่งล้านบาท และปรับอีกไม่เกินวันละหนึ่งหมื่นบาทตลอดเวลาที่ยังฝ่าฝืนอยู่ ซึ่งผู้เข้าร่วมการวิจัยส่วนใหญ่ มองว่า กฎหมายในปัจจุบันมีความเหมาะสมและครอบคลุมกับสถานการณ์ในปัจจุบันแล้ว

แต่ก็ยังมีผู้เข้าร่วมการวิจัยส่วนหนึ่งมองว่า กฎหมายฉบับหลัก คือ พระราชกำหนดการกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน พ.ศ. 2527 สมควรที่จะแก้ไขใหม่ โดยแก้ไขเป็น “พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามแชร์ลูกโซ่” โดยแต่งตั้งและให้อำนาจเจ้าพนักงานป้องกันและปราบปรามแชร์ลูกโซ่ในการดำเนินการกับปัญหาแชร์ลูกโซ่ในประเทศ ซึ่งมีลักษณะของการดำเนินการคล้ายกับสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน หรือสำนักงานป้องกันและ

ปราบปรามการทุจริต รวมทั้งการบัญญัติมาตรการทางกฎหมายต่างๆ ให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของรูปแบบแชร์ลูกโซ่ในปัจจุบัน เช่น การหลอกลวงในรูปแบบเหรียญสกุลเงินดิจิทัล เช่น Bitcoin หรือการหลอกลวงโดยอาศัยรูปแบบของเทคโนโลยี Blockchain เป็นต้น ซึ่งผู้เข้าร่วมการวิจัยมองว่า การบัญญัติกฎหมายดังกล่าวจะช่วยให้รัฐสามารถแก้ไขปัญหาแชร์ลูกโซ่ที่เกิดขึ้นในประเทศได้ทั้งระบบ

ผลการศึกษาดังกล่าวสอดคล้องกับการศึกษาค้นคว้าจากทฤษฎีและวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องในเรื่องของกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและแก้ไขปัญหาแชร์ลูกโซ่ในธุรกิจเงินร่วมลงทุนข้ามชาติ กล่าวคือ พระราชกำหนดการกักเงินที่เป็นการขโมยเงินประชาชน พ.ศ. 2527 มีการบังคับใช้มาตั้งแต่ปี 2527 อันเนื่องมาจากกรณีของแชร์แม่หม้อย ซึ่งเป็นการหลอกลวงลงทุนในกิจการค้ำรถน้ำมัน ซึ่งในอดีต การหลอกลวงในรูปแบบการลงทุนในสินค้า ผลิตภัณฑ์ หรือแม้กระทั่งการขายตรง เป็นเรื่องที่เกิดขึ้นตามยุคสมัย แต่ปัจจุบันมีการพัฒนาของเทคโนโลยี มีช่องทางสื่อสังคมออนไลน์ในการติดต่อสื่อสาร และมีการนำเอารูปแบบของธุรกิจใหม่ๆ เช่น ธุรกิจเงินร่วมลงทุน หรือการซื้อขายแลกเปลี่ยนเหรียญคริปโตเคอเรนซีเข้ามาในประเทศ ซึ่งกฎหมายในปัจจุบันอาจจะไม่ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีและการพัฒนาของธุรกิจดังกล่าว รวมทั้งกฎหมายในอดีตไม่สามารถป้องกันและแก้ไขปัญหาได้อย่างทันที่ซึ่งมักจะนำไปบังคับใช้เมื่อเกิดปัญหาแชร์ลูกโซ่ขึ้นแล้วเท่านั้น ซึ่งเป็นการยากต่อการจับกุมรวมทั้งติดตามทรัพย์สินของผู้กระทำความผิด นอกจากนี้ กฎหมายปัจจุบันยังไม่มีมาตรการต่างๆ ที่ใช้อำนวยความสะดวกในการสืบสวน จับกุม หรือติดตามคนร้ายมาดำเนินคดี และไม่มีมาตรการทางด้านวิธีพิจารณาความอาญาที่จะเป็นประโยชน์แก่เจ้าหน้าที่ในการดำเนินคดี เช่น มาตรการสมคบคิด มาตรการพยายามกระทำความผิด หรือมาตรการแจ้งแก่ผู้เสียหาย เป็นต้น ซึ่งเมื่อทบทวนทฤษฎีและวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องแล้วเห็นว่า กฎหมายในปัจจุบันยังขาดประสิทธิภาพ และไม่สามารถป้องกันและแก้ไขปัญหาแชร์ลูกโซ่ที่เกิดขึ้นในประเทศได้ รวมทั้งไม่มีมาตรการกฎหมายใหม่ โดยเฉพาะมาตรการกฎหมายด้านอาชญากรรมทางเศรษฐกิจ เพื่อช่วยในการบังคับใช้กฎหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้น การแก้ไขปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยการกักเงินที่เป็นการขโมยเงินประชาชนให้เป็นปัจจุบันจึงเป็นสิ่งที่ยังต้องพิจารณาดำเนินการเพื่อให้สามารถจัดการกับปัญหาแชร์ลูกโซ่ในปัจจุบันได้อย่างมีประสิทธิภาพ

5.2.4 ปัญหา อุปสรรค และข้อจำกัดด้านหน่วยงานบังคับใช้กฎหมาย

ปัญหาและอุปสรรคที่สำคัญของการบังคับใช้กฎหมายคือ ปัญหาด้านหน่วยงานบังคับใช้กฎหมาย ซึ่งตามพระราชกำหนดการกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน พ.ศ. 2527 กำหนดให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยรักษาการตามพระราชกำหนดดังกล่าว และมีสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง กระทรวงการคลัง เป็นผู้รับผิดชอบหลักในการบังคับใช้กฎหมาย แต่ปัจจุบันมีปัญหาที่เกิดขึ้นกับหน่วยงานบังคับใช้กฎหมายดังกล่าวคือ สำนักงานเศรษฐกิจการคลังซึ่งเป็นเจ้าภาพหลักในการปฏิบัติงานมีผู้ที่รับผิดชอบในการดำเนินการเกี่ยวกับแชร์ลูกโซ่ไม่มากนัก จึงไม่สามารถที่จะปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพนอกจากนั้น แม้ว่าสำนักงานเศรษฐกิจการคลังจะได้ออกกฎหมายมอบอำนาจในการให้หน่วยงานอื่นเป็นผู้รับผิดชอบดำเนินการตามพระราชกำหนดการกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน เช่น สำนักงานตำรวจแห่งชาติ กรมสอบสวนคดีพิเศษ หรือสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน แต่ก็ยังเกิดปัญหาเกี่ยวกับการประสานงานในการทำงาน เช่น การปฏิเสธการเข้าร่วมประสานงานหรือชี้แจงประเด็นปัญหาในการแก้ไขปัญหาแชร์ลูกโซ่ หรือส่งบุคลากรที่ไม่สามารถตัดสินใจได้ในการปฏิบัติงานเข้าร่วมการประชุม หรือการไม่ใส่ใจในการกำกับดูแลหน่วยงานระดับจังหวัดที่มีอำนาจในการแก้ไขปัญหาหนี้ในระบบ ซึ่งหน่วยงานระดับจังหวัดได้รับมอบอำนาจตามประกาศกระทรวงการคลังซึ่งให้ผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นผู้จัดการแก้ไขปัญหาหนี้ในระบบ และปัญหาแชร์ลูกโซ่ในจังหวัดต่างๆ รวมทั้งปัญหาการไม่สามารถเป็นที่ปรึกษาที่ดีในการใช้อำนาจตามกฎหมายของหน่วยงานที่รับมอบอำนาจจากสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง กล่าวคือ ในกรณีที่หน่วยงานที่รับมอบอำนาจเห็นว่า มีเหตุการณ์ที่ผิดปกติที่อาจจะเป็นแชร์ลูกโซ่ ก็จะต้องดำเนินการทำหนังสือราชการตามขั้นตอน และส่งไปยังสำนักงานเศรษฐกิจการคลังเพื่อดำเนินการเรียกให้มาสอบถามหรือให้ข้อมูลเพิ่มเติม ซึ่งหน่วยงานที่รับมอบอำนาจไม่สามารถที่จะดำเนินการเรียกให้มาสอบถามหรือให้ข้อมูลเพิ่มเติมด้วยตนเองได้ ปัญหาที่เกิดขึ้นคือ หน่วยงานที่รับมอบอำนาจไม่มีความมั่นใจในการใช้อำนาจ แม้กฎหมายจะให้อำนาจในการที่จะแต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่ไปดำเนินการต่างๆ ได้ แต่บางกรณีหน่วยงานที่รับมอบอำนาจก็ต้องการความมั่นใจจากสำนักงานเศรษฐกิจการคลังว่าสิ่งที่รับมอบอำนาจไปนั้นสามารถบังคับใช้ได้โดยถูกต้องตามกฎหมาย หรือในกรณีที่มีการทับซ้อนกันของกฎหมายของผู้มอบอำนาจและกฎหมายของผู้รับมอบอำนาจ สำนักงานเศรษฐกิจการคลังจะต้องเป็นผู้ที่ช่วยในการตัดสินใจว่าจะต้องใช้อำนาจตามกฎหมายใดในการดำเนินการกับปัญหาดังกล่าว ดังนั้น ปัญหาการบังคับใช้กฎหมายของสำนักงานเศรษฐกิจการคลังจึงเป็นปัญหาสำคัญของการบังคับใช้กฎหมายในการป้องกันและแก้ไขปัญหาแชร์ลูกโซ่ในปัจจุบัน

ผู้เข้าร่วมการวิจัยบางส่วนยังมองว่า แม้ปัจจุบันประเทศไทยมีหน่วยงานที่ป้องกันและแก้ไขปัญหาแชร์ลูกโซ่อยู่เป็นจำนวนมาก ได้แก่ กระทรวงการคลังโดยสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง สำนักงานตำรวจแห่งชาติ กรมสอบสวนคดีพิเศษ สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน ธนาคารแห่งประเทศไทย สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ และสำนักงานอัยการสูงสุด ในกรณีที่แชร์ลูกโซ่มีส่วนใดส่วนหนึ่งเป็นการกระทำความผิดนอกราชอาณาจักร หรือที่เรียกว่า อาชญากรรมข้ามชาติ แต่เมื่อเกิดเหตุแชร์ลูกโซ่ขึ้น ประชาชนก็ไม่ทราบว่าหน่วยงานใดเป็นหน่วยงานรับผิดชอบหลัก ประชาชนไม่ทราบว่าติดต่อประสานงานหรือแจ้งเหตุแชร์ลูกโซ่ที่ไหน จะแจ้งที่สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง ก็ไม่มีกำลังพลเป็นของตนเอง ก็ต้องพึ่งพาหน่วยงานอื่นในการเข้าร่วมจับกุม แม้ว่าหน่วยงานอื่นจะมีอำนาจ แต่ก็ไม่สามารถใช้อำนาจได้ตามอำเภอใจ ก็จะต้องมีการขอมอบอำนาจจากสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง ยังไม่สามารถจับกุมได้ในทันที แต่ข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้น เมื่อผู้กระทำความผิดทราบว่าหน่วยงานภาครัฐเกิดความสงสัย ขอสอบถามข้อมูลมายังกิจการที่เป็นแชร์ลูกโซ่ ผู้กระทำความผิดก็ไหวตัวทัน ปิดกิจการ ล้มแชร์ลูกโซ่ ยักย้ายถ่ายเททรัพย์สิน รวมทั้งหนีการจับกุมไปอยู่สถานที่ต่างๆ รวมถึงต่างประเทศ ซึ่งผู้เข้าร่วมการวิจัยบางส่วนเห็นว่าปัญหาของกระบวนการยุติธรรมไทยคือ มีหน่วยงานที่รับผิดชอบมาก แต่ไม่มีหน่วยงานหลักในการประสานงาน หรือเป็นศูนย์กลางที่สามารถรวบรวมการปฏิบัติงานต่างๆ ได้ ซึ่งแม้ว่าจะมีสำนักงานเศรษฐกิจการคลังเป็นผู้ถือกฎหมาย แต่ก็ไม่มีเจ้าหน้าที่ที่สามารถปฏิบัติงานภาคสนามหรือจับกุมเช่นเดียวกับกรมสอบสวนคดีพิเศษหรือสำนักงานตำรวจแห่งชาติได้ อันเป็นการล่าช้าในการจับกุมผู้กระทำความผิด รวมทั้งการยักย้ายถ่ายเททรัพย์สินของผู้กระทำความผิดด้วย

นอกจากหน่วยงานบังคับใช้กฎหมายแล้ว เจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานในหน่วยงานบังคับใช้กฎหมายก็ยังเป็นปัญหาและอุปสรรคในการบังคับใช้กฎหมาย กล่าวคือ ปัญหาอาชญากรรมทางเศรษฐกิจ โดยเฉพาะอย่างยิ่งปัญหาแชร์ลูกโซ่ มีความซับซ้อน เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานดังกล่าวก็ต้องมีความรู้เกี่ยวกับเรื่องเศรษฐกิจ เรื่องกฎหมายเฉพาะที่เกี่ยวข้อง ซึ่งโดยปกติแล้ว เจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานก็มักจะมีหน้าที่อื่นด้วย เช่น การสืบสวน การสอบสวน การจับกุม ไม่เฉพาะแต่คดีอาชญากรรมทางเศรษฐกิจเท่านั้น ดังนั้น ความรู้ความชำนาญของเจ้าหน้าที่ในการเข้าใจปัญหาอาชญากรรมทางเศรษฐกิจ โดยเฉพาะแชร์ลูกโซ่นั้น จึงเป็นปัญหาสำคัญในการปฏิบัติงาน มีบางกรณีที่เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานไม่ยอมรับข้อมูลความรู้เกี่ยวกับแชร์ลูกโซ่ดังกล่าว เนื่องจากเป็นความรู้ที่ยาก มีเรื่องของเทคโนโลยีสมัยใหม่เข้ามาเกี่ยวข้อง เช่น Forex, Bitcoin หรือ

Cryptocurrency ซึ่งเป็นความแตกต่างของยุคสมัย (Generation) ของผู้ปฏิบัติงาน ทำให้เกิดปัญหาการไม่ยอมรับข้อมูล และไม่สามารถปฏิบัติงานในการป้องกันและแก้ไขปัญหาแร็ลลิตี้ได้ ในทันทั่วที่ นอกจากนั้น ข้อมูลข่าวสารที่เป็นฐานข้อมูลของแร็ลลิตี้ต่างๆ (Database) ก็ยังไม่ได้มีการบันทึกไว้เพื่อให้เจ้าหน้าที่ศึกษา หรือใช้เป็นฐานข้อมูลในการปฏิบัติงาน จึงทำให้เจ้าหน้าที่ไม่มีตัวอย่างข้อมูลในการสืบสวน สอบสวน และจับกุมผู้กระทำความผิด ซึ่งถ้ามีฐานข้อมูลเกี่ยวกับแร็ลลิตี้ไว้เป็นกรณีศึกษา ก็จะสามารถทำให้เจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานได้รวดเร็วมากยิ่งขึ้น

ปัญหาและอุปสรรคอีกประการหนึ่งของการบังคับใช้กฎหมายคือ ปัญหาการทุจริตและประพฤติมิชอบของข้าราชการที่มีหน้าที่ในการดำเนินคดีและพิจารณาคดีแร็ลลิตี้ ซึ่งปัญหาดังกล่าวเป็นปัญหาที่เกิดขึ้นในระดับหน่วยงานบังคับใช้กฎหมายที่มีหน้าที่ในการดำเนินการ จนถึงหน่วยงานที่มีหน้าที่ตัดสินพิพากษาคดี กล่าวคือ ผู้กระทำความผิดอาศัยข้อได้เปรียบของตนเองในด้านทรัพย์สินที่ได้มาจากการกระทำความผิด โดยกระทำการติดสินบนเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องในกระบวนการยุติธรรม เพื่อให้ตนหลุดพ้นจากคดี หรือมิให้มีชื่อเป็นผู้กระทำความผิดในคดีดังกล่าว เมื่อเจ้าหน้าที่ในกระบวนการยุติธรรมเห็นถึงผลประโยชน์ตอบแทนที่ตนจะได้รับมากกว่าผลประโยชน์ของประเทศ เจ้าหน้าที่ก็จะรับสินบนดังกล่าว และให้ผู้กระทำความผิดรอดพ้นจากการถูกดำเนินคดี ซึ่งข้อเท็จจริงหลายคดีที่ปรากฏคือ ผู้กระทำความผิดที่รอดพ้นจากการถูกดำเนินคดีมีการกระทำความผิดซ้ำ โดยการหลอกลวงประชาชนให้ลงทุนในแร็ลลิตี้ในรูปแบบอื่นๆ ซึ่งผู้เข้าร่วมการวิจัยเห็นว่า ปัญหาการทุจริตและประพฤติมิชอบในวงราชการถือเป็นปัญหาสำคัญที่ทำให้ผู้กระทำความผิดรอดพ้นจากการถูกดำเนินคดีและกลับไปกระทำความผิดซ้ำในอนาคต

ผลการศึกษาดังกล่าวสอดคล้องกับการศึกษาค้นคว้าจากทฤษฎีและวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องในเรื่องของอาชญากรรมคอเช็ตชาว กล่าวคือ การพิสูจน์การกระทำความผิดอาชญากรรมคอเช็ตชาวเป็นสิ่งที่ยากสำหรับการพิสูจน์ให้แน่ชัด เนื่องจากผู้กระทำความผิดมักมีที่มกฎหมายที่แข็งแกร่ง โดยที่มกฎหมายเหล่านั้นจะใช้ความพยายามในการควบคุมและเข้าถึงข้อมูลของอัยการ ซึ่งกลยุทธ์ดังกล่าวจะทำให้ผู้กระทำความผิดสามารถชนะคดีในชั้นศาลได้ ทำให้การจับกุมและการต่อสู้คดีของอาชญากรรมคอเช็ตชาวต้องสิ้นเปลืองงบประมาณมาก เจ้าหน้าที่รัฐจะต้องใช้เวลาอย่างมากในการจัดการกับปัญหาดังกล่าว ดังนั้น กระบวนการยุติธรรมจึงเป็นสิ่งสำคัญในการจัดการกับปัญหาอาชญากรรมคอเช็ตชาว โดยปัจจัย 3 ประการที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการยุติธรรมดังกล่าว ได้แก่ ประการแรก การมีผู้เชี่ยวชาญพิเศษด้านอาชญากรรม

คอเชิดขาว ประการที่สอง การมีอำนาจบังคับใช้กฎหมายที่เข้มแข็ง และประการที่สาม การมีดุลยพินิจและความยืดหยุ่นในการปฏิบัติงานที่มาก ซึ่งในปัจจุบัน กระบวนการยุติธรรมที่เกี่ยวกับป้องกันและแก้ไขปัญหาแชร์ลูกโซ่ยังขาดปัจจัยเหล่านี้อยู่ ยังไม่มีหน่วยงานที่มีหน้าที่ป้องกันและแก้ไขปัญหาแชร์ลูกโซ่โดยตรง รวมทั้งยังขาดผู้เชี่ยวชาญพิเศษในการจัดการกับปัญหาแชร์ลูกโซ่ ดังนั้น จึงทำให้ปัญหาแชร์ลูกโซ่ยังคงเป็นปัญหาสำคัญที่ของประเทศอยู่ในปัจจุบัน

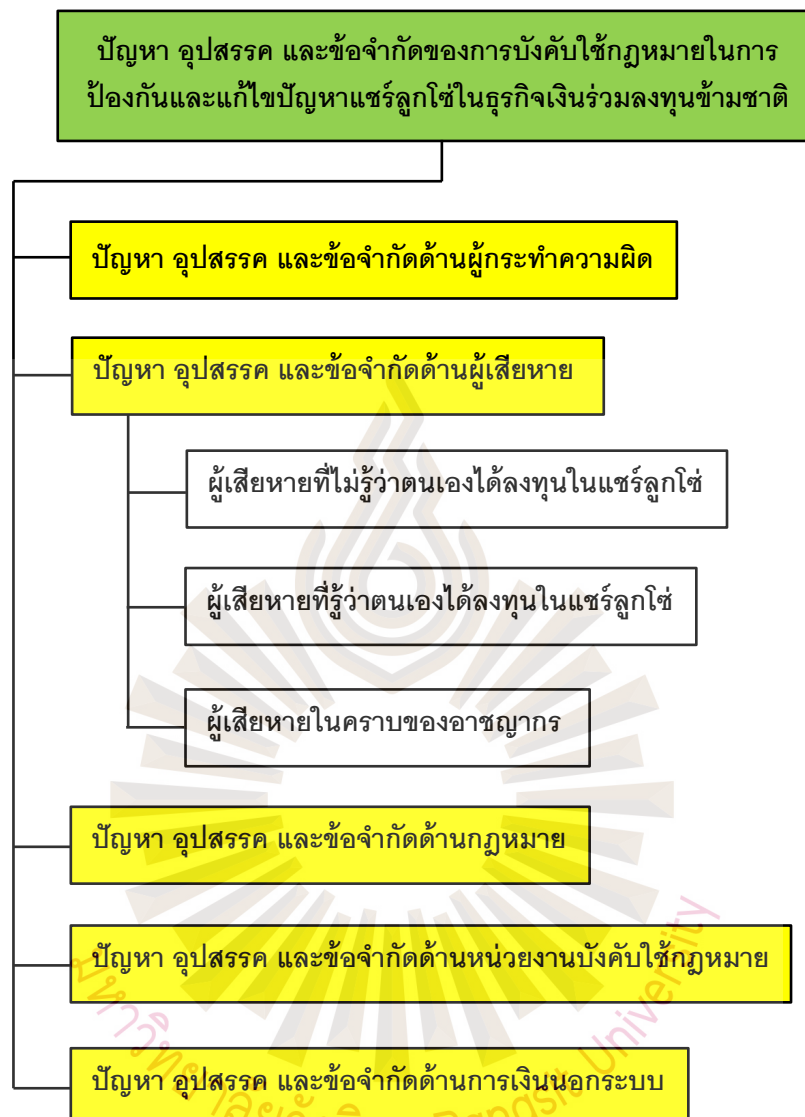
5.2.5 ปัญหา อุปสรรค และข้อจำกัดด้านการเงินนอกระบบ

ผู้เข้าร่วมวิจัยบางส่วนมองว่า “แชร์ลูกโซ่” ถือเป็น “การเงินนอกระบบ” อย่างหนึ่ง กล่าวคือ เป็นการทำธุรกรรมทางการเงินที่ไม่อยู่ภายใต้ระบบการควบคุม กำกับดูแลของทางราชการ ไม่ว่าจะเป็นสถาบันการเงิน ระบบกฎหมาย หรือไม่ได้รับการยอมรับให้เข้ามาอยู่ในระบบอย่างเป็นทางการ ซึ่งไม่ได้หมายถึงหนี้นอกระบบเพียงอย่างเดียว แต่ยังรวมถึงแชร์ลูกโซ่ หรือการระดมทุนอื่นๆ ที่ไม่อยู่ภายใต้การกำกับของราชการ ดังนั้นจึงถือว่า แชร์ลูกโซ่เป็นการเงินนอกระบบอย่างหนึ่ง ซึ่งเป็นช่องทางที่อาชญากรมักจะเข้าไปหลอกลวงผู้ที่ต้องการแสวงหาเงินทุน โดยการประกาศว่ามีธุรกิจที่น่าสนใจในการลงทุน เมื่อผู้ลงทุนสนใจก็นำเงินมาลงทุน ทำให้เงินที่ตั้งใจจะนำไปลงทุนในการเงินในระบบดังกล่าว เช่น การฝากเงินในธนาคาร หรือการลงทุนในตลาดหลักทรัพย์ หายไปจากระบบการเงิน โดยในการตัดสินใจของผู้ลงทุนนั้น ไม่ว่าจะเป็นการที่ผู้ลงทุนต้องการได้เงินทุน แต่ไม่ยอมไปลงทุนกิจการในระบบ จึงนำเงินไปลงทุนในแชร์ลูกโซ่ หรือการที่ผู้ลงทุนมีความต้องการเงินทุน แต่ไม่ต้องการเสียดอกเบี้ยให้กับสถาบันการเงิน แต่ยอมที่จะนำเงินมาลงทุนในแชร์ลูกโซ่แทนการกู้ยืมเงินจากสถาบันการเงิน ซึ่งรัฐก็จะต้องจัดการแก้ไขปัญหาการเงินนอกระบบดังกล่าวไปพร้อมๆ กัน ไม่ว่าจะเป็นการปราบปรามแชร์ลูกโซ่ หรือการเพิ่มแหล่งเงินทุน (Sources of Funds) ในระบบให้เข้าถึงชาวบ้านได้มากขึ้น

แม้ว่าในปัจจุบันกระทรวงการคลังและธนาคารแห่งประเทศไทยจะมีแหล่งเงินทุนให้แก่ประชาชน เช่น ธนาคารพาณิชย์ (Banks) ผู้ให้บริการที่มีชื่อสถาบันการเงิน (Non-bank) สินเชื่อรายย่อยเพื่อการประกอบอาชีพภายใต้การกำกับ (Nano Finance) หรือแม้กระทั่งสินเชื่อเนกประสงค์ที่ให้วงเงินกู้ไม่เกิน 50,000 บาท (Pico Finance) ก็ตาม แต่ก็ยังไม่สามารถที่จะแก้ไขปัญหาการเงินนอกระบบได้ เนื่องจากมีปัญหาเกี่ยวกับความเชื่อมั่นในการปล่อยกู้ของสถาบัน จึงทำให้เจ้าพ่อเงินกู้นอกระบบสามารถปล่อยกู้นอกระบบได้อย่างง่ายดาย ซึ่งปัญหาการเงินนอกระบบนี้ได้สร้างความเสียหายให้แก่ระบบเศรษฐกิจเป็นอย่างมาก ทำให้เงินออมใน

ระบบลดน้อยลง เงินฝากของสถาบันการเงินไหลออกไปสู่ระบบมากขึ้น และมีได้นำไปใช้ในการลงทุนที่ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อเศรษฐกิจของประเทศ ดังนั้น การแก้ไขปัญหาการเงินนอกระบบที่เกี่ยวกับแชร์ลูกโซ่และหนี้นอกระบบจึงเป็นปัญหาสำคัญในการบังคับใช้กฎหมายในปัจจุบัน

ผลการศึกษาดังกล่าวเป็นผลการศึกษาใหม่ซึ่งยังมีได้มีงานวิจัยในปัจจุบันศึกษาไว้ แต่ในการปฏิบัติงานในการป้องกันและแก้ไขปัญหแชร์ลูกโซ่ในธุรกิจเงินร่วมลงทุนข้ามชาติมีความสอดคล้องกับภารกิจของศูนย์รับแจ้งการเงินนอกระบบ สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง ซึ่งได้สังเกตเห็นปัญหาของเงินนอกระบบ โดยเฉพาะอย่างยิ่งปัญหาแชร์ลูกโซ่ โดยศูนย์รับแจ้งการเงินนอกระบบ สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง เห็นว่า ปัญหาแชร์ลูกโซ่เป็นปัญหาของเงินนอกระบบอย่างหนึ่ง โดยเป็นการระดมเงินจากประชาชน โดยให้ผลประโยชน์ตอบแทนสูง และผู้ประกอบการไม่สามารถชี้แจงได้ว่า จะนำเงินที่ระดมทุนมาไปลงทุนในกิจการใด ซึ่งการระดมทุนดังกล่าวมีความเสี่ยงที่จะเป็นแชร์ลูกโซ่และไม่สามารถเรียกกลับคืนมาได้ ทำให้เกิดผลเสียหายต่อระบบเศรษฐกิจ สำนักงานเศรษฐกิจการคลังได้ตระหนักถึงปัญหาดังกล่าว จึงได้จัดตั้งศูนย์รับแจ้งการเงินนอกระบบขึ้น และสำนักงานเศรษฐกิจการคลังยังมีหน้าที่ในรักษาการตามพระราชกำหนดการกักเงินที่เป็นการขโมยประชาชน พ.ศ. 2527 อีกด้วย

รูปที่ 5.2 แสดงปัญหา อุปสรรค และข้อจำกัดของการบังคับใช้กฎหมายในการป้องกันและแก้ไขปัญหาแชร์ลูกโซ่ในธุรกิจเงินร่วมลงทุนข้ามชาติ

5.3 แนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพการบังคับใช้กฎหมายในการป้องกันและแก้ไขปัญหาแชร์ลูกโซ่ในธุรกิจเงินร่วมลงทุนข้ามชาติ

ผู้เข้าร่วมการวิจัยได้เสนอแนะแนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพการบังคับใช้กฎหมายในการป้องกันและแก้ไขปัญหาแชร์ลูกโซ่ในธุรกิจเงินร่วมลงทุนข้ามชาติ มีรายละเอียดดังนี้

5.3.1 การจัดตั้งหน่วยงานป้องกันและปราบปรามแชร์ลูกโซ่

รัฐควรจัดตั้งหน่วยงานใหม่ในการป้องกันและแก้ไขปัญหาแชร์ลูกโซ่ โดยเฉพาะ โดยอาจจะจัดตั้งเป็น “สำนักงานป้องกันและปราบปรามแชร์ลูกโซ่” เพื่อทำหน้าที่รับผิดชอบในการป้องกันและแก้ไขปัญหาแชร์ลูกโซ่ที่เกิดขึ้นภายในประเทศ โดยจัดให้มีสำนักงานเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน งบประมาณ รวมถึงอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายเป็นของตนเอง ซึ่งการมีหน่วยงานในการป้องกันและปราบปรามแชร์ลูกโซ่โดยเฉพาะ จะทำให้ประชาชนทราบว่า มีหน่วยงานที่ทำหน้าที่ในการป้องกันและปราบปรามแชร์ลูกโซ่ เมื่อมีเหตุสงสัยหรือความเสียหายที่เกิดขึ้นกับแชร์ลูกโซ่ ประชาชนสามารถเข้าไปแจ้งเหตุสงสัยหรือแจ้งความเพื่อดำเนินคดีกับผู้กระทำ ความผิดได้ โดยไม่ต้องแจ้งความที่สำนักงานตำรวจแห่งชาติหรือหน่วยงานอื่นเหมือนในอดีต หน่วยงานป้องกันและแก้ไขปัญหาแชร์ลูกโซ่จะทำหน้าที่ทั้งในส่วนของการป้องกันปัญหาแชร์ลูกโซ่ กล่าวคือ มีการให้ความรู้แก่ประชาชนในเรื่องของปัญหาแชร์ลูกโซ่ ความรู้ทางการเงิน รวมทั้ง ความรู้ต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับกำกับการป้องกันปัญหาแชร์ลูกโซ่ รวมทั้งมีหน้าที่ในการปราบปรามแชร์ลูกโซ่ อย่างเป็นระบบ มีเจ้าหน้าที่ที่มีความเชี่ยวชาญในการดำเนินการสืบสวน สอบสวน จับกุม และ ดำเนินคดีกับผู้กระทำ ความผิดแชร์ลูกโซ่ นอกจากนั้น หน่วยงานป้องกันและปราบปรามแชร์ลูกโซ่ ยังมีหน้าที่ในการเก็บรวบรวมฐานข้อมูลเกี่ยวกับแชร์ลูกโซ่ เพื่อเป็นข้อมูลในการสืบสวน สอบสวน ป้องกัน และปราบปรามแชร์ลูกโซ่ และมีหน้าที่ในการศึกษาวิจัยมาตรการที่ใช้ในการป้องกันและปราบปรามแชร์ลูกโซ่ รวมทั้งการฝึกอบรมเจ้าหน้าที่ของรัฐให้มีความเชี่ยวชาญในด้านการป้องกัน และแก้ไขปัญหาแชร์ลูกโซ่อย่างเป็นระบบ ซึ่งประโยชน์ของการจัดตั้งหน่วยงานป้องกันและแก้ไข ปัญหาแชร์ลูกโซ่โดยเฉพาะนั้นยังช่วยป้องกันให้ผู้ที่จะก่ออาชญากรรมแชร์ลูกโซ่ทั้ง ในประเทศและต่างประเทศเกิดความตระหนักถึงผลกระทบที่จะได้รับ เนื่องจากรัฐมีหน่วยงานที่สามารถจับกุมผู้กระทำความผิดได้อย่างทัน่วงที ทำให้อาชญากรเกิดความเกรงกลัวต่อกฎหมาย และไม่กล้ากระทำความผิด ทำให้ปัญหาแชร์ลูกโซ่ในประเทศได้รับการแก้ไขอย่างเป็นระบบและทัน่วงทีมากยิ่งขึ้น ทั้งนี้ ภารกิจของหน่วยงานดังกล่าวจะแตกต่างสำนักงานป้องกันและปราบปราม

การฟอกเงิน โดยทำหน้าที่บัพบาทด้านการป้องกัน การปราบปราม การสืบสวน และการจับกุม รวมทั้งการประชาสัมพันธ์ให้ความรู้ประชาชนในเรื่องของแร็ลลู่กู่ไ้โดยเฉพาะ ซึ่งเป็นกระบวนการขั้นตอนตั้งแต่ก่อนกระทำความผิดจนถึงภายหลังกระทำความผิด ซึ่งจะช่วยให้การป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมในลักษณะแร็ลลู่กู่ไ้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ไม่ต้องรอให้เกิดปัญหาแร็ลลู่กู่ไ้และเข้าไปตรวจสอบหรือติดตามทรัพย์สินเหมือนกรณีของสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน ซึ่งมักจะทำหน้าที่ในเชิงรับ (Passive) มากกว่าการทำงานในเชิงรุก (Active) รวมทั้งอาจพิจารณาให้หน่วยงานป้องกันและปราบปรามแร็ลลู่กู่ไ้ดังกล่าวอยู่ภายใต้การสั่งการโดยตรงของนายกรัฐมนตรี ซึ่งจะช่วยให้การป้องกันและปราบปรามแร็ลลู่กู่ไ้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น และไม่ตกอยู่ภายใต้อำนาจทางการเมืองหรืออำนาจของผู้มีอิทธิพลในประเทศ

ผลการศึกษาดังกล่าวสอดคล้องกับการศึกษาค้นคว้าจากทฤษฎีและวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องในเรื่องของอาชญากรรมคอเช็ตขาว กล่าวคือ การพิสูจน์การกระทำความผิดอาชญากรรมคอเช็ตขาวเป็นสิ่งที่ยากสำหรับการพิสูจน์ให้แน่ชัด เนื่องจากผู้กระทำความผิดมักมีที่มกฏหมายที่แข็งแกร่ง โดยที่มกฏหมายเหล่านั้นจะใช้ความพยายามในการควบคุมและเข้าถึงข้อมูลของอัยการให้มีความยากที่สุด ซึ่งกลยุทธ์ดังกล่าวจะทำให้ผู้กระทำความผิดสามารถชนะคดีในชั้นศาลได้ ทำให้การจับกุมและการต่อสู้อคดีของอาชญากรรมคอเช็ตขาวต้องสิ้นเปลืองงบประมาณมาก เจ้าหน้าที่รัฐจะต้องใช้เวลาอย่างมากในการจัดการกับปัญหาดังกล่าว ดังนั้นกระบวนการยุติธรรมจึงเป็นสิ่งสำคัญในการจัดการกับปัญหาอาชญากรรมคอเช็ตขาว โดยปัจจัย 3 ประการที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการยุติธรรมดังกล่าว ได้แก่ ประการแรก การมีผู้เชี่ยวชาญพิเศษด้านอาชญากรรมคอเช็ตขาว ประการที่สอง การมีอำนาจบังคับใช้กฎหมายที่เข้มแข็ง และประการที่สาม การมีดุลยพินิจและความยืดหยุ่นในการปฏิบัติงานที่มาก ซึ่งการจัดตั้งหน่วยงานใหม่ในการป้องกันและแก้ไขปัญหาแร็ลลู่กู่ไ้โดยเฉพาะ จะทำให้ประชาชนทราบว่ามึหน่วยงานที่ทำหน้าที่ในการป้องกันและปราบปรามแร็ลลู่กู่ไ้ เมื่อมีเหตุสงสัยหรือความเสียหายที่เกิดขึ้นกับแร็ลลู่กู่ไ้ประชาชนสามารถเข้าไปแจ้งเหตุสงสัยหรือแจ้งความเพื่อดำเนินคดีกับผู้กระทำความผิดได้ โดยไม่ต้องแจ้งความที่สำนักงานตำรวจแห่งชาติหรือหน่วยงานอื่นเหมือนในอดีต รวมทั้งจะทำหน้าที่ในส่วนของการป้องกันและการปราบปรามแร็ลลู่กู่ไ้อย่างเป็นระบบ โดยมีเจ้าหน้าที่ที่มีความเชี่ยวชาญในการดำเนินการสืบสวน สอบสวน จับกุม และดำเนินคดีกับผู้กระทำความผิดแร็ลลู่กู่ไ้และยังมีหน้าที่ในการเก็บรวบรวมฐานข้อมูลเกี่ยวกับแร็ลลู่กู่ไ้ เพื่อเป็นข้อมูลในการสืบสวน สอบสวน ป้องกัน และปราบปรามแร็ลลู่กู่ไ้ในอนาคต ซึ่งภารกิจของหน่วยงานดังกล่าวจะแตกต่าง

สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน โดยทำหน้าที่บทบาทด้านการป้องกัน การปราบปราม การสืบสวน และการจับกุม รวมทั้งการประชาสัมพันธ์ให้ความรู้ประชาชนในเรื่องของ แชร่ลู่กู่ไช้โดยเฉพาะ ซึ่งเป็นกระบวนการขั้นตอนตั้งแต่ก่อนกระทำความผิด จนถึงภายหลังกระทำความผิด ซึ่งจะช่วยให้การป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมในลักษณะแชร่ลู่กู่ไช้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ไม่ต้องรอให้เกิดปัญหาแชร่ลู่กู่ไช้และเข้าไปตรวจสอบหรือติดตามทรัพย์สินเหมือนกรณีของสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน ซึ่งมักจะทำหน้าที่ในเชิงรับ (Passive) มากกว่าการทำงานในเชิงรุก (Active) ทำให้การป้องกันและแก้ไขปัญหาแชร่ลู่กู่ไช้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

5.3.2 การจัดตั้งกองทุนเพื่อการป้องกันปัญหาแชร่ลู่กู่ไช้

รัฐควรจัดตั้ง “กองทุนเพื่อการป้องกันปัญหาแชร่ลู่กู่ไช้” เพื่อทำหน้าที่ในการสนับสนุนเงินทุนแก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการประชาสัมพันธ์และให้ความรู้แก่ประชาชนในเรื่องของปัญหาแชร่ลู่กู่ไช้ รวมทั้งการให้ความรู้เกี่ยวกับการเงิน (Financial Literacy) ซึ่งการป้องกันปัญหาแชร่ลู่กู่ไช้ที่ดีที่สุดคือ การสร้างความตระหนักถึงปัญหาแชร่ลู่กู่ไช้ให้แก่ประชาชน เพื่อที่จะไม่ให้ประชาชนหลงเชื่อนำเงินไปลงทุนในแชร่ลู่กู่ไช้ที่อื่น นอกจากนั้น กองทุนเพื่อการป้องกันปัญหาแชร่ลู่กู่ไช้ยังมีหน้าที่ในการสนับสนุนเงินทุนให้แก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการอบรมให้ความรู้แก่เจ้าหน้าที่รัฐในการป้องกันปัญหาแชร่ลู่กู่ไช้ รวมทั้งมีหน้าที่สนับสนุนเงินทุนในการวิจัยหรือศึกษาเพื่อพัฒนามาตรการในการป้องกันและแก้ไขปัญหาแชร่ลู่กู่ไช้ที่จะเกิดขึ้นในอนาคต ซึ่งแหล่งที่มาของกองทุนดังกล่าวควรริเริ่มสนับสนุนจากงบประมาณของแผ่นดินก่อน ภายหลังจากนั้น รัฐควรบัญญัติกฎหมายหรือระเบียบเกี่ยวกับการจัดสรรเงินเข้ากองทุน โดยอาศัยเงินส่วนหนึ่งที่ได้จากการกระทำความผิดของผู้กระทำความผิดแชร่ลู่กู่ไช้ เช่น ค่าปรับ หรือรายได้จากการจำหน่ายทรัพย์สินที่ได้มาจากการยึดหรืออายัดทรัพย์สินของผู้กระทำความผิดตามกฎหมาย มาสนับสนุนเป็นเงินที่ใช้ในกองทุนเพื่อการป้องกันปัญหาแชร่ลู่กู่ไช้ นอกจากนั้น ในกรณีของบริษัทหรือกิจการที่มีลักษณะขายตรง ซึ่งได้ผลประโยชน์จากรูปแบบของกิจการเครือข่าย รัฐอาจจะบัญญัติกฎหมายหรือระเบียบในการจัดเก็บค่าธรรมเนียมจากการดำเนินกิจการเครือข่ายดังกล่าวเป็นรายปีหรือรายครั้ง เพื่อนำส่งเข้ากองทุนเพื่อการป้องกันปัญหาแชร่ลู่กู่ไช้ ซึ่งเป็นการทำให้บริษัทหรือกิจการที่มีลักษณะขายตรงต้องดำเนินการรับผิดชอบต่อสังคมอันเกิดจากการทำธุรกิจที่ได้ประโยชน์จากรูปแบบของแผนธุรกิจเครือข่าย ซึ่งการจัดตั้งกองทุนเพื่อการป้องกันปัญหาแชร่ลู่กู่ไช้จะช่วยประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนทราบข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาแชร่ลู่กู่ไช้ที่เกิดขึ้นในประเทศและวิธีการหลีกเลี่ยงการลงทุนในแชร่ลู่กู่ไช้ อันเป็นหน้าที่ของรัฐที่ควรสนับสนุนมาตรการในการป้องกันปัญหาแชร่ลู่กู่ไช้มากกว่า

มาตรการในการปราบปรามแชร์ลูกโซ่ที่มักจะทำให้เกิดความเสียหายอย่างกว้างขวางและไม่สามารถเรียกวงกลับคืนมาได้เหมือนเดิม

ภายหลังจากการจัดตั้ง “กองทุนเพื่อการป้องกันปัญหาแชร์ลูกโซ่” แล้ว เมื่อการดำเนินการของกองทุนมีประสิทธิภาพและมีรายได้เข้ามาในกองทุนมากขึ้น รัฐอาจจะพัฒนากองทุนเพื่อการป้องกันปัญหาแชร์ลูกโซ่ เป็น “กองทุนเพื่อการป้องกันและเยียวยาผู้เสียหายในปัญหาแชร์ลูกโซ่” โดย “การเยียวยาผู้เสียหายในปัญหาแชร์ลูกโซ่” นั้น มีจุดประสงค์เพื่อการบรรเทาและเยียวยาผู้เสียหายในเบื้องต้นที่ได้รับผลกระทบจากการลงทุนในแชร์ลูกโซ่ ซึ่งจะทำให้ผู้เสียหายสามารถกลับไปใช้ชีวิตได้อย่างปกติสุขหรือใกล้เคียงกับชีวิตปกติสุขให้มากที่สุด โดยการนำเงินที่ได้จากการยึดหรืออายัดทรัพย์สินที่ได้จากการกระทำความผิดมาชดใช้เยียวยาแก่ผู้เสียหาย ทั้งนี้ วิธีการบรรเทาหรือเยียวยาผู้เสียหายในเบื้องต้น อาจจะดำเนินการโดยการเปิดโอกาสให้ผู้เสียหายที่มีความเดือดร้อนจากปัญหาแชร์ลูกโซ่ ให้ได้รับการกู้ยืมเงินจากกองทุนดังกล่าว โดยได้รับอัตราดอกเบี้ยการกู้ยืมเงินที่ต่ำ เช่นเดียวกับการกู้ยืมเงินจากกองทุนกู้ยืมเพื่อการศึกษา (กยศ.) และให้ผ่อนชำระเป็นรายงวดหรือรายปี โดยให้ผู้เดือดร้อนจากปัญหาแชร์ลูกโซ่ได้กู้ยืมเงินเพื่อบรรเทาความเสียหายในเบื้องต้น ด้านครอบครัว ชีวิต ความเป็นอยู่ หรือการกู้ยืมเงินเพื่อนำไปต่อยอดในการประกอบอาชีพ ซึ่งจะช่วยให้ผู้เสียหายสามารถมีทางเลือกในการดำรงชีวิตต่อไป โดยที่ไม่ต้องไปกู้ยืมเงินนอกระบบ และสามารถประกอบอาชีพต่างๆ เพื่อหาเลี้ยงชีพและกลับมาสู่สภาวะปกติได้เร็วที่สุด

ผลการศึกษาดังกล่าวสอดคล้องกับการศึกษาค้นคว้าจากทฤษฎี วรรณกรรม รวมทั้งงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง กล่าวคือ แนวทางการป้องกันและแก้ไขปัญหาแชร์ลูกโซ่ที่ดีที่สุดคือการให้ความรู้ความเข้าใจแก่ประชาชนเกี่ยวกับรูปแบบและวิธีการของแชร์ลูกโซ่ รวมทั้งการให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการลงทุนที่ถูกกฎหมาย หรือความรู้ในทางการเงินต่างๆ เพื่อให้ประชาชนมีภูมิคุ้มกันในตนเอง ไม่ตกเป็นเหยื่อของอาชญากรรมแชร์ลูกโซ่อีก ซึ่งการมีกองทุนเพื่อการป้องกันปัญหาแชร์ลูกโซ่จะทำให้มีงบประมาณในการประชาสัมพันธ์ในการป้องกันปัญหาแชร์ลูกโซ่ โดยเฉพาะ ซึ่งสะดวกต่อการเบิกจ่ายและการจัดการปัญหาแชร์ลูกโซ่ได้อย่างทันทั่วทั้งที่ นอกจากนั้น การจัดตั้งกองทุนเพื่อการป้องกันและเยียวยาผู้เสียหายในปัญหาแชร์ลูกโซ่ในกรณีท้าย ถือเป็นสิ่งใหม่ในการวิจัย ซึ่งไม่มีการวิจัยในเรื่องดังกล่าวมาก่อน โดยกองทุนดังกล่าวจะช่วยเหลือในการ

เยียวยาผู้เสียหายให้ได้รับความช่วยเหลือในระดับหนึ่งที่สามารถใช้ชีวิตอยู่ได้โดยปกติ โดยไม่ต้องไปกู้หนี้ยืมสิน ซึ่งจะกลายเป็นปัญหาด้านการเงินนอกระบบอีก

5.3.3 การประชาสัมพันธ์ให้ความรู้แก่ประชาชนในเรื่องของปัญหาแชร์ลูกโซ่และความรู้ทางการเงิน (Financial Literacy)

รัฐควรให้ประชาสัมพันธ์ให้ความรู้แก่ประชาชนในเรื่องของปัญหาแชร์ลูกโซ่ โดยการให้ความรู้แก่ประชาชน รัฐสามารถดำเนินการโดยแบ่งออกเป็นสองประเภท คือ การให้ความรู้เรื่องแชร์ลูกโซ่ และการให้ความรู้ทางการเงิน (Financial Literacy) ประการแรก การให้ความรู้เรื่องแชร์ลูกโซ่ คือ การประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนตระหนักถึงปัญหาแชร์ลูกโซ่ กลวิธีของแชร์ลูกโซ่ในรูปแบบต่างๆ การป้องกันตนเองจากแชร์ลูกโซ่ รวมทั้งขั้นตอนและกระบวนการในการติดต่อหน่วยงานที่รับผิดชอบในกรณีที่เกิดปัญหาแชร์ลูกโซ่ เช่น สายด่วนรับแจ้งปัญหาแชร์ลูกโซ่ แผนผังขั้นตอนในการดำเนินงานในกรณีที่ได้รับ ความเสียหายจากแชร์ลูกโซ่ รวมทั้งแผนผังขั้นตอนเกี่ยวกับการร้องขอทรัพย์สินคืนจากการยึดหรืออายัดทรัพย์สินภายหลังคำพิพากษา เป็นต้น ซึ่งการให้ความรู้เรื่องแชร์ลูกโซ่จะสร้างความตระหนักและความรู้แก่ประชาชนให้หลีกเลี่ยงการลงทุนในแชร์ลูกโซ่ หรือร่วมป้องกันปัญหาแชร์ลูกโซ่กับหน่วยงานของรัฐ รวมทั้งวิธีการปฏิบัติตนในกรณีที่ตกเป็นเหยื่อของแชร์ลูกโซ่ด้วย ประการที่สอง การให้ความรู้ทางการเงิน (Financial Literacy) โดยความรู้ทางการเงินเป็นสิ่งสำคัญ เนื่องจากสามารถทำให้ผู้ลงทุนแยกแยะการลงทุนที่เป็นแชร์ลูกโซ่ออกจากการลงทุนที่ปกติได้ การให้ความรู้เรื่องการเงินแก่ประชาชนจะทำให้ประชาชนมีการพิจารณาการลงทุนในแต่ละครั้งว่า สินทรัพย์ใดที่ควรลงทุน โดยอาศัยความรู้ใดในการประเมินการลงทุน มีกระบวนการในการทำให้เกิดกำไรอย่างไร มีความสมเหตุสมผลหรือไม่ มีความเสี่ยงอยู่ในระดับใด ควรจะนำเงินไปลงทุนหรือไม่ เป็นต้น ซึ่งทำให้ประชาชนสามารถนำเงินของตนไปลงทุนในการลงทุนที่เป็นความจริงแทนการลงทุนในแชร์ลูกโซ่ และยังช่วยลดปริมาณความเสียหายที่อาจจะเกิดขึ้นจากปัญหาแชร์ลูกโซ่ในแต่ละกรณีได้อีกด้วย ทั้งนี้ การให้ความรู้เรื่องแชร์ลูกโซ่และความรู้ทางการเงิน (Financial Literacy) แก่ประชาชนอาจทำได้โดยการสนับสนุนภาคเอกชนเข้ามามีส่วนร่วมหรือมีบทบาทในการช่วยเหลือภาครัฐในการจัดการกับปัญหาแชร์ลูกโซ่ด้วย ซึ่งภาครัฐอาจจะมีมาตรการต่างๆ เช่น มาตรการทางภาษี ในการจูงใจให้ภาคเอกชนช่วยเหลือภาครัฐในการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับปัญหาแชร์ลูกโซ่ รวมทั้งให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการลงทุนที่ถูกต้อง เช่น การทำงานร่วมกับภาคเอกชนในการผลิตสื่อประชาสัมพันธ์ต่างๆ เช่น การโฆษณาให้ความรู้แก่ประชาชนในสื่อออนไลน์ เช่น Facebook Twitter Line ที่สามารถเข้าถึงประชาชนได้ง่ายในยุค

ปัจจุบัน หรือการสอดแทรกความรู้ในละครโทรทัศน์ เช่นการสอดแทรกเรื่องราวต่างๆ ในละครเรื่อง “บุพเพสันนิวาส” เป็นต้น นอกจากนี้ การอบรมให้ความรู้แก่ครูและอาจารย์ รวมทั้งการบรรจุหลักสูตรพื้นฐานเกี่ยวกับ “ความรู้ทางการเงิน” และ “การจัดการปัญหาหนี้ในระบบ” ให้แก่เด็กและเยาวชน ได้มีการศึกษาเรียนรู้เรื่องการเงิน การออม การลงทุนต่างๆ รวมทั้งการแก้ไขปัญหาทางการเงิน ตั้งแต่เด็ก จะทำให้เด็กและเยาวชนได้รับความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับการเงิน และสามารถนำไปบริหารจัดการการเงินในอนาคต รวมทั้งเป็นเกราะป้องกันมิให้ตกเป็นเหยื่อของแชร์ลูกโซ่ในอนาคตอีกด้วย

ผลการศึกษาดังกล่าวสอดคล้องกับการศึกษาค้นคว้าจากทฤษฎี วรรณกรรม รวมทั้งงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง กล่าวคือ แนวทางการป้องกันและแก้ไขปัญหาแชร์ลูกโซ่ที่ดีที่สุดคือ การให้ความรู้ความเข้าใจแก่ประชาชนเกี่ยวกับรูปแบบและวิธีการของแชร์ลูกโซ่ รวมทั้งการให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการลงทุนที่ถูกกฎหมาย หรือความรู้ในทางการเงินต่างๆ เพื่อให้ประชาชนมีภูมิคุ้มกันในตนเอง ไม่ตกเป็นเหยื่อของอาชญากรรมแชร์ลูกโซ่อีก โดยการสร้างความรู้ความเข้าใจดังกล่าวนอกจากจะเป็นหน้าที่ของรัฐโดยหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น ตามอำนาจหน้าที่ของสำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ที่มีหน้าที่ให้ความรู้ในทางการเงิน รวมทั้งแจ้งเตือนการลงทุนที่ผิดกฎหมายแล้ว ยังควรเป็นหน้าที่ของภาคเอกชนในการช่วยเหลือภาครัฐในการจัดการกับปัญหาแชร์ลูกโซ่ด้วย ซึ่งภาครัฐอาจจะมีมาตรการต่างๆ เช่น มาตรการทางภาษี ในการจูงใจให้ภาคเอกชนช่วยเหลือภาครัฐในการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับปัญหาแชร์ลูกโซ่ รวมทั้งให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการลงทุนที่ถูกต้องด้วย ซึ่งจะช่วยให้ปัญหาแชร์ลูกโซ่ลดลง และยังส่งผลดีต่อเศรษฐกิจโดยรวมของประเทศด้วย

5.3.4 การสร้างความร่วมมือและทบทวนความร่วมมือระหว่างประเทศในด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาแชร์ลูกโซ่อันมีลักษณะเป็นองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ

รัฐควรส่งเสริมความร่วมมือระหว่างประเทศ รวมทั้งการจัดทำสนธิสัญญากับประเทศต่างๆ ว่าด้วยความร่วมมือระหว่างประเทศในการป้องกันและแก้ไขปัญหาแชร์ลูกโซ่ รวมทั้งการอนุวัติการกฎหมายระหว่างประเทศที่เกี่ยวกับการป้องกันและแก้ไขปัญหาแชร์ลูกโซ่มาบังคับใช้ภายในประเทศ โดยการส่งเสริมด้านความร่วมมือระหว่างประเทศนี้ เนื่องจากสภาพปัญหาแชร์ลูกโซ่ในปัจจุบันที่พัฒนาเป็นปัญหาองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติมากขึ้น มีการกระทำความผิดที่นอกราชอาณาจักรมากขึ้น ดังนั้น รัฐควรส่งเสริมความร่วมมือระหว่างประเทศ ทั้งการประสานงาน

ในระดับนายกรัฐมนตรี รัฐมนตรี รวมทั้งผู้แทนของหน่วยงานต่างๆ ทั้งในประเทศและต่างประเทศ ในการให้ความร่วมมือจัดการปัญหาแร้ลักพาตัวที่มีลักษณะเป็นองค์การอาชญากรรมข้ามชาติมากขึ้น และรัฐควรมีการทบทวนกฎหมายที่ได้มีการอนุวัติการแล้ว รวมทั้งความร่วมมือระหว่างประเทศที่ได้มีการให้สัตยาบันแล้ว เพื่อปรับปรุงและแก้ไขให้มีความทันสมัย ทันทต่อการเปลี่ยนแปลงของสภาพการณ์ต่างๆ ในปัจจุบัน และสามารถจัดการกับอาชญากรรมที่เกิดขึ้นในยุคสมัยปัจจุบันได้นอกจากนั้น การดำเนินการจัดทำบันทึกความเข้าใจ (MOU) ความตกลง (Agreement) หรือสนธิสัญญา (Treaty) ต่างๆ ทั้งในด้านทวิภาคี หรือพหุภาคี เช่น การส่งผู้ร้ายข้ามแดนในกรณีที่กระทำความผิดแร้ลักพาตัวข้ามชาติ หรือการแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างกันด้านการป้องกันและปราบปรามแร้ลักพาตัวข้ามชาติ จะช่วยให้การป้องกันและแก้ไขปัญหาแร้ลักพาตัวที่มีลักษณะเป็นองค์การอาชญากรรมข้ามชาติเป็นไปด้วยความสำเร็จมากยิ่งขึ้น

ผลการศึกษาดังกล่าวสอดคล้องกับการศึกษาค้นคว้าจากทฤษฎีและวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องในเรื่องของการฟอกเงินและองค์การอาชญากรรมข้ามชาติ กล่าวคือ สมัชชาใหญ่แห่งสหประชาชาติได้มีมติรับรองอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านอาชญากรรมข้ามชาติที่จัดตั้งในลักษณะองค์การ 2000 (The United Nations Convention against Transnational Organized Crime 2000) เมื่อวันที่ 15 พฤศจิกายน 2000 ณ เมืองปาแลร์โม ประเทศอิตาลี ซึ่งอนุสัญญาดังกล่าวมีวัตถุประสงค์เพื่อต่อต้านอาชญากรรมข้ามชาติที่จัดตั้งในลักษณะองค์การ ซึ่งประเทศไทยได้ให้สัตยาบันในอนุสัญญาดังกล่าวเมื่อวันที่ 17 ตุลาคม 2556 ซึ่งการสร้างความร่วมมือดังกล่าวทำให้การกระทำความผิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในกลุ่มองค์การอาชญากรรม การฟอกทรัพย์สินที่ได้มาจากการกระทำความผิด การทุจริตคอร์รัปชัน และการขัดขวางกระบวนการยุติธรรม รวมทั้งฐานความผิดร้ายแรงที่มีโทษจำคุกอย่างสูงตั้งแต่ 4 ปีขึ้นไปที่มีลักษณะข้ามชาติและเกี่ยวข้องกับกลุ่มองค์การอาชญากรรม กลายเป็นความผิดเกี่ยวกับองค์การอาชญากรรมข้ามชาติ และประเทศไทยได้อนุวัติการกฎหมายดังกล่าวมาเป็นพระราชบัญญัติการป้องกันและปราบปรามการมีส่วนร่วมในองค์การอาชญากรรมข้ามชาติ พ.ศ. 2556 ซึ่งปัจจุบัน สภาพแวดล้อม เศรษฐกิจ สังคม มีการเปลี่ยนแปลงไป โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การจัดการกับปัญหาขององค์การอาชญากรรมข้ามชาติ ปัญหาอาชญากรรมทางเศรษฐกิจ และปัญหาอื่นๆ มีความยากลำบากมากยิ่งขึ้น อาชญากรรมมีการวางแผน มีการใช้เทคโนโลยีในการก่ออาชญากรรม รวมทั้งมีการพัฒนาวิธีการก่ออาชญากรรมมากยิ่งขึ้น จึงเห็นควรที่จะต้องมีกรอบกฎหมายระหว่างประเทศดังกล่าว เพื่อให้สามารถจัดการกับปัญหาอาชญากรรมที่เกิดขึ้นได้อย่างทันที่ รวมทั้งการสร้างความร่วมมือในรูปแบบอื่น

ทั้งทวิภาคี พหุภาคี การสร้างบันทึกความเข้าใจร่วมกัน (MOU) หรือความตกลงในรูปแบบอื่น เป็นต้น เพื่อให้การป้องกันและปราบปรามความผิดในลักษณะองค์การอาชญากรรมข้ามชาติ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเกี่ยวกับปัญหาแชร์ลูกโซ่ข้ามชาติเป็นไปด้วยความรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ

5.3.5 การนำมาตรการกฎหมายต่างประเทศเกี่ยวกับการป้องกันและแก้ไข ปัญหาอาชญากรรมทางเศรษฐกิจมาปรับใช้กับกฎหมายเกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามแชร์ลูกโซ่ภายในประเทศ

รัฐควรมีการปรับปรุงแก้ไขกฎหมายที่เกี่ยวข้องในการป้องกันและแก้ไข ปัญหาแชร์ลูกโซ่ โดยการนำเอามาตรการทางกฎหมายต่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและแก้ไข ปัญหาอาชญากรรมทางเศรษฐกิจมาปรับใช้กับกฎหมายภายในประเทศ ซึ่งมาตรการทางกฎหมาย ต่างประเทศที่ควรนำมาปรับใช้ ได้แก่

(1) มาตรการเพิ่มอัตราโทษให้มากขึ้น รวมทั้งการใช้ระบบปรับวันปรับ (Day Fines) ซึ่งทำให้ผู้กระทำความผิดต้องรับโทษปรับตั้งแต่วันที่กระทำความผิดจนกว่าจะที่ยุติ การกระทำความผิดดังกล่าว แต่อย่างไรก็ตาม การเพิ่มอัตราโทษทั้งจำคุกและปรับ ก็ต้อง ดำเนินการร่วมกับมาตรการการห้ามมิให้มีการลดโทษหรือพักโทษแก่นักโทษคดีแชร์ลูกโซ่ เพื่อให้ นักโทษในคดีดังกล่าวได้รับโทษอย่างเต็มตามอัตราที่ศาลพิพากษา และเป็นการเตือนแก่ผู้ที่จะ กระทำความผิดเกี่ยวกับแชร์ลูกโซ่ ให้ตระหนักถึงโทษที่ได้รับหากจะมีการหลอกลวงผู้อื่นให้ลงทุน ในแชร์ลูกโซ่

(2) มาตรการตรวจสอบงบการเงิน โดยให้หน่วยงานของรัฐมีอำนาจในการ เรียกตรวจสอบงบการเงินจากบริษัทหรือกิจการที่ต้องสงสัยว่าเป็นแชร์ลูกโซ่ ซึ่งงบการเงินถือเป็น เอกสารสำคัญที่แสดงถึงรายรับ รายจ่าย ผลกำไรหรือขาดทุนของกิจการ ซึ่งในกรณีของแชร์ลูกโซ่ นั้น บริษัทที่มีการจ่ายเงินปันผลสูง และต่อเนื่อง ย่อมจะต้องมีกิจการที่ดีและเจริญเติบโต ดังนั้น การตรวจสอบงบการเงินจึงสามารถช่วยให้เจ้าหน้าที่สามารถพิจารณาได้ว่า บริษัทดังกล่าวนั้น จ่ายเงินปันผลให้แก่ผู้ลงทุนสมเหตุสมผลหรือไม่ หรือเป็นบริษัทที่เปิดมาเพื่อทำธุรกิจแชร์ลูกโซ่ โดยเฉพาะ ทั้งนี้ ควรบัญญัติกฎหมายเพิ่มเติม ให้การส่งงบการเงินที่เป็นเท็จมีความผิดกฎหมาย และได้รับโทษเช่นเดียวกับผู้กระทำความผิดฐานแชร์ลูกโซ่ด้วย

(3) มาตรการแจ้งแก่ผู้เสียหาย โดยให้ผู้ที่กระทำความผิดแชร์ลูกโซ่ต้องเปิดเผยกลไกในการดำเนินการเกี่ยวกับแชร์ลูกโซ่ ทั้งวิธีการชักชวน การหลอกลวง แผนผังการคำนวณผลประโยชน์ รวมทั้งกลวิธีต่างๆ ให้แก่ประชาชนทราบ ผ่านช่องทางสื่อสาธารณะ เพื่อให้ประชาชนได้ทราบถึงวิธีการกระทำความผิดดังกล่าว และหลีกเลี่ยงในการลงทุนในรูปแบบธุรกิจที่มีลักษณะคล้ายกัน เพื่อเป็นมาตรการในการเตือนภัยแชร์ลูกโซ่ให้แก่ประชาชนทราบ

(4) วิธีการเพื่อความปลอดภัยและการคุ้มครองพหุตินิติบุคคล โดยให้ผู้ที่เคยกระทำความผิดรวมทั้งนิติบุคคลที่เคยกระทำความผิด ต้องห้ามในการประกอบอาชีพหรือกิจการบางอย่างที่เกี่ยวกับการเงิน การลงทุน หรือกิจการที่มีลักษณะระดมทุนจากประชาชน เป็นระยะเวลาหนึ่ง เช่น 10 ปี ภายหลังจากการพ้นโทษ เพื่อมิให้บุคคลธรรมดาหรือนิติบุคคลดังกล่าวเข้าไปกระทำความผิดเกี่ยวกับแชร์ลูกโซ่ซ้ำอีกภายหลังการพ้นโทษ

(5) มาตรการริบทรัพย์สินทางแพ่ง โดยให้รัฐสามารถฟ้องทรัพย์สินที่รัฐเห็นว่าได้มาจากการกระทำความผิดเกี่ยวกับแชร์ลูกโซ่ได้โดยตรง โดยไม่ต้องมีการฟ้องตัวบุคคลก่อน หากรัฐสงสัยว่าทรัพย์สินดังกล่าวได้มาจากการกระทำความผิดเกี่ยวกับแชร์ลูกโซ่จริง ซึ่งเป็นการทำให้รัฐสามารถยึดหรืออายัดทรัพย์สินดังกล่าวเพื่อนำส่งเข้ารัฐ หรือเพื่อจัดสรรเฉลี่ยทรัพย์สินให้แก่ผู้เสียหายได้โดยง่าย โดยที่ไม่ต้องมีการฟ้องร้องตัวบุคคลก่อน

(6) มาตรการสมคบคิด โดยให้ผู้ที่ตกลงสมคบกันในการที่จะกระทำความผิดเกี่ยวกับแชร์ลูกโซ่ถือว่าเป็นการกระทำความผิดที่สำเร็จแล้ว ซึ่งเป็นการเข้าไปแทรกแซงขั้นตอนการตกลงที่เป็นขั้นระยะเริ่มแรกที่จะกระทำความผิด เพื่อป้องกันยับยั้งมิให้มีการกระทำความผิดแชร์ลูกโซ่ตามที่ได้ตกลงกันนั้น ถือเป็นมาตรการที่ป้องกันมิให้ผู้ที่จะกระทำความผิดแชร์ลูกโซ่ได้กระทำความผิดและเกิดความเสียหายขึ้นในอนาคต

(7) มาตรการการพยายามกระทำความผิด เช่นเดียวกับมาตรการสมคบคิด โดยให้ผู้ที่พยายามกระทำความผิดแชร์ลูกโซ่ให้ได้รับโทษเท่ากับผู้ที่กระทำความผิดสำเร็จแล้ว เพื่อเป็นการลงโทษผู้ที่พยายามกระทำความผิดดังกล่าว เนื่องจากความเสียหายแชร์ลูกโซ่มีความร้ายแรงต่อเศรษฐกิจ ดังนั้น ผู้ใดที่พยายามกระทำความผิดฐานแชร์ลูกโซ่ก็ควรที่จะรับโทษเท่ากับผู้กระทำความผิดสำเร็จแล้ว

(8) มาตรการต่อรองคำรับสารภาพ โดยให้ผู้กระทำความผิดสามารถต่อรองคำรับสารภาพได้ โดยต้องให้การที่เป็นประโยชน์ในการพิจารณาคดี รวมทั้งสามารถหาตัวผู้กระทำความผิดที่อยู่เบื้องหลังแชร์ลูกโซ่ดังกล่าว และได้ตัวมากระทำความผิด โดยผู้ให้การที่เป็นประโยชน์แก่การพิจารณาคดีนั้น ศาลอาจจะมีมาตรการลงโทษที่เบากว่าโทษที่จะได้รับในกรณีปกตินั้นได้

(9) มาตรการแสวงหาข้อมูลหรือพยานหลักฐานด้วยวิธีพิเศษ โดยมาตรการดังกล่าวเป็นมาตรการที่เกี่ยวกับการแสวงหาพยานหลักฐานจากผู้กระทำความผิดแชร์ลูกโซ่ เช่น การแฝงตัวเข้าไปลงทุนในแชร์ลูกโซ่ การได้มาซึ่งทรัพย์สินหรือผลประโยชน์อื่นใด รวมทั้งการได้มาซึ่งพยานหลักฐานที่ได้มาโดยวิธีพิเศษ โดยให้พยานหลักฐานดังกล่าวสามารถใช้ในการพิจารณาคดีของผู้กระทำความผิดได้ ซึ่งมาตรการดังกล่าวจะเป็นมาตรการที่ช่วยให้การดำเนินคดีกับผู้กระทำความผิดสามารถกระทำได้ง่ายขึ้น เนื่องจากมีหลักฐานโดยตรงที่สามารถเอาผิดได้ เพราะปัญหาในแชร์ลูกโซ่ส่วนใหญ่มาจากการที่พยานหลักฐานไม่สามารถสาวไปถึงตัวผู้ที่อยู่เบื้องหลังแชร์ลูกโซ่ได้ ถ้ามีมาตรการแสวงหาพยานหลักฐานด้วยวิธีพิเศษ ก็จะสามารถจัดการกับผู้กระทำความผิดแชร์ลูกโซ่ได้ง่ายขึ้น

(10) มาตรการห้ามการเดินทางเข้ามาในประเทศไทย (Travelling Ban) หรือ มาตรการห้ามประกอบธุรกรรมทางการเงินสำหรับชาวต่างประเทศ (Financial Ban) โดยเป็นมาตรการที่ห้ามบุคคลที่ต้องสงสัยในการกระทำความผิดแชร์ลูกโซ่หรือมีประวัติการกระทำความผิดเกี่ยวกับแชร์ลูกโซ่ในต่างประเทศให้เข้ามาในราชอาณาจักร เพื่อป้องกันการเข้ามาก่ออาชญากรรมแชร์ลูกโซ่ในประเทศไทย รวมทั้งการห้ามการทำธุรกรรมที่เกี่ยวกับการเงินในประเทศไทย เช่น การเปิดบัญชีธนาคาร เป็นต้น ซึ่งจะเป็นการป้องกันมิให้ผู้กระทำความผิดลงมือกระทำความผิดในประเทศไทย อันเป็นการป้องกันการกระทำความผิดที่มีลักษณะเป็นองค์การอาชญากรรมข้ามชาติได้ด้วย

(11) มาตรการห้ามประกันตัวสำหรับผู้กระทำความผิดแชร์ลูกโซ่ เนื่องจากปัจจุบันผู้กระทำความผิดแชร์ลูกโซ่ส่วนใหญ่มีมักจะได้รับประกันตัว เนื่องจากมีเงินหรือทรัพย์สินที่ได้มาจากการกระทำความผิดมาก โดยผู้กระทำความผิดได้ใช้หลักทรัพย์เหล่านั้นในการขอยื่นประกันตัว ซึ่งเป็นสิทธิที่สามารถกระทำได้ และผู้กระทำความผิดมักจะหลบหนีการประกันตัวและไปใช้ชีวิตที่ต่างประเทศ โดยอาศัยเงินที่ได้รับจากการหลอกลวงดังกล่าว หรือมีพฤติกรรมในการก่ออาชญากรรมแชร์ลูกโซ่ซ้ำอีก ดังนั้น ในกรณีของการกระทำความผิดแชร์ลูกโซ่ เห็นควรให้รัฐ

มีมาตรการห้ามการประกันตัวในกรณีการกระทำความผิดเกี่ยวกับแชร์ลูกโซ่ เพื่อป้องกันการหลบหนีของผู้กระทำความผิด และรวมทั้งปิดโอกาสในการกระทำความผิดซ้ำระหว่างการพิจารณาคดี และยังเป็นการแจ้งเตือนแก่ผู้กระทำความผิดในอนาคตว่าจะสิ้นอิสรภาพทันทีหากมีการถูกจับกุมโดยรัฐ จนกว่าจะพิสูจน์ได้ว่าตนมิได้กระทำความผิดดังกล่าว

(12) มาตรการเพิ่มโทษในกรณีเจ้าหน้าที่รัฐช่วยเหลือผู้กระทำความผิดฐานแชร์ลูกโซ่มิให้ต้องได้รับโทษหรือรับโทษน้อยลง โดยอาศัยบทบัญญัติของกฎหมายเกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบในวงราชการที่มีอยู่ และเพิ่มอัตราโทษในส่วนของกรณีเจ้าหน้าที่รัฐช่วยเหลือหรือกระทำการใดๆ ที่ให้ผู้กระทำความผิดมิต้องรับโทษหรือรับโทษน้อยลง เพื่อให้เจ้าหน้าที่ได้ตระหนักถึงโทษที่มีความรุนแรงขึ้น หากมีการช่วยเหลือผู้กระทำความผิด และทำให้เจ้าหน้าที่ยื่นหยัดที่จะทำในสิ่งที่ถูกต้องและเป็นประโยชน์ต่อสังคมมากที่สุด

นอกจากนั้น กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและแก้ไขปัญหาแชร์ลูกโซ่ ต้องมีลักษณะเป็นกฎหมายอาญาทางเทคนิค (Technical Law) ที่มีการดึงเอาอำนาจตามกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาเข้ามาใช้บังคับด้วย คล้ายกับกรณีของพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ 2547 เช่น การให้เจ้าหน้าที่ปราบปรามแชร์ลูกโซ่เป็นพนักงานสอบสวนตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา เป็นต้น และจะต้องกำหนดให้กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและแก้ไขปัญหาแชร์ลูกโซ่เป็นความผิดตามบัญชีท้ายพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. 2547 และเป็นความผิดมูลฐานตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 เพื่อเป็นการบูรณาการการบังคับใช้กฎหมายให้สามารถแก้ไขปัญหาแชร์ลูกโซ่ได้อย่างเป็นระบบ

ผลการศึกษาดังกล่าวสอดคล้องกับการศึกษาค้นคว้าจากทฤษฎีและวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องในเรื่องของมาตรการทางกฎหมายต่างประเทศที่ใช้บังคับกับอาชญากรรมทางเศรษฐกิจ กล่าวคือ มาตรการทางกฎหมายต่างประเทศสามารถทำให้การจัดการกับปัญหาอาชญากรรมทางเศรษฐกิจโดยเฉพาะอย่างยิ่งปัญหาแชร์ลูกโซ่เป็นไปด้วยความเรียบร้อยและประสบความสำเร็จ ซึ่งมาตรการต่างประเทศที่ผู้เข้าร่วมการวิจัยแสดงความเห็นนั้น สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของแต่ละมาตรการที่ได้ทบทวนวรรณกรรมไว้ โดยแต่ละมาตรการที่กล่าวถึงในผลการวิจัยสามารถจัดการกับปัญหาแชร์ลูกโซ่ได้ทั้งกระบวนการ ซึ่งการแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมาย

ป้องกันและปราบปรามแชร์ลูกโซ่ฉบับใหม่โดยบรรจุมตรการต่างประเทศเหล่านี้ไว้จะทำให้กฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามแชร์ลูกโซ่มีความทันสมัยต่อเหตุการณ์ และสามารถป้องกัน ปราบปราม และแก้ไขปัญหาแชร์ลูกโซ่ได้อย่างเป็นระบบ นอกจากนี้ในกรณีของความผิดทำยพระราชบัญญัติและความผิดมูลฐานสอดคล้องกับงานวิจัยที่เกี่ยวข้องรวมทั้งกฎหมายในปัจจุบันที่พระราชกำหนดการกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน พ.ศ. 2527 เป็นหนึ่งในความผิดทำยบัญญัติพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ 2547 และเป็นหนึ่งในความผิดมูลฐานตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 ซึ่งในการแก้ไขหรือการบัญญัติกฎหมายใหม่ที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและปราบปรามแชร์ลูกโซ่ก็ควรจะบัญญัติให้สอดคล้องกับกฎหมายในลักษณะเดิมด้วย คือ ให้กฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามแชร์ลูกโซ่เป็นหนึ่งในความผิดทำยบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ 2547 และเป็นหนึ่งในความผิดมูลฐานตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 เพื่อเป็นการบูรณาการการบังคับใช้กฎหมายให้สามารถแก้ไขปัญหาแชร์ลูกโซ่ได้อย่างเป็นระบบ

5.3.6 การเพิ่มแหล่งเงินทุนภายในประเทศและการพัฒนาแนวคิดเกี่ยวกับแชร์ชุมชน

รัฐควรจัดให้มีแหล่งเงินทุน (Source of Funds) เพิ่มมากขึ้น โดยให้มีการกระจายแหล่งเงินทุนเข้าไปให้ถึงประชาชนให้ได้มากที่สุด ทำให้ประชาชนสามารถเข้าถึงเงินแหล่งเงินทุนในระบบกฎหมายได้ ซึ่งเป็นการลดโอกาสที่ประชาชนจะไปใช้บริการการเงินนอกระบบ เช่น แชร์ลูกโซ่ หรือการกู้ยืมเงินนอกระบบ เป็นต้น

นอกจากนั้น รัฐควรพิจารณาประเด็นเกี่ยวกับการสร้างระบบแชร์ที่ถูกกฎหมาย หรือสร้างการระดมทุนที่ถูกกฎหมาย ภายใต้การกำกับดูแลของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น ธนาคารแห่งประเทศไทย กระทรวงการคลัง และสำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ โดยอาจจะดำเนินการในรูปของ “แชร์ชุมชน” เป็นต้น ซึ่งรัฐอาจอนุญาตให้การระดมทุนในการดำเนินกิจการต่างๆ ของเอกชนในรูปแบบการระดมทุนระดับเล็กหรือระดับกลาง เป็นไปโดยถูกต้องตามกฎหมาย หรือการลดขั้นตอนทางกฎหมาย ให้การระดมทุนต่างๆ สามารถกระทำขึ้นได้โดยง่าย ผ่านการควบคุมของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ประชาชนมีแนวทางในการระดมทุนเพื่อไปดำเนินกิจการต่างๆ เช่น การระดมทุนเพื่อไปสนับสนุนกิจการโครงการหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ หรือการระดมทุนเพื่อสนับสนุนวิสาหกิจในชุมชน เป็นต้น ซึ่งเป็นแนวทางที่รัฐ

ควรจะต้องมีการศึกษารูปแบบเพิ่มเติมไปในอนาคต ซึ่งเมื่อประชาชนเห็นว่า รัฐได้มีการสนับสนุนการจัดตั้งแชร์ชุมชนหรือการระดมทุนขนาดกลางถึงขนาดเล็ก ภายใต้การกำกับดูแลของรัฐ ประชาชนก็อาจจะนำเงินมาลงทุนในธุรกิจที่รัฐให้การรับรองตามกฎหมาย แทนการลงทุนในแชร์ลูกโซ่ในที่สุด

ผลการศึกษาดังกล่าวเป็นผลการศึกษาใหม่ยังมีได้มีงานวิจัยในปัจจุบันศึกษาไว้ แต่ในการปฏิบัติงานในการป้องกันและแก้ไขปัญหาแชร์ลูกโซ่ในธุรกิจเงินร่วมลงทุนข้ามชาติมีความสอดคล้องกับภารกิจของศูนย์รับแจ้งการเงินนอกระบบ สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง ซึ่งได้สังเกตเห็นปัญหาของเงินนอกระบบ โดยเฉพาะอย่างยิ่งปัญหาแชร์ลูกโซ่ โดยศูนย์รับแจ้งการเงินนอกระบบ สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง เห็นว่า ปัญหาแชร์ลูกโซ่เป็นปัญหาของการเงินนอกระบบอย่างหนึ่ง โดยเป็นการระดมเงินจากประชาชน โดยให้ผลประโยชน์ตอบแทนสูง และผู้ประกอบการไม่สามารถชี้แจงได้ว่า จะนำเงินที่ระดมทุนมาไปลงทุนในกิจการใด ซึ่งการระดมทุนดังกล่าวมีความเสี่ยงที่จะเป็นแชร์ลูกโซ่และไม่สามารถเรียกกลับคืนมาได้ ทำให้เกิดผลเสียหายต่อระบบเศรษฐกิจ สำนักงานเศรษฐกิจการคลังได้ตระหนักถึงปัญหาดังกล่าว จึงได้จัดตั้งศูนย์รับแจ้งการเงินนอกระบบขึ้น ซึ่งในกรณีปัจจุบัน การป้องกันและปราบปรามไม่เพียงพอต่อการดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหาแชร์ลูกโซ่ รัฐควรต้องมีการใช้มาตรการป้องกันทางอ้อม โดยการเพิ่มแหล่งเงินทุนที่ประชาชนสามารถเข้าถึงได้โดยง่าย เพื่อเข้าไปจัดการกับปัญหาการเงินนอกระบบโดยคู่ขนานไปกับการปราบปรามจับกุมแชร์ลูกโซ่ ซึ่งการเพิ่มแหล่งเงินทุนจะทำให้ประชาชนเข้าถึงแหล่งเงินทุนได้ง่ายในเวลาที่เป็น และไม่เลือกลงทุนในกิจการที่มีความเสี่ยงในการเป็นแชร์ลูกโซ่ รวมทั้งมาตรการการสร้างระบบแชร์ที่ถูกกฎหมาย หรือการระดมทุนที่ถูกกฎหมาย ถือเป็นเรื่องใหม่ ที่ควรเสนอให้รัฐพิจารณา ซึ่งสอดคล้องกับการแก้ไขปัญหาการเงินนอกระบบ โดยการเพิ่มแหล่งการลงทุนใหม่ คู่ขนานไปกับการปราบปรามจับกุมแชร์ลูกโซ่ ซึ่งการเพิ่มแหล่งการลงทุนที่ถูกกฎหมาย หรือการสร้างระบบแชร์ที่ถูกกฎหมาย จะทำให้ผู้ที่สนใจลงทุนนำเงินมาลงทุนกับรัฐแทนที่จะไปลงทุนกับแชร์ลูกโซ่ซึ่งเป็นการเงินนอกระบบ ทำให้เงินหมุนเวียนในระบบมากยิ่งขึ้น ผู้ลงทุนสามารถมั่นใจในการลงทุนได้เนื่องจากรัฐเป็นผู้จัดหาการลงทุนเอง ทำให้ปัญหาแชร์ลูกโซ่ลดลงตามไปด้วย เนื่องจากการเพิ่มขึ้นของแหล่งการลงทุนหรือระบบแชร์ที่ถูกกฎหมายดังกล่าว

5.3.7 การจัดตั้งศาลชำนาญพิเศษด้านคดีอาชญากรรมทางเศรษฐกิจ

รัฐควรจัดตั้ง “ศาลชำนาญพิเศษด้านคดีอาชญากรรมทางเศรษฐกิจ” เพื่อดำเนินการพิจารณาคดีอาชญากรรมทางเศรษฐกิจโดยตรง เนื่องจากอาชญากรรมทางเศรษฐกิจเป็นอาชญากรรมที่มีลักษณะแตกต่างจากอาชญากรรมทั่วไป โดยมีความซับซ้อนของการประกอบอาชญากรรมค่อนข้างสูง มีเรื่องของความรู้เฉพาะด้านที่เกี่ยวข้องกับเศรษฐกิจ การเงิน และการลงทุน เช่น ความรู้เกี่ยวกับตราสารทุน ตราสารหนี้ ทองคำ การแลกเปลี่ยนเงินตรา สกุลเงิน ดิจิทัล เทคโนโลยีบล็อกเชน เป็นต้น ซึ่งต้องอาศัยความรู้ความชำนาญของผู้พิพากษาในการตัดสินคดี ถ้าหากผู้พิพากษาไม่มีความรู้ความชำนาญในเรื่องของเศรษฐกิจ การเงิน และการลงทุน อาจทำให้อาชญากรรมหลุดพ้นจากการดำเนินคดีได้ ดังนั้น การที่รัฐจัดตั้งศาลชำนาญพิเศษด้านคดีอาชญากรรมขึ้น จะทำให้มีผู้พิพากษาที่เชี่ยวชาญในการดำเนินคดีที่เกี่ยวข้องกับเศรษฐกิจ การเงิน และการลงทุน เพิ่มมากขึ้น ทำให้การพิจารณาคดีอาชญากรรมทางเศรษฐกิจ เช่น คดีแชร์ลูกโซ่ คดีปั่นหุ้น คดีฉ้อโกงประชาชน หรือคดีสถาบันการเงิน เป็นไปด้วยความละเอียด รอบคอบ รัดกุม และเป็นธรรมมากที่สุด ทั้งนี้ ในส่วนของผู้พิพากษาที่จะทำหน้าที่พิจารณาคดีในศาลชำนาญพิเศษดังกล่าว รัฐอาจจะพิจารณาให้มีผู้พิพากษาสมทบ ซึ่งเป็นผู้มีความรู้ความสามารถในด้านเศรษฐกิจ การเงิน และการลงทุน ทำหน้าที่เพื่อช่วยเหลือผู้พิพากษาประจำศาลชำนาญพิเศษดังกล่าวในการพิจารณาคดี เช่นเดียวกับผู้พิพากษาสมทบในศาลเยาวชนและครอบครัว ในศาลแรงงาน หรือในศาลทรัพย์สินทางปัญญาในปัจจุบัน ซึ่งจะทำให้การพิจารณาคดีของในศาลชำนาญพิเศษด้านคดีอาชญากรรมทางเศรษฐกิจเป็นไปด้วยความละเอียดและรอบคอบมากยิ่งขึ้น

ผลการศึกษาดังกล่าวเป็นผลการศึกษาใหม่ยังมีได้มีงานวิจัยในปัจจุบันศึกษาไว้ ซึ่งการตรากฎหมายเกี่ยวกับศาลชำนาญพิเศษด้านคดีอาชญากรรมทางเศรษฐกิจจะทำให้ผู้พิพากษามีความเชี่ยวชาญในการดำเนินคดีที่เกี่ยวข้องกับเศรษฐกิจ การเงิน และการลงทุน เพิ่มมากขึ้น รวมทั้งทำให้การพิจารณาคดีอาชญากรรมทางเศรษฐกิจ เช่น คดีแชร์ลูกโซ่ คดีปั่นหุ้น คดีฉ้อโกงประชาชน หรือคดีสถาบันการเงิน เป็นไปด้วยความละเอียด รอบคอบ รัดกุม และเป็นธรรมมากยิ่งขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาค้นคว้าจากทฤษฎีและวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องในเรื่องของอาชญากรรมคอเช็ตชาว กล่าวคือ การพิสูจน์การกระทำผิดอาชญากรรมคอเช็ตชาวเป็นสิ่งที่ยากสำหรับการพิสูจน์ให้แน่ชัด เนื่องจากผู้กระทำความผิดมักมีที่มกกฎหมายที่แข็งแกร่ง โดยที่มกกฎหมายเหล่านั้นจะใช้ความพยายามในการควบคุมและเข้าถึงข้อมูลของอัยการ ซึ่งกลยุทธ์ดังกล่าวจะทำให้ผู้กระทำความผิดสามารถชนะคดีในชั้นศาลได้ ทำให้การจับกุมและการต่อสู้คดีของอาชญากรรมคอเช็ตชาวต้องสิ้นเปลืองงบประมาณมาก เจ้าหน้าที่รัฐจะต้องใช้เวลาอย่างมาก

ในการจัดการกับปัญหาดังกล่าว ดังนั้น กระบวนการยุติธรรมจึงเป็นสิ่งสำคัญในการจัดการกับปัญหาอาชญากรรมคอเช็ตขาว โดยปัจจัย 3 ประการที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการยุติธรรมดังกล่าว ได้แก่ ประการแรก การมีผู้เชี่ยวชาญพิเศษด้านอาชญากรรมคอเช็ตขาว ประการที่สอง การมีอำนาจบังคับใช้กฎหมายที่เข้มแข็ง และประการที่สาม การมีดุลยพินิจและความยืดหยุ่นในการปฏิบัติงานที่มาก ซึ่งศาลถือเป็นหนึ่งในกระบวนการยุติธรรมที่ใช้ในการจัดการกับปัญหาแฮร์ลุคไซ่ ถ้าศาลมีความเชี่ยวชาญในด้านของอาชญากรรมคอเช็ตขาวหรืออาชญากรรมทางเศรษฐกิจ มีการอบรมผู้พิพากษาให้มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องดังกล่าว รวมทั้งการสนับสนุนให้มีผู้พิพากษาสมทบที่เป็นผู้เชี่ยวชาญในด้านอาชญากรรมทางเศรษฐกิจเข้ามาร่วมในการพิจารณาตัดสินคดี จะทำให้การตัดสินคดีเป็นไปด้วยความรอบคอบ รัดกุม และเป็นธรรมมากยิ่งขึ้น ผู้กระทำความผิดจะได้รับโทษตามที่ได้กระทำผิดไว้ และความได้เปรียบในเรื่องของการต่อสู้คดีโดยอาศัยทีมกฎหมายที่มีความเชี่ยวชาญจะลดลงจนเกิดความไม่ได้เปรียบในการต่อสู้คดี

รูปที่ 5.3 แสดงแนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพการบังคับใช้กฎหมายในการป้องกันและแก้ไขปัญหาแชร์ลูกโซ่ในธุรกิจเงินร่วมลงทุนข้ามชาติ

การนำมาตรการกฎหมายต่างประเทศเกี่ยวกับการป้องกันและแก้ไขปัญหาอาชญากรรมทางเศรษฐกิจมาปรับใช้กับกฎหมายเกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามแชร์ลูกโซ่ในประเทศ

มาตรการเพิ่มอัตราโทษให้มากขึ้นและระบบปรับวันปรับ (Day Fines)

มาตรการตรวจสอบงบการเงิน (Financial Statement)

มาตรการแจ้งแก่ผู้เสียหาย (Notice to Victim)

มาตรการแจ้งแก่ผู้เสียหาย (Notice to Victim)

วิธีการเพื่อความปลอดภัยและการคุมประพฤตินิติบุคคล (Corporate Probation)

มาตรการริบทรัพย์สินทางแพ่ง (Civil Forfeiture)

มาตรการสมคบคิด (Conspiracy)

มาตรการพยายามกระทำความผิด (Attempt)

มาตรการต่อรองคำรับสภาพ (Plea Bargain)

มาตรการแสวงหาข้อมูลหรือพยานหลักฐานด้วยวิธีพิเศษ (Special Evidence)

มาตรการห้ามการเดินทางเข้ามาในประเทศ (Travelling Band)/ มาตรการห้ามประกอบธุรกรรมทางการเงินสำหรับชาวต่างประเทศ (Financial Band)

มาตรการห้ามประกันตัวสำหรับผู้กระทำความผิดแชร์ลูกโซ่ (Bail Band)

มาตรการเพิ่มโทษในกรณีเจ้าหน้าที่รัฐช่วยเหลือผู้กระทำความผิดฐานแชร์ลูกโซ่มิให้ต้องรับโทษหรือได้รับโทษน้อยลง (Additional Penalty Measures)

รูปที่ 5.3 แสดงแนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพการบังคับใช้กฎหมาย

ในการป้องกันและแก้ไขปัญหแชร์ลูกโซ่ในธุรกิจเงินร่วมลงทุนข้ามชาติ (ต่อ)

บทที่ 6

สรุปผลและข้อเสนอแนะ

6.1 สรุปผลการวิจัย

สรุปผลการวิจัยจากการศึกษาค้นคว้าเอกสาร การสัมภาษณ์ความคิดเห็น ทศนะ มุมมองของกลุ่มตัวอย่างประชากร รวมทั้งการแสดงความคิดเห็นในการสนทนากลุ่มในการวิจัย เกี่ยวกับการเพิ่มประสิทธิภาพการบังคับใช้กฎหมายในการป้องกันและแก้ไขปัญหาแชร์ลูกโซ่ ในธุรกิจเงินร่วมลงทุนข้ามชาติ มีดังต่อไปนี้

6.1.1 สถานการณ์ปัญหาและผลกระทบของแชร์ลูกโซ่ในธุรกิจเงินร่วมลงทุนข้ามชาติที่เกิดขึ้นในประเทศไทย

สถานการณ์ปัญหาและผลกระทบของแชร์ลูกโซ่ในธุรกิจเงินร่วมลงทุนข้ามชาติที่เกิดขึ้นในประเทศไทย สามารถแบ่งออกได้เป็น 6 ประการสำคัญ ดังนี้

ประการแรก สถานการณ์ปัญหาแชร์ลูกโซ่ในธุรกิจเงินร่วมลงทุนข้ามชาติในปัจจุบันมีลักษณะของการกระทำผิดในรูปแบบของ “องค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ” (Transnational Organized Crime) ซึ่งเป็นลักษณะของการกระทำผิดรูปแบบใหม่ เป็นการรวมตัวกันของอาชญากรรมหลายประเภท ได้แก่ แชร์ลูกโซ่ องค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ รวมทั้งการฟอกเงิน โดยอาศัยรูปแบบของธุรกิจเงินร่วมลงทุน (Venture Capital) เป็นรูปแบบในการหลอกลวงให้ประชาชนเข้ามาลงทุนในแชร์ลูกโซ่ดังกล่าว

ประการที่สอง สถานการณ์ปัญหาแชร์ลูกโซ่ในธุรกิจเงินร่วมลงทุนข้ามชาติในปัจจุบันได้ทวีความรุนแรงและส่งผลกระทบเป็นวงกว้างมากขึ้น เนื่องจากผู้กระทำความผิดแชร์ลูกโซ่ได้นำเอาเทคโนโลยีต่างๆ มาใช้ในการก่ออาชญากรรม โดยเฉพาะสื่อสังคมออนไลน์ต่างๆ เช่น Facebook, Twitter, Line หรือ Instagram เป็นต้น ซึ่งสามารถเข้าถึงผู้คนได้ง่ายกว่าแชร์ลูกโซ่ใน

อดีต ทำให้การแสวงหาพยานหลักฐานของเจ้าหน้าที่ของรัฐก็เป็นที่ไปด้วยความยากลำบากมากขึ้น เนื่องจากข้อมูลหลักฐานส่วนใหญ่ปรากฏอยู่ในรูปแบบข้อมูลทางอิเล็กทรอนิกส์ ไม่สามารถระบุตัวผู้กระทำความผิดได้โดยง่าย

ประการที่สาม รูปแบบของแชร์ลูกโซ่ในธุรกิจเงินร่วมลงทุนข้ามชาติ มีลักษณะคือ มีการก่อตั้งบริษัทเป็นบริษัทเงินร่วมลงทุน ให้คนนำเงินมาลงทุนในบริษัท และบริษัทก็จะนำเงินไปลงทุนในกิจการต่างๆ โดยอาศัยการโฆษณาชวนเชื่อ ว่า บริษัทมีการลงทุนในกิจการต่างๆ ที่ตั้งอยู่ในต่างประเทศ เช่น มาเลเซีย จีน เป็นต้น เช่น กิจการให้บริการซื้อขายแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ กิจการค้าขายเพชรและทองคำ กิจการพัฒนาอสังหาริมทรัพย์ กิจการอื่นๆ รวมกว่า 20 กิจการ ซึ่งเป็นกิจการที่อุปลักษณ์ขึ้นมาเพื่อสร้างความน่าเชื่อถือให้แก่แชร์ลูกโซ่ทั้งสิ้นและไม่สามารถทำอะไรได้จริง โดยผู้กระทำความผิดได้อาศัยช่องว่างทางกฎหมายของพระราชกำหนดการกักเงินที่เป็นการขู่โกงประชาชน พ.ศ. 2527 ซึ่งอ้างว่าบริษัทมีกิจการที่หลากหลาย และมีการลงทุนในกิจการที่มีอยู่จริง สามารถทำอะไรให้แก่ผู้ลงทุนได้ ผู้ที่ลงทุนรวมทั้งเจ้าหน้าที่ของรัฐสามารถเดินทางไปตรวจสอบกิจการดังกล่าวได้ ซึ่งแชร์ลูกโซ่ดังกล่าวได้มีการโฆษณาเชิญชวนที่ผู้ลงทุนให้ไปเยี่ยมชมกิจการของแชร์ลูกโซ่ที่ตั้งอยู่ในต่างประเทศ เมื่อผู้ลงทุนเห็นว่า แชร์ลูกโซ่มีธุรกิจที่นำเงินไปลงทุนอยู่จริง จึงเกิดความเชื่อมั่นและนำเงินมาลงทุนอีก นอกจากนั้นเจ้าหน้าที่ของรัฐที่เห็นการกระทำความผิดดังกล่าวก็ยิ่งเกิดความลังเลในการปฏิบัติงานว่า ธุรกิจเงินร่วมลงทุนข้ามชาติ ดังกล่าวนั้นเป็นความผิดเกี่ยวกับแชร์ลูกโซ่หรือไม่ หรือเป็นเพียงธุรกิจเงินร่วมลงทุนข้ามชาติที่มีอยู่จริง ซึ่งเป็นลักษณะของการลงทุนในรูปแบบใหม่เท่านั้น

ประการที่สี่ แชร์ลูกโซ่ในธุรกิจเงินร่วมลงทุนข้ามชาติมีรูปแบบการชักชวนผู้ลงทุนโดยการปกปิดข้อมูลของแชร์ลูกโซ่เป็นความลับ ให้สามารถเข้าถึงได้เฉพาะผู้ที่ลงทุนแล้วเท่านั้น ผู้ที่สนใจจะลงทุนต้องไปติดต่อกับผู้แนะนำการลงทุนที่เรียกว่า “Venture Capitalist” ซึ่งผู้แนะนำการลงทุนส่วนใหญ่มาจากผู้ลงทุนที่มีความสนใจที่จะได้รับผลตอบแทนเพิ่มเติมจากการชักชวนผู้อื่นมาลงทุนภายใต้รหัสสมาชิกของตนเอง ซึ่งจะทำให้ตนเองได้รับผลตอบแทนจากการแนะนำ (Commission Bonus) เมื่อผู้ลงทุนได้จ่ายเงินลงทุนแล้ว ก็จะมีรับเข้าไปเป็นสมาชิกในกลุ่มของแชร์ลูกโซ่ มีการพบปะพูดคุยกันในสื่อสังคมออนไลน์ เช่น กลุ่ม Line หรือ กลุ่ม Facebook มีกระบวนการให้ข้อมูลต่างๆ แก่สมาชิกเพื่อให้เกิดความเชื่อมั่นในการลงทุน พร้อมทั้งการฝึกฝนสมาชิกที่ต้องการเป็นผู้แนะนำการลงทุน (Venture Capitalist) ต่อด้วย มีการใช้ช่องทางสื่อสังคมออนไลน์ในการประชาสัมพันธ์การใช้ชีวิต (Lifestyle) ของนักลงทุนที่มีความหรูหรา มีการ

ท่องเที่ยวต่างประเทศบ่อยครั้ง หรือมีรถยนต์ราคาแพง พร้อมกับการประชาสัมพันธ์ข้อความในลักษณะของการมีอิสรภาพทางการเงินควบคู่ไปพร้อมกัน ทำให้ผู้ที่เห็นเกิดความสนใจที่จะลงทุนและนำเงินมาลงทุนในที่สุด

ประการที่ห้า ผลกระทบของผู้เสียหายที่เกิดขึ้นจากแชร์ลูกโซ่ในธุรกิจเงินร่วมลงทุนดังกล่าวนั้น ปรากฏตามสถิติของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ โดยศูนย์ป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมทางเทคโนโลยีสารสนเทศ (ศปอส.ตร.) มีการจับกุมแชร์ลูกโซ่ในธุรกิจเงินร่วมลงทุนข้ามชาติ โดยมีผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับแชร์ลูกโซ่รวมกว่า 32 คน สามารถหลอกลวงประชาชนให้หลงเชื่อและสมัครสมาชิกได้กว่า 500,000 คน และมีเงินหมุนเวียนในบัญชีของผู้กระทำความผิดรวมกว่า 10,000 ล้านบาท ซึ่งนอกจากจะเกิดขึ้นกับประชาชนโดยทั่วไปแล้ว ยังเกิดความเสียหายที่เกิดขึ้นกับกลุ่มข้าราชการเป็นจำนวนมากด้วย เนื่องจากกลุ่มข้าราชการเป็นกลุ่มที่สามารถหาแหล่งเงินทุนได้โดยง่าย เช่น การกู้ยืมเงินผ่านธนาคารหรือสหกรณ์ออมทรัพย์ประจำหน่วยงาน ทำให้กลุ่มข้าราชการสามารถนำเงินมาลงทุนกับแชร์ลูกโซ่ได้เป็นจำนวนมาก

ประการสุดท้าย เนื่องจากปัญหาแชร์ลูกโซ่ในธุรกิจเงินร่วมลงทุนข้ามชาติที่เกิดขึ้นนั้นมีลักษณะเป็นการกระทำความผิดเกี่ยวกับองค์การอาชญากรรมข้ามชาติ ทำให้เกิดความยากลำบากในการรวบรวมพยานหลักฐานในคดี รวมทั้งเกิดปัญหาเกี่ยวกับการประสานงานติดต่อข้อมูลกับหน่วยงานต่างประเทศ แม้ในปี 2561 สำนักงานตำรวจแห่งชาติจะสามารถจับกุมผู้กระทำความผิดแชร์ลูกโซ่ในธุรกิจเงินร่วมลงทุนได้ แต่ก็ไม่สามารถที่จะจับกุมผู้ที่ก่อตั้งแชร์ลูกโซ่ได้ เนื่องจากบุคคลดังกล่าวได้หลบหนีอยู่ในต่างประเทศ ซึ่งทางการของประเทศไทยได้พยายามประสานทางการของต่างประเทศผ่านสถานทูตไทย เพื่อให้ทางการของต่างประเทศส่งตัวบุคคลดังกล่าวมารับโทษในประเทศไทย แต่การประสานงานเพื่อส่งผู้ร้ายข้ามแดนมีความยากลำบากเนื่องจากเป็นคดีอาชญากรรมข้ามชาติ และประเทศเจ้าของสัญชาติส่วนใหญ่จะดำเนินการไม่ส่งตัวผู้ร้ายข้ามแดนเพื่อปกป้องคนสัญชาติของตนเอง จึงทำให้การส่งตัวผู้ร้ายข้ามแดนเป็นไปด้วยความยากลำบาก ซึ่งจะต้องใช้เวลาและความร่วมมือระหว่างประเทศเพื่อให้ภารกิจดังกล่าวบรรลุผลในท้ายที่สุด

6.1.2 ปัญหา อุปสรรค และข้อจำกัดของการบังคับใช้กฎหมายในการป้องกันและแก้ไขปัญหาแชร์ลูกโซ่ในธุรกิจเงินร่วมลงทุนข้ามชาติ

ปัญหา อุปสรรค และข้อจำกัดของการบังคับใช้กฎหมายในการป้องกันและแก้ไข ปัญหาแชร์ลูกโซ่ในธุรกิจเงินร่วมลงทุนข้ามชาติ สามารถแบ่งออกได้เป็น 5 ประการสำคัญ ดังนี้

1) ปัญหา อุปสรรค และข้อจำกัดด้านผู้กระทำความผิด กล่าวคือ ผู้กระทำความผิดแชร์ลูกโซ่มักจะไม่มี ความเกรงกลัวต่อกฎหมายและมักจะรู้ช่องว่างทางกฎหมายว่า ประเด็นข้อกฎหมายใดเป็นประเด็นที่กฎหมายไม่สามารถลงโทษได้ หรือมีความเป็นไปได้ว่า เจ้าหน้าที่รัฐจะมีความลังเลในการบังคับใช้กฎหมาย ยกตัวอย่าง มาตรา 4 แห่ง พระราชกำหนดการกักเงินที่เป็นการขโมยประชาชน พ.ศ. 2527 โดยในกรณีแชร์ลูกโซ่ในธุรกิจเงินร่วมลงทุนนั้น ผู้กระทำความผิดได้ศึกษาข้อกฎหมายและช่องว่างทางกฎหมายดังกล่าวในการก่ออาชญากรรม เช่น ในกรณีข้อกฎหมายเกี่ยวกับ “...การโฆษณาหรือปรากฎให้ประชาชนหรือกระทำการด้วยประการใดๆ ให้บุคคลตั้งแต่สิบคนขึ้นไป...” ผู้กระทำความผิดมักจะใช้การเผยแพร่รูปภาพของเงินหรือผลตอบแทนที่ได้รับ หรือรูปแบบการใช้ชีวิตที่หรูหรา มีรถยนต์ราคาแพง หรือมีการท่องเที่ยวต่างประเทศ เมื่อเหยื่อเกิดความสงสัยว่าเหตุใดผู้กระทำความผิดถึงมีชีวิตที่สุขสบายก็จะติดต่อมาผ่านช่องทางต่างๆ เพื่อสอบถามด้วยตนเอง โดยผู้กระทำความผิดจะไม่โฆษณาผลตอบแทนของแชร์ลูกโซ่ลงในสื่อต่างๆ เป็นการหลีกเลี่ยงข้อกฎหมายเกี่ยวกับการโฆษณาหรือประกาศให้ประชาชนทราบ

ผู้กระทำความผิดแชร์ลูกโซ่มักจะเป็นคนที่มีไหวพริบ ฉลาดหลักแหลม มีการวางแผนขั้นตอนในการก่ออาชญากรรมอย่างเป็นระบบตั้งแต่ต้นจนจบกระบวนการ การสืบสวนหาตัวผู้กระทำความผิดแชร์ลูกโซ่มักมีความเป็นไปได้ยาก เนื่องจากเป็นการกระทำความผิดที่มีส่วนใดส่วนหนึ่งอยู่นอกราชอาณาจักร การบังคับใช้กฎหมายของประเทศไทยมักจะไม่ถึง

ผู้กระทำความผิดแชร์ลูกโซ่มักจะวางแผนการหลบหนีการจับกุมจากเจ้าหน้าที่รัฐไว้โดยตลอด โดยเฉพาะแชร์ลูกโซ่ที่มีลักษณะเป็นองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ ผู้กระทำความผิดมักจะอยู่ต่างประเทศหรือมักจะหลบหนีไปต่างประเทศ เมื่อสถานการณ์แชร์ลูกโซ่ดังกล่าวได้เงียบลง ผู้กระทำความผิดจะเข้ามาประเทศไทยและเปลี่ยนชื่อ-นามสกุลของตนเอง เพื่อหลบหนีการจับกุมของเจ้าหน้าที่ และบางคนก็ได้กลับมาทำแชร์ลูกโซ่รูปแบบใหม่ขึ้นอีก ซึ่งนอกจากจะเป็น

ลักษณะของการกระทำความผิดซ้ำแล้ว ยังเป็นกรณีที่อาชญากรกลายเป็นผู้เชี่ยวชาญในเรื่องของแชร์ลูกโซ่เพิ่มขึ้นด้วย

2) ปัญหา อุปสรรค และข้อจำกัดด้านผู้เสียหาย กล่าวคือ ผู้เสียหายในแชร์ลูกโซ่แบ่งได้เป็น 3 ประเภท ได้แก่ 1) ผู้เสียหายที่ไม่รู้ว่าตนเองได้ลงทุนในแชร์ลูกโซ่ 2) ผู้เสียหายที่รู้ว่าตนเองได้ลงทุนในแชร์ลูกโซ่ แต่คิดว่าสามารถนำเงินออกมาจากแชร์ลูกโซ่ได้ทัน และ 3) ผู้เสียหายในครอบครัวของอาชญากร ซึ่งสามารถอธิบายได้ ดังนี้

(1) ผู้เสียหายที่ไม่รู้ว่าตนเองได้ลงทุนในแชร์ลูกโซ่ หมายถึง ผู้เสียหายในแชร์ลูกโซ่ส่วนใหญ่มักจะเป็นชาวบ้านทั่วไป ที่ไม่มีความรู้ในการลงทุน และไม่รู้ว่าตนได้นำเงินไปลงทุนในแชร์ลูกโซ่ ผู้เสียหายส่วนใหญ่มักจะมีฐานะยากจน หาเช้ากินค่ำ ไม่มีทุนในการดำเนินชีวิตมากนัก เมื่อผู้เสียหายดังกล่าวรู้จักแชร์ลูกโซ่ผ่านการแนะนำของบุคคลต่างๆ โดยอ้างว่าจะนำเงินไปลงทุนในกิจการหรือทรัพย์สินต่างๆ และจะนำเงินมาจ่ายเป็นผลตอบแทนให้กับผู้ลงทุนเป็นจำนวนเงินในระดับหนึ่ง ซึ่งเป็นจำนวนที่ผู้เสียหายมองว่าคุ้มค่ากับการลงทุน เมื่อเปรียบเทียบกับรายรับที่ได้ในแต่ละวัน ผู้เสียหายจึงนำเงินไปลงทุน โดยมีหลายกรณีที่ผู้เสียหายมักจะไปหยิบยืมเงินมาจากบุคคลที่รู้จัก ส่วนใหญ่จะเป็นการกู้ยืมเงินนอกระบบ เอาที่ดินไปจำนอง เอาไปขาย หรือนำทรัพย์สินไปจำนำ เพื่อนำเงินมาลงทุนในแชร์ลูกโซ่ ด้วยความหวังว่าแชร์ลูกโซ่จะสามารถทำให้ชีวิตของผู้เสียหายดีขึ้น เป็นการถูกบีบบังคับด้วยปัญหาทางเศรษฐกิจ ผู้เสียหายจึงยอมเสี่ยงที่ลงทุนในแชร์ลูกโซ่ เนื่องจากไม่มีช่องทางในการหาเงินหรือลงทุนในรูปแบบอื่นแล้ว ซึ่งปัญหาความไม่รู้จักแชร์ลูกโซ่และความรู้เกี่ยวกับการลงทุนของผู้เสียหายเป็นปัญหาและอุปสรรคสำคัญของการบังคับใช้กฎหมาย

(2) ผู้เสียหายที่รู้ว่าตนเองได้ลงทุนในแชร์ลูกโซ่ หมายถึง ผู้เสียหายในแชร์ลูกโซ่บางส่วนเป็นคนที่ทราบอยู่แล้วว่า ตนเองได้ลงทุนในแชร์ลูกโซ่ แต่ก็ยังนำเงินไปลงทุนในแชร์ลูกโซ่ดังกล่าว เนื่องจากคิดว่า ตนเองรู้จักรูปแบบของแชร์ลูกโซ่ รวมทั้งรู้จักวัฏจักรของแชร์ลูกโซ่ว่าจะมีการจ่ายผลตอบแทนไปถึงระยะเวลาเท่าใดก่อนที่แชร์ลูกโซ่จะล้ม หลายคนมีความรู้ด้านการเงินและการลงทุน โดยผู้เสียหายมองว่า ถ้าเป็นผู้ลงทุนในระยะแรกของแชร์ลูกโซ่ จะสามารถทำกำไรในแชร์ลูกโซ่ได้ อย่างน้อย 10-20% หรือมากกว่านั้นได้ ผู้เสียหายจึงนำเงินไปลงทุนและคาดว่า จะนำเงินออกจากแชร์ลูกโซ่ได้ทันก่อนที่แชร์จะล้ม ซึ่งมีทั้งกรณีนำเงินออกจากแชร์ลูกโซ่ได้ทันและ

กรณีที่น่าเงินออกจากแชร์ลูกโซ่ไม่ทัน โดยกรณีที่น่าเงินออกจากแชร์ลูกโซ่ไม่ทันก็ตกเป็นผู้เสียหายในคดีแชร์ลูกโซ่ดังกล่าวไป

(3) ผู้เสียหายในคราวของอาชญากร หมายถึง “ผู้เสียหายในคราวของอาชญากร” หรือ “เหยื่อในรูปแบบอาชญากร” กล่าวคือ เป็นผู้เสียหายที่ตกเป็นเหยื่อของแชร์ลูกโซ่ด้วยความสมัครใจ และเป็นผู้กระทำความผิดที่ไปหลอกลวงชักชวนบุคคลอื่นให้มาลงทุนในแชร์ลูกโซ่ที่ตนเองลงทุน เพื่อหวังผลตอบแทนเพิ่มเติม (Bonus Point) จากการลงทุนของผู้ที่ลงทุนต่อจากตน (Downline) ซึ่งผู้เสียหายในคราวของอาชญากรนี้มีอยู่เป็นจำนวนมากในแชร์ลูกโซ่ต่างๆ แต่มักจะเป็นผู้เสียหายที่ไม่ได้ถูกจับกุม หรือมีการจับกุมที่ไม่มาก เฉพาะบุคคลที่เป็นแม่ทีมเท่านั้น เนื่องจากสามารถปฏิเสธได้ว่าตนเองชักชวนบุคคลอื่นด้วยความหลงเชื่อว่าจะแชร์ลูกโซ่ดังกล่าวจะทำให้ผลตอบแทนให้ได้อย่างที่ตนเชื่อมั่น ซึ่งปัญหาผู้เสียหายในคราวของอาชญากรเป็นปัญหาและอุปสรรคสำคัญของการบังคับใช้กฎหมายว่า ผู้เสียหายนั้นเป็นผู้เสียหายที่อยู่ในคราวอาชญากรหรือไม่

นอกจากประเภทของผู้เสียหายแล้ว ลักษณะของผู้เสียหายจากแชร์ลูกโซ่มักจะไม่มี ความตระหนักถึงความเข้าใจในเรื่องของการลงทุน และไม่มี ความตระหนักถึงความเสี่ยงของการลงทุน มักจะใช้ความเชื่อส่วนบุคคลว่า สิ่งใดที่เป็นโอกาสในการทำธุรกิจหรือการลงทุน ถ้ามันไม่ผิดกฎหมายและสามารถทำเงินได้ ถ้ามีโอกาสในการลงทุนก็จะเข้าร่วมการลงทุน เมื่อมีการชักชวนจากบุคคลที่กระทำความผิดแชร์ลูกโซ่ แม้ว่าไม่เคยรู้จักกัน แต่ก็มี การโอนเงินให้แก่กัน ซึ่งผู้เสียหายมองเห็นถึงประโยชน์ที่จะได้รับมากกว่าความเสี่ยงที่จะได้รับ นอกจากนั้น ผู้เสียหายส่วนใหญ่ไม่ค่อยสนใจในการแสวงหาความรู้ในสิ่งที่ตนเองจะลงทุน ถ้าเป็นผู้ที่ลงทุนในหุ้นก็ต้องไปศึกษาความรู้เกี่ยวกับหุ้น งบการเงิน หรือกิจการต่างๆ แต่ในกรณีของแชร์ลูกโซ่แล้ว ผู้เสียหายมักจะไม่ค่อยสนใจในการแสวงหาความรู้ในสิ่งที่จะลงทุน สนใจเพียงแค่ผลตอบแทนที่ได้รับจากการลงทุนเท่านั้น ซึ่งถ้าหากได้มีการศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับสิ่งที่จะลงทุนแล้วก็จะไม่ตกเป็นเหยื่อของแชร์ลูกโซ่ดังกล่าว

3) ปัญหา อุปสรรค และข้อจำกัดด้านกฎหมาย กล่าวคือ กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและแก้ไขปัญหาแชร์ลูกโซ่ในธุรกิจเงินร่วมลงทุนข้ามชาติ โดยเฉพาะกฎหมายหลัก คือ พระราชกำหนดการกักเงินที่เป็นการซื้อโง่งประชาชน พ.ศ. 2527 และพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมพระราชกำหนดการกักเงินที่เป็นการซื้อโง่งประชาชน พ.ศ. 2527 (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545

ผู้เข้าร่วมการวิจัยส่วนหนึ่งมองว่ากฎหมายที่ใช้ในปัจจุบัน มีความครอบคลุมมาก สามารถใช้ในการจับกุมผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับ “แชร์ลูกโซ่” ในประเทศไทยได้ แต่ก็ยังมีผู้เข้าร่วมการวิจัยอีกส่วนหนึ่ง มองว่า กฎหมายฉบับหลัก คือ พระราชกำหนดการกักเงินที่เป็นการขู่โกงประชาชน พ.ศ. 2527 สมควรที่จะแก้ไขใหม่ โดยแก้ไขเป็น “พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามแชร์ลูกโซ่” โดยแต่งตั้งและให้อำนาจเจ้าพนักงานป้องกันและปราบปรามแชร์ลูกโซ่ในการดำเนินการกับปัญหาแชร์ลูกโซ่ในประเทศ ซึ่งมีลักษณะของการดำเนินการคล้ายกับสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน รวมทั้งการบัญญัติมาตรการทางกฎหมายต่างๆ ให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของรูปแบบแชร์ลูกโซ่ในปัจจุบัน เช่น การหลอกลวงในรูปแบบเหรียญสกุลเงินดิจิทัล เป็นต้น ซึ่งการบัญญัติกฎหมายดังกล่าวจะช่วยให้รัฐสามารถแก้ไขปัญหาแชร์ลูกโซ่ที่เกิดขึ้นในประเทศได้ทั้งระบบ

4) ปัญหา อุปสรรค และข้อจำกัดด้านหน่วยงานบังคับใช้กฎหมาย กล่าวคือ ตามพระราชกำหนดการกักเงินที่เป็นการขู่โกงประชาชน พ.ศ. 2527 กำหนดให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยรักษาการตามพระราชกำหนดดังกล่าว และมีสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง กระทรวงการคลัง เป็นผู้รับผิดชอบหลักในการบังคับใช้กฎหมาย แต่ปัจจุบันมีปัญหาที่เกิดขึ้นกับหน่วยงานบังคับใช้กฎหมายดังกล่าวคือ สำนักงานเศรษฐกิจการคลังซึ่งเป็นเจ้าภาพหลักไม่สามารถที่จะปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ แม้ว่าสำนักงานเศรษฐกิจการคลังจะได้ออกกฎหมายมอบอำนาจในการให้หน่วยงานอื่นเป็นผู้รับผิดชอบดำเนินการกับแชร์ลูกโซ่ เช่น สำนักงานตำรวจแห่งชาติ กรมสอบสวนคดีพิเศษ หรือสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน แต่ก็ยังเกิดปัญหาเกี่ยวกับการประสานงานในการทำงานต่างๆ รวมทั้งปัญหาการไม่สามารถเป็นที่ปรึกษาที่ดีในการใช้อำนาจตามกฎหมาย ดังนั้น ปัญหาการบังคับใช้กฎหมายของสำนักงานเศรษฐกิจการคลังจึงเป็นปัญหาสำคัญของการบังคับใช้กฎหมายในปัจจุบัน

แม้ปัจจุบันประเทศไทยมีหน่วยงานที่ป้องกันและแก้ไขปัญหาแชร์ลูกโซ่อยู่เป็นจำนวนมาก แต่เมื่อเกิดเหตุแชร์ลูกโซ่ขึ้น ประชาชนก็ไม่ทราบว่าหน่วยงานใดเป็นหน่วยงานรับผิดชอบหลัก ประชาชนไม่ทราบว่าจะติดต่อประสานงานหรือแจ้งเหตุแชร์ลูกโซ่ที่ไหน จะแจ้งที่สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง ก็ไม่มีกำลังพลเป็นของตนเอง ก็ต้องพึ่งพาหน่วยงานอื่นในการเข้าร่วมจับกุม ทำให้ไม่สามารถจัดการกับปัญหาแชร์ลูกโซ่ได้อย่างทันที่

นอกจากหน่วยงานบังคับใช้กฎหมายแล้ว เจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานในหน่วยงานบังคับใช้กฎหมายก็ยังเป็นปัญหาและอุปสรรคในการบังคับใช้กฎหมาย กล่าวคือ ปัญหา

อาชญากรรมทางเศรษฐกิจ โดยเฉพาะอย่างยิ่งปัญหาแชร์ลูกโซ่ มีความซับซ้อน เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานดังกล่าวก็ต้องมีความรู้เกี่ยวกับเรื่องเศรษฐกิจ เรื่องกฎหมายเฉพาะที่เกี่ยวข้อง ซึ่งโดยปกติแล้ว เจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานก็มักจะมีหน้าที่อื่นด้วย เช่น การสืบสวน การสอบสวน การจับกุม ไม่เฉพาะแต่คดีอาชญากรรมทางเศรษฐกิจเท่านั้น ดังนั้น ความรู้ความชำนาญของเจ้าหน้าที่ในการเข้าใจปัญหาอาชญากรรมทางเศรษฐกิจ โดยเฉพาะแชร์ลูกโซ่นั้น จึงเป็นปัญหาสำคัญในการปฏิบัติงาน

นอกจากนั้น ข้อมูลข่าวสารที่เป็นฐานข้อมูลของแชร์ลูกโซ่ต่างๆ (Database) ก็ยังไม่ได้มีการบันทึกไว้เพื่อให้เจ้าหน้าที่ศึกษา หรือใช้เป็นฐานข้อมูลในการปฏิบัติงาน จึงทำให้เจ้าหน้าที่ไม่มีตัวอย่างข้อมูลในการสืบสวน สอบสวน และจับกุมผู้กระทำความผิด ซึ่งถ้ามีฐานข้อมูลเกี่ยวกับแชร์ลูกโซ่ไว้เป็นกรณีศึกษา ก็จะสามารถทำให้เจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานได้รวดเร็วมากยิ่งขึ้น

ปัญหาและอุปสรรคอีกประการหนึ่งของการบังคับใช้กฎหมายคือ ปัญหาการทุจริตและประพฤติมิชอบของข้าราชการที่มีหน้าที่ในการดำเนินคดีและพิจารณาคดีแชร์ลูกโซ่ ซึ่งปัญหาดังกล่าวเป็นปัญหาที่เกิดขึ้นในระดับหน่วยงานบังคับใช้กฎหมายที่มีหน้าที่ในการดำเนินการ จนถึงหน่วยงานที่มีหน้าที่ตัดสินพิพากษาคดี กล่าวคือ ผู้กระทำความผิดอาศัยข้อได้เปรียบของตนเองในด้านทรัพย์สินที่ได้มาจากการกระทำความผิด โดยกระทำการติดสินบนเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องในกระบวนการยุติธรรม เพื่อให้ตนหลุดพ้นจากคดี หรือมิให้มีชื่อเป็นผู้กระทำความผิดในคดีดังกล่าว เมื่อเจ้าหน้าที่ในกระบวนการยุติธรรมเห็นถึงผลประโยชน์ตอบแทนที่ตนจะได้รับมากกว่าผลประโยชน์ของประเทศ เจ้าหน้าที่ก็จะรับสินบนดังกล่าว และให้ผู้กระทำความผิดรอดพ้นจากการถูกดำเนินคดี ซึ่งผู้เข้าร่วมการวิจัยเห็นว่า ปัญหาการทุจริตและประพฤติมิชอบในวงราชการถือเป็นปัญหาสำคัญในการบังคับใช้กฎหมาย

5) ปัญหา อุปสรรค และข้อจำกัดด้านการเงินนอกระบบ กล่าวคือ “แชร์ลูกโซ่” ถือเป็น “การเงินนอกระบบ” อย่างหนึ่ง กล่าวคือ เป็นการทำธุรกรรมทางการเงินที่ไม่อยู่ภายใต้ระบบการควบคุม กำกับดูแลของธนาคารแห่งประเทศไทยและกระทรวงการคลัง ดังนั้น จึงเป็นช่องทางที่ผู้กระทำความผิดสามารถเข้าไปหลอกลวงผู้ที่ต้องการลงทุน โดยการประกาศว่ามีธุรกิจที่น่าสนใจในการลงทุน เมื่อมีบุคคลใดเกิดความสนใจ ก็จะนำเงินมาลงทุนในแชร์ลูกโซ่ดังกล่าว ทำให้เงินที่ตั้งใจจะนำไปลงทุนในการเงินในระบบดังกล่าว เช่น การฝากเงินในธนาคาร หรือการลงทุน

ในตลาดหลักทรัพย์ หายไปจากระบบการเงิน ซึ่งปัญหาการเงินนอกระบบทำให้เกิดความเสียหายแก่ระบบเศรษฐกิจเป็นอย่างมาก ทำให้เงินออมในระบบลดน้อยลง เงินฝากของสถาบันการเงินไหลออกไปสู่ระบบมากขึ้น และมีได้นำไปใช้ในการลงทุนที่ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อเศรษฐกิจของประเทศ ดังนั้น การแก้ไขปัญหาการเงินนอกระบบจะต้องมีการแก้ไขไปควบคู่กับปัญหาแชร์ลูกโซ่เสมอ

6.1.3 แนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพการบังคับใช้กฎหมายในการป้องกันและแก้ไขปัญหาแชร์ลูกโซ่ในธุรกิจเงินร่วมลงทุนข้ามชาติ

แนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพการบังคับใช้กฎหมายในการป้องกันและแก้ไขปัญหาแชร์ลูกโซ่ในธุรกิจเงินร่วมลงทุนข้ามชาติ สามารถแบ่งออกได้เป็น 7 แนวทางสำคัญ ดังนี้

1) การจัดตั้งหน่วยงานป้องกันและปราบปรามแชร์ลูกโซ่ กล่าวคือ รัฐควรจัดตั้งหน่วยงานใหม่ในการป้องกันและแก้ไขปัญหาแชร์ลูกโซ่ขึ้นโดยเฉพาะ โดยจัดตั้งเป็น “สำนักงานป้องกันและปราบปรามแชร์ลูกโซ่” เพื่อทำหน้าที่รับผิดชอบในการป้องกันและแก้ไขปัญหาแชร์ลูกโซ่ที่เกิดขึ้นภายในประเทศ โดยจัดให้มีสำนักงาน เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน งบประมาณ รวมถึงอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายเป็นของตนเอง การมีหน่วยงานในการป้องกันและปราบปรามแชร์ลูกโซ่จะทำให้ประชาชนทราบว่า มีหน่วยงานที่ทำหน้าที่ในการป้องกันและปราบปรามแชร์ลูกโซ่โดยเฉพาะ เมื่อมีเหตุสงสัยหรือความเสียหายที่เกิดขึ้นกับแชร์ลูกโซ่ ประชาชนสามารถเข้าไปแจ้งเหตุสงสัยหรือแจ้งความเพื่อดำเนินคดีกับผู้กระทำความผิดได้ โดยไม่ต้องแจ้งความที่สำนักงานตำรวจแห่งชาติหรือหน่วยงานอื่นเหมือนในอดีต

หน่วยงานป้องกันและแก้ไขปัญหาแชร์ลูกโซ่จะทำหน้าที่ทั้งในส่วนของการป้องกันปัญหาแชร์ลูกโซ่ กล่าวคือ มีการให้ความรู้แก่ประชาชนในเรื่องของปัญหาแชร์ลูกโซ่ ความรู้ทางการเงิน รวมทั้งความรู้ต่างๆ รวมทั้งมีหน้าที่ในการปราบปรามแชร์ลูกโซ่อย่างเป็นระบบ มีเจ้าหน้าที่ที่มีความเชี่ยวชาญในการดำเนินการสืบสวน สอบสวน จับกุม และดำเนินคดีกับผู้กระทำความผิด นอกจากนี้ ยังมีหน้าที่ในการเก็บรวบรวมฐานข้อมูลเกี่ยวกับแชร์ลูกโซ่ เพื่อเป็นข้อมูลในการสืบสวน สอบสวน ป้องกัน และปราบปรามแชร์ลูกโซ่ และมีหน้าที่ในการศึกษาวิจัยมาตรการที่ใช้ในการป้องกันและปราบปรามแชร์ลูกโซ่ รวมทั้งการฝึกอบรมเจ้าหน้าที่ของรัฐให้มีความเชี่ยวชาญในด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาแชร์ลูกโซ่อย่างเป็นระบบ

ทั้งนี้ ภารกิจของหน่วยงานดังกล่าวจะแตกต่างสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน โดยทำหน้าที่บทบาทด้านการป้องกัน การปราบปราม การสืบสวน และการจับกุม รวมทั้งการประชาสัมพันธ์ให้ความรู้ประชาชนในเรื่องของแชร์ลูกโซ่โดยเฉพาะ ซึ่งเป็นกระบวนการขั้นตอนตั้งแต่ก่อนกระทำผิดจนถึงภายหลังกระทำความผิด ซึ่งจะช่วยให้การป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมในลักษณะแชร์ลูกโซ่มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ไม่ต้องรอให้เกิดปัญหาแชร์ลูกโซ่และเข้าไปตรวจสอบหรือติดตามทรัพย์สินเหมือนกรณีของสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน ซึ่งมักจะทำหน้าที่ในเชิงรับ (Passive) มากกว่าการทำงานในเชิงรุก (Active) รวมทั้งการพิจารณาให้หน่วยงานป้องกันและปราบปรามแชร์ลูกโซ่ดังกล่าวอยู่ภายใต้การสั่งการโดยตรงของนายกรัฐมนตรี ซึ่งจะทำการป้องกันและปราบปรามแชร์ลูกโซ่เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและไม่ตกอยู่ภายใต้อำนาจทางการเมืองหรือระบบราชการ

2) การจัดตั้งกองทุนเพื่อการป้องกันปัญหาแชร์ลูกโซ่ กล่าวคือ รัฐควรจัดตั้ง “กองทุนเพื่อการป้องกันปัญหาแชร์ลูกโซ่” เพื่อทำหน้าที่ในการสนับสนุนเงินทุนแก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการประชาสัมพันธ์และให้ความรู้แก่ประชาชนในเรื่องของปัญหาแชร์ลูกโซ่ รวมทั้งการให้ความรู้เกี่ยวกับการเงิน (Financial Literacy) ซึ่งการป้องกันปัญหาแชร์ลูกโซ่ที่ดีที่สุดคือ การสร้างความตระหนักถึงปัญหาแชร์ลูกโซ่ให้แก่ประชาชน เพื่อที่จะไม่ให้ประชาชนหลงเชื่อนำเงินไปลงทุนในแชร์ลูกโซ่อีก นอกจากนี้ กองทุนเพื่อการป้องกันปัญหาแชร์ลูกโซ่ยังมีหน้าที่ในการสนับสนุนเงินทุนให้แก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการอบรมให้ความรู้แก่เจ้าหน้าที่รัฐในการป้องกันปัญหาแชร์ลูกโซ่ รวมทั้งมีหน้าที่สนับสนุนเงินทุนในการวิจัยหรือศึกษาเพื่อพัฒนามาตรการในการป้องกันและแก้ไขปัญหาแชร์ลูกโซ่ที่จะเกิดขึ้นในอนาคต

แหล่งที่มาของกองทุนดังกล่าวควรริเริ่มสนับสนุนจากงบประมาณของแผ่นดินเป็นอันดับแรก ภายหลังจากนั้น รัฐควรบัญญัติกฎหมายหรือระเบียบเกี่ยวกับการจัดสรรเงินเข้ากองทุน โดยอาศัยเงินส่วนหนึ่งที่ได้จากการกระทำความผิดของผู้กระทำความผิดแชร์ลูกโซ่ เช่น ค่าปรับ หรือรายได้จากการจำหน่ายทรัพย์สินที่ได้มาจากการยึดหรืออายัดทรัพย์สินของผู้กระทำความผิดมาสนับสนุนเป็นเงินที่ใช้ในกองทุนเพื่อการป้องกันปัญหาแชร์ลูกโซ่

ภายหลังจากการจัดตั้ง “กองทุนเพื่อการป้องกันปัญหาแชร์ลูกโซ่” แล้ว เมื่อการดำเนินการของกองทุนมีประสิทธิภาพและมีรายได้เข้ามาในกองทุนมากขึ้น รัฐอาจจะพัฒนามากองทุน

เพื่อการป้องกันปัญหาแชร์ลูกโซ่ เป็น “กองทุนเพื่อการป้องกันและเยียวยาผู้เสียหายในปัญหาแชร์ลูกโซ่” โดยมีจุดประสงค์เพื่อการบรรเทาและเยียวยาผู้เสียหายในเบื้องต้นที่ได้รับผลกระทบจากการลงทุนในแชร์ลูกโซ่ ซึ่งจะทำให้ผู้เสียหายสามารถกลับไปใช้ชีวิตได้อย่างปกติสุขหรือใกล้เคียงกับชีวิตปกติสุขให้มากที่สุด โดยการนำเงินที่ได้จากการยึดหรืออายัดทรัพย์สินที่ได้จากการกระทำ ความผิดมาชดเชยเยียวยาแก่ผู้เสียหาย ทั้งนี้ วิธีการบรรเทาหรือเยียวยาผู้เสียหายในเบื้องต้น อาจจะดำเนินการโดยการเปิดโอกาสให้ผู้เสียหายที่มีความเดือดร้อนจากปัญหาแชร์ลูกโซ่ ให้ได้รับการกู้ยืมเงินจากกองทุนดังกล่าว โดยได้รับอัตราดอกเบี้ยการกู้ยืมเงินที่ต่ำ เช่นเดียวกับการกู้ยืมเงินจากกองทุนกู้ยืมเพื่อการศึกษา (กยศ.) และให้ผ่อนชำระเป็นรายงวดหรือรายปี โดยให้ผู้เดือดร้อนจากปัญหาแชร์ลูกโซ่ได้กู้ยืมเงินเพื่อบรรเทาความเสียหายในเบื้องต้น ด้านครอบครัว ชีวิต ความเป็นอยู่ หรือการกู้ยืมเงินเพื่อนำไปต่อยอดในการประกอบอาชีพ ซึ่งจะทำให้ผู้เสียหายสามารถมีทางเลือกในการดำรงชีวิตต่อไป โดยที่ไม่ต้องไปกู้ยืมเงินนอกระบบ และสามารถกลับมาสู่สภาวะปกติได้เร็วที่สุด

3) การประชาสัมพันธ์ให้ความรู้แก่ประชาชนในเรื่องของปัญหาแชร์ลูกโซ่และความรู้ทางการเงิน (Financial Literacy) กล่าวคือ รัฐควรให้ประชาสัมพันธ์ให้ความรู้แก่ประชาชนในเรื่องของปัญหาแชร์ลูกโซ่ โดยการให้ความรู้แก่ประชาชน รัฐสามารถดำเนินการโดยแบ่งออกเป็นสองประเภท คือ การให้ความรู้เรื่องแชร์ลูกโซ่ และการให้ความรู้ทางการเงิน (Financial Literacy)

ประการแรก การให้ความรู้เรื่องแชร์ลูกโซ่ คือ การประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนตระหนักถึงปัญหาแชร์ลูกโซ่ กลวิธีของแชร์ลูกโซ่ในรูปแบบต่างๆ การป้องกันตนเองจากแชร์ลูกโซ่ รวมทั้งขั้นตอนและกระบวนการในการติดต่อหน่วยงานที่รับผิดชอบในกรณีที่เกิดปัญหาแชร์ลูกโซ่ เช่น สายด่วนรับแจ้งปัญหาแชร์ลูกโซ่ แผนผังขั้นตอนในการดำเนินงานในกรณีที่ได้รับ ความเสียหายจากแชร์ลูกโซ่ รวมทั้งแผนผังขั้นตอนเกี่ยวกับการร้องขอทรัพย์สินคืนจากการยึดหรืออายัดทรัพย์สิน ภายหลังคำพิพากษา เป็นต้น

ประการที่สอง การให้ความรู้ทางการเงิน (Financial Literacy) โดยความรู้ทางการเงินเป็นสิ่งสำคัญ เนื่องจากสามารถทำให้ผู้ลงทุนแยกแยะการลงทุนที่เป็นแชร์ลูกโซ่ออกจากการลงทุนที่ปกติได้ การให้ความรู้เรื่องการเงินแก่ประชาชนจะทำให้ประชาชนมีการพิจารณาการลงทุนในแต่ละครั้งว่า สินทรัพย์ใดที่ควรลงทุน โดยอาศัยความรู้ใดในการประเมินการลงทุน

มีกระบวนการในการทำให้เกิดกำไรอย่างไร มีความสมเหตุสมผลหรือไม่ มีความเสี่ยงอยู่ในระดับใด ควรจะนำเงินไปลงทุนหรือไม่ เป็นต้น ซึ่งทำให้ประชาชนสามารถนำเงินของตนไปลงทุนในการลงทุนที่เป็นความจริงแทนการลงทุนในแชร์ลูกโซ่ และยังช่วยลดปริมาณความเสียหายที่อาจจะเกิดขึ้นจากปัญหาแชร์ลูกโซ่ในอนาคต

4) การสร้างความร่วมมือและการทบทวนความร่วมมือระหว่างประเทศในด้าน การป้องกันและแก้ไขปัญหาแชร์ลูกโซ่อันมีลักษณะเป็นองค์การอาชญากรรมข้ามชาติ กล่าวคือ รัฐควร ส่งเสริมความร่วมมือระหว่างประเทศ รวมทั้งการจัดทำสนธิสัญญากับประเทศต่างๆ ว่าด้วยความร่วมมือระหว่างประเทศในการป้องกันและแก้ไขปัญหาแชร์ลูกโซ่ รวมทั้งการอนุวัติการกฎหมายระหว่างประเทศที่เกี่ยวกับการป้องกันและแก้ไขปัญหาแชร์ลูกโซ่มาบังคับใช้ภายในประเทศ เนื่องจากสภาพปัญหาแชร์ลูกโซ่ในปัจจุบันที่พัฒนาเป็นปัญหาองค์การอาชญากรรมข้ามชาติมากขึ้น มีการกระทำความผิดที่นอกอาณาจักรมากขึ้น ดังนั้น รัฐควรส่งเสริมความร่วมมือระหว่าง ประเทศ ทั้งการประสานงานในระดับนายกรัฐมนตรี รัฐมนตรี รวมทั้งผู้แทนของหน่วยงานต่างๆ ทั้ง ในประเทศและต่างประเทศ ในการให้ความร่วมมือจัดการปัญหาแชร์ลูกโซ่ที่มีลักษณะเป็นองค์การ อาชญากรรมข้ามชาติมากขึ้น และรัฐควรมีการทบทวนกฎหมายที่ได้มีการอนุวัติการแล้ว รวมทั้ง ความร่วมมือระหว่างประเทศที่ได้มีการให้สัตยาบันแล้ว เพื่อปรับปรุงและแก้ไขให้มีความทันสมัย ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสภาพการณ์ต่างๆ ในปัจจุบัน และสามารถจัดการกับอาชญากรที่เกิดขึ้น ในยุคสมัยปัจจุบันได้

5) การนำมาตรการกฎหมายต่างประเทศเกี่ยวกับการป้องกันและแก้ไขปัญหา อาชญากรรมทางเศรษฐกิจมาปรับใช้กับกฎหมายเกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามแชร์ลูกโซ่ ภายในประเทศ กล่าวคือ รัฐควรมีการปรับปรุงแก้ไขกฎหมายที่เกี่ยวข้องในการป้องกันและแก้ไข ปัญหาแชร์ลูกโซ่ โดยการนำเอามาตรการทางกฎหมายต่างประเทศที่เกี่ยวกับการป้องกันและแก้ไข ปัญหาอาชญากรรมทางเศรษฐกิจมาปรับใช้กับกฎหมายภายในประเทศ ซึ่งมาตรการทางกฎหมาย ต่างประเทศที่ควรนำมาปรับใช้ ได้แก่ (1) มาตรการเพิ่มอัตราโทษให้มากขึ้น รวมทั้งการใช้ระบบ นับวันปรับ (Day Fines) (2) มาตรการตรวจสอบงบการเงิน (3) มาตรการแจ้งแก่ผู้เสียหาย (4) วิธีการเพื่อความปลอดภัยและการคุ้มครองประเพณีนิติบุคคล (5) มาตรการริบทรัพย์สินทางแพ่ง (6) มาตรการสมคบคิด (7) มาตรการการพยายามกระทำความผิด (8) มาตรการต่อรองคำรับ สารภาพ (9) มาตรการแสวงหาข้อมูลหรือพยานหลักฐานด้วยวิธีพิเศษ (10) มาตรการห้ามการเดินทาง เข้ามาในประเทศ (Travelling Band) หรือมาตรการห้ามประกอบธุรกรรมทางการเงินสำหรับ

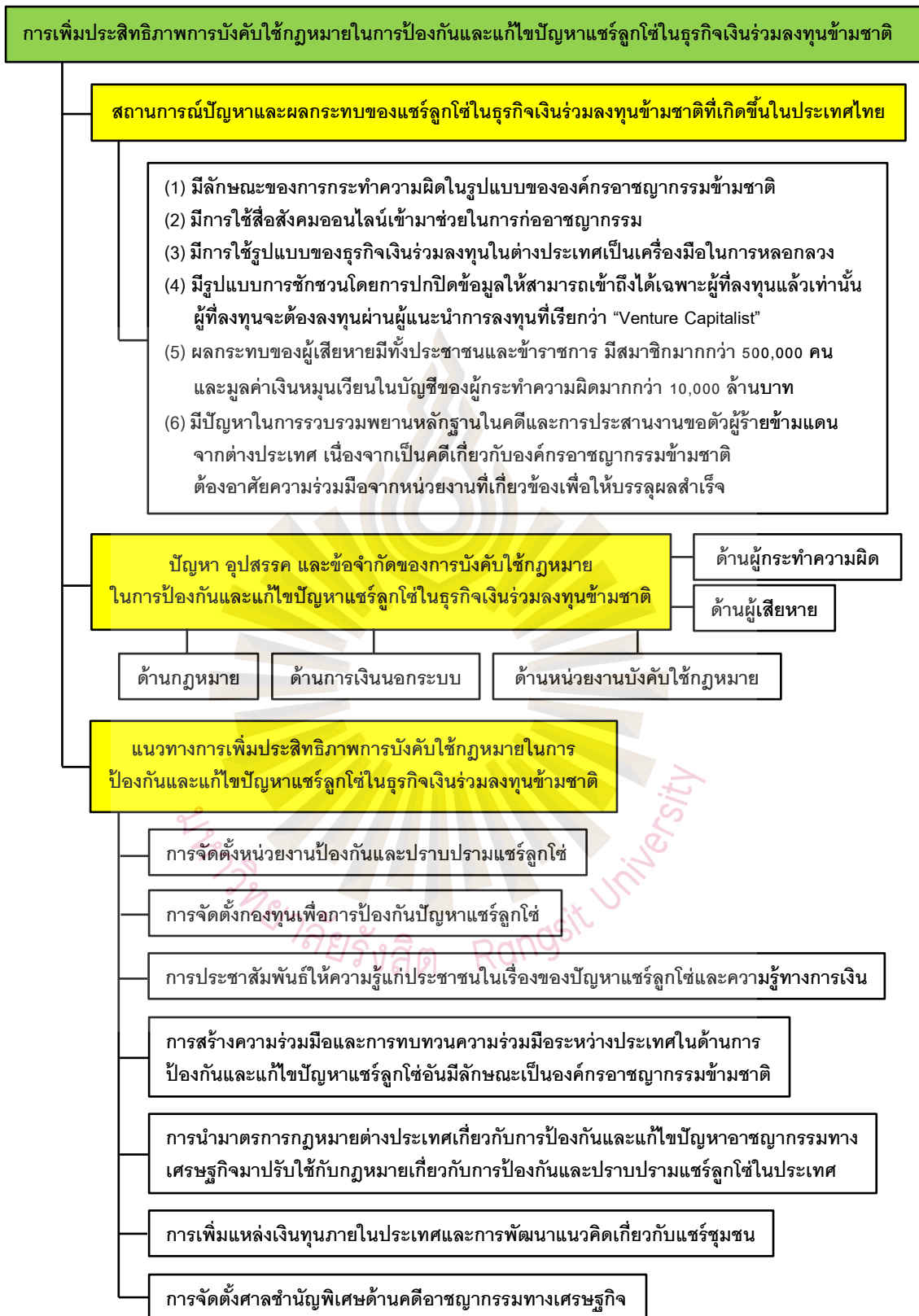
ชาวต่างประเทศ (Financial Band) (11) มาตรการการห้ามประกันตัวสำหรับผู้ที่จะทำความผิด แซร์ลูทโซ และ (12) มาตรการเพิ่มโทษในกรณีเจ้าหน้าที่รัฐช่วยเหลือผู้ที่จะทำความผิดมิให้ต้องได้รับโทษหรือรับโทษน้อยลง (โดยรายละเอียดแต่ละมาตรการสามารถศึกษาได้จากบทที่ 5 การอภิปรายผล) นอกจากนี้ กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและแก้ไขปัญหาแซร์ลูทโซต้องมีลักษณะเป็นกฎหมายอาญาทางเทคนิค (Technical Law) ที่มีการดึงเอาอำนาจตามกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาเข้ามาใช้บังคับด้วย คล้ายกับกรณีของพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ 2547 เช่น การให้เจ้าหน้าที่ปราบปรามแซร์ลูทโซเป็นพนักงานสอบสวนตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา เป็นต้น และจะต้องกำหนดให้กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและแก้ไข ปัญหาแซร์ลูทโซเป็นความผิดตามบัญชีท้ายพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. 2547 และเป็นความผิดมูลฐานตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 เพื่อเป็นการบูรณาการการบังคับใช้กฎหมายให้สามารถแก้ไขปัญหาดังกล่าวได้อย่างเป็นระบบ

6) การเพิ่มแหล่งเงินทุนภายในประเทศและการพัฒนาแนวคิดเกี่ยวกับแซร์ชุมชน กล่าวคือ รัฐควรจัดให้มีแหล่งเงินทุน (Source of Funds) เพิ่มมากขึ้น โดยให้มีการกระจายแหล่งเงินทุนเข้าไปให้ถึงประชาชนให้ได้มากที่สุด ทำให้ประชาชนสามารถเข้าถึงเงินแหล่งเงินทุนในระบบกฎหมายได้ ซึ่งเป็นการลดโอกาสที่ประชาชนจะไปใช้บริการการเงินนอกระบบ เช่น แซร์ลูทโซ หรือ การกู้ยืมเงินนอกระบบ เป็นต้น

นอกจากนั้น รัฐควรพิจารณาประเด็นเกี่ยวกับการสร้างระบบแซร์ที่ถูกกฎหมาย หรือสร้างการระดมทุนที่ถูกกฎหมาย ภายใต้การกำกับดูแลของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น ธนาคารแห่งประเทศไทย กระทรวงการคลัง และสำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ โดยอาจจะดำเนินการในรูปของ “แซร์ชุมชน” เป็นต้น ซึ่งรัฐอาจอนุญาตให้การระดมทุน ในการดำเนินกิจการต่างๆ ของเอกชนในรูปแบบการระดมทุนระดับเล็กหรือระดับกลาง เป็นไปโดยถูกต้องตามกฎหมาย หรือการลดขั้นตอนทางกฎหมาย ให้การระดมทุนต่างๆ สามารถกระทำขึ้นได้ โดยง่าย ผ่านการควบคุมของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ประชาชนมีแนวทางในการระดมทุน เพื่อไปดำเนินกิจการต่างๆ เช่น การระดมทุนเพื่อไปสนับสนุนกิจการโครงการหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ หรือการระดมทุนเพื่อสนับสนุนวิสาหกิจในชุมชน เป็นต้น ซึ่งเป็นแนวทางที่รัฐควรจะต้องมีการศึกษารูปแบบเพิ่มเติมไปในอนาคต ซึ่งเมื่อประชาชนเห็นว่า รัฐได้มีการสนับสนุนการจัดตั้ง แซร์ชุมชนหรือการระดมทุนขนาดกลางถึงขนาดเล็ก ภายใต้การกำกับดูแลของรัฐ ประชาชนก็

อาจจะนำเงินมาลงทุนในธุรกิจที่รัฐให้การรับรองตามกฎหมาย แทนการลงทุนในแชร์ลูกโซ่เหมือนในอดีต

7) การจัดตั้งศาลชำนาญพิเศษด้านคดีอาชญากรรมทางเศรษฐกิจ กล่าวคือ รัฐควรจัดตั้ง “ศาลชำนาญพิเศษด้านคดีอาชญากรรมทางเศรษฐกิจ” เพื่อดำเนินการพิจารณาคดีอาชญากรรมทางเศรษฐกิจโดยตรง เนื่องจากอาชญากรรมทางเศรษฐกิจเป็นอาชญากรรมที่มีลักษณะแตกต่างจากอาชญากรรมทั่วไป มีความซับซ้อนของการประกอบอาชญากรรมค่อนข้างสูง มีเรื่องของความรู้อุเฉพาะด้านที่เกี่ยวข้องกับเศรษฐกิจ การเงิน และการลงทุน เช่น ความรู้เกี่ยวกับตราสารทุน ตราสารหนี้ ทองคำ การแลกเปลี่ยนเงินตรา สกุลเงินดิจิทัล เทคโนโลยีบล็อกเชน เป็นต้น ซึ่งต้องอาศัยความรู้ความชำนาญของผู้พิพากษาในการตัดสินคดี ถ้าหากผู้พิพากษาไม่มีความรู้ความชำนาญในเรื่องของเศรษฐกิจ การเงิน และการลงทุน อาจทำให้อาชญากรรมรอดพ้นจากการดำเนินคดีได้ ดังนั้น การที่รัฐจัดตั้งศาลชำนาญพิเศษด้านคดีอาชญากรรมขึ้น จะทำให้มีผู้พิพากษาที่เชี่ยวชาญในการดำเนินคดีที่เกี่ยวข้องกับเศรษฐกิจ การเงิน และการลงทุน เพิ่มมากขึ้น ทำให้การพิจารณาคดีอาชญากรรมทางเศรษฐกิจ เช่น คดีแชร์ลูกโซ่ คดีปั่นหุ้น คดีฉ้อโกงประชาชน หรือคดีสถาบันการเงิน เป็นไปด้วยความละเอียด รอบคอบ และเป็นธรรมมากที่สุด

รูปที่ 6.1 แสดงสรุปผลการวิจัยการเพิ่มประสิทธิภาพการบังคับใช้กฎหมายในการป้องกันและแก้ไขปัญหาแชร์ลูกโซ่ในธุรกิจเงินร่วมลงทุน

6.2 ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะของการเพิ่มประสิทธิภาพการบังคับใช้กฎหมายในการป้องกันและแก้ไขปัญหาแชร์ลูกโซ่ในธุรกิจเงินร่วมลงทุนข้ามชาติ แบ่งเป็นมาตรการ 3 ระยะ ได้แก่ มาตรการระยะเร่งด่วน มาตรการระยะกลาง และมาตรการระยะยาว ดังนี้

มาตรการระยะเร่งด่วน (ปีที่ 0 – 1)

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

รัฐควรพิจารณาสนับสนุนงบประมาณและอัตราค่าจ้างให้แก่ “สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง” โดยเฉพาะอย่างยิ่งใน “สำนักนโยบายพัฒนาระบบการเงินภาคประชาชน” ซึ่งเป็นผู้รับผิดชอบหลักของ “ศูนย์รับแจ้งการเงินนอกระบบ” ซึ่งมีหน้าที่ในการป้องกันและปราบปรามแชร์ลูกโซ่รวมทั้งการแก้ไขปัญหาการเงินนอกระบบ ตามพระราชกำหนดการกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน พ.ศ. 2527 เพื่อให้หน่วยงานดังกล่าวสามารถปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมาย ทั้งในด้านการป้องกันปัญหาแชร์ลูกโซ่ การให้คำแนะนำ การประชาสัมพันธ์ การเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับแชร์ลูกโซ่ และการเงินนอกระบบได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งการสนับสนุนการปฏิบัติงานปราบปรามปัญหาแชร์ลูกโซ่ที่เกิดขึ้นในประเทศร่วมกับหน่วยงานต่างๆ เช่น สำนักงานตำรวจแห่งชาติ กรมสอบสวนคดีพิเศษ สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน หรือสำนักงานอัยการสูงสุด ได้อย่างทันทั่วถึง

รัฐควรพิจารณาสนับสนุนงบประมาณให้แก่หน่วยงานต่างๆ ที่มีหน้าที่ในการป้องกันและปราบปรามแชร์ลูกโซ่ เช่น สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง สำนักงานตำรวจแห่งชาติ กรมสอบสวนคดีพิเศษ สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน สำนักงานอัยการสูงสุด สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ และหน่วยงานอื่นๆ ในการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนได้รับทราบถึงภัยของแชร์ลูกโซ่ รวมทั้งการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับความรู้ทางการเงิน (Financial Literacy) เพื่อให้ประชาชนเกิดความเข้าใจเกี่ยวกับการเงินการลงทุน และสามารถบริหารจัดการการเงินของตนเองได้ โดยไม่หลงเชื่อไปลงทุนในแชร์ลูกโซ่

รัฐควรพิจารณาจัดประชุมเพื่อหารือวางแผนทางการปฏิบัติงาน รวมทั้งมอบนโยบายเกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามแชร์ลูกโซ่ให้กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง สำนักงานตำรวจแห่งชาติ กรมสอบสวนคดีพิเศษ สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน สำนักงานอัยการสูงสุด สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ และหน่วยงานอื่นๆ เพื่อทำให้เกิดความเข้าใจอันดีเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ของแต่ละหน่วยงาน ปัญหาการทับซ้อนของอำนาจหน้าที่ รวมทั้งแนวทางการปฏิบัติงานในอนาคต หากเกิดปัญหาแชร์ลูกโซ่ขึ้นอีก

ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

“สำนักนโยบายพัฒนาระบบการเงินภาคประชาชน” ซึ่งเป็นผู้รับผิดชอบหลักของ “ศูนย์รับแจ้งการเงินนอกระบบ” ซึ่งมีหน้าที่ในการป้องกันและปราบปรามแชร์ลูกโซ่รวมทั้งการแก้ไขปัญหาการเงินนอกระบบ ตามพระราชกำหนดการกักเงินที่เป็นการขโมยประชาชน พ.ศ. 2527 ควรเสนอร่างงบประมาณและอัตรากำลังให้รัฐบาลพิจารณาจัดสรรงบประมาณและอัตรากำลังเพิ่มเติม เพื่อให้หน่วยงานดังกล่าวสามารถปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมาย ทั้งในด้านการป้องกันปัญหาแชร์ลูกโซ่ การให้คำแนะนำ การประชาสัมพันธ์ การเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับแชร์ลูกโซ่และการเงินนอกระบบได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งการสนับสนุนการปฏิบัติงานปราบปรามปัญหาแชร์ลูกโซ่ที่เกิดขึ้นในประเทศร่วมกับหน่วยงานต่างๆ เช่น สำนักงานตำรวจแห่งชาติ กรมสอบสวนคดีพิเศษ สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน หรือสำนักงานอัยการสูงสุด ได้อย่างทันทั่วทั้ง

สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง สำนักงานตำรวจแห่งชาติ กรมสอบสวนคดีพิเศษ สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน สำนักงานอัยการสูงสุด สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ และหน่วยงานอื่นๆ รัฐควรเสนอร่างงบประมาณให้รัฐบาลพิจารณาจัดสรรงบประมาณเพิ่มเติม ควรพิจารณาสนับสนุนงบประมาณให้แก่หน่วยงานต่างๆ ที่มีหน้าที่ในการป้องกันและปราบปรามแชร์ลูกโซ่ดังกล่าว ในการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนได้รับทราบถึงภัยของแชร์ลูกโซ่ รวมทั้งการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับความรู้ทางการเงิน (Financial Literacy) เพื่อให้ประชาชนเกิดความเข้าใจเกี่ยวกับการเงินการลงทุน และสามารถบริหารจัดการการเงินของตนเองได้ โดยไม่หลงเชื่อไปลงทุนในแชร์ลูกโซ่

สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง ในฐานะผู้รักษาการตามพระราชกำหนดการกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน พ.ศ. 2527 ควรพิจารณาจัดประชุมเพื่อหารือวางแนวทางการปฏิบัติงาน รวมทั้งมอบนโยบายเกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามแชร์ลูกโซ่ให้กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น สำนักงานตำรวจแห่งชาติ กรมสอบสวนคดีพิเศษ สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน สำนักงานอัยการสูงสุด สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ และหน่วยงานอื่นๆ เพื่อให้เกิดความเข้าใจอันดีเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ของแต่ละหน่วยงาน ปัญหาการทับซ้อนของอำนาจหน้าที่ รวมทั้งแนวทางการปฏิบัติงานในอนาคต หากเกิดปัญหาแชร์ลูกโซ่ขึ้นอีก

มาตรการระยะกลาง (ปีที่ 1 – 3)

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

รัฐควรพิจารณาความเป็นไปได้ในการจัดตั้ง “สำนักงานป้องกันและปราบปรามแชร์ลูกโซ่” ขึ้น โดยรัฐควรจัดให้มีการประชุมระดมความเห็นจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง สำนักงานตำรวจแห่งชาติ กรมสอบสวนคดีพิเศษ สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน สำนักงานอัยการสูงสุด สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ และหน่วยงานอื่นๆ เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลเกี่ยวกับการจัดตั้งหน่วยงานดังกล่าว ทั้งในด้านข้อดี ข้อเสีย ปัญหาอุปสรรคเกี่ยวกับกฎหมาย การเงิน งบประมาณ รวมทั้งอัตราค่าจ้าง และประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการจัดตั้งหน่วยงานใหม่ เพื่อเป็นข้อมูลประกอบการตัดสินใจของรัฐในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการจัดตั้งสำนักงานป้องกันและปราบปรามแชร์ลูกโซ่ต่อไป

รัฐควรพิจารณาความเป็นไปได้ในการจัดตั้ง “กองทุนเพื่อการป้องกันปัญหาแชร์ลูกโซ่” ขึ้น โดยรัฐควรจัดให้มีการประชุมระดมความเห็นจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง สำนักงานตำรวจแห่งชาติ กรมสอบสวนคดีพิเศษ สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน สำนักงานอัยการสูงสุด สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ และหน่วยงานอื่นๆ เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลเกี่ยวกับการจัดตั้งกองทุนดังกล่าว ทั้งในด้านข้อดี ข้อเสีย ปัญหาอุปสรรคเกี่ยวกับกฎหมาย การเงิน งบประมาณ รวมทั้งอัตราค่าจ้าง และ

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการจัดตั้งกองทุน เพื่อเป็นข้อมูลประกอบการตัดสินใจของรัฐในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการจัดตั้งกองทุนเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาแชร์ลูกโซ่ต่อไป

รัฐควรพิจารณาความเป็นไปได้ในการแก้ไข “พระราชกำหนดการกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน พ.ศ. 2527” โดยรัฐควรจัดให้มีการประชุมระดมความเห็นจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง สำนักงานตำรวจแห่งชาติ กรมสอบสวนคดีพิเศษ สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน สำนักงานอัยการสูงสุด สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ และหน่วยงานอื่นๆ เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อดี ข้อเสีย รวมทั้งปัญหาทางกฎหมาย และข้อเสนอแนะในการปรับปรุงกฎหมายดังกล่าว เพื่อเป็นข้อมูลประกอบการตัดสินใจของรัฐในการพิจารณาแก้ไขร่างพระราชกำหนดการกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชนต่อไป

รัฐควรพิจารณาการสร้างความร่วมมือกับประเทศต่างๆ ในการป้องกันและแก้ไขปัญหาแชร์ลูกโซ่ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ปัญหาแชร์ลูกโซ่ที่มีลักษณะเป็นองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ เพื่อให้รัฐสามารถจัดการกับปัญหาแชร์ลูกโซ่ในลักษณะดังกล่าวได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งรัฐควรพิจารณาความเป็นไปได้ในการศึกษากฎหมายระหว่างประเทศต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการแก้ไขปัญหาแชร์ลูกโซ่ รวมทั้งอาชญากรรมทางเศรษฐกิจในรูปแบบอื่น เพื่ออนุวัติการกฎหมายดังกล่าวมาบังคับใช้เป็นกฎหมายภายในประเทศ เพื่อให้สามารถจัดการกับปัญหาแชร์ลูกโซ่และปัญหาอาชญากรรมทางเศรษฐกิจที่เกิดขึ้นภายในประเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพ

รัฐควรพิจารณาความเป็นไปได้ในการจัดหา “แหล่งเงินทุน” (Source of Funds) ให้กับประชาชนเพิ่ม โดยรัฐควรจัดให้มีการประชุมระดมความเห็นจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น ธนาคารแห่งประเทศไทย กระทรวงการคลัง และสถาบันการเงินต่างๆ เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลเกี่ยวกับแหล่งเงินทุนชนิดใหม่ในการแก้ไขปัญหาการเงินนอกระบบ เพื่อเป็นข้อมูลประกอบการตัดสินใจของรัฐในการพิจารณาจัดหาแหล่งเงินทุนเพิ่มเติมให้แก่ประชาชนต่อไป

รัฐควรพิจารณาความเป็นไปได้ในการจัดตั้ง “ศาลชำนาญพิเศษด้านคดีอาชญากรรมทางเศรษฐกิจ” โดยรัฐควรจัดให้มีการประชุมระดมความเห็นจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

เช่น ศาลยุติธรรม สำนักงานอัยการสูงสุด สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สภานายความแห่ง ประเทศไทย สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง สำนักงานตำรวจแห่งชาติ กรมสอบสวนคดีพิเศษ สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ และหน่วยงานอื่นๆ เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลเกี่ยวกับการจัดตั้งศาลชำนาญพิเศษดังกล่าว ทั้งในด้านข้อดี ข้อเสีย ปัญหาอุปสรรคเกี่ยวกับกฎหมาย การเงิน งบประมาณ รวมทั้งอัตรากำลัง และประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการจัดตั้งศาลชำนาญพิเศษ เพื่อเป็นข้อมูลประกอบการตัดสินใจของรัฐในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการจัดตั้งศาลชำนาญพิเศษด้านคดีอาชญากรรมทางเศรษฐกิจต่อไป

ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

หน่วยงานภาครัฐ หน่วยงานภาคเอกชน รวมถึงประชาชนควรเสนอญัตติเข้าสู่การวาระการประชุมของสภาผู้แทนราษฎร เพื่อพิจารณาความเป็นไปได้ในการจัดตั้ง “สำนักงานป้องกันและปราบปรามแชร์ลูกโซ่” ขึ้น โดยสภาผู้แทนราษฎรควรจัดให้มีการประชุมระดมความเห็นจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเช่น สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง สำนักงานตำรวจแห่งชาติ กรมสอบสวนคดีพิเศษ สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน สำนักงานอัยการสูงสุด สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ และหน่วยงานอื่นๆ ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลเกี่ยวกับการจัดตั้งหน่วยงานดังกล่าว ทั้งในด้านข้อดี ข้อเสีย ปัญหาอุปสรรคเกี่ยวกับกฎหมาย การเงิน งบประมาณ รวมทั้งอัตรากำลัง และประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการจัดตั้งหน่วยงานใหม่ เพื่อเป็นข้อมูลประกอบการตัดสินใจของสภาผู้แทนราษฎรในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการจัดตั้งสำนักงานป้องกันและปราบปรามแชร์ลูกโซ่ต่อไป

หน่วยงานภาครัฐ หน่วยงานภาคเอกชน รวมถึงประชาชนควรเสนอญัตติเข้าสู่การวาระการประชุมของสภาผู้แทนราษฎร เพื่อพิจารณาความเป็นไปได้ในการจัดตั้ง “กองทุนเพื่อการป้องกันปัญหาแชร์ลูกโซ่” ขึ้น โดยสภาผู้แทนราษฎรควรจัดให้มีการประชุมระดมความเห็นจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเช่น สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง สำนักงานตำรวจแห่งชาติ กรมสอบสวนคดีพิเศษ สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน สำนักงานอัยการสูงสุด สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ และหน่วยงานอื่นๆ ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน

และภาคประชาชน เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลเกี่ยวกับการจัดตั้งกองทุนดังกล่าว ทั้งในด้านข้อดี ข้อเสีย ปัญหาอุปสรรคเกี่ยวกับกฎหมาย การเงิน งบประมาณ รวมทั้งอัตราค่าจ้าง และประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการจัดตั้งกองทุน เพื่อเป็นข้อมูลประกอบการตัดสินใจของสภาผู้แทนราษฎรในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการจัดตั้งกองทุนเพื่อการป้องกันและแก้ไขปัญหาแชร์ลูกโซ่ต่อไป

หน่วยงานภาครัฐ หน่วยงานภาคเอกชน รวมถึงประชาชนควรเสนอญัตติเข้าสู่การวาระการประชุมของสภาผู้แทนราษฎร เพื่อพิจารณาความเป็นไปได้ในการแก้ไข “พระราชกำหนดการกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน พ.ศ. 2527” โดยสภาผู้แทนราษฎรควรจัดให้มีการประชุมระดมความเห็นจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง สำนักงานตำรวจแห่งชาติ กรมสอบสวนคดีพิเศษ สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน สำนักงานอัยการสูงสุด สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ และหน่วยงานอื่นๆ ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อดี ข้อเสีย รวมทั้งปัญหาทางกฎหมาย และข้อเสนอแนะในการปรับปรุงกฎหมายดังกล่าว เพื่อเป็นข้อมูลประกอบการตัดสินใจของสภาผู้แทนราษฎรในการพิจารณาแก้ไขร่างพระราชกำหนดการกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชนต่อไป

หน่วยงานภาครัฐ เช่น สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง สำนักงานตำรวจแห่งชาติ กรมสอบสวนคดีพิเศษ สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน สำนักงานอัยการสูงสุด สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ ควรพิจารณาการสร้างความร่วมมือกับประเทศต่างๆ ในการป้องกันและแก้ไขปัญหาแชร์ลูกโซ่ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ปัญหาแชร์ลูกโซ่ที่มีลักษณะเป็นองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ เพื่อให้หน่วยงานภาครัฐสามารถจัดการกับปัญหาแชร์ลูกโซ่ในลักษณะดังกล่าวได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งหน่วยงานภาครัฐควรพิจารณาความเป็นไปได้ในการศึกษากฎหมายระหว่างประเทศต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการแก้ไขปัญหาแชร์ลูกโซ่ รวมทั้งอาชญากรรมทางเศรษฐกิจในรูปแบบอื่น เพื่ออนุวัติการกฎหมายดังกล่าวมาบังคับใช้เป็นกฎหมายภายในประเทศ เพื่อให้สามารถจัดการกับปัญหาแชร์ลูกโซ่และปัญหาอาชญากรรมทางเศรษฐกิจที่เกิดขึ้นภายในประเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพ

กระทรวงการคลังและธนาคารแห่งประเทศไทยควรพิจารณาความเป็นไปได้ในการจัดหา “แหล่งเงินทุน” (Source of Funds) ให้กับประชาชนเพิ่ม โดยกระทรวงการคลังและธนาคารแห่งประเทศไทย ควรจัดให้มีการประชุมระดมความเห็นจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น กระทรวงการคลัง ธนาคารแห่งประเทศไทย สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ และสถาบันการเงินต่างๆ เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลเกี่ยวกับแหล่งเงินทุนชนิดใหม่ในการแก้ไขปัญหาการเงินนอกระบบ เพื่อเป็นข้อมูลประกอบการตัดสินใจของกระทรวงการคลังและธนาคารแห่งประเทศไทย ในการพิจารณาจัดหาแหล่งเงินทุนเพิ่มเติมให้แก่ประชาชนต่อไป

ศาลยุติธรรมควรพิจารณาความเป็นไปได้ในการจัดตั้ง “ศาลชำนาญพิเศษด้านคดีอาชญากรรมทางเศรษฐกิจ” โดยรัฐควรจัดให้มีการประชุมระดมความเห็นจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น ศาลยุติธรรม สำนักงานอัยการสูงสุด สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สภานายความแห่งประเทศไทย สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง สำนักงานตำรวจแห่งชาติ กระทรวงยุติธรรม กรมสอบสวนคดีพิเศษ สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ และหน่วยงานอื่นๆ เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลเกี่ยวกับการจัดตั้งศาลชำนาญพิเศษดังกล่าว ทั้งในด้านข้อดี ข้อเสีย ปัญหาอุปสรรคเกี่ยวกับกฎหมาย การเงิน งบประมาณ รวมทั้งอัตราค่าล้าง และประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการจัดตั้งศาลชำนาญพิเศษ เพื่อเป็นข้อมูลประกอบการตัดสินใจของศาลยุติธรรมในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการจัดตั้งศาลชำนาญพิเศษด้านคดีอาชญากรรมทางเศรษฐกิจต่อไป

มาตรการระยะยาว (ปีที่ 3 เป็นต้นไป)

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

เมื่อรัฐได้พิจารณาถึงความเป็นไปได้ในการจัดตั้ง “สำนักงานป้องกันและปราบปรามแชร์ลูกโซ่” แล้ว รัฐควรพิจารณาในการตรา “ร่างพระราชบัญญัติสำนักงานป้องกันและปราบปรามแชร์ลูกโซ่” ขึ้น เพื่อทำหน้าที่รับแจ้งเรื่องราวร้องทุกข์เกี่ยวกับปัญหาแชร์ลูกโซ่ รวมทั้งทำหน้าที่ป้องกันปัญหาแชร์ลูกโซ่ เช่น การให้ความรู้แก่ประชาชนในเรื่องของปัญหาแชร์ลูกโซ่ การให้ความรู้ทางการเงิน (Financial Literacy) รวมทั้งการให้ความรู้ต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันปัญหาแชร์ลูกโซ่ และมีหน้าที่ในการปราบปรามแชร์ลูกโซ่อย่างเป็นระบบ มีเจ้าหน้าที่ที่มีความ

เชี่ยวชาญในการดำเนินการสืบสวน สอบสวน จับกุม และดำเนินคดีกับผู้กระทำความผิดแชร์ลูกโซ่ นอกจากนี้ ยังมีหน้าที่ในการเก็บรวบรวมฐานข้อมูลเกี่ยวกับแชร์ลูกโซ่ รวมทั้งศึกษาวิจัยมาตรการที่ใช้ในการป้องกันและปราบปรามแชร์ลูกโซ่ เพื่อเป็นข้อมูลในการสืบสวน สอบสวน ป้องกัน และปราบปรามแชร์ลูกโซ่ อย่างเป็นระบบ

เมื่อรัฐได้พิจารณาถึงความเป็นไปได้ในการจัดตั้ง “กองทุนเพื่อการป้องกันปัญหาแชร์ลูกโซ่” แล้ว รัฐควรพิจารณาในการตรา “ร่างพระราชบัญญัติกองทุนเพื่อการป้องกันปัญหาแชร์ลูกโซ่” ขึ้น เพื่อทำหน้าที่ในการสนับสนุนเงินทุนแก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการประชาสัมพันธ์และให้ความรู้แก่ประชาชนในเรื่องของปัญหาแชร์ลูกโซ่และความรู้เกี่ยวกับการเงิน (Financial Literacy) รวมทั้งการสนับสนุนเงินทุนให้แก่งานที่เกี่ยวข้องในการอบรมให้ความรู้แก่เจ้าหน้าที่รัฐในการป้องกันปัญหาแชร์ลูกโซ่ และมีหน้าที่สนับสนุนเงินทุนในการวิจัยหรือศึกษาเพื่อพัฒนามาตรการในการป้องกันและแก้ไขปัญหาแชร์ลูกโซ่ที่จะเกิดขึ้นในอนาคต

เมื่อรัฐได้พิจารณาถึงความเป็นไปได้ในการแก้ไข “พระราชกำหนดการกักเงินที่เป็นการขู่โก่งประชาชน พ.ศ. 2527” แล้ว รัฐควรพิจารณาในการตรา “ร่างพระราชบัญญัติแชร์ลูกโซ่” ขึ้น หรือร่างพระราชบัญญัติอื่นที่มีลักษณะในทำนองเดียวกับการป้องกันและแก้ไขปัญหาแชร์ลูกโซ่ โดยรัฐควรพิจารณาบัญญัติมาตรการทางกฎหมายต่างประเทศเพิ่มเติมที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและแก้ไขปัญหาแชร์ลูกโซ่ ได้แก่ มาตรการเพิ่มอัตราโทษ มาตรการตรวจสอบงบการเงิน มาตรการแจ้งแก่ผู้เสียหาย มาตรการวิธีการเพื่อความปลอดภัย มาตรการรับทรัพย์สินทางแพ่ง มาตรการสมคบคิด มาตรการการกระทำความผิด มาตรการต่อรองคำรับสารภาพ มาตรการแสวงหาข้อมูลหรือพยานหลักฐานด้วยวิธีพิเศษ มาตรการห้ามการเดินทางเข้ามาในประเทศ มาตรการการห้ามประกันตัวสำหรับผู้กระทำความผิดฐานแชร์ลูกโซ่ มาตรการเพิ่มโทษในกรณีเจ้าหน้าที่รัฐช่วยเหลือผู้กระทำความผิดมิให้ต้องรับโทษหรือรับโทษน้อยลงในความผิดฐานแชร์ลูกโซ่ และมาตรการอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ร่างพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าวมีประสิทธิภาพในการป้องกันและแก้ไขปัญหาแชร์ลูกโซ่และมีมาตรฐานทัดเทียมกับกฎหมายต่างประเทศมากยิ่งขึ้น

เมื่อรัฐได้พิจารณาถึงความเป็นไปได้ในการสร้างความร่วมมือระหว่างประเทศ รัฐควรพิจารณาในการจัดทำ “ร่างสนธิสัญญา/ความร่วมมือ/บันทึกความเข้าใจเกี่ยวกับการป้องกันและแก้ไขปัญหาแชร์ลูกโซ่ข้ามชาติ” ขึ้น โดยอาจจะทำเป็นความร่วมมือระหว่างทวิภาคี (Bilateral)

ความร่วมมือพหุภาคี (Multilateral) ความร่วมมือในภูมิภาค (Regions) หรือความร่วมมือระหว่างประเทศ (International) เพื่อยกระดับความร่วมมือระหว่างประเทศไทยและประเทศต่างๆ ในการจัดการกับปัญหาเศรษฐกิจข้ามชาติที่เกิดขึ้นได้อย่างมีประสิทธิภาพ

เมื่อรัฐได้พิจารณาถึงความเป็นไปได้ในการจัดตั้ง “ศาลชำนัญพิเศษด้านคดีอาชญากรรมทางเศรษฐกิจ” แล้ว รัฐควรพิจารณาในการตรา “ร่างพระราชบัญญัติศาลชำนัญพิเศษด้านคดีอาชญากรรมทางเศรษฐกิจและวิธีพิจารณาความทางคดีอาชญากรรมทางเศรษฐกิจ” ขึ้นเพื่อดำเนินการพิจารณาคดีอาชญากรรมทางเศรษฐกิจโดยตรง ซึ่งการที่รัฐจัดตั้งศาลชำนัญพิเศษด้านคดีอาชญากรรมทางเศรษฐกิจจะทำให้มีผู้พิพากษาที่เชี่ยวชาญในการดำเนินคดีที่เกี่ยวข้องกับเศรษฐกิจ การเงิน และการลงทุน เพิ่มมากขึ้น ทำให้การพิจารณาคดีอาชญากรรมทางเศรษฐกิจ เช่น คดีแชร์ลูกโซ่ คดีปั่นหุ้น คดีฉ้อโกงประชาชน หรือคดีสถาบันการเงิน เป็นไปด้วยความละเอียดรอบคอบ และเป็นธรรมมากยิ่งขึ้น

ภายหลังจากการพิจารณาแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายและหน่วยงานบังคับใช้กฎหมายในการป้องกันและแก้ไขปัญหาแชร์ลูกโซ่แล้ว รัฐควรพิจารณาความเป็นไปได้ในการจัดทำ “ระบบแชร์ที่ถูกกฎหมาย” หรือ “การระดมทุนที่ถูกกฎหมาย” ขึ้น ภายใต้การกำกับดูแลของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น ธนาคารแห่งประเทศไทย กระทรวงการคลัง และสำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ โดยอาจจะดำเนินการในรูปแบบของ “แชร์ชุมชน” เป็นต้น ซึ่งรัฐอาจอนุญาตให้การระดมทุนในการดำเนินกิจการต่างๆ ของเอกชนในรูปแบบการระดมทุนระดับเล็กหรือระดับกลาง เป็นไปโดยถูกต้องตามกฎหมาย หรือการลดขั้นตอนทางกฎหมาย โดยให้การระดมทุนต่างๆ สามารถกระทำขึ้นได้โดยง่าย ผ่านการควบคุมของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ประชาชนมีแนวทางในการระดมทุนเพื่อไปดำเนินกิจการต่างๆ เช่น การระดมทุนเพื่อไปสนับสนุนกิจการโครงการหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ หรือการระดมทุนเพื่อสนับสนุนวิสาหกิจในชุมชน เป็นต้น ซึ่งเมื่อประชาชนเห็นว่า รัฐได้มีการสนับสนุนการจัดตั้งแชร์ชุมชนหรือการระดมทุนขนาดกลางถึงขนาดเล็กลง ภายใต้การกำกับดูแลของรัฐ ประชาชนก็อาจจะนำเงินมาลงทุนในธุรกิจที่รัฐให้การรับรองตามกฎหมาย แทนการลงทุนในแชร์ลูกโซ่ในที่สุด

ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

เมื่อสภาผู้แทนราษฎรได้พิจารณาถึงความเป็นไปได้ในการจัดตั้ง “สำนักงานป้องกันและปราบปรามแชร์ลูกโซ่” แล้ว รัฐสภาผู้แทนราษฎรพิจารณาในการตรา “ร่างพระราชบัญญัติสำนักงานป้องกันและปราบปรามแชร์ลูกโซ่” ขึ้น เพื่อทำหน้าที่รับแจ้งเรื่องราวร้องทุกข์เกี่ยวกับปัญหาแชร์ลูกโซ่ รวมทั้งทำหน้าที่ป้องกันปัญหาแชร์ลูกโซ่ เช่น การให้ความรู้แก่ประชาชนในเรื่องของปัญหาแชร์ลูกโซ่ การให้ความรู้ทางการเงิน (Financial Literacy) รวมทั้งการให้ความรู้ต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันปัญหาแชร์ลูกโซ่ และมีหน้าที่ในการปราบปรามแชร์ลูกโซ่อย่างเป็นระบบ มีเจ้าหน้าที่ที่มีความเชี่ยวชาญในการดำเนินการสืบสวน สอบสวน จับกุม และดำเนินคดีกับผู้กระทำความผิดแชร์ลูกโซ่ นอกจากนี้ ยังมีหน้าที่ในการเก็บรวบรวมฐานข้อมูลเกี่ยวกับแชร์ลูกโซ่ รวมทั้งศึกษาวิจัยมาตรการที่ใช้ในการป้องกันและปราบปรามแชร์ลูกโซ่ เพื่อเป็นข้อมูลในการสืบสวน สอบสวน ป้องกัน และปราบปรามแชร์ลูกโซ่ อย่างเป็นระบบ

เมื่อสภาผู้แทนราษฎรได้พิจารณาถึงความเป็นไปได้ในการจัดตั้ง “กองทุนเพื่อการป้องกันปัญหาแชร์ลูกโซ่” แล้ว สภาผู้แทนราษฎรควรพิจารณาในการตรา “ร่างพระราชบัญญัติกองทุนเพื่อการป้องกันปัญหาแชร์ลูกโซ่” ขึ้น เพื่อทำหน้าที่ในการสนับสนุนเงินทุนแก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการประชาสัมพันธ์และให้ความรู้แก่ประชาชนในเรื่องของปัญหาแชร์ลูกโซ่และความรู้เกี่ยวกับการเงิน (Financial Literacy) รวมทั้งการสนับสนุนเงินทุนให้แก่งานที่เกี่ยวข้องในการอบรมให้ความรู้แก่เจ้าหน้าที่รัฐในการป้องกันปัญหาแชร์ลูกโซ่ และมีหน้าที่สนับสนุนเงินทุนในการวิจัยหรือศึกษาเพื่อพัฒนามาตรการในการป้องกันและแก้ไขปัญหาแชร์ลูกโซ่ที่จะเกิดขึ้นในอนาคต

เมื่อสภาผู้แทนราษฎรได้พิจารณาถึงความเป็นไปได้ในการแก้ไข “พระราชกำหนดการกักเงินที่เป็นการขู่ประชาชน พ.ศ. 2527” แล้ว รัฐควรพิจารณาในการตรา “ร่างพระราชบัญญัติแชร์ลูกโซ่” ขึ้น หรือร่างพระราชบัญญัติอื่นที่มีลักษณะในทำนองเดียวกับการป้องกันและแก้ไขปัญหาแชร์ลูกโซ่ โดยสภาผู้แทนราษฎรควรพิจารณาบัญญัติมาตรการทางกฎหมายต่างประเทศเพิ่มเติมที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและแก้ไขปัญหาแชร์ลูกโซ่ ได้แก่ มาตรการเพิ่มอัตราโทษ มาตรการตรวจสอบงบการเงิน มาตรการแจ้งแก่ผู้เสียหาย มาตรการวิธีการเพื่อความปลอดภัย มาตรการรับทรัพย์สินทางแพ่ง มาตรการสมคบคิด มาตรการการพยายามกระทำ

ความผิด มาตรการต่อรองคำรับสารภาพ มาตรการแสวงหาข้อมูลหรือพยานหลักฐานด้วยวิธีพิเศษ มาตรการห้ามการเดินทางเข้ามาในประเทศ มาตรการการห้ามประกันตัวสำหรับผู้ที่ทำให้เกิดความผิดฐานแชร์ลูกโซ่ มาตรการเพิ่มโทษในกรณีเจ้าหน้าที่รัฐช่วยเหลือผู้ที่ทำให้เกิดความผิดมิให้ต้องรับโทษหรือรับโทษน้อยลงในความผิดฐานแชร์ลูกโซ่ และมาตรการอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวมีประสิทธิภาพในการป้องกันและแก้ไขปัญหาแชร์ลูกโซ่และมีมาตรฐานทัดเทียมกับกฎหมายต่างประเทศมากยิ่งขึ้น

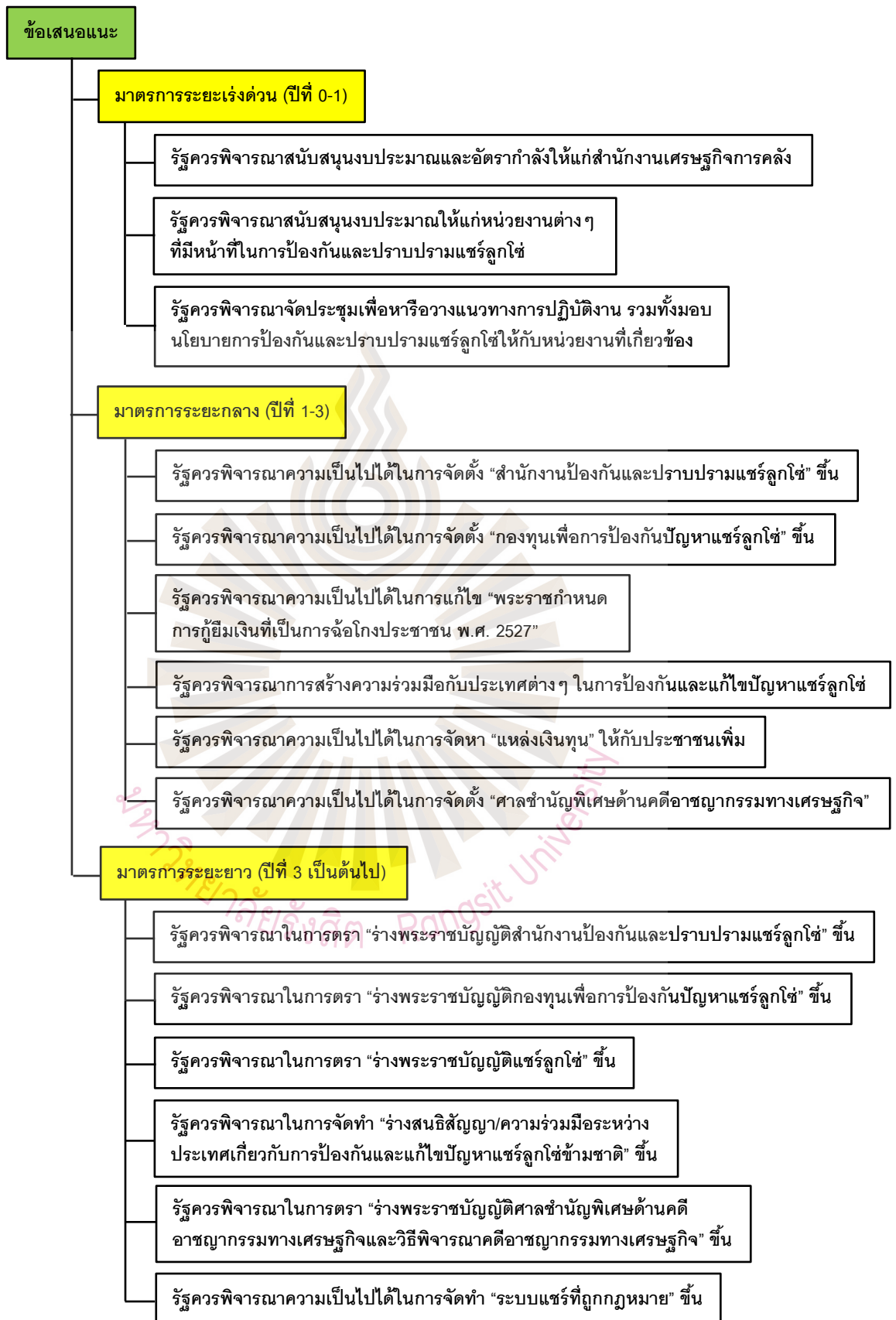
เมื่อหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องได้พิจารณาถึงความเป็นไปได้ในการสร้างความร่วมมือระหว่างประเทศ หน่วยงานภาครัฐดังกล่าวควรพิจารณาในการจัดทำ “ร่างสนธิสัญญา/ความร่วมมือ/บันทึกความเข้าใจเกี่ยวกับการป้องกันและแก้ไขปัญหแชร์ลูกโซ่ข้ามชาติ” ขึ้น โดยอาจจะทำเป็นความร่วมมือระหว่างทวิภาคี (Bilateral) ความร่วมมือพหุภาคี (Multilateral) ความร่วมมือในภูมิภาค (Regions) หรือความร่วมมือระหว่างประเทศ (International) เพื่อยกระดับความร่วมมือระหว่างประเทศไทยและประเทศต่างๆ ในการจัดการกับปัญหาแชร์ลูกโซ่ข้ามชาติที่เกิดขึ้นได้อย่างมีประสิทธิภาพ

เมื่อศาลยุติธรรมได้พิจารณาถึงความเป็นไปได้ในการจัดตั้ง “ศาลชำนาญพิเศษด้านคดีอาชญากรรมทางเศรษฐกิจ” แล้ว ศาลยุติธรรมควรพิจารณาในการตรา “ร่างพระราชบัญญัติศาลชำนาญพิเศษด้านคดีอาชญากรรมทางเศรษฐกิจและวิธีพิจารณาความทางคดีอาชญากรรมทางเศรษฐกิจ” ขึ้น เพื่อดำเนินการพิจารณาคดีอาชญากรรมทางเศรษฐกิจโดยตรง ซึ่งการที่รัฐจัดตั้งศาลชำนาญพิเศษด้านคดีอาชญากรรมทางเศรษฐกิจจะทำให้มีผู้พิพากษาที่เชี่ยวชาญในการดำเนินคดีที่เกี่ยวข้องกับเศรษฐกิจ การเงิน และการลงทุน เพิ่มมากขึ้น ทำให้การพิจารณาคดีอาชญากรรมทางเศรษฐกิจ เช่น คดีแชร์ลูกโซ่ คดีปั่นหุ้น คดีข้อโกงประชาชน หรือคดีสถาบันการเงิน เป็นไปด้วยความละเอียด รอบคอบ และเป็นธรรมมากยิ่งขึ้น

ภายหลังจากการพิจารณาแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายและหน่วยงานบังคับใช้กฎหมายในการป้องกันและแก้ไขปัญหแชร์ลูกโซ่แล้ว กระทรวงการคลังและธนาคารแห่งประเทศไทย ควรพิจารณาความเป็นไปได้ในการจัดทำ “ระบบแชร์ที่ถูกกฎหมาย” หรือ “การระดมทุนที่ถูกกฎหมาย” ขึ้น ภายใต้งานกำกับดูแลของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น ธนาคารแห่งประเทศไทย กระทรวงการคลัง และสำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ โดยอาจจะ

ดำเนินการในรูปแบบของ “แชร์ชุมชน” เป็นต้น ซึ่งกระทรวงการคลังและธนาคารแห่งประเทศไทย อาจอนุญาตให้การระดมทุนในการดำเนินกิจการต่างๆ ของเอกชนในรูปแบบการระดมทุนระดับเล็ก หรือระดับกลาง เป็นไปโดยถูกต้องตามกฎหมาย หรือการลดขั้นตอนทางกฎหมาย โดยให้การระดมทุนต่างๆ สามารถกระทำได้โดยง่าย ผ่านการควบคุมของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ประชาชนมีแนวทางในการระดมทุนเพื่อไปดำเนินกิจการต่างๆ เช่น การระดมทุนเพื่อไปสนับสนุนกิจการโครงการหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ หรือการระดมทุนเพื่อสนับสนุนวิสาหกิจในชุมชน เป็นต้น ซึ่งเมื่อประชาชนเห็นว่า กระทรวงการคลังและธนาคารแห่งประเทศไทย ได้มีการสนับสนุนการจัดตั้ง แชร์ชุมชนหรือการระดมทุนขนาดกลางถึงขนาดเล็ก ภายใต้การกำกับดูแลของรัฐ ประชาชนก็อาจจะนำเงินมาลงทุนในธุรกิจที่กระทรวงการคลังและธนาคารแห่งประเทศไทย ให้การรับรองตามกฎหมาย แทนการลงทุนในแชร์ลูกโซ่ในที่สุด

รูปที่ 6.2 แสดงสรุปข้อเสนอแนะ

6.3 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการทำวิจัยครั้งต่อไป

ในการศึกษาวิจัยครั้งต่อไป ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะในเกี่ยวกับการวิจัยเพื่อศึกษาต่อยอดเกี่ยวกับการเพิ่มประสิทธิภาพการป้องกันและแก้ไขปัญหาแชร์ลูกโซ่ กล่าวคือ ประการแรก ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการศึกษาความจำเป็นในการพิจารณาตั้งสำนักงานป้องกันและปราบปรามปัญหาแชร์ลูกโซ่กับสถิติการเกิดปัญหาแชร์ลูกโซ่ ซึ่งการศึกษาในประเด็นดังกล่าวจะทำให้ได้ข้อสรุปว่า การตั้งสำนักงานป้องกันและแก้ไขปัญหาแชร์ลูกโซ่จะสามารถช่วยให้ปัญหาแชร์ลูกโซ่ลดลงอย่างมีนัยยะทางสถิติหรือไม่ ประการที่สอง ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการศึกษารูปแบบของแชร์ที่ถูกกฎหมายหรือการระดมทุนที่ถูกกฎหมายที่สามารถแข่งขันกับแชร์ลูกโซ่ได้ ซึ่งการศึกษาในประเด็นดังกล่าวจะทำให้ได้ข้อสรุปว่า รูปแบบของแชร์ที่ถูกกฎหมายหรือการระดมทุนรูปแบบใหม่สามารถแข่งขันกับการลงทุนในรูปแบบแชร์ลูกโซ่ได้หรือไม่ อย่างไร และผู้ลงทุนซึ่งเป็นประชาชนมีเห็นชอบกับการลงทุนในรูปแบบใหม่หรือไม่ ซึ่งจะช่วยให้ นักลงทุนหันไปสนใจในระบบแชร์ที่ถูกกฎหมายแทนการลงทุนในแชร์ลูกโซ่ และประการสุดท้าย ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการศึกษารูปแบบการนำเสนอความรู้เกี่ยวกับแชร์ลูกโซ่ที่ประชาชนสามารถเข้าถึงได้ง่ายที่สุด ซึ่งการศึกษาในประเด็นดังกล่าวจะทำให้ได้ข้อสรุปว่า รูปแบบการนำเสนอความรู้เกี่ยวกับแชร์ลูกโซ่ที่ประชาชนสามารถเข้าถึงได้ง่ายที่สุดมีอะไรบ้าง รวมทั้งการนำเสนอความรู้เกี่ยวกับความรู้ทางการเงิน เพื่อที่ประชาชนจะได้หลีกเลี่ยงการลงทุนในแชร์ลูกโซ่ และหันไปลงทุนที่รูปแบบที่ถูกกฎหมายต่อไป

บรรณานุกรม

- กนกพรพรรณ ตันวิมลรัตน์. (2553). *ภาวะการพิสูจน์เรื่องความสัมพันธ์ระหว่างการกระทำและผลในคดีสิ่งแวดล้อม*. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, กรุงเทพมหานคร.
- กรมสอบสวนคดีพิเศษ. (2561). *ประวัติกรมสอบสวนคดีพิเศษ*. สืบค้น 28 มีนาคม, 2561, จาก <https://www.dsi.go.th/Topic/T0001589>
- กฤตณัย ลิขิตจิตตะ. (2558). *การนำมาตรการสมคบมาใช้กับกฎหมายเกี่ยวกับการเลือกตั้ง และการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา* (Unpublished Master's Thesis). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพมหานคร.
- กองบังคับการปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับอาชญากรรมทางเศรษฐกิจ. (2561). *ประวัติความเป็นมาของ บก.ปอศ.* สืบค้น 28 มีนาคม, 2561, จาก <https://www.ecdpolice.com/index.php?modules=about>
- เกริกเกียรติ รัฐนุธรรม. (2558). *การกำหนดภาวะการพิสูจน์ข้อเท็จจริงอันเป็นองค์ประกอบความผิดในการดำเนินคดีกรณีที่ต้องมีใบอนุญาต* (Unpublished Master's Thesis). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพมหานคร.
- จุฑามาส ลบแย้ม. (2549). *มาตรการส่งเสริมและกำกับดูแลธุรกิจเงินร่วมลงทุนในประเทศไทย* (Unpublished Master's Thesis). มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, กรุงเทพมหานคร.
- ชัยรัตน์ ศักดิ์โกศล. (2544). *การฟอกเงิน : ศึกษาเปรียบเทียบกฎหมายไทยกับอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านองค์การอาชญากรรมข้ามชาติ* (Unpublished Master's Thesis). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพมหานคร.
- ณัฐพล ลินทวิวัฒน์. (2554). *องค์การอาชญากรรมในคดียาเสพติด : ศึกษากรณีการต่อรองคำรับสารภาพ* (Unpublished Master's Thesis). มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์, กรุงเทพมหานคร.
- ดิศพล ครุฑมีชัย. (2542). *มาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์*. (Unpublished Master's Thesis). มหาวิทยาลัยรามคำแหง, กรุงเทพมหานคร.
- ธนาวุฒิ วงศ์อนันต์. (2548). *การนำมาตรการควบคุมประพฤตินิติบุคคลมาใช้กับคดีมลพิษที่เกิดจากโรงงานอุตสาหกรรม* (Unpublished Master's Thesis). มหาวิทยาลัยรามคำแหง, กรุงเทพมหานคร.

บรรณานุกรม (ต่อ)

- ธีรนิติย์ ลิ้มปรางษ์. (2539). *ความรู้และความคิดเห็นของผู้พิพากษาต่อการทำงานบริการสังคมของผู้ถูกคุมความประพฤติ* (Unpublished Master's Thesis). มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, กรุงเทพมหานคร.
- นิรมล รางชางกูร. (2545). *มาตรการทางกฎหมายในการปราบปรามองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติที่เกี่ยวข้องกับการค้าประเวณี : ศึกษาเฉพาะกรณีมาตรฐานอนุสัญญาสหประชาชาติเพื่อต่อต้านองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ ค.ศ. 2000* (Unpublished Master's Thesis). มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต, กรุงเทพมหานคร.
- เนชั่นทีวี. (2551). *ย้อนรอยข้อโกงสะท้านโลก "Madoff" แคร็กถูกใช้ฉบับอเมริกัน*. สืบค้น 28 มีนาคม, 2561, จาก <https://www.oknation.nationtv.tv/blog/print.php?id=370538>
- เนาวรัตน์ ศิริเพชร. (2554). *มาตรการทางกฎหมายในการกำหนดให้ผู้ประกอบธุรกิจสัญญาซื้อขายล่วงหน้าตามกฎหมายว่าด้วยสัญญาซื้อขายล่วงหน้ามีหน้าที่รายงานการทำธุรกรรมตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน* (Unpublished Master's Thesis). มหาวิทยาลัยรามคำแหง, กรุงเทพมหานคร.
- ประเสริฐ เมฆมณี. (2523). *หลักทฤษฎีวิทยา*. กรุงเทพฯ: บพิธการพิมพ์.
- ปรัชญา อยู่ประเสริฐ. (2536). *การคุมประพฤตินิติบุคคล : ศึกษาเฉพาะกรณีห้างหุ้นส่วนจดทะเบียนและบริษัทจำกัดตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์* (Unpublished Master's Thesis). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพมหานคร.
- ปริญญาวัน ชมเสวก. (2550). *ค่าเสียหายเชิงลงโทษในคดีละเมิด* (Unpublished Master's Thesis). มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, กรุงเทพมหานคร.
- ปฐิตา นิลสิน. (2541). *ทัศนคติของพนักงานคุมประพฤติต่อปัญหาและอุปสรรคในการทำงานบริการสังคมของผู้ถูกคุมความประพฤติ* (Unpublished Master's Thesis). มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, กรุงเทพมหานคร.
- ราชกิจจานุเบกษา. (2527). *พระราชกำหนดการกักเงินที่เป็นการขู่ขู่ประชาชน พ.ศ. 2527*. เล่ม 101 ตอนที่ 164 ฉบับพิเศษ หน้า 1 ประกาศใช้ 12 พฤศจิกายน 2527.
- ราชกิจจานุเบกษา. (2542). *พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542*. เล่ม 116 ตอนที่ 29 ก หน้า 45 ประกาศใช้ 21 เมษายน 2542

บรรณานุกรม (ต่อ)

- ราชกิจจานุเบกษา. (2545). พระราชบัญญัติขายตรงและตลาดแบบตรง พ.ศ. 2545.
เล่ม 119 ตอนที่ 40 หน้า 1 ประกาศใช้ 30 เมษายน 2545.
- ราชกิจจานุเบกษา. (2547). พระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ. 2535.
เล่ม 109 ตอนที่ 22 หน้า 1 ประกาศใช้ 16 มีนาคม 2535.
- ราชกิจจานุเบกษา. (2556). พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการมีส่วนร่วมในองค์กร
อาชญากรรมข้ามชาติ พ.ศ. 2556. เล่ม 130 ตอนที่ 55 ก หน้า 1 ประกาศใช้ 26 มิถุนายน 2556.
- พัชรา ลินลอยมา. (2550). รูปแบบและวิธีการกระทำความผิดประกอบธุรกิจขายตรงในลักษณะ
แชร์ลูกโซ่ในประเทศไทย (Unpublished Master's Thesis). มหาวิทยาลัยมหิดล,
กรุงเทพมหานคร.
- พิศาล มุกแจ้ง. (2545). มาตรการในการป้องกันปราบปรามอาชญากรรมข้ามชาติที่จัดตั้งใน
ลักษณะองค์กร : ศึกษาเฉพาะกรณีการฟอกเงิน (Unpublished Master's Thesis).
มหาวิทยาลัยมหิดล, กรุงเทพมหานคร.
- ยุทธนา ไสวสุวรรณวงศ์. (2543). วิเคราะห์เปรียบเทียบความผิดฐานสมคบ : ศึกษาเปรียบเทียบ
หลักกฎหมายในประเทศอังกฤษ ประเทศสหรัฐอเมริกา และไทย (Unpublished Master's
Thesis). มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, กรุงเทพมหานคร.
- เรวัต ตันตยานนท์ และ สุธี พนาวาร. (2554). *Venture Capital* ธุรกิจเงินร่วมลงทุน. กรุงเทพฯ:
บุญศิริการพิมพ์.
- วารกรณ์ สามโกเศศ. (2552, 29 มกราคม). ตุ่มตุ่นสไตล์ Ponzi. มติชนออนไลน์. สืบค้น 28 มีนาคม,
2561, จาก <http://www.matichon.co.th/2009/08/ponzi.html>
- วารกรณ์ ศิริสัจจวัฒน์. (2540). โทษปรับ : ศึกษากรณีระบบวันปรับ (Unpublished Master's
Thesis). มหาวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพมหานคร.
- วิลาสินี อัครวิบูลย์. (2550). มาตรการทางกฎหมายในการคุ้มครองผู้บริโภคในธุรกิจขายตรง:
ศึกษากรณีอันมีลักษณะเป็นแชร์ลูกโซ่ (Unpublished Master's Thesis). มหาวิทยาลัย
ธุรกิจบัณฑิต, กรุงเทพมหานคร.
- วีระพงษ์ บุญโญภาส. (2557). *อาชญากรรมทางเศรษฐกิจ* (พิมพ์ครั้งที่ 7). กรุงเทพฯ: นิติธรรม.

บรรณานุกรม (ต่อ)

- วุฒิชัย มั่นดี. (2558). *ความรับผิดชอบทางอาญารัฐธรรมนูญของผู้บริหารธนาคารพาณิชย์: ศึกษา
มาตรการทางอาญาและอื่นๆ* (Unpublished Master's Thesis). มหาวิทยาลัย
ธรรมศาสตร์, กรุงเทพมหานคร.
- ศาลอาญา. (2532). *คดีหมายเลขแดงที่ อ5491/2532*. สืบค้น 7 พฤษภาคม, 2561, จาก
http://aryasearch.coj.go.th/search201.php?court_running=&black_running=20
- ศาลอาญา. (2551). *คดีหมายเลขแดงที่ อ815/2551*. สืบค้น 7 พฤษภาคม, 2561, จาก
http://aryasearch.coj.go.th/search201.php?court_running=&black_running=322808
- ศาลอาญา. (2560). *คดีหมายเลขแดงที่ อ713/2560*. สืบค้น 7 พฤษภาคม, 2561, จาก
http://aryasearch.coj.go.th/search201.php?court_running=&black_running=6870
- สมาพันธ์ต่อต้านแชร์ลูกโซ่แห่งประเทศไทย. (2561). *พันธกิจ*. สืบค้น 21 มิถุนายน, 2561, จาก
<http://stopmoneygameth.com/obligation.html>
- สาลินี สายเชื้อ. (2547). *มาตรการลงโทษนิติบุคคลที่ก่อให้เกิดปัญหาสิ่งแวดล้อม. วารสารนิติ
สังคมศาสตร์, ปีที่ 2 ฉบับที่ 1-47, หน้า 20.*
- สาโรจน์ ลิ้มวสุไพศาล. (2544). *ทัศนะของเจ้าหน้าที่ตำรวจกองบังคับการสืบสวนสอบสวนคดี
เศรษฐกิจต่อการนำวิธีการเพื่อความปลอดภัยมาใช้กับอาชญากรรมทางเศรษฐกิจ*
(Unpublished Master's Thesis). มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, กรุงเทพมหานคร.
- สายฝน รัตนภิรมย์. (2553). *นโยบายรัฐในการควบคุมอาชญากรรมแชร์ลูกโซ่ที่แฝงในธุรกิจ
ขายตรง* (Unpublished Master's Thesis). มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต, กรุงเทพมหานคร.
- สิทธิชัย เกื้อยงเกลา. (2550). *การยับยั้งกลับใจจากการพยายามกระทำความผิด* (Unpublished
Master's Thesis). มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, กรุงเทพมหานคร.
- สีหนาท ประยูรรัตน์. (2561). *กฎกระทรวงการตรวจสอบเพื่อทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับลูกค้ำ
พ.ศ. 2556. เอกสารประกอบวิชาการบริหารงานยุติธรรม หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิชาอาชญาวิทยาและการบริหารงานยุติธรรม สถาบันอาชญาวิทยาและการบริหาร
งานยุติธรรม มหาวิทยาลัยรังสิต, ปทุมธานี.*

บรรณานุกรม (ต่อ)

- สุปัญญา แพ้ใหญ่. (2546). อนุสัญญาสหประชาชาติเพื่อต่อต้านองค์การอาชญากรรมข้ามชาติ ค.ศ. 2000 ศึกษาเฉพาะกรณีความผิดฐานฟอกเงินเปรียบเทียบกับพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินพ.ศ. 2542 (Unpublished Master's Thesis). มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต, กรุงเทพมหานคร.
- สุรัสวดี วัฒนชัยนันท์. (2548). มาตรการทางกฎหมายในการควบคุมความปลอดภัยในสังคม: ศึกษากรณีวิธีการเพื่อความปลอดภัย (Unpublished Master's Thesis). มหาวิทยาลัยรามคำแหง, กรุงเทพมหานคร.
- สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์. (2561ก). ขั้นตอนการตรวจสอบและช่องทางในการบังคับใช้กฎหมาย. สืบค้น 15 ธันวาคม, 2561, จาก https://www.sec.or.th/TH/Documents/Enforcement/InvestigationandEnforcementMeasures_TH.pdf
- สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์. (2561ข). รู้จัก ก.ล.ต. สืบค้น 7 พฤษภาคม, 2561, จาก <https://www.sec.or.th/TH/AboutUs/Pages/Introduction.aspx>
- สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์. (2561ค). การระดมทุนผ่านผู้ให้บริการระบบเครือข่ายอิเล็กทรอนิกส์. สืบค้น 15 ตุลาคม, 2561, จาก <https://www.sec.or.th/TH/Pages/LawandRegulations/Crowdfunding.aspx>
- สำนักงานตำรวจแห่งชาติ ศูนย์ประสานงานป้องกันปราบปรามอาชญากรรมข้ามชาติ. (2561). ประวัติหน่วยงาน. สืบค้น 7 พฤษภาคม, 2561, จาก <http://www.cpct.go.th/index.php?mo=1>
- สำนักงานตำรวจแห่งชาติ ศูนย์ปราบปรามอาชญากรรมทางเทคโนโลยีสารสนเทศ. (2561ก). การจับกุมกลุ่มผู้บริหารและแม่ทีมระดับสูง เครือข่าย OD CAPITAL. สืบค้น 3 ธันวาคม, 2561, จาก <https://touristpolice.go.th/2018/08/13/เครือข่าย-od-capital/>
- สำนักงานตำรวจแห่งชาติ ศูนย์ปราบปรามอาชญากรรมทางเทคโนโลยีสารสนเทศ. (2561ข). เกี่ยวกับหน่วย. สืบค้น 7 พฤษภาคม, 2561, จาก <https://www.tactics.center/>
- สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน. (2561). ความเป็นมา. สืบค้น 7 พฤษภาคม, 2561, จาก <https://www.amlo.go.th/>
- สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง ศูนย์รับแจ้งการเงินนอกระบบ. (2561). ประวัติความเป็นมา. สืบค้น 7 พฤษภาคม, 2561, จาก <http://www.1359.go.th/1359/history.php>

บรรณานุกรม (ต่อ)

- สำนักงานอัยการสูงสุด. (2561). *อำนาจหน้าที่ของสำนักงานอัยการสูงสุด*. สืบค้น 7 พฤษภาคม, 2561, จาก http://www.ago.go.th/function_2.php
- Benson, M. L. (2009). *White – Collar Crime, 21st Criminology : A Reference Handbook*. USA: Sake Publication
- Boyle, P. (2012). *Capitalism, the legitimate racket of the ruling class*. Retrieved December 6, 2018, from www.greenleft.org.au/content/capitalism-legitimate-racket-ruling-class
- Cagan, M. (2016). *Stock Market 101*. USA: Adamsmedia.
- CNN. (2013). *Bernard Madoff Fast Facts*. Retrieved April 3, 2018, from <http://www.edition.cnn.com/2013/03/11/us/bernard-madoff-fast0facts/index/html>
- Dreyer, J. L. E. (1953). *A History of Astronomy from Thales to Kepler*. USA: Dover Publications.
- Financial Action Task Force. (2019a). *What is Money Laundering*. Retrieved January 25, 2019, from <http://www.fatf-gafi.org/faq/moneylaundering/>
- Financial Action Task Force. (2019b). *Who we are*. Retrieved January 25, 2019, from <http://www.fatf-gafi.org/about/>
- Hagan, F. E. (2008). *Introduction to Criminology: Theories, Methods, and Criminal Behavior* (Sixth editions). UK: Sage Publications.
- Hellman, D. A. and Alper, N. O. (2006). *Economics of Crime: Theory and Practice* (Sixth Editions). USA: Pearson.
- International Criminal Police Organization (2019). *Money Laundering*. Retrieved November 20, 2018, from <https://www.interpol.int/Crimes/Financial-crime/Money-laundering>
- Inventvc. (2017). *INVENT INTUCH*. Retrieved November 20, 2018, from <http://www.inventvc.com>
- Investopedia. (2017a). *Venture Capitalist*. Retrieved November 20, 2018, from <http://www.investopedia.com/terms/v/venturecapitalist.asp>

บรรณานุกรม (ต่อ)

- Investopedia. (2017b). *Venture Capital*. Retrieved November 20, 2018, from <http://www.investopedia.com/terms/v/venturecapital.asp>
- Matthews, C. (2014). *The Biggest Organized Crime Groups in The World*. Retrieved January 25, 2019, from <http://fortune.com/2014/09/14/biggest-organized-crime-groups-in-the-world/>
- Meier, R. F. (2013). *Geis, Sutherland and White Collar Crime*. *Fraud Magazine*. March/April 2013.
- Papanicolaou, G. (2015). *Business That are Ideal For Laundering Cash*. Retrieved January 25, 2019, from <http://calert.info/details.php?id=1239>
- Palshikar, G. K., Apte, M. & Baskaran, S. (2014). *Analytics for Detection of Money Laundering*. Retrieved January 25, 2019, from https://www.researchgate.net/publication/280976807_Analytics_for_Detection_of_Money_Laundering
- Parietti, M. (2019). *Blue Collar vs. White Collar: What's the Difference*. Retrieved July 15, 2019, from <https://www.investopedia.com/articles/wealth-management/120215/blue-collar-vs-white-collar-different-social-classes.asp>
- Sutherland, E. H. (1940). *White – Collar Criminality*. *American Sociological Review*. Volume 5 February 1940 Number 1.
- Techsauce. (2016). *How to raise on Crowdfunding platform in 5 Minutes*. Retrieved October 27, 2018, from <https://techsauce.co/tech-and-biz/how-to-raise-fund-on-crowd-funding-platform-in-5-minutes/>
- The ASEAN Secretariat. (2017). *ASEAN Document Series on Transnational Crime: Terrorism and Violent Extremism; Drugs; Cybercrime; and Trafficking in Persons*. Retrieved January 25, 2019, from <https://asean.org/storage/2012/05/ASEAN-Document-Series-on-Transnational-Crime-FINAL-with-link2.pdf>

บรรณานุกรม (ต่อ)

- The Association of Southeast Asian Nations. (2018). *Senior Officials Meeting on Transnational Crime (SOMTC)*. Retrieved January 25, 2019, from <https://asean.org/asean-political-security-community/asean-ministerial-meeting-on-transnational-crime-ammtc/senior-officials-meeting-on-transnational-crime-somtc/>
- The Biography. (2017). *Bernard Madoff Biography*. Retrieved April 7, 2018, from <https://www.biography.com/people/bernard-madoff-466366>
- The General Assembly. (2001). *55/25 United Nations Convention against Transnational Organized Crime*. Retrieved January 25, 2019, from https://www.unodc.org/pdf/crime/a_res_55/res5525e.pdf
- The Narcotics Division of Hong Kong's Security Bureau. (2009). *Anti-Money Laundering & Counter-Terrorist Financing*. Hong Kong: Narcotics Division, Security Bureau.
- Thumbsup. (2012). *INTUCH announced to invest in OOKBEE about 57.48 MB*. Retrieved November 20, 2018, from <http://www.thumbsup.in.th/2012/09/invent-ookbee-funding/>
- Treadwell, J. (2006). *Criminology*. UK: Sage Publications.
- United Nations Office on Drugs and Crime. (2019a). *The United Nations Convention Against Illicit Traffic in Narcotic Drugs and Psychotropic Substances of 1988*. Retrieved January 25, 2019, from https://www.unodc.org/pdf/convention_1988_en.pdf
- United Nations Office on Drugs and Crime. (2019b). *The United Nations Convention Against Transnational Organized Crime 2000*. Retrieved January 25, 2019, from <https://www.unodc.org/unodc/en/organized-crime/intro/UNTOC.html>
- United Nations Security Council. (2019a). *Resolution 1373: Threats to International Peace and Security Caused by Terrorist Acts*. Retrieved January 25, 2019, from https://www.unodc.org/pdf/crime/terrorism/res_1373_english.pdf

บรรณานุกรม (ต่อ)

- United Nations Security Council. (2019b). *Resolution 1617: Threats to International Peace and Security Caused by Terrorist Acts*. Retrieved January 25, 2019, from <http://unscr.com/en/resolutions/1617>
- United Nations Treaty Collection. (2019). *The United Nations Convention on The Suppression of The Financing of Terrorism 1999*. Retrieved January 25, 2019, from <https://treaties.un.org/doc/db/Terrorism/english-18-11.pdf>
- United States Securities and Exchange Commission. (2018). *Ponzi Schemes*. Retrieved January 25, 2019, from <https://www.sec.gov/fast-answers/answersponzihtm.html>
- Venitis, (2017). *State at Risk of Money Laundering*. Retrieved January 25, 2019, from <https://venitism.wordpress.com/2017/05/04/states-at-risk-of-money-laundering/>
- Williams-Grut, O. (2017). *The 15 Countries With The Worst Organised Crime Problems in The World*. Retrieved January 25, 2019, from <https://www.businessinsider.com/wef-countries-worst-organised-crime-problems-gangs-mafia-2017-11>
- World Economic forum. (2017). *Organized Crime Ranking*. Retrieved January 25, 2019, from <http://reports.weforum.org/global-competitiveness-index-2017-2018/competitiveness-rankings/#series=EOSQ035>

ภาคผนวก ก

รูปแบบของธุรกิจเงินร่วมลงทุนข้ามชาติที่มีลักษณะเป็นแชร์ลูกโซ่

มหาวิทยาลัยรังสิต Rangsit University

รูปแบบของธุรกิจเงินร่วมลงทุนข้ามชาติที่มีลักษณะเป็นแชร์ลูกโซ่

1. แนวคิดพื้นฐานในการชักชวนผู้ลงทุนในธุรกิจเงินร่วมลงทุน

1.1 ระบบ Crowdfunding

“ระบบ Crowdfunding” หมายถึง การระดมทุนจากคนจำนวนมากทั่วโลกผ่าน Platform บนระบบอินเทอร์เน็ตที่เรียกว่า Funding Portal ซึ่งจะทำให้ธุรกิจเข้าถึงแหล่งทุนได้จำนวนมาก (สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์, 2561ค) โดยคำว่า “Crowdfunding” ประกอบด้วยคำ 2 คำรวมกัน คำว่า “Crowd” หมายถึง “กลุ่มคนหรือมวลชน” และคำว่า “Funding” หมายถึง “การระดมทุน” เมื่อรวมคำทั้งสองเข้าด้วยกัน จึงหมายความว่า “การระดมทุนจากมวลชน” (Techsauce, 2016) โดยรูปแบบของระบบ Crowdfunding สามารถแบ่งออกเป็น 4 รูปแบบ ได้แก่

รูปแบบแรก “Donation Crowdfunding” หรือการสนับสนุนเงินให้แก่เจ้าของธุรกิจ โดยไม่ต้องหวังผลตอบแทน ยกตัวอย่างเช่น การทอดกฐินผ้าป่า หรือโครงการช่วยเหลือสังคม เป็นต้น

รูปแบบที่สอง “Reward Crowdfunding” หรือการสนับสนุนเงินแก่เจ้าของธุรกิจ โดยแลกเปลี่ยนกันด้วยผลตอบแทน เช่น สิ่งของหรือเงินอื่น ๆ ยกตัวอย่างเช่น การ Pre – Order ให้เงินธุรกิจแล้วส่งของให้

รูปแบบที่สาม “Equity Crowdfunding” หรือการลงทุนที่นักลงทุนมีส่วนในหุ้นของกิจการด้วย โดยนักลงทุนจะได้รับหุ้น แลกกับเงินทุนพร้อมโอกาสในการรับเงินปันผลจากกิจการในอนาคต และอาจสามารถขายหุ้นที่ได้มาเพื่อกำไรจากส่วนต่างของราคา

รูปแบบที่สี่ “Lending Crowdfunding” หรือการขอกู้เงินจากคนทั่วไปจำนวนมาก เพื่อนำไปใช้ตามวัตถุประสงค์ที่แจ้งไว้ล่วงหน้า โดยมีกำหนดในการชำระเงินกู้คืน และมีการจ่ายดอกเบี้ยให้กับนักลงทุน (Techsauce, 2016)

รูปที่ 1 แสดงประเภทของ Crowdfunding

ที่มา : Techsauce, 2016

1.2 ขั้นตอนในการระดมทุนด้วยวิธี Equity Crowdfunding

บริษัทที่สนใจระดมทุนแบบ Crowdfunding จะนำโครงการหรือแผนการดำเนินธุรกิจ (Business Plan) ไปนำเสนอต่อ Funding Portal โดย Funding Portal มีหน้าที่คัดกรองบริษัท และเปิดเผยข้อมูลบริษัทและหลักทรัพย์ที่จะเสนอขายบนเว็บไซต์ของ Funding Portal เพื่อให้ผู้ลงทุนใช้เป็นข้อมูลในการตัดสินใจลงทุน ในช่วงระหว่างการระดมทุนซึ่งจะมีระยะเวลาประมาณ 1 - 3 เดือน ผู้ลงทุนจะทำการจ่ายเงินค่าจองซื้อ ซึ่งจะเก็บไว้ที่บุคคลที่ 3 ที่มีความน่าเชื่อถือ เช่น Escrow Agent เป็นต้น และหากผู้ลงทุนต้องการจะยกเลิกการจองซื้อในช่วงที่ยังไม่ปิดการเสนอขาย ก็สามารถทำได้ภายในระยะเวลาที่กำหนด นอกจากนี้ ผู้ลงทุนสามารถสอบถามข้อมูลบริษัทเพิ่มเติมบนกระดาน หรือ Webboard ซึ่งเป็นที่แลกเปลี่ยนความคิดเห็นในกลุ่มผู้ลงทุนด้วยตนเอง จนอาจนำไปสู่กลไกการตรวจสอบบริษัทที่มีประสิทธิภาพที่เกิดจากพลังของมวลชนหมู่่มาก (Power of Crowd) ได้ (สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์, 2561ค)

เมื่อสิ้นสุดระยะเวลาการเสนอขายแล้ว หากบริษัทสามารถระดมเงินทุนได้ตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ บริษัทก็จะได้รับเงินทุนไปดำเนินการตามวัตถุประสงค์ และผู้ลงทุนก็จะได้หุ้นของบริษัทไปตามสัดส่วนเงินที่ลงทุน ทั้งนี้ หากบริษัทระดมทุนไม่ได้ตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ ถือว่าการระดมทุนไม่สำเร็จ ผู้ลงทุนก็จะได้รับเงินค่าจองซื้อหุ้นกลับคืนไป โดยลักษณะนี้เรียกว่า “All-or-Nothing” ซึ่งมีข้อดีคือ บริษัทจะได้รับเงินตามที่ตั้งเป้าหมายไว้ และสามารถนำไปใช้ตามวัตถุประสงค์ที่กำหนด (สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์, 2561ค)

1.3 หลักการกำกับดูแลของสำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์

เนื่องจากการระดมทุนแบบ Crowdfunding ที่ให้หุ้นเป็นสิ่งตอบแทน (equity crowdfunding) ถือเป็น การเสนอขายหุ้นต่อประชาชนรูปแบบหนึ่ง จึงอยู่ภายใต้พระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ. 2535 ซึ่งกำกับดูแลโดยสำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ อย่างไรก็ตาม การระดมทุนแบบ Equity Crowdfunding ที่เป็นช่องทางหนึ่งสำหรับบริษัท SME และ Startup ที่ยังอยู่ในช่วงเริ่มธุรกิจที่ยังมีความเสี่ยงสูง แต่ต้องการเงินทุนเพื่อเติบโตต่อไป การกำกับดูแลจึงต้องไม่สร้างภาระและต้นทุนแก่บริษัทมากเกินไป ในขณะเดียวกัน ยังคงคำนึงถึงกลไกการคุ้มครองผู้ลงทุนด้วย

สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์จึงให้ความสำคัญกับประเด็น ดังนี้

1) การคัดกรองคุณสมบัติของบริษัท และการเปิดเผยข้อมูล

ผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการคัดกรองบริษัทคือ Funding Portal ที่ได้รับความเห็นชอบจากสำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ โดยบริษัทจำกัดและบริษัทมหาชนจำกัด ที่มีโครงการหรือแผนธุรกิจที่ชัดเจน สามารถระดมทุนโดยการเสนอขายผ่าน Funding Portal ดังกล่าวได้ โดย Funding Portal จะทำหน้าที่ (1) คัดกรองบริษัทที่จะมาเสนอขาย โดยสอบถามความมีตัวตน และคุณสมบัติของผู้เสนอขายตามที่ประกาศกำหนด เพื่อสร้างมั่นใจแก่ผู้ลงทุนในระดับหนึ่ง (2) เปิดเผยข้อมูลการเสนอขาย และ (3) การให้ความรู้เกี่ยวกับความเสี่ยงแก่ผู้ลงทุน ทั้งนี้ เพื่อให้บริการที่เหมาะสมแก่สมาชิก Funding Portal จะต้องจัดประเภทสมาชิก เป็น

(1) ผู้ลงทุนรายบุคคล (Retail Investor) (2) ผู้ลงทุนที่ไม่ใช่รายบุคคล (Non-Retail Investor) ได้แก่ ผู้ลงทุนรายสถาบัน Venture Capital, Private Equity trust และผู้ลงทุนที่มีลักษณะเฉพาะ (Qualified Investor) (สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์, 2561ค)

2) การคุ้มครองผู้ลงทุน

เนื่องจากกิจการที่มาระดมทุนแบบ Equity Crowdfunding อยู่ในช่วงเริ่มต้น มีความเสี่ยงสูงที่อาจจะไม่ประสบความสำเร็จ จึงมีมาตรการคุ้มครองผู้ลงทุนตามความสามารถในการรับความเสี่ยง หรือความเข้าใจในการลงทุน ดังนี้คือ

(ก) การจำกัดความเสียหายจากการลงทุน

ตารางที่ 1 แสดงการจำกัดความเสียหายจากการลงทุน

ประเภทผู้ลงทุน	วงเงินระดมทุน	จำนวนเงินลงทุน
(1) Retail Investor	บริษัทสามารถระดมทุนจาก Retail Investor ได้ไม่เกิน 20 ล้านบาทในรอบ 12 เดือนแรก และวงเงินการระดมทุนรวมไม่เกิน 40 ล้านบาท	ลงทุนได้ไม่เกิน 50,000 บาท ต่อ 1 บริษัท และมูลค่าเงินลงทุนรวมไม่เกิน 500,000 บาทต่อปี
(2) Non-Retail Investor	ไม่จำกัดวงเงิน	ไม่จำกัดวงเงิน

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์, 2561ค

(ข) การสร้างความเข้าใจความเสี่ยงในการลงทุน

เนื่องจากการลงทุนใน Equity Crowdfunding จะมีความเสี่ยงแตกต่างจากการลงทุนในหุ้นที่ซื้อขายในตลาดหลักทรัพย์ ผู้ลงทุนจึงต้องเข้าใจ และรับทราบความเสี่ยงก่อนลงทุน โดยผู้ลงทุนประเภท Retail Investor จะต้องผ่านแบบทดสอบ (Knowledge Test) ก่อนการลงทุน ส่วน Non-Retail Investor สามารถจะทำแบบทดสอบหรือไม่ก็ได้ อย่างไรก็ตาม การที่ผู้ลงทุนได้ทำแบบทดสอบ จะช่วยให้ผู้ลงทุนประเมินระดับการยอมรับความเสี่ยงของตนได้ก่อนตัดสินใจลงทุน เนื่องจากการระดมทุนแบบ Equity Crowdfunding สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และ

ตลาดหลักทรัพย์ได้กำกับดูแลแบบผ่อนคลายเป็นพิเศษ โดยผู้ลงทุนจะต้องดูแลตัวเองได้ระดับหนึ่ง (สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์, 2561ค)

3) การให้ความเห็นชอบ funding portal

Funding Portal เป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการเป็นตัวกลางที่เชื่อมโยงระหว่างบริษัทและผู้ลงทุนและสร้างความน่าเชื่อถือให้กับการระดมทุน ดังนั้น Funding Portal จึงต้องได้รับความเห็นชอบจากสำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ โดยพิจารณาคุณสมบัติและความพร้อมของระบบงานที่สำคัญ ดังต่อไปนี้คือ (1) เป็นบริษัทที่จดทะเบียนจัดตั้งในประเทศไทย (2) มีฐานะทางการเงินที่มั่นคง โดยจะต้องมีทุนจดทะเบียนชำระแล้วไม่น้อยกว่า 5 ล้านบาท (3) กรรมการของบริษัทต้องไม่มีคุณลักษณะต้องห้าม และ (4) มีระบบงานที่พร้อมจะประกอบธุรกิจตามที่ประกาศกำหนด เช่น ระบบตรวจสอบตัวตน คุณสมบัติ ทดสอบความเข้าใจ การลงทุนของสมาชิก (Knowledge Test) ระบบการจัดการเก็บรักษาเงินค่าจองซื้อ และระบบป้องกันการเข้าถึงข้อมูลเกี่ยวกับการเสนอขายจากผู้อื่น เป็นต้น ทั้งนี้ สิ่งสำคัญสำหรับการระดมทุนแบบ Equity Crowdfunding คือ การที่แต่ละฝ่ายเข้าใจบทบาทและหน้าที่ของตนเองได้อย่างดี เช่น Funding Portal ก็ต้องมีหน้าที่ในการพิจารณาคัดเลือกบริษัท เพื่อนำเสนอแก่ผู้ลงทุน จนนำไปสู่การสร้าง ความเชื่อมั่น (Trust) ส่วนผู้ลงทุนก็ต้องเข้าใจความเสี่ยงของการลงทุนเพื่อปกป้องความสูญเสียของตนเองที่อาจเกิดขึ้น รวมถึงบริษัทที่สนใจระดมทุนก็ต้องมีความตั้งใจในการนำเงินที่ระดมทุนได้ไปประกอบธุรกิจตามที่ได้เสนอแก่ผู้ลงทุน และยังคงระลึกเสมอว่าเงินที่ได้จากการระดมทุนเป็นเงินของผู้อื่น จึงต้องใช้ด้วยความระมัดระวัง (สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์, 2561ค)

1.4 ธุรกิจเงินร่วมลงทุน หรือ Venture Capitalist

จากนิยามของคำว่า “Venture Capital” ในบทที่ 1 หมายถึง การลงทุนในรูปแบบของการเป็นหุ้นส่วนในการทำธุรกิจ โดยมีหลักการในการทำธุรกิจ กล่าวคือ จะมีการรวบรวมเงินจากผู้ลงทุนรายต่างๆ ที่สนใจในการลงทุนในบริษัทหรือกิจการที่ให้ผลตอบแทนดี หรือมีแนวโน้มที่จะเจริญเติบโตในอนาคต ซึ่งปัจจุบันบริษัทที่ลงทุนส่วนใหญ่จะเป็นบริษัทที่มีขนาดเล็ก ยังไม่มีการเจริญเติบโตเต็มที่ โดยการลงทุนดังกล่าว จะมีการก่อตั้งบริษัทที่ทำหน้าที่ในการระดม

ทุนจากผู้ลงทุนรายอื่นๆ และมีหน้าที่ในการแสวงหาบริษัทที่จะไปลงทุน รวมทั้งทำสัญญาต่างๆ กับบริษัทที่จะไปลงทุน เป็นต้น เรียกว่า “บริษัทธุรกิจเงินร่วมลงทุน” และเมื่อมีธุรกิจเงินร่วมลงทุนแล้ว สิ่งที่จะตามมาคือ “ผู้จัดการการลงทุน หรือ “Venture Capitalist” ซึ่งปรากฏนิยามตามบทที่ 1 หมายถึง นักลงทุนที่มีหน้าที่ในการค้นหาหรือจัดการให้ Venture Capital เข้าไปลงทุนกับบริษัทขนาดเล็ก หรือ Startup ที่ต้องการขยายกิจการแต่ยังมิได้มีการนำบริษัทเข้าสู่ตลาดหลักทรัพย์ โดยผู้จัดการการลงทุนจะพยายามมองหาผู้บริหารกิจการที่มีประสิทธิภาพ ในตลาดหลักทรัพย์ที่มีประสิทธิภาพ และเป็นผลิตภัณฑ์หรือบริการเฉพาะที่มีความได้เปรียบในการแข่งขันสูง นอกจากนี้ ยังมองหาโอกาสในอุตสาหกรรมที่ Venture Capitalist มีความคุ้นเคย เชี่ยวชาญ และมีโอกาสที่จะเป็นเจ้าของบริษัทใหญ่ๆ เพื่อที่จะสร้างอิทธิพลในการลงทุนประเภทต่างๆ ได้ ดังนั้น ธุรกิจเงินร่วมลงทุนจึงเป็นหนึ่งในธุรกิจที่มีแนวโน้มให้ผลตอบแทนสูงในปัจจุบัน และมีลักษณะที่สามารถเข้าถึงผู้คนได้ง่าย จึงทำให้อาชาชญากรหันมาสนใจในการก่ออาชญากรรมในลักษณะดังกล่าว โดยใช้รูปแบบของ Venture Capital ซึ่งมีผลตอบแทนที่สูงมากกว่าการลงทุนอื่นๆ โดยปกติ ในการชักจูงให้ผู้ลงทุนนำเงินมาลงทุน โดยอาศัยหลักการก่ออาชญากรรมในลักษณะ “แชร์ลูกโซ่” เข้าร่วมในการสร้างรูปแบบของการกระทำความผิดในลักษณะใหม่ด้วย

2. ตัวอย่างการคำนวณอัตราผลตอบแทนในธุรกิจเงินร่วมลงทุนที่มีลักษณะเป็นแชร์ลูกโซ่

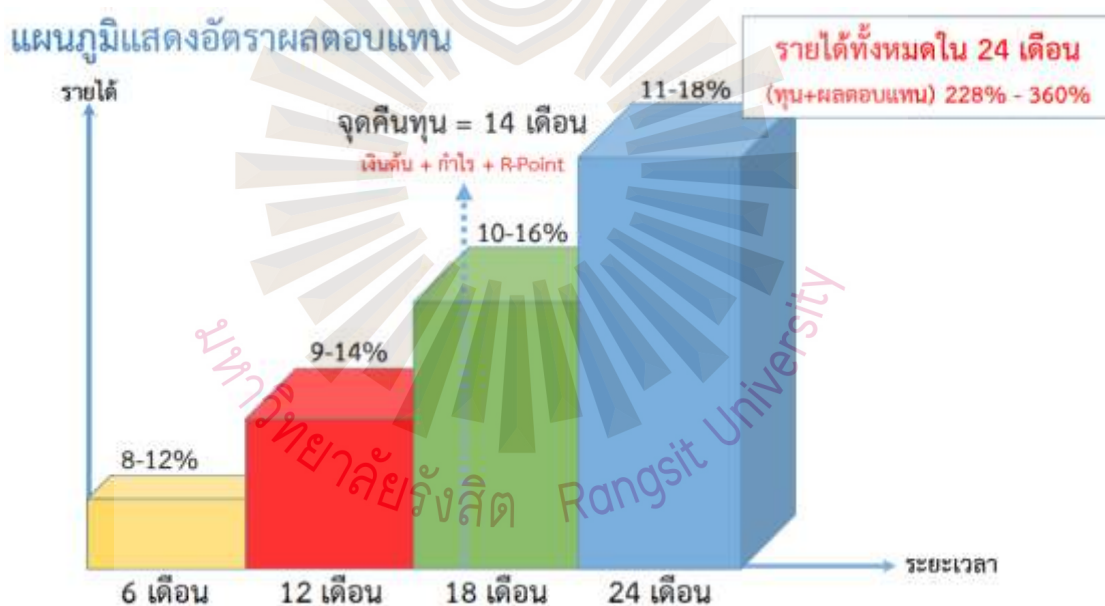

รูปที่ 2 แสดงอัตราผลตอบแทนในธุรกิจเงินร่วมลงทุนที่มีลักษณะเป็นแชร์ลูกโซ่

ที่มา : การสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม

อัตราผลตอบแทนการลงทุนของธุรกิจเงินร่วมลงทุนที่มีลักษณะเป็นแชร์ลูกโซ่ เป็นไปตามแพ็คเกจการลงทุนที่ผู้ลงทุนเลือกในการลงทุน เฉลี่ยอยู่ที่ประมาณ 10 % ต่อเดือน (รายละเอียดของแพ็คเกจจะกล่าวต่อไปในข้อที่ 2.4.6) โดยเงินที่เข้ามาในบัญชี 100% จะแบ่งเป็น 70 % อยู่ใน Cash Wallet ซึ่งสามารถถอนออกมาใช้เป็นเงินสดได้ ส่วนอีก 30 % เป็น R – Point ซึ่งเป็นส่วนที่ใช้ในการสะสมจำนวนหุ้น IPO (Initial Public Offering) ของกิจการที่ธุรกิจเงินร่วมลงทุนได้มีการเข้าไปร่วมลงทุนในกิจการนั้นๆ เมื่อกิจการดังกล่าวได้เข้าสู่ตลาดหลักทรัพย์ ผู้ลงทุนที่ได้ลงทุนกับกิจการผ่านทางธุรกิจเงินร่วมลงทุนก็จะได้รับสิทธิในหุ้น IPO เหล่านั้นผ่านทางจำนวนของ R – Point ที่สะสมมาตั้งแต่เริ่มลงทุน และสามารถทำกำไรจากส่วนต่างของหุ้น IPO ภายหลังจากการขายในตลาดหลักทรัพย์ได้

3. ตัวอย่างรูปภาพแผนภูมิแสดงอัตราผลตอบแทนใน 1 รอบการลงทุน

รูปที่ 3 แสดงแผนภูมิอัตราผลตอบแทนใน 1 รอบการลงทุน

ที่มา : การสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม

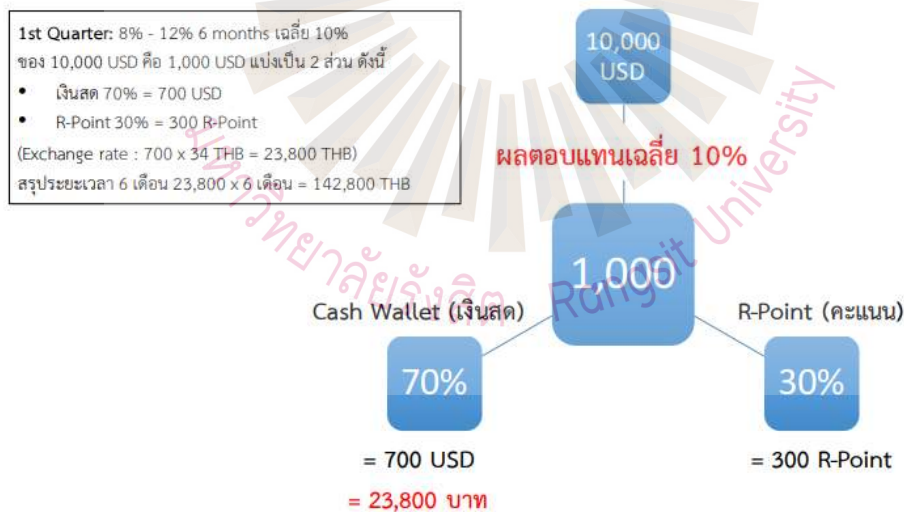
ธุรกิจเงินร่วมลงทุนที่มีลักษณะเป็นแชร์ลูกโซ่จะใช้ระยะเวลาในการลงทุนต่อแพ็คเกจประมาณ 2 ปี โดยมีอัตราผลตอบแทนปรากฏตามแผนภูมิดังกล่าวนี้ คือ ระยะเวลา 0 – 6 เดือน จะเป็นช่วงที่อัตราผลตอบแทนอยู่ที่ 8 – 12 % ต่อเดือน ระยะเวลา 6 – 12 เดือน จะเป็นช่วงที่อัตราผลตอบแทนอยู่ที่ 9 – 14 % ต่อเดือน ระยะเวลา 12 – 18 เดือน จะเป็นช่วงที่อัตรา

ผลตอบแทนอยู่ที่ 10 – 16 % ต่อเดือน ระยะเวลา 18 – 24 เดือน จะเป็นช่วงที่อัตราผลตอบแทนอยู่ที่ 11 – 18 % ต่อเดือน แต่ในช่วงเดือนที่ 14 ของการลงทุน หรือประมาณ 1 ปี 2 เดือน จะถึงจุดที่รายได้จากการลงทุน (เงินต้น กำไร และ R – Point) มีค่าเท่าต้นทุนที่ได้ลงทุนไปในธุรกิจเงินร่วมลงทุนดังกล่าว และภายหลังจากนั้น ตั้งแต่เดือนที่ 14 – 24 ของการลงทุน หรือประมาณ 10 เดือน สุดท้าย เป็นระยะเวลาในการทำกำไร โดยรายได้ทั้งหมดตั้งแต่เดือนที่ 0 – 24 (ต้นทุนและผลตอบแทน) จะรวมได้ที่ 228 – 360 %

4. ตัวอย่างการคำนวณผลตอบแทนเฉลี่ย 10 % ต่อเดือน ในการลงทุนทุก 6 เดือนของแพ็คเกจการลงทุนในธุรกิจเงินร่วมลงทุนที่มีลักษณะเป็นแชร์ลูกโซ่จำนวน 10,000 เหรียญดอลลาร์สหรัฐ

1) ผลตอบแทนเฉลี่ย 10 % ของเดือนที่ 0 – 6

ตัวอย่าง การลงทุนที่ 10,000 USD = 370,000 THB
"70% into Cash Wallet, 30% into R-Point"

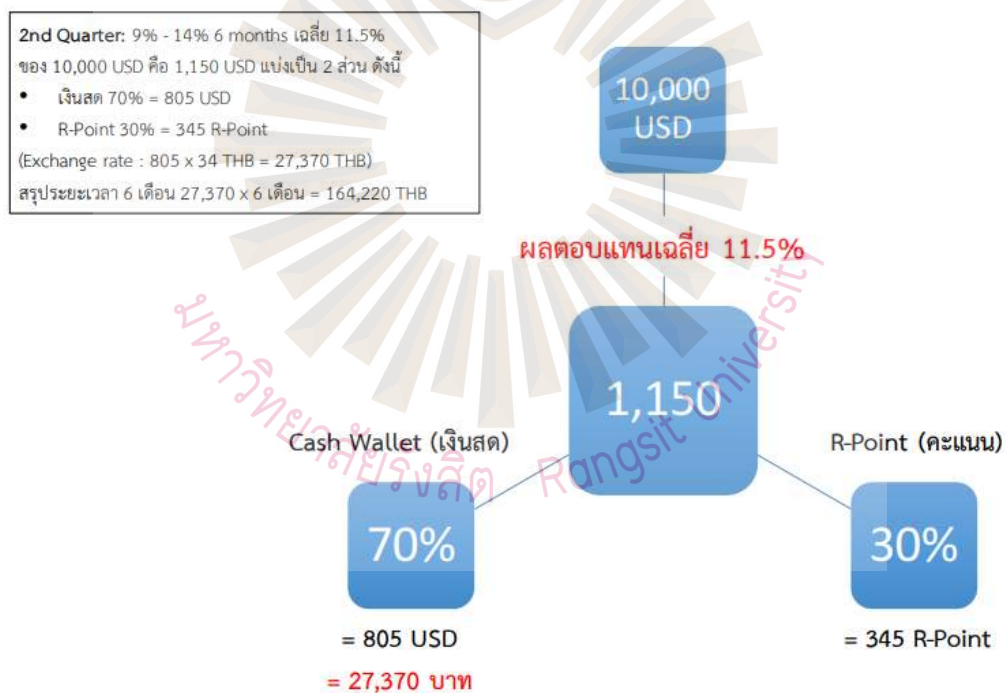

รูปที่ 4 แสดงผลตอบแทนเฉลี่ย 10 % ของเดือนที่ 0 – 6

ที่มา : การสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม

ตัวอย่างการลงทุนดังกล่าวเป็นการลงทุนในแพ็คเกจ 10,000 เหรียญดอลลาร์สหรัฐ หรือประมาณ 370,000 บาท โดยมีอัตราผลตอบแทนอยู่ในช่วง 8 – 12 % เฉลี่ยอยู่ที่ 10 % ซึ่ง 10 % ของ 10,000 เหรียญดอลลาร์สหรัฐ อยู่ที่ 1,000 เหรียญดอลลาร์สหรัฐ โดยการจ่ายผลตอบแทนจากการลงทุนใช้วิธีการดังนี้ คือ จ่ายเป็นเงินสดผ่านบัญชี Cash Wallet จำนวน 70 % เท่ากับ 700 เหรียญดอลลาร์สหรัฐ และจ่ายเข้าบัญชี R – Point ซึ่งเป็นส่วนที่ใช้ในการสะสมจำนวนหุ้น IPO (Initial Public Offering) อีก 30 % เท่ากับ 300 เหรียญดอลลาร์สหรัฐ เมื่อเทียบอัตราแลกเปลี่ยนคงที่ 1 เหรียญดอลลาร์สหรัฐ เท่ากับ 37 บาท ผู้ลงทุนก็จะได้รับเงินสดเท่ากับ $700 \times 37 = 23,800$ บาท ต่อเดือน ซึ่งระยะเวลาลงทุนช่วงแรกจำนวน 6 เดือน จะได้รับเงินรวมทั้งสิ้น ประมาณ $23,800 \times 6 = 142,800$ บาท

2) ผลตอบแทนเฉลี่ย 11.5 % ของเดือนที่ 7 – 12

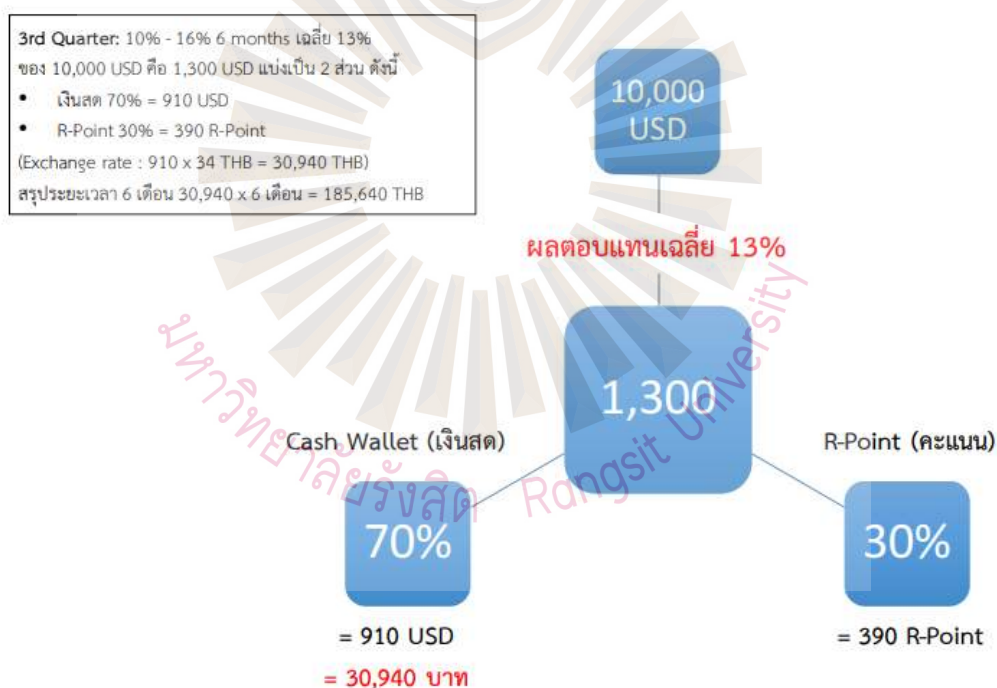

รูปที่ 5 แสดงผลตอบแทนเฉลี่ย 11.5 % ของเดือนที่ 7 – 12

ที่มา : การสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม

ตัวอย่างการลงทุนดังกล่าวเป็นการลงทุนในแพ็คเกจ 10,000 เหรียญดอลลาร์สหรัฐ หรือประมาณ 370,000 บาท โดยมีอัตราผลตอบแทนอยู่ในช่วง 9 – 14 % เฉลี่ยอยู่ที่ 11.5 % ซึ่ง 11.5 % ของ 10,000 เหรียญดอลลาร์สหรัฐ อยู่ที่ 1,150 เหรียญดอลลาร์สหรัฐ โดยการจ่ายผลตอบแทนจากการลงทุนใช้วิธีการดังนี้ คือ จ่ายเป็นเงินสดผ่านบัญชี Cash Wallet จำนวน 70 % เท่ากับ 805 เหรียญดอลลาร์สหรัฐ และจ่ายเข้าบัญชี R – Point ซึ่งเป็นส่วนที่ใช้ในการสะสมจำนวนหุ้น IPO (Initial Public Offering) อีก 30 % เท่ากับ 345 เหรียญดอลลาร์สหรัฐ เมื่อเทียบอัตราแลกเปลี่ยนคงที่ 1 เหรียญดอลลาร์สหรัฐ เท่ากับ 37 บาท ผู้ลงทุนก็จะได้รับเงินสดเท่ากับ $805 \times 37 = 27,370$ บาท ต่อเดือน ซึ่งระยะเวลาลงทุนช่วงแรกจำนวน 6 เดือน จะได้รับเงินรวมทั้งสิ้น ประมาณ $27,370 \times 6 = 164,220$ บาท

3) ผลตอบแทนเฉลี่ย 13 % ของเดือนที่ 13 – 18

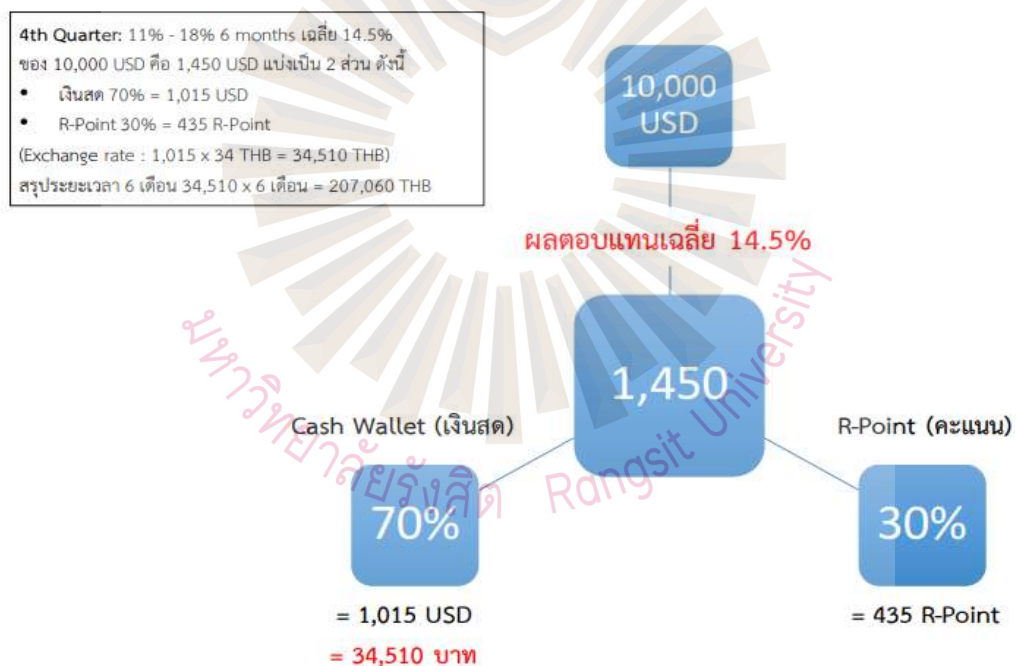
รูปที่ 6 แสดงผลตอบแทนเฉลี่ย 13 % ของเดือนที่ 13 – 18

ที่มา : การสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม

ตัวอย่างการลงทุนดังกล่าวเป็นการลงทุนในแพ็คเกจ 10,000 เหรียญดอลลาร์สหรัฐ หรือประมาณ 370,000 บาท โดยมีอัตราผลตอบแทนอยู่ในช่วง 10 – 16 % เฉลี่ยอยู่ที่ 13 % ซึ่ง 13 % ของ 10,000 เหรียญดอลลาร์สหรัฐ อยู่ที่ 1,300 เหรียญดอลลาร์สหรัฐ โดยการจ่ายผลตอบแทนจากการลงทุนใช้วิธีการดังนี้ คือ จ่ายเป็นเงินสดผ่านบัญชี Cash Wallet จำนวน 70 % เท่ากับ 910 เหรียญดอลลาร์สหรัฐ และจ่ายเข้าบัญชี R – Point ซึ่งเป็นส่วนที่ใช้ในการสะสมจำนวนหุ้น IPO (Initial Public Offering) อีก 30 % เท่ากับ 390 เหรียญดอลลาร์สหรัฐ เมื่อเทียบอัตราแลกเปลี่ยนคงที่ 1 เหรียญดอลลาร์สหรัฐ เท่ากับ 37 บาท ผู้ลงทุนก็จะได้รับเงินสดเท่ากับ $910 \times 37 = 30,940$ บาท ต่อเดือน ซึ่งระยะเวลาลงทุนช่วงแรกจำนวน 6 เดือน จะได้รับเงินรวมทั้งสิ้น ประมาณ $30,940 \times 6 = 185,640$ บาท

4) ผลตอบแทนเฉลี่ย 13 % ของเดือนที่ 19 – 24

รูปที่ 7 แสดงผลตอบแทนเฉลี่ย 13 % ของเดือนที่ 19 – 24

ที่มา : การสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม

ตัวอย่างการลงทุนดังกล่าวเป็นการลงทุนในแพ็คเกจ 10,000 เหรียญดอลลาร์สหรัฐ หรือประมาณ 370,000 บาท โดยมีอัตราผลตอบแทนอยู่ในช่วง 11 – 18 % เฉลี่ยอยู่ที่ 14.5 % ซึ่ง 14.5 % ของ 10,000 เหรียญดอลลาร์สหรัฐ อยู่ที่ 1,450 เหรียญดอลลาร์สหรัฐ โดยการจ่ายผลตอบแทนจากการลงทุนใช้วิธีการดังนี้ คือ จ่ายเป็นเงินสดผ่านบัญชี Cash Wallet จำนวน 70 % เท่ากับ 1,015 เหรียญดอลลาร์สหรัฐ และจ่ายเข้าบัญชี R – Point ซึ่งเป็นส่วนที่ใช้ในการสะสมจำนวนหุ้น IPO (Initial Public Offering) อีก 30 % เท่ากับ 435 เหรียญดอลลาร์สหรัฐ เมื่อเทียบอัตราแลกเปลี่ยนคงที่ 1 เหรียญดอลลาร์สหรัฐ เท่ากับ 37 บาท ผู้ลงทุนก็จะได้รับเงินสดเท่ากับ $910 \times 37 = 34,510$ บาท ต่อเดือน ซึ่งระยะเวลาลงทุนช่วงแรกจำนวน 6 เดือน จะได้รับเงินรวมทั้งสิ้น ประมาณ $34,510 \times 6 = 207,060$ บาท

5) สรุปอัตราผลตอบแทนของการลงทุนเดือนที่ 1 - 24

ตารางสรุป การลงทุนที่ 10,000 USD = 370,000 THB
"70% into Cash Wallet, 30% into R-Point"

Period	รายได้ต่อเดือน (THB)	รายได้สะสม 6 เดือน	
		Cash 70% (THB)	R-Point 30%
1 st Quarter	23,800	142,800	1,800
2 nd Quarter	27,370	164,220	2,070
3 rd Quarter	30,940	185,640	2,340
4 th Quarter	34,510	207,060	2,610
Total		699,720	8,820

ตารางที่ 2 สรุปอัตราผลตอบแทนของการลงทุนเดือนที่ 1 - 24

ที่มา : การสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม

สรุปการลงทุนในแพ็คเกจ 10,000 เหรียญดอลลาร์สหรัฐ หรือประมาณ 370,000 บาท มีอัตราผลตอบแทนช่วงแรก เดือนที่ 1 – 6 อยู่ที่ 23,800 บาทต่อเดือน เป็นเงินสด 142,800 บาท และเป็นมูลค่า R – Point ซึ่งเป็นส่วนที่ใช้ในการสะสมจำนวนหุ้น IPO (Initial Public Offering) อยู่ที่ 1,800 บาท มีอัตราผลตอบแทนช่วงที่สอง เดือนที่ 7 – 12 อยู่ที่ 27,370 บาท เป็น

เงินสด 164,220 บาท และเป็นมูลค่า R - Point อยู่ที่ 2,070 บาท มีอัตราผลตอบแทนช่วงที่สาม เดือนที่ 13 - 18 อยู่ที่ 30,940 บาท เป็นเงินสด 185,640 บาท และเป็นมูลค่า R - Point อยู่ที่ 2,340 บาท และมีอัตราผลตอบแทนช่วงสุดท้าย เดือนที่ 19 - 24 อยู่ที่ 34,510 บาท เป็นเงินสด 207,060 บาท และเป็นมูลค่า R - Point อยู่ที่ 2,610 บาท รวมมูลค่าเงินสดที่ได้จำนวน 699,720 บาท และ R - Point อยู่ที่ 8,820 เหรียญดอลลาร์สหรัฐ โดยที่มูลค่าเงินสดที่ได้มีจำนวนมากกว่า เงินลงทุนอยู่ที่ $699,720 - 370,000 = 329,720$ บาท หรือคิดเป็นกำไรร้อยละ 89.11 ของเงินลงทุนทั้งหมด ซึ่งคิดเป็นเงินรายรับ 13,738 บาทต่อเดือน หรือคิดเป็นกำไรร้อยละ 3.71 ต่อเดือน และยังได้รับสิทธิ R - Point ที่จะใช้ในการสะสมเป็นจำนวนหุ้น IPO อีกเป็นมูลค่า 8,820 เหรียญดอลลาร์สหรัฐ หรือ 299,880 บาท หรือคิดเป็นกำไรร้อยละ 81.04 ของเงินลงทุนทั้งหมด เมื่อรวมเงินสดจำนวน 329,720 บาท และ R - Point อีก 299,880 บาท จะเป็นเงินกำไรที่ได้จากการลงทุนจำนวน 629,600 บาท หรือคิดเป็นกำไรร้อยละ 170.16 ของเงินลงทุนทั้งหมด

5. ตัวอย่างแพ็คเกจสัญญาการลงทุนทั้งหมดของแชร์ลูกโซ่ในธุรกิจเงินร่วมลงทุน

สัญญาการลงทุน 24 เดือน (เงินต้น + กำไร + R-Point)		
Package (USD)	Exchange rate 1 USD = 37 THB	Profit sharing
500	18,500	1st Quarter : 8% - 12% 6 months 2nd Quarter : 9% - 14% 6 months 3rd Quarter : 10% - 16% 6 months 4th Quarter : 11% - 18% 6 months
1,000	37,000	
5,000	185,000	
10,000	370,000	
50,000	1,850,000	
100,000	3,700,000	

- All the profit sharing payout will 70% into Cash Wallet, 30% into R-Point.
- Total profit Sharing payout includes initial capital of investment.

ตารางที่ 3 แสดงแพ็คเกจสัญญาการลงทุนทั้งหมดของแชร์ลูกโซ่ในธุรกิจเงินร่วมลงทุน
ที่มา : การสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม

จากภาพตารางแสดงแพ็คเกจสัญญาการลงทุนจำนวน 24 เดือน ซึ่งรวมทั้งเงินต้น กำไร และ R – Point ที่ได้รับ โดยเริ่มจากแพ็คเกจ 500 เหรียญดอลลาร์สหรัฐ เมื่อใช้อัตราแลกเปลี่ยนคงที่อยู่ที่ 1 เหรียญดอลลาร์สหรัฐ เท่ากับ 37 บาท ผู้ลงทุนจะต้องนำเงินมาลงทุนเท่ากับ 18,500 บาท แพ็คเกจ 1,000 เหรียญดอลลาร์สหรัฐ ผู้ลงทุนจะต้องนำเงินมาลงทุนเท่ากับ 37,000 บาท แพ็คเกจ 5,000 เหรียญดอลลาร์สหรัฐ ผู้ลงทุนจะต้องนำเงินมาลงทุนเท่ากับ 185,000 บาท แพ็คเกจ 10,000 เหรียญดอลลาร์สหรัฐ ผู้ลงทุนจะต้องนำเงินมาลงทุนเท่ากับ 370,000 บาท แพ็คเกจ 50,000 เหรียญดอลลาร์สหรัฐ ผู้ลงทุนจะต้องนำเงินมาลงทุนเท่ากับ 1,850,000 บาท และแพ็คเกจ 100,000 เหรียญดอลลาร์สหรัฐ ผู้ลงทุนจะต้องนำเงินมาลงทุนเท่ากับ 3,700,000 บาท

6. ตัวอย่างผลตอบแทนสัญญา 24 เดือนของทุกแพ็คเกจการลงทุน

ตารางสรุป ผลตอบแทนสัญญา 24 เดือน

Package unit size	Exchange rate 1 USD = 37 THB		ผลตอบแทนเฉลี่ยต่อเดือน (THB)				สัญญา 24 เดือน	
	USD	THB	1 st Q 6 เดือน	2 nd Q 6 เดือน	3 rd Q 6 เดือน	4 th Q 6 เดือน	Cash 70% (THB)	R-Point 30%
S	500	18,500	1,190	1,368	1,547	1,725	34,986	441
	1,000	37,000	2,380	2,737	3,094	3,451	69,972	882
M	5,000	185,000	11,900	13,680	15,470	17,250	349,860	4,410
	10,000	370,000	23,800	27,370	30,940	34,510	699,720	8,820
L	50,000	1,850,000	119,000	136,800	154,700	172,500	3,498,600	44,100
	100,000	3,700,000	238,000	273,700	309,400	345,100	6,997,200	88,200

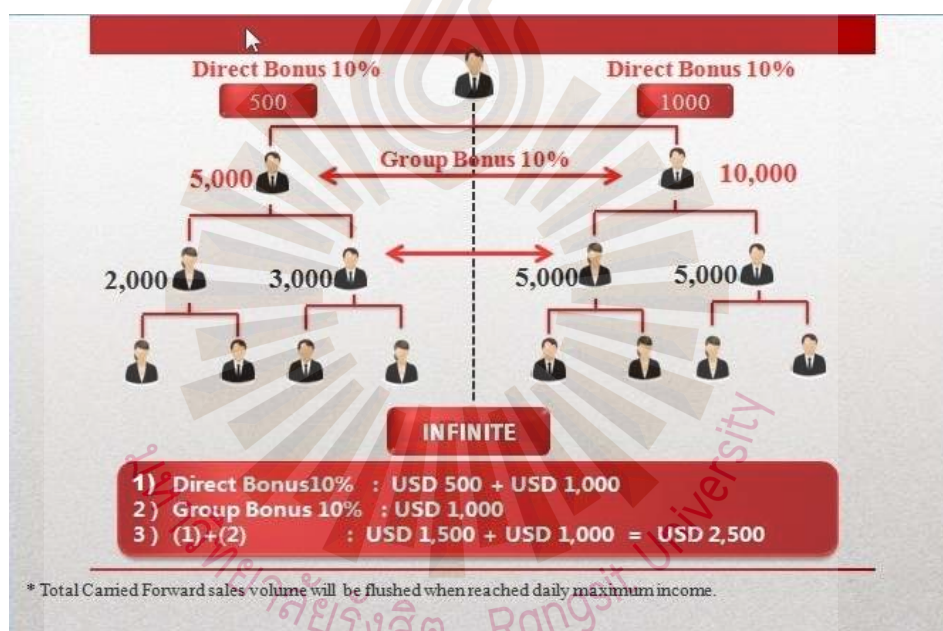
ตารางที่ 4 แสดงผลตอบแทนสัญญา 24 เดือนของทุกแพ็คเกจการลงทุน

ที่มา : การสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม

จากภาพตัวอย่างผลตอบแทนสัญญา 24 เดือนของทุกแพ็คเกจการลงทุน โดยแบ่งเป็นแพ็คเกจขนาดเล็ก (Small: S) ได้แก่ มูลค่าเงินลงทุน 500 เหรียญดอลลาร์สหรัฐ หรือ 18,500 บาท มีผลตอบแทนสัญญา 24 เดือนอยู่ที่ 34,986 บาท และ R – Point อยู่ที่ 441 เหรียญดอลลาร์สหรัฐ มูลค่าเงินลงทุน 1,000 เหรียญดอลลาร์สหรัฐ หรือ 37,000 บาท มีผลตอบแทนสัญญา 24 เดือนอยู่ที่ 69,972 บาท และ R – Point อยู่ที่ 882 เหรียญดอลลาร์สหรัฐ ต่อมาแพ็คเกจขนาดกลาง (Medium: M) ได้แก่ มูลค่าเงินลงทุน 5,000 เหรียญดอลลาร์สหรัฐ หรือ 185,000 บาท มีผลตอบแทนสัญญา 24 เดือนอยู่ที่ 349,860 บาท และ R – Point อยู่ที่ 4,410

เหรียญดอลลาร์สหรัฐ มูลค่าเงินลงทุน 10,000 เหรียญดอลลาร์สหรัฐ หรือ 370,000 บาท มีผลตอบแทนสัญญา 24 เดือนอยู่ที่ 699,720 บาท และ R – Point อยู่ที่ 8,820 เหรียญดอลลาร์สหรัฐ และแพ็คเกจขนาดใหญ่ (Large: L) มูลค่าเงินลงทุน 50,000 เหรียญดอลลาร์สหรัฐ หรือ 185,000 บาท มีผลตอบแทนสัญญา 24 เดือนอยู่ที่ 3,498,600 บาท และ R – Point อยู่ที่ 44,100 เหรียญดอลลาร์สหรัฐ มูลค่าเงินลงทุน 100,0000 เหรียญดอลลาร์สหรัฐ หรือ 3,700,000 บาท มีผลตอบแทนสัญญา 24 เดือนอยู่ที่ 6,997,200 บาท และ R – Point อยู่ที่ 88,200 เหรียญดอลลาร์สหรัฐ

7. ตัวอย่างการคำนวณ Commission Bonus โดยใช้ระบบผัง Binary

รูปที่ 8 แสดงการคำนวณ Commission Bonus โดยใช้ระบบผัง Binary

ที่มา : การสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม

จากภาพตัวอย่างภาพแสดงตัวอย่างการคำนวณ Commission Bonus โดยใช้ระบบผัง Binary โดยในการลงทุนแต่ละครั้ง นอกจากผู้ลงทุนจะได้รับเงินสดจากการลงทุน และ R – Point แล้ว ยังมีสิทธิได้รับ Commission Bonus จากการชักชวนผู้ลงทุนด้วย โดยเริ่มจาก Direct Bonus หรือ โบนัสทางตรง ซึ่งได้มาจากการที่มีผู้ลงทุนภายใต้รหัสสมาชิกของตน โดยจะได้รับ Direct Bonus ประมาณ 10% ของมูลค่าเงินลงทุนทั้งหมด เช่น มีผู้ลงทุนภายใต้รหัสสมาชิกของตนประมาณ 1000 เหรียญดอลลาร์สหรัฐ ผู้ลงทุนระดับบนก็จะได้รับ Direct Bonus 10% จาก

1000 เหรียญดอลลาร์สหรัฐ นั่นก็คือ 100 เหรียญดอลลาร์สหรัฐ นอกจากนั้น ผู้ลงทุนยังจะได้รับ Commission Bonus อีกประเภทหนึ่งคือ Group Bonus หรือ โบนัสกลุ่ม ซึ่งได้มาจากการที่มีผู้ลงทุนภายในรหัสสมาชิกของตน ซึ่งเป็นการที่มีผู้ลงทุนระดับล่างครบทั้งด้านซ้ายและด้านขวาซึ่งเป็นไปตามระบบ Binary เมื่อมีผู้ลงทุนระดับล่างครบทั้งด้านซ้ายและด้านขวา ผู้ลงทุนระดับบนก็จะได้รับ Group Bonus อีกประมาณ 10% ของมูลค่าเงินลงทุนทั้งหมดทั้งด้านซ้ายและขวารวมกัน เช่น มีผู้ลงทุนภายใต้รหัสสมาชิกของตนด้านซ้ายและด้านขวารวมกันประมาณ 1500 เหรียญดอลลาร์สหรัฐ ผู้ลงทุนระดับบนก็จะได้รับ Group Bonus 10% จาก 1500 เหรียญดอลลาร์สหรัฐ นั่นก็คือ 150 เหรียญดอลลาร์สหรัฐ ดังนั้น จากการลงทุนครบตามระบบผัง Binary ผู้ลงทุนระดับบนก็จะได้รับค่า Commission Bonus รวมจำนวน 250 เหรียญดอลลาร์สหรัฐ

8. การลงทุนระบบ Snowball

รูปที่ 9 แสดงการลงทุนระบบ Snowball

ที่มา : การสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม

จากภาพแสดงการลงทุนระบบ Snowball คือ การนำผลกำไรที่ได้จากการลงทุน นำกลับเข้ามาสู่ระบบการลงทุน เพื่อที่จะทำให้เกิดระบบดอกเบี้ยทบต้น เป็นการนำผลกำไรกลับมา ทำกำไรอีกครั้งหนึ่ง เหมือนกับการกลิ้งลูกหิมะลงเขา เมื่อมีการกลิ้งลูกหิมะเรื่อยๆ หิมะก็จะ กลายเป็นหิมะลูกใหญ่ขึ้น เช่นเดียวกับการนำกำไรกลับมาลงทุน สุดท้ายก็จะกลายเป็นเงินกำไร จำนวนมหาศาล จึงเรียกระบบการลงทุนนี้ว่า “ระบบ Snowball” โดยระบบ Snowball นี้ทำให้ผู้ ลงทุนจะต้องหาผู้ลงทุนระดับล่าง เพื่อมาสร้างผลกำไรลงทุนให้มากขึ้น ตามระบบ Binary เมื่อผู้ ลงทุนได้รับผลกำไรในแต่ละงวด ก็จะนำผลกำไรดังกล่าวกลับมาลงทุนอีกครั้งหนึ่ง ก็จะทำให้ เงินปันผลในแต่ละงวดสูงขึ้น และก็จะเก็บเกี่ยวผลประโยชน์จากระบบ Snowball นี้ในท้ายที่สุด ซึ่ง ในความเป็นจริงแล้ว ผู้ลงทุนไม่สามารถที่จะเก็บเกี่ยวผลประโยชน์ตามระบบ Snowball ได้จริง เนื่องจากเมื่อถึงจุดหนึ่ง แชรส์ลูกโซ่ก็จะล้ม แต่ผู้ที่ได้รับเงินจากระบบนี้มากที่สุดคือ ผู้ก่อตั้งแชร์ลูกโซ่ ไม่ใช่ผู้ที่ลงทุนในระบบ Snowball แต่อย่างใด

9. การขึ้นระดับสตาร์ (Star) และการได้รับรางวัลพิเศษ

Star Ranking	Investment Left (USD)	Investment Right (USD)	Duration	Reward
1	50,000	50,000	3 เดือน	1 lot
2	250,000	250,000	6 เดือน	3 lot
3	1,000,000	1,000,000	12 เดือน	นาฬิกา Cartier
4	5,000,000	5,000,000	18 เดือน	100 lot
5	15,000,000	15,000,000	24 เดือน	200 lot

ตารางที่ 5 แสดงการขึ้นระดับสตาร์ (Star) และการได้รับรางวัลพิเศษ

ที่มา : การสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม

จากภาพตัวอย่าง ตารางแสดงการขึ้นระดับสตาร์ (Star) และการได้รับรางวัล พิเศษในการลงทุน โดยการลงทุนแต่ละครั้ง นอกจากผู้ลงทุนจะได้รับเงินสด (Cash) และ R – Point แล้ว ยังมีสิทธิได้รับการขึ้นเป็นสตาร์ (Star) ซึ่งการเป็นระดับสตาร์นั้นส่งผลทำให้เกิดความ น่าเชื่อถือของทีมงานแชร์ลูกโซ่และทำให้สามารถนำชื่อเสียงการเป็นระดับสตาร์ไปใช้ในการ แสวงหาบุคคลเป้าหมายเข้ามาร่วมการลงทุนได้อีก เนื่องจากการเป็นระดับสตาร์จะขึ้นอยู่กับมูลค่า การลงทุนที่บุคคลนั้นๆ สามารถลงทุนหรือแสวงหาลูกทีมมาลงทุนภายใต้เครือข่ายทีมงานของ ตนเองได้ การเป็นระดับสตาร์ที่สูงนั้น จะส่งผลทำให้ผู้ลงทุนได้รับเงินผลประโยชน์จากการลงทุนที่

สูงขึ้นไปด้วยตามกลไกในระบบ Binary และทำให้ได้รับสิทธิประโยชน์อย่างอื่นเพิ่มขึ้นตามไปด้วย เช่น การได้รับแพ็คเกจท่องเที่ยว หรือการได้รับรถยนต์โดยไม่คิดมูลค่าจากระบบแชร์ลูกโซ่ ซึ่งการขึ้นเป็นสตาร์จะสามารถขึ้นได้โดยการลงทุนผ่านระบบ Binary โดยทำให้ทั้งสองข้างของการลงทุนมีมูลค่าเท่ากับที่ระบบแชร์ลูกโซ่ได้กำหนดไว้ โดยการเป็น 1 Star เริ่มจากการลงทุนทั้งสองข้างของระบบ Binary ให้ได้ข้างละ 50,000 เหรียญดอลลาร์สหรัฐ ภายในระยะเวลา 3 เดือน การเป็น 2 Stars เริ่มจากการลงทุนทั้งสองข้างของระบบ Binary ให้ได้ข้างละ 250,000 เหรียญดอลลาร์สหรัฐ ภายในระยะเวลา 6 เดือน การเป็น 3 Stars เริ่มจากการลงทุนทั้งสองข้างของระบบ Binary ให้ได้ข้างละ 1,000,000 เหรียญดอลลาร์สหรัฐ ภายในระยะเวลา 12 เดือน การเป็น 4 Stars เริ่มจากการลงทุนทั้งสองข้างของระบบ Binary ให้ได้ข้างละ 5,000,000 เหรียญดอลลาร์สหรัฐ ภายในระยะเวลา 18 เดือน และการเป็น 5 Stars เริ่มจากการลงทุนทั้งสองข้างของระบบ Binary ให้ได้ข้างละ 15,000,000 เหรียญดอลลาร์สหรัฐ ภายในระยะเวลา 24 เดือน นอกจากนั้นยังจะได้รับรางวัลเป็นคะแนนพิเศษ (Lot) ซึ่งสามารถนำไปแลกเปลี่ยนของรางวัลพิเศษจากระบบแชร์ลูกโซ่ได้อีก

10. ตัวอย่างของรางวัลพิเศษ

รูปที่ 10 แสดงรางวัลพิเศษ

ที่มา : การสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม

จากภาพตัวอย่างของรางวัลพิเศษ ซึ่งในระบบแชร์ลูกโซ่จะให้ของรางวัลพิเศษเพิ่มเติมนอกเหนือจากการขึ้นเป็นระดับสตาร์ (Star) ในแต่ละระดับ เช่น การเป็น 1 Star จะได้รับแพ็คเกจท่องเที่ยวกรุงเทพ – ฮองกง 2 คืน 3 วัน มูลค่า 15,000 บาท การเป็น 3 Stars จะได้รับบัตรกำนัลจาก Siam Paragon มูลค่า 300,000 บาท และการเป็น 5 Stars จะได้รับรถยนต์ยี่ห้อ Porsche รุ่น 718 Cayman 1 คัน โดยไม่คิดมูลค่าแต่อย่างใด

ภาคผนวก ข

วิธีการแสวงหาผู้ลงทุนและการโฆษณาชวนเชื่อให้เข้าร่วมการลงทุน
ในธุรกิจเงินร่วมลงทุนที่มีลักษณะเป็นแชร์ลูกโซ่

มหาวิทยาลัยรังสิต Rangsit University

วิธีการแสวงหาผู้ลงทุนและการโฆษณาชวนเชื่อให้เข้าร่วมการลงทุนในธุรกิจเงินร่วมลงทุนที่มีลักษณะเป็นแชร์ลูกโซ่

รูปที่ 1 แสดงการสอนผู้เข้าร่วมในขบวนการแชร์ลูกโซ่ 1

ที่มา : การสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม

จากภาพดังกล่าว เป็นภาพที่ใช้ในการสอนผู้เข้าร่วมในขบวนการแชร์ลูกโซ่สามารถอธิบายได้ว่า เมื่อผู้เข้าร่วมอยู่ในขบวนการแชร์ลูกโซ่ได้พบเจอกับผู้ที่มีแนวโน้มจะเป็นเหยื่อของการลงทุนแล้ว ไม่ว่าจะรู้จักบุคคลดังกล่าวหรือไม่ก็ตาม และไม่ว่าบุคคลดังกล่าวจะมีความสนใจในการลงทุนหรือไม่ วิธีการของผู้กระทำความผิดจะอาศัยการเข้าไปพูดคุยชักทาย ทำความรู้จัก โดยอาศัยมิตรภาพ ไม่มีการแสวงหาผลประโยชน์ในขณะเริ่มต้น เมื่อเหยื่อหลงตัวเข้าไปพูดคุยชักทายกับผู้กระทำความผิดแล้ว ผู้กระทำความผิดก็จะอาศัยโอกาสในการอธิบายถึงธุรกิจเงินร่วมลงทุนที่มีลักษณะเป็นแชร์ลูกโซ่ดังกล่าว และใช้โอกาสในการสอบถามถึงบุคคลที่ใกล้ชิดกับเหยื่อเพื่อแสวงหาบุคคลที่เป็นเป้าหมายในการหลอกลวงที่มีโอกาสในการลงทุน และให้เหยื่อนัดกับบุคคลเป้าหมายเพื่อที่ผู้กระทำความผิดจะได้พบปะและหลอกลวงให้ลงทุนในแชร์ลูกโซ่ดังกล่าวต่อไป

อย่าลืม Follow เชนะครับ !!
ทางที่ดีควรบอกเขาล่วงหน้าเลยว่า "เราจะขออนุญาต Follow"

ตามที่เราได้คุยกันวันนี้ ถ้าพร้อมก็ติดต่อผมมาได้เลย แต่หากวันนี้ที่ยังมีข้อสงสัยประการใด สอบถามผมได้เสมอนะครับ ผมยินดีแก้ไขปัญหาได้ทุกข้อ และผมจะขออนุญาต โทรสอบถามความพร้อมของทีอีกครั้ง ประมาณวันเสาร์หน้านะครับ"

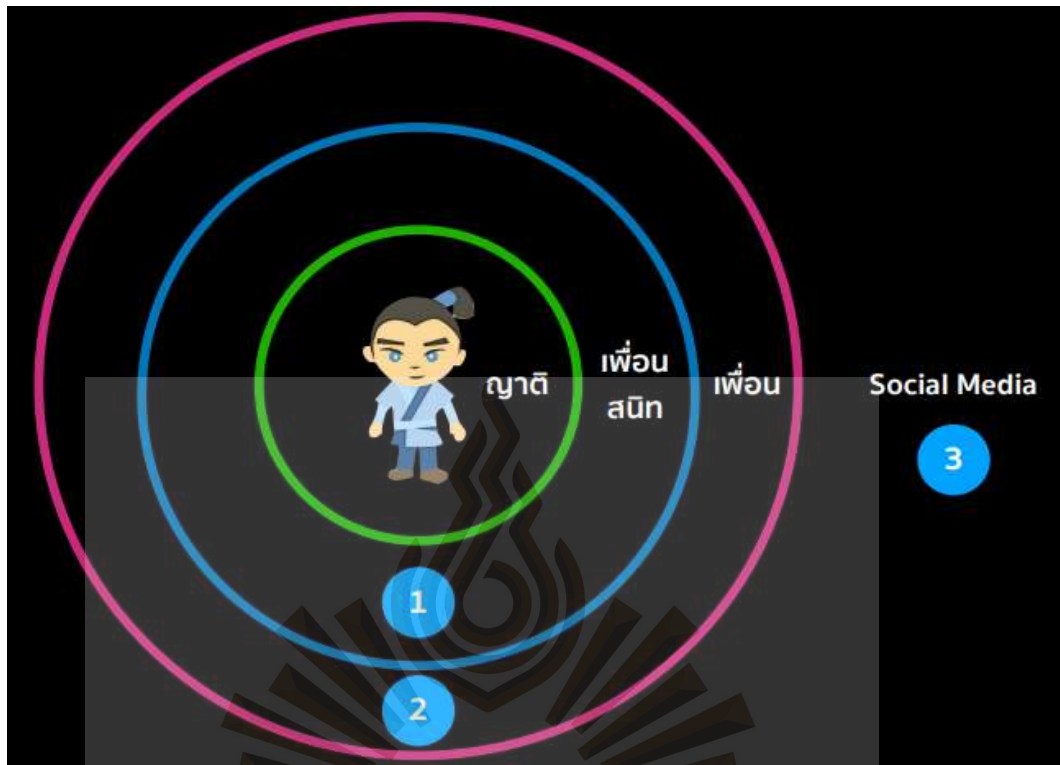
เว้นระยะสัก 2-5 วัน หรือตามแต่พิจารณาเลยครับ

- ต้องเว้นช่วงให้พอเหมาะพอควรบ้าง มีเช่นนั้นเขาอาจจะหายไปตลอดการ
- ตัวอย่างการ Follow "เป็นอย่างไรบ้างครับผม ... ถ้าเรื่องเงินลงทุนไม่ใช่อุปสรรคของที่พีคปัญหาตรงไหนอีกหรือเปล่าครับ ? ผมจะได้เสนอทางเลือกที่ดีกว่าให้"

รูปที่ 2 การสอนผู้ที่เข้าร่วมอยู่ในขบวนการแชร์ลูกโซ่ 2

ที่มา : การสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม

จากภาพดังกล่าว เป็นภาพที่ใช้ในการสอนผู้ที่เข้าร่วมอยู่ในขบวนการแชร์ลูกโซ่ สามารถอธิบายได้ว่า เมื่อผู้กระทำความผิดได้พบปะกับเป้าหมายที่ต้องการ ก็จะทำการหลอกหลวงให้ลงทุนในแชร์ลูกโซ่ แม้ว่าเป้าหมายยังจะไม่ได้ตัดสินใจลงทุนในวันดังกล่าว ผู้กระทำความผิดก็จะใช้เทคนิคในการหลอกหลวงเป้าหมายอย่างต่อเนื่อง เช่น การขออนุญาตติดตาม (Follow) ทางสื่อ Social Media ของเป้าหมาย หรือขออนุญาตติดต่อทางเบอร์โทรศัพท์ที่ได้มาในระหว่างการทำความรู้จัก และจะทำการเว้นระยะห่างให้กับเป้าหมายเพื่อใช้หลักจิตวิทยาในการไม่ให้เป้าหมายรู้สึกถึงการบีบบังคับให้ลงทุน และจะติดต่อเป้าหมายไปอีกครั้งเพื่อสอบถามความสนใจและตอบปัญหาข้อสงสัยของเป้าหมาย เมื่อเป้าหมายได้มีเวลาคิด ไตร่ตรองข้อมูล และการใส่ใจตอบปัญหาข้อสงสัย จึงเป็นสาเหตุที่ทำให้เป้าหมายเกิดความหลงเชื่อและนำเงินไปลงทุนในแชร์ลูกโซ่ดังกล่าวได้

รูปที่ 3 แสดงการสอนผู้ที่เข้าร่วมในขบวนการแชร์ลูกโซ่ 3

ที่มา : การสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม

จากภาพดังกล่าว เป็นภาพที่ใช้ในการสอนผู้ที่เข้าร่วมอยู่ในขบวนการแชร์ลูกโซ่ สามารถอธิบายได้ว่า การหาเหยื่อของผู้กระทำความผิดจะอาศัยการหาเหยื่อเป็นชั้นวงกลมซ้อนกัน โดยชั้นแรกได้แก่ เหยื่อที่อยู่ใกล้ชิดกับผู้กระทำความผิด ได้แก่ พ่อ แม่ พี่ น้อง ญาติสนิทของผู้กระทำความผิด ชั้นต่อมาได้แก่ เพื่อนสนิทของผู้กระทำความผิด ชั้นต่อมาได้แก่ เพื่อนที่รู้จัก หรือไม่ได้เป็นเพื่อนสนิท และชั้นสุดท้ายคือ การหาเหยื่อผ่านสื่อ Social Media ซึ่งปัจจุบันมี Application ที่สามารถสนับสนุนการกระทำความผิดดังกล่าวของผู้กระทำความผิดได้ เช่น Facebook, Line, WhatsApp หรือ Twitter เป็นต้น

รูปที่ 4 แสดงการสอนผู้ที่เข้าร่วมในขบวนการแชร์ลูกโซ่ 4

ที่มา : การสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม

จากภาพดังกล่าว เป็นภาพที่ใช้ในการสอนผู้ที่เข้าร่วมอยู่ในขบวนการแชร์ลูกโซ่ สามารถอธิบายได้ว่า การหาเหยื่อของผู้กระทำความผิดจะอาศัยการหาเหยื่อโดยอาศัยความสนิทสนมและการมีฐานะทางการเงินร่วมด้วย กล่าวคือ กลุ่มคนที่มีความสนิทสนมกับผู้กระทำความผิด และมีฐานะทางการเงินที่ดี จะถูกเลือกให้เป็นเป้าหมายก่อนในลำดับแรก เพื่อให้ผู้กระทำความผิดจะได้ไม่เสียเวลาในการชักชวนลงทุนในแชร์ลูกโซ่ เป้าหมายต่อมาคือ กลุ่มคนที่มีได้มีความสนิทสนมกับผู้กระทำความผิดแต่มีฐานะทางการเงิน ผู้กระทำความผิดจะเลือกเป้าหมายที่มีลักษณะดังกล่าว เนื่องจากมีแนวโน้มที่จะสามารถชักชวนให้ลงทุนในแชร์ลูกโซ่ได้ และมีความง่ายต่อการนำเสนอ เนื่องจากสามารถพูดคุยได้ถึงผลประโยชน์ของการลงทุนได้โดยตรง และไม่ต้องมีความเกรงใจในความสัมพันธ์ระหว่างกัน เป้าหมายต่อมาคือ กลุ่มคนที่มีความสนิทสนมกับผู้กระทำความผิดแต่ไม่มีฐานะทางการเงินที่ดี ซึ่งผู้กระทำความผิดจะเลือกไว้เป็นลำดับที่สาม เนื่องจากเห็นว่า ความสนิทสนมของผู้กระทำความผิดกับเป้าหมายนั้น อาจส่งผลให้เกิดความไว้วางใจกัน ความไว้วางใจดังกล่าวอาจนำไปสู่การที่เป้าหมายได้อาศัยช่องทางแนะนำจากผู้กระทำความผิด เช่น การให้ไปเยี่ยมเงินจากผู้อื่น หรือการขอกู้ยืมเงินจากธนาคาร หรือการขายหรือเปลี่ยนแปลงทรัพย์สินที่มีอยู่มาเป็นเงินลงทุน เพื่อที่จะได้นำมาลงทุนในแชร์ลูกโซ่ดังกล่าวต่อไป และเป้าหมายสุดท้าย คือ กลุ่มคนที่ไม่สนิทและไม่มีความรู้ทางเศรษฐกิจที่ดี กลุ่มคนเหล่านี้ผู้กระทำความผิดจะไม่ยุ่ง เนื่องจากมีความสำเร็จในการชักชวนได้น้อย ทำให้ทำให้เสียเวลาในการหาเป้าหมาย ดังนั้น กลุ่มเป้าหมายดังกล่าวจะเป็นกลุ่มที่ผู้กระทำความผิดไม่ให้ความสนใจหรือให้ความสนใจน้อยที่สุด

รูปที่ 5 แสดงการสอนผู้ที่เข้าร่วมในขบวนการแชร์ลูกโซ่ 5

ที่มา : การสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม

จากภาพดังกล่าว เป็นภาพที่ใช้ในการสอนผู้ที่เข้าร่วมอยู่ในขบวนการแชร์ลูกโซ่สามารถอธิบายได้ว่า การวางระบบในการหลอกลวงเป้าหมายอย่างเป็นระบบ ซึ่งนอกจากการที่ให้เป้าหมายเป็นผู้ลงทุนแล้ว ยังสามารถเปลี่ยนแปลงตัวเองไปเป็นผู้กระทำความผิดได้อีก โดยอาศัยความไม่รู้ข้อมูลที่แท้จริงของเป้าหมาย หรือความรู้อันไม่ถึงการณ์ของเป้าหมาย ซึ่งเป้าหมายจะถูกผู้กระทำความผิดหลอกลวงให้ข้อมูลเพิ่มเติมเมื่อเข้ามาสู่ระบบของแชร์ลูกโซ่แล้ว ซึ่งแบ่งเป็นการกระบวนกร 4 ขั้นตอน คือ (1) การพบปะพูดคุยกัน (Meeting) เป้าหมายจะถูกผู้กระทำความผิดชักชวนเข้าไปทำงานในที่มงานเดียวกับผู้กระทำความผิด ซึ่งขั้นตอนการพบปะพูดคุยกันจะทำให้ผู้กระทำความผิดกับเหยื่อเกิดความใกล้ชิดสนิทสนมกันมากขึ้น ทำให้เป้าหมายสามารถไว้วางใจผู้กระทำความผิดและเข้าไปเป็นส่วนหนึ่งของขบวนการแชร์ลูกโซ่ได้ (2) การจัดงานสัมมนา (Opportunity Day) เมื่อเป้าหมายได้เข้าไปเป็นส่วนหนึ่งของขบวนการแชร์ลูกโซ่แล้ว เป้าหมายจะถูกผู้กระทำความผิดชักชวนให้ร่วมกันจัดงานสัมมนาเพื่อหาเป้าหมายใหม่เพิ่มเติม โดยอาศัยการโฆษณาผ่านทางเครือข่ายของผู้กระทำความผิดและเครือข่ายของเป้าหมายเดิม ซึ่งอาจจะเป็นเพื่อนสนิทหรือญาติมิตร ให้เข้ามาฟังสัมมนาเกี่ยวกับแชร์ลูกโซ่ดังกล่าว ซึ่งงานสัมมนามักจะจัดขึ้น

ที่โรงแรมหรือห้องจัดเลี้ยงสังสรรค์ เพื่อให้ผู้เข้าร่วมงานเห็นถึงความยิ่งใหญ่ของบริษัทหรือกิจการที่เป็นแชร์ลูกโซ่นั้น และทำให้เกิดความน่าเชื่อถือว่ามีบุคคลเข้ามาร่วมงานเป็นจำนวนมาก และหลงตัวเข้าไปลงทุนในแชร์ลูกโซ่ดังกล่าวในที่สุด (3) การศึกษาอย่างเข้มข้น (Intensive Activate) เมื่อเป้าหมายได้หลงตัวเข้าไปในขบวนการแชร์ลูกโซ่ ก็จะถูกผู้กระทำความผิดหลอกลวงให้ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับแชร์ลูกโซ่ดังกล่าวอย่างเข้มข้น เพื่อที่จะสามารถไปอธิบายหลักการของธุรกิจหรือกิจการที่เป็นแชร์ลูกโซ่ดังกล่าวนั้น ให้แก่เป้าหมายใหม่ได้ และเป็นการต่อยอดแชร์ลูกโซ่ให้ขยายวงกว้างเพิ่มไปอีก และ (4) การพูดคุยกันผ่านทางเครือข่าย Social Media ของทีมงานแชร์ลูกโซ่ (Conference Line Group) เมื่อเป้าหมายได้เข้าร่วมขบวนการแชร์ลูกโซ่แล้ว ผู้กระทำความผิดก็จะมีการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างทีมงาน การสร้างความเชื่อมั่นให้แก่เป้าหมาย การกระตุ้นทีมงานแชร์ลูกโซ่ให้เกิดความอยากบรรลุผลสำเร็จคือ ความร่ำรวย โดยอาศัยการพูดคุยผ่านทางสื่อ Social Media โดยใช้ Application เช่น Line หรือ Facetime ในการพูดคุยกันเป็นกลุ่มทีมงาน ประมาณ 3 - 4 ครั้งต่อสัปดาห์ ทำให้เป้าหมายเกิดความเชื่อมั่นในทีมงานของผู้กระทำความผิด และไปแสวงหาบุคคลเป้าหมายใหม่เข้ามาร่วมลงทุนหรือร่วมเป็นขบวนการแชร์ลูกโซ่ในที่สุด

ขั้นตอนที่ 5
: Create Your System

เมื่อเข้าใจระบบแล้ว
ก็สร้างระบบตัวเองได้เลย
ประยุกต์ตามเหมาะสม

ขั้นตอนต่อไป : สร้าง KPI ของทีมขึ้นมา

ตัวอย่าง : KPI ระบบ Core

- 1) หาแม่ทัพ 6 คนของตัวเองเร็วร้อย
- 2) ให้แม่ทัพ 6 คนทำ Core ตัวเอง
- 3) ประชุมสายกลุ่ม วันละ 30 นาที
- 4) หาผู้มุ่งหวังวันละ 5 คน
- 5) อ่านหนังสือ วันละ 3 บท
- 6) อ่านข่าวการเงินปัจจุบัน
- 7) แฉกลุ่มไลน์

Workshop : จับกลุ่ม ช่วยกันคิด Core ของตัวเอง

รูปที่ 6 แสดงการสอนผู้ที่เข้าร่วมในขบวนการแชร์ลูกโซ่ 6
ที่มา : การสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม

จากภาพดังกล่าว เป็นภาพที่ใช้ในการสอนผู้ที่เข้าร่วมอยู่ในขบวนการแชร์ลูกโซ่สามารถอธิบายได้ว่า เมื่อผู้กระทำความผิดหรือเป้าหมายแต่ละคนสามารถมีความรู้ไปใช้ในการหลอกลวงเป้าหมายใหม่เข้ามาร่วมลงทุนในแชร์ลูกโซ่แล้ว ก็จะสามารถสร้างทีมงานแชร์ลูกโซ่ของตนเองขึ้นมาได้ โดยอาศัยการระบบแชร์ลูกโซ่ของผู้กระทำความผิดกลุ่มแรก (ระบบแชร์ลูกโซ่ดั้งเดิม) ในการสร้างเงินเพื่อป้อนให้กับสมาชิกกลุ่มใหม่ โดยกระบวนการการสร้างทีมใหม่ ขึ้นอยู่กับระบบของแต่ละแชร์ลูกโซ่ เช่น ระบบต้องการสมาชิกที่เป็นแม่ทัพหรือผู้ที่มีความมุ่งมั่นในการลงทุนในแชร์ลูกโซ่และต้องการแสวงหาเป้าหมายใหม่ เพื่อสร้างทีมงานแชร์ลูกโซ่ของตัวเอง ซึ่งอาจจะต้องหาแม่ทัพจำนวน 6 คนเพื่อที่จะสร้างทีมงานใหม่ และให้แม่ทัพหาเป้าหมายเพิ่มเติมอีกคนละ 6 ราย เพื่อที่จะสร้างแม่ทัพและทีมงานต่อไปเรื่อยๆ จนเป็นระบบแชร์ลูกโซ่ขนาดใหญ่ และผู้ที่เป็นผู้นำในแต่ละทีมจะต้องมีการติดต่อแม่ทัพอยู่เป็นประจำวันละประมาณ 30 นาที เพื่อสร้างความสัมพันธ์และความเชื่อมั่นในการลงทุนกับแม่ทัพ นอกจากนี้ ยังต้องดำเนินการหาเป้าหมายใหม่ในทุกวัน อย่างน้อยวันละ 5 คน เพื่อที่จะต่อยอดแชร์ลูกโซ่ให้ใหญ่ขึ้น และทำให้ตนเองได้รับผลประโยชน์ในระบบแชร์ลูกโซ่มากขึ้น ทั้งนี้ แชร์ลูกโซ่ส่วนใหญ่จะเน้นการให้ผู้เข้าร่วมแชร์ลูกโซ่อ่านหนังสือที่เกี่ยวกับการเงิน การลงทุน เป็นประจำ พร้อมทั้งติดตามข่าวสารทางการเงิน เพื่อให้เป้าหมายใหม่เห็นว่า ผู้กระทำความผิดเป็นผู้ที่มีความรู้เรื่องการลงทุนจริงๆ มิได้เป็นผู้ที่จะมาหลอกลวงให้ลงทุนในแชร์ลูกโซ่แต่อย่างใด และในกรณีที่เกิดเหตุการณ์ไม่ปกติ เช่น มีผู้ทราบดีถึงขบวนการแชร์ลูกโซ่ หรือความลับเกี่ยวกับการกระทำความผิดดังกล่าวได้หลุดรอดไปจากทีมงานแชร์ลูกโซ่ ก็จะมีระบบการทำลายกลุ่ม Social Media ที่ใช้ในการดำเนินการระหว่างทีมงานทันที เพื่อมิให้มีการตามรอยถึงผู้กระทำความผิดได้ และก็จะสร้างกลุ่มใหม่เพื่อติดต่อกันในภายหลัง

ภาคผนวก ค

ตัวอย่างของธุรกิจที่เกิดขึ้นใหม่ (Startup) ที่ผู้กระทำความผิดมักจะใช้หรือ
โฆษณาชวนเชื่อว่าเป็นธุรกิจที่มีขนาดที่อยู่ในการถือหุ้นหรือการลงทุน
(Holding Company) ของธุรกิจเงินร่วมลงทุนที่มีลักษณะเป็นแชร์ลูกโซ่

มหาวิทยาลัยรังสิต Rangsit University

ตัวอย่างของธุรกิจที่เกิดขึ้นใหม่ (Startup) ที่ผู้กระทำความผิดมักจะใช้หรือโฆษณาชวนเชื่อว่าเป็นธุรกิจที่มีอนาคตที่อยู่ในการถือหุ้นหรือการลงทุน (Holding Company) ของธุรกิจเงินร่วมลงทุนที่มีลักษณะเป็นแชร์ลูกโซ่

ธุรกิจเงินร่วมลงทุนที่มีลักษณะเป็นแชร์ลูกโซ่มักจะอ้างว่าได้นำเงินของผู้ลงทุนไปลงทุนในธุรกิจที่มีโอกาสขยายตัวได้ในอนาคต และมีความเชื่อมั่นว่าธุรกิจจะสามารถให้ผลตอบแทนที่สูงตามมา เมื่อผู้ที่สนใจจะลงทุนได้เห็นถึงธุรกิจต่างๆ ที่มีแนวโน้มให้ผลตอบแทนตามที่คาดหวัง ผู้ลงทุนจะให้เงินลงทุนแก่ธุรกิจเงินร่วมลงทุน เพื่อนำไปลงทุนในกิจการดังกล่าวต่อไป ซึ่งการโฆษณาชวนเชื่อกิจการที่นำไปลงทุนนั้น เป็นวิธีการที่ธุรกิจเงินร่วมลงทุนที่มีลักษณะเป็นแชร์ลูกโซ่ใช้โอกาสในการหารายได้จากผู้ลงทุน และเมื่อถึงจำนวนที่ต้องการก็จะมีปิดหรือยกเลิกธุรกิจเงินร่วมลงทุนดังกล่าวและนำเงินหนีไปอย่างไร้ร่องรอย โดยตัวอย่างของกิจการที่ธุรกิจเงินร่วมลงทุนมักจะโฆษณาชวนเชื่อให้ผู้ลงทุนนำเงินมาลงทุนในกิจการดังกล่าว มีดังต่อไปนี้

1. ธุรกิจให้บริการซื้อขายอัตราแลกเปลี่ยนสกุลเงิน (Forex Broker)

ธุรกิจให้บริการซื้อขายแลกเปลี่ยนสกุลเงิน (Forex Broker) เป็นหนึ่งในกิจการที่ธุรกิจเงินร่วมลงทุนที่มีลักษณะเป็นแชร์ลูกโซ่ใช้ในการโฆษณาชวนเชื่อให้ผู้ลงทุนนำเงินมาลงทุนในฐานะเจ้าของกิจการให้บริการซื้อขายแลกเปลี่ยนสกุลเงิน (Forex Broker) ซึ่งแสวงหากำไรจากการแลกเปลี่ยนเงินตราที่มีอยู่จำนวนมากในแต่ละวัน โดยหลักการแล้ว การเสนออัตราแลกเปลี่ยนของเงินสกุลหนึ่งๆ ควรจะต้องเป็นอัตราเดียวกับในตลาดเงินตราต่างประเทศที่มีการซื้อขายกัน แต่ในบางขณะการเสนออัตราแลกเปลี่ยนของเงินสกุลหนึ่งอาจจะมีค่าไม่เท่ากัน เป็นการเปิดโอกาสให้มีการทำกำไรในการซื้อขายเงินตราสกุลนั้น โดยการซื้อเงินตราต่างประเทศสกุลนั้นในราคาที่ถูกและขายเงินตราต่างประเทศสกุลนั้นในราคาที่แพง (การสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม, 2561)

ตัวอย่างเช่น มีการเสนอราคาอัตราแลกเปลี่ยนของเงินปอนด์สเตอร์ลิงกับเงินดอลลาร์สหรัฐ ในตลาดวันนี้ 1 ปอนด์สเตอร์ลิง = 1.325 ดอลลาร์สหรัฐ แต่พอเดือนต่อมามีค่าเงินดอลลาร์อ่อนลงเป็น 1 ปอนด์สเตอร์ลิง = 1.345 ดอลลาร์สหรัฐ คนที่ซื้อเงินปอนด์สเตอร์ลิงก็จะได้กำไร 0.02 ดอลลาร์สหรัฐต่อ 1 ปอนด์สเตอร์ลิง แต่ในกรณีของเจ้าของกิจการให้บริการซื้อขายแลกเปลี่ยนสกุลเงินที่มีผู้ใช้บริการแลกเปลี่ยนเงินตราผ่านกิจการดังกล่าว ก็จะได้ค่าคอมมิชชั่นจาก

การแลกเปลี่ยนเงินตราเหล่านั้น ไม่ว่าจะซื้อหรือจะขาย เช่น 1% จากยอดซื้อหรือขาย และในการแลกเปลี่ยนเงินตรานั้น มีทั้งผู้ที่แลกเปลี่ยนเงินตราเพื่อนำไปใช้และผู้ที่เกี่ยวข้องในการแลกเปลี่ยนเงินตรา ซึ่งการที่กิจการให้บริการซื้อขายแลกเปลี่ยนเงินตรามีเงินจำนวนมากก็หมายถึงมีเงินในหน้าตักอยู่เป็นจำนวนมาก เพื่อให้ผู้ที่เกี่ยวข้องในค่าเงินสามารถลงทุนในการแลกเปลี่ยนเงินตราได้เป็นจำนวนมาก และกิจการดังกล่าวก็จะได้ค่าคอมมิชชั่นจากการซื้อขายแลกเปลี่ยนเงินตราที่มาก ซึ่งกิจการเหล่านั้นจะอ้างว่า ค่าคอมมิชชั่นที่ได้จากการซื้อขายแลกเปลี่ยนเงินตราดังกล่าวจะนำมาจ่ายให้แก่ผู้ลงทุนเป็นรายเดือน และอีกส่วนหนึ่งจะนำไปขยายกิจการเพื่อที่จะนำกิจการดังกล่าวเข้าตลาดหลักทรัพย์ต่อไป ทั้งนี้ กิจการดังกล่าวอาจจะมีกำไรโฆษณาชวนเชื่อถึงลำดับความนิยมของกิจการของตนว่าอยู่ในอันดับต้นๆ ของโลก หรือโฆษณาชวนเชื่อเกี่ยวกับค่า Spread หรือส่วนต่างของการลงทุนในค่าเงิน รวมทั้งความเร็วในการส่งคำสั่ง (Order) เป็นต้น (การสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม, 2561)

2. ธุรกิจรถแข่ง (Racing)

ธุรกิจรถแข่ง (Racing) เป็นหนึ่งในกิจการที่ธุรกิจเงินร่วมลงทุนที่มีลักษณะเป็นแชร์ลูกโซ่ใช้ในการโฆษณาชวนเชื่อให้ผู้ลงทุนนำเงินมาลงทุน เนื่องจากรถแข่งเป็นสิ่งที่ดู “หรูหรา” และ “ราคาแพง” ซึ่งเป็นสิ่งที่นักลงทุนส่วนใหญ่ต้องการครอบครอง และรถแข่งส่วนใหญ่เป็นรถที่มียี่ห้อติดตลาด มีราคาแพง และเป็นที่ยอดนิยมในหมู่ชนชั้นสูง เช่น Lamborghini, Ferrari, Porches, Maserati, Audi เป็นต้น โดยธุรกิจเงินร่วมลงทุนที่มีลักษณะเป็นแชร์ลูกโซ่จะเน้นการโฆษณาเกี่ยวกับการแข่งขันรถยนต์ดังกล่าว โดยอ้างว่าธุรกิจเงินร่วมลงทุนนั้นเป็นเจ้าของกิจการ และมีตราสติกเกอร์ของกิจการดังกล่าวติดอยู่กับรถแข่งนั้น ในบางกรณีตราสติกเกอร์ที่ติดรถอาจจะรวมถึงกิจการอื่นๆ ที่ธุรกิจเงินร่วมลงทุนได้นำเงินไปลงทุนด้วย ซึ่งช่วยโฆษณากิจการต่างๆ ในเครือข่ายของธุรกิจเงินร่วมลงทุนไปด้วยอีกทางหนึ่ง ทำให้เกิดความน่าเชื่อถือในกิจการเหล่านั้น เมื่อธุรกิจรถแข่งมีชื่อเสียงและทำผลงานได้ดี ทำให้ผู้ลงทุนเกิดความเชื่อมั่นและนำเงินมาลงทุนในกิจการรถแข่งและกิจการอื่นที่โฆษณาบนรถแข่งผ่านธุรกิจเงินร่วมลงทุนนี้ (การสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม, 2561)

3. ธุรกิจจำหน่ายน้ำมันเครื่องยนต์ (Lubricants)

ธุรกิจจำหน่ายน้ำมันเครื่องยนต์ (Lubricants) เป็นหนึ่งในกิจการที่ธุรกิจเงินร่วมลงทุนที่มีลักษณะเป็นแชร์ลูกโซ่ใช้ในการโฆษณาชวนเชื่อให้ผู้ลงทุนนำเงินมาลงทุน เนื่องจากเป็นกิจการที่สามารถต่อยอดกับกิจการรถแข่งได้ เพราะรถแข่งต้องใช้น้ำมันเครื่องยนต์ในการแข่งขัน และธุรกิจน้ำมัน ไม่ว่าจะเป็นน้ำมันเชื้อเพลิงหรือน้ำมันเครื่องยนต์เป็นธุรกิจที่ผู้ลงทุนมองว่ามี “ราคาแพง” “สามารถขายได้ตลอด” และ “มีกำไรจากการขายอย่างแน่นอน” ทำให้ผู้ลงทุนเห็นว่าการค้าขายน้ำมัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งน้ำมันเครื่องยนต์ซึ่งเป็นสิ่งที่มีราคาแพงย่อมส่งผลทำให้ได้กำไรในการขายได้เยอะ ประกอบกับกิจการรถแข่ง (Racing) ที่อยู่ในเครือข่ายธุรกิจเงินร่วมลงทุนเดียวกันก็ใช้น้ำมันเครื่องดังกล่าว ทำให้ผู้ลงทุนมีความเชื่อว่า สินค้าดังกล่าวจะสามารถขายได้อย่างง่ายดายและสร้างกำไรได้อย่างมหาศาล จึงทำให้ผู้ลงทุนนำเงินมาลงทุนในกิจการดังกล่าวผ่านทางธุรกิจเงินร่วมลงทุน ทั้งนี้ ในอดีต แชร์แม่ข่มขู่ก็ใช้การหลอกลวงในลักษณะเดียวกันในการชวนเชื่อให้นำเงินมาลงทุนในกิจการรถบรรทุกน้ำมัน และหาส่วนต่างจากราคาตลาดของน้ำมันที่แตกต่างกัน เป็นผลทำให้คนหลงเชื่อและนำเงินไปลงทุนในกิจการดังกล่าวจนเกิดความเสียหายในที่สุด (การสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม, 2561)

4. ธุรกิจโรงแรมและสนามกอล์ฟ (Golf Clubs & Hotels)

ธุรกิจโรงแรมและสนามกอล์ฟ (Golf Clubs & Hotels) เป็นหนึ่งในกิจการที่ธุรกิจเงินร่วมลงทุนที่มีลักษณะเป็นแชร์ลูกโซ่ใช้ในการโฆษณาชวนเชื่อให้ผู้ลงทุนนำเงินมาลงทุน เนื่องจาก “กอล์ฟ” เป็นกีฬาในหมู่นักธุรกิจหรือชนชั้นสูง มีความหรูหรา ราคาแพง และกิจการสนามกอล์ฟส่วนใหญ่มักจะมีกิจการโรงแรมเพื่อรองรับนักท่องเที่ยวและผู้ใช้บริการเล่นกอล์ฟด้วย นอกจากนี้ โรงแรมอาจจะมีบริการเกี่ยวกับสปา นวดผ่อนคลาย ฟิตเนส สระว่ายน้ำ ห้องจัดเลี้ยง เพื่อให้บริการแก่ลูกค้าที่มาพักด้วย ซึ่งแม้จะไม่ใช่งานที่เป็นรายได้หลักในธุรกิจเงินร่วมลงทุน แต่ก็ยังเป็นกิจการที่สามารถโฆษณาชวนเชื่อได้ เพราะการเล่นกอล์ฟและการพักผ่อนหย่อนใจเป็นเป้าหมายที่สำคัญของนักลงทุนที่ต้องการนำกำไรที่ได้จากการลงทุนมาใช้ และยกระดับคุณภาพชีวิตของตนเองให้ดีขึ้น ดังนั้น เมื่อผู้ลงทุนได้เห็นถึงรูปแบบของกิจการที่สามารถตอบสนองถึงรูปแบบการใช้ชีวิต (Lifestyle) ที่หรูหราและมีระดับได้ ผู้ลงทุนก็จะนำเงินมาลงทุนในกิจการผ่านธุรกิจเงินร่วมลงทุนในที่สุด (การสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม, 2561)

5. ธุรกิจจำหน่ายผลิตภัณฑ์อิเล็กทรอนิกส์ (Smart Electronic Devices)

ธุรกิจจำหน่ายผลิตภัณฑ์อิเล็กทรอนิกส์ (Smart Electronic Devices) เป็นหนึ่งในกิจการที่ธุรกิจเงินร่วมลงทุนที่มีลักษณะเป็นแชร์ลูกโซ่ใช้ในการโฆษณาชวนเชื่อให้ผู้ลงทุนนำเงินมาลงทุน เนื่องจากปัจจุบันเป็นยุคของอิเล็กทรอนิกส์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งโทรศัพท์มือถือ จึงทำให้มีการผลิตสินค้าต่างๆ ที่สามารถรองรับต่อการใช้เทคโนโลยีดังกล่าวได้ เช่น เครื่องชาร์จไฟฟ้าสำรองแบบพกพา (Power Bank) สายชาร์จ หูฟัง รวมทั้งอุปกรณ์เสริมอื่นๆ เป็นต้น ซึ่งกิจการที่มีความทันสมัยนี้ ทำให้นักลงทุนเห็นว่า กิจการที่ลงทุนจะก่อให้เกิดผลกำไรอย่างยาวนาน เนื่องจากเป็นกิจการที่เป็นไปตามพลวัตของโลก ผลิตภัณฑ์อิเล็กทรอนิกส์ดังกล่าวจะสามารถขายได้จนกว่าจะไม่มีการใช้โทรศัพท์มือถือ ดังนั้น นักลงทุนจึงนำเงินมาลงทุนในกิจการดังกล่าวผ่านทางธุรกิจเงินร่วมลงทุนนี้ (การสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม, 2561)

6. ธุรกิจค้าเครื่องเพชรพลอยและทองคำ (Jewelry & Gold)

ธุรกิจค้าเครื่องเพชรพลอยและทองคำ (Jewelry & Gold) เป็นหนึ่งในกิจการที่ธุรกิจเงินร่วมลงทุนที่มีลักษณะเป็นแชร์ลูกโซ่ใช้ในการโฆษณาชวนเชื่อให้ผู้ลงทุนนำเงินมาลงทุน เนื่องจากเป็นธุรกิจที่ค้าขายอยู่กับความหรูหรา ราคาแพง มีระดับ และตรงกับความต้องการใช้เงินของผู้ลงทุน โดยกิจการจำหน่ายเครื่องเพชรและพลอยสามารถที่จะโฆษณาชวนเชื่อได้ว่า ผู้ที่ต้องการซื้อเพชรและพลอยส่วนใหญ่เป็นคนที่มั่งคั่ง มีฐานะที่ร่ำรวย แต่การที่ผู้ลงทุนเป็นเจ้าของกิจการค้าเพชรและพลอย เปรียบเสมือนคนที่มีฐานะที่ร่ำรวยกว่า เนื่องจากเป็นผู้ผลิตและจำหน่ายเอง นอกจากนี้ กิจการค้าทองคำก็เป็นอีกหนึ่งกิจการสำคัญที่ให้บริการในการซื้อขายทองคำ ทั้งทองคำแท่ง ทองรูปพรรณ และเหรียญทองคำ รวมทั้งให้บริการในการซื้อขายทองคำออนไลน์ เพื่อเก็งกำไรราคาทองคำด้วย เช่นเดียวกับการให้บริการซื้อขายแลกเปลี่ยนสกุลเงิน (Forex) การที่รูปแบบของธุรกิจประกอบด้วยการค้าเพชร พลอย และทองคำ ทำให้ธุรกิจเกิดความน่าเชื่อถือแก่ผู้ลงทุนในทางจิตวิทยาที่ว่า ถึงแม้กิจการจะล้มละลาย แต่ก็ยังมีเพชร พลอย และทองคำในการรับประกันเงินลงทุนของผู้ลงทุนอยู่ ซึ่งธุรกิจเงินร่วมลงทุนจะอาศัยความเชื่อนี้ในการหลอกลวงให้ผู้ลงทุนนำเงินมาลงทุนกับกิจการดังกล่าวผ่านทางธุรกิจเงินร่วมลงทุน และผู้ลงทุนจะหลงเชื่อด้วยเหตุผลเกี่ยวกับความปลอดภัยในการลงทุน รวมทั้งเหตุผลเกี่ยวกับการเป็นกิจการที่ตอบสนองต่อความต้องการในการใช้เงินของผู้ลงทุนในที่สุด (การสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม, 2561)

7. ธุรกิจจำหน่ายเครื่องดื่มเพื่อสุขภาพและอาหารเสริม (Healthy Drink & Supplementary Food)

ธุรกิจจำหน่ายเครื่องดื่มเพื่อสุขภาพและอาหารเสริม (Healthy Drink & Supplementary Food) เป็นหนึ่งในกิจการที่ธุรกิจเงินร่วมลงทุนที่มีลักษณะเป็นแชร์ลูกโซ่ใช้ในการโฆษณาชวนเชื่อให้ผู้ลงทุนนำเงินมาลงทุน เนื่องจากเป็นธุรกิจที่ลงทุนกับสุขภาพของคน และสามารถให้การชวนเชื่อผ่านสรรพคุณของสินค้าได้ การที่สินค้าตอบสนองต่อสุขภาพถือเป็นสิ่งสำคัญที่ผู้ลงทุนต้องการปรารถนาที่จะมีสุขภาพที่ดี พร้อมกับการได้รับผลประโยชน์จากการลงทุนด้วย ไม่ว่าจะผู้ลงทุนจะซื้อไปใช้เองหรือไม่ก็ตาม กิจการดังกล่าวก็ถือว่าตอบสนองต่อความต้องการทางจิตใจของผู้ลงทุนแล้ว ดังนั้น เมื่อผู้ลงทุนเห็นอนาคตของการเจริญเติบโตของกิจการ ผู้ลงทุนจึงนำเงินไปลงทุนผ่านธุรกิจเงินร่วมลงทุนด้วยความเชื่อมั่นว่ากิจการดังกล่าวจะช่วยส่งเสริมสุขภาพของผู้ซื้อผลิตภัณฑ์ และจะมีการบริโภคผลิตภัณฑ์ดังกล่าวอีก (การสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม, 2561)

8. ธุรกิจคอนโดมิเนียมเพื่อการลงทุน (Real Estates)

ธุรกิจคอนโดมิเนียมเพื่อการลงทุน (Real Estates) เป็นหนึ่งในกิจการที่ธุรกิจเงินร่วมลงทุนที่มีลักษณะเป็นแชร์ลูกโซ่ใช้ในการโฆษณาชวนเชื่อให้ผู้ลงทุนนำเงินมาลงทุน โดยเหตุผลดังกล่าวเป็นเหตุผลเดียวกับกิจการค้าเพชร พลอย และทองคำ ซึ่ง “อสังหาริมทรัพย์” ถือเป็นทรัพย์สินที่มีมูลค่ามาก สามารถทำกำไรได้เยอะ และมีมูลค่าที่สูงขึ้นเรื่อยๆ ทุกปี ดังนั้น การที่รูปแบบของกิจการมีการลงทุนในอสังหาริมทรัพย์ทั้งซื้อขายและปล่อยเช่า ทำให้ธุรกิจเกิดความน่าเชื่อถือแก่ผู้ลงทุนในทางจิตวิทยาที่ว่า ถึงแม้กิจการจะล้มละลาย แต่ก็ยังมีอสังหาริมทรัพย์ที่มีมูลค่าสูงในการรับประกันเงินลงทุนของผู้ลงทุนอยู่ ซึ่งธุรกิจเงินร่วมลงทุนจะอาศัยความเชื่อนี้ในการหลอกลวงให้ผู้ลงทุนนำเงินมาลงทุนกับกิจการดังกล่าวผ่านทางธุรกิจเงินร่วมลงทุน และผู้ลงทุนจะหลงเชื่อด้วยเหตุผลเกี่ยวกับความปลอดภัยในการลงทุน รวมทั้งเหตุผลเกี่ยวกับการเป็นกิจการที่ตอบสนองต่อความต้องการในการใช้เงินของผู้ลงทุนในที่สุด (การสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม, 2561)

9. ธุรกิจร้านสะดวกซื้อ (Minimart)

ธุรกิจร้านสะดวกซื้อ (Minimart) เป็นหนึ่งในกิจการที่ธุรกิจเงินร่วมลงทุนที่มีลักษณะเป็นแชร์ลูกโซ่ใช้ในการโฆษณาชวนเชื่อให้ผู้ลงทุนนำเงินมาลงทุน เนื่องจากเชื่อว่า กิจการ

ร้านสะดวกซื้อเป็นพื้นฐานของการจับจ่ายใช้สอยของประชาชนทั่วไป ผู้บริโภคมีความต้องการซื้ออยู่ตลอดเวลา ไม่ว่าจะของจะมีราคาแพงเท่าไรก็ตาม การเปิดกิจการร้านสะดวกซื้อทำให้สามารถทำกำไรจากการขายสินค้าได้ และเมื่อมีปริมาณสาขาที่เพิ่มมากขึ้น ก็ทำให้กำไรในกิจการร้านสะดวกซื้อเพิ่มมากขึ้นตามไปด้วย และสามารถนำกำไรส่วนหนึ่งไปขยายกิจการร้านค้าให้มากขึ้นครอบคลุมทั่วประเทศ ดังนั้น เมื่อผู้ลงทุนเชื่อว่ากิจการจะมีโอกาสที่ขยายกำไรได้และมีอนาคต จึงนำเงินมาลงทุนกับกิจการดังกล่าวผ่านทางธุรกิจเงินร่วมลงทุนนี้ (การสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม, 2561)

10. ธุรกิจเหมืองแร่ (Mining)

ธุรกิจเหมืองแร่ (Mining) เป็นหนึ่งในกิจการที่ธุรกิจเงินร่วมลงทุนที่มีลักษณะเป็นแชร์ลูกโซ่ใช้ในการโฆษณาชวนเชื่อให้ผู้ลงทุนนำเงินมาลงทุน เนื่องจากเชื่อว่า กิจการเหมืองแร่จะสามารถทำกำไรจากการสัมปทานเหมืองแร่ได้ โดยเฉพาะเหมืองแร่ดีบุกและเหล็ก เป็นต้น ความต้องการแร่ดีบุกและเหล็กในตลาดโลก ส่งผลต่อราคาแร่ดีบุกและเหล็กให้มีราคาที่สูงขึ้น การทำกำไรจากราคาตลาดโลกจะส่งผลให้กิจการมีกำไรสะสมที่สูงขึ้น สามารถปันผลกำไรดังกล่าวมายังผู้ลงทุน รวมทั้งการขยายกิจการสัมปทานแหล่งแร่ไปยังที่อื่นๆ ได้มากขึ้นด้วย ดังนั้น เมื่อผู้ลงทุนเชื่อว่ากิจการมีโอกาที่จะทำกำไรได้จากราคาแร่ที่สูงขึ้นในตลาดโลก ผู้ลงทุนจึงนำเงินมาลงทุนในกิจการดังกล่าวผ่านทางธุรกิจเงินร่วมลงทุนนี้ (การสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม, 2561)

11. ธุรกิจอื่นๆ

ธุรกิจเงินร่วมลงทุนที่มีลักษณะเป็นแชร์ลูกโซ่ยังสามารถโฆษณาชวนเชื่อให้ผู้ลงทุนนำเงินมาลงทุนผ่านทางธุรกิจอื่นๆ ที่น่าสนใจ เช่น ธุรกิจท่องเที่ยว ธุรกิจนำเข้ารถยนต์จากต่างประเทศ ธุรกิจรีไซเคิลวัสดุ ธุรกิจให้คำปรึกษาทางธุรกิจ ธุรกิจขนส่งสินค้าและพัสดุ ธุรกิจสปาเพื่อสุขภาพ เป็นต้น ซึ่งส่วนใหญ่แล้วจะมีลักษณะที่คล้ายคลึงกันคือ กิจการมีกำไรที่สูง มีโอกาสในการเจริญเติบโต รวมทั้งเป็นกิจการที่ตอบสนองต่อรูปแบบการใช้ชีวิตของผู้ลงทุน ที่ต้องการลงทุนในกิจการที่มีลักษณะมีความหรูหรา มีอนาคต และมีความทันสมัยต่อโลกปัจจุบัน (การสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม, 2561)

The image features a large, faint watermark of the Rangsit University logo in the center. The logo consists of a stylized flame or sunburst shape at the top, with a circular base containing radiating lines. The text 'ภาคผนวก ง' is centered within the logo's circular base.

ภาคผนวก ง

กฎหมายและลักษณะของความผิดที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจเงินร่วมลงทุน

มหาวิทยาลัยรังสิต Rangsit University

กฎหมายและลักษณะของความผิดที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจเงินร่วมลงทุน

5.1 ลักษณะของความผิดตามพระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ. 2535

พระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ. 2535 (ราชกิจจานุเบกษา, 2535) ได้กำหนดลักษณะของความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าวไว้ ซึ่งมีมาตราที่สำคัญ ดังต่อไปนี้

มาตรา 4 บัญญัติว่า

ในพระราชบัญญัตินี้

“ธุรกิจหลักทรัพย์” หมายความว่า ธุรกิจหลักทรัพย์ประเภทดังต่อไปนี้

- (1) การเป็นนายหน้าซื้อขายหลักทรัพย์
- (2) การค้าหลักทรัพย์
- (3) การเป็นที่ปรึกษาการลงทุน
- (4) การจัดจำหน่ายหลักทรัพย์
- (5) การจัดการกองทุนรวม
- (6) การจัดการกองทุนส่วนบุคคล
- (7) กิจกรรมอื่นที่เกี่ยวข้องกับหลักทรัพย์ตามที่รัฐมนตรีกำหนดตาม

ข้อเสนอแนะของคณะกรรมการ ก.ล.ต.”

“สำนักงาน” หมายความว่า สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์

มาตรา 17 บัญญัติว่า

“ให้จัดตั้งสำนักงานขึ้นเรียกว่า “สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์” และให้มีฐานะเป็นนิติบุคคล”

มาตรา 19 บัญญัติว่า

“ให้สำนักงานมีอำนาจและหน้าที่ดังต่อไปนี้

- (1) ปฏิบัติการเพื่อให้เป็นไปตามมติของคณะกรรมการ ก.ล.ต.
- (2) กำกับดูแลให้มีการปฏิบัติตามและดำเนินการบังคับใช้กฎหมายกับบุคคลที่กระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้
- (3) กำหนดค่าธรรมเนียมเกี่ยวกับการยื่นแบบแสดงรายการข้อมูลการเสนอขาย หลักทรัพย์ การยื่นแบบแสดงรายการข้อมูลประจำปี การจดทะเบียน และการยื่นคำขอต่างๆ
- (4) รับค่าธรรมเนียม
- (5) ปฏิบัติงานอื่นตามบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้ หรือตามกฎหมายอื่น”

มาตรา 90 บัญญัติว่า

“การประกอบธุรกิจหลักทรัพย์จะกระทำได้อต่อเมื่อได้จัดตั้งในรูปบริษัทจำกัดหรือบริษัทมหาชนจำกัดหรือเมื่อเป็นสถาบันการเงินที่จัดตั้งขึ้นตามกฎหมายอื่น ทั้งนี้ โดยได้รับใบอนุญาตจากรัฐมนตรีตามข้อเสนอของคณะกรรมการ ก.ล.ต.”

มาตรา 93 บัญญัติว่า

“ผู้ใดจะกระทำการแทนบริษัทซึ่งจัดตั้งและประกอบธุรกิจหลักทรัพย์ตามกฎหมายต่างประเทศ โดยมีสำนักงานติดต่อกับบุคคลทั่วไปในราชอาณาจักรต้องได้รับอนุญาตจากสำนักงาน

ให้ผู้กระทำการแทนตามวรรคหนึ่งทำกิจการได้เฉพาะที่ระบุไว้ในการอนุญาต มิให้นำความในมาตรา 95 มาใช้บังคับแก่ผู้ได้รับอนุญาตตามมาตรา นี้ แต่ผู้ได้รับอนุญาตต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ที่สำนักงานกำหนด”

มาตรา 93 บัญญัติว่า

“ผู้ใดจะกระทำการแทนบริษัทซึ่งจัดตั้งและประกอบธุรกิจหลักทรัพย์ตามกฎหมายต่างประเทศ โดยมีสำนักงานติดต่อกับบุคคลทั่วไปในราชอาณาจักรต้องได้รับอนุญาตจากสำนักงาน

มาตรา 94 บัญญัติว่า

“บริษัทหลักทรัพย์ต้องใช้ชื่อซึ่งมีคำว่า “บริษัทหลักทรัพย์” นำหน้า และ “จำกัด” ต่อท้าย

มาตรา 95 บัญญัติว่า

“ห้ามมิให้ผู้ใดนอกจากบริษัทหลักทรัพย์ใช้ชื่อหรือคำแสดงชื่อในธุรกิจว่า “บริษัทหลักทรัพย์” หรือคำอื่นใดที่มีความหมายเช่นเดียวกัน”

มาตรา 100 บัญญัติว่า

“การตั้งบุคคลใดเป็นตัวแทนหรือนายหน้าของบริษัทหลักทรัพย์ต้องได้รับอนุญาตจากสำนักงานก่อน

การขอรับอนุญาตและการอนุญาตให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ เงื่อนไข และวิธีการที่คณะกรรมการกำกับตลาดทุนประกาศกำหนด”

มาตรา 105 บัญญัติว่า

“ให้บริษัทหลักทรัพย์จัดทำบัญชีเพื่อแสดงผลการดำเนินงานและฐานะการเงินที่เป็นอยู่ตามความเป็นจริง โดยถือปฏิบัติตามมาตรฐานการบัญชีที่กำหนดโดยสถาบันวิชาชีพที่หน่วยราชการที่เกี่ยวข้องให้ความเห็นชอบและข้อกำหนดเพิ่มเติมตามที่คณะกรรมการ ก.ล.ต. ประกาศกำหนด”

มาตรา 106 บัญญัติว่า

“ให้บริษัทหลักทรัพย์จัดทำงบดุลและบัญชีกำไรขาดทุนทุกงวดการบัญชีในรอบระยะเวลาหกเดือนตามแบบที่สำนักงานประกาศกำหนด งบดุลนั้นต้องมีการตรวจสอบและแสดงความเห็นโดยผู้สอบบัญชีที่สำนักงานให้ความเห็นชอบเป็นผู้สอบบัญชีในรอบปีบัญชีนั้นและผู้สอบบัญชีดังกล่าวต้องมีใช้กรรมการ พนักงาน หรือลูกจ้างของบริษัทหลักทรัพย์นั้น

ให้บริษัทหลักทรัพย์ประกาศงบดุลและบัญชีกำไรขาดทุนที่จัดทำขึ้นตามวรรคหนึ่งทุกงวดการบัญชีในรอบระยะเวลาหกเดือน โดยให้ปิดประกาศไว้ในที่เปิดเผย ณ สำนักงานของบริษัทหลักทรัพย์นั้น ลงประกาศในหนังสือพิมพ์รายวันแห่งท้องถิ่นอย่างน้อยหนึ่งฉบับ และเสนอต่อสำนักงานหนึ่งฉบับ

การจัดทำงบดุลและบัญชีกำไรขาดทุนสำหรับงวดการบัญชีรอบระยะเวลาหกเดือนแรกของปีบัญชีตามวรรคหนึ่งและการประกาศตามวรรคสอง ให้ดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในสามเดือนนับแต่วันสิ้นงวดการบัญชี และสำหรับงวดประจำปีบัญชี ให้ดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในสี่สิบเอ็ดวันนับแต่วันที่ได้รับอนุมัติจากที่ประชุมใหญ่ แต่ระยะเวลาทั้งหมดต้องไม่เกินสี่เดือนนับแต่วันสิ้นปีบัญชีนั้น ทั้งนี้ เว้นแต่สำนักงานจะได้กำหนดไว้เป็นอย่างอื่น”

มาตรา 108 บัญญัติว่า

“ให้บริษัทหลักทรัพย์ประกาศรายการหรือเปิดเผยข้อมูลอื่นใดเกี่ยวกับบริษัทหลักทรัพย์นั้นตามหลักเกณฑ์และระยะเวลาที่สำนักงานกำหนด ประกาศรายการหรือข้อมูลดังกล่าวให้แสดงไว้ในที่เปิดเผย ณ สำนักงานของบริษัทหลักทรัพย์นั้น และให้รายงานต่อสำนักงานทราบพร้อมด้วยสำเนาประกาศรายการหรือข้อมูลที่เปิดเผย”

มาตรา 264 บัญญัติว่า

“ในการปฏิบัติหน้าที่ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจดังต่อไปนี้

(1) เข้าไปในสถานที่ประกอบธุรกิจหรือสถานที่ตั้งของบริษัทหลักทรัพย์ ผู้ดูแลผลประโยชน์ของกองทุนรวม ผู้รับฝากทรัพย์สิน ตลาดหลักทรัพย์ ศูนย์ซื้อขายหลักทรัพย์ สำนักหักบัญชี ศูนย์รับฝากหลักทรัพย์ นายทะเบียนหลักทรัพย์ หรือสถานที่ซึ่งรวบรวมหรือประมวล

ข้อมูลของบริษัทหลักทรัพย์หรือสถาบันดังกล่าวด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์หรือด้วยเครื่องมืออื่นใด ในระหว่างเวลาพระอาทิตย์ขึ้นจนถึงพระอาทิตย์ตกหรือในเวลาทำการของสถานที่นั้น เพื่อตรวจสอบกิจการ สินทรัพย์และหนี้สิน ของบริษัทหลักทรัพย์หรือสถาบันดังกล่าว รวมทั้งเอกสาร หลักฐาน หรือข้อมูลเกี่ยวกับบริษัทหลักทรัพย์หรือสถาบันดังกล่าว

(2) เข้าไปในสถานที่ประกอบธุรกิจของผู้เริ่มจัดตั้งบริษัทมหาชนจำกัด บริษัทที่ออกหลักทรัพย์ หรือเจ้าของหลักทรัพย์ที่เสนอขายหลักทรัพย์ต่อประชาชนหรือบุคคลใดๆ หรือสถานที่ซึ่งรวบรวมหรือประมวลข้อมูลของบุคคลดังกล่าวด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์หรือด้วยเครื่องมืออื่นใด ในระหว่างเวลาพระอาทิตย์ขึ้นจนถึงพระอาทิตย์ตกหรือในเวลาทำการของสถานที่นั้น เพื่อตรวจสอบสมุดบัญชีหรือเอกสารหลักฐานอื่นที่เกี่ยวข้อง

(3) เข้าไปในธนาคารพาณิชย์ สถาบันการเงิน หรือสถานที่ใดในระหว่างเวลาพระอาทิตย์ขึ้นจนถึงพระอาทิตย์ตกหรือในเวลาทำการของสถานที่นั้น เพื่อทำการตรวจสอบสมุดบัญชีเอกสาร หรือหลักฐานที่อาจเกี่ยวข้องกับการกระทำอันเป็นความผิดตามพระราชบัญญัตินี้

(4) ยึดหรืออายัดเอกสารหรือหลักฐานที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ เพื่อประโยชน์ในการตรวจสอบหรือดำเนินคดี

(5) สั่งให้กรรมการ พนักงาน ลูกจ้าง หรือผู้สอบบัญชีของบริษัทหลักทรัพย์ กองทุนรวม ผู้ดูแลผลประโยชน์ของกองทุนรวม ผู้รับฝากทรัพย์สิน ตลาดหลักทรัพย์ ศูนย์ซื้อขายหลักทรัพย์ สำนักหักบัญชี ศูนย์รับฝากหลักทรัพย์ นายทะเบียนหลักทรัพย์ และผู้รวบรวมหรือประมวลข้อมูลของบริษัทหลักทรัพย์หรือสถาบันดังกล่าวด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์หรือเครื่องมืออื่นใด มาให้ถ้อยคำ ส่งสำเนา หรือแสดงสมุดบัญชี เอกสาร ดวงตรา หรือหลักฐานอื่นเกี่ยวกับกิจการการดำเนินงาน สินทรัพย์และหนี้สิน ของบริษัทหลักทรัพย์หรือสถาบันดังกล่าว

(6) สั่งให้บุคคลใดๆ ที่ซื้อหรือขายหลักทรัพย์กับหรือผ่านบริษัทหลักทรัพย์ หรือสมาชิกของตลาดหลักทรัพย์หรือศูนย์ซื้อขายหลักทรัพย์มาให้ถ้อยคำหรือส่งสำเนาหรือแสดงสมุดบัญชี เอกสาร และหลักฐานอื่นเกี่ยวกับการซื้อขายหลักทรัพย์

(7) สั่งให้บุคคลใดๆ ที่จะเป็นประโยชน์ต่อการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานเจ้าหน้าที่มาให้ถ้อยคำ หรือส่งสำเนาหรือแสดงสมุดบัญชี เอกสาร หลักฐาน หรือวัตถุใดที่เกี่ยวข้องหรือจำเป็นแก่การปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานเจ้าหน้าที่

(8) เข้าไปตรวจสอบฐานะหรือการดำเนินงานในสถานที่ประกอบธุรกิจของลูกหนี้ของบริษัทหลักทรัพย์ ในระหว่างเวลาพระอาทิตย์ขึ้นจนถึงพระอาทิตย์ตกหรือในเวลาทำการของสถานที่นั้น

ในการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานเจ้าหน้าที่ตามวรรคหนึ่ง ให้บุคคลที่เกี่ยวข้องอำนวยความสะดวกตามสมควร

เมื่อได้เข้าไปและลงมือทำการตรวจสอบตาม (1) (2) (3) หรือ (8) แล้ว ถ้ายังดำเนินการไม่เสร็จ จะกระทำต่อไปในเวลากลางคืนหรือนอกเวลาทำการของสถานที่นั้นก็ได้

การใช้อำนาจของพนักงานเจ้าหน้าที่ตาม (6) (7) และ (8) จะต้องเป็นการกระทำต่อบุคคลที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับเรื่องที่ทำเนิการตรวจสอบ และต้องได้รับความเห็นชอบจากสำนักงานก่อน และในกรณีตาม (6) และ (7) พนักงานเจ้าหน้าที่ต้องกำหนดระยะเวลาอันสมควรที่จะให้บุคคลดังกล่าวสามารถปฏิบัติตามคำสั่งได้”

มาตรา 288 บัญญัติว่า

“ผู้ใดฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรา 93 มาตรา 95 หรือมาตรา 156 ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หกเดือนถึงสามปี และปรับตั้งแต่หกหมื่นบาทถึงสามแสนบาท และปรับอีกไม่เกินวันละสามพันบาท ตลอดเวลาที่ยังฝ่าฝืนอยู่”

มาตรา 289 บัญญัติว่า

“ผู้ใดประกอบธุรกิจหลักทรัพย์โดยไม่ได้รับใบอนุญาตจากรัฐมนตรี ตามมาตรา 90 หรือฝ่าฝืนมาตรา 155 มาตรา 208 มาตรา 219 มาตรา 220 หรือมาตรา 221 ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สองปีถึงห้าปี และปรับตั้งแต่สองแสนบาทถึงห้าแสนบาท และปรับอีกไม่เกินวันละหนึ่งหมื่นบาท ตลอดเวลาที่ยังฝ่าฝืนอยู่”

5.2 ลักษณะของความผิดตามกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง

ประกาศกระทรวงการคลัง เรื่อง กำหนดกิจการจัดการเงินร่วมลงทุนให้เป็นธุรกิจหลักทรัพย์

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 4 แห่งพระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ. 2535 รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง ตามข้อเสนอแนะของคณะกรรมการ ก.ล.ต. ออกข้อกำหนดไว้ ดังนี้ไปนี้

ข้อ 1 ให้การประกอบกิจการประเภทการจัดการเงินร่วมลงทุนเป็นธุรกิจหลักทรัพย์ตาม (7) ของบทนิยามคำว่า “ธุรกิจหลักทรัพย์” ในมาตรา 4 แห่งพระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ. 2535

ข้อ 2 การประกอบกิจการประเภทการจัดการเงินร่วมลงทุนตามข้อ 1 หมายความว่า การรวบรวมเงินจากผู้ลงทุนประเภทสถาบันอย่างเฉพาะเจาะจง เพื่อไปจัดตั้งนิติบุคคลร่วมลงทุนและขอขึ้นทะเบียนนิติบุคคลร่วมลงทุนดังกล่าวไว้กับสำนักงานและบริหารเงินของนิติบุคคลร่วมลงทุนนั้น โดยอาจส่งบุคลากรเข้าร่วมบริหารในกิจการที่นิติบุคคลร่วมลงทุนนั้นนำเงินไปลงทุน

คำว่า “ผู้ลงทุนประเภทสถาบัน” “นิติบุคคลร่วมลงทุน” และ “กิจการ” ให้เป็นไปตามลักษณะที่คณะกรรมการ ก.ล.ต. จะประกาศกำหนด

ข้อ 3 ประกาศนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันที่ 17 กันยายน 2544 เป็นต้นไป
ประกาศ ณ วันที่ 17 กันยายน พ.ศ. 2544

กฎกระทรวงการคลังว่าด้วยการอนุญาตการประกอบธุรกิจหลักทรัพย์ พ.ศ. 2551

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 7 และมาตรา 90 วรรคสี่ แห่งพระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ. 2535 อันเป็นกฎหมายที่มีบทบัญญัติบางประการเกี่ยวกับการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคล ซึ่งมาตรา 29 ประกอบกับมาตรา 33 มาตรา 41 มาตรา 43 มาตรา 44 และมาตรา 64 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย บัญญัติให้กระทำได้โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง ออกกฎกระทรวงไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ 2 ในกฎกระทรวงนี้

“ใบอนุญาตประกอบธุรกิจหลักแบบ ก” หมายความว่า ใบอนุญาตให้ประกอบธุรกิจหลักทรัพย์ได้หลายประเภทธุรกิจหลักทรัพย์ ประกอบด้วยธุรกิจหลักทรัพย์ประเภทดังต่อไปนี้

- (1) การเป็นนายหน้าซื้อขายหลักทรัพย์
- (2) การค้าหลักทรัพย์
- (3) การจัดจำหน่ายหลักทรัพย์

- (4) การเป็นที่ปรึกษาการลงทุน
- (5) การจัดการกองทุนรวม
- (6) การจัดการกองทุนส่วนบุคคล
- (7) กิจการการยืมและให้ยืมหลักทรัพย์
- (8) การจัดการเงินร่วมลงทุน

ข้อ 10 ผู้ขอรับใบอนุญาตประกอบธุรกิจหลักทรัพย์ประเภทการจัดการเงินร่วมลงทุน ต้องเป็นบริษัทที่จัดตั้งขึ้นใหม่เพื่อขอรับใบอนุญาตประกอบธุรกิจหลักทรัพย์ประเภทการจัดการเงินร่วมลงทุน

ข้อ 11 ผู้ขอรับใบอนุญาตจะได้รับใบอนุญาตประกอบธุรกิจหลักทรัพย์ต่อเมื่อมีคุณสมบัติดังต่อไปนี้

- (1) มีทุนจดทะเบียนซึ่งชำระแล้วไม่น้อยกว่าจำนวนที่คณะกรรมการ ก.ล.ต. ประกาศกำหนด
- (2) ไม่มีเหตุอันควรเชื่อได้ว่ามีฐานะทางการเงินที่อาจก่อให้เกิดความเสียหาย หรือมีพฤติการณ์อื่นที่แสดงให้เห็นว่าอยู่ในระหว่างประสบปัญหาทางการเงิน รวมทั้งไม่มีเหตุอันควรเชื่อได้ว่ามีข้อบกพร่องหรือมีความไม่เหมาะสมเกี่ยวกับการควบคุมและการปฏิบัติงานอันดีของธุรกิจ
- (3) สามารถดำรงเงินกองทุนและกันเงินสำรองได้ตามหลักเกณฑ์ของกฎหมายที่จัดตั้งนิติบุคคลนั้นหรือกฎหมายที่ควบคุมการประกอบธุรกิจของนิติบุคคลนั้น
- (4) แสดงได้ว่าบุคคลที่เป็นหรือจะเป็นกรรมการ ผู้จัดการ หรือบุคคลผู้มีอำนาจในการจัดการซึ่งเป็นผู้รับผิดชอบเกี่ยวกับการประกอบธุรกิจหลักทรัพย์ของผู้ที่จะได้รับใบอนุญาต มีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา 103 และประกาศคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ว่าด้วยคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามอย่างอื่นของผู้บริหารของบริษัทหลักทรัพย์
- (5) แสดงได้ว่าบุคคลที่เป็นหรือจะเป็นผู้ถือหุ้นรายใหญ่ไม่มีลักษณะต้องห้ามตามประกาศกระทรวงการคลังว่าด้วยการกำหนดเงื่อนไขให้บริษัทหลักทรัพย์ต้องขอรับความเห็นชอบบุคคลที่เป็นผู้ถือหุ้นรายใหญ่”

ข้อ 12 ให้ผู้ขอรับใบอนุญาตยื่นคำขอต่อสำนักงานตามแบบและวิธีการพร้อมทั้งเอกสารหลักฐานตามที่คณะกรรมการ ก.ล.ต. ประกาศกำหนด

บัญชีอัตราค่าธรรมเนียมการอนุญาตประกอบธุรกิจหลักทรัพย์

1. ค่าธรรมเนียมคำขอรับใบอนุญาตประกอบธุรกิจหลักทรัพย์ ค่าขอละ 30,000 บาท
2. ค่าธรรมเนียมใบอนุญาตประกอบธุรกิจหลักทรัพย์ประเภทการจัดการเงินร่วมลงทุน สำหรับผู้ขอรับใบอนุญาตที่เป็นนิติบุคคลตามข้อ 10 ของกฎกระทรวง ให้เป็นไปตามอัตราดังต่อไปนี้

ผู้ขอรับใบอนุญาต	ค่าธรรมเนียมใบอนุญาตสำหรับผู้ยื่นคำขอรับใบอนุญาตก่อนวันที่ 1 มกราคม พ.ศ. 2555 ใบละ	ค่าธรรมเนียมใบอนุญาตสำหรับผู้ยื่นคำขอรับใบอนุญาตตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม พ.ศ. 2555 เป็นต้นไป ใบละ
(1) ผู้ขออนุญาตที่ไม่ใช้กรณีตาม (2)	30,000 บาท	30,000 บาท
(2) ผู้ขอรับใบอนุญาตที่นิติบุคคลในกลุ่มเดียวกันมีใบอนุญาตประกอบธุรกิจหลักทรัพย์แบบ ก. หรือมีใบอนุญาตประกอบธุรกิจหลักทรัพย์แบบ ค. อย่างใดอย่างหนึ่งอยู่แล้ว	ไม่มีค่าธรรมเนียม	ไม่มีค่าธรรมเนียม

ประกาศคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ ที่ กน. 20/2545 เรื่อง กำหนดลักษณะของคำว่า “ผู้ลงทุนประเภทสถาบัน” “นิติบุคคลร่วมลงทุน” และ “กิจการ”

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 7 และมาตรา 90 วรรคสี่ แห่งพระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ. 2535 อันเป็นกฎหมายที่มีบทบัญญัติบางประการเกี่ยวกับการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคล ซึ่งมาตรา 29 ประกอบกับมาตรา 33 มาตรา 41 มาตรา 43 มาตรา 44 และมาตรา 64 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย บัญญัติให้กระทำได้โดยอาศัย

อำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง ออกกฎกระทรวงไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ 1 ให้คำว่า “ผู้ลงทุนประเภทสถาบัน” “นิติบุคคลร่วมลงทุน” และ “กิจการ” มีลักษณะดังต่อไปนี้

(1) “ผู้ลงทุนประเภทสถาบัน” หมายความว่า ผู้ลงทุนที่มีลักษณะดังต่อไปนี้

(ก) ธนาคารพาณิชย์

(ข) บริษัทเงินทุน

(ค) บริษัทหลักทรัพย์ที่ลงทุนในนิติบุคคลร่วมลงทุนเพื่อเป็นทรัพย์สินของตนเองหรือเพื่อการบริหารกองทุนส่วนบุคคล

(ง) บริษัทเครดิตฟองซิเอร์

(จ) บริษัทประกันภัย

(ฉ) นิติบุคคลที่มีกฎหมายเฉพาะจัดตั้งขึ้นซึ่งมิได้เป็นนิติบุคคลตาม (ณ)

(ช) ธนาคารแห่งประเทศไทย

(ฌ) สถาบันการเงินระหว่างประเทศ

(ฉ) ส่วนราชการและรัฐวิสาหกิจตามกฎหมายว่าด้วยวิธีการงบประมาณ

(ญ) กองทุนเพื่อการฟื้นฟูและพัฒนาระบบสถาบันการเงิน

(ฎ) กองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ

(ฏ) กองทุนสำรองเลี้ยงชีพ

(ฐ) กองทุนรวม

(ฑ) นิติบุคคลที่มีเงินลงทุนในหลักทรัพย์ตามงบการเงินปีล่าสุดที่ผู้สอบบัญชีตรวจสอบแล้วตั้งแต่วันที่ร้อยล้านบาทขึ้นไป

(ฒ) นิติบุคคลซึ่งมีผู้ถือหุ้นตาม (ก) ถึง (ฑ) ถือหุ้นรวมกันเกินกว่าร้อยละเจ็ดสิบห้าของจำนวนหุ้นที่มีสิทธิออกเสียงทั้งหมด

(ณ) ผู้ลงทุนต่างประเทศที่มีลักษณะเดียวกับผู้ลงทุนตาม (ก) ถึง (ฒ)

(ด) ผู้ลงทุนที่ไม่ใช่ผู้ลงทุนตาม (ก) ถึง (ณ) ซึ่งถือหุ้นของนิติบุคคลร่วมลงทุนตั้งแต่สิบล้านบาทขึ้นไป

(2) “นิติบุคคลร่วมลงทุน” หมายความว่า บริษัทที่จัดตั้งขึ้นตามกฎหมายไทย โดยมีวัตถุประสงค์หลักเพื่อการประกอบธุรกิจเงินร่วมลงทุน

(3) “กิจการ” หมายความว่า วิสาหกิจขนาดกลางหรือวิสาหกิจขนาดย่อมที่มีมูลค่าสินทรัพย์ถาวรซึ่งไม่รวมที่ดินไม่เกินสองร้อยล้านบาท และมีการจ้างแรงงานไม่เกินสองร้อยคน

ประกาศนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันที่ 16 เมษายน 2545 เป็นต้นไป

ประกาศ ณ วันที่ 28 มีนาคม 2545

ภาคผนวก จ

เอกสารรับรองโครงการวิจัย (Certificate of Approval)
โดยคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในคน มหาวิทยาลัยรังสิต

มหาวิทยาลัยรังสิต Rangsit University

COA, No. RSUERB2019-003

เอกสารรับรองโครงการวิจัย (Certificate of Approval)

โดย คณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในคน มหาวิทยาลัยรังสิต

เอกสารรับรองเลขที่ : COA, No. RSUERB2019-003

ชื่อโครงการวิจัย : การเพิ่มประสิทธิภาพการบังคับใช้กฎหมายในการป้องกันและแก้ไขปัญหาแชร์ลูกโซ่ในธุรกิจเงินร่วมลงทุนข้ามชาติ
The Efficiency Enhancement in Enforcing Ponzi Schemes
: A Case Study on Transnational Venture Capital

ชื่อหัวหน้าโครงการวิจัย : รศ.ดร. ธรรมวิทย์ เทอดคุณธรรม

ชื่อนักวิจัยร่วม : นายพงษ์ศิริ ตาอินทร์

หน่วยงานที่สังกัด : สถาบันอาชีวศึกษาและการบริหารงานยุติธรรม มหาวิทยาลัยรังสิต

วิธีทบทวน : แบบเร่งด่วน (Expedited Review)

เอกสารที่รับรอง : 1. แบบเสนอโครงการวิจัย
2. เอกสารชี้แจงผู้เข้าร่วมการวิจัย
3. หนังสือแสดงเจตนายินยอมเข้าร่วมการวิจัย
4. แบบสัมภาษณ์

วันที่รับรอง : 20 / 02 / 2019

วันที่หมดอายุ : 20 / 02 / 2021

คณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในคน มหาวิทยาลัยรังสิต ได้พิจารณาและมีมติรับรองเอกสาร ดังที่ระบุไว้ข้างต้น โดยยึดหลักจริยธรรม Declaration of Helsinki, The Belmont Report, CIOMS Guideline และ International Conference on Harmonization in Good Clinical Practice หรือ ICHGCP

ลงนาม 7-98

(นายแพทย์ศุภชัย คุณารัตนพุกกะ)

ประธานคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในคน มหาวิทยาลัยรังสิต

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญในการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview)

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ	เพศ	หน่วยงาน	ตำแหน่ง
คนที่ 1	ชาย	ศูนย์ปราบปรามคนร้ายข้ามชาติและ ลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย สำนักงานตำรวจแห่งชาติ	สารวัตร
คนที่ 2	ชาย	ศูนย์ปราบปรามอาชญากรรมทาง เทคโนโลยีสารสนเทศ สำนักงาน ตำรวจแห่งชาติ	สารวัตร
คนที่ 3	ชาย	กองบังคับการปราบปรามการกระทำ ความผิดเกี่ยวกับอาชญากรรมทาง เศรษฐกิจ	สารวัตร
คนที่ 4	ชาย	สำนักงานป้องกันและปราบปราม การฟอกเงิน	นักสืบสวนสอบสวน ชำนาญการ
คนที่ 5	หญิง	กรมสอบสวนคดีพิเศษ	พนักงานสอบสวน ชำนาญการพิเศษ
คนที่ 6	ชาย	สำนักงานคณะกรรมการกำกับ หลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์	เจ้าหน้าที่คดี
คนที่ 7	ชาย	สำนักงานอัยการสูงสุด	อัยการพิเศษ
คนที่ 8	ชาย	สมาพันธ์ต่อต้านแชร์ลูกโซ่แห่ง ประเทศไทย	ประธานสมาพันธ์
คนที่ 9	ชาย	ผู้เชี่ยวชาญด้านกฎหมาย อาชญากรรมทางเศรษฐกิจ	ทนายความ
คนที่ 10	ชาย	ผู้เชี่ยวชาญด้านกฎหมาย อาชญากรรมทางเศรษฐกิจ	ผู้พิพากษา

ผู้เข้าร่วมการสนทนากลุ่ม (Focus Group)

ผู้เข้าร่วมการสนทนากลุ่ม	เพศ	หน่วยงาน	ตำแหน่ง
คนที่ 1	ชาย	กรมสอบสวนคดีพิเศษ	ผู้อำนวยการส่วน
คนที่ 2	ชาย	สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน	หัวหน้าฝ่าย
คนที่ 3	ชาย	ผู้เชี่ยวชาญด้านกฎหมายอาชญากรรมทางเศรษฐกิจ	ทนายความประจำสำนักงาน
คนที่ 4	หญิง	คณะอาชีวศึกษาและการบริหารงานยุติธรรม มหาวิทยาลัยรังสิต	นักศึกษาปริญญาเอก
คนที่ 5	ชาย	คณะอาชีวศึกษาและการบริหารงานยุติธรรม มหาวิทยาลัยรังสิต	อาจารย์ที่ปรึกษา
คนที่ 6	ชาย	ผู้วิจัย	นักศึกษาปริญญาเอก

แบบสัมภาษณ์ (In-depth Interview)
 การเพิ่มประสิทธิภาพการบังคับใช้กฎหมาย
 ในการป้องกันและแก้ไขปัญหาแชร์ลูกโซ่ในธุรกิจเงินร่วมลงทุนข้ามชาติ
 EFFICIENCY ENHANCEMENT OF LAW ENFORCEMENT TO PREVENT
 AND RESOLVE A PONZI SCHEME PROBLEM IN THE
 TRANSNATIONAL VENTURE CAPITAL

คำชี้แจง

แบบสัมภาษณ์นี้ใช้เพื่อสอบถามความคิดเห็น ทักษะ มุมมองของเจ้าหน้าที่ในหน่วยงานมีการบังคับใช้กฎหมายเกี่ยวกับการป้องกันและแก้ไขปัญหาแชร์ลูกโซ่ในธุรกิจเงินร่วมลงทุนข้ามชาติ แบ่งออกเป็น 2 ส่วน ประกอบด้วย ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป ได้แก่ ข้อมูลเกี่ยวกับผู้ให้สัมภาษณ์ ข้อมูลเกี่ยวกับวัน เวลา และสถานที่ที่ดำเนินการสัมภาษณ์ และส่วนที่ 2 ข้อคำถามเกี่ยวกับความคิดเห็น ทักษะ มุมมองของผู้ให้สัมภาษณ์ คำตอบของท่านจะถือเป็นความลับ และใช้เพื่อการวิจัยและเป็นประโยชน์ทางวิชาการเท่านั้น

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

1.1 ข้อมูลเกี่ยวกับผู้ให้สัมภาษณ์

ชื่อ-นามสกุล.....

สังกัด.....

ตำแหน่ง.....

หมายเลขโทรศัพท์..... มือถือ.....

อีเมล.....

1.2 ข้อมูลเกี่ยวกับวัน เวลา และสถานที่ที่ดำเนินการสัมภาษณ์

วันที่..... เดือน..... พ.ศ.....

ระหว่างเวลา..... ถึง.....

สถานที่ที่ดำเนินการสัมภาษณ์.....

ส่วนที่ 2 ข้อคำถามเกี่ยวกับความคิดเห็น ทศนะ มุมมองของผู้ให้สัมภาษณ์

1. ท่านเห็นว่า ท่านเห็นว่า สถานการณ์ปัญหาแชร์ลูกโซ่ในปัจจุบันส่งผลกระทบต่อสังคมอย่างไรบ้าง
2. หน่วยงานของท่านมีภารกิจ หน้าที่ ในการป้องกันและแก้ไขปัญหาแชร์ลูกโซ่อย่างไรบ้าง
3. ท่านรู้จักแชร์ลูกโซ่ในธุรกิจเงินร่วมลงทุนข้ามชาติหรือไม่
4. ท่านเห็นว่า ปัญหาเกี่ยวกับป้องกันและแก้ไขปัญหาแชร์ลูกโซ่ในปัจจุบันคืออะไร (1) ปัญหาในแง่กฎหมาย และ (2) ปัญหาในแง่การบังคับใช้กฎหมาย
5. ท่านเห็นว่า กฎหมายที่เกี่ยวกับการป้องกันและแก้ไขปัญหาแชร์ลูกโซ่ในธุรกิจเงินร่วมลงทุนข้ามชาติในปัจจุบัน มีความเหมาะสมหรือไม่ หรือมีปัญหาต้องแก้ไข ปรับปรุงหรือไม่ อย่างไร
6. ในส่วนของหน่วยงานท่าน ท่านเห็นว่าควรจะต้องมีแนวทางปรับปรุงแก้ไขอย่างไรเพื่อให้มีการป้องกันและแก้ไขปัญหาแชร์ลูกโซ่ในปัจจุบันให้ได้ดีขึ้น (1) ด้านกฎหมาย และ (2) ด้านการบังคับใช้กฎหมาย
7. ท่านมีความคิดเห็นอย่างไรเกี่ยวกับกรณีที่ประเทศไทยมีหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการจัดการกับปัญหาแชร์ลูกโซ่ในธุรกิจเงินร่วมลงทุนอยู่มากมาย แต่ปัญหาดังกล่าวยังไม่สามารถแก้ไขได้ในระยะเวลาอันรวดเร็ว ท่านเห็นว่าปัญหาหรืออุปสรรคที่สำคัญดังกล่าวเกิดจากอะไร
8. ท่านเห็นว่า การจัดการกับปัญหาแชร์ลูกโซ่ที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน ควรจะมีหน่วยงานในการจัดการป้องกันและปราบปรามปัญหาแชร์ลูกโซ่ขึ้นโดยเฉพาะหรือไม่ อย่างไร
9. เนื่องจากกรณีแชร์ลูกโซ่ในกิจการเงินร่วมลงทุนข้ามชาติ เป็นกรณีที่สร้างความเสียหายต่อเศรษฐกิจของประเทศเป็นมูลค่าที่สูง ท่านมีความคิดเห็นอย่างไรกับกรณีที่รัฐบัญญัติกฎหมายเกี่ยวข้องกับการนำเงินภาษีจากรัฐมาจัดตั้งกองทุนเพื่อการป้องกันและแก้ไขปัญหาแชร์ลูกโซ่ แทนการนำเงินมาชดเชยให้แก่ผู้เสียหายในคดีแชร์ลูกโซ่
9. ท่านเห็นว่า การร่วมมือกับหน่วยงานต่างประเทศในการป้องกันและแก้ไขปัญหาแชร์ลูกโซ่ในธุรกิจเงินร่วมลงทุนข้ามชาติ มีความจำเป็นหรือไม่ อย่างไร

10. ท่านรู้จักมาตรการทางกฎหมายเหล่านี้หรือไม่ และสมควรนำมาใช้เพื่อป้องกัน และแก้ไขปัญหาแชร์ลูกโซ่หรือไม่ (1) การเพิ่มอัตราโทษ (2) การเพิ่มโทษปรับ หรือระบบนับวันปรับ (3) การชดใช้ค่าเสียหายเชิงลงโทษ (4) การคุมประพฤตินิติบุคคล (5) การตรวจสอบงบการเงิน (6) การริบทรัพย์สินทางแพ่ง (7) การคุมประพฤตินิติบุคคล (8) การแจ้งแก่ผู้เสียหาย (9) วิธีการเพื่อความปลอดภัย (การห้ามประกอบอาชีพบางอย่าง) (10) การสมคบคิด (11) การพยายามกระทำความผิด (12) การต่อรองคำรับสารภาพ และ (13) การแสวงหาข้อมูลหรือพยานหลักฐานด้วยวิธีพิเศษ

11. ท่านมีข้อเสนอแนะอื่นๆ เพิ่มเติมหรือไม่ และอย่างไร

แบบสนทนากลุ่ม (Focus Group)
 การเพิ่มประสิทธิภาพการบังคับใช้กฎหมาย
 ในการป้องกันและแก้ไขปัญหาแชร์ลูกโซ่ในธุรกิจเงินร่วมลงทุนข้ามชาติ
 EFFICIENCY ENHANCEMENT OF LAW ENFORCEMENT TO PREVENT
 AND RESOLVE A PONZI SCHEME PROBLEM IN THE
 TRANSNATIONAL VENTURE CAPITAL

คำชี้แจง

แบบสนทนากลุ่มนี้ใช้เพื่อสอบถามความคิดเห็น ทศนะ มุมมองของเจ้าหน้าที่ในหน่วยงานมีการบังคับใช้กฎหมายเกี่ยวกับการป้องกันและแก้ไขปัญหาแชร์ลูกโซ่ในธุรกิจเงินร่วมลงทุนข้ามชาติ แบ่งออกเป็น 2 ส่วน ประกอบด้วย ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป ได้แก่ ข้อมูลเกี่ยวกับผู้เข้าร่วมการสนทนากลุ่ม และส่วนที่ 2 ข้อคำถามเกี่ยวกับความคิดเห็น ทศนะ มุมมองของผู้เข้าร่วมการสนทนากลุ่ม

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

ข้อมูลเกี่ยวกับผู้เข้าร่วมการสนทนากลุ่ม

ชื่อ-นามสกุล.....

สังกัด.....

ตำแหน่ง.....

หมายเลขโทรศัพท์.....

มือถือ.....

อีเมล.....

ส่วนที่ 2 ข้อคำถามเกี่ยวกับความคิดเห็น ทศนะ มุมมองของผู้ให้สัมภาษณ์

1. ท่านเห็นว่า ท่านเห็นว่า สถานการณ์ปัญหาแชร์ลูกโซ่ในปัจจุบันส่งผลกระทบต่อสังคมอย่างไรบ้าง

2. หน่วยงานของท่านมีภารกิจ หน้าที่ ในการป้องกันและแก้ไขปัญหาแชร์ลูกโซ่อย่างไรบ้าง

3. ท่านรู้จักแชร์ลูกโซ่ในธุรกิจเงินร่วมลงทุนข้ามชาติหรือไม่
4. ท่านเห็นว่า ปัญหาเกี่ยวกับป้องกันและแก้ไขปัญหาแชร์ลูกโซ่ในปัจจุบันคืออะไร
  - (1) ปัญหาในแง่กฎหมาย และ (2) ปัญหาในแง่การบังคับใช้กฎหมาย
5. ท่านเห็นว่า กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและแก้ไขปัญหาแชร์ลูกโซ่ในธุรกิจเงินร่วมลงทุนข้ามชาติในปัจจุบัน มีความเหมาะสมหรือไม่ หรือมีปัญหาต้องแก้ไข ปรับปรุงหรือไม่ อย่างไร
6. ในส่วนของหน่วยงานท่าน ท่านเห็นว่าควรจะต้องมีแนวทางปรับปรุงแก้ไขอย่างไรเพื่อให้มีการป้องกันและแก้ไขปัญหาแชร์ลูกโซ่ในปัจจุบันให้ได้ดีขึ้น (1) ด้านกฎหมาย และ (2) ด้านการบังคับใช้กฎหมาย
7. ท่านมีความคิดเห็นอย่างไรเกี่ยวกับกรณีในประเทศไทยมีหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการจัดการกับปัญหาแชร์ลูกโซ่ในธุรกิจเงินร่วมลงทุนอยู่มากมาย แต่ปัญหาดังกล่าวยังไม่สามารถแก้ไขได้ในระยะเวลาอันรวดเร็ว ท่านเห็นว่าปัญหาหรืออุปสรรคที่สำคัญดังกล่าวเกิดจากอะไร
8. ท่านเห็นว่า การจัดการกับปัญหาแชร์ลูกโซ่ที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน ควรจะมีหน่วยงานในการจัดการป้องกันและปราบปรามปัญหาแชร์ลูกโซ่ขึ้นโดยเฉพาะหรือไม่ อย่างไร
9. เนื่องจากกรณีแชร์ลูกโซ่ในกิจการเงินร่วมลงทุนข้ามชาติ เป็นกรณีที่สร้างความเสียหายต่อเศรษฐกิจของประเทศเป็นมูลค่าที่สูง ท่านมีความคิดเห็นอย่างไรกับกรณีที่รัฐบัญญัติกฎหมายเกี่ยวข้องกับการนำเงินภาษีจากรัฐมาจัดตั้งกองทุนเพื่อการป้องกันและแก้ไขปัญหาแชร์ลูกโซ่ แทนการนำเงินมาชดเชยให้แก่ผู้เสียหายในคดีแชร์ลูกโซ่
10. ท่านเห็นว่า การร่วมมือกับหน่วยงานต่างประเทศในการป้องกันและแก้ไขปัญหาแชร์ลูกโซ่ในธุรกิจเงินร่วมลงทุนข้ามชาติ มีความจำเป็นหรือไม่ อย่างไร
11. ท่านรู้จักมาตรการทางกฎหมายเหล่านี้หรือไม่ และสมควรนำมาใช้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาแชร์ลูกโซ่หรือไม่ (1) การเพิ่มอัตราโทษ (2) การเพิ่มโทษปรับ หรือระบบนับวันปรับ (3) การชดเชยค่าเสียหายเชิงลงโทษ (4) การคุมประพฤตินิติบุคคล (5) การตรวจสอบงบการเงิน (6) การริบทรัพย์สินทางแพ่ง (7) การคุมประพฤตินิติบุคคล (8) การแจ้งแก่ผู้เสียหาย (9) วิธีการเพื่อความปลอดภัย (การห้ามประกอบอาชีพบางอย่าง) (10) การสมคบคิด (11) การพยายามกระทำความผิด (12) การต่อรองคำรับสารภาพ และ (13) การแสวงหาข้อมูลหรือพยานหลักฐานด้วยวิธีพิเศษ
12. ท่านมีข้อเสนอแนะอื่นๆ เพิ่มเติมหรือไม่ และอย่างไร

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ	พงษ์ศิริ ตาอินทร์
วัน เดือน ปีเกิด	25 สิงหาคม 2532
สถานที่เกิด	จังหวัดเชียงใหม่ ประเทศไทย
ประวัติการศึกษา	มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ปริญญานิติศาสตรมหาบัณฑิต (เกียรตินิยมอันดับ 2), 2554 มหาวิทยาลัยรามคำแหง ปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิต, 2558 มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ประกาศนียบัตรวิชาเฉพาะด้านทางสาขากฎหมายมหาชน, 2554 สภาพนายความแห่งประเทศไทย ประกาศนียบัตรหลักสูตรวิชาว่าความ (Lawyer License), 2556 KDI School of Public Policy and Management, Republic of Korea Certificate of HiPPS Capability Development Program, 2559
ที่อยู่ปัจจุบัน	123/122 คอนโดโมเน็ค สุขุมวิท 64 แขวงบางจาก เขตพระโขนง กรุงเทพฯ 10260
สถานที่ทำงาน	กรมศุลกากร กระทรวงการคลัง เลขที่ 1 ถนนสุนทรโกษา เขตคลองเตย กรุงเทพมหานคร 10110
ตำแหน่งปัจจุบัน	นักวิชาการศุลกากรปฏิบัติการ ปฏิบัติราชการตามกรอบการสั่งสมประสบการณ์ ในระบบข้าราชการผู้มีผลสัมฤทธิ์สูง (HiPPS) ของสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (สำนักงาน ก.พ.) ณ กลุ่มวางแผนและประเมินผล กองยุทธศาสตร์และแผนงาน กรมศุลกากร กระทรวงการคลัง